

॥ मैत्रायणी संहिता ॥

MĀTRĀYANĪ SAMHITĀ

HERAUSGEGEBEN

VON

DR. LEOPOLD VON SCHROEDER.

4

VIERTES BUCH.

GEDRUCKT AUF KOSTEN DER DEUTSCHEN MORGENLÄNDISCHEN
GESELLSCHAFT.

LEIPZIG.

IN COMMISSION BEI F. A. BROCKHAUS.

1886.

S
294.592.14
v 414 m.0
v.4

SL.20.074512

Vorwort.

Die vorliegende Ausgabe des vierten Buches der Māitrāyaṇī Saṃhitā bringt das ganze Werk zu seinem endlichen Abschluss.

Handschriften.

Die bei der Feststellung des Textes benutzten Handschriften sind folgende:

1. Die Bühler'sche Handschrift (B).
2. Die Handschrift von Bombay (Bb).
3. Die moderne Haug'sche Handschrift (H).

Diese drei Handschriften, durchweg moderne Copieen ein und desselben älteren, in Nasik befindlichen Ms., sind den Benutzern meiner Ausgabe der Māitr. Saṃhitā bereits von den früheren Büchern her genugsam bekannt. Es kommen nun noch dazu, und zwar als besonders wichtig:

4. Eine alte Handschrift von Morbi, auf 112 Blättern, den grössten Theil des Kāṇḍa IV enthaltend, von mir mit M bezeichnet. Diese Handschrift ist nach dem alten System der Māitr. Çākhā accentuirt. Die alten Blätter derselben sind mehrfach durch neue unterbrochen, offenbar zum Ersatz von allzuschadhaft gewordenen alten Blättern; eine Mittheilung aus solch einem neuen Blatte wird stets durch den Zusatz (n. Bl.) besonders gekennzeichnet. Die Handschrift darf als eine recht gute bezeichnet werden und steht ungefähr auf gleicher Stufe mit M 1 und 2 für Kāṇḍa I (während M 3, zu Kāṇḍa II, bedeutend schlechter war).

5. Eine alte Handschrift, dem Sanskrit-Collage zu Benares gehörig, von mir mit Ben (d. h. Benares) bezeichnet. Dieses Ms. enthält auf 105 Blättern den grössten Theil von Kāṇḍa IV. Dasselbe ist sehr schön und correct geschrieben, nach dem alten System der Māitr. Çākhā accentuirt. Es erinnert sehr an das, ebenfalls vortreffliche, alte Haug'sche Ms. zu Kāṇḍa II (Hg); Papier und Ductus

sind ganz ähnlich; die Buchstaben schwarz, die Accente roth (wie in Hg und den Morbi-Mss.). Dieses Ms. stammt allem Anschein nach aus derselben Zeit wie Hg. Die auf f. 105 vermerkte Jahreszahl (samvat 1529) ist offenbar späteren Ursprungs. Sehr sonderbar, ja ein wirkliches Curiosum ist die Reihenfolge der Capitel in dieser Handschrift. Dieselbe beginnt auf f. 1 mit dem Anfang von Mâit. S. IV, 9, 1 und geht regelmässig fort bis IV, 12, 5; in der Mitte dieses Capitels bricht sie am Schluss von f. 31 plötzlich ab; f. 32 geht sie dann auf IV, 2, 10 über (wovon aber der erste Anfang fehlt), und bricht am Schluss von f. 37 mitten in IV, 3, 1 ab; geht dann f. 38 auf IV, 13, 1 a. B. über und bricht f. 45 in den letzten Parteen von IV, 13, 9 wieder ab; f. 47 beginnt mit IV, 14, 1 (doch fehlt der erste Anfang) und geht fort bis IV, 14, 14 in der Mitte, wo die Handschrift wieder auf f. 59 abbricht; f. 61 beginnt IV, 5, 3 a. A., dann geht es regelmässig fort, bis endlich f. 105 mit dem Schluss von IV, 8 endigt. Es schliesst sich also f. 1 flg. direct an die letzte Seite an!¹⁾ Diese sonderbare Anordnung vermag ich mir nur durch die Annahme zu erklären, dass die Vorlage des Abschreibers aus einer Handschrift in losen Blättern bestand, welche ganz in Confusion gerathen waren; vielleicht hatte dieselbe keine Paginirung, oder der Abschreiber wusste sie doch nicht wieder in Ordnung zu bringen, und schrieb nun die Blätter in der ihm vorliegenden Reihenfolge ab.

Dem Sanskrit-College zu Benares, welches mir diese werthvolle Handschrift mit grösster Liberalität zur Benutzung zusandte, und speciell Herrn Griffith, Director of Public Instruction N. W. Provinces, spreche ich hiermit meinen besten Dank aus.

Zu den erwähnten Mss. des Saphitâ-I'âtha kommt endlich ergänzend noch das Ms. des Padapâtha (P²), welches den Benutzern meiner Ausgabe ebenfalls bereits bekannt ist²⁾.

1) f. 46 u. 60 scheinen nicht zu K. IV zu gehören.

2) Endlich mache ich nachtragsweise noch darauf aufmerksam, dass B. Lindner eine bisher unbekannte Handschrift des 1. Buches der Mâit. S. in Oxford in der Bodleiana entdeckt hat. Diese Handschrift (Wilson 505) ist im Catalog irrigerweise bezeichnet als Pañcāsvastyaṇa und ist datirt samvat 1622 (= 1566 nach Chr.), also ungefähr gleichen Alters mit M¹ u. 2. Näheres theilt Lindner mit Ztschr. DMG. XXXIX p. 103.

Correcturen und Conjecturen.

Dem vorliegenden letzten Bande der Māitr. Saṃhitā habe ich ein Verzeichniss von Correcturen und Conjecturen für das ganze Werk beigelegt, wobei ich die schon früher mitgetheilten Corrigenda für K. I und III nochmals aufgeführt habe, damit die Benutzer der Ausgabe alle Corrigenda für das ganze Werk an einer Stelle zusammenfinden und mehrfachen Nachschlagent überhoben sind. Das betreffende Verzeichniss berichtigt eine leider nicht ganz kleine Reihe von Druckfehlern und Versehen, und bringt ausserdem eine Anzahl von Conjecturen zur Verbesserung schwieriger Stellen. Einen Theil dieser Berichtigungen und Verbesserungen habe ich selbst gefunden, bei weitem das meiste verdanke ich jedoch den gütigen Nachweisungen befreundeter Forscher, denen ich an dieser Stelle für das meinem Werke zugewendete Interesse meinen aufrichtigen Dank ausspreche. Für das 1. Buch haben insbesondere Roth und Whitney mir eine grössere Anzahl werthvoller Berichtigungen brieflich zukommen lassen; eine Reihe anderer sind der inhaltreichen Recension von R. Garbe entnommen (Gött. Gel. Anz. 1882 Stück 3. 4); von Böhtlingk stammen mehrere vorzügliche Emendationen; Anderes verdanke ich Delbrück. Die von Delbrück zum 3. Buche gelieferten Correcturen und Besserungsvorschläge habe ich bereits am Schlusse des betreffenden Buches mitgetheilt, und werden dieselben hier nur wiederholt, mit Weglassung eines einzigen Falles, wo ich Roth's Conjectur den Vorzug gebe (III p. 39 Z. 3). Die zahlreichen übrigen Verbesserungen, sowohl für das 3. als auch für das 4. Buch, darunter eine Reihe glänzender Conjecturen, verdanke ich fast sämmtlich Hrn. Prof. Roth, der sich der Mühe unterzogen, auch die Aushängebogen des 4. Buches durchzugehen und mir seine darauf bezüglichen Bemerkungen mitzutheilen. Ihm, der ja auch die erste Anregung zu dem vorliegenden Werke gegeben und der dasselbe somit von Anfang bis zu Ende mit seinem Interesse begleitet, durch seinen Rath gefördert hat, fühle ich mich darum zu ganz speciellem Danke verpflichtet.

Den Namen Desjenigen, von dem eine Verbesserung herstammt, habe ich nur in einigen wichtigeren Fällen ausdrücklich anzuführen für nöthig befunden.

Der Index.

Um die Brauchbarkeit des Werkes zu erhöhen, habe ich diesem Bande ein alphabetisches Verzeichniss aller in der Māitr. Saṃhitā vorkommenden Vers- und

Capitel-Anfänge beigelegt, nebst Anführung der zu vergleichenden Stellen aus den verwandten Texten. Zum besseren Verständniss dieses Verzeichnisses bemerke ich, dass die fettgedruckten Ziffern einen Capitel-Anfang bezeichnen, einerlei ob Vers oder Prosa. Bei den Vers-Anfängen bedeuten die in Klammern gegebenen Ziffern, dass der Vers an den betreffenden Stellen nicht vollständig, sondern nur mit den Anfangsworten angeführt ist. Diese Unterscheidungen machen den Index jedenfalls bequemer benutzbar, wie ich dies selbst bereits praktisch erprobt habe.

Schluss.

Zum Schluss erinnere ich noch einmal dankend an alle diejenigen Personen und Institute, welche das Zustandekommen der nunmehr abgeschlossenen, ersten Ausgabe der *Mâitrâyañi Saṃhitâ* durch ihre Gunst gefördert und unterstützt haben. Das Vorwort zum ersten Bande hat ihre Namen zum grössten Theile bereits genannt; das Vorwort zum zweiten und dritten Bande noch einige ergänzend hinzugefügt. Ihrer Aller sei hier noch einmal mit warmem Danke gedacht.

Möge der Beitrag, den ich mit dem vorliegenden Bande zur Förderung unserer vedischen Studien geliefert habe, trotz aller Mängel, deren ich mir wohl bewusst bin, ebenso freundlich aufgenommen, ebenso nachsichtig beurtheilt werden, wie seine Vorgänger. Mögen insbesondere die Männer, deren Namen das Widmungsblatt des ganzen Werkes zieren — Otto Böhtlingk, Georg Bühler, Rudolf Roth — mögen sie die in Verehrung und Dankbarkeit ihnen dargebrachte Arbeit freundlich entgegennehmen.

Dorpat, im Juli 1886.

Dr. L. v. Schroeder.

मैत्रायणी संहिता

जनविक्रमिणा श्रीचा लीवोण्यदेशोद्भवेन शोधिता
जार्मेण्यनाम्नि राष्ट्रे बेर्लीणाख्यायां राजधान्यां मुद्रिता
संवत्सरे १८८६

वनस्पतीन्वा उग्रो देव उदौषत्तं शम्या अग्र्यशमेयस्तंज्जम्याः
 शमीत्वं यञ्जमीशाखया वत्सानपाकरोति शान्यै परणवती कार्या
 पञ्चूनां वा एतद्रूपं पञ्चमान्भवति यदपर्णा स्याद्दण्डस्य तद्रूपं व-
 ज्रो दण्डो वज्रेण पञ्चनभिप्रवर्तयेत्तृतीयस्या वै दिवि सोम आ-
 सीत्तं गायत्री श्येनो भूत्वाहरत्तस्य पर्णमच्छिद्यत ततः पर्णो ऽजायत 5
 तत्पर्णस्य पर्णत्वं तस्मात्सर्वे ऽन्ये वनस्पतयः पर्णिनो ऽथैष पर्ण उ-
 च्यते यत्पर्णशाखया वत्सानपाकरोति तमेव सोममवरुद्धे देवा वै
 ब्रह्म समवदन्त तत्पर्णं उपाशृणोत्सुश्रवा वै नामैष न बधिरो भव-
 ति य एव वेद ब्रह्म वै पर्णो यत्पर्णशाखया प्रार्पयति ब्रह्मणैवैनाः
 प्रार्पयतीषे त्वेतीषमूर्जे यज्ञे च यज्ञपता चाधाङ्गायवः स्थिति वा- 10
 युर्वा अन्तरिक्षस्याध्यक्षो ऽन्तरिक्षदेवतयाः पशवो वायुश्चैवानानन्तरि-
 क्षाय परिददाति प्र वा एनानेतदाकरोति यद्वायवः स्थेत्याहाराण्य-
 स्वेव हि वायुर्देवो वः सविता प्रार्पयत्विति सवितृप्रसूत एवैनाः
 प्रार्पयति श्रेष्ठतमाय कर्मणा इति यज्ञो वै श्रेष्ठतमो यज्ञायैवैनाः
 प्रार्पयत्यांषायध्वमदया देवैभ्या इति वत्सेभ्यश्च वा एता मनुष्येभ्यश्च 15
 पुराण्यायन्ते ऽथैतर्हि देवैभ्य एवैना आप्याययति मा वः स्तेन ईशत

1) H u. Bb गायत्री; desgl. B, ohne Accent. 2) So M; in H u Bb सुश्रवा; desgl. B, ohne Accent; Kâth. 30, 10 सुश्रवा; Kap. S. 46, 8 सुश्रवा 3) Die Mss. प्रार्पयति
 4) B प्रार्पयतु 5) So corrigirt; H u. Bb आप्याययति; desgl. B, ohne Accent; M (u. Bl) आप्यायते; aber Kâth. 30, 10 u. Kap. S. आप्याययति

माघश०सा इत्यांशिषमेवाशास्ते ध्रुवा अस्मिन्गोपतौ स्यात् बह्वी-
रिति प्रैव जनयति ॥

श्रुद्धा अपः सुप्रपाणे पिबन्तीः ॥

इति पुनात्येवैनाः ॥

5

रुद्रस्य हेतिः परि वो वृणक्तु ॥

इति रुद्रादेवैनास्त्रायन्ते ॥ पूषा वः पग्स्या अदितिः प्रेत्वरीया इन्द्रो.
वो ऽध्यक्षो ऽनष्टाः पुनरैत ॥ इति त्रयो वा इमे लोका एभ्य एवैना
लोकेभ्यः पुनरावर्तयति यजमानस्य पशून्पाहीति यजमानस्यैव प-
शूनां गोपीथायाहि०सायै ॥ प्रतीची० शाखामुपगूहति तस्मान्नाम्याः
10 पशवः सायमरण्याद्गाममायन्ति प्रत्यञ्च एनं पशवो भवन्ति य
एव वेद ॥ १ ॥

Vgl. 1, 1, 1. - TBr. 3, 2, 1; Kāth. 30, 10; Kap. 8. 46. 8.

देवस्य त्वा सवितुः प्रस३वे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामाददा
इति सवितृप्रसूत एवैनां देवताभिरादत्ते प्रजापतिर्वा ओषधीः पर-
शशो वेद प्राजापत्यो ऽश्वो यदश्वपरश्चा बर्हिर्दान्योषधीनामहि०सायै
15 गोषदसीति रयि० यजमाने दधाति प्रत्युष्ट० रक्षा इति रक्षसामप-
हृत्यै प्रैयमगाद्धिषणा बर्हिरहेति विद्या वै धिषणा विद्ययैवैनदहेति
मनुना कृता स्वधया वितष्टेति मनुना उद्येषा कृता स्वधया वितष्टा
तया वहन्ते कवयः पुरस्तादिति ब्राह्मणाः कवयां ऋषयः कवयः ॥

1) So M (n. Bl); in II u. Bb प्रेत्वरीया 2) M मारण्याद्; auch Kap. 8. so, nur

ohne Accent. 3) B वेद 4) So corrigirt nach Anleitung von Kāth. 31, 1 पश्यो;
M (n. Bl) liest पश्यो; II u. Bb पश्यो; desgl. B. ohne Accent. 5) So II u. Bb;
desgl. B u. Kap. 8., ohne Accent; M (n. Bl) यदश्वपरश्चा; Kāth. 31, 1 यदश्वपरश्चा

6) M (n. Bl) यजमानो

देवेभ्यो जुष्टमिह बर्हिःरासदे ॥

इति देवेभ्य एवैनं जुष्टं करोति देवानां परिषूतमसीति यद्वा इदं किंच
 तद्देवानां परिषूतं यथा श्रेयसे प्रोच्य कर्म करोत्येव वा एतद्देवेभ्यः
 प्रोच्य बर्हिर्दाम्नि यावत्परिदिशति तत्सर्वं दाति यत्तत्सर्वं न दाति
 यज्ञस्य तदतिरेचयति यज्ञै यज्ञस्यातिरिच्यते भ्रातृव्यं तेन वर्धयत्येकं
 स्तम्भं परिदिशति तं सर्वं दाति यज्ञस्यानतिरेचाय विष्णोः स्तुप
 इति विष्णोर्वै स्तुपो ऽच्छिद्यत स पृथिवीं प्राविशद्यत्प्रथमं नोत्सृजे-
 दातिर्माच्छेद् देवस्य त्वा सवितुः प्रस३वे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ता-
 भ्यां बर्हिर्देवसदनं टामीति सवितृप्रसूत एवैनद्देवताभिर्दाति ॥ मा-
 धो मोपरि परुस्त ऋध्यासम् ॥ इत्यौषधीनामहिंसायै ॥ आच्छेत्ता
 ते मार्षम् ॥ इति यावद्यावदेवमविद्वानध्वर्युर्बर्हिर्दीति तावदस्यात्स-
 नो मीयते नास्यात्मनो मीयते य एव वेदात्सत्वं बर्हिः शतव-
 लिश विरोहेत्यौषधीष्वेव भूमानं दधाति सहस्रवलिशा वि वयं
 रुहेमैत्याशिषमेवांशास्ते ऽदित्या रास्त्रासीतीयं वा अदितिरस्या एवै-
 नद्रास्त्रां करोतीन्द्राण्याः संनहनमितीन्द्राणी वा अये देवतानां सं-
 मनस्यता ऋद्धिकामा साधोर्हृद्या ऋध्नोति य एव वेद बर्हिः सं-
 नस्यति प्रजा वै बर्हिः प्रजानां संतत्यै प्रजानामंपरावापाय तस्मा-
 त्त्वावा प्रजाः संतताः पूषा ते यन्धि यथाविति पुष्टिर्वै पूषा पुष्टिः
 यजमाने दधाति स ते मास्थार्दिंति यजमानस्याहिंसायै ॥

आपस्त्वामंश्विनौ त्वामृषयः सप्त मामृजुः ।

बर्हिः सूर्यस्य रश्मिभिरुषसां केतुमारभे ॥

1) So H u. Bb; in M दाति 2) So M; in II u. 43b परिदिशति; desgl. B. ohne Accent. 3) M आच्छेत्ता 4) Bb ते 5) II u. Bb शतवलिश; desgl. Kāth., ohne Accent. 6) So die Mss. mit Rechl. 7) मपरावापाय in den Mss. ohne Accent.

इत्यश्विनौ वै देवानां भिषजौ तां एनद्भिषज्यता इन्द्रस्य त्वा ब्राहु-
भ्यामुद्यच्छा इतीन्द्रस्यैवैनद्ब्राहुभ्यामुद्यच्छते बृहस्पतेर्मूर्धाहरामीति ब्रह्म
वै बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवैनद्ब्रह्मण्युर्वन्तरिक्षमिति समिध्या एवांदित्यास्त्वा
पृष्ठे सादयामीतीथं वा अदितिरस्यामेवैनदसीषदत् ॥ बहिरसि देव-
गमम् ॥ इत्यासन्नमभिमन्त्रयते बहू वा एतस्य पूर्वेद्युराहियमाण-
स्येह चेह च स्कन्दत्यंस्कन्नमेनदेवताभ्यः संप्रांदाद्यजमानस्याहि-
सायै ॥ २ ॥

Vgl. 1, 1, 2. — TBr. 3, 2, 2; Kāth 31, 1; Kap. S. 47. 1.

पूर्वेद्युरिध्मां बर्हिः कुर्वन्ति यज्ञमेवारभ्योपवसति प्रजापतिः
प्रजा असृजत तस्योखे अस्रंसेतां स एताभ्यामुखाभ्यां प्रत्यधत्त
यदेते उखे भवतः प्रजापतेरेवोखे प्रतिदधाति शुन्धध्वं दैव्याय कर्म-
णा इति देवेभ्य एवैनानि शुन्धति वसूनां पवित्रमसीति वसूनां
वा एतद्भागधेयं तेभ्य एवैनत्करोति पवित्रमपिदधान्योषधोनां च
पशूनां च पयः संसृजति वाचं यच्छति यज्ञस्य धृत्यै धारयन्नास्ते
धारयन्त इव हि दुहन्ति द्यौरसि पृथिउव्यसीत्याभ्यामेवैनां प्रवृणक्ति
मातरिश्चन्मे घर्म इत्यन्तरिक्षं वै मातरिश्चनो घर्मोऽन्तरिक्षस्य
धृत्यै कामधुक्षः सा विश्वायुः सा विश्वभूः सा विश्वकर्मेत्यसौ वाव
विश्वायुरन्तरिक्षं विश्वभूरिर्यं विश्वकर्मेमन्वा एतल्लोकान्यथापूर्वं
प्रदापयत इमांल्लोकान्यथापूर्वं प्रक्षान्दुहे य एव वेदतिस्त्रो यंजुषा-
भिमन्त्रयते चयो वा इमे लोका एषु वा एतं लोकेषु रसं दधाति

1) H u. Bb इहू; desgl. B, ohne Accent. 2) Die Mss. पूर्ववेद्युं 3) H u. Bb
प्रत्यधत्त; Kap. 45. 47. 2 आभ्याग्नादत्त 4) In den Mss. ohne Accent. 5) Bb प्रजापते
देवोखे 6) M दुहन्ति; Bb दुहन्ति 7) So corrigirt; die Mss. एतं लोकान्; Kap. S.
47, 2 इमानेव लोकान्यथापूर्वं प्रदापयति 8) So corrigirt; die Mss. प्रक्षां

तंस्मादिमांल्लोकान्प्रजा उंपजीवन्ति हुतः स्तोको हुतो द्रप्स इत्यभि-
मन्वयते ऽस्कन्दाय ॥ इन्द्राय देवेभ्यो हविर्बहु दुग्धि ॥ इति चिरुद्ध-
दति चित्रत्या हि देवा न दारुपात्रेण दुह्यादंमिमैर् दारुपात्रं या-
तयामेन हविषा यजेत तद्ध स्माहुर्दानेयाः पुरोडाशमुखं हविर्न वा
इत इतः पुरोडाशं हविषो यामो ऽस्ति दोग्धव्यमेवेति न शूद्रो दु-
ह्यादंसतो वा एष संभूतो ऽसन्त्याद्यैर् पवित्रमत्येति तद्धविरेमिहो-
त्रमेव शूद्रो न दुह्यात्तद्धि नोत्पुनन्ति ॥

संपृच्यध्वमृतावरीरुर्मिणा मधुमत्तमाः ।

पृच्यतीः पयसा पयो मन्द्रा धनस्य सातये ॥

इति प्रतिनयति शृतत्वाय शृतकामा हि देवा इन्द्राय त्वा भागं
सोमेनातनच्मीति सोममेवैनत्करोति तस्य ह त्वै सोमपीथः संततो
य एव विद्वान्त्सान्नाय्यं पिबति ॥ अदस्तमसि विष्णवे त्वा ॥ इति
यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञयिवैनददस्तं करोति विष्णो हव्यं रक्षस्वेति
यथाहिष ते भागस्तं रक्षस्वेत्येवं वा एतद्विष्णुमाहैतत्ते हव्यं तद-
रक्षस्वेति न मृत्पात्रेणापिदध्यात् पितृदेवत्यं हविः स्याद्दारुपात्रेणा-
पिदध्यादंमिमैर् दारुपात्रमंपिरेव हव्यं रक्षत्यदन्वत्काश्यमोपो वै
रक्षोद्गीरपो रक्षांसि न तरन्ति रक्षसामपहत्यै ॥ ३ ॥

Vgl. 1, 1, 3. — TBr. 3, 2, 3; Kâth. 31, 2; Kap. S. 47. 2.

यो वै अद्भामनालभ्यं यजेत नास्य देवमनथा इष्टाय अहधत्यंपः

1) So M; in H u. Bb बहुदुग्धिः; desgl. B, ohne Accent 2) So corrigirt; M
तद्ध; H u. Bb तत् ह 3) H u. Bb दक्षिणाः; Kâth. 31, 2 दातेयाः 4) So M; vgl.
auch TS 1, 1, 3, 1; in H u. Bb मन्द्रा; desgl. B, ohne Accent. 5) So M; in H u.
Bb प्रतिप्रतिनयति; desgl. B, ohne Accent. 6) So B, npt ohne Accent; in H u. Bb
अद्भामनालभ्य; M (n. Bl.) अद्भामनालभ्य

प्रणयत्यापो वै अद्वा अद्वामेवालभ्य यजता आपो यज्ञो यज्ञं तन्वा
 प्रचरत्यापो देवानां प्रियं धाम देवानां प्रियं धाम प्रणीय प्रचरत्यापः
 सत्यं सत्यमेवालभ्य यजता आपो रक्षोधी रक्षसामपहत्या आपो.
 वज्रो वज्रं भ्रातृव्याय प्रहरति स्तृत्या आपः अद्वा अद्वास्य देवाः
 अन्मनुष्या इष्टाय दधते यस्यैवं विदुष एव विद्वानपः प्रणयति
 देवीरापो ऽग्नेगुवा इति यज्ञमेव प्रणयति देवस्य त्वा सवितुः प्रस३वे
 ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामाददा इति सवितृप्रसूत एवैनहेक्ता
 भिरादत्त उ३र्वन्तारिक्षमिति समिष्ट्या एव प्रत्युष्ट रक्षा इति रक्ष-
 सामपहत्यै धूरसि ध्वरं ध्वरन्तमिति धुर्यो वै नामे३षो ऽमिर्येदनाल-
 10 भ्यातीयाद्यंजमानं शुचार्पयेद्वै वाव पुरुषस्य भ्रातृव्यौ यं द्वेष्टि
 यश्चैनं द्वेष्टि ता एव शुचार्पयति ॥ ४ ॥

Vgl. 1, 1, 4 -- TBr. 3, 2, 4, 1 flg. Kâth. 31, 3; Kap. S. 47, 3.

देवानामसि वह्नितमं संस्त्रितमं पप्रितमं जुष्टतमं देवहूतममिति
 देवैभ्य एवैनद्वह्नितमं संस्त्रितमं पप्रितमं जुष्टतमं देवहूतमं करोत्ये-
 हुतमसि हविर्धानं हं हस्व मा ह्वारि रिति हं हत्येवैनद्विष्णोः क्रमो
 15 ऽस्युंरु वातायेति यद्वै किंच वातो नाभिवाति तद्वरुणस्यावरुण्यमे-
 वैनत्करोति मित्रस्य वश्वक्षुषा प्रैक्षा इति मित्रमेवैनान्कुरुते ॥ ऊर्जे
 गृह्णीत ॥ इत्यूर्जे यजमाने दधाति ॥ प्रभूत्यै वः ॥ इति प्रैवैनाभा-
 वयति देवस्य वः सवितुः प्रस३वे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां

1) So corrigirt; B अद्वास्य; II ū. Bb अद्वास्य; M (n. Bl.) अद्वासा; Kap. S. 47, 3
 अद्वास्य 2) So schreibe ich mit Kâth. 31, 3 und Kap. S. 47, 3; in II, Bb u. B
 अद्वाधते; M (n. Bl.) (इष्टाय) दधते 3) M (n. Bl.) प्रणयति 4) In den Mas dies
 Wort ohne Accent. 5) Bb धूर; Kap. S. 47, 3 धूर; desgl. Kâth. 31, 3. 6) Auch
 Kâth. 31, 3 und Kap. S. 47, 3 यद्वै किंच वातो नाभिवाति तद्वरुणस्यावरुण्यमेवैनत्करोति

यञ्छन्तु पञ्च गोपीथाय वो नारातये ऽग्रये वो जुष्टानिर्वपामीति
 सवितृप्रसूत एवैनान्देवताभिर्निर्वपति यञ्छन्तु पञ्चेति पञ्च वा
 ऋतव ऋतून्वा एतन्प्रीणाति ते ऽस्मै प्रीताः कल्पन्ते गोपीथाय
 वो नारातया इति रक्षसामपहत्या अग्रये वो जुष्टानि त्यग्रय एवैना-
 न्जुष्टान्करोत्यथो यस्यै देवतायै निर्वपति तस्या एनान्जुष्टान्करोतीं दे-
 देवानामिदमु नः सहैति व्यावृत्तै ह० हन्तां दुर्या इति हविषो गृही-
 तादिमै लोका उदवेपन्तान्देवा एतेन यजुषाह० हन्येदेतद्यजुर्वदत्येषां
 लोकानां धृत्यै निर्वैरुणस्य पांशादमुक्षीति वरुणपाशादेव निर्मुच्यत
 आत्मनो ऽहिंसायै स्वरभ्यृक्शमिति तम इव वा एष प्रपद्यते
 परीणह० स्वरेवाभिविपश्यति ज्योतिर्वैश्वानरमित्यसौ वा आदित्यो 10
 ज्योतिर्वैश्वानरम् ॥ उ३र्वन्तरिष्मन्वेमि ॥ इति य३द्दीहीति ब्रूयाद्या-
 युको ऽध्वर्युः स्यात् ॥ उ३र्वन्तरिष्मन्वेमि ॥ इत्यव्यायुको ऽध्वर्युर्भवत्य-
 दित्या व उपस्थे सादयामीतीयं वा अदितिरस्यामेवैनानसीषदत् ॥
 अग्रये हव्यं रक्षस्व ॥ इति पुर उपसादयत्यंघ्रिरेव हव्यं रक्षते ॥ ५ ॥

Vgl. 1, 1, 5. — TBr 3, 2, 4. 4 Ilg.: Kāṭh 31, 3; Kap. S. 47, 3.

विष्णोर्मनसा पूते स्थः ॥ इति यज्ञो वै विष्णुं येज्ञायैवैने पुनाति 15
 देवो वः सवितोत्पुनान्विति सवितृप्रसूत एवैना, उत्पुनात्यंग्रये जो
 जुष्टानि त्यग्रय एवैनान्जुष्टान्करोत्यथो यस्यै देवतायै प्रीक्षति तस्या
 एनान्जुष्टान्करोति 6 यज्ञो ऽश्रद्ध आलेभे तञ्जन्धध्वमिति श्रन्धत्येवैना-

1) So M; in H u. Bb °दमुच्चिरिति; desgl. B, ohne Accent. 2) So ist offenbar zu lesen; M स्वरभिर्भृक्शमिति; H u. Bb एवैनाभिर्भृक्शमिति; desgl. B, ohne Accent; in Kap. S. 47, 3 स्वरभिर्भृक्शमिति 3) H u. Bb एवैनाम् 4) So M; in H u. Bb यज्ञायैवैने; desgl. B, ohne Accent. 5) So M, H u. Bb; in B सवितृप्रसूत; in Kap. S. 47, 4 wohl सवितृप्रसूत एवैने देवताभिस्त्पुनाति 6) H u. Bb एतान्

न्यदित्यास्त्वंगसीतीयं वा अदितिरस्या एवैनस्त्रचं करोत्यवधूतं
 रक्षा इति रक्षसामपहत्यै प्रतीचीनयीवं कृष्णाजिनमुपस्मृणाति तं
 स्मात्प्रत्यञ्चः पशवो मेधमुपतिष्ठन्ते पृथुयावासि वानस्पत्यं इति या-
 वाणमेवैनत्करोत्यैर्जिह्वासि वाचो विसर्जनमित्यैर्जिह्वाषा जिह्वा
 5 वाचो विसर्जनं यदा हि पशवा ओषधीनामग्रन्यथ वाचं वि-
 सृजन्ता आयुषे वा इत्यायुर्थजमाने दधाति बृहद्वावासि वानस्पत्यं
 इति यावाणमेवैनत्करोति देवेभ्यो हव्यं शमीष्वेति देवेभ्य ए-
 वैनत्करोति ॥ अपहतं रक्षः ॥ इति रक्षसामपहत्यै ॥ हविष्कृदेहि ॥
 इति यो देवानां हविष्कृत्तं ह्वयति चिह्नयति विषत्या हि
 10 देवा मनोर्वै अद्वादेवस्य यजमानस्यासुरघ्नी वाग्यज्ञायुधानि
 प्रविष्टासीत्तस्या वदन्त्या यावन्तो ऽमुरा उपाशृण्वन्स्तावन्तस्त-
 दहर्नाभवन्नेवं विद्वान्ब्राह्मणो भ्रातृव्याणां मध्ये ऽवसाय यजेत
 यावन्त एवास्य भ्रातृव्या यज्ञायुधानामुपशृण्वन्ति तेषां तेज इन्द्रि-
 यं वीर्यं वृद्धे कुटूररसि मधुजिह्वस्त्वया वयं संघातं संघातं जे-
 ष्मेति संघातं संघातं वावतेन यजमानो भ्रातृथं जयतीषमावदोर्ज-
 15 मावद रायस्पोषमावदेत्याशिषमेवांशास्ते ॥ ६ ॥

Vgl. I, 1, 6. — TBr. 3, 2, 5, 1 flg.; Kâth. 31 4; Kap. S. 47, 4,

वर्षवृद्धमसि प्रति त्वा वर्षवृद्धं वेत्ति प्रतिष्ठित्या अस्ना वै
 देवाः पशुभ्यो रक्षांसि निरवादयन्तं तुषैरौषधीभ्यो यदाह परापूतं

1) Kap. S. 47, 4 शुंधतां पाचाणि देवयज्याया इति देवेभ्य एवैर्नाम शुंधति 2) So M; desgl. Kâth. und Kap S, ohne Accent; s. die folgende Anmerkung; Bb मनोर्वै; II मनोर्वै; desgl. B, ohne Accent. 3) So M; in II u. Bb वा यं; desgl. B, ohne Accent; Kâth. 31, 4 मनोर्वै अद्वादेवस्य यजमानस्य तस्मात्सुरघ्नी वाग्यज्ञायुधानि पतिष्टासीत्; Kap. S. 47, 4 मनोर्वै अद्वादेवस्य यजमानस्यासुरघ्नी वा यज्ञायुधानि प्रविष्टा cet. 4) So M; in I u. Bb अस्ना; desgl. B, ohne Accent; ebenso Kâth. 31, 4 und Kap. S. 47, 4 a. E. 5) So M; in II u. Bb निरवादयन्तं; desgl. B, ohne Accent; desgl. Kâth. 31, 4.

रक्षः परापूतारातिरित्येतावन्तैव यज्ञस्य रक्षांसि निरवदयते ॥ देवो
 वः सविता विविनक्तु ॥ इति सवितृप्रसूत एवैनान्विविनक्ति ॥ सु-
 विचा विविच्यध्वम् ॥ इत्याशिषमेवाशास्ते सुफलीकृतान्कुर्यान्मेघ्या-
 नेनान्यज्ञियान्करोति चिः फलीकरोति विघ्न्या हि देवा अदित्या-
 स्वंगसीतीयं वा अदितिरस्या एवैनस्वचं करोत्यवधूतं रक्षा इति 5
 रक्षसामपहत्यै प्रतीचीनयीवं कृष्णाजिनमुपस्तृणाति तस्मात्प्रत्यञ्चः
 पशवो मैधमुपतिष्ठन्ते ऽदित्याः स्क३म्भो ऽसीति शम्यामुपदधातीं मै
 वै सहास्तां तै शम्यामाचं शम्यामाचं व्यैता यज्ञशम्यामुपदधा-
 त्यनयोरेव विधृत्यै धान्यमसि धिनुहि देवानित्येतस्य वै यजुषो वी-
 र्येण यावदेका देवता कामयते यावदेका तावदस्या आहुतिः प्रथते 11
 प्रथते प्रजया पशुभिर्य एव वेद प्राणाय त्वापानाय त्वा व्यानाय
 त्वेति प्राणमपानं व्यानं तान्यजमाने दधाति दीर्घामनु प्रसृतिं
 संस्पृशेथामायुषे वा इत्यायुरस्मिन्दधाति मिचस्य वश्चक्षुषावेक्षा
 इति मिचमेवैनान्कुरुते देवो वः सविता हिरण्यपाणिरुपगृह्णाति
 ति सवितृप्रसूत एवैनानुपगृह्णाति ॥ ७ ॥ 1.

Vgl. 1, 1, 7. — TBr. 3, 2, 5, 10 fig.; Kâth. 31, 4 u. 5; Kap. S. 47, 1 a. E. und 5.

निर्देधं रक्षा इति रक्षसामपहत्यै यदधस्तादङ्गारमुपवर्तयन्त्य-
 स्मिंस्तेन लोके ज्योतिर्धत्ते यदुपरिष्ठादन्तरिक्षे तेनांसा अस्मा आदि-
 ३त्यो ऽमुंषिंस्त्रोके ज्योतिर्भवत्यथो दिवैवास्मा अमुंषिंस्त्रोके भवन्ति
 सर्वे ऽस्मा इमे लोका ज्योतिष्मन्तो भवन्ति य एव वेद वीणि स-
 मीचीनान्युपदधाति चयो वां इमे लोका एषां लोकानां धृत्या 2
 अत्राप्रे ऽग्निमामादं जहीति य आमान्कथ्यात्तमपहत्य देवयजने य-

1) So M; in H u. Bb शम्यामाचं 2) S. oben 1, 1, 7; auch Kâth. 31. 5 प्रसृतिम्
 in Kap. S. 47, 5 प्रसृतिम् corruptum, aus प्रसृतिम्

ज्ञिया उपदधाति ध्रुवमसि पृथिवीं ह॥हे॥ति पृथिवीमेव ह॥हति
 धरुणमस्यन्तरिक्षं ह॥हेत्यन्तरिक्षमेव ह॥हति धर्चमसि दिवं ह॥हे॥ति
 दिवमेव ह॥हति धर्मासि विश्वा विश्वानि ह॥हे॥ति दिश एव ह॥-
 हति प्रजापतिर्वं यत्समभवत्स एतावञ्श एव समभवदेकं वा अग्रे
 5 शीर्षाः कपालं संभवत्यथ द्वितीयमथ तृतीयमथ चतुर्थमथ पञ्चममथ
 षष्ठमथ सप्तममथाष्टमं यदष्टा उपदधात्यात्मानं वा एतद्यजमानः
 संस्क्रुते तं संस्कृतममुष्पिंल्लोके ऽनुपरैति यदष्टा उपदधाति
 गायत्रीं तेन छन्द आप्नोति यदेकादश त्रिष्टुभ तेन यद्द्वादश जंगतीं
 तेनाथो सर्वाण्येव छन्दःसंमितान्युपदधाति ॥ चिंतः स्थ परिचितः
 10 स्थ ॥ इति यजुष्मन्ति करोति वसूनां रुद्राणामादित्यानां भृगूणा-
 मङ्गिरसां घर्मस्य तपसा तपध्वमिन्धेतासामेनानि देवतानां तपसा
 तपति ॥

यानि घर्मे कपालान्युपचिन्वन्ति वेधसः ।

पूष्णास्तान्यपि व्रतं इन्द्रवायू विमुञ्चताम् ॥

15 इति यजुषैव युज्यन्ते यजुषा विमुच्यन्ते ॥ ८ ॥

Vgl. I. 1. 8. — TBr. 3. 2, 6, u. 7; Kāth. 31, 6; Kap. S. 47, 6.

देवस्य वः सवितुः प्रस३वे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां सं-
 वपामीति सवितृप्रसूत एवैनां देवताभिः संवपति पविचवत्संव-
 पति हविः करोति देवो वः सवितोत्पुनात्विंति सवितृप्रसूत एवैना

1) So M; in H अये; desgl. Bb u. B, ohne Accent. 2) In Bb चदष्टावुप 3) Bb
 चदष्टावुप 4) So M; in H कदासमिता; desgl. Bb, ohne Accent; B कदाः समि-
 ता 5) H u. B धर्मस्य. 6) So M; in H मितानि; desgl. Bb u. B. 7) H u. Bb
 धर्मे 8) So M; in H u. Bb पविचव संवपति; B पविच वसंज्वपति; Kāth. 31, 7
 पविचवति संवपति

उत्पुनात्येपं उपसृजत्यमृतं वा आपोऽमृतमेव हविः करोति सं-
 मापा ओषधीभिर्गच्छन्तां समोषधयो रसेन सं रेवतीर्जगतीरित्य-
 न्यां वा एतासामन्यां जिन्वन्त्यां पा ओषधीर्जिन्वन्त्योषधीरपः शिवाः
 शिवाभिः समसृक्षतां पा इत्यां पो वै रेवती रोषधयो मधुमतीः पशवो ज-
 गतीरप ओषधीः पशून्स्तानसै ससृज्यैकधा मधुमतः करोति॥म-
 खस्य शिरो ऽसि ॥ इत्याह यज्ञो वै मखस्तस्य वा एतज्जिह्वः क्रीयते
 सीदन्तु विशो जनयत्यै त्वेति मिथुनमेव करोति घर्मो ऽसि विश्वा-
 युर्धर्म घर्मे श्रयस्वोर्हं प्रथस्वोर्हं ते यज्ञपतिः प्रथतामिति प्रथयत्ये-
 वैनं ॥ प्रति प्रथस्व पृथिवीमुत ह्याम् ॥ इतीमे एवं प्रथयति घर्मो
 वा एषो ऽर्धमासे ऽर्धमासे प्रवृज्यते सं ईश्वरो ऽशान्तस्तेजसा यजमानस्य
 पशून्निर्देहो यत्पर्यमिं करोति पशूमेव करोति शान्त्या अनिर्दाहाय
 त्रिः पर्यमिं करोति त्रयो वा इमे लोका एभ्य एवैनं लोकैभ्यः शम-
 यति पुरोडाशं वा अधिश्चितं रक्षांस्यजिघासन्तं नाको नाम
 दिवि रक्षोहामिः स्रो ऽस्मादंक्षास्यपाहन्येदाह देवस्त्वा सविता श्र-
 पयतु वर्षिष्ठे अधि नाके पृथिव्या इति रक्षसामपहत्यै शिरो वा एत-
 द्दज्ञस्य यत्पुरोडाशः केशा वेदो यथा शीर्षाः कपालान्येवं कपालानि
 यथा मस्तिष्क एवं पुरोडाशः सुश्रुतः कार्यो मेध्यत्वाय यत्पुरोडाशं
 नाभिवासयेदाविर्मेस्तिष्कः स्याद्यदभिवासयति तस्माद्गुहा भस्तिष्क-
 स्त्वं चं ग्राहयति तस्मान्मस्तिष्कः पंगितो भस्मनाभ्यूहति तस्मान्मा-
 सेनास्थि छिन्नं ज्वलैरभिवासयति तस्मात्केशैः शिरश्छिन्नं यत्स्वं घर्म-

1) So M; in Bb ०रत्न्या; H ०रत्न्या; B ०रत्न्या 2) So corrigirt; die Mss.
 ०म्यां 3) M जिन्वत्य 4) So M; in H u Bb मधुमंत; desgl. B. ohne Accent.
 5) So M. u. B; in H u. Bb प्रथ प्रथयति 6) So M; in H निर्देहेद्; B निर्देहेद्; Bb
 निर्देहेद् 7) M पर्यमं 8) M पर्यमं 9) So M; in H u. Bb अधिश्चितं; desgl. B.
 ohne Accent. 10) So M; in H u. Bb ०स्वपाहरन्; desgl. B. ohne Accent.

याहयित्वा भस्मनाभिवासयेत्पलितंभावुको' ऽध्वर्युः स्याज्ज्वलैरभिवा-
 सयत्यपलितंभावुको' ऽध्वर्युर्भवति' ते वै देवास्तं नाविन्दन्त्यस्मिन्यज्ञस्य
 क्रूरमास्त्यामहा' इति' ३सो ऽग्निरब्रवीदहं' वस्तं जनयिष्यामि यस्मि-
 न्यज्ञस्य क्रूरमास्त्यामहा' इति' ३सो ऽपो ऽङ्गारेणाभ्युपातयत्तत एकतौ
 5 ऽजायत' द्वितीयं' ततो द्वितस्तृतीयं' ततस्त्रितो' यदज्ञो ऽधिनिरमिमीत
 तदापेयानामापेयत्व' यदात्मनो ऽधिनिरमिमीत तदात्मेयानामा-
 त्मेयत्वमन्तर्वेदि जुहोति' तदेवावरुद्ध' उपरिष्टादभिघारयति श्रुतत्वाय'
 श्रुतकामा हि देवास्तै देवा अतिभृजाना आयन्सूर्याभ्युदिते ते
 'ऽमृजत' यं स्रग् सूर्यो ऽभ्युदेति सूर्याभ्युदितः 'सूर्याभिनिमुक्ते' सूर्या-
 10 भिनिमुक्तः' श्यावदति श्यावदन' कुनखिनि कुनख्यंयेदधुष्येदधुः'
 परिविक्ते परिविक्तः' परिविविदाने परिविविदानो' वीरहंणि वीरहा'
 भूणहंनि भूणहंनमेनो नात्येति ॥ ९ ॥

Vgl. I. 1, 9. — TBr. 3, 2, 8.; Kâth. 31, 7; Kap. S. 47, 7.

देवस्य त्वा सवितुः प्रस३वे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हंस्ताभ्यामाददा
 इति' सवितृप्रसूत एवैनं देवताभिरादत्ते' सहस्रभृष्टिः शततेजा इति'
 15 वज्र' वा एतत्स' श्यति भ्रातृव्याय प्रहरिष्यन्पृथिवि देवयजनि मा
 हि' सिषं ता ओषधीनां' मूल' मित्योषधीनामहि' सायै' व्रजं गच्छ

1) So M; in H u. Bb पलितंभावुको 2) So M; in H u. Bb त्वपलितंभावो; desgl. B, ohne Accent. 3) So die Mss. (nur in B die Ligatur für च्च undeutlich; wie es scheint च्च mit darunter gesetztem श; in Bb °मास्त्यामहा). Hier steckt vielleicht die Wurzel arksh (rksh), c. praep. â, darin, die nur Dhâtup. 27, 29 überliefert ist, mit der Bedeutung हिंसायाम; allerdings nach Dhâtup. das Praes. rkshnoti; Kâth. 31, 7 corrupt क्रूरमास्त्यामहा; s. die folgende Anmerkung. 4) Wohl Wurzel arksh c. â; für आर्चधे; (H und Bb °र्चधा); auch Kâth. क्रूरमास्त्यामहा 5) So die Mss; nur Bb भुजत 6) So M; in den anderen Mss. °निमुक्ते 7) M °निमुक्त; die anderen Mss. °निर्मक्त 8) So M (n. Bl., ohne Accent); in H u. Bb हिंसिषंता-
 मोषधीनां; desgl. B, ohne Accent; s. oben 1, 1, 10.

गोस्थानमिति 'छन्दांसि वै व्रजा गोस्थानं छन्दांस्येवास्मै व्रजं
 गोस्थानं करोति' वर्षेतु ते पर्जन्या इति 'पर्जन्यादेवं वृष्टिं वनुते' बधानं
 देव सविज्ञः शतैः पशैः परमस्यां परावतीति 'ह्यौ वावं पुरुषस्य
 भ्रातृभ्यौ यं वैष्टि यंश्चैनं वैष्टिं ता एव बध्नाति परमस्यां परावति' यो
 अस्मान् वैष्टि यं च वयं द्विषमस्त्वमत्र बधानं सोऽतो मा मोचीत्या-
 शिषमेवाशास्ते द्रुप्तस्ते दिवं मा स्कानिति 'यो वा अस्यां रसः' स
 द्रुप्तस्त्वमिमं प्रजा उपजीवन्ति तमस्यां यद्धृत्यंस्कन्दाय ॥ अररुस्ते
 ह्यौ मा पप्रत् ॥ इत्यररुर्वे नामासुर आसीत्स पृथिवीमुपकुच्याशयज्ञ-
 मिन्द्रो ऽचायसमं पाररुं पृथिव्या अदेवयजनमित्यं पाहन्त्सं दिवम-
 पिपतिषत्सं ॥ अररुस्ते ह्यौ मा पप्रत् ॥ इति दिवः प्रत्यनुदत् य एव १०
 विद्यां स्तब्धयजुर्हरत्येभ्यो वा एतल्लोकैभ्यो यजमानो भ्रातृभ्यं निर्भज-
 ति चिः कृत्वो हरति चयो वा इमे लोका एभ्य एव लोकैभ्यो
 भ्रातृभ्यं निर्भजति तृष्णीं चतुर्थं हरति यो लोको निरुक्तोऽप-
 रिमितस्तस्माद्भ्रातृभ्यं निर्भजत्यंसुराणां वा इयं पृथिव्यासीत्ते देवा
 अग्नवन्दसं नो ऽस्याः पृथिव्या इति ते वै स्वयमेव ब्रूधमिति ततो १५
 वै वसवः प्राचीं दिशमुदजयन्द्रा दक्षिणामादित्याः प्रतीचीं मरुता

1) So M (n. Bl.), ohne Accent; in H u. Bb परावती; desgl. B, ohne Accent;
 s. 1, 1, 10. 2) So corrigirt; H u. Bb रसः; M ohne Accent. 3) M तमस्मा (n. Bl.;
 ohne Accent). 4) So corrigirt; M (n. Bl.) मा पप्रत्; in H u. Bb मा पप्रत्;
 desgl. B, ohne Accent; in Kap. S. 47, 8 अररु वा मा पप्रत् इति; aber Kap. 31, 8
 वा मा पप्रदिति 5) So M (n. Bl., nur ohne Accent); H u. B उपकुच्या; desgl. B,
 ohne Accent. 6) So M; in H, Bb u. B आद्यत् 7) So corrigirt; M u. B मा
 पप्रत्; H u. Bb मा पप्रत्; in Kap. S. 47, 8 अररु दिवमपतदररु (cod. अररु) वा
 मापप्रदिति (cod. माद्यत्) तं दिव प्रत्यनुदत्; aber Kap. 31, 8 मा पप्रदिति
 8) So H u. Bb; desgl. B, ohne Accent; in M विद्यांस्त्वा. 9) So M, nur ohne
 Accent (n. Bl.); in H u. Bb एतं लोकैभ्यो; desgl. B, ohne Accent. 10) M कुला
 (n. Bl.) 11) M (n. Bl.) हरति

उदीचीं ततो वै देवा इमामसुराणामविन्दन् ततो देवा असुरा-
 नेभ्यो लोकेभ्यो निरभजस्ततो देवा अभवन्परासुरा यदेवमेता-
 भिर्देवताभिर्वेदिं परिगृह्णातीमां वा एतद्यजमानो भ्रातृष्यस्य वृद्धेः
 ऽस्या भ्रातृष्यं निर्भजति भवत्यात्मना परास्य भ्रातृष्यो भवति पृथिव्या
 5 वै मेध्यं चामेध्यं च व्युदक्रामत्प्राचीनमुदीचीनं मेध्यमुदक्रामद्द-
 क्षिणां प्रतीचीनममेध्यं प्राचीमुदीचीं वैदिं प्रवणां कुर्यान्मेघ्यानेनान्य-
 ज्ञियान्करोत्यथो यदेवास्या उद्घ्नन्तः क्रूरमक्रस्तदक्रूरमकस्तं शमयत्य-
 थो मेध्यस्य चैवामेध्यस्य च व्यावृत्त्यै प्राञ्चौ बाहू नयत्याहवनीयं
 तेन परिगृह्णाति प्रतीचीं श्रोणीं गार्हपत्यं परिगृह्णाति मूलं वै
 10 रक्षां स्यन्तूत्पिबन्ति यन्नखेन छिन्द्यात्कुनखी स्यात्स्फ्येन छिनत्ति
 वज्रो वै स्फ्यो वज्जेणैव रक्षांसि हन्ति ॥ १० ॥

Vgl. 1, 4, 10; TBr 3, 2, 9; Kâth. 31, 8; Kap. S 47, 8.

यो वै सुचां योगमविद्वानंध्वर्या इति हूतः प्रतिशृणोत्या देवता-
 भ्यो वृश्चते ऽपशुर्भवत्यथ यः सुचां योगं विद्वानंध्वर्या इति हूतः
 प्रतिशृणोति न देवताभ्या आवृश्चते पशुमान्भवति द्यौर्जुहूर्न्त-
 15 रिक्षमुपभृतृषिवी ध्रुवा दिश आज्यधान्यंसां आदित्यः सुवः स यत् ॥
 ओं आवय ॥ इत्याह जुहुं तेन युनक्ति ॥ अस्तु श्रीषट् ॥ इत्युपभृ-
 तम् ॥ यज ॥ इति ध्रुवाम् ॥ ये यजामहे ॥ इत्याज्यधानीं वषट्कारेण
 सुवं जुहुहा अधि ध्रुवामभिघारयति ध्रुवाया अधि जुहुमंसौ ऽस्यस्यै

1) So meine Correctur; M खाद्; H u. Bb खात; desgl. B, ohne Accent.
 2) So meine Correctur; M उदघ्नन्त; desgl. B, ohne Accent; H उदघ्नन्त; Bb उदघ्नन्त;
 cf. 3, 2, 3. 3) So M; in II u. Bb दक्रूरमक्रस्तञ्ज; B दक्रूरमक्रस्तञ्ज 4) Die
 Mss schreiben प्राचीं बाहून्नयत्य; Kap. S. प्राचीं बाहू नयत्य 5) So M; in II u.
 Bb रक्षां स्यपहन्ति; desgl. B, ohne Accent; Kâth. 31, 8 रक्षांसि हन्ति 6) So trennt
 M; in II u. Bb चर्वति; desgl. B, ohne Accent. 7) Die ३ fehlt in den Mss.

प्रयच्छतीयममुषि संततमस्मा अन्नाद्यमव्यवच्छिन्नं प्रदीयते ऽस्मिञ्च
लो३के ऽमुषिञ्च पूर्वास्य जनतामायतः कीर्तिरागच्छति य एव
वैद ॥ ११ ॥

Vgl. TBr. 3; 3, 1 Kap. S. 47, 9.

घृतं च वै मधु च प्रजापतिरासीद्युतो मध्वासीत्ततः 'प्रजा असृजत'
तस्मान्मधोः प्रजननमस्ति तस्मान्मधुना न प्रचरन्ति यातयाम् हि 5
तदाज्येन प्रचरन्त्यातयाम् वा एतत्प्राजापत्यं घृतमयातयामा देवा-
नां प्रजापतिर्गाहपत्ये ऽधिश्चरति पत्न्यवेक्षते ऽन्वारम्भो वा एष
यज्ञस्य पत्न्या यज्ञमेनामन्वारम्भयत्यथो यत्पत्नी यज्ञे करोति मि-
थुनं वा एतन्क्रियते प्रजात्या अमेध्यं वा एतदयज्ञियं यत्पत्न्यवे-
क्षत आहवनीये ऽधिश्चरति पुनात्येवैनान्मेध्यमेनद्यज्ञियं करोति 10
स्फ्यस्य वल्मे सादयति रक्षसामपहन्त्यै देवस्त्वा सवितोत्पुनात्विति स-
वितृप्रसूत एवैनदुत्पुनाति हविरसि वैश्वानरमिति द्वादशैता व्याह-
तयो द्वादश मासाः सवत्सरः सवत्सरेण वा एतत्तेज इन्द्रियं वी-
र्यं यजमानो भ्रातृव्यस्य वृद्ध उभयतो वैश्वानरं भवज्युभयतो वै-
श्वानरं ३ ह्येतं निष्टेजा अस्य निर्वीर्यो भ्रातृव्यो जायते ऽथो मृधतरं 15
एवं भवति देवाञ्च वा असुराञ्च संयत्ता आसन्तं इन्द्र एतमवका-
शमपश्यन्नेनासुरानभ्युभवदंभि भ्रातृव्यं यज्ञेन भवति य एव विद्वा-
न्यजता आज्येनान्यानि हवीष्यभिधारयन्ति केनाज्यमिति ब्रह्मवां-

1) Ganz dasselbe steckt in der theilweis corrupten Stelle Kap. S. 47, 9 अयातयामा देवानां प्रजापतिर्गाहपत्ये द्विश्चरति; Kâth. 31, 9 अयातयामा देवानां प्रजापतिर्गाहपत्ये अधिश्चरति 2) So M; B यज्ञस्य यत् पत्न्या; H u. Bb यज्ञस्य यं पत्न्या (in H ist das यं nachtraglich roth eingeschaltet); Kâth. 31, 9 und Kap. S. 47, 9 पत्न्या एवैष यज्ञ-
स्त्वारम्भो 3) So corrigirt; M ३ ह्येतं निः; H u. Bb ३ ह्येतं निः; desgl. B. ohne Accent. 4) So M; in H u. Bb मृधन्तर; desgl. B. ohne Accent.

दिनो वदन्ति सत्येन वा आज्यमभिघृतं यदाह सत्येन त्वाभिघारया-
मीति चक्षुर्वै सत्यं चक्षुर्यजमानः प्रदधाति संमील्यैतद्यजुर्वदति न
चक्षुः प्रदधात्याज्यं वै यज्ञो यज्ञो विष्णुः ॥

इदं विष्णुर्विचक्रमे वेधा निदधे पदा ।

5 समूढमस्य पांसुरं ॥

इति यदोदनपचने ऽधिश्चित्याथ गार्हपत्ये ऽथाहवनीये ऽधिश्चयत्येत-
द्वाव तत् त्रिविष्णुर्विक्रमते प्रत्युष्ट रक्षा इति रक्षसामपहत्यै सुचः
संमार्ष्टि पुनात्येवैना मेध्या एना गज्ञियाः करोति ॥ अनिशिताः
सपत्नस्यणीः ॥ इत्यनिशिता उक्षेताः सपत्नस्यणीः सुव संमार्ष्टि
पुमांस वा आसां तदये संप्रयत्यथ जुहुमंथोपभृतमथ ध्रुवामंसा
आदित्यः सुवो द्यौर्जुहूरन्तरिक्षमुपभृतपृथिवी ध्रुवेमान्वा एतल्लोका-
न्यथापूर्वं संमार्ष्ट्येभ्यो लोकेभ्य आत्मान परिदत्ते ऽहि सायै जुहु-
मये संमार्ष्ट्येत्मा वै जुहुरात्मानमेवोपैत्यथोपभृतं प्रजा वा उपभृ-
त्प्रजामेवोपैति परेव उह्यात्मनः प्रजांथ ध्रुवां पशवो वै ध्रुवां प-
शूनेवोपैति पर इव हि प्रजायाः पशवो यदुत्तानाः समृज्यादप्रति-
ष्टायुक रेतः स्याद्यन्त्रीचीरप्रतिष्टायुक रेतः स्यात्त्रिरश्चीः संमार्ष्टि
तिर्य्यै वै रेतः सिच्यते प्रतिष्टायुक रेतो भवति यदयेण मुखं दशदं
च समृज्याद्रेक्षोभ्यश्चाभुवेभ्यश्च समदं दध्यादयेण मुखं संमार्ष्टि ज-
घनेन दशदं न रक्षोभ्यश्चाभुवेभ्यश्च समदं दधात्यन्तरतो जुहुं प्रा-

1) Bb प्रतिदधात्य 2) So corrigirt; M एतं लोकान्; desgl. B, ohne Accent; H u. Bb एतं लोकान् 3) So M u. Bb; H परेव; desgl. B, ohne Accent. 4) M उह्यात्मानः 5) So M; Bb ध्रुवाः; desgl. B, ohne Accent; in H scheint auch der Visarga am Schluss nachträglich angedeutet. 6) So M; in H u. Bb प्रजाः; desgl. B, ohne Accent. 7) So M; in H u. Bb चाभुवेभ्यश्च 8) Das न findet sich nur in M, fehlt dagegen in den andern Mss. 9) So M; in H u. Bb चाभुविभ्य; desgl. B, ohne Accent.

ची० संमार्ष्टि बहिष्ठात्प्रतीचीं¹ बहिष्ठादुपभृतं प्राचीमन्तरतः प्रती-
 ची० सर्वतः समाहाय ध्रुवां प्राणानेवास्य यथापूर्वं कल्पयति यज्ञमा-
 नदेवइत्या वै जुहूर्भातृव्यदेवयोपभृच्चतुर्गृह्णाञ्जुह्नां भूयां आज्यं गृह्णा-
 त्यंष्टौ गृह्णन्नुपभृति कनीय उपस्ति भ्रातृव्यमकृत ॥ १२ ॥

बह्वीरासादयेद्यावतीर्वै प्रोक्षणीरासादयति तावतीरस्यामुष्मिंस्त्रोक
 आप्संस्साद्बह्वीरासाद्या अयेमेधो ऽपाक्रामसं कृष्णो भूत्वा वनस्पती-
 न्प्राविशद्यंदाह कृष्णो ऽस्याखरेद्यं अयये घृतं भवेति तमेव मेधम-
 वरुन्दे वेदिरसि बहिषे त्वा जुष्टं प्रोक्षामीति प्रजा वै बहिः
 पृथिवी वेदिरस्या वा एतत्प्रजा स्वर्गाकरोति यदुपरिष्ठात्प्रोक्ष्याध-
 स्तात्प्रोक्षति तस्मादुपरिष्ठाद्दृष्टादधस्तादोषधयो जायन्ते ॥ ऊर्जा 10
 पृथिवी यद्धत ॥ इत्यस्यामूर्जमधात्तस्मादिमां प्रजा उपजीवन्ति
 विष्णोः स्तु३पो ऽसीति मुखतः प्रस्तरं गृह्णाति मुख्यमेनं तेन
 शीर्षण्यं करोति यावद्धस्तेन पर्याप्नुयात्तावन्तं गृह्णीयादक्षोधुको
 यज्ञमानो भवति नोर्ध्वमुन्मृज्याद्यंदस्य वित्तं वेद्यं तत्प्रमृज्यान्नावाः
 चीनमवमृज्याद्यंदेनमागमिथत्तत्प्रतिनुदेत न विधूनुयात्प्रजां पशू- 15
 न्विधूनुयाद्यंदुपतिष्ठेत्तदुपसंगृह्णीयाद्यंथाशितायोपचिनोत्येवमेव तद्द-
 क्षिणतः शुल्बं स्तृणाति तस्माद्दक्षिणतो नोवीरुं प्रथस्वोर्णमद-
 मिति प्रथयत्येवैनंस्वासस्थं देवैभ्या इति देवैभ्य एवैनत्करोति प्रस्तरं

1) Die beiden letzten Worte finden sich nur in M, fehlen dagegen in den anderen
 Mss. 2) Bb उपस्ति 3) So M; in H u. Bb तस्मादुपरिष्ठादधस्तादः; desgl. B, ohne
 Accent. 4) So M; in H u. Bb मूर्जमदधात्; desgl. B, ohne Accent. 5) H u. Bb
 प्रवृज्यां 6) So M u. H; desgl. B, ohne Accent; in Bb नोनोर्ध्वः; Kāth. 31, 10
 तस्माद्दक्षिणतो नेचि: Kap. S. 47, 10 दक्षिणतो नीचि:

धारयन्परिधीन्परिधाति' स्वयं वा एतद्यजमान आत्मानं परिधीत्ते
 ऽहिंसायै न पुरस्तात्परिधात्युद्यन्वा असा आदित्यो रक्षास्यपा-
 हतोद्यन्वासा असा आदित्यो रक्षास्यपहन्यूध्वे समिधा आ-
 दधात्युपरिष्ठादस्मान्नेन रक्षास्यपहन्ति इव आदधाति मिथुनत्वाय
 5 विधृती स्या इति विधृती एवैने करोति ॥ अदित्यास्त्वोपस्थे सादया-
 मि ॥ इतीयं वा अदितिरस्यामेवैनमसीषदंडसूना रुद्राणामा-
 दित्यानां सदो ऽसीत्येता वा एतामये देवतामभ्युजयंस्तभ्य
 एवैनत्सदः करोति द्यौरसि जन्मना जुहूर्नाम प्रिया देवानां प्रियेण
 नाम्ना ध्रुवे सदसि सीदेत्येतद्वा आसां प्रियं नामं यद्भृतवत्तेदेवावरुद्धे
 10 तां विष्णो पाहि पाहि यज्ञं पाहि यज्ञपतिं पाहि मां यज्ञेऽन्य-
 मिति यथा हेष ते भागस्तं रक्षस्वेत्येवं वा एतद्विष्णुमाहैतत्ता
 आज्यं तद्रक्षस्वेति वेदिदेवेभ्यो ऽपाक्रामत्तां देवा वेदेनाविन्द-
 स्तद्वेदस्य वेदत् स्त्री वेदिः प्रमान्वेदो यद्वेदेन वेदि संमार्ष्टि
 मिथुनत्वाय संततमाहवनीयात्सृण्वेति यज्ञस्य संतत्यै तं संतत-
 15 मुत्तरे ऽर्धमाऽसे ऽभियजते वनस्पतीनां वा एष परिवेष्टा यदुपवेशं
 ञ्चुडा अस्य वेशा भवन्ति य एवं वेद पुरस्तात्प्रत्यञ्चमुपहन्ति
 तस्मात्प्रतीचीनावसिता वेशाः स्थविमतं उपहन्येनतिवादिन एनं
 वेशा भवन्ति सर्वस्मै वै यज्ञे क्रीयते सर्पो वा उपवेशो वल्मीक
 उत्करो यदुपवेशमुत्करं उपहन्ति तस्मात्सर्पाणां वल्मीको गृहा ॥१३॥

Vgl. I, 1. 11u. 12. — TBr 3, 3, 6; Kâth. 31, 10; Kap. S. 47, 10.

1) Bb असांवादिहो 2) Sc M (n. Bl. ohne Accent); H u. Bb ०खपहतो; B
 ०खपहतो 2) So M, ohne Accent (n. Bl.); desgl. Kâth. 31, 10; H u. Bb ०खर्ष;
 desgl. B, ohne Accent; in Kap. S. 47, 10 ऊर्वे समिधा 3) Dies Wort in den Mss
 ohne Accent (M n. Bl. ohne Accent). 4) M (n. Bl., ohne Accent) सृण्वेति 5) H
 u. Bb एषं 6) M (n. Bl.) ०मपहति; aber vgl. weiter unten. 7) H ०करंमुपहति

भुवनमसि ॥ इति भूतिमाशास्ते ॥ विप्रथस्व ॥ इति प्रथयत्येवैनंदितं
इन्द्रस्तिष्ठन्वीर्यमकृणोद्देवताभिः समारभ्येत्यतो हीन्द्रस्तिष्ठन्वीर्यम-
कृणोद्देवताभिः समारभ्य ॥ जुह्वैर्ह्यग्निष्ट्वा ह्ययति देवान्यष्ट्यावो देव-
यज्याया उपभृदेहि देवस्त्वा सविता ह्ययति देवान्यष्ट्यावो देवयज्या-
यै ॥ इति न वा एते अविदुषा स्वादाने इव वरुणपाशाङ्ग्याक्रा- 5
मयेताभिरेने देवताभिरादत्ते वरुणपाशानामनाक्रमाय विष्णोः क्रमो
ऽसीत्यतिक्रामति यज्ञस्यानवक्रामायोर्ध्वे अध्वरो दिविस्पृगहुतो
यज्ञो यज्ञपतेरित्यजुमूर्ध्वमाघारमाघारयति यज्ञस्याहूर्त्वायेंद्रवान्स्व-
वानिति सैन्द्रं यज्ञमकृतोथो इन्द्रियं तेनावरुद्धे ॥ वसुमतस्ते छा-
यामुपस्थेषम् ॥ इत्यग्निं वसुमानं गेरेव छायामुपतिष्ठत ऋजुमूर्ध्व- 11
माघारमाघारयेत्प्राणो वा आघारः सर्वमायुर्यजमान एति यं द्विधात्त-
स्याघार्यं कृधु छिन्द्यात्प्राणमस्य छिनत्ति ताजक्प्रमीयते शिरो वा एत-
द्यज्ञस्य यदाघारं आत्माज्यं यदाघारमघार्योपभृता समञ्ज्याञ्शिरो
यज्ञस्य प्रच्छिन्द्यादाज्यधान्या समनक्ति ॥

समक्तमग्निना हविः समक्तं हविषा घृतम् ॥ इत्यात्मन्यज्ञस्य 11
शिरः प्रत्यघादंथो मन एव यज्ञे प्रतिदधाति स्तनं स्तनिनीः प्रजा
उपजीवन्ति किमस्तना इति ब्रह्मवादिनो वदन्यंभुभी रिहाणा व्यन्तु
वया इत्येतद्वाव ता उपजीवन्ति वशा पृथ्निभूत्वा मरुतो गर्हेति म-
रुतो वै वृष्ट्या ईशते ते ऽस्यै वृष्टिं निनयन्ति ततो नो वृष्ट्यावतेति

1) So corrigirt; M यक्षावो; B यक्ष्णावो; Bb यक्ष्वावो; H undeutlich. 2) So M; die andern Mss. रेनं 3) So M; in H u. Bb ०स्वकूर्वायं; B ०स्वाकूर्वायि
4) So M; in H, Bb u. B विच्छिनत्ति 5) Der Accent des Verbums ist von mir ge-
setzt; in M ist dasselbe ohne Accent; in H u. Bb समञ्ज्यान्. 6) S. M; in H u. Bb
सग्निना; B सग्निनी 7) Bb ०त्वूर्त्तिभि 8) So M; in H u. Bb तस्यै; desgl. B, ohne
Accent.

मरुद्वा एव वृष्टिं वनुते चक्षुष्या अमे ऽसि चक्षुर्मे पाहीति चक्षुरे-
वास्य पाति श्रोत्रपा अमे ऽसि श्रोत्रं मे पाहीति श्रोत्रमेवास्य पा-
ति तनूपा अमे ऽसि तन्वूं मे पाहीति तन्वुमेवास्य पाति यन्मे अग्र
ऊर्णं तदन्वस्तन्मा आपृणेत्याश्रिषमेवाशास्ते ॥

5 यं परिधिं पर्यधत्था अमे देव परिभिर्वीयमानः ।

तं त एतमनु जीषं भरामि नेदेष युष्मदपचेतयति ॥

इति यजुषैव युज्यन्ते यजुषा विमृच्यन्ते स० स्रावभागाः स्थेषा बृह-
न्ता इति परिधीन्प्रद्वत्याभिजुहोत्यंयो वा एते तान्प्रीणाति तांश्श-
मयति भागधेयेन ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वा अध्वर्युः स्याद्यो यतो
10 यज्ञं प्रयुङ्क्ते तन्प्रतिष्ठापयतीति देवा गातुविदो गातुं विच्चा गातुं-
मितं मनसस्पते सुधात्विमं यज्ञं दिवि देवेषु वाते धाः स्वाहेत्यतो
वा अध्वर्युर्यज्ञं प्रयुङ्क्ते तदेवैनं प्रतिष्ठापयति ॥ १४ ॥

Vgl. 1, 1, 13. — TBr. 3, 3, 7, 5—f1: Kâth. 31, 11; Kap. S. 47, 11.

॥ इति खिलकारुडे प्रथमः प्रपाठकः ॥

प्रजापतिर्वा एक आसीत्सो ऽकामयत बहूः स्यां प्रजायेये-
ति स मनसात्मानमध्यायत्सो ऽन्तर्वाणभवत्सं विजायमानो

1) Für die wechselnde Betonung von वृष्टि (वृष्टि in Versen und Sprüchen, वृष्टि in der prosaischen Erzählung oder Erörterung) vgl. oben 2, 4, 7 u. 8; 2, 11, 4 u. 5.
2) So M; in H u. Bb, चेतयति; desgl. B, ohne Accent. 3) Das इति fehlt in den Mss.

गर्भेणाताम्यत्सं तान्तः कृष्णः श्यावो ऽभवत्तस्मात्तान्तः कृष्णः
 श्याव इव भवति तस्य वा असुरेवाजीवत्तेनामुनासुरानसृजतः
 तदसुराणामसुरत्वं स यस्तदसुराणामसुरत्वं वेदासुमान्ह भव-
 ति नैनमसुर्जहाति सो ऽसुरान्सृष्ट्वा पितृवामन्यत तेन पितृनसृजत
 तन्पितृणां पितृत्वं स यस्तन्पितृणां पितृत्वं वेद पितृव ह समाना- 5
 नां भवति यन्न्यस्य पितरो हवं तस्मै पितृगत्ससृजानाय दिवाभवेत्तेन
 देवानसृजत तद्देवानां देवत्वं स यस्तद्देवानां देवत्वं वेद दिवा ह
 वा अस्मै देवत्वा भवति यन्न्यस्य देवा देवहृति स देवान्सृष्ट्वा मन-
 स्यतेव तेन मनुष्यांनसृजत तन्मनुष्याणां मनुष्यत्वं स यस्तन्मनुष्याणां
 मनुष्यत्वं वेद मनस्वान्ह भवति नैनं मनो जहात्युत यदतीव वदत्य- 10
 ति वा चरति तिष्ठन्ते ऽस्य मनुष्या मनुषे ततो या योनिरुदंशिष्यत सा
 गौरभवद्योनिर्व नाभैतद्वा अस्याः प्रत्यक्षं नामाथो आहुः परोक्षमि-
 ति प्र सहस्रं पशूनाप्नोति य एव वेद तस्या वै पयः पर्यपश्य-
 स्तां देवा अदुह हरितेन पात्रेणामृतं दुहे ऽमृतं य एव वेदाथ
 पितरो ऽदुह रजतेन पात्रेण स्वधां दुहे स्वधा य एव वेदाथ मनु- 15
 ष्या अदुह दारुपात्रेणान्नं ववृ दुहे ऽन्नं ववृ य एव वेदाथासुरा
 अदुहायस्पात्रेण स्रवता सुरां त्ते ऽस्रवन्स्रवत्यस्य भ्रातृव्यो य एव
 वेद तस्मात्स्रवता न हस्ता अ्वनेनिजीत न पिबेदेते वा अस्या दो-
 हाः सवैरेवास्या टोहैः सवैः कामैर्भुङ्क्ते य एव वेद चत्वारि वै नभा-

1) So ist dieser Satz wohl zu schreiben; in M eigentlich यदतीवावदत्यतिवाचरती, dann wie es scheint corrigirt in यदतीव वदत्यतिव चरती; in H u. Bb यदतीवा वदत्यताव चरत; in B ebenso, nur ohne Accent, und am Schluss चरति 2) So M, in H u. Bb वेदाशिष्यत; B वेदशिष्यत 3) Die Ms. schreiben तान् 4) In M ohne Accent, weiter unten aber betont. Ich vermute इति, ebenso, auch weiterhin वति; cf. 4, 2, 3.

सिं देवाः पितरो मनु३ष्या असुराः सर्वेषु ह वा एतेष्वम्भो नभ इव
 भवति य एव वेदं तां वा अकामयन्तं मयि स्यान्मयि स्यादिति तां
 देवाः काम्ये ॥ इत्याह्वयन्तां वा एनानभ्युषतोभये ह वा एनं
 देवमनुष्यां अभिकामयन्ते वारुका एनमात्विज्ये भवन्ति य एव
 5 वेदं ॥ अथ्ये ॥ इति मनु३ष्याः सां वा एनानभ्युषतोभये ह वा एनं
 देवमनुष्याः भ्युषन्ते पूर्वास्य जनतामायतः कीर्तिरागच्छति य एव
 वेदं ॥ इलान्दे ॥ इति पितरस्तेभ्यो वा अतिष्ठत तिष्ठन्त्यस्मिन्पशवो
 य एव वेदोथ यथासुरा आह्वयस्तेभ्यो वा अत्रसद्यं द्विषात्स्य
 तथा गोष्ठं आह्वयेद्रसन्यस्मात्पशव एतैरेव जुहुयात् ॥ गोनामैः
 0 स०शृङ्गा गौर्मूर्धन्यशुकामः ॥ काम्यायै स्वाहा अथ्यायै स्वाहेला-
 न्दायै स्वाहा ॥ इति गोष्ठो वै नामैषां लक्ष्मीः स्वै वा एतन्नोष्ठे य-
 जमानो भ्रातृव्यस्य पशून्वृद्ध एतैर्व ते तां अवृज्जतैरेवैना वृद्धे
 स०शृङ्गी भवति पशूनां परिगृहीत्यै यो वै चक्षुषो विभक्तिं वेद
 चक्षुष्मान् ह भवति नैनं चक्षुर्जहाति यद्विवा पश्यामस्तहेवानां
 5 चक्षुषा पश्यामो ऽसौ वा आदित्यो देवानां चक्षुः पश्यन्
 वै देवचा करोति प्र देवयानं पन्थां जानाति य एव वेदं यज्ज्योत्स्ना-
 यां पश्यामस्तत्पितृणां चक्षुषा पश्यामश्चन्द्रमा वै पितृणां चक्षुर्न ह
 वा एनममुष्मिंल्लोके चक्षुर्जहाति प्र पितृयाणं पन्थां जानाति य
 एव वेदं यत्तमिस्रायां पश्यामस्तन्मनुष्याणां चक्षुषा पश्याम एत-
 वद्वाव न स्वं चक्षुर्न ह वा एनमस्मिंल्लोके चक्षुर्जहाति सर्वमायुरे-

1) Die Mss. schreiben तां 2) So corrigirt; die Mss. देवमनुष्या; vgl. aber weiter unten, sowie namentlich auch 4, 2, 7; 4, 2, 13; 3, 8, 4. 3) H u. Bb वेदा
 4) In H u. Bb ist das Pronomen betont अस्मिन् 5) So die Mss.; man könnte ver-
 muthen आह्वयेद्र चसन्यस्माद् 6) In den Mss. dies Wort ohne Accent. 7) M न
 स्वं; H u. Bb; नस्वत्; desgl. B, ohne Accent.

ति य एव वेद यदग्रैरन्ते पश्यामस्तदसुराणां चक्षुषा पश्यामा उच्च
वा एष दीप्यते नि च रिष्यति दीप्यमानं भ्रातृव्यस्य गृहाङ्गरेद्वयिमे-
वास्य पृष्टिं हरत्यां तु सूर्यस्योदितोर्जागृयाद्यत्सत्यादूर्तिर्मांर्छेत्तज्जाग-
रितव्यूं रयिमेव पृष्टिमनुजागतिं ॥ १ ॥

यो वा इडां धेनुं वेद सर्वा ह वा अस्मै दिशो धेनवो भवन्ति 5
सर्वे प्रतिजना दांनकामास्तामिष्वाशनीरामित्रशोचनिर्विदां चकार
तस्मै सर्वा दिशो धेनवो भवन्त्सर्वे प्रतिजना दांनकामास्तस्मात्स
सर्वैः प्रतिजनैर्व्यवहतोपजनन्त्सन्त्सर्वा ह्यस्मै दिशो धेनवो भव-
न्त्सर्वे प्रतिजना दांनकामास्तद्य एव वेद सर्वा एवास्मै दिशो
धेनवो भवन्ति सर्वे प्रतिजना दांनकामास्तस्या वा इयमेव पादो 10
ऽन्तरिक्षं पादो द्यौः पादः समा पादो ऽथो आहुः कृषिः पादा
इति तेन प्रति त्वदानीं तिष्ठति न त्वदानीं यदा सुसस्यं भवत्यथ
प्रतितिष्ठति यदा न सस्यं भवत्यथ न प्रतितिष्ठति भवति ह वा
अस्य सस्यं नास्य सस्यं व्यूध्यते य एव वेद तस्या वा अद एव
पृष्टमन्तरिक्षमात्मेयंमुरो दिशः पार्श्वे समुद्रौ कृक्षी असा आदित्यः 15
शिरो ऽग्निराङ्गस्य वातः प्राणो गायत्र्यभिधानी सर्वमायुरेति य.
एव वेदो धरुत्तरवेदिः पत्रमानो वत्स एष वा एनां प्रस्तौति

1) Bb निस्वरिष्यति oder निस्वरिष्यति; 2) सत्याद habe ich mit M geschrieben; H u. Bb स्वत्याद्; desgl. B, ohne Accent. 3) Den Accent von जागरितव्यू habe ich corrigirt; M schreibt जागरितव्यू; H u. Bb जागरितव्यू 4) So M; desgl. B, ohne Accent; in H u. Bb तामिष्वाशनीरामित्रशोचनि 5) So M; H u. Bb भवति; desgl. B, ohne Accent. 6) So M! In H u. Bb व्यवहतोपजनन्त्स सर्वा; in beiden Mss. könnte übrigens auch die erste Silbe व्यू betont sein; B ebenso, nur ohne Accent. 7) So M; H u. Bb भवति; desgl. B, ohne Accent. 8) So M! H प्रति त्वदानीस; Bb प्रति त्वदानीस; desgl. B, ohne Accent. 9) So M. in H u. Bb न त्वदानी; desgl. B, ohne Accent. 10) B तस्य 11) Bb असावादित्यः 12) M एना

प्रज्ञान् वा इमांल्लोकान्दुहे य एवं वेद बृहद्रथन्तरे द्वौ स्तनौ वा-
 मदेभ्यं च यज्ञायज्ञियं च द्वा औषधीरेव देवेभ्यो रथन्तरेणादुह
 पशून्बृहतापो वामदेभ्येन यज्ञं यज्ञायज्ञियेन तद्य एवं वेदौषधी-
 रेवास्मै रथन्तरेण दुहे पशून्बृहतापो वामदेभ्येन यज्ञं यज्ञाय-
 5 ज्ञियेनैडा वा इदं सर्वं स सहस्रं पशून्प्राप प्र सहस्रं पशूनाप्नोति
 य एवं वेद ॥ २ ॥

यत्र प्राचीनप्रवणं समूलं भूम्या स्यात्तदुपोदये सूर्यस्य हस्ता
 अवनिज्य दर्भस्तम्ब उदशरावं निनयेत्कामं कामं मा आवर्तय ॥ इति
 कामिनैवास्मै काममावर्तयति यत्कामो भवति यो वै कामं साक्षा-
 10 वेद ताजग्घं वा एनं स कामा आगच्छति यत्कामो भवति पशुषु
 वा अस्माकं कामः पशूनामौषधीष्वौषधीनामप्स्वौषधीरेव कामेन
 समसाट् तां अस्मै कामं समर्धयन्ति यत्कामो भवत्यपो एवास्यां
 वा एष वविरुत्सृष्टश्चरति लोमशो लोमशायास्तस्मादर्षो शाश्वस-
 त्येत्यमिं उर्ध्वस्या आउस्य वातः प्राणो यत्र गोभिः संगच्छेत् तद्ब्रू-
 15 यात् ॥ प्रशस्ताः स्थ कल्याण्यः ॥ इतीयं वा एषेमां वा एतत्स-
 भागयत्यंचासुका अस्मात्पशवो भवन्ति य एवं वेद देवाश्च वा
 असुराश्चास्पर्धन्तं इतिर्देवेष्वामीकुस्तासुरेषु ते देवा अमन्यन्त

1) So corrigirt; H u. Bb प्रज्ञान् (desgl. B, ohne Accent); M प्रज्ञां 2) So
 corrigirt; M कामकामं; H u. Bb कामं कामं 3) So corrigirt; M ताजग्घं ह; H u.
 Bb ताजक् ह; desgl. B, ohne Accent. 4) So corrigirt; in den Mss dies Wort ohne
 Accent. 5) So corrigirt; M भवत्यपः; H u. Bb भवत्यप; desgl. B, ohne Accent.
 6) So wohl zu schreiben; M वविरुत्; B ववरोत्; H u. Bb ववरोत् 7) So meine
 Correctur; H u. Bb शाश्वसत्येत्यमिं; desgl. B, ohne Accent; M शाश्वसत्यमिं
 9) So M; H u. Bb संगच्छेत्तत् ब्रूयात्; B ebenso, nur ohne Accent. 9) Vgl. zu
 dem Namen dieser Unholden die कुसितायी 2, 1, 11; 3, 2, 6.

यद्यभिजेषामः कुस्तायाः शिरा आहनिषामा इति यद्यभिजेषामा
 इत्यसुरा अमन्यन्तदित्याः शिरा आहनिषामा इति तां देवा अभि-
 जित्याघ्नत यस्य वै जितं यस्य विजितं तस्यैषा गृहे हन्यत एषा वै
 क्षुत् क्षुध वा एतद्धते तद्य एव विद्वानेकाष्टकायां गां हते
 सवत्सरायैव क्षुध हते प्रजापतिर्वा एक आसीत्स्मे ऽकामयत बहु
 मनु स्यां प्रजायेयेति स आत्मानमैट् स मनो ऽसृजत तन्मन एकधा-
 सीत्तदात्मानमैट् तद्वाचमसृजत सा वागेकधासीत्सात्मानमैट् सा
 विराजमसृजत सा विराडेकधासीत्सात्मानमैट् सा गामसृजत सा
 गौरेकधासीत्सात्मानमैट् सैडामसृजत सैडेकधासीत्सात्मानमैट् सै-
 माभोगानसृजत यैरस्या इदं मनुष्या भुञ्जत एते वा अस्या भोगाः
 सर्वैरेवास्या भोगेः सर्वैः कामिर्भुङ्क्ते य एव वेद गौर्वै वाग्गौर्विराड्
 गौरिडा गौः खल्वेव गौरिडा सर्वं सर्वा ह वा एनमेताः अयन्ते
 य एव वेद यद्वै तदात्मानमैट् सैडाभवत्तदिडाया इडात्व स यस्त-
 दिडाया इडात्व वेदे ह वै स्वमात्मानं भूयै ॥ ३ ॥

Vgl. Mān. (1 9 5, 1.

या रोहिणी तामरुणां तां गौरीं तां बभूः ॥ तदिन्द्रा उदाजत
 वसुर्नाम रूपं पशूनाम् ॥⁶ विन्दते वसु न वसु रुणद्धि य एव वेद
 या शितिपृष्ठा तां मन्दिस्तां मैनीं तां शबलीं तां शितिबाहुस्तां
 शुद्धवाला ॥ तद्बृहस्पतिरुदाजतेडा नाम रूपं पशूनाम् ॥⁷ बह्वीर्ह वा
 एनमिडाः अयन्ते य एव वेद या पृषती तां पिशङ्गीं तां सारङ्गीं

1) H u. Bb तस्वीवा 2) So die Mss.! Vielleicht बहुमनुः zu schreiben. 3) In M eigentlich ष्यात् geschrieben, aber am Rande, wie es scheint, in स्यां corrigirt. (oder स्यात्) 4) Bb मैट् 5) So corrigirt; in den Mss. das Verb ohne Accent. 6) M interpunctirt so; die andern Mss. पशूनाः, ohne Interpunction. 7) Nur M hat hier Interpunction.

तां कल्माषीं तां पृश्निस्तं श्वेतां ॥ तन्मरुता उदाजन्त ज्योतिर्नाम
 रूपं पशूनाम् ॥ ज्योतिष्मान्भवति य एवं वेद यां सुरूपा तां श्या-
 मां तां श्येनीं तां कृष्णां ॥ तत्प्रजापतिरुदाजतायुर्नाम रूपं पशू-
 नाम् ॥ आयुष्मान्भवति य एवं वेद चतस्रः प्रथमाश्चतस्र उत्तमां
 द्विः षष्टमध्यतस्तं द्विर्दश दंशाक्षरा विराड् वैराजाः पशवः पशूनेवा-
 वरुद्धे ॥ वस्यै हिंकुरु तस्यै प्रस्तुहि तस्यै मे ऽवरुद्धे ॥ इति पुरस्ता-
 द्बहिःपवमानस्य वदेत् ॥ इडाये हिंकुरु तस्यै प्रस्तुहि तस्यै मे ऽव-
 रुद्धे ॥ इति पुरस्तादाज्यानां वदेत् ॥ ज्योतिषे हिंकुरु तस्यै प्रस्तुहि
 तस्यै मे ऽवरुद्धे ॥ इति पुरस्तान्माध्यंदिनस्य पवमानस्य वदेत् ॥ आ-
 युषे हिंकुरु तस्यै प्रस्तुहि तस्यै मे ऽवरुद्धे ॥ इति पुरस्तादाभिवस्य प-
 वमानस्य वदेत् ॥ यज्ञो वै पशूनामायतनं स्वे वा एतदायतने य-
 जमानो भ्रातृव्यस्य पशून्वृद्धे ऽनपक्रामुका अस्मात्पशवो भवन्ति ॥४॥

वसीयस्येहि श्रेयस्येहि भूयस्येहि चित्ता एहि दधृषेहीडा एहि
 सूनृता एहि चिदसि मनासि धीरसि वस्वी रन्तिः सुमनाः ॥ सूनरि
 विश्वा त्वा भूतानुप्राणन्तु विश्वा त्वं भूतानुप्राणं भूयस्यायुरसीष्टिर-
 सिं सरूपवर्षा एहि ॥

एभामनु सर्पतेमौ भद्रौ धुर्या अभिं ।

नीव शीर्षाणि मृद्वम् ॥

सा नः सुप्रतूर्तिः प्रिया नः सुहार्णेः प्रियवनिर्मघवनिरन्ता एहि

1) So M; in H u. Bb श्वेतास्तन्मरुता; desgl. B, ohne Accent.

2) M जुष्णास्त

3) So meine Correctur; die Mss schreiben वस्वी 4) So meine Correctur; M सून-

रि; H u. Bb सूनरी; desgl. B ohne Accen.

5) In den Mss. मनु ohne Accent.

6) So M; in H निष्टीव; Bb u. B निष्टीव 7) D. h. सुहार्द नः

जुष्टा एहीडा एह्यदिता एह्युपहूत उपहवं ते ऽशीय सुहवा ना एहि
सह रायस्पोषेण देवीदेवीरभि मा निवर्तध्वम् ॥

स्योना स्योनेन घृतेन मा समुक्षत ॥

• नमे तदुपदम्भिषधीषिर्ब्रह्मा यद्दौ ।

समुद्रादुदजनि वः सुचा ॥

वारये विप्रस्य तिष्ठति ऋङ्गेभिर्दशभिर्दिशम् ॥ ५ ॥

• Vgl. Mân. (r. 9. 5. 1.

वसीयस्येहीति ब्रह्म वै वसीयो ब्रह्म वा एतदत्याह्वयति श्रेयस्येहीति
क्षत्रं वै श्रेयः क्षत्रं वा एतदत्याह्वयति भूयस्येहीति विद्वं भूयसी
विशं वा एतदत्याह्वयति चिन्ता एहीति मनो वै चिन्तं मनो वा
एतदत्याह्वयति दधृथेहीति वाग्वै दधृषि वाचं वा एतदत्याह्वयतीडा 10
एहीति पशवो वा इडा पशून्वा एतदत्याह्वयति सूनृता एहीत्येचं
वै सूनृतांचं वा एतदत्याह्वयत्येता वै सप्त देवगउभ्यस्ताः क्रीतो वै-
तहोचो विदांचकारं ताभिरदः कुरुणां कौन्ते पशूनत्याह्वयताः कुरवो
ब्राह्मणेष्वन्वैच्छंस्ताः कुमारवत्याश्चदक्षिणा अविन्दन्तो ऽब्रवीन्मा
सूर्स्यतैताभिर्वा अहमेता अत्याह्वयिथामेतीतराभिरितरा यानि खलु 15
वा एतासां प्रियाणि धामानि तानि क्रीतो न वेदेति सं संयुक्ते सं-
ग्रामे छदिर्दर्श एताभिरेवैता अत्याह्वयिथामेतीतराभिरितरा यतरच
खलु वा एता अत्याह्वयन्ते तत्पशवो ऽभिसंक्रामन्ति यत्र पशवस्तहे-

1) So M; in H u. Bb तदुपदम्भिषधीषिः; desgl. B, ohne Accent; cf. 4, 2, 8. 2) So
M; in H u. Bb सुचा; desgl. B, ohne Accent. 3) So M; in H u. Bb दशभिर्दिशं;
desgl. B, ohne Accent. 4) So M; in H u. Bb कुरुणां कौन्ते; desgl. B, ohne Accent;
5) So M; in H u. Bb अविन्दन् पृो; B अविन्दन्तो

वां यच्च देवास्तदिन्द्रो यतरान्वा एते ऽभिसंक्रामन्ति ते जयन्ति जयति
संग्रामम् ॥ ६ ॥

Vgl. Mân. Cr. 9. 5. 1

सा वै सृष्टोभयान्देवमनुष्यानत्यमन्यत तां देवा दर्शपूर्णमासाभ्यामुप-
प्रास्तृणत तां वा एतदाप्नुवन्त्यदिडां तां वा एतदाप्ना हरन्तो म-
न्यन्ते यदिडामुपह्वयन्ते यर्हि तूष्णीमुपह्वयेत तर्ह्येताः सप्त वदेद्यद्भ्यु-
च्चैस्तद्भ्युत्तराः सप्त धाम धामासां वर्णं वर्णमुपगच्छत्यां ह वा एनम-
प्रतिकशातं गच्छति य एवं वेद यच्च सं मूला औषधीरुपगच्छेत्यशू-
न्वा तदेता एव सप्त वदेद्दाम धामासां वर्णं वर्णमुपगच्छत्यां ह वा
एनमप्रतिकशातं गच्छति य एवं वेद सप्त स्थवीर्युण याजयेद्यस्य सप्त
स्थविराश्चरामान्तमा स्युर्वसीयस्येहि श्रेयस्येहीत्येतदेतदेवास्मा अ-
त्याह्वयति यो वैश्यः शूद्रो वा बहुपुष्टः स्यात्तस्य गवां साराडं व-
त्सतरमपमयेत ॥ इलान्दाः स्थ ॥ इतीलान्दा हि पशवः पूष्णो न-
क्षत्रं पोषयिष्णु ॥ इति विश्वेषु वा एतच्चरति पूष्णो नक्षत्रं पोष-
यिष्णु तदेवापधापयते तमपाकुर्वीत ॥ आयुर्मे दा वर्चो मे दा रयिं
मे दाः पुष्टिं मे दाः ॥ इति रयिमेवास्य पुष्टिं हरति तमितौ ऽभि-
सृज्याथे¹⁰ उतो ऽत्याह्वयेद्दसीयस्येहि श्रेयस्येहीत्येतदेतदेवास्या अत्या-

1) So corrigirt; M प्रास्तृणत; H u. Bb प्रास्तृणत; desgl. B, ohne Accent. 2) Die
Mss. ०मुंगह्वयेत; cf. aber unmittelbar vorher. 3) So corrigirt; M ०मप्रतिकशातं;
H u. Bb ०मप्रतिकशातं; B ०मप्रतिकशात 4) So M; desgl. B, ohne Accent; in
H u. Bb संमूच्याला 5) So corrigirt; M ०मप्रतिकशातं; H u. Bb ०मप्रतिकशातं; B
०मप्रतिकशात 6) So die Mss. 7) So H u. Bb; desgl. B, ohne Accent; M स्थ-
विराश्चरामान्तमा 8) Dies Wort in den Mss. ohne Accent. 9) So M; in B ०मु-
पमयेत; Bb मुषमयेत; in H ursprünglich ०मुपमयेत geschrieben, dann in मुषमयेत
corrigirt. 10) So M; in H u. Bb ०पसृज्या; desgl. B, ohne Accent.

ह्यति' नास्य किंचनोदशिषद्' यामकाम० याजयेत्सारस्वत ऋ-
 ग्भ्या० स० वत्सरो वै सरस्वान्तं० वत्सरेणैवासै यामं. च्यावयति' व-
 सीयस्यैहि. श्रेयस्यैहीन्येतदेतदेवास्या अत्याह्यति' पशुकाम० याज-
 येत्सारस्वत ऋग्भ्या० स० वत्सरो वै सरस्वान्तं० वत्सरेणैवासै' पशू-
 ष्यावयति' वसीयस्यैहि' श्रेयस्यैहीन्येतदेतदेवास्मा अत्याह्यति' सर्वा- 5
 सां दुग्धे चतुःशरावमोदनं पचेद्ब्राह्मणेभ्यः पशुकामो' यच्चतुःशरावो
 दिग्भ्य एवासै तैन पशूनवरुन्धे' यद्ब्राह्मणेभ्या ब्रह्मणस्तेन न द्विचं
 दैयं' पशुकाम इव ऋषे' वासो. हिरण्य० वा दैयमीजानस्यास्य पश-
 वो भूया० सो भवन्ति ॥ ७ ॥

Vgl. Mün. Cr. 9. 5. 1

प्रजापतिर्वै न व्याहरत्सं आत्मन्येव पुण्यमायहदात्मनः पुण्यं न 10
 निरवददेतैर्द्वै तद्यजुर्वेदान्यथा ब्रूयात्. ॥ पुण्यं प्रशस्तम् ॥ इति ब्रू-
 यादात्मन्येव पुण्य० यद्दत्त्वात्मनः पुण्यं न निर्वदति' यामदानीयाय
 ददाति तामस्य पशवो ऽन्वपक्रामन्ति' यदि मन्येतादानीयायादामि-
 न्येतदेव' यजुर्वेदेनमे तदुपदम्भिषर्धृषिर्ब्रह्मा' यहदा इति' तदेवैतेनां-
 पूरयति' तदाप्याययति' समुद्र इव ह वा अस्य व्यच्यमानो' न क्षीयते 15
 य एव० वैद ॥ वीरवतीभूयास्त या नो वीरवतो ऽकर्त' ॥ इति पुं-
 मा० सं जातमभिमन्त्रयेत् ॥ भूयसीभूयास्त या नो भूयसो ऽकर्त' ॥
 इति स्त्रियं जाताम् ॥ अन्नादा भूयास्त ये नो ऽन्नादानकर्त' 10 ॥ इति

1) So M; in H, Bb u. B ०शीघत् 2) Bb संग्रहत्थ वत्सरेणैवासै 3) So B; in
 M. H u. Bb ०ष्यावयति 4) M द्विचं 5) Die Mss. निरव० 6) M ०नीयायादा०
 7) So M, cf. 4. 2. 5; in H u. Bb ०दुपदम्भिष धृषिर्ब्रह्मा; desgl. B, ohne Accent. 8) So
 B, ohne Accent; H u. Bb व्यच्यमानो; M व्यच्यवमानो 9) H, Bb u. B कर्ता 10) So
 M; H u. Bb ०द्वनकर्ता; desgl. B, ohne Accent.

बलिहृतो ऽभिमन्त्रयेत् ॥ भूयांसो भूयास्त ये नो भूयसो ऽकर्त॑ ॥
 इति सभासदः पादौ प्रत्यवहरदिते वै पशवा उपोप ह वा एनं प-
 शवो यन्ति नापयन्ति य एव वेद ॥ पुण्या पुण्यमसूचिचा चित्र-
 मसूहैडो मे भगवो ऽजनिष्ठा मैत्रावरुण ऊर्जा मे भगवः सह जनिष्ठाः
 5 स विदं मे विन्द ॥ इति पुमांसं जातमभिमन्त्रयेतो जैवास्मै सह
 जायते गच्छति पशूनां स विदम् ॥ पुण्या पुण्यमसूचिचा चित्रा-
 मसूहैडी मे भगवत्यजनिष्ठा मैत्रावरुणी रायस्योषेण मे भगवती सह
 जनिष्ठा ज्ञात्रं मे विन्द ॥ इति स्त्रियं जातां रायस्योषेणैवास्मै सह
 जायते गच्छति पशूनां ज्ञात्रं ये प्राचीनमेकाष्टकाया जायन्ते पू-
 10 र्वस्य ते सस्यस्योत्तमा ये प्रतीचीनमपरस्य ते सस्यस्य प्रथमास्तानु-
 भयान्तसहाभिमन्त्रयेतोभयानेनान्तसहावरुन्धे ॥ ८ ॥

यो वै शक्ति¹⁰ वेदं स तं ज्ञश्क्रोति¹¹ यं जिशस्यतीय¹² वै शक्तिर्यो
 वा अस्या भूयिष्ठभागभवति स तं ज्ञश्क्रोति¹³ यं जिशस्यति¹⁴ भूयिष्ठ-
 भागघ वा अस्या भवति य एव वेदं पशवो वै शक्तिर्यो वै पशूनां
 15 भूयिष्ठभागभवति स तं ज्ञश्क्रोति¹⁵ यं जिशस्यति¹⁶ भूयिष्ठभागघ वै पशूनां-

1) So M; in H u. Bb बलिहृतो; B बलिदुतो 2) H, Bb, B कर्ता 3) H u. Bb
 उपोप 4) So schreibe ich im Anschluss an M पुण्यमसूचिचा; in H u. Bb पुण्यमसू
 चिचा; desgl. B, ohne Accent. 5) So im Anschluss an M चित्रमसू हैडो; in H u. Bb
 पिचमसू हैो; desgl. B, ohne Accent, 6) M जनिष्ठात् 7) Wie oben hat auch hier
 M मसू चिचा; die andern Mss. मसू चिचा 8) Wie oben auch hier, M मसू हैो;
 die andern Mss. मसू हैो 9) So M; die andern Mss. मसू हैो 10) So die Mss.
 11) So corrigirt; M, H u. Bb तै श्ो; B तैः श्ो 12) So corrigirt; H u. Bb ये शि-
 चती; B येः शिचती; M ये शिच्यती 13) So M (u. Bl.) ohne Accent; B तैः श-
 क्रोति; in Bb Lücke; H तैः शक्रोति 14) So corrigirt; M य शिच्यति (n. Bl., ohne
 Accent); in Bb Lücke; H ये शिच्यति; B येः शिच्यति 15) So M; n. Bl. ohne Accent;
 Bb तैः शक्रोति; H तैः शक्रोति; Bb तैः शक्रोति 16) So corrigirt; M यश् शिच्यति
 (n. Bl. ohne Accent), H u. Bb ये शिच्यति; desgl. B, ohne Accent.

इति य एव० वेद० तस्या व्रतं न हतै०ति ब्रूयात् ॥ कुरुते० इति ब्रू-
याच्चान्तर्वली०ति ब्रूयाच्चिजन्या० इति ब्रूयाद् भुवनमसि सहस्रमिन्द्राय
त्वा० संमो० ऽददात् ॥ इति संमो० वै नामासुर आसीत्तस्येयं पृथिवी
पशुभिः पूर्णासीत्तानिन्द्रो ऽवृङ्क्त० तस्मादाहुरैन्द्राः पशवा इति याव-
तीनामिदं करोमि भूयसीनामुत्तरा० समां क्रियासम् ॥ इति गवां
लक्ष्म० कुर्याद् भूयसीनामेवोत्तरा० समां करोति० पशवो वै सृष्टा एकैकं
नक्षत्रमुपातिष्ठन्त० तेन प्राजायन्त० न भूमानमगच्छ० स्तै० रेवतीमुपा-
तिष्ठन्त० रेवत्यां प्राजायन्त० रेवत्यां भूमानमगच्छ० स्तै० स्माद्यत्किंच पशू-
नां कुर्वीत तदेवत्यां कुर्वीतोप ह्येन० पशवस्तिष्ठन्ति० प्रास्य पशवो भ-
वन्ति य एव० वेद० यस्य दक्षिणतः प्रतिभिन्नं दक्षिणत उपाश्वरत्न- 10
त्त्वष्ट्रुलक्ष्म देवलक्ष्म० यज्ञिय० यज्ञकामः० कुर्वीतोप ह्येन० यज्ञो
नमति० यस्योभयतः प्रतिभिन्नमुभयत उपाश्वरत्नद्रायत्वं लक्ष्म पशव्यं
पशुकामः कुर्वीत० पशुमाभवति० यस्योभयतः प्रतिभिन्नमुभयत उपा-
श्वरत्नत्त्वैष्टुभं लक्ष्म पूतस्य रूपं प्रतिष्ठाकामः कुर्वीत० गच्छति प्रतिष्ठा०
वसिष्ठस्य स्थूणाक३ण्यो० वसिष्ठो वै रयिमपश्यत्तांमात्मन्धत्त० यत्स्थू- 1
णाकर्णीः कुरुते पशुष्वेव रयिं धत्ते० जमदग्नेः कर्करिकाण्यो० जमद-
ग्निर्यै पुष्टिमपश्यत्तांमात्मन्धत्त० यत्कर्करिकाणीः कुरुते पशुष्वेव पुष्टिं
धत्ते० ऽसुराणा० सास्त्राकृत्यः० क्षिप्रं बह्वीर्भवन्ति क्षिप्रं पराभवन्त्यमेध्याः

1) So corrigirt; die Mss. त्वे 2) H u. Bb संमो 3) Die Mss. गवांलक्ष्म 4) So
corrigirt; H u. Bb प्रजायतः desgl. B, ohne Accent; M (n. Bl.) प्रजायत 5) So
meine Correctur; H, Bb u. B ह्येनं; M हिनं (n. Bl.) cf. weiter unten. 6) So M
(n. Bl., ohne Accent) u. B, ohne Accent; Bb यज्ञयज्ञियं; H यज्ञयज्ञियं 7) Die
Mss. यज्ञकामः (H u. Bb). 8) So meine Correctur; in M, Bb u. B ह्येन०; B हिन०
9) M (n. Bl.) ककरी०, während M weiter unten कर्करि० schreibt.

कर्णाः 'क्षिप्रं बह्वीर्भवन्ति यज्ञस्त्वेनाननूपनमतीव' निर्ऋत्याः छिद्रक-
 ३ रण्यो यच्छिद्रकर्णीः कुर्वीत निर्ऋतिरस्य पशोर्निगृह्णीयान्नं प्रच्छिन्धा
 कर्ण्युः का३र्या न दात्राकर्ण्युः पराचीनमिव हि तन्निवृत्तमंगस्यस्य
 विध्यकर्ण्युः कश्यपस्य कम्बुन्युद्धस्ता इन्द्रस्याक्रस्ता अथो आहुः प्र-
 ५ जापतेरित्युभयं ज्येष्ठलक्ष्मं ज्यैष्ठ्यकामः कुर्वीत प्रं समानानां ज्यैष्ठ्य-
 माप्नोति प्रजापतिः पशूनसृजत स वा असृगेव नासृजतांसृष्ट वा
 एतत्तदस्त्रो ऽसृक्तं क्रूरं पशूनां कर्षा इति वै सो ऽसृग्रासृजत क्रूरं वा
 एष पशूनां कुरुते यो ऽदृष्टुते यदक्षितास्तैनाक्षिता अथ यदनाक्षिता
 इति श्रूयन्ते तेनाक्षितास्तदाहुर्न वा एतमेता अमुत्रागच्छन्ति या अ-
 १० नक्षिता इति तस्मादक्षित३व्या न तेजनेनादृष्टुयाद्वज्रो वै तेजनं य-
 त्तेजनेनादृष्टुयाद्वज्रेण पशूनर्पयेन्न श्यामेनायसा क्रूरं तदशान्तमिष्टु-
 कारादमपु वासयित्वा तेनाक्षित३व्यास्तद्वि शिवं तज्जान्तमथो आ-
 हुर्लोहितेनायसेति तद्वि शिवं तज्जान्तम् ॥ ९ ॥

Vgl. Mān. (1. 9, 5, 3

इह प्रजा विश्वरूपा रमन्तानस्मिन्गोष्ठे विश्वभृतो जनिवीः ।

15 अग्निं कुलायमभि स० विशन्तीः समासृजन्तु पयसा घृतेन ॥
 इति गाः सायमायतीरभिमन्वयेतामिर्वा एतासा० योनिरेभिः कु-
 लायं स्व एवैना योनौ स्वे कुलाये स०वेशयति नास्य पशवो नक्त-
 मार्तिर्माच्छन्ति य एव० वेद ॥

1) So ist vielleicht zu schreiben; die Mss. schwanken; M लैनानरूपनमतीव; H
 लैनानरूपनमतीव; Bb तैनानरूपनमतीव; B लेनानरूपनमतीव 2) So corrigirt; die
 Mss. छिद्र०; vgl. aber das unmittelbar Folgende, wo alle Mss. छिद्र० 3) So M;
 in Hu. Bb कंबुन्युद्धता; desgl. B, ohne Accent. 4) So M; Bb इंद्रस्वाह्वायो; B
 इंद्रः स्वाह्वायो; H इंद्रस्वाह्वा

सं० वः सृजत्वर्थमा सं पोषा सं बृहस्पतिः ।

•समिन्द्रो यो धनंजयः ।

•संजग्मानां अविहृता अस्मिन्गोष्ठे पुरीषिणीः ।

स्वावेशा' ना आगत ॥

इति गाः सं०सृजेद्या अस्य पुरा स्युर्याश्चान्यतो विन्देत् पशवो वै घृ- 5
 त्तमंभी रुद्रो यञ्जुहुयाद्गुद्रायास्य पशूनपिदध्यात्तत्सं०सृज्या एवोभ-
 यीर्हे भूयसीर्भवन्ति सं० वः सृजत्वर्थमेति यज्ञो वा अर्थमा यज्ञेनैव-
 नाः सं०सृजति सं पूषेति पुष्टिवै पूषा पुष्ट्यैवैनाः सं०सृजति सं बृहस्प-
 तिरिति ब्रह्म वै बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवैनाः सं०सृजति समिन्द्रो यो धनं-
 जय इतीन्द्रियं वा इन्द्र इन्द्रियेणैवैनाः सं०सृजति रेवती तन्तिः 1
 पृथिवी माता रेवतीरापा श्रीषधयः ॥ ता नो हिन्वन्तु सातये धिये
 जुषे ॥ इति तन्तिं वितनुयात्तामनुमृज्यात् ॥ रथ्या त्वा पुष्ट्यानुमा-
 र्ज्मि ॥ इति रथ्यैवैनां पुष्ट्यानुमार्ष्टि तस्या व्रतं न रिक्ता स्यान्नांपर्यु-
 परि संचरेयुर्नाभिवर्षेन्नाभितपेदेतद्वै बस्तो रामकायनो विदांचकार
 तन्या वितननं स सहस्रं पशून्प्राप प्र सहस्रं पशूनाप्नोति य एव ॥
 वैद ॥

पिता वत्सानां पतिरध्यानामुतायं पिता महतां गर्गराणाम् ।

रेतोधां त्वा यशोधां रायस्पोषायोत्सृजेत् ॥

इत्यृषभस्य कर्ण उत्सृजमानो वदेद्रेतोधामेवैनं यशोधां रायस्पोषा-

1) Hier mit **वेशा'** flg. beginnt die Hdschr. von Benares (Ben.), u. zwar mit p. 32.

2) M setzt hier eine ३; die Interpunction fehlt in den Mss. 3) So Ben u. M (n.

Bl., ohne Accent); H u. Bb रिक्ता; desgl. B, ohne Accent. 4) H u. Bb नाभिवर्षे

5) So Bb; desgl. M (n. Bl.), ohne Accent; die andern Mss. समकायनो; in H eigentlich समकायनी geschrieben, später in रामकायनी corrigiert.

योत्सृजते यो वैश्यः शूद्रो वा बहुपुष्टः^१ स्यात्तस्य गवां गोष्ठादेकविंशतिं शकान्याहृत्यैकविंशतिमाहुतीर्जुहुयादेकविंशतिर्दं मनुष्यलोकां मनुष्यलोकेभ्य एवासौ पशूनवरुन्ध^२ एतैरेव जुहुयाद्गोनामैर्येत्वया गोर्भसदि पशुकामो मुखं वा एष पशूनां मुखत एवासौ पशून्निनयति ॥ १० ॥

Vgl. Mân. Cr. 9, 5, 3.

यासामिन्द्र उदाजत वसु नाम रूपं पशूनामुषसं धाम पश्यमानः ॥ तासामयं योनिरयं गोष्ठ इह रयिः पुष्टिः ॥ स्वाहा ॥ इति जुहुयात् ॥ यासां बृहस्पतिरुदाजतेडा नाम रूपं पशूनां संगवं धाम पश्यमानः ॥ तासामयं योनिरयं गोष्ठ इह रयिः पुष्टिः ॥ स्वाहा ॥ इति जुहुयात् ॥ यासां मरुत उदाजन्त ज्योतिर्नाम रूपं पशूनां मध्यन्दिनं धाम पश्यमानाः ॥ तासामयं योनिरयं गोष्ठ इह रयिः पुष्टिः ॥ स्वाहा ॥ इति जुहुयात् ॥ यासां प्रजापतिरुदाजतायुर्नाम रूपं पशूनामपराह्णं धाम पश्यमानः ॥ तासामयं योनिरयं गोष्ठ इह रयिः पुष्टिः ॥ स्वाहा ॥ इति जुहुयादेतानि वा अहो रूपाण्येतेषु वा अहो रूपेषु देवाः पशूनां रूपाण्यवृञ्जतं तदेतैष्वेवाहो रूपेषु यजमानो भ्रातृष्यस्य पशून्वृङ्के घृतेन जुहोति पशवो वै घृतं पशुभिरेव पशून्वृङ्के तन्न सूर्य्यं प्रातरेवान्तर्गोष्ठासु गोषु होत३ष्यं सर्वा एनाः सहावरुन्ध^३ एतैरेव जुहुयाद्गोष्वाकृतासु योनितो वा एतत्पशूनयहीदं पिहीनाः परिपरिणस्कृष्वन्येतैरेव जुहुयात्संयामे^४ ऽथाश्वानभिमन्वयेत् ॥ मिचभृतः स्रचभृता औजोभृता बलभृतो वयं जयेम वयं सहेम वयं

1) cf. Mâîr. S. 1, 6, 11.

2) So corrigirt; Ben u. M मुखसं; H u. Bb मुखसं;

desgl. B. ohne Accent. 3) So corrigirt; die Mss. तदेतैष्वेवा अहो

भवेम'वयं पुषेम ॥ इति जयति संयामम् ॥ रोहिणीर्वो वृञ्जे गायत्रेण
 छन्दसारुणां वो वृञ्जे वैष्टुभेन छन्दसा'गौरिर्वो वृञ्जे जागतेन छन्द-
 सा'बभ्रुवो' वो वृञ्जा आनुष्टुभेन छन्दसा गर्भान्वो वृञ्जे पाङ्केन छ-
 न्दसा'रूपाणि वो वृञ्जे शाक्करेण छन्दसा'सर्वान्वो वृञ्जे ऽनाभेन' छ-
 न्दसा'तत्सप्त'सप्तपदा शक्करि'शाकराः पशवः'पशूनेत्रावरुद्धे'गायत्री 5
 प्रथमा'गायत्र्युत्तमा'तेजो वै गायत्री ब्रह्मवर्चसं'तेजसा च वावासा
 'एतद्ब्रह्मवर्चसेन चोभयतः पशून्परिगृह्णाति ॥ ११ ॥

प्रजापतिर्वै त्रीन्महिम्नो ऽसृजतामि० वायु० सूर्ये'ते चत्वारः पि-
 तापुत्राः सत्त्वमासत'ते स्वेट० समवौक्ष०स्तदभवत्तद्वा'अस्यैतन्नामा-
 भूदिति'सर्वमभूदिति'तद्वा अस्यैते नामनी क्रूरे अशान्ते'तस्मादेते 10
 न यहीतव्ये'क्रूरे ऽह्येते अशान्ते'प्रजापतिर्वै स्वां दुहितरमभ्युक्तामय-
 तोषस'सा रोहिदभवत्तामृश्यो भूत्वाधैत्तस्मा अपव्रतमच्छदयत्तमा-
 यतयाभिपर्यावर्तत'तस्माद्वा अविभेत्सो ऽब्रवीत्पशूनां त्वा पतिं क-
 रोम्यथ मे मां स्था इति'तद्वा अस्यैतन्नाम पशुपतिरिति'तमभ्या-
 यत्याविध्यत्सो ऽरोदीत्तद्वा'अस्यैतन्नाम रुद्र इति'ते वा अस्यैते नाम- 15
 नी शिवे शान्ते'तस्मादेते कामं यहीतव्ये'शिवे ऽह्येते शान्ते'ततो
 यत्प्रथम० रेतः परापतत्तदग्निना पर्येन्द्ध'तदासामुध्यात्वं'ततो यद-
 त्यस्रवत्तद्बृहस्पतिरुपागृह्णात्तदासामुस्त्रियात्वमंशकामैति'तदासा० श-
 क्करीत्वं'गातुमविदामैति'तदासां गोत्वमेतानि वा आसां नामानि
 सर्वैरेवासां नामभिः सर्वैः कामैर्भुङ्क्ते य एव० वेद'पशवो वै सृष्टा 24
 एतानि नक्षत्राण्यन्वपाक्रामन्पौर्णमासीमष्टकाममावास्यां चिचाम-

1) So M; die andern Mss. bloss बभ्रु 2) H u. Bb वृञ्जे नाग्नि 3) So Bep u. M;
 in H u. Bb तदभवत्तद्वा; desgl. B, ohne Accent.

श्वत्थं तस्मात्त्रैषु गौर्नापाकृत्या यामपाकुर्यात्तामस्य पशवो ऽन्वप-
क्रामेयुः ॥ १२ ॥

देवा वै सर्वे सहान्तर्वन्तो ऽभव॑स्ते सर्वे सह व्यजायन्त॑ तदेकवृ-
दशयत्स॑ वृत्तं तद्देवा इत्थं चेत्यं च व्यत्यचर॑स्त्तन्मित्रावरुणा अचा-
यता॑ स्याद्वै य एनद्विकुर्यादिति॑ तद्ग्रां द्विपदीमकुरुता॑ सा न प्र-
त्यतिष्ठत्तस्या अन्यत आहृत्येर्मा॑ प्रत्यधत्तां तस्मादेता अंबडा अस्थ-
न्सां॑ चतुष्पदी भूत्वा प्रत्यतिष्ठत्प्रति प्रजया च पशुभिश्च तिष्ठति य
एव॑ वेद॑ तस्या॑ वै पयः पर्यपश्य॑स्त्वां देवा अदुह॑ हंरितेन पात्रेण
यज्ञं चामृतं च दुहे॑ यज्ञं चामृतं च य एव॑ वेदाथ॑ पितरो ऽदुह॑ रज-
10 तेन पात्रेणोर्जं च स्वधां च दुह॑ ऊर्जं च स्वधां च य एव॑ वेदाथ॑ म-
नुष्या अदुह॑ दारुपात्रेणान्नं च प्रजां च दुहे॑ ऽन्नं च प्रजां च य एव॑
वेदाथा॑ ऋषयो ऽदुह॑ चमसेन॑ छन्दा॑सि च पशू॑श्च दुहे॑ छन्दा॑सि
च पशू॑श्च य एव॑ वेदाथ॑ गन्धर्वाप्सरसो ऽदुह॑ पुष्करपर्णेन पुण्यं
गन्धं दुहे॑ पुण्यं गन्धं य एव॑ वेदाथ॑ सर्पा अदुहालापुना॑ विषं दुहे॑
भ्रातृव्याय विषं य एव॑ वेदाथा॑सुरा अदुहायस्पात्रेण स्रवता भूतिं
च पराभूतिं च दुहे॑ भ्रातृव्यायाभूतिं च पराभूतिं च य एव॑ वेद॑ तां
वा इन्द्रो ऽज्यैवोपासीदतेदं॑ सर्वमदुहद्यदिदं किंच तां दुग्धां प्रत्य-
नुदत्त॑ सा प्रतिनुत्ता कुमना अतिष्ठद् ध्यायन्ती॑ तां प्रजापतिरचायद्
ध्यायति॑ वा इति॑ सो ऽब्रवीत्किं ध्यायसीति॑ साब्रवी॑च्छे माधुश्च तं

1) So M; in Ben आहृत्येर्मा; H u. Bb आहृत्योर्मा; desgl. B, ohne Accent. 2) H u. Bb
श्वत्थं; B अश्वत्थं; M अश्वत्थं 3) Bb वेदाथ 4) So Ben u. M; H u. Bb अदुह
लापुना; desgl. B, ohne Accent; cf. अलापु 5) So Ben; in M ऽसीदतेदं; H u. Bb
ऽसीदस्वेदं; B सीदस्वेदं 6) So coprigirt; Ben रचायतं; die andern Mss.
रचाय

मा प्रत्यनुदन्तेति¹ मूो ऽब्रवीन्मां सूक्ष्मं यथा वै त्वा कर्षामि यथोभये-
 षां देवमनुष्याणां प्रियां भविष्यसीति² तस्या घृतं पद्भ्यो ऽक्षरतस्य घृ-
 तस्यादाय मुखं व्युमार्ष्ट³ ॥ उभयेषां त्वा देवमनुष्याणां प्रियां करो-
 मि ॥ इति तस्मादेषोभयेषां देवमनुष्याणां प्रियै⁴ तैर्नैव श्रोत्रियस्य
 मुखं विमृज्यादुभये ऽह्येतं देवमनुष्यां विदुरे⁵ तैर्न कुमार्या⁶ एतेन
 पतिकामाया⁷ एतच्च गोवर्चसं न सर्वस्मा इव कुर्याद्यस्मै तु कुर्यात्ते-
 जंस्वी स्यात् ॥ १३ ॥

यो ललामः शितिपाञ्च शितिककुञ्ज⁸ शितिभसञ्ज शितिवालः⁹
 सांशारिः¹⁰ सामक्ताष्टयूथा¹¹ प्राष्टौ यूथान्याप्नोति यस्य तादृङ्घृषभो भव-
 ति¹² यस्य वालतुषः प्रतिष्ठितः सां प्रतिष्ठिता¹³ प्रति प्रजया च पशुभिश्च
 तिष्ठति यस्य तादृङ्घृषभो भवति¹⁴ यः समन्तः शितिबाहुः सां समन्तां
 समन्तः प्रजया च पशुभिश्च भवति¹⁵ यस्य तादृङ्घृषभो भवति¹⁶ यः शि-
 तिपृष्ठः सां तन्तिः¹⁷ पशुमान्भवति यस्य तादृङ्घृषभो भवत्यथ यस्यैकह-
 पस्य सतो लक्ष्म भवति सादारसृन्नास्यामिचो¹⁸ गा विधावति¹⁹ यस्य
 तादृङ्घृषभो भवति याजलोन्नी सां पोषयिष्णु²⁰ रजा इव प्रजायन्ते यस्य
 तादृङ्घृषभो भवति ग्ना श्यामां सां पोषयिष्णुः²¹ क्षिप्रं बह्वीर्भवन्त्यपनि-
 षांदुकास्तु²² यारुणां सां पोषयिष्णुः²³ क्षिप्रं बह्वीर्भवन्ति हिमेरवस्तु²⁴
 यां श्रेतां सां पोषयिष्णुः²⁵ क्षिप्रं बह्वीर्भवन्ति दुश्मार्णस्तु²⁶ नाञ्चिः

1) So corrigirt; die Mss. प्रत्यनुदन्तेति 2) So M; die andern Mss. सूक्ष्मं 3) Die
 Mss. भविष्यसीति 4) So Ben; in M, Bb, II व्युमार्ष्टः desgl. B, ohne Accent. 5) Ben
 °ककुञ्ज 6) M, H u. Bb शितिवालः 7) So Ben M; desgl. B, ohne Accent; in
 H u. Bb सांशारि 8) Ben तिष्ठति 9) Bb तन्तिः 10) So M; Ben °दारसृन्नास्यामिचो;
 H u. Bb °दारसिन्नस्यामिचो; desgl. B, ohne Accent. 11) So Ben; M वी°; die
 andern Mss. वो 12) cf. हिमेरवस्तु frostig, keine Kälte vertragend, Pā. 5 2, 122, Vārt. 8.

13) So folgen die Sätze in Ben u. M; anders in H. Bb u. B, nämlich: श्यामां सां पो-
 षयिष्णुः क्षिप्रं बह्वीर्भवन्ति हिमेरवस्तु यां श्रेतां सां पोषयिष्णुः क्षिप्रं बह्वीर्भवन्त्यपनि-
 षांदुकास्तु यारुणां सां पोषयिष्णुः क्षिप्रं बह्वीर्भवन्ति दुश्मार्णस्तु u. s. w.

काश्रयो न पृश्निरमिद्युनं तदथो व्याघ्ररूपं वै पृश्निर्विभ्यत्यस्मात्प-
 शवः कनीयासो ऽस्य पशवो भवन्ति यस्य तादृङ्कृषभो भवति तदा-
 हुर्वीजमेवोत्सृज्यमित्येतद्वा आसां बीजं यद्रोहितं रूपं पशुमां-
 भवति यस्य तादृङ्कृषभो भवति यो धूमस्ताम्रधूमः स प्रजापतिः प्र
 प्रजया च पशुभिश्च जायते यस्य तादृङ्कृषभो भवति यस्य लोमशां
 ककुत्तं स्तम्बी स्तम्बीव प्रजया च पशुभिश्च भवति यस्य तादृङ्कृषभो
 भवति यस्योर्ध्वा ककुत्ता ऊर्ध्वा आपायन्त ऊर्ध्वा अस्य पशवा आ-
 पायन्ते यस्य तादृङ्कृषभो भवति यस्य दक्षिणतः पन्नं सा पापी सा
 स्रवन्त्यथ यस्य सव्यत उन्नतं सा पुण्या सोपाहरन्ती या उत्पृष्टिस्ता
 10 ऊर्ध्वा आपायन्त ऊर्ध्वा अस्य पशवा आपायन्ते यस्य तादृङ्कृषभो
 भवति यस्य सव्यतः पन्नं सा पापी सा स्रवन्त्यथ यस्य दक्षिणत उ-
 न्नतं सा पुण्या सोपाहरन्ती या सव्यसाचिनी सा पुण्या सो-
 पाहरन्ती या सशृङ्गी सा गोष्ठं न प्रच्छिन्नादनुसृष्टस्य गोषु
 स्यातामेतौ वै पशूनामस्कन्नं हविरेस्कन्नमस्य हविर्भवति यस्यानुसृ-
 15 ष्टिर्गोषु भवत्युक्षा चास्य वेहच्च गोषु स्यातामेतौ वै पशूनामूर्जं बि-
 भृतौ ऽक्षोधुका अस्य पशवो भवन्ति यस्योक्षा च वेहच्च गोषु भ-
 वतः ॥ १४ ॥

॥ खिलकारणे गोनामिको द्वितीयः प्रपाठकः ॥

1) So M u. Bb; in II तदाहुः; desgl. B, ohne Accent; Ben ददाहुः 2) Das u fehlt in den Mss 3) So meine Correctur; M, Ben स्तम्बीव; desgl. B, ohne Accent; in II u. Bb स्तम्बीक 4) Bep तादृङ्कृतृष्टिर्गोषु षडभो; in M sind die beiden hier eingeschalteten Worte auch am Rande von einer späteren Hand hinzugefügt. 5) So M; die andern Mss. दसृष्टस्य 6) So M; die andern Mss. यस्यानुसृष्टिर्गोषु; vielleicht übrigens auch in M das r nachträglich als delirt bezeichnet? 7) So correctirt; die Mss. ०त्वा

अरातीयन्ति वा अन्ये पुरुषाय नान्ये'ये' जरातीयन्ति सा निःश्रु-
 तिर्ये नारातीयन्ति सानुमतिस्तेभ्य उभयेभ्यः सह निर्वपन्त्युभौ सह श्रु-
 त्मै' कुर्वन्ति'नेच्छतेन पूर्वेण प्रचरन्ति दक्षिणा परेत्य स्वकृता इरिण'
 एतच्चै' निःश्रुतिगृहीतं पृथिव्या' निःश्रुतिगृहीत एव निःश्रुतिं निरव-
 दयत'एकोल्मुकं निधाय विस्रंसिकायाः कारुडाभ्यां जुहोति'जुषाणा' 5
 निःश्रुतिर्वेतु'स्वाहा'वासः कृष्णं भिन्नान्तं दक्षिणेत्येतच्चि' निःश्रुत्या रू-
 पमर्थ' वै पुरुषस्य निःश्रुतिगृहीतमर्थमनिःश्रुतिगृहीत' यन्निःश्रुतिगृ-
 हीतं तदेवास्मात्तेन निरवदयते'पुनरेत्यानुमत्या अष्टाकपालेन प्रचर-
 न्ति निःश्रुतिमेव निरवदायेय' वा अनुमतिर्वाग्वा'नुमतमेवैन' स-
 वमाक्रमयत्यष्टाकपालो भवति'गायत्री ३हीयं'गायत्री वाग्धेनुर्दक्षि- 1
 णेत्यनुमत्या रूपमर्थ य उदञ्चः शम्यामतिशीयन्ते तानुदङ् परेत्य
 वल्मीकवपामुद्रुज्य जुहुयादिदममुषामुषायणस्य क्षेत्रियमवयजा'
 इति' तत्पुनरपिदधातीदमहममुषामुषायणस्य क्षेत्रियमपिदधामीति'
 क्षेत्रिय' वा एतं गृह्णाति'ये' चैनमन्वियं क्षेत्रस्य पत्न्यस्यामेव क्षे-
 त्रियमवयज्याथैन' सवमाक्रमयति' श्वो भूत आदित्येभ्यो भुवह्वद्भो' 1
 घृते चरुरित्यादित्या वा इत उन्नमाः स्वर्गं लोकमाय'स्तेभ्य एव
 प्रोच्य स्वर्गं लोकमेत्यादित्या वा अस्मिन्नलोक ऋद्धा'आदित्या अमु-
 ष्पिन्नुभयोरेव लोकयोर्द्धोति' वरो दक्षिणा' वरेणैव स्वर्गं लोक-
 मभ्यारोहति' श्वो भूत आयावैष्णव एकादशकपाला इत्यग्निर्व' सर्वा

1) So corrigirt; in den Mss. ohne Accent; Bb चै 1) So M, II, Bb; in Ben सहःश्रुती; B सह भूती 3) So die Stelle in Ben u. M; in H u. Bb प्रचरन्ति निःश्रुति-
 मेतिर्वाग्वा अनुमतिरवदायेय' वा अनुमतमेवैन'; desgl. B, ohne Accent. 4) Ben चैचीय' 5) Ben चैचीय' 6) Bb प्ररिगृह्णाति 7) Ben क्षेत्रियम' 8) Mit भु' bricht Ben am Schluss von p. 37 plötzlich ab und geht am Anfang von p. 38 auf IV, 13, 1 a. E. über. Die nächstfolgenden Parteien fehlen in Ben völlig

देवता' विष्णुर्यज्ञो' देवताश्चैव यज्ञं चालब्धामिर्वै यज्ञस्यान्तो ऽवस्तां-
 द्विष्णुः परस्तादुभयत एव यज्ञस्यान्ता उदयहीदुभयत एव यज्ञस्यान्ता
 उद्गृह्य यथोत्सङ्गं आवपेतैव० वा एतद्यज्ञमावपते' तस्य यथाकामं
 निर्वपमाण एत्येनङ्गान्वामनो' दक्षिणा' यद्वही तेनामेयो' यद्वामनस्तेन
 5 वैष्णवो' रूपैरैवैन० समर्धयति' श्वो भूते ऽग्नीषोमीया एकादशकपाला
 इत्यग्नीषोमाभ्या० वै वी३र्यैरेन्द्रो वृत्रमहन्वृत्रं खलु वा एष हन्ति' यो
 राजसूयेनाभिषिञ्चते' तद्वार्चममेवैतद्विरण्यं दक्षिणा' सत्य० वै हिरण्य०'
 सत्येनैव हन्ति' श्वो भूत एन्द्राय एकादशकपाला इत्यग्नीषोमाभ्या०
 वै वी३र्यैरेन्द्रो वृत्रमहन्सं औजसा वीर्येण व्यूध्यते' सं एतमैन्द्राय-
 10 मपश्येत्तेनौजो वीर्यमात्मन्वधत्तौ' जसा वा एष वीर्येण व्यूध्यते यो
 राजसूयेनाभिषिञ्चता' औजो वीर्यमिन्द्रामी' औजसैवैन० वीर्येण सं-
 मर्धयतो' ऽनङ्गानृषभो दक्षिणा' यद्वही तेनामेयो' यन्मुष्करस्तेनैन्द्रो' रूपै-
 रैवैन० समर्धयति' श्वो भूतं आमे३यो ऽष्टाकपालो माहेन्द्रं दधीत्यु-
 द्या एवामेयं इन्द्रो वै वृत्रमह३न्सो ऽन्यान्देवानत्यमन्यत' सं महेन्द्रो
 15 ऽभवत्सं एतमुद्धारमुदहरद्वृत्रं० हत्वा' तदुद्धार एवास्थिष भागं एव' तं-
 स्साद्राजा संयामं जित्वादाजमुदजयत्ययसा वा एष वीर्येण व्यूध्यते
 यो राजसूयेनाभिषिञ्चते' यत्ययः' पयसैवैन० समर्धयती'न्द्रियेण वा
 एष वीर्येण व्यूध्यते यो राजसूयेनाभिषिञ्चते' यदैन्द्रमिन्द्रियैरैवैन०'
 वीर्येण समर्धयति' देवताभिर्वा एष व्यूध्यते यो राजसूयेनाभिषिञ्चते'
 20 सर्वदेव३त्य० वै वासो' यद्व्यासः क्षौमं दक्षिणा देवताभिरेवैन० समर्ध-
 यति ॥ १ ॥

Vgl. oben 2, 6, १. — TBr 1, 6, 1, 1—9.

1) So meine Correctur; die Mss. निर्वपमाणयित्वनङ्गां 2) M यदैन्द्रं इन्द्रो

देवा औषधीषु पक्षास्वाजिमयुः" स इन्द्रो ऽवेदमिर्वावेमाः प्रथम
उज्जेषतीति"सो ऽब्रवीद्यंतरौ नो पूर्व उज्जयेत्तन्नौ सहेति"ता अग्नि-
रूदजयत्तदिन्द्रो ऽनूदजयत्तस्मादिन्द्रायमथो आहुरायेन्दुं काठर्यमित्यग्नि-
र्हि ता अय उदजयत्तदुज्जित्या एवाय्यायणौ द्वादशकपालो भवति द्वादश
मासाः स० वत्सरः स० वत्सराद्धि तदध्यभवत्संप्रदश सासिधेनीः काठर्याः 5
पञ्च ऋतवो द्वादश मासा एष स० वत्सरः स० वत्सराद्धि तदधि भव-
त्येका वै तर्हि यवस्य मुष्टिरासीदेका व्रीहेरेका माषस्यैका तिलस्य
तद्विश्वे देवा अद्भुवम्बय० व एतत्रथयिषामो भागो नो ऽस्त्विति त-
द्विश्वे देवा अप्रथय० स्तद्भून्न एव वैश्वदेवो ऽथो प्रथयत्येवैतेन पयसि
स्याद्विश्वदेवो वैश्वदेव० हि पयो ऽथ वा इयमब्रवीन्मयि वा एतद- 10
ध्यसौ वृष्ट्या पचति नैतदितो ऽध्युज्जेषथ भागो ना अस्त्विति त-
दाभ्या० वावैष भागः क्रियता उज्जित्या अथो प्रतिष्ठित्या एव यद्
द्यावापृथिवीयः सौमीर्वा औषधयः सौमा औषधीनामधिराजस्तस्य
वा एष भागो यदकृष्टपथ्यं तदुद्धार एवास्यैष भाग एव तस्माद्राजा
संयामं जित्वोदाजमुदजते" याम्या वा अन्या औषधय आरण्या अन्या- 15
स्ता एवास्यैतेनोभयीरवेष्टा भवन्ति याः फालकृष्टास्तासामेतेनायायणं
करोति या आरण्यास्तासामुत्तरेणां नीतो वा एष देवाना० य आहि-
तामिर्येदकृत्वायायणं नवस्याश्रीयाद्देवानां भागं प्रतिकूपमश्रीयादां-
तिर्माडैस्सर्वेभ्यो वा एषो ऽन्येभ्यो ऽभिषिच्यते यो राजसूय आयाय-
उणो ऽन्नाद्यस्यावरूद्धौ वत्सः प्रथमजो दक्षिणा रैत इव उह्येभो ऽप्र- 20
जातः" प्रजात्यै ॥ २ ॥ Vgl. 2, 6, 2. -- TBr 1, 6, 1, 10 flg.

1) M ०स्वाधीमः; Tāitt. Br. 1, 6, 10 औषधीष्वाजिमयुः 2) Sō M; in H u. Bb
वृष्टवा; B वृष्टा 3) Hierüber vgl. Einl. zum 1 Kāṇḍa p. XV; Māitṣ S. 1, 10, 16.
4) Bb प्रजातः

अथैतानि चातुर्मास्यानि स०वत्सर० वै चातुर्मास्यानि परीज्यन्ते
 स०वत्सरोदेवैनान्यध्याप्नावरुन्धे उत्सन्नयज्ञो वा एष स०वत्सराद्वा अ-
 ध्युत्सन्नयज्ञो ऽवरुध्यते स०वत्सरोदेवैनमध्याप्नावरुन्धे पशवो वा एते
 चातुर्मास्येभ्यो ऽध्यतिरिच्यन्ते यञ्जुनासीर्य तानेवाप्नोति वर्षं उ-
 दकं यजेतैतद्धि प्रभूनां नैदिष्टमैथैतानि पञ्च हवी०षि संतत्यै याम-
 कामो यजेत वायुर्वा इमाः प्रजा नस्योता इत्थं चेत्थं च नेनीयते
 यद्वायवे वायुरेवास्मै नस्योता० विंशं निनयत्येन्नकामो यजेत स०व-
 त्सरो वा इन्द्रः शुनासीरः स०वत्सरो ऽन्नाद्यस्य प्रदाता तमेव भाग-
 धेयेनोपासरत्सो ऽस्मा अन्नाद्यं प्रयच्छति वर्षं उदकं यजेतैतद्दद्यान्ना-
 द्यस्य नैदिष्ट० वृष्टिकामो यजेत वायुर्वा इमे संमीरयति सं आप्याय-
 यति ततो वर्षति स०वत्सरो वा इन्द्रः शुनासीरः स०वत्सरमनुव-
 र्षति ॥ ३ ॥

Vgl. TBt. 1, 7, 1. 1.

देवाश्च वा असुराश्चास्पृधन्त सं वृत्रं इन्द्रमब्रवीत् देवाना० श्रेष्ठो
 ऽस्यंहंसुराण० संशक्रवाव० मा ना अ३न्यो ऽन्य० ऽवधीदिति तौ वै
 15 संमामेतामनभिद्रोहाय० तै देवा वृत्रममन्यन्तांय० वावेदं भविष्यती-
 ति त इन्द्र ऐच्छंहं नामेममिति० स्यो ऽब्रवीत्संधा वै मे संहितानभिद्रो-
 हायेति तमभिरब्रवीदंहमेव त्वेतः पास्यामीति पृथिव्या० अहमन्तरि-
 क्षादिति वरुणो ऽहं दिवं इति रुद्रस्ततो वै देवा वृत्रमग्नंवृत्रं खलु
 वा एष हन्ति यो राजसूयेनाभिषिञ्चते तद्वाचममेवैत हेवाश्च वा अ-
 20 सुराश्च संमयतन्त तानपिस्त्रेधात्मानं कृत्वा प्रत्ययततांमिरेवास्मिंस्त्रोके०

1) So M; in H u. Bb तान्वेवा०; desgl B, ohne Accent. 2) So M; in H u. Bb
 इंद्रा प्रब्रवी०; B इंद्रः प्रब्रवी० 3) So M; H u. Bb betonen संमामेतामं 4) Von
 hier bis पृथिव्या (excl.) in B eine Lücke. 5) H u. Bb ०यजता०

भूत्वा¹ वरुणो ऽन्तरिक्षे रुद्रो दिवि² सं इन्द्रो ऽमन्यतोयं वावेदं भवि-
 ष्यतीति³ सौ ऽब्रवीदहं⁴ विश्वाभ्या आशाभ्या इति⁵ ततो वा अजयं-
 स्तंजित्या एवैतदे⁶ तेनैव याजयेत्संग्रामे⁷ जयति संग्राममेतेनैव याज-
 येद्भ्रातृव्यवन्तं⁸ यो वास्य प्रियः स्यात्तं भवत्यात्मना परास्य भ्रातृव्यो
 भवति⁹ यद्वै तदिन्द्रसुरीय उपसमपद्यत तस्मादिन्द्रसुरीयं¹⁰ धेनुर्नडा-
 ही दक्षिणा¹¹ यद्वहिनी तेनायेयी¹² यद्वेनुः सती दान्ता तेन वारुणी¹³ य-
 न्नौस्तेन रौद्री¹⁴ यत्पयस्तेनैन्द्री¹⁵ रूपैरेवैना¹⁶ समर्धयतीन्द्रो वै नमुचिं ना-
 लभत¹⁷ सं रश्मोन्कुलायं कृत्वान्वारोहदमुमादित्यं¹⁸ तं वा अन्वमन्वयत¹⁹
 संखाया असावेति²⁰ सौ ऽब्रवीन्नाहं²¹ हनिष्यामीति²² सौ ऽब्रवीत्संधां ते
 संदधै यथा त्वा नं दिवा हनानि नं नक्तं नं शुष्केण नाद्रिणैति²³ तस्य²⁴
 वा उपोदये मूर्यस्य नीहारं²⁵ संतत्यापां फेनेन शिगे ऽछिनत्तद्वा²⁶ एनमन्व-
 वर्तत²⁷ मित्रद्रुगसीति²⁸ पाप्मा वै नमुचेः शिरः²⁹ पाप्मांवा एनंतदन्ववर्तत³⁰
 पाप्मानं³¹ वै सं तेनापाहत³² तत्याप्मानमेवैतेनापहते³³ ऽपां न्ययना-
 दपामार्गानाहरन्त्यापो वै रक्षोघ्नीरंपो रक्षा³⁴सि नं तरन्ति रक्षसाम-
 पहत्यै³⁵ वरो दक्षिणा³⁶ वरेणैव वरं स्पृणोत्यात्मा हिं वरं आत्मानं³⁷ हिं³⁸
 तस्य तदन्ववर्तत³⁹ येदेवाः पुरःसदो अग्निनेचा रक्षोहणस्तेनो ऽवन्तु⁴⁰ तेनः
 पान्तु⁴¹ तैभ्यः स्वहित्येतहेव⁴² इत्या वा इमा दिशो⁴³ यथादेवतं⁴⁴ वा एत-
 दाभ्यो दिग्भ्यो ऽधि रक्षा⁴⁵स्यपहन्यनुपरिक्रामं जुहोति⁴⁶ सर्वाभ्य एव
 दिग्भ्यो ऽधि रक्षा⁴⁷स्यपहन्तीदमहं⁴⁸ रक्षोभिः समूहाम्यंये संदह रक्षः⁴⁹
 संदग्धं⁵⁰ रक्षा⁵¹ इत्याह रक्षसां धरायै रक्षसामन्तरित्या⁵² अथ यत्पुनः स-⁵³

1) So M; ohne Accent (n. Bl.); in H u. Bb रश्मिन्; desgl. B, ohne Accent.¹

2) So M, nur ohne Accent; in H u. Bb असावेति; desgl. B, ohne Accent. 3) So B, ohne Accent; in H u. Bb हविष्यामीति; M हनिष्यसि ज्ञेति 4) Die Mss. schwanken; M u. B निहारं; H u. Bb नीहारं .

मूह्यं जुहोति याभ्य एव दिग्भ्यो ऽधि रक्षास्यपावधीत्ता भागिनीः
 करोत्यहिंसायै रथः पञ्चवाही दक्षिणा पञ्च दिशः पञ्च देवताः सं-
 मृद्यै ॥ ४ ॥

Vgl. 2, 6, 3. - TBr 1, 7, 1, 2 fig.

सोमेनेजानं याजयेत्संवत्सरं वा एतस्य छन्दांसि यातयामानि
 5 भवन्ति यः सोमेन यजते छन्दांसि वै देविकाश्छन्दांसि वावासां
 एतदयातयामानि पुनर्यामाणि करोति राजसूयेनाभिषिषिचानं या-
 जयेत्पृथ्वींही दक्षिणांशां वा एष उपाभिषिञ्चत आशां पृथ्वींशां-
 मेवासा अकः पशुकामं याजयेच्छन्दांसि वै देविकाः पशवश्छ-
 न्दांसि गायत्र्यनुमतिंस्त्रिष्टुप्बाका जगती सिनीवाली कुहूरनुष्टुप्धाता
 10 वषट्कारो या पूर्वा पौर्णमासी सानुमतिर्योत्तरा सा राका या पूर्वा-
 मावाऽस्या सा सिनीवाली योत्तरा सा कुहूश्चन्द्रमा एवं धातां यद्वे
 अरे द्वे परे तन्मिथुनं यत्पूर्यते ऽन्यां नान्यां तन्मिथुनं यत्पश्यन्त्य-
 न्यां नान्यां तन्मिथुनं यदमावास्याया अधि चन्द्रमाः प्रजायते त-
 न्मिथुनं तस्मादेवास्मै मिथुनात्पशून्प्रजनयति प्रजाकामं याजयेद्धाता-
 15 रमुत्तमं कुर्यात्स्त्रियो वै देविकाः पुमान्धाता पराची वै प्रजा रेतो दधते पर-
 राचीषेवास्मै रेतो दधाति तदाहुर्नै वै तेन पराधत्ते यदन्तरा प्रवीयता इति
 व्यवदध्याद्घातारं मध्यतः सर्वा एवैना वृषमोदिनीः करोति तदाहुर्जा-
 यत एव पश्चाच्चरं इव तु भवति स्त्रीभ्यो ह्येनं पश्चात्परिणयन्तीति सं यदा
 जायेताथ धात्रे पुरस्तान्निर्वपेदयं वै धातायमेवैनं परिणयति ॥ ५ ॥

Vgl. 2, 6, 4 — TBr. 1, 7, 2.

1) So corrigirt; die Mss. समुह्य 2) B. यजेत 3) So corrigirt; die Mss. स्त्रीयो
 4) Bb तस्मादाहुः 5) H u. Bb यदाहुः

आमयाविनं याजयेद्घातारं मध्यतः कुर्यात्संवत्सरो वै धातां
 संवत्सरो हि वा एतस्य मुग्धोऽथैतस्यामयति संवत्सरो वावास्मा
 एतन्मध्यतोऽचीकूपदथैनमेतस्मान्मिथुनात्प्रजनयतीश्वराणि वा एत-
 मेतानि छन्दास्युते पशोरशान्तानि निर्मृजः पशुराप्यालभ्यः शान्त्या
 अनिर्मार्गोयैते वै पशवो यद्वीहयश्च यवाश्च यद्वीहिसयः पुरोडाशो
 भवन्ति तेनैव पशुरालभ्यते शान्त्या अनिर्मार्गोय वीरस्था वा अन्ये पशवो
 ऽवीरस्था अन्ये ये पुरस्तात्पुरोडाशास्ते वीरस्था ये पश्चात्पुरोडाशास्ते
 ऽवीरस्था ये पुरस्तात्पुरोडाशा भुञ्जतस्त उपतिष्ठन्ते प्रजापतिं ३ छेते
 प्रतिष्ठामभ्यसृज्यन्ते ये पश्चात्पुरोडाशाः परा ते भवन्ति यासु स्था-
 लीषु सोमाः स्युस्ते चरवः स्युः सोमो वै रेतोधाः प्रजननाय सर्ववे-
 दसैनैजानं याजयेत्पशुभिर्वा एष ब्रूध्यते यः सर्वे ददात्येच वा एष
 जघन्यं पशून्पश्यति यच्चैनान्विभजति यच्चैवैनान्विभजति तत एना-
 न्पुनरवरुद्धे य एव कश्च सोमेन यजेत तं याजयेत्संवत्सरो वा
 एतस्य छन्दासि यातयामानि भवन्ति यः सोमेन यजते छन्दासि
 वै देविकां छन्दासि वावास्मा एतद्रयातयामानि पुनर्यामाणि क-
 रोति ॥ ६ ॥

अथैतन्त्रिषयुक्तं यत्पूर्वं त्रिषयुक्तमित एवासौ तेनोर्ध्वानिमां-
 ल्लोकाद्दाधारं यदुत्तरं त्रिषयुक्तममुत एवासौ तेनार्वाच इमांल्लोका-
 द्दाधारं तदेषां वावैते लोकानां विधृत्यै यत्पूर्वं त्रिषयुक्तं वीर-
 जननं तदुत्तरं पशुजननं तद्वत्पूर्वं त्रिषयुक्तं वीरानेवासौ तेन ज-

1) So in M durch Correctur am Rande, eigentlich शान्ता निर्मृजः; so auch in
 den andern Mss. 2) B schaltet hier die Worte ein; भवन्ति यः सोमेन यजते छ-
 द्दासि

- नयति' यदुत्तरं पशून्स्तेन' यत्पूर्वं त्रिष्युक्तं' रेत एव तेन दधाति'
यदुत्तरं प्र तेन जनयति' यत्पूर्वं त्रिष्युक्तं तेन यज्ञकामो यजेतां-
मिवै सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताश्चैव यज्ञं चालभ्येन्द्रो वै यज्ञो'
विष्णुर्यज्ञस्तद्यज्ञस्यैवैष आरम्भो' ऽथ यद्विष्णवो' विष्णुर्वै यज्ञो' यज्ञं
5 एवं प्रतिष्ठति' यदुत्तरं त्रिष्युक्तं तेन पशुकामो यजेत सौमो वै रे-
तोधाः' पूषा पशूनां प्रजनयिता सौम एवास्मै रेतो दधाति' पूषा प-
शून्प्रजनयतीन्द्रियेण वै पशवः प्रजायन्ते' पूषा प्रजनयतीन्द्रियेण-
वास्मै पूषा पशून्प्रजनयत्यथ यत्पौष्णः' पशवो वै पूषा' पशुष्वेव प्र-
तिष्ठत्यथैतद्वैश्वानरवारुणं' सवत्सरो वा अग्निवैश्वानरस्तस्य वा
10 एतै स्वा यद्वत्सलेषां वा ए३षो ऽभिषिक्तो राजाभिषिक्तो वै देवा-
नां वरुणं एतौ वै देवानां सूता' एतौ सर्वपती' एतौ सर्वस्येशते'
ता एनं सुवाते' यावन्तो वा एतस्य स्वा अनुका' वै तं एतमनुका
देवा वरुणं' यावन्त एवास्य स्वास्तानस्मा अनुकानं विवादिनः क-
रोतीयांश्चर्भवत्येतावान्वा आत्मा' यावानेवास्यात्मा तं वरुणा-
15 न्मुक्त्वा' सवत्सरो वा अग्निवैश्वानरः' सवत्सर एवैनं प्रतिष्ठापयति'
सवत्सरायुषमेनं करोति' तस्माद्राजमूयाभिषिक्तस्य जरसा दन्ता अ-
वशीयन्ते' सवत्सरे ह्येनं प्रतिष्ठापयति' सवत्सरायुषमेनं करोति'
यो ज्योगामयावी स्यात्तमेतेन याजयेद्दरुणेन हि वा एष पापं ना
गृहीतो' ऽथैतस्य ज्योगामयति' यद्धारुणो' वरुणादेवैनं तेन मुञ्चती-
20 यांश्चर्भवत्येतावान्वा आत्मा' यावानेवास्यात्मा तं वरुणान्मुक्त्वा'

1) H u. Bb. २३५ः

2) So M; desgl. B, ohne Accent; H सर्वपती: Bb सर्वसती

3) Dies Wort in den Mss. ohne Accent.

स०वत्सरो वा अग्निर्वैश्वानरः स०वत्सर एवैनं प्रतिष्ठापयति स०वत्स-
रायुषमेनं करोति ॥ ७ ॥

अथैते रत्निनः क्षत्रस्य वा एतान्यङ्गानि यस्य वा एतान्योजस्वी-
नि भवन्ति तद्राष्ट्रमोजस्वी भवति तान्येवास्यांजस्वीनि करोति क्ष-
त्रस्य वा एतान्यङ्गानि यस्य वा एतानि तेजस्वीनि भवन्ति तद्राष्ट्रं^१
तेजस्वी भवति तान्येवास्य ब्रह्मणा तेजस्वीनि करोति बार्हस्पत्यश्च-
रुब्रह्मणो गृह इति ब्रह्म वै बृहस्पतिर्वृहस्पतिपुरोहित खलु वै राष्ट्र-
मृधोति ब्रह्म वा एतत्पुरस्ताद्राष्ट्रस्यात्पौहीदथो ब्रह्मण एव राष्ट्रम-
नुकं करोत्येन्द्रं एकादशकपालो राज्ञो गृह इतोन्द्रियं वा इन्द्र इन्द्रियं
एव प्रतिष्ठित्यादित्यश्चरुर्महिषा गृह इतीयं वा अदितिरस्या एवैनं^२
मात्रां गमयतींमामेवैनं प्रजाभ्य उपजीवनीयं करोति धेनुदक्षिणैत-
द्दित्या रूपं नैर्ऋतश्चरुर्नखावपूतानां परिवृत्त्या गृह इति निर्ऋति-
गृहीता हि वा एषांथेतां परिवृञ्चन्ति निर्ऋतिमेव निरवदायियं
वा अन्नमतिरस्या एवैनं मात्रां गमयतींमामेवैनं प्रजाभ्य उपजीव-
नीयं करोति श्येनी वरुडापस्फुरा दक्षिणैतद्वि निर्ऋत्या रूपमायेऽयो^३
ऽष्टाकपालः सेनाय्यो गृह इत्यग्निर्वै सर्वा देवता देवताभिरेवास्य से-
नामुखं जित्यै संश्रयति हिरण्यं दक्षिणा सत्यं वै हिरण्यं सत्येनैव
जयत्याश्विनौ द्विकपालः संयहीतुर्गृह इति रथरेषमेवास्मात्तैन निरव-
दयते सवऽत्यौ दक्षिणैति सवत्या इव हि सव्यस्थसारथी^४ रथमभि^५

1) So die Mss.; wohl ०जस्विं zu schreiben. 2) So die Mss.; cf. oben ओजस्वी
३) M u. B ०मामिवैनं; cf. unten. 4) So M u. B; in H ०वृञ्चति; Bb ०वृञ्चति 5) So
correct; die Mss. ०मिवैनं 6) So correct; M u. B, सव्यस्थसारथी; H सव्यस्थसा-
रथी oder सव्यस्थसारथी; Bb सव्यस्थसारथी

सावि३चो ऽष्टाकपालः स्रुतुर्गृहे प्रसून्या अथो सवितेव ३ह्येष प्रजाभ्यः
 प्रमुवन्ति वारुणो यवमयो दशकपालः सूतस्य गृहे मारुतः सप्तक-
 पालो वैश्यस्य ग्रामण्यो गृह इति सूतमुखा वै विट् स्रुचमुपतिष्ठते
 सूतमुखा वावासा एतद्विशं मुख३तो ऽन्नाद्यायोपदधाति पौष्ण-
 ५ श्वरुर्भागदुघस्य गृह इति पुष्टिर्वै पूषा पुष्टिमेवास्य भागे दधाति वै-
 ष्णवस्त्रिकपालस्तस्यकारयोगृहं इति विष्णुर्वै यज्ञो यज्ञ एव प्र-
 तितिष्ठति रौद्रो गावीधुकश्चरुश्चावापस्य गृहे गोविकर्तस्य चैत्यन्तत
 एवास्मान्नेन रुद्रं निरवदयते ऽथो रुद्र इव ३ह्येतौ पशू अभिमन्येते
 एकादश वा एतानि हवीष्येकादशाक्षरा त्रिष्टुब्वीर्षु त्रिष्टुब्वीर्षु एव
 10 प्रतितिष्ठति नाना वा एत एतेषामाशिषो ऽवरुन्धते यत्सह निर्वपे-
 युररन्निनः स्युरेन्द्र एकादशकपालो राज्ञो गृह इतीन्द्रियं वा इन्द्र
 एकधा वा एतद्यजमाने यज्ञस्याशीः प्रतितिष्ठत्येन्द्रो हि यजमानः॥८॥

Vgl. 2, 6, 5. - TBr. I, 7, 3, 1 7.

इन्द्राया होमुचा एकादशकपालं निर्वपेद्यदेव किंचार्वाचीनं ज-
 नितोरेनः करोति तत एनम होमुङ् मुञ्चतीन्द्राय सुचाम्णा एकाद-
 15 शकपालं य एवोपवादी यू ऽभिदासति तत एन सुचामा चायते
 ऽथैतन्मैत्राबार्हस्पत्यं सत्यं वै मित्रो ब्रह्म बृहस्पतिः सत्यं चैव ब्रह्म
 चालभ्य दीक्षते स्रुचं वै मित्रो ब्रह्म बृहस्पतिः स्रुचं चैव ब्रह्म चा-
 लभ्य दीक्षते यस्य राष्ट्रं शिथिरमिव स्यात्तमेतेन याजयेन्मैत्राबार्ह-
 स्पत्येन स्रुचं वै मित्रो ब्रह्म बृहस्पतिर्ब्रह्मणि वा एतत्स्रुचं प्रतिष्ठा-
 20 पयति द्रुढिन्ने ऽशिथिरत्वायाथैते देवस् एते वै देवानां सूता एते

1) So corrigit; die Mss. (d. h. II u. Bb) तत्कार्यकारयो; M n. Bl. ohne Accent; cf. aber auch oben 2, 6, 5. 2) M यशुनभि (n. Bl.).

वपतय एते सवस्येशते त एन सुवते तस्माद्वा एतमाहुः पूर्व-
 वा एष सूवते ऽभितश्च सिच्यता इत्यथैष मारुत एकविंशतिकपा-
 स्त्रिवै सप्त सप्त मरुतो विंशमरुतो विशो वा एतन्मध्यतः सूयते
 तस्माद्वा एष विशः प्रियो विशो हि मध्यतः सूयते वरुणस्य वा अ-
 भिषिच्यमानस्येन्द्रियं वी३र्यमपाक्रामत्तच्चेधाभवद्गुस्तृतीयमभव- 5
 श्चायन्तीयं तृतीयं सरस्वतीं तृतीयं प्राविशद्यद्भार्गवो होता भवति
 श्चायन्तीयं ब्रह्मसामं सारस्वतीरापस्तदेवेन्द्रियं वी३र्यं तेज आप्नोति
 वाचा वा एतमभिषिञ्चन्ति यमभिषिञ्चन्ति वाक्सरस्वती सारस्व-
 तीरापो यत्सारस्वतीभिः सूयते यावत्येव वाक्तया सूयते ॥ ९ ॥

Vgl. 2, 6. 6. - TBr. 1 7, 3, 7 flg.

अपा वा एतानि चित्राण्यपा वा एतच्चित्राणि संभरन्त्यपामेन 10
 चित्रैरभिषिञ्चन्ति चित्रमस्मिन्दधति तस्माद्वा ए३षो ऽभिषिक्तश्चित्रं
 राजेति श्रूयते ऽपां ह्येनं चित्रैरभिषिञ्चन्ति चित्रमस्मिन्दधति यथा वा
 इदं मधुकृतो मधु संभरन्त्येव वा एतदपामौषधीना रसं संभरन्त्यपामे-
 नमौषधीना रसेनाभिषिञ्चन्ति रसमस्मिन्दधति तस्माद्वा एतमाहु रसी
 राजा पुण्या इत्यपा ह्येनमौषधीना रसेनाभिषिञ्चन्ति रसमस्मिन्द- 15
 धति वरुणसवो वा एष वारुणीरापो यदङ्गिरभिषिञ्चति वरुणमे-
 वैनमर्कं विषुवां वै सरस्वती सारस्वतीरापो यत्सारस्वतीभिः सूयते

1) So corrigirt; M भितुच्च; H u. Bb भितुच्च; desgl. B, ohne Accent. 2) So die
 Mss. 3) H u. Bb चति 4) In M. das दधति. wie es scheint, nachträglich zu द-
 धाति corrigirt; Bb दधाति 5) Bb दधाति 6) Bb मधुकृतो 7) So M; die andern
 Mss. दधाति 8) So M; in H u. Bb रासीद्; desgl. B, ohne Accent. 9) So M;
 die andern Mss. दधाति

विषुवांभवति षोडश ग्रहा गृह्यन्ते षोडश होमा हूयन्ते तद्वाचि-
शट्वाचि शदक्षरानुष्टुब्वागनुष्टुब्यावत्येवं वाक्तया सूयते ॥ १० ॥

Vgl. TBr. 1, 7. 5, 5.

॥ इति¹ खिलकारण्डे² तृतीयः प्रपाठकः ॥³

प्रतीपमन्य ऊर्मियुध्यत्यन्वीपमन्यो मिथुनत्वाय यत्तस्य गृह्णाति
यः प्रतीप युध्यत्योजसा वा एष वीर्येण प्रतीप युध्यत्योजसा वा
5 एतद्वीर्येण राष्ट्रं अोजो वीर्यं दधात्यथ यत्तस्य गृह्णाति यो ऽन्वीप-
मीरयति माहिषं तेन तोकं प्रजनयत्यथ यत्तदीपतेरपा वा एतन्मि-
थुनमपा वा एतन्मिथुनेन राष्ट्रं मिथुनं दधात्यथ यत्तप्रहावरीणां म-
ध्यमेष्टेयं तेनावरुन्धे ऽथ यत्परिवाहिणीनां परिवस्यन्त्यास्तेन तोकं
प्रजनयत्यथ या आपो ऽञ्शेरा अोजसा वा एता वीर्येणापो
10 ऽञ्शेरा अोजसा वा एतद्वीर्येण राष्ट्रं अोजो वीर्यं दधात्यथ यत्कूप्या-
नामुभयीस्तेनापो ऽवरुन्धे याश्च समुद्रिया याश्चासमुद्रिया ईश्वरा वा
एतमेता स्रोतस्स्या आपो ऽशान्ता निर्मृजो यत्स्थावराणां गृह्णा-
ति शान्त्या अनिर्मागीय या आतपति वर्षति याश्च परिदृष्ट्रे ता
आपो ब्रह्मवर्चस्स्यास्ताभी राष्ट्रं ब्रह्मवर्चसं दधात्यथ यद्वादुनीना⁷

1) Das इति fehlt in den Mss. 2) B fügt hier ein अरातीयन्त; H u. Bb अरा-
तीयं 3) In M lautet die Unterschrift irrig द्वितीयः प्रपाठकः समाप्तः 4) So M;
in B परिवस्यन्त्यास्तेन; H u. Bb पारवस्यन्त्यास्तेन 5) So M; die andern Mss. दृष्ट्रे
6) So corrigirt; die Mss. ताभि 7) M यद्वादुनीना; H u. Bb यत् वादुनीना;
desgl. B, ohne Accen.

विशस्तेन वी३र्यमवरुन्धे १ ऽथ यत्पुष्पाणामारण्यं तेनाथ यदुल्ब्या-
ना २ वज्रो वै पशवो ३ वज्रा उल्ब्या ४ वज्रेण वा एतद्राष्ट्रे वज्रं दधा-
त्यथ यत्पयसः ५ पयसा वा एतद्राष्ट्रे पयो दधात्यथ यद्भृतस्यैतां वा
आपो ऽनाधृषास्ताभी ६ राष्ट्रमनाधृष्यं करोत्यथ यन्मधोरपा ७ वा एष
ओषधीना ८ रसो ऽपा ९ वा एतदोषधीना १० रसेन राष्ट्रं रसं दधाति १
षोडश वा एते ग्रहाः प्राजापत्याः २ समानीतः सप्तदशः ३ प्रजापतिः स-
प्तदशः ४ प्रजापतिमेवाप्नोति ॥ १ ॥

Vgl. 2, 6, 7. -- TBr. 1, 7, 5.

देवीरापो मधुमतीः संसृज्यध्वं मंहि क्षत्रं क्षत्रियाय वन्वाना इ-
त्येतां हि क्षत्रस्य वन्तीरेनाधृषाः सीदतोर्जस्वतीर्मंहि वर्चः क्षत्रियाय
दधतीरित्येतां हि क्षत्रस्य धात्रीरनिभृष्टमसीत्यनिभृष्ट ३ ह्येव राष्ट्र- 10
मकस्तपोजा इति तपोजा हि राष्ट्रः ४ सोमस्य दात्रमिति ५ सोमस्य
३ ह्येतद्दात्र ६ शुक्रा वः शुक्लेण पुनामि ७ चन्द्रा वश्चन्द्रेण पुनामीत्यायुर्वै
हिरण्यमायुष्या एवैना अकर्वर्चो वै हिरण्य ८ वर्चस्या एवैना अक-
र्देवो वः सविता पुनात्छिद्रेण पवित्रेणैत्येतद्वा अछिद्रं पवित्रं यत्सूर्यस्य
रश्मयो ऽछिद्रेणैवैनाः ९ पवित्रेण पुनाति १० स्वाहा राजसूया इति ११ राज- 15
सूया ३ ह्येताः सधमादो द्यु३भ्या ऊर्जा एका इति व्याजयति वारुण्या
वारुणीर्होपः स्वयैव देवतया रूद्र यज्ञे गिरिपरं नामेति १२ रूद्रमेवा-
स्मात्तेन निरवदयते १३ तस्मिन्हुतमसि १४ यमेष्टमसि १५ स्वाहेसि १६ मृत्युर्वै
यमो १७ मृत्युमेवास्मात्तेन निरवदयते १८ सोमा इन्द्रो वरुणो मित्रो अ-

1) S8 corrigirt; die Mss. ताभि

2) So meine Corretur; die Mss. सीत्यनि

3) H u. Bb वैना

4) In M entweder so, oder द्यु३भ्या; Bb द्युना; H द्युना; B

द्यु३भ्या; cf. 2, 6, 8. In TBr. 1, 7, 6. 4 सधमादो द्युविनीर्हो एता इति

मिस्ते देवा धर्मधृतो धर्म धारयन्वित्येते वै देवा धर्मधृतो यदिमे
 प्राणा यदेनमेतेभ्यो ऽप्रोच्याभिषिञ्चैयुरपरोधुका एन० स्युरेण यदेन-
 मेतेभ्यः प्रोच्याभिषिञ्चन्ति तथा हैनमनपरोधुका भवन्ति पर्णस्य दा
 अये ऽन्ते ब्रह्म समवदन्तं तद्वाव सुश्रवा, यत्तदश्रुणोत्पर्णमयेनाभि-
 षिञ्चति ब्रह्माभिषिञ्चति ब्रह्मवर्चसेनैवैनमभिषिञ्चत्यथो ब्रह्म वै ब्र-
 ह्मा ब्रह्मणैवैनं ब्रह्माभिषिञ्चत्याश्रत्येन वैशयो विशो वी३र्यमपाक्रा-
 मत्तदश्रुत्यं प्राविशत्सं तेन वीर्येण भर्भराभवत्तद्विश एवैतेन वी३र्यम-
 वरुन्द्वा औदुश्वरेण भ्रातृव्या ऊर्वा उदुश्वरा ऊर्ज वा एतदन्नाद्य०
 यजमानो भ्रातृव्यस्य वृद्धे यो जन्यो मित्रं सं नैययोधेन मित्रेण
 वै स्रचं व्यवततमं वरोधैर्न्ययोधो मित्रेण वा एतत्स्रचं व्यवतनोति
 द्रुद्विभे ऽशिथिरत्वाय ॥ २ ॥

Vgl. 2, 6, 8. — TBr. 1, 7, 6, 1--4.

स्रचस्य योनिरसि स्रचस्योल्बमसि स्रचस्य नाभिरसीतीन्द्रो वै यद-
 जायत तस्य वा एष योनिरासीद्यत्तार्थमुल्बं पाण्डरं नाभिरुष्णीषः
 सूतवशाया अर्धजायत मूनां चतुःपद्मधरासीन्नीवाराः पीयूषस्तस्मा-
 न्नैवारः पुरोडाशः पञ्चाशतमन्यस्मिन्नक्षरान्नक्वैकपञ्चाशतमन्यस्मि-
 न्शतायुर्वै पुरुषः शतवीर्या आयुरेव वीर्यमाप्नोत्यप उपस्पृशत्यमृतं वा
 आपो ऽमृतेनैवैनं संरम्भयत्यावित्तो अपिर्गृह्पतिरिति गाहपत्यायै-
 वैनमावेदयत्यावित्ता इन्द्रो वृद्धश्रवा इतीन्द्रियं वा इन्द्र इन्द्रियायैवैन-
 मावेदयत्यावित्ता मित्रावरुणौ धृतव्रता इत्यहोरात्रे वै मित्रावरुणा

1) H u Bb नेच्छ 2) M ०मुल्बं 3) So M; desgl. B, ohne Accent; in H u Bb
 पाण्डुरं 4) So M; in H ०न्नक्षिणा; desgl. Bb u. B, ohne Accent. 5) So M; die
 andern Mss. (H, Bb, B) उपसर्गयत्वा

अहोरात्राभ्यामेवैनमावेदयत्यावित्ते द्यावापृथिवी ऋतावृधा इति द्या-
 वापृथिवीभ्यामेवैनमावेदयत्यावित्तः पूषा विश्ववेदा इति पशवो वै
 ब्रूषा पशुभ्य एवैनमावेदयत्यावित्ता देव्यदितिरित्यादित्या वा इमाः
 प्रजास्ताभ्य एवैनमावेदयत्यावित्तो ऽयमसा आमुष्याय३णो ऽमुष्याः
 पु३चो ऽमुष्या० विशीति विश एवैनमावेदयति तस्माद्वा एष विशः 5
 प्रियो विशे ह्येनमावेदयत्येष ते जनते राजेति जनताया एवैनमावेद-
 यति सोमो ऽस्माकं ब्राह्मणाना० राजेति ब्रह्मोद्धरति सर्वेभ्य एवै-
 नमन्येभ्यो भूतेभ्य आवेदयति ब्रह्मोद्धरति तस्मादाहुर्ब्रह्मोद्धृतमिति
 ब्रह्म३द्युद्धरतीन्द्रस्य वज्रो ऽसि वार्चमस्त्वयाय० वृच० वध्यादि० ति धनुः प्र-
 यच्छति वज्रो वै धनुर्वज्रो राज३न्यो वज्रेणैव वज्र० समर्धयति शत्रुबाध- 10
 नाः स्थेति बाणवतो ऽन्तो वै बाणवन्तो ऽन्तो राजन्यो ऽन्तेनैवान्त०
 समर्धयति चीन्प्रयच्छति तिस्रो वै शरव्या दिव्या पार्थिवा० समुद्रिया
 ता अस्माद्योयाव पात प्राञ्च पात प्रत्यञ्च पात तिर्यञ्च पातान्वञ्च
 पातोर्ध्व दिग्भ्य एनं पातेति दिग्भ्य एनं पान्ति मि३चो ऽसीतीमम-
 भिमन्वयते मिचस्य ३ह्येतद्रूप० वरुणो ऽसीतीमं वरुणस्य ३ह्येत- 1
 द्रूप० हिरण्यवर्णमुषसो व्युष्टा इत्युद्यता अभिमन्वयेतोर्ध्वबाहुस्ति-
 घ्नन्तमभिषिञ्चति बृहत्साम भवति स्वर्गमेवैनं लोकमभिसंतनो-
 ति ॥ ३ ॥

Vgl. 2, 6, 9. — TBr. 1, 7, 6, 4 flg.

दिश एन० व्यास्थापयति वज्रेण वा एतदिमा दिशो ऽभिजयति

1) So corrigirt; die Mss. दिव्याः 2) So M; die andern Mss. पार्थिवाः 3) So M; H u. Bb एवैनं; desgl. B, ohne Accent, 4) So M; Bb इत्युद्यता; 4) So M; Bb इत्युद्यता; 5) H u. Bb स्वर्गमे

तस्माद्वा एतस्य सर्वा दिशो ऽभिजिता यांयामभिपर्यावर्तते^१ दिशो
 वै स्वर्गो लोक^२ एतद्देवइत्या वा इमा दिशो^३ यथादेवतं वा एतदा-
 भ्यो दिग्भ्यो ऽधि स्वर्गं लोकमेति^४ सोमस्य त्विधिरसि त्विधिमत्तवेव
 मे त्विधिभूयादिति^५ व्याघ्रचर्म^६ विवेष्टयति^७ सोमे वा एका त्विधि-
 5 व्याघ्र एका^८ सर्प एका^९ ता एवावरुद्धे^{१०} प्रत्यस्तं नमुचेः शिरा^{११} इति
 सीसं पण्डगायं प्रत्यस्यति^{१२} पाप्मा वै नमुचेः शिरः^{१३} पाप्मानं वावां-
 सा एतत्प्रत्यस्यति स्वर्गं लोकमभ्यारोहन्नवेष्टा दन्दशूका^{१४} इति लो-
 हितायसं केशवापायं दन्दशूकानेवास्मान्नैन^{१५} निरवदयते^{१६} तस्माद्वा
 एतस्य नाभिचारो ऽस्ति यावन्तो हि मृत्यवस्तानस्मान्निरवदयते^{१७} मृ-
 10 त्योः पाही^{१८}ति रजतं रुक्ममधस्तादुपोहते^{१९} मृत्योर्वा एतद्रूपं यद्वा-
 ङ्गो^{२०} ऽमृतं हिरण्यममृतेनैव मृत्युमन्तर्धत्ते^{२१} दिदिवः^{२२} पाही^{२३}ति ह-
 रितं रुक्ममुपरिष्ठादध्यूहते^{२४} दिव्याया एवैनमशन्या योयावेयं^{२५} वै
 रजतासौ हिरण्योभ्यामेवैनं^{२६} परिगृह्णांयुर्वै हिरण्यमायुष्या एवैनम-
 भ्यतिक्षरन्ति^{२७} वर्चो वै हिरण्यं^{२८} वर्चस्या एवैनमभ्यतिक्षरन्ति^{२९} वरुणस्य
 15 वा अभिषिच्यमानस्याप इन्द्रियं^{३०} वीर्यं निरग्न्यं दुक्कमन्तर्दधाती-
 न्द्रियस्य वीर्यस्यानिर्घाताय शतमानो भवति शतक्षरः^{३१} शतायुर्वै पुरुषः
 शतवीर्या^{३२} आयुरेव वीर्यमाप्नोति ॥ ४ ॥

Vgl. 2, 6, 10. — TBr. 1, 7, 7, 1 -3; 1, 7, 8.

अथैतानि पार्थानि सवत्सरो वै पार्थानि सवत्सरो वा एत-
 न्मध्यतः प्रविशति^{३३} तस्माद्वा एष दुःपसणोदः^{३४} सवत्सरो हि मध्यतः

1) So M; die andern Mss. °चर्म 2) So M; desgl. B. ohne Accent; II पण्डगायः
 Bb उपगायः 3) M °शूका 4) M °शूकाभिः 5) Vgl. 2, 6, 10; TBr. 1, 7, 8, 2 दिव्यो-
 न्मा पाहि 6) B हिरण्याः

प्रविशति गिररी वा एतौ राजसूयस्य बार्हस्पत्यमन्येषामुत्तमं भवत्ये-
 न्द्रमन्येषां प्रथमं वीर्यं वै बृहस्पतिर्वीर्यमिन्द्रो वीर्यं एवैनमभि-
 संधत्त आदित्यनामानि वा एतान्यादित्या वा इमाः प्रजास्तांभ्य एव
 सूयते सोमस्य त्वा द्युसेनाग्नेस्तेजसेन्द्रस्येन्द्रियेण विश्वेषां त्वा देवानां
 क्रतुनाभिषिञ्चामीत्येतेरेवैनमिन्द्रियैरेताभिर्देवताभिरभिषिञ्चतीन्द्रस्य 5
 योनिरसि जनयेत्यतो वा अधीन्द्रो ऽजायत स्वादेवैनं योनेर्जनयत्ये-
 ति द्यून्पाहीत्याह स्वर्गस्य लोकस्य समष्टयै समाववृचन्नधरागुदक्ता
 इति समुन्मार्ष्टीन्द्रियं वा एतं वीर्यमभिषिच्यमानस्य ब्यवेति तदेव
 समुन्मार्ष्टि तेनैनं समर्धयत्येन्द्र्यां चष्टुभा ब्रह्मान्वेत्येन्द्रो वै राजसू-
 स्त्रिष्टुच्छन्दाः स्वेनैवैनं छन्दसान्वेत्यथो प्रजापतिर्वै ब्रह्मा यज्ञस्य प्रजा- 10
 पतेरधीन्द्रो ऽसूयत प्रजापतेरेवाधि सूयता इन्द्रस्य वज्रो ऽसि वाज-
 सनिस्त्वयायं वाजं सेदिति रथमुपावहरति स्वयैव देवतया मि-
 चावरुणयोस्त्वा प्रशास्त्रोः प्रशिषा युनज्मीति युनक्ति स्वयैव देव-
 तया विष्णोः क्रमो ऽसि सपत्नहेति रथमभ्यातिष्ठत्यतो वै विष्णु-
 रिमांस्त्रोकानुदजयद्विष्णोरेवोज्जिति मन्विमांस्त्रोकानुज्जयति प्रैभ्यो 15
 लोकेभ्यो भ्रातृव्यं नुदते मरुतां प्रसवै जयेति मारुत एव गरुणो भू-
 त्वोज्जयति राजसूयं जिनात्यन्तमेवाक्रमीत्तदस्य न कश्चनाज्येय उञ्जि-
 श्यते तस्मै तामिषुमस्यति तदस्यामोघायास्तमभूदां मनः समि-
 न्द्रियेणेत्युक्त्वा वर्तते ऽन्तमेव गत्वावर्तत आत्मनो ऽहिंसाया एष
 वज्रो वाजसातमस्तेन नौ पुत्रौ वाजं सेदिति पत्न्यै धन्वा- 20

1) So M, H u. Bb (cf. 2. 6, 11). 2) So M; in H u. Bb ० वीन्द्रोया; desgl. B, ohne Accent. 3) So M; in B ० मोघायस्तमः; H u. Bb ० मेघायस्तमः 4) H धन्वर्त

तिं प्रयच्छत्येष वै पत्न्या यज्ञस्यान्वारम्भः सह स्वर्गे लोके भ-
वतः ॥ ५ ॥

Vgl. 2, 6, 11. — TBr. 1, 7, 7, 4 flg.; 1, 7, 8 n. 9 a. A.

इयदस्यायुरस्यायुर्मे धेहीत्यायुरेवास्मिन्दधाति युञ्जसि वचो ऽसि
वचो मे धेहीति वच एवास्मिन्दधात्यूर्गस्यूर्जे मयि धेहीतीयं वै रज-
तांसी हरिणीमे एवालभ्योर्गो उदुम्बरा ऊर्जे वा एतन्मध्यत आ-
त्मनो धत्ते प्रजानां च मिञ्चो ऽसीतीममुपावहरति मिचस्य ऽह्येत-
द्रूपं वरुणो ऽसीतीमं वरुणस्य ऽह्येतद्रूपं सदसि समहं विश्वे-
दैर्विरिति हस्ता आमिक्षामभ्यवहरति सञ्जा आमिक्षा सदेवाभ्यव-
हरति तत्र ते हिरण्ये ददाति सा दक्षिणा हिनस्ति खलु वा एष
10 पशून्पृथिवीमभ्यवरोहन्नमो मात्रे पृथिव्या इति वाराही उपानंहा
अभ्यवरोहत्यारण्यानेव पशून्भ्यवरोहति वराहऽस्वेवैतं संगधुम-
हति तद्वराह एवैनं सघ्नोति प्रति त्यन्नाम राज्यमधायि स्वां त-
ऽन्व वरुणो ऽसुषोदिति वरुणसवो वा एष वरुणायैवैनं प्राह
नि चितो जरिमाणं न आनडिति जरिमाणमेवास्मिन्नुनक्ति स्यो-
नासि सुषदेति स्योना ऽह्येषा सुषदा स्योनामासीद सुषदामासी-
15 देनि सुषदैवैनं सादयति ॥

निषसाद धृतव्रतो वरुणः पऽस्त्यास्वा ।

साम्राज्याय सुक्रतुः ॥

1) Bb अमिचा अभ्यव°; auch H अमि° 2) M सदेवा अभ्यव° 3) H u. Bb हिरण्यं 4) So M; die andern Mss. वराहीस्वेवैनं 5) So M; die andern Mss. सघ्नोति 6) So M; die andern Mss. त्वं नाम; cf. 2, 6, 12. 7) So corrigirt; die Mss. सुषोदिति; cf. 2, 6, 12 8) Die 3 fehlt in den Mss. 9) So corrigirt; die Mss. सुषदा 10) So corrigirt; die Mss. सुषदाम° 11) So corrigirt; M सुषदे°; die andern Mss. सुषदे°

इति वरुणसर्वो वा एष वरुणमेवैनमकरंप्रये स्वाहा सोमाय स्वा-
हेन्द्रस्यौजसे स्वाहा मरुतां बलाय स्वाहेति रथविमोचनीयं जुहोति
बंजुषैव युज्यन्ते यंजुषा विमुच्यन्ते हंसः शुचिषडंसुरन्तरिक्षसदिति
रथ वा एतत्परिवदति सह सारथिना रथवाहने रथमादधति सर्व-
त्वायैव प्रसवाय ब्रह्मा३स्त्वं ब्रह्मासीति किमभूकिमभूमिति वा
एतदाह सवितासि सत्यसवा इतीदमसीदमसीति वावैनमेतदाह यद्य-
द्भवत्येष वज्रस्तेन मे रथ्येति स्फ्यं प्रयच्छति वज्रो वै स्फ्यो वज्रेण वा
एतद्राष्ट्रं रन्धयते तमवरस्परं प्रयच्छति तेनावरस्परं राष्ट्रं रन्धयमाण
एति तस्माद्वा एतं एतस्मा अवरस्परं रद्धा बलिं हरन्ति तेन स्फ्ये-
नाधिदेवनं कुर्वन्ति तत्र पष्ठौही विदीव्यन्त आशा वा एष उ- 10
पाभिषिञ्चत आशा पष्ठौ३ह्यांशमेवास्मा अकस्तेतश्चतुःशतमक्षा-
णवोह्याह ॥ उद्भिन्नं राज्ञः ॥ इति चत्वारो वै पुरुषा ब्राह्मणो रा-
ज३न्यो वैश्यः शूद्रस्तेषामेवैनमुद्भेदयति ततः पञ्चाक्षान्प्रयच्छन्नाह
दिशो अभ्यूभूदयमितीमा एवासौ पञ्च दिशो ऽन्नाद्याय प्रयच्छति
क्षेत्रं ददाति तेन क्षेत्रे धृतो भवति वरं वृणीते सौ ऽसौ कामः 15
समृध्यते यत्कामो भवति मङ्गल्युनाम्नो ह्ययति यत्पूर्वं व्याहार्थं 10 त-
न्नैन्मोघमसदित्यसौ 11 अमुष्य पु३चो ऽमुष्यासौ पुच इति नामनी व्य-
तिषजति स्वर्गस्य लोकस्य संमष्ट्यै ॥ ६ ॥

Vgl. 2, 6, 12. — TBr 1, 7, 3, 5 u. 6; 1, 7, 10.

1) H u. Bb युञ्जति 2) Bb मुञ्चते. 3) So corrigirt; in den Mss. परिवदति ohne
Accent. 4) Die ३ fehlt in den Mss.; cf. 2, 6, 12. *5) So corrigirt; die Mss. स्तेषां
६) So M; die andern Mss. वेदावत्. 7) d. h. अथ । ऊह्य । आह । 8) So corrigirt;
lie Mss. सौ 9) So ist wohl zu lesen; M मङ्गल्युनाम्नो; die andern Mss. माङ्गल्य-
नाम्नो 10) So M; die andern Mss. व्याहारिषं 11) So M; die andern Mss.
मोघमसादि°

समानो वा एष यज्ञक्रतुः स० वत्सरं भवति वि वा एतद्दशपेयम् विच्छेद्यते
यदवभृथमवयन्ति यदपां नप्रे स्वाहोर्जो नप्रे स्वाहापये गृहपतये स्वाहे-
ति जुहुत आयन्ति यज्ञस्य संतत्या अविच्छेदाय यज्ञो वै देवेभ्यस्तिष्ठो
ऽभवत् देवाः स० सृष्ट्वन्वैच्छन्त्यत्सावित्रः सवितृप्रसूता एवान्वैच्छन्त्य-
5 त्सारस्वतो वाग्वै सरस्वती वा३च्येवान्वैच्छन्त्यौष्णः पशवो वै पूषा
पशुध्वेवान्वैच्छन्त्यद्वाहस्पत्यो ब्रह्म वै बृहस्पतिर्ब्रह्मण्येवान्वैच्छन्त्येन्द्र
इन्द्रय० वा इन्द्र इन्द्रिय एवान्वैच्छन्त्यद्धारुणो वरुण एवान्वैच्छन्त्य-
त्त्वाष्ट्रः स० वत्सरो वै त्वष्टा स० वत्सर एवान्वैच्छन्त्येदामे३यो ऽग्निर्वै सर्वा
देवता देवतास्वेवान्वैच्छन्त्यसौम्यः सौमीर्वा ओषध्या ओषधीध्वे-
10 वान्वैच्छन्त्यैष्णवो विष्णुर्वै यज्ञो यज्ञ एवान्वैच्छन्त्येव विष्णा अवि-
न्दन्दशमे तस्मादेष दशमो दशमे ह्यविन्दन्दश चमसा दश चमसा-
ध्वर्यवो दश दश चमसानभिता आ दशमात्पुरुषादन्वाचष्टे समृद्धौ
दशसमृद्धौ ऽद्येष यज्ञ एत० वै ते तद्यज्ञमन्वैच्छन्त्येव आर्ध्वव० स्तद्य
एतेन यजत ऋधोति सप्रदशः सर्वो भवति प्रजापतिर्वै सप्रदशः
15 प्रजापतिमेवाप्नोत्युत्सन्नयज्ञो वा एष स० वत्सराद्वा अध्युत्सन्नयज्ञो ऽव-
रुध्यते स० वत्सरादेर्वेनमंध्याभ्रावरुद्धा इन्द्रो वै वृत्रमह० स्तस्येमे रू-
पां एषुपैता चित्राणीयं नक्षत्राण्यसौ नक्षत्राणा० वा अवकाशे पु-
राडरीकं जायते क्षत्रस्य वा एतद्रूपं क्षत्रस्यैव रूपं प्रतिमुञ्चते द्वादश-
पुराडरीका भवन्ति द्वादश मासाः स० वत्सरः स० वत्सरमेवाभ्राव-
20 रुद्धे ॥ ७ ॥

Vgl. 2, 6, 13. - TBr. 1, 7, 10, 6; 1, 8, 1 fig.

1) Bb ते 2) So M; in H scheint es auch so corrigirt; B स० सृष्ट्व०; Bb wohl स० सृष्ट्व०; vgl. TBr. 1, 8, 1, 1. 3) Dies Wort fehlt in H u. Bb. 4) Bb देवता देवता देवता एवान्विच्छ०

रुक्मो होतुरायेयो वै होता न वा एतस्मै व्युहति ३ व्येवास्मै वा-
 सयति स्रगुद्गातुः सौर्यो वा उद्गाताथो अमुमेवास्मा आदित्यमाध्वो-
 न्नयति प्रावेपा अध्वर्योयमा इव हृध्वर्युः ॥ अश्वः प्रस्तोतुः प्राजा-
 पत्यो वा अश्वः प्राजापत्यः प्रस्तोताथो प्रैव ३ ह्येष प्रीथति प्रैव प्र-
 स्तोता धेनुः प्रतिहर्तुः प्रतीव ३ ह्येषा हरति प्रतीव प्रतिहर्ता वशमैवा- 5
 वरुणस्य वशं मा नयादित्येषभो ब्राह्मणाञ्जसिनः सेन्द्रियत्वाय वासः
 पौतुः पवित्रत्वायानडान्नेष्टुरमीधो ऽन्यो युक्त्या एव स्पूरि यवाचि-
 तमद्वावाकस्य स्पूरीरिव ३ ह्येषा होत्रा स्वर्ग्या यद्वावाक्याथो नि-
 र्वरुणत्वायैव यवा न वा अस्ये तर्हि सदस्येभ्यो दक्षिणा दीयन्ते त
 एवास्यै 10 तेनाभीष्टाः प्रीता भवन्ति द्वादश पद्यौहीर्गर्भिणीर्ब्रह्मणो
 वाग्वै धेनुर्गर्भो मन्त्रो वा ३ व्येवास्य मन्त्रं दधात्यामन्त्रणीयो ह भ-
 वति धेनुभव्या 11 भवन्ति द्वादश वै पयासि तान्यस्मिन्दधाति त-
 स्माद्वा एतमाहुः पयस्वी राजा पुण्या इति यावच्चि पयस्तदस्मि-
 न्धीयते ॥ ८ ॥

Vgl. TBr. 1, 8, 2.

आयन्तीयं ब्रह्मसामं भवत्यनुष्टुप्सु 12 यज्ञायज्ञियं प्रोहन्ति वारवन्ती- 15
 यमपिष्टोमसामं मिन्द्रो वै वृत्रमहन्तं औजसा वीर्येण व्यार्धत सं
 एतत्सामापश्यन्तेनात्मानं समश्चरतीजसा वा एषं वीर्येण व्यृध्यते
 यो राजसूयेनाभिषिञ्चते तदेतेनैवात्मानं संश्चरते ब्रह्म वै यदये

1) H u. Bb स्रम° 2) M °ध्वर्योयमा 3) M °ध्वर्यु 4) H u. Bb प्रीथयति 5) So M ;
 die andern Mss. न्या 6) B स्पूरी, cf. TBr. 1 8, 2. 4. 7) So M ; die andern Mss. °
 स्पूरीरिव 8) So M ; die andern Mss. अस्ये 9) So M u. B ; in H u. Bb ; दीयते
 10) So M, H u. Bb ; in B एवासी 11) So betont M ; in H u. Bb धेनुभव्या 12) So
 M ; H u. Bb भवत्स°

व्यभवहृक्सामं यंजुस्तस्य वा एष रसो यद्यज्ञायज्ञियं यद्यज्ञाय-
 ज्ञियं गायते ब्रह्मण्येव रसं दधाति वाचा वा एष व्यृध्यते यो राज-
 सूयेनाभिषिञ्चते वागनुष्टुब्धदनुष्टुप्सु यज्ञायज्ञियं भवति वा३च्चे-
 वास्य रसं दधातीन्द्रियेण वा एष वीर्येण व्यृध्यते यो राजसूयेनाभि-
 5 षिञ्चत इन्द्रियं वीर्यं वारवन्तीयं यद्वारवन्तीयमपिष्टोमसामं भ-
 वतीन्द्रियस्य वीर्यस्यावरुद्धा अश्रयन्वावं आयन्तीयेनो वारयन्तं
 वारवन्तीयेन तदिन्द्रियस्यैवैतै वीर्यस्य परिगृहीत्वै यच्च वा एनमदो
 दिशो व्यास्थापयति तन्स्वर्गं लोकमभ्यारोहति यदिमं लोकं पुनर्नो-
 पावरोहेदतिजनं वा गच्छेदुवा माद्येद्येदेता दिशामवेष्टय इमं वा
 10 एतं लोकं पुनरुपावरोहत्यन्वकामो यजेतैतं हेव३न्या वा इमा दिशो
 यथादेवतं वा एतदाभ्यो दिग्भ्यो ऽध्यन्नाद्यमवरुद्धे यदि ब्राह्मणो
 यजेत बार्हस्पत्यं मध्ये निधायाहुतिमाहुतिं हुवाभिघारयेद्यदि वै-
 श्वो वैश्वदेवं यदि राजसूय ऐन्द्रमेकधैवास्मिन्नन्नाद्यं प्रतिष्ठापयति
 समानो वा एष यज्ञक्रतुः सवत्सरं भवति वि वा एतद्यज्ञश्चिच्छते
 15 यत्संतिष्ठते येदेताः प्रयुज उषैति सायमन्याः प्रातरन्यां द्वौ वा ऋतू
 अहश्च रात्रिश्च ता एव प्रयुङ्क्ते षडन्याः षडन्याः षड्वा ऋतव ऋतूनेव
 प्रयुङ्क्ते ता उभयीर्द्वादश द्वादश मासाः सवत्सरः सवत्सरमेव प्रयुङ्क्ते
 ऽनडाहौ दोक्षणा युक्त्वा एव मारुती पृश्निः पृश्नीही गर्भिणीति
 विडुं मरुतो विशो वा एनमेतद्गर्भं करोति तस्माद्वा एष विशः प्रियः
 प्रियो हि गर्भं आदित्याजां मलिहां गर्भिणीतीयं वा अदितिरस्या

1) So corrigirt: die Mss. •वृक्साम 2) So im Anschluss an M. अश्रयन्वावं;;
 H u. Bb. अश्रयन्वावं; desgl. B, ohne Accent. 3) So M; die andern Mss.
 आयन्तीये 4) So M; die andern Mss. •स्यैवैतै 5) So M; H u. Bb. प्रयुज;
 desgl. B, ohne Accent. 6) Die Mss. •त्यावां 7) So ist wohl zu betonen, M. स-
 विहा; H u. Bb. माद्ये

वा एनमेतं भ्रंभे करोति तस्माद्वा एष दुःपराणो दोऽस्या हि गर्भे
 ऽथैते सत्यदूताः प्रसवाय सावित्रो देवा असुरैर्विजयमुपयन्तो ऽश्विनोः
 पूषणि सत्यं नृदधत वाग्वै सरस्वती वाचा सत्यं प्रहिणोति ॥ अभ्यु-
 षिक्षि राजाभूम ॥ इति ब्रह्मास्मै सुषुवाणाय दधति सवत्सरमपि-
 होचं जुहोत्यनुसंत्यै ॥ ९ ॥

Vgl. TBr. 1, 8, 2, 5; 1, 8, 3.

अपिष्टोममये ज्योतिष्टोममाहरति यज्ञमुखं वा अपिष्टोमो यज्ञ-
 मुखमेवालभ्य सवमाक्रमते ऽथैष त्रिष्टोमस्तस्य त्रिवृत्प्रातःसवनं
 पञ्चदशं माध्यंदिनं सवनं तेजो वै त्रिवृत्क्षत्रं पञ्चदशं स्तेज एवास्य
 क्षत्रं दधाति न वा अत्रापि सप्रदशं स्तायते प्रजापतिर्वै सप्रदशो यज्ञः
 प्रजापतिर्यद्यज्ञं स्तायते तेन सप्रदशो ऽनन्तरितः पञ्चदशं माध्यंदिनं
 सवनमेकविंशं तृतीयसवनमिति विंशु एकविंशः क्षत्रं पञ्चदशो
 विंशि वा वास्यैतं क्षत्रं प्रतिष्ठापयामकः सर्वे चतुस्त्रिंशाः पवमाना
 अभिषेचनीयस्य च यस्त्रिंशद्देवतास्ता एवास्यैतेनाभीष्टाः प्रीता भव-
 न्येष य एष चतुस्त्रिंशः प्रजापतिर्वै चतुस्त्रिंशः प्रजापतिमेवा-
 प्रोति स शरो वा एष स्तोमानामयथापूर्वं यद्विषमाः स्तोमा यत्स-
 माः पवमानास्तेनैवासंशरस्तेन यथापूर्वमात्मना वा अपिष्टोमेन
 ऋध्नोत्यात्मना पुण्यो भवति प्रजा वा उक्थानि पशव उक्थानि
 यदुक्थ्यो ऽनुसंत्यै यो वै सवादेति नैनं सव उपनमति यः सामं-
 भ्या एति पापीयान्सुषुवाणो भवति यानि देवराजानां सामानि यत्ते-
 भ्यो नैति तेनैव सवाच्चैत्येतानि वै सामानि यत्पृष्ठानि यत्पृष्ठान्युपयन्ति

1) H u. Bb पूषणी 2) So M; die ändern Mss. भूद् • 3) So M u Bb; in H
 वैव; desgl, B, ohne Accent.

तैर्नैव सामभ्यो नैति यानि देवराजानां सामानि तैरस्मिँल्लोकं च-
 भ्रौति यानि मनुष्यराजानां स्तैरमुष्मिँस्तदुभयोरेवैतैर्लोकयोर्चुभो-
 त्यस्मिँश्चामुष्मिँश्चोद्वितीषु सुवता उद्विद्वा अनुष्टुभो रूपमानुष्टुभो
 राजऽन्यस्तस्मादुद्वितीषु सुवते ऽनुष्टुप्प्रथमा भवत्यनुष्टुबुत्तमा वाग्वा
 5 अनुष्टुब्वाचा वा एतत्प्रयन्ति वाचोद्वान्ति सौर्यनुष्टुबुत्तमा भवति
 स्वर्गस्य लोकस्य समष्ट्या एकविंशं केशवपनीयस्य बहिष्पवमान-
 मेकविंशमभिषेचनीयस्योत्तममिति विद्वा एकविंशः क्षत्रं सप्तद-
 शौ विशो वा एतन्मध्यतः सूयते तस्माद्वा एष विशः प्रियो विशो
 हि मध्यतः सूयते यत्र वा एनमदो दिशो व्यास्थापयति तत्स्वर्गं
 10 लोकमभ्यारोहति यदिमं लोकं पुनर्नोपावरोहेदतिजनं वा गच्छेदुद्वा
 माद्येद्यदेष प्रतीचीनस्तोम इमं वा एतं लोकं पुनरुपावरो-
 हति ॥ १० ॥

Vgl. TBr. 1, 8, 7 u. 8.

॥ इति खिलकारादे चतुर्थः प्रपाठकः ॥

अपो वै वृचः पर्येशयत्ततो या अत्यमुच्यन्त ता जीवा यज्ञिया
 गिरिवै वृचो या अतिमुसुचानां धावन्ति ता जीवा यज्ञिया यद्व-
 हन्तीनां गृह्णाति या एवं जीवा यज्ञियास्तासामेव गृह्णाति प्रती-

1) M भवति 2) In der. Mss. dies Wort ohne Accent. 3) Das इति fehlt in
 den Mss. 4) M schreibt fälschlich तृतीयः .

पमुपमारयत्यञ्चद्वाराय सूर्यस्यावकाशे गृह्णाति सैन्द्रा एवं गृह्णाति
 हविष्मतीरिमा आपा इति हविष्मतीरेव गृह्णात्याग्निःसूर्ये गृह्या
 उत्तरमेव यज्ञक्रतुमभिर्गृह्णात्यनुष्टुभा गृह्णात्यनुष्टुब्धैः सर्वाणि छ-
 न्दासि सवैरेवैनाञ्छन्दोभिर्गृह्णाति वर्षं वा एषा छन्दसा वर्षै-
 न समानानां गमयति चतुर्भिर्गृह्णाति त्रिभिः सादयति तत्सप्तं 5
 सप्तपदा शक्करी शक्कराः पशवः पशूनेवावरुन्धे ऽपो वै रात्रिर्दिवा
 भूते प्रविशति तस्मादापो दिवा कृष्णा अपो ऽहर्नक्तं तस्मादापो
 नक्तं शुक्ला यहिवा गृह्णात्युभे एवाहोरात्रे गृह्णाति दिवा वै मनु-
 ष्या यज्ञेन चरन्ति नक्तं देवास्तस्मादाग्निभिः श्रवस्यते सस्थाप्य वै
 मनुष्या यज्ञं निःपद्यन्ता आपः खलु वै विश्वे देवा यदपः परिह- 10
 रन्त्यद्भ्यो वा एतद्यज्ञं संप्रादादन्त्यस्ते ऽस्य यज्ञे क्रियते यज्ञे यज्ञस्या-
 न्तयेन्ति तच्छिद्रं तदनु रक्षासि यज्ञमवयन्त्यापो वै रक्षोधीरपो र-
 क्षासि न तरन्ति यदपः परिहरन्ति रक्षसामनन्ववायाय या दिवा
 गृह्णाति या अचीः प्रजास्तासामेता योनिसंता एता अनुप्रजायन्ते या
 नक्तं गृह्णाति या आद्याः प्रजास्तासामेता योनिसंता एता अनुप्रजा- 15
 यन्त उभयीरेव प्रजाः प्रजनयत्यचीश्चाऽद्याश्चांमीध्रे सादयत्येतद्वा अ-
 नर्भिजतमंथो अत्रे हि ता रात्रिं देवता उपवसन्ति देवा वै य-
 ज्ञस्य श्वस्तनं नापश्यंस्ते वा एतदेव यज्ञस्य श्वस्तनं पश्यन् यद्दसती-
 वरी यद्दसती वरीर्गृहीत्वोपवसन्ति श्वस्तनं वा एतद्यज्ञस्यालभ्योपव-

1) So M; in H u. Bb सूर्ये गृह्या 2) H वैनाञ्छन्दो 3) So M; in H u. Bb
 das Verb ohne Accent. 4) So M; die andern Mss. रात्रीभिः 5) So im Anschluss
 an M निःपद्यता; die andern Mss. निपद्यता 6) So M; die andern Mss. क्रोचते
 7) So M u. Bb; H रात्री; desgl. B. ohne Accent. 8) In H u. Bb findet sich द-
 दसतीवरी nur einmal geschrieben.

सन्त्यथो आपो वै विश्वे देवाः सर्वा वा एतद्देवता आलभ्योपवसन्ति
यस्यागृहीताः. सूर्यो ऽभिनिम्रोचेद्यं आहिताग्निः सोमयाजी तस्य
कुम्भाङ्गुह्यास्तस्य हि गृहीता अग्निमुपरिष्ठाद्धारयेयुरथ गृह्णीयाज्ज्यो-
तिष्मतीरेवैना गृह्णाति हिरण्यं हस्ते भवत्यथ गृह्णाति सत्यं वै
5 हिरण्यं सत्यैवैना गृह्णाति वरी दक्षिणा वरेणैवैना गृह्णाति
यत्तच्च धनमदास्यनस्यात्तद्देयम् ॥ १ ॥

Vgl. 1, 3, 1. TBr 6, 4, 2 (vasatvaryah.); Çat. Br. 3, 9, 2.

प्रचरऽण्यामये गृह्णात्येषा ह्यये प्रचरत्यपो वै. सौमस्य रसः प्र-
विष्टो ऽग्निः सर्वा देवता वैश्वदेवीरापो यज्ञमुखं यावाणः सवितृ-
प्रसूतो वा एतत्सर्वाभिर्देवताभिरपां सोमस्य रसमञ्जैति ऋणोत्वग्निः
10 समिधा हवं मा इति यस्मिन्नेवाग्नौ जुहोति तमेतदाह ऋखन्वापा
इति या एवापो ऽञ्जैति त्वा एतदाह धिषणा च देवीति वाग्वै
धिषणा देवी वाच वा एतदाह ऋणोत यावाणो विदुषो नु यज्ञमिति
यज्ञमुखं हि यावाणः ऋणोतु देवः सविता हवं मा इत्याह प्रसूत्या
एवं ॥ अप इथ होतः ॥ इति यज्ञं प्रेष्येति वा एतदाह ॥ प्र ब्रह्मणा
5 इति ब्रह्मणैव यज्ञमञ्जैति मैत्रावरुणस्य चमसेनाञ्जित्येष ह्यये प्रचर-
त्यथो मित्रावरुणौ ऽह्यपामीशाते यज्ञमुखं वै मित्रावरुणौ यज्ञमु-
खमापो यज्ञमुखेनैव यज्ञमुखमञ्जैति यच्च होतुः प्रातरनुवाकमनूब्रुवत
उपऋणुयात्तदपो ऽध्वर्युर्गृह्णीयाद्यन्नोपऋणुयाद्दधिः स्याद्वाचो हि

1) So B, nur ohne Accent; in M गृह्णात्तस्य; H u. Bb गृह्णात्तस्य 2) Bb वैनां
3) H u. Bb हवं 4) Die Mss. एवापो 5) So M; (in gleicher Weise ist die Lesart
mit M 1 oben 1, 3, 1 in den Text zu setzen); B धिषणा देवीति; Bb धिषणाञ्च
देवीति; H धिषणाञ्च देवीति 6) So M; die andern Mss. धिषणाञ्च देवी 7) So
M; die andern Mss. ऋणोतु 8) So M; die andern Mss. प्रेष्येति 9) Bb ब्रवत

छिद्यते^१ ऽथ यज्जुहोति हविर्भूता एवैना गृह्णात्यथो अभिघृता एव तृणं
 प्रास्य जुहोत्यग्निमत्येव जुहोत्यायतनवत्यन्धो ऽध्वर्युः स्याद्यदना-
 यतने जुहुयाद्भूतं वै देवा वज्रं कृत्वा सोममघ्नन्भि खलु वा एता
 धारयन्ति तस्मादाहुतिमपप्रावयत्यथो आहुतिं नैद्वराणीति^२ कार्थसी-
 त्याहुतिमपप्रावयति^३ समुद्रस्य वो ऽक्षित्या उन्नया इत्युप्रमारयत्यपांमे- 5
 वाक्षित्या अपो वै सोमस्य रसः प्रविष्टः^४ सोममपां रसो ऽपाञ्च खलु वै
 नपाञ्चापां^५ सोमस्य रसस्येशाने तौ वा एतदाहुत्या भागधेयेनापां
 सोमस्य रसं निरयाचिष्टोभे अहोरात्रे वसतीवरीषु यहीतइव्ये^६ इ-
 त्याहुः पूर्वद्युरन्या गृह्णाति पुरान्याः सूर्यस्योदेतोस्तथास्योभे अहोरात्रे
 वसतीवरीषु गृहीते भवतः पूर्वद्युरन्या गृह्णाति पुरान्याः सूर्यस्योदे- 10
 तोरुभयीरेवैनाः सद्योगृहीता अकर्भातृष्या वा एता गृह्यन्ते या मै-
 चावरुणस्य चमसे याश्च निग्राइभ्यास्ता उभयीरुपरिष्ठाञ्चात्वालस्य
 समनक्ति संज्ञानमाभ्यः कगेति मित्रमाभ्यो ददाति चात्वालाच्चिर्गृ-
 ह्यन्त एष वा अपां योनिः स्वादेव योनेर्निर्गृह्यन्ते ऽस्कन्नवाय ॥
 अवेरपौ ऽध्वर्याइ^७ अम^८ ॥ इत्येविदो यज्ञाइमिति^९ वा एतदाह ॥ 15
 उतेमनन्नमुरुतेमं पश्य ॥ अयं मे रई इति वा एतदाह यद्यग्निष्टोमो
 जुहोति न वा अग्निमग्निष्टोमस्य स्तोत्रेण न शस्त्रेणातियन्यग्निष्टो-
 ममेव यज्ञक्रतुमनुसंतनोति यद्युक्थ्युः परिधिमनक्ति परे वा अग्नेः

1) So M; in H u. Bb द्वारयति; B वारयति 2) So M; die andern Mss. आहुति
 3) M प्राविष्टः 4) M नपाञ्चा 5) So M; während H u. Bb सर्वा गृहीता accen-
 tuiren. 6) Die इ als Zeichen der Plutirung fehlt in den Mss. und ist von mir er-
 gänzt. 7) So M; in den andern Mss. fehlt das अमि sowie auch die folgende Inter-
 punction. 8) Die इ als Zeichen der Plutirung fehlt in den Mss. und ist von mir
 ergänzt. 9) M उतेमनन्नमः; cf. aber auch TS 6, 4, 3, 1.

परिधयः पराणि परिधिभ्य उक्थान्युक्थान्येवं यज्ञक्रतुमनुसंतनोति
यद्यतिरात्रं एतदेव यज्ञर्वेदहविर्धानं प्रपद्येत परं वै परिधिभ्यो ह-
विर्धानं परोक्थेभ्यो रात्री रात्रीमेव यज्ञक्रतुमनुसंतनोति स्तेनं मनो
ऽनृतवादिनी वांग्थ केन सोमा गृह्यन्ते केन हूयन्ता इति पृच्छेदंतं
5 वै सत्यं हिरण्यमृतैर्नैव सत्येन गृह्यन्तं चतैर्न हूयन्ते ॥ २ ॥

Vgl. 1, 3, 1 TS 6, 4, 3 (somopāvaharanam); Cat. Br. 3, 9, 3, 11 ff. •

देवेभ्यो वै मनुष्येभ्यः स्वर्गाय लोकाय यज्ञं आह्रियते यद्भृदे
त्वेति तेन देवेभ्यो यन्मनसे त्वेति तेन मनुष्येभ्यो यदाह दिवे त्वा सू-
र्याय त्वेति तदनु यज्ञं स्वर्गं लोकं समारोहयति विं वा एतद्यज्ञ-
ग्च्छद्यते यस्मै कमाह्रियते तद्ध्येनमनु स्वर्गं लोकं समारोहयति य-
10 दाह दिवि देवेषु होत्रा यच्छेति होत्राभिर्वै यज्ञः संततो होत्राभिरेव
यज्ञं संतनोति ॥ देवेभ्यः प्रातर्यावभ्यो ऽनुब्रूहि ॥ इति छन्दांसि
वै देवाः प्रातर्यावाणश्छन्दाभ्यां वा एतदनुवाच आह पुरा वाचः
प्रवदितोः प्रातरनुवाकमन्वाह यजमानायैव वाचं गृह्णाति न वा
एतर्हि यजमानो हस्ता अ्वनेनिक्ते यदप्सुमतीं प्रथमामन्वाह प्रा-
15 तरवनेगो वा एष यजमानस्य यत्र वा अ३दो ऽपः परिहरन्त्यद्भ्यो वा
एतद्यज्ञं संप्रादाद्यदप्सुमतीं प्रथमामन्वाहाद्भ्यो वा एतद्यज्ञं पुनरा-
लभते सर्वेषां वै देवानां प्रातरनुवाकं आपः खलु वै विश्वे देवा
यदप्सुमतीं प्रथमामन्वाह सर्वा वा एतद्देवता आप्नोति सर्वा व्यधो-
ति यथा वै सामिधेनीरेवं प्रातरनुवाकं आसाद्य वै हविः सामि-

८ 1) So M; in H u. Bb उक्थान्युक्थान्येव; desgl. B, ohne Accent. 2) So M; in H u. Bb परोक्थेभ्यो; desgl. B, ohne Accent. 3) So corrigirt; die Mss. प्रवदितो
4) Mit स्वाहाशी beginnt S. 61 von Ben!

धेनीरन्वाहुरेतत्खलु वा एतर्हि हविर्यत्सोमस्संस्मात्सोममुपावहन्त्या-
 न्वाह गायत्रीं च संपादयति जगतीं च तद्वै छन्दसी एकं छन्दो
 ऽभिसंपादयति बृहतीं चित्रुभं च ककुभं च तद्वै छन्दसी एकं छन्दो
 ऽभिसंपादयति बृहतीमनुष्टुभं च पङ्क्तिं च तत्षट् छन्दास्यैकं छन्दो
 ऽभिसंपादयति बृहतीमनुष्टुभं प्रतिपत्कानि छन्दासि कुर्याद्यज्ञावकी- 5
 र्णस्य वाग्वा अनुष्टुब्वाचैवैनं भिषज्यति समया चित्रुभं च जगतीं
 चानुब्रूयात्पशुकामस्य पशवो वै जगतीं पशुमान्भवति सर्वाणि छ-
 न्दास्यन्वाह प्रजापतिर्वै छन्दासि प्रजापतिमेवाप्नोति प्रजापतेर्वै
 एतदुक्थं यत्प्रातरनुवाको व्युष्टायां पुरा सूर्यस्योदेतोरनुब्रूयादेष हि
 प्रजापतेर्लोकः पवित्रं वै प्रातरनुवाको यजमानमेवैतेन पुनाति 10
 शतमनुब्रूयादायुःकामस्य शतायुर्वै पुरुषः शतवीर्या आयुरेव वीर्य-
 माप्नोति सप्त च शतानि विशतिं चानुब्रूयात्पशुकामस्यैतावन्ति
 वै सवत्सरेस्याहोरात्राणि सवत्सरेणैवाप्सि पशूनवरुद्धे सहस्रमनु-
 ब्रूयात्स्वर्गकामस्य यावद्वै सहस्रं तावदिदतो ऽसौ लोकः स्वर्गस्य
 लोकस्य समष्ट्या अपरिमिता अन्वाहोपरिमितस्यावरुद्धे पङ्क्त्या प्र- 15
 रिदधात्युत्तरमेव यज्ञक्रतुमभिगृह्णाति ॥ ३ ॥

Vgl. 1, 3. 1. -- TS 6, 1, 3. 1 u. 2 (somopāvaharanam); ('at. Br. 3, 9, 3. 4 flg.

यज्ञस्य वा एताः पन्नेजनीः पुंसाममीत्स्वीणां नेष्टा यदमीन्नेष्टु-
 रूपस्थमासीदति मिथुनं वा एतत्संभवतो यज्ञर्ह्यप उपप्रवर्तयति
 तस्मिन्नेव मिथुने रतो दधाति पन्त्युपप्रवर्तयति पन्त्या हि प्रजाः

1) So schreibe ich mit Ben und übersetze „die Anushtubh zum Eingang, zum
 Anfang habend“; M प्रतिपत्कानि; H u. Bb प्रतिपत्कानि; B nicht ganz deutlich,
 etwa प्रतिपत्कानि 2) So M u. Ben; in H u. Bb दूक्थं; desgl. B, ohne Accent.
 3) So corrigirt; die Ms. मधी स्त्रीणां.

प्रजायन्त ऊरुणोपप्रवर्तयत्यूरुं ह्यनु प्रजाः प्रजायन्ते दक्षिणेनोरु-
 णोपप्रवर्तयति दक्षिणं ३ हूरुमनु प्रजाः प्रजायन्ते ऽन्तरतं उपप्र-
 वर्तयत्यन्तरतो हि प्रजाः प्रजायन्ते यद्दक्षिणा प्रवर्तयेत्पितृलोक एना
 निधुवेदं यदुदीचीरुपप्रवर्तयति मनुष्यलोकमेवैना उपप्रजनयति
 5 प्राजापत्यो वा उद्गाता संकशायमानो वा उद्गाता पत्न्या रैता आ-
 दत्ते यदाह वामी ते संदशि विश्वं रैतो धेषीयेति तथा ह नादत्ते
 द्वादशे स्तोत्रं उपप्रवर्तयति द्वादश मासाः सवत्सरो द्वादशमिष्टोमे
 स्तोत्राण्योपः शान्तिर्यत्तर्ह्यप उपप्रवर्तयति शमयत्येवं देवस्य त्वा
 सवितुः प्रसवं इति सवितृप्रसूत एवैनमादत्ते ऽश्विनोर्बाहुभ्यामित्य-
 10 श्विनौ वै देवानामध्वर्यूं पूष्णो हस्ताभ्यामिति देवताभिरेव यावासी-
 ति राते ३ ह्येष देवेभ्यः सोममध्वरुकृदेवैभ्या इत्यध्वरुं ३ ह्येष देवेभ्यः
 करोतीन्द्राय त्वा सुधुत्तमं मधुमन्तं पयस्वन्तमित्यैन्द्रो हि यज्ञं इन्द्रं
 खलु वा एतर्ह्यन्या देवता अन्विन्द्राय त्वा वसुमते रुद्रवता इति व-
 सवश्च ह्येनमेतर्हि रुद्राश्चान्विन्द्राय त्वादित्यवता इत्यादित्या ह्येनमे-
 15 तर्ह्यन्वपये त्वा रायस्पोषद इत्यग्निर्वै सर्वा देवता एता ह्येनमेतर्हि
 देवता अनु विष्णवे वेति विष्णुर्हि यज्ञो व्यानो वा उपांशुसवनः
 प्रजा अश्वो व्यानं वा एतत्प्रजासु दधाति श्वांचाः स्थ वृचतुरा
 इत्येष वा अर्पां सोमपीथं एतं वै विश्वामित्रो ऽपां सोमपीथं

1) M एना 2) So M u. Ben; in H. Bb, B घुवेदं 3) So corrigirt (vgl. Monats-
 berichte d. Berliner Akad. d. Wiss., 24. Juli 1879, p. 689; Einleitung zum 1. Theil
 der Mätr. S. p. XI); die Mss. schwanken; Ben संख्यायं; M संचायं; Bb संख्यायं;
 B संकायं. indem zugleich unter der Ligaturक्व ein Rudiment des Buchstaben श
 angebracht zu sein scheint; H ist ganz undeutlich. 4) M आधने 5) So H u. Bb;
 die andern Mss. ष्टोमं 6) So H, Bb u. B (cf. TS 6, 4, 1); M u. Ben एवैनाम
 7) H, Bb u. B setzen hier noch ein वै ein.

विदांचकारं तस्मै सिन्धवो धोक्ष्मनमन्तां पा० वा एष सोमपी३थो
 ऽपो वा एतत्सोमपीथेन संमर्धयति यो वा अपा० सोमपीथं वेद
 नं ह वा आस्वार्तिमार्छति करोत्यासु वी३र्यं यत्ने सोम दिवि ज्यो-
 तिरिति सोमो वै वाजस्तस्य चन्द्रमास्तृतीयमंयं यः पवते सं तृ-
 तीयं येन यजन्ते सं तृतीयं गर्भानमुनां दाधारं प्राणाननेन यद्ध- 5
 त्यंयं यः पवते ऽन्नमनेन दाधारं येन यजन्ते तस्य वै वाजस्य सत्यं
 वाजिनमेन्नं वाजिनं दक्षिणा वाजिनं तां वा अस्यैतत्तन्वृः संभृत्य
 तं सर्वं संतनुं भूतमाप्याययन्ति वज्रो वै यावा हनू अधिषवणे
 क्रूमिव वा एतद्यज्ञे क्रियते यदाह धिषणे ईडिते ईडेथामिति शम-
 यत्येव ॥ ४ ॥

10

Vgl. 1, 3, 1 u. 3. — TS 6, 1, 4 (Somoumānam); Cat. Br. 3, 9, 1

वसतीवरीभिः सोममाप्याययन्ति न हि सोमेन सोम आप्यायते
 ऽद्भिर्हि सोम आप्यायते नियाभ्याभिरुपांशुमंतो हीतरे सोमा गृ-
 ह्यन्ते प्राणो वा उपांशुरङ्गानीतरे ग्रहा यदन्यत आप्याययेयुः प्राणेन
 यज्ञं विच्छिन्दुरष्टौ कृत्वः प्रातरभिषुणोत्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्री
 वा एतत्प्रातःसवने व्यायातयन्ति देवाश्च वा असुराश्चास्पर्धन्ते 15
 ते देवा उपांशौ यज्ञं स०स्थापमपश्यंस्तमुपांशौ संस्थापय-
 स्तदुपांशा एव यज्ञः स०स्थाप्यो ऽष्टौ कृत्वः प्रातरभिषुणोत्यष्टाक्षरा
 गायत्री गायत्रीमेवाप्नोति यदेकादश चिद्भुं तेन यद्वादश जगतीं

1) H u. Bb राजस 2) H गर्भामिना; Bb गर्भामिना 3) Ben schiebt hier ein वै
 ein. 4) So M u. Ben; in H u. Bb संभृत्यस्तं; B संभृत्यस्तं 5) So Ben; in H u. Bb
 संतनु; Jesgl. B, ohne Accent; M संतनं 6) So M; die andern Mss. द्विर्हि 7) So
 Ben; in M श्चुमंतो; in H u. Bb श्चुमंतो; B श्चुमवो नो, 8) So Ben u. M; in
 H u. Bb व्याय 9) Bb स्थाप

तेन चिर्विगृह्णाति वीणि वै संवनानि संवनान्येवाभ्येत्येतां उ-
 पाशौ यज्ञं समतिष्ठिपस्तेन संस्थितेनारिष्टेन भूतेन प्रचरन्ति
 चिर्विगृह्णाति त्रयो इहीमे प्राणाः प्राणो ऽपानो व्यानो ऽथो त्रयो
 वा इमे लोका इमानेव लोकानाभ्येत्यसौ वा उपाश्रुरन्तरिक्षम-
 5 न्तर्यामं इयमुपयामो यदुपयामगृहीतां गृह्यन्ते ऽनया वा एतद्गृह्यन्ते
 तदस्कन्ना वा ए३ते ऽनया हि गृह्यन्ते यन्स्थाल्या गृह्यन्ते ऽनया वा
 एतद्गृह्यन्ते ऽस्या वा एषाधिक्रियते तदस्कन्ना वा ए३ते ऽनया हि
 गृह्यन्ते यद्धारुमयेण गृह्यन्ते ऽनया वा एतद्गृह्यन्त इयं हि वनस्प-
 तीना योनिस्तदस्कन्ना वा ए३ते ऽनया हि गृह्यन्त एष ते योनि-
 10 रिति सादयतीयं वै सोमस्य योनिरस्याः सोमो ऽधि जायते स्व
 एवैनं योनौ दधातीयं वै देवपात्रं तद्य एव वेद प्र वसीयसः पा-
 चमाप्नोति ब्राह्मणं तु पात्रे न मीमासेत यः पात्रियं इव स्यादनु-
 पयामगृहीतो गृह्यते ऽनुपयामगृहीतं हि प्रजाः प्राणमुपजीवन्यं प-
 वित्रपूतो गृह्यते ऽपवित्रपूतं हि प्रजाः प्राणमुपजीवन्यंसन्नो हूयते
 15 ऽसन्नं हि प्रजाः प्राणमुपजीवन्ति पवित्रपूता वा अन्ये सोमा अथ
 वा एष वाक्पूतो यदुपाश्रुस्तस्माद्वाचस्पतये पवस्वत्याह वाक्पूतो
 इहो३षो ऽश्रुभिः पावयति प्राणा वा अश्वः प्राणैरेवैनं पावय-
 ति द्वाभ्यां द्वाभ्यां पावयति द्वौ द्वौ इहीमे प्राणा देवो देवानां
 पवित्रमसीति यन्स्वत्सोमं सोमेन पुनाति स्वांकृतो ऽसीति
 20 प्राणमेव स्वमकृतं मनश्वाष्ट्रिति मनसैव प्राणमाप्नोति स्वाहा

1) In M u. H findet sich das तु; in Bb u. B fehlt es. 2) So Ben u. M; die
 andern Mss. पात्रीय 3) H, Bb u. B schieben hier noch ein वा ein. 4) So corri-
 girt; die Mss. त्वष्ट्रिति; cf. aber oben I, 3, 4. Uebrigens liest aber auch Kap. 8. 42, 1
 त्वष्ट्रिति

त्वा सुभव सूर्यायेति'सूर्यदेवइत्या हि सर्वे सौमा हूयन्ते'ऽथो अत्र वै
 देवानां प्रियास्तइन्वस्ता एवावरुन्धे'देवेभ्यस्त्वा मरीचिपेभ्या इति'
 रश्मयो वै देवा मरीचिपाः परिधयो रश्मयो'ऽसां आदित्य आहवनी-
 यस्तानेव प्रीणान्यूर्ध्वस्तिष्ठन्जुहोत्यूर्ध्वो हि तिष्ठन्वीर्यवत्तरो'यं द्विषा-
 त्तस्य जिह्वस्तिष्ठन्जुहुयात्प्राणानस्य त्विनाति' विह्वारुको भवति' य- 5
 द्यभिचरेदा तमितोस्तिष्ठेदग्निराहुतिमभित्वरमाणस्ताजंगनुगच्छति' य-
 दि कामयेत' वर्षेत्पर्जन्या' इति परिमृज्योर्ध्वमुन्मृज्यादोषधीभ्यो वा
 एइषो ऽमुतो वर्षत्योषधीरेव नेदीयो वृष्ट्या अकर्येदि कामयेत' वर्ष-
 त्यर्जन्या' इति परिमृज्यावाचीनमवमृज्याद्वैश्वानरेणैव वृष्टिमपि हन्ति'³
 नापिधयो' यदपिदध्यात्प्राणमस्यापिदध्यात्प्रमायुक्तः स्याद्यं द्विषा- 10
 त्तस्यापिदध्यात्प्राणमेवास्यापिदधाति' यद्यभिचरेत् ॥ इदमहममुषा-
 मुषायणस्य प्राणमपिदधामि' ॥ इत्यपिदध्यात्प्राणमेवास्यापिदधा-
 ति ॥ इदमहममुषामुषायणस्य प्राणं सादयामि ॥ इत्यभिचरन्त्साद-
 येत्प्राण एवास्य सादयति' प्रमायुको भवति' प्राणाय त्वेत्यनभिचर-
 न्त्सादयेत् ॥ ५ ॥

15

Vgl. 1, 3, 4. — TS 6, 1, 5 (grāhāḥ; upāmanāḥ); Cat. Br. 1, 1, 1; 1, 1, 2 21 flg.; Kap.
 S. 41, 9 u. 12, 1 u. 2.

पवित्रं वितन्वन्ति प्राणापानयोर्विधृत्या' उपयामगृहीतो गृह्यते'
 ऽपानेन वै प्राणो धृतः'प्राणस्य धृत्या' अन्तरिक्षं वा अन्तर्यामि' 3मो'
 ऽन्तरिक्षमिमाः प्रजा'यदेतत्पात्रं सूदवत्सादयति प्रजास्वेव रसं दधा-
 ति'देवाश्च वा असुराश्चास्पर्धन्ते' देवा उमा'शुमपश्य'स्तमगृह्णत'

1) So Ben u. M; die andern Mss. क्लिनाति 2) So Ben u. M; B ०भित्वस्माणं,
 H u. Bb ०भिचरमाणं 3) So Ben u. M; die andern Mss. इमं हति 4) So Ben u.
 M; die andern Mss. ०दधाति

तं परा स्तोत्रात्पुरा शस्त्राङ्घ्रौतुमुपोदतिष्ठ^१स्ते ऽसुरा अचिकयुर्जुहति
 वा इति ते वज्रमादायाभ्युपत^२स्ते देवा अन्तर्याममपश्य^३स्तेम-
 गृह्णत^४तेनासुरानेभ्यो लोकैभ्यो ऽन्तरदधत^५ततो देवा अभवन्परासु-
 रास्तद्य एव^६ विद्वानन्तर्यामं गृह्णीते^७ ऽन्तर्यामेनैव भ्रातृव्यमेभ्यो लो-
 5 कैभ्यो ऽन्तर्धत्ते^८ भवत्यात्मना^९ परास्य भ्रातृव्यो भवति प्राणापानौ वा
 उपा^{१०}श्चन्तर्यामौ^{११} व्यान उपा^{१२}श्रुसवनो^{१३} यदेष यावान्तरैते पात्रे सा-
 द्यते प्राणापानयोर्विधृत्ये^{१४} यो वा एता इजते येनैती विधृता एष
 वाव स उपा^{१५}श्रुसवनो यावा प्राणापानौ वा उपा^{१६}श्चन्तर्यामौ^{१७}
 व्यान उपा^{१८}श्रुसवनो^{१९} यदेते पात्रे एतं यावाणमा तृतीयात्सवनान्
 10 जहीतस्तस्मात्सुप्रस्य सर्वाण्यन्यानि श्रोत्राण्यपक्रामन्ति प्राणापानौ
 त्वेनं न जहीतो^{२०} ऽथ यत्पुनरर्दयति^{२१} तस्मात्सुप्ता पुनः प्रबुध्यन्ते प्राणा-
 पानौ वा उपा^{२२}श्चन्तर्यामौ^{२३} व्यान उपा^{२४}श्रुसवनो^{२५} यदेते पात्रे एतं
 यावाणमा तृतीयात्सवनान् जहीतस्तस्मात्पक्षिणो वियत्य^{२६} पक्षानी-
 रयन्तो नावपद्यन्ते^{२७} ऽथ यत्पुनरर्दयति^{२८} तस्मात्पुनरभ्यायुवते प्राणापा-
 15 नौ वा उपा^{२९}श्चन्तर्यामौ^{३०} व्यान उपा^{३१}श्रुसवनो^{३२} यदेते पात्रे पुनः प्रयु-
 ज्येते तस्मादिमौ द्वा अधस्तात्प्राणौ घ्नन्ति वा एतत्सोम^{३३} यदभिषु-
 खन्त्यध्वर्युः प्रथमो ऽभिषुणोति^{३४} व्यर्धुको भवति^{३५} यत्र मूलं तदभि-
 षुत्य^{३६} एतद्वा अस्य विदेवतमं तथा हाव्यर्धुको ह भवति^{३७} यो वै देव-
 क्षेत्रं^{३८} विद्वा^{३९}समर्षयत्यार्तिमार्च्छति^{४०} पात्राणि वाव देवक्षेत्रं^{४१} यत्र वा
 20 अये^{४२} ऽध्वर्युः सोमं जुहोति तदेनं देवताः प्रत्यासत इह नो परमा ह
 रिष्यतीति^{४३} यत्ततो ऽन्यत्र^{४४} जुहुयाद्यदस्य स्वं तदन्येभ्यः प्रयच्छेदस्वो ह

1) So Ben u. M; die ändern Mss. °र्दयति 2) B विव्यद्य 3) So Ben u. M; die
 ändern Mss. °र्दयति 4) M (n. Bl, ohne Accent) हवत्यतीति

भवत्येतद्वा अध्वर्योः स्व० यदाश्रावयति' यदाश्राव्याहुत्वा' प्रच्यवेत
 यदस्य स्वं तस्मात्प्रच्यवेतांस्वो ह भवत्येतद्वा अध्वर्योः स्व० यद्वाय३व्य०
 यद्वाय३व्यमनालभ्याश्रावयेद्यदस्य स्वं तस्माच्छिद्येतांस्वो ह भवति
 तद्य एव० विद्वानाश्राव्य हुत्वा वाहुत्वा वा प्रच्यवते बहूस्य स्वं भ-
 वति न स्वाच्छिद्यते वायव्यमालभ्याश्रावयति' स्ववानेव भवति ॥६॥

Vgl. 1, 3, 5 TS 6, 1, 6 (antaryāmah); Cat. Br. 1, 1, 2; Kap. S. II. 9; 42 2

ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं तद्यज्ञे क्रियते यस्माद्ब्रह्मादाना अन्ये प-
 शवो मुखादाना अन्यं इति' यदुपा०श्रुहस्तेन गृह्यते तस्मान्मर्कटः पं-
 रूषो हस्ती तै हस्तादानां मुख० वै वाय३व्य० यद्वाय३व्ये नैतरे यद्वा
 गृह्यन्ते तस्मादितरे पशवो मुखादाना ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं तद्यज्ञे
 क्रियते यस्मात्सद्यो जाताः पशवः प्रतितिष्ठन्ति स०वत्सरो पुरुषा इ-
 त्युपा०श्चन्तर्यामौ वा अन्वये पशवः पुरुषस्त्वं यज्ञेन संमितः प्राणा-
 पानौ वा उपा०श्चन्तर्यामौ यदेतौ यद्वा असन्नौ हूयेते तस्मात्सद्यो
 जाताः पशवः प्रतितिष्ठन्ति स०वत्सरो वा अग्निष्टोमौ द्वादश मासाः
 स०वत्सरो यदेत इतरे यद्वा साद्यन्ते तस्मात्पुरुषो जातः स०वत्सरो
 प्रतितिष्ठति यत्ने सोमादाभ्यं नाम जागृवीत्येष वै सोमस्य सोम-
 पीथः सोम० वा एतत्सोमपीथेन समर्धयति यो वै सोमस्य सोम-
 पीथ० वेद न सोमपीथाच्छिद्यते सोमो वा इमा दि३शो ऽभ्युका-
 मयत् प्रागपागधरागुदगित्याभिरेन दिग्भिः समूहत्याभिः समर्धयति
 काममेनं गमयति काम० ह गच्छति कामुका एन० स्त्रियो भवन्ति
 यां कामयेत तां तर्हि मनसा ध्यायेत्सां हैनं कामयते ऽव निस्मरेति

1) H u. Bb वाहुत्वा; desgl. B, ohne Accent. 2) So Ben u. M; die andern Mss. स्व० 3) Bb दि३शो 4) So Ben u. M; die andern Mss. सं.

स्मरे'ति वा एतदाह' समरिर्विदामिति' समनेन विस्वे'ति वा एत-
 दाह' चत्वारो वै पृथ्वेः स्तना आस० स्ततस्त्रिभिर्देविभ्यो ऽदुहक्लुंशीभिरे-
 को ऽनुनद्ध आसीत्' वा इन्द्र एवापश्यत्तेनेन्द्रायैवादुहत्तद्वा अस्य
 कौशिकत्व० यदाह ॥ ब्राह्मण कौशिकां इव ॥ इति चतुर्नियाममुपै-
 5 ति चत्वारि वै पया० सि० यावदेव पयस्तदाप्नोति' चिः संभरति' तस्मा-
 देतस्यां त्रयो भागाः' प्रातर्मध्यंदिने सायं चतुर्नियाममुपैति' चिः सं-
 भरति' तत्सप्त' सप्तपदा शक्ररी' शाक्रराः पशवः' पशूनेवावरुन्धे' नव कृ-
 त्वो नियाममुपैति' चिः संभरति' तद्द्वादश' द्वादश मासाः स० वत्सरो'
 द्वादशाग्निष्टोमे स्तोत्राण्येषा यज्ञस्य मात्रा' स्वर्भानुर्वा आसुरः सूर्य
 0 तमसाविध्यत्तस्य देवास्तमो ऽपान्नन्यत्रथमं तमो ऽपान्नन्ताविः कृ-
 ष्णाभवद्यद्वितीय० सा लोहिनी' यत्तृतीय० सा बलक्षी' स स्वेन रू-
 पेण निरमुच्यत' यद्बलक्षः' पवित्रं भवति ततः श्रुक्रो गृह्यते'
 यजमानस्य वा एतत्पवित्र० यजमानमेवैतेन पुनात्यमोत० स्यादात्मन
 एवैनदकृत' यदन्यत्रोतमपवित्रं तद्यजमानस्य ॥ ७ ॥

15 वाग्वा ऐन्द्रवायवः' सा वै वागेकधावदद्यावदव्यावृत्तासीत्स इन्द्रो
 ऽब्रवीन्मह्यमचापि सोमं गृह्णीतांह०' व एता० वाच० व्यावर्तयि-
 ष्यामीति' स व वाचैव वाच० व्यावर्तयद्येन्द्रवायवो गृह्यते' वाचो
 व्यावृत्त्यै वायवे प्रथमं गृह्णीति' वायव उक्तमं मध्यत इन्द्रायेन्द्रियेण
 वा इत्यं वाङ् मध्यतो विधृतेन्द्रियवती० वाच० वदति य एवं०

1) M दुहः कुं 2) So die Mss. 3) M भोगाः 4) So Ben u. M; in H बलक्षः;
 in Bb der Accent zweifelhaft. 5) Bb ०मपवित्रं; H ०मपवित्रं 6) So Ben u. M;
 die andern Mss. गृह्णीयाज्ञाहं 7) Bb ०चिष्यामीति 8) So Ben u. M; H u. Bb
 गृह्णीत; B गृह्णावि

वेद देवा वै सोममजिघांसन्सं नाशक्नुवन्हनु^१ वायुर्ह्यस्मिन्नन्तरासी-
 त्प्राणसं देवा अपाशासुररूप ना आवर्तस्वेति^२ सौ ऽब्रवीद्भागो मे
 ऽस्त्विति^३ वृणीष्वेत्यब्रुवन्सौ ऽब्रवीन्महेवत्यान्येव पात्राण्यासन्निति^४ त-
 स्सादपतुरीयं वायोः पात्रमथ वायव्यान्युच्यन्ते^५ ततो वै देवाः सो-
 ममघ्नन्सं हतो ऽपूयन्तस्साहेवा उदबीभत्सन् सं वायुरब्रवीदंहं^६ व
 एतं^७ सोमं स्वदयिष्यामिभागो मे ऽस्त्विति^८ वृणीष्वेत्यब्रुवन्सौ ऽब्र-
 वीन्मदया एव यहा गृह्यान्ता इति^९ तं वायुर्मध्यतो व्यवाटं तम-
 स्वदयन्तस्साद्वायव्या यहा गृह्यन्ते^{१०} तस्मादु श्रुक्तं प्रवाते विषजन्ति^{११}
 देवा वै प्रातःसवनमुद्यमं नाशक्नुवन्सूतीयसवने तर्हि वायुरासीत्तं
 देवाः प्रातःसवनमभिपयौहंस्तेन प्रातःसवनमुदयच्छन्तं यदैन्द्रवा-
 यवः प्रातःसवने गृह्यन्ते प्राणो वै वायुः प्राणेन वा एतन्मुखतो य-
 ज्ञमुद्यच्छन्ते देवा वै वृत्रमजिघांसन्सं मित्रो ऽब्रवीन्मिञ्चो ऽहं-
 स्मिनाहं हनिष्यामीति^{१२} ते ऽब्रुवन्जं ह्येवेति^{१३} सौ ऽब्रवीद्भागो मे
 ऽस्त्विति^{१४} वृणीष्वेत्यब्रुवन्सौ ऽब्रवीत्पयसैव मे सोमं श्रीणानिति^{१५} त-
 स्सात्पशवो ऽपाक्रामन्मित्रः सन्नद्रुहा इति^{१६} पशूनां हि पयो यन्मै-
 चावरुणं पयसा श्रीणाति^{१७} पशुभिरैवैनं सम्यञ्च दधाति यन्मैचाव-
 रुणं पयसा श्रीणाति^{१८} द्विदेवत्यत्वाय यज्शीतं तेन मैचं यत्तन्नं तेन
 वारुणं ब्रह्म वै मित्रः क्षत्रं वरुणो ब्रह्मणि च वा एतत्क्षत्रं च पयो
 दधाति^{१९} तस्माद्ब्रह्म च क्षत्रं च पयस्वितमे पञ्च वै ब्राह्मणस्य देवता
 अग्निः सोमः सविता बृहस्पतिः सरस्वती तस्माद्ब्राह्मणमन्ये मनुञ्छा
 उपधावन्त्येतस्य^{२०} हि भूयिष्ठा देवतास्तासां तिस्रो ऽवान्तरं श्रीचिय-

1) So schreibe ich mit Bb; die andern Mss. गृह्यन्तः; cf. TS 6.4.7.2. 2) H u. Bb
 गृह्यन्ते 3) Bb श्रुक्तं 4) Ben श्यामीति 5) So Bb; die andern Mss. उपाध

स्यामिर्बृहस्पतिः सरस्वती तस्माञ्श्रोत्रियमश्रोत्रिया उपधावन्त्येत-
 स्य सृवान्तरं भूयिष्ठा देवतास्तां मैत्रावरुणं प्रति न्यागच्छन्ति यन्मै-
 त्रावरुणं पयसा श्रीणाति तास्वेवं पयो दधाति नाना वै पुरा मि-
 त्रावरुणाभ्यां^२ सोमा अगृह्णन्स्ताः प्रजा अन्यान्यस्याः^३ परिहायमा-
 5 ददत् ततो मित्रावरुणाभ्यां^४ सह सोममगृह्णन्स्ततो वा अकल्पत
 यन्मैत्रावरुणं पयसा श्रीणाति मित्रेण वा एतद्वरुणं कल्पयति वं-
 रुणेन मित्रं मित्रं वै वृत्रं जग्निवांसं वरुणो ऽगृह्णात्सं देवेष्व-
 नाथत ते ऽब्रुवन्वरुणे नाथस्वेति सं वरुणे ऽनाथत सौ ऽब्रवीद्भागो
 मे ऽस्त्विति वृणीष्वेत्यब्रुवन्मैत्रो ऽब्रवीत्सहैव नो पयसा सोमं श्रीणा-
 10 निति यन्मैत्रावरुणं पयसा श्रीणाति यजमानस्य निर्वरुणत्वाय य-
 द्येनं भ्रातृथो ऽतीव स्यादङ्गुल्याङ्गुष्ठमवगृह्णीयाद्येद्यन्वङ्गुष्ठेनाङ्गु-
 लिम् ॥

यो नो मित्रावरुणा अभिदासात्सपत्नो भ्रातृथ उतिपीति वृ-
 हस्पते ।

15 इदमहं तमंधरं पादयामि यथाहमुत्तमश्चेतयानि ॥
 इत्युत्तमो ह चेतयति ॥ ८ ॥

देवा वै सत्त्वमासत कुरुक्षेत्रे ऽमिर्मखो वायुरिन्द्रस्ते ऽब्रुवन्य-
 त्तमो नः प्रथमं ऋध्वहं नः सहेति तेषां वै मखं आधीति न्यका-

1) So M; in Ben ०मश्रोत्रिया; in H u. Bb ०मश्रोत्रिया betont 2) So H u. Bb;
 in Ben मित्रावरुणं; M मित्रावरुणं 3) M अन्यान्यास्याः 4) So H u. Bb; in Bez u. M
 मित्रावरुणं 5) M (n. Bl.) ०ष्वेत्यब्रुवन्तः; Bb ०ष्वेत्यब्रुवन्तः 6) M (n. Bl.) ऋध्ववत्
 7) Das वै fehlt in M (n. Bl.).

मयत् तं न समसृजत् तदस्य प्रासहादित्सन्तं स इत एव तिस्रो ऽज-
नयतेतो धनुस्तत्त्रिमृणां च धन्वनश्च जन्मं स प्रतिधायापाक्रामत्तं ना-
भ्यधृष्णुवत्सं धन्वार्तिं प्रतिष्कभ्यातिष्ठत्सं इन्द्रो वृक्षीरब्रवीदेतां
ज्यामप्येतितं ता अब्रुवन्भिमृताया वा अस्यां न शक्यामो जी-
वितुं भागो नो ऽस्त्विति सौ ऽब्रवीद्रसमेवास्या उपजीवायेति त- 5
स्मदिताः शुष्कादाद्रमुद्दिहन्ति रस उह्यस्या उपजीवन्ति ता वै ज्या-
मप्यादस्त्वस्य धन्वार्तिरुदय्य शिरो ऽद्धिनत्सं सम्राडभवदेषेतरं वेधा
व्यूहृक्कृतामिः पूर्वार्धं मिन्द्रो मध्यं वायुर्जघनाधं तस्मादामेयं प्रातः-
सवनमैन्द्रं माध्यं दिनं सवनं वैश्वदेवं तृतीयसवनं वायुर्हि विश्वे
देवाः प्राणापानौ वा उपाश्चन्तर्यामौ व्यान उपाश्चसवनो वागै- 10
न्द्रवायवो दक्षक्रतू मैत्रावरुण आश्विनः श्रौचं चक्षुषी शुक्रामन्थिना
आत्मायायणो ऽङ्गान्युक्थ्या आयुर्ध्रुवः स्तना ऋतुपात्रं मूर्धा द्रो-
णकलशः कुक्षी कलशौ हनू अधिषवणे जिह्वाधिषवणं यावाणो
दन्ता अक्षाः परिधयो नासिकोत्तरवेदिः शिखा यूपः शिरो हविर्धानं
पृष्ठमाग्नीध्रमुंदरं सटो यदन्तरुदरे तद्धिष्यायाः पाणी आग्नीध्रश्च मा- 15
जर्जलीयश्च पाणी गार्हपत्यः प्रतिष्ठा वैदिरिषे वै प्रजापतिः पाञ्चीयः
स ह त्वा एनं वेद य एव वेद ॥ ९ ॥

Vgl. (TA. 5, 1).

- 1) M (n. Bl. ohne Accent) धन्वार्तिं 2) Ben प्रतिष्कभ्या 3) H ज्यामप्येतित
4) So Ben; in M (n. Bl. ohne Accent) धन्वार्तिरुदय्य; die andern Mss धन्वार्तिरु-
दय्य 5) So Ben; desgl. M. ohne Accent (n. Bl.); B व्यूहृक्कृता; H व्यूहृक्कृत; Bb
व्यूहृक्कृता 6) M (n. Bl.) नार्धे 7) So Ben u. M; die andern Mss. माजर्जलीयश्च
8) Das इति fehlt in den Mss.

॥ इति खिलकारुडे पञ्चमः प्रपाठकः ॥

नवैते प्रतर्यहा गृह्यन्ते इमे वा एते गृह्यन्ते नव प्राणा आश्विनो
 दशमो गृह्यते व्यानो वा एष गृह्यते नाभिरेव दशमो गृह्यते तृतीयो
 हूयते तृतीयो इह्ययं प्राणः प्राणानां संतत्यै सर्वे वा एते ग्रहाः
 स्तोत्रवन्तः शस्त्रवन्तो निदानवन्तो निदानवान्भवति य एव वेद
 5 होता वा अद्य प्रातरूपांशुमयजन्तेनैत उक्थवन्तो ऽथ यं होता
 तूष्णींशंसं शंसति तेनैवंत उक्थवन्तो नवैते प्रतर्यहा गृह्यन्ते
 नवभिर्बहिष्पवमाने स्तुवते तेरेते सामन्वन्तो हिकारेणाश्विनः सा-
 मन्वानेन्द्रवायवैरैन्द्रवायवो मैत्रावरुणैः मैत्रावरुण एन्द्रेण शुक्रा-
 मन्थिनौ वैश्वदेवेनायायण उक्थायोक्थ्यो गृह्यन्त उक्थाय ध्रुवः
 10 संतत्या ऐन्द्रायः संतत्यै मरुत्वतीया अध्वर्युर्जुहोति होता वषट्कारोति
 प्राणान्वा एतत्प्रधत्तो येन मन्त्रेणाध्वर्युः प्रयच्छति तेन होता प्रतिगृ-
 ह्णाति प्राणानां गोपीथाय प्रजापतिर्वै स्वयं होतासीत्सो ऽता-
 म्यत्तं देवा द्विदेवत्यैरभ्यधावंप्राणा वै द्विदेवइत्या यदध्वर्युर्द्विदेव-
 त्यान्हृत्वा क्षिप्रं होतारमभ्याद्रवति प्राणैर्वा एतद्धोतारमभिधिनोति
 15 वषट्कारे वषट्कारे वै होता प्राणस्यान्तं गच्छति प्राणा वै द्विदेवइत्या
 यदध्वर्युर्द्विदेवत्यान्हृत्वा क्षिप्रं होतारमभ्याद्रवति प्राणैर्वा एतद्धोता-
 रमभिधिनोति प्राणा वै द्विदेवत्याः पशवा इडा यद्विदेवइत्यानभक्ष-
 यित्वेडामुपहृयंत पशुभिः प्राणानन्तरियादथ यद्विदेवत्याभक्षयित्वे-
 डामुपहृयते प्राणांवा एतदात्मन्थित्वाथ पशूनुपहृयत इन्द्रियं वै
 20 सौमं पशव इन्द्रियं यत्सौमं भक्षयतीन्द्रियमेवात्मन्थित्वे सर्वत आ-
 श्विनं परिहारं भक्षयति तंस्मात्सर्वा दिशः शृणोति ॥ १ ॥

* Vgl. 1, 3, 8. -- TS 6, 4, 9 (âcvinah); Kâth. 27. 5; Kap. S. 42, 5.

यद्वै पात्रं रिक्तमनुत्मुक्तं तदनु रक्षांसि यज्ञमवयन्ति यदैन्द्रवा-
यवे पुरोडाशमवदधाति मैत्रावरुणे पयस्यामाश्विनै, धानामरिक्त-
त्वाय वि वा एतद्यज्ञश्छिद्यते यत्सवनानि संतिष्ठन्ते यदेतानि पात्रा-
ण्यां तृतीयात्सवनात्परिशेरे यज्ञस्य संतत्या अविच्छेदाय वायव्याया
शस्यमानायां पात्राणि विमुञ्चति प्राणो वै वायुः प्राणेन यज्ञः संततः 5
प्राणेनैव यज्ञः संतनोति ॥ एकया च दशभिश्च स्वभूते द्वाभ्यामिष्टये
विशत्यां च तिसृभिश्च वहसे त्रिंशता च नियुञ्जिर्वाय इह तां वि-
मुञ्च ॥ इत्याह विमुक्त्या एवावगतं वा अध्वर्युपात्रं निरुद्धं प्रतिप्र-
स्थानं यदि कामयेत यो बहिस्त्वं ग्रामे कुर्यां यो ग्रामे तं बहि-
रिति ॥ इदमहममुमामुष्यायणममुष्याः पुत्रममुष्या विशो निरूहा- 10
मि ॥ इत्यध्वर्युपात्रं निरुद्ध ॥ इदमहममुमामुष्यायणममुष्याः पुत्रम-
मुष्या विशि सादयामि ॥ इति प्रतिप्रस्थानं सादयेद्यो बहिस्त्वं
ग्रामे करोति यो ग्रामे तं बहिरध्वर्युपात्रं वै यजमानस्य पात्रं प्रति-
प्रस्थानं भ्रातृष्यस्य यदि कामयेत समावहीर्यमेनं भ्रातृष्येण कुर्यामि-
ति प्रबाहुगृह्णीयातां प्रबाहुक् सादयेतां प्रबाहुजुहुयाता समा- 15
वहीर्यमेवैनं भ्रातृष्येण करोत्यध्वर्युपात्रं वै पात्रं पापीयः प्रतिप्र-
स्थानं यदि कामयेत पापवसीयसं स्यादिति पूर्वा गृह्णीयात्पूर्वः
सादयेत्पूर्वो जुहुयादेतेन वै विपूजनः सौराकिः पापवसीयसं चकार
तत्पापवसीयसमेवैतेन करोति यज्ञस्य वै सृष्टस्य शिरो ऽछिद्यत तस्मै
देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन्थ वा एतौ तर्हि देवानां भिषजा आस्ताम- 20

1) Bb स्वभूते 2) So Ben u. M; in H u. Bb एवावदूतः; B एवावक् तं 3) So Ben; die ändern Mss. कुर्यायो 4) So corrigirt; die Mss. मुष्या 5) H u. Bb समावहीर्यमे 6) In Bb गृह्णीयात् ohne Accent.

श्विना असोमपी ता उपाधावन्यथा भिषजमुपधावन्येवमिदं य-
 ज्ञस्य शिरः प्रतिघत्तमिति ता अब्रूतां भागो ना अस्विति वृणाथा-
 मित्यब्रुवस्तं अब्रूतां ग्रहं नौ गृह्णन्तु सोमपीथमश्रवावहा इति
 तद्वा अश्विनौ प्रत्यधत्तां तस्मादाश्विनीभिरभिष्टुवन्यश्विनौ हि प्रत्य-
 धत्तां तौ वै बहिष्पवमानेनैव पावयित्वा ताभ्यां पूताभ्यां यज्ञि-
 याभ्यां भूताभ्यां ग्रहमगृह्णन्तस्माद्बहिष्पवमाने स्तुतं आश्विनौ गृ-
 ह्येते तस्माद्ब्राह्मणेन बहिष्पवमानमभिमृष्यं पवित्रं हि तत्तस्माद्यं
 द्विधात्तं परिबाधेत तद्वै भेषजं वेधा विन्यूदधुरमां तृतीयं ब्राह्मणे तृ-
 तीयमेषु तृतीयं तद्य एव विद्वानयेरन्ते ब्राह्मणाय प्रोच्याप्सु भेषजं
 10 करोति समर्धुकं ह भवति यावद्धि भेषजं तन्क्रियते वास्तुहानि वा
 एतत्पात्राणि भवन्ति यद्गहान्गृहीत्वा बहिष्पवमानं सर्पन्ति वै-
 ष्णव्यं ऋचां पुनरेत्य संमृशति विष्णुर्वै यज्ञो विष्णुनैवैनानि यज्ञेन
 स्वर्गं लोकं समारोहयति ॥ २ ॥

प्रजापतेर्वा एते चक्षुषी यञ्जुक्रामन्थिना असा आदित्यः शुक्रश्च-
 15 न्द्रमा मथी तस्य वै प्रजापतेः सव्यं चक्षुरश्रयत्ततो ये स्तोका अवा-
 पद्यन्त तैरिदं वर्षत्यैकविंशतिर्वै ते ऽवपेदुस्तान्वायुरमुतो विसृ-
 जति प्रजानां कृन्त्यै तस्य या कनीनिका परापतत्स यवो ऽभवद्य-
 न्मन्थिनं संक्नुभिः श्रीणाति चक्षुरेवास्य संभावयति मिथुनं वै सो-
 मश्च संक्तवश्च यन्मन्थिनं संक्नुभिः श्रीणाति मिथुनत्वायार्तिं वा
 20 एतत्पात्रं यन्मन्थिपात्रं यं द्विधाहत्विजां तस्मै हेरेदातिमाहति ष-

1) H n., B वृणाथा 2) Ben °वामहा 3) H n. Bb °ब 4) Bb °रोहति 5) Ben
 वर्षत्यै

राडामकौ वा असुराणां पुरोहिता आस्तां तान्देवां नाशक्रुवन्हन्तुं
 ब्राह्मणवन्तो ह्यास० स्त्री देवा अपाशासुरं न आवर्तेथामिति ता
 अब्रूतां भागो ना अस्त्विति वृणाथामित्यब्रुव० स्ता एतौ शुक्राम-
 न्थिना अवृणातां ते देवा अमन्यन्त यदिमा असु३यो सोमो हो-
 थांमस्तदन्वसुरा आभविष्यन्ति यन्न होथांमस्तदन्वाभविष्यन्तीति ता 5
 अपनुंद्याथेन्द्रायाजुहवुस्तस्मादेता अन्यदेवयू गृह्येते अथेन्द्राय हूयेते
 अपनुत्तौ षराडामकौ सह तेन यं द्विष्य इति षराडामर्कयो रेवैन० स-
 हापनोदेनापनुदते ॥ आयुः पाहि प्रजां पाह्यमुष्य वीरतां पाहि ॥
 इति सादयेद्यौ ऽस्य प्रियः स्यात्तस्य शुक्र० वै प्रति राष्ट्रं मन्थिनं नि-
 रुद्धं मथ्यता इति उह्येतद्राष्ट्रमाहुर्निरुद्धं भवति यदि कामयेत यो 10
 बहिस्तं ग्रामे कुर्या० यो ग्रामे तं बहिरिति ॥ इदमहममुमाम्मुष्याय-
 णममुष्याः पुत्रममुष्या विशो निरूहामि ॥ इति शुक्रपात्रं निरूह्य ॥
 इदमहममुमाम्मुष्यायणममुष्याः पुत्रममुष्या० विशे सादयामि ॥ इति
 मन्थिपात्रं सादयेद्यौ बहिस्तं ग्रामे करोति यो ग्रामे तं बहिरति
 वा एतत्पात्रं यन्मन्थिपात्रं यञ्जुक्रपात्रं पुनः प्रयुज्यते तस्मादिमे 15
 समावद्भीर्ये तस्मादाभ्यां समावत्पश्यत्यसौ वा आदित्यः शुक्रश्चन्द्र-
 मा मन्थी यदपिधाय प्राञ्चा इतस्तस्मादेतौ प्राञ्चौ यन्तौ न पश्यन्त्यथ
 यदनपिधाय प्रत्यञ्चौ तिष्ठन्तौ जुहुतस्तस्मात्प्रत्यञ्चौ यन्तौ पश्यन्ति
 यदपिधाय प्राञ्चा इतस्तस्मात्पराङ् प्राणो ऽथ यदनपिधाय प्रत्यञ्चौ
 तिष्ठन्तौ जुहुतस्तस्मात्पुनरपानो यदपिधाय प्राञ्चा इतस्तस्मात्पराञ्चौ 20

1) So corrigirt; die Mss. तां देवा 2) H u. Bb अब्रूतां 3) So Ben u. M; in B
 असु३यो; II u. Bb असु३यो 4) So Ben; in H u. Bb गृह्येते; desgl. M (n. Bl.) u. B,
 ohne Accent. 5) So M (n. Bl.); die andern Mss. हूयते; II हूयते 6) So Ben;
 desgl. M (n. Bl.), ohne Accent; die andern Mss. कुर्याथो; cf. oben 4, 6, 2. 7) So
 corrigirt; die Mss. ०मुष्या०; cf. oben 4, 6, 2. 8) H u. Bb पश्यति

गर्भा धीयन्ते' ऽथ यदंनपिधाय प्रत्यञ्ची तिष्ठन्ती जुहुतस्त्साम्ना-
 त्रत्यञ्चः प्रजायन्ते' चक्षुषी वै शुक्रामन्थिनौ' नासिकोत्तरवेदि' र्थ-
 दद्गुष्ठाभ्यामाक्रमेते' चक्षुषी वा एतत्प्रधत्ता' ऽथ यदुपरिष्ठादाक्रमेते
 तस्मादिमे' उपरिष्ठाच्चक्षुषी' तुथो ऽसि जनधाया' देवास्त्वा शुक्रपाः प्र-
 5 णयन्त्विति' या अचीः प्रजास्तासामेष योनिस्तां एतमनुप्रजायन्ते'
 तुथो ऽसि जनधाया' देवास्त्वा मन्थिपाः प्रणयन्त्विति' या आद्याः प्रजा-
 स्तासामेष' योनिस्तां एतमनुप्रजायन्त' उभयीरेव प्रजाः प्रजनयत्यची-
 श्चाद्याश्च' शुक्रमन्वारभन्ते' तेजो वै शुक्रो ब्रह्मवर्चसं' तेज एव ब्रह्मव-
 र्चसमन्वारभन्ता' इन्द्रेण मन्युना युजे'ति शुक्रेण परियन्ति' मन्युना वै
 10 युजेन्द्रो' ऽसुरानवाबाधत' मन्युना वा एतद्युजा यजमानो भ्रातृष्यम-
 वबाधते' संजग्मानौ दिवा पृथिव्यैत्यरत्नी संधत्त' इमानि वा एतत्सं-
 धत्ता यत्पात्रे संदध्यातां' नैदमन्तरा' स्यादंथ यदरत्नी संधत्तस्त्साम्नादि-
 दमन्तरा' चक्षुषोर्विधृत्यै' पुमांसं गर्भमाधत्तं गवीऽन्यो'रिति' तदनु
 स्त्रीऽष्वो' यजमानस्य गावो भवन्ति' वीरे पत्नी जनयति' शुक्रस्या-
 15 धिष्ठानमसि' मन्थिनो ऽधिष्ठानमसी'ति शकलौ प्रास्यतः' समिद्धां
 एषैतयो'रथो आहुतीनां प्रतिष्ठित्यै' निरस्तः षण्डो' निरस्तो मर्कः
 सह तैन यं द्विषम' इति शकलौ' निरस्यत' एतावांस्त्रोको यावदुद्धत'
 यावानेयं लोकस्तस्माद्यजमानो भ्रातृष्यं निर्भजति' श्रीणान्यन्यान्तो-
 म्प्रांन्या' स्तस्तोमानां मिथुन' याञ्छ्रीणन्ति ताननुवर्षति' याञ्च

1) H u. Bb. ०मेव 2) So Ben u. M; die andern Mss. नैदमं 3) So Ben u. M;
 die andern Mss. स्त्रीऽष्वो 4) Bb षण्डो; wir hätten wohl auch oben 1, 3, 12 mit
 M 1 षण्डो schreiben sollen; übrigens aber schreibt Kāth. in dem hier entsprechen-
 den Cap. 31, 8 शुडामर्कौ 5) Bb शकली 6) So Ben u. M; die andern Mss.
 दुद्धत

श्रीणन्ति ताननुवीध्रति^१ दारुमयान्यन्यानि पात्राणि^२ मृन्मयान्यन्या-
नि^३ जत्पात्राणां मिथुन^४ यो वै सोमस्य च पात्राणां च मिथुन^५
वेद मिथुना एनं पशवा उपतिष्ठन्ते ॥ ३ ॥

प्रजापतिर्वा आयायणो^१ ये देवा दिव्यैकादश स्थैत्येतावन्तो वै देवा^२
यावन्त एव देवास्तेभ्यो^३ गृह्यत आयायण^४ वै गृहीत्वा देवाः स्वर्गं^५
लोकमायन्नपासुरा अभ्र^६ शन्त^७ ततो देवा अभवन्परासुरास्तद्य एव^८
विद्वानायायणं^९ गृह्णीते भवत्यात्मना परास्य भ्रातृभ्यो भवति^{१०} य आ-
नुजावरः स्यात्स आयायणाग्रान्यहान्गृह्णीताय^{११} ह्यायायणो^{१२} यद्य-
भिचरेत् ॥

विदद्यदि सरमारुणमद्रेर्महि पाथः पूर्य^१ सध्युक्कः । 10

अयं नयत्सुपद्यक्षराणामच्छा रवं प्रथमा जानती गात् ॥

इति पुरोरुचं कुर्यादुजति हैवाथो वाग्वै सरमा वाचमेवैषा^१ वृङ्के^२
त्सरा^३ वा एषा यज्ञस्य तस्माद्यत्किंच प्राचीनमायायणात्तदुपा^४श्रु^५
चरन्त्यथ वा एतदायायणं^{१०} प्रति वाच^६ विसृजन्ते यज्ञमेवाभ्वा वाच^७
विसृजन्ते वाग्वै देवेभ्यो^८ ऽपाक्रामन्ते देवास्तूष्णी^९ यज्ञमतन्वत सा^{१५}
वागमन्यतान्तर्वे मा यज्ञाद्यन्तीति सायायणं^{११} प्रति आद्रवन्नस्मादा-
यायणं प्रति वाच^{१२} विसृजन्ते हिंकृत्य वाच^{१३} विसृजन्ते प्राणो वै
हिंकारो वाक् प्राणस्तद्वाच एवैषा युक्तिस्त्रिहिंकारोति^{१४} त्रैधा उहीय^{१५}
वाग्वदति शनैरुच्चैरथ सूच्चैर्याषत्येव^{१२} वाक् सास्य युज्यते त्रयो वै

1) So M; desgl. B, ohne Accent; Ben विध्रति; Bb वीध्रति; H वीध्रति oder वी-
ध्रति 2) Bb आयायणो 3) In H u. Bb zweimal यावन्त एव देवा 4) Bb आ-
यायणं 5) Bb आयायणं 6) Bb आयाय 7) Bb आयायणो 8) M सरा 9) Bb आ-
यायणा 10) Bb आयायणं 11) Ben आयाय 12) M सूच्चै

प्राजापत्या ऋत्विज उक्ताता प्रस्तोता प्रतिहर्ता ते वा अस्यैतर्ह्वृत्ता
 अयुक्ता यद्विकरोति तेनैवास्य ते वृत्ता युक्ता भवन्ति वाक् च मन-
 ष्यावदेतामंहं श्रेयानस्म्यहं श्रेयानस्मीति तौ प्रजापतिं प्रश्नमैता
 सा वाग्ब्रवीन्नैव मया किं चनानभ्युदितं क्रियता इत्यथ मनो उब्र-
 5 वीन्नैव मया किं चनानभिगतं क्रियता इति सं मनसे उवब्रवीत्सा
 वाग्ब्रवीदहंव्यवाडेवाहं तुभ्यमसानीति तस्मादेषा प्रजापतये उहव्य-
 वाट् तस्माद्यत्किंचोपाश्रु क्रियते तदाहुः कृतमेतत्क्रियता इति प्र-
 जापतये हि क्रियते द्वाभ्यां धाराभ्यां प्रातःसवने गृह्णाति तिसृभ्यो
 माध्यंदिने सवने चतसृभ्यस्तृतीयसवने तत्रैवं नैव प्राणा आत्माया-
 10 यणः प्राणानेवात्मन्वत्ते वि वा एतद्यज्ञं छिद्यते यत्सवनानिसंतिष्ठन्ते ये
 देवा दिव्येकादश स्थ पृथिव्यामध्येकादश स्थाप्सुक्षितो महिनैकादश स्थे-
 ति देवताभिर्वै यज्ञः संततो देवताभिरेव यज्ञं संतनोति प्रजापतिर्वा
 आयायणो यत्सर्वेषु सवनेष्वभिप्रस्कन्दयति प्रजापतिर्वा एतत्प्रजा
 अभिजिघ्रति प्रजापतिर्वा आयायणो यत्सर्वेषु सवनेषु गृह्णात्यात्मनैव
 15 यज्ञं संतनोति प्रजापतिर्वा आयायणो यदेषो ऽतिरिच्यते तस्मा-
 त्पुरुषः पशूनां द्विष्टमेत्यायायणो वै गायत्र्या वत्सस्तं वा एतदा
 तृतीयात्सवनादभिप्रतिधावति गायत्र्या वा एते लोके सर्वे सोमा
 गृह्णन्ते जा वा एतत्सर्वाणि सवनान्यभिप्रतिधावन्यथ यत्स्थाल्या
 गृहीतो विज्ञातस्थाल्या होषन्ती३ दारुमयेणा३ इति तस्माद्वि-

- 1) M अयुता 2) M यद्वि हिं करोति 3) M वृता 4) H u. Bb चनान्भ्युदितं 5) Bb
 क्रियाता; M क्रीयता 6) Von hier bis zum folgenden प्रजापतये in B fehlend.
 7) Dies Wort fehlt in B. 8) Das वै fehlt in Bb. 9) Bb आयायणो 10) Bb अयायणी
 11) M धारति 12) Die Mss. schwanken; Ben होषन्ती दारुमयेणा, indem zugleich
 eine ३ über der Linie die Plutirung der letzten Silbe eines jeden der Wörter an-
 deutet; in M ही३षन्ती३ दारुमयेणा; in H u. Bb होषन्ती दारुमयेषीति, desgl. B,
 ohne Accent.

ज्ञातेन गर्भेण भूणहोथ यत्स्थालीं रिचन्ति न दारुमयं तस्मात्पुमा-
न्दायादः स्यन्दायादथ यत्स्थालीं परास्यन्ति न दारुमयं तस्मात्स्त्रियं
जातां परास्यन्ति न पुमांसमथ स्त्रिय एवातिरिच्यन्ते ॥ ४ ॥

[gl. 1, 3, 13. — TBr. 6, 4, 11 (âgrâyaṇah); Kâth. 27, 9.]

इन्द्रो वै वृचाय वज्रमुदयच्छत्सं वज्रमुद्यतं दृष्ट्वाक्विभेत्सो ऽब्रवीद-
स्ति वा इदं त्यस्मिन्नन्तर्वी३र्यं तत्ते प्रदास्यामि^३ मा मा वधीरिति^५
तद्वा अस्यै प्रायश्चदंश्च वा अस्यै तत्प्रायश्चत्पशूनुकथ्यमेव यदुकथ्यो
गृह्यते यज्ञस्य च पशूनां चावरुद्ध्या एतावान्वै यज्ञो यावानुकथ्यो
ऽन्तःश्लेषणमेवान्ये यंहाः भ्रवो वा एष यज्ञस्य यदु३कथ्यो यथा वा
इदं भ्रव संनह्य प्रक्षान्त्येव वा एतदुकथ्यमालभ्य प्रक्षान्तिं स एनमा
यज्ञस्योद्वेचः संपारयत्यङ्गानि वा उकथ्यो यज्ञस्य संतत्यै गृह्यते तस्मै^{१०}
त्वा विष्णवे त्वेति विष्णुर्वै यज्ञो विष्णुना यज्ञः संततो विष्णुनेव
यज्ञेन यज्ञ संतनोत्येतेन वा इदमुकथ्यानि संततानि तस्मात्पुरुषः
क्ष्वावभिरनुसंततः संद आलभ्यावनयति यज्ञं वा एतत्संतत्य संप्रा-
प्यावनयति चक्षुर्वै शुक्रश्चक्षुरु३कथ्यश्चक्षुर्वा एतत्पुरस्ताद्धियते ऽथो
यथेदं पुरस्तात्पश्चात्पश्यन्नन्वेत्येवं तदर्थं यदेकः संस्तेधा क्रियते तस्मा-^{१५}
दैकः श्रेष्ठः पूर्वार्थे ऽवस्यति यदेतौ यंहौ भूयिष्ठाः सोमा अनु हूयन्ते
पापवसीयसस्य व्यावृत्त्यै यदेतत्पात्रं भूयिष्ठाः सोमा अन्वायन्ति त-
स्मादैकं श्रेष्ठं यन्नं बहवः पश्चादनुयन्ति पात्राणि वा अध्वर्युं पुरो
विदुह उकथामदानि पश्चैन्द्र्या^{१०} संदा उपचरत्यामेय्यामीधः वैष्ण-

1) So Ben u. M; in H u. Bb रिचन्ति; desgl. B, ohne Accent. 2) So M, H u. Bb; in Ben परास्यन्ति 3) Ben प्रजास्यन्ति Kâth. 27, 10 प्रदास्यामि 4) Ben एषां 5) H संनह्य 6) So M; in Ben मुकथ्यानि; Bb मुकथ्यानि; desgl. B, ohne Accent; H मुथ्यानि 7) H u. Bb हूयते 8) So Ben, die andern MsS. (auch M) दहन्ति 9) So M; in Ben उकथामदानि; Bb उकथ्यमदानि; H u. Bb उथ्यमदानि 10) So Ben u. M; in H पश्चैन्द्र्या; desgl. B, ohne Accent; Bb पश्चैन्द्र्या

व्या हविर्धानं यथादेवतमेवैनान्युपचरति तथा हैनं न विदुहेऽन्तरा-
 हवनीयं च हविर्धानं चाध्वर्योर्लोकोऽन्तरा हविर्धानं च सदश्च यज-
 मानस्य संदः सदस्यानां यदि कामयेतां ध्वर्युं यश ऋद्धेदित्यन्तरा-
 हवनीयं च हविर्धानं चावनयेत्सोमो वै यश एषोऽध्वर्योर्लोकोऽध्व-
 5 र्युमेव यशसार्पयति यदि कामयेत यजमानं यश ऋद्धेदित्यन्तरा ह-
 विर्धानं च सदश्चावनयेत्सोमो वै यश एष यजमानस्य लोको यज-
 मानमेव यशसार्पयति यदि कामयेत सदस्यान्वयं ऋद्धेदित्यन्तः स-
 दस्यावनयेत्सोमो वै यश एष सदस्यानां लोकः सदस्यानेव यशसार्प-
 यति संद आलभ्यावनयत्यैन्द्रं वै संद ऐन्द्राण्युक्थान्युक्थानां संतत्या
 10 उक्थानामनपछेदाय ॥ उपयामंगृहीतो ऽसि मिचावरुणाभ्यां त्वा ॥
 इति गृह्णाति प्रातःसवने मैत्रावरुणाय ॥ इन्द्राय त्वा ॥ इति ब्रा-
 ह्मणाञ्छसिने ॥ इन्द्रायिभ्यां त्वा ॥ इत्यक्षावाकाय ॥ उपयामंगृ-
 हीतो ऽसीन्द्राय त्वेन्द्राय त्वा ॥ इति गृह्णाति सर्वेभ्यो माध्यंदिने स-
 वने ॥ उपयामंगृहीतो ऽसीन्द्रावरुणाभ्यां त्वा ॥ इति गृह्णाति तृतीय-
 5 सवने मैत्रावरुणाय ॥ इन्द्रावृहस्पतिभ्यां त्वा ॥ इति ब्राह्मणाञ्छ-
 सिने ॥ इन्द्राविष्णुभ्यां त्वा इत्यक्षावाकायैवमस्य यथोक्थं यथादे-
 वतं गृहीता भवन्ति ॥ ५ ॥

Vgl. 1, 3, 14. — TS. 6, 5, 1 (ukthyagrahal); Kāth. 27, 10.

आयुर्वै ध्रुवस्तं मुत्तमं गृह्णात्युत्तमं ह्यायुः स्थाल्या गृह्णात्यायुषो धृत्यै
 पूर्णं गृह्णाति सर्वमायुरेति प्राणो वै गायत्र्यायुर्ध्रुवो यदेष आ तृतीया-

1) Von hier ab in M eine Lücke (ein Blatt fehlt). 2) H सीमे 3) So corrigirt;
 die Mss. सदस्यमेव 4) So Ben; die andern Mss. उक्थान्युक्थानां 5) So Ben;
 die andern Mss. उक्थानां 6) So H u Bb; in Ben मिचावरुणाभ्यां 7) Ben
 यथोक्तं

त्सवनात्परिशयेत्तस्माद्वावदायुस्तावान्प्राणं आयुर्वै ध्रुवो यदग्रिष्टोम-
मास्ता आयुस्त्वांघ्रा निः सर्पत्यायुर्वै ध्रुवो यत्केवलं जुहुयादायुः प्रजानां
प्रदध्यात्परिधानीयाया शस्यमानायामवनयति सं ह्यन्तो होतुश्चमसे
ऽवनयति वैश्वदेवो वै होता वैश्वदेवीरिमाः प्रजाः सर्वासु वा एत-
त्प्रजास्वायुर्दधाति जनानामित्याहुः सर्वासा वा एतत्प्रजानामायुः 5
सर्वाभ्यः प्रजाभ्यो गृह्यत उभयतोवैश्वानरो गृह्यत उभयतोवैश्वानरो
ऽह्ययं प्राऽणो ऽयं वाव वैश्वानरो ऽयो ऽयमवाङ् प्राणो यदेष के-
वला उत्तरे हविर्धाने साद्यते तस्मादेषो ऽर्धभाक् प्राणानामर्धभाजा
इतरे हिरण्ये ऽधि सादयेदायुः कामस्यामृतं वै हिरण्यमायुर्ध्रुवो
ऽमृत एवास्यायुर्दधात्युपोमे ऽन्ये यहाः साद्यन्ते ऽनुपोमे ध्रुवस्तस्माद- 10
स्थान्यै पशवः प्रतिष्ठन्ति मासेन पुरुषः प्राणा वा उपरवा
यदेत उपोमे यहाः साद्यन्ते स्वे वा एतद्योनौ साद्यन्ते पूर्वार्धे वा
इमे मुखस्य प्राणा एतत्खलु वै हविर्धानस्य पूर्वार्धं यद्दक्षिणं ह-
विर्धानं तस्माद्दक्षिणे हविर्धाने प्राणा वा एत इतरे यहा आयुर्ध्रुवो
नव वै प्राणा आयुर्दशमं तस्मादेष दशमो गृह्यते दशमं ह्यायूरा- 15
जपुत्रो ध्रुवंगोपायति सर्वासा वा एतत्प्रजानामायुर्गोपायति तस्मा-
द्राजपुत्रो वीर्यवत्तमो यद्यभिचरेत् ॥ इदमहममुष्थामुष्थायणस्यायुः
प्रवर्तयामि ॥ इति ध्रुवं प्रवर्तयेदायुरेवास्य प्रवर्तयति यत्प्रवर्तयेत्स-
र्वासां प्रजानामायुः प्रवर्तयेत्पुंक् प्रजा ऋद्धेदवतिर्यजमानं गृह्णी-
यात्क्षौधुको ऽध्वर्युः स्यात्तद्भङ्ग एव ॥ ध्रुवं त्वा ध्रुवक्षितिममुमास्था- 20

1) So Bb u. H; in Ben ह्यन्तो ohne Accent. 2) Mit diesen Worten fängt M wieder an. 3) Von hier in H u. Bb Lücke bis zum folgenden वा 4) So Ben u. M; in H u. Bb सर्वाभ्य एव; B सर्वाभ्या एव 5) So Ben; (cf. TS 6, 5, 2); in M ऋद्धे, desgl. B, ohne Accent; in Bb ऋद्धे; in H ऋद्धे 6) So M; die andern Mss. प्रवर्तयेदायुः

नाच्यावयामि ॥ इत्यास्थानादेवैनं च्यावयति प्रमायुको भवति
 ध्रुव^७ वै प्रच्यवमान^७ विश्वा भूतानु प्रच्यवन्ते प्र यजमान आस्था-
 नाच्च्यवते तदभिमृश्यो दिवि दिव्यान्टं हान्तरिक्षे अन्तरिक्ष्यान्पृथि-
 व्यां पार्थिवानिति यथास्थामं वा एतत्प्रजा दृहति स्व आयतने
 5 यजमानमायुषा वा एष वीर्येण व्यृध्यते यस्य ध्रुवः स्कन्दत्यायुर्वीर्ये
 ध्रुवस्तदभिमृश्यः ॥ आयुर्धा असि ध्रुवायुर्मे धेहि ॥ इत्यायुरेवास्मि-
 न्दधाति वरो दक्षिणा वरेणैव वरं स्पृणोत्यात्मा हि वरः पुत्रसेनस्य
 ह वै भैमसेने ध्रुव उपददास तं शृण्वानः स्थैरब्रह्मण ऋतेनैभ्यो लो-
 कैभ्य आप्याययांचकार ॥ स्वाहा दिव आप्यायस्व ॥ इति स तृतीयं
 10 बभूव ॥ स्वाहान्तरिक्षादाप्यायस्व ॥ इति स द्विभागं बभूव ॥ स्वाहा
 पृथिव्या आप्यायस्व ॥ इति स पुपूरे तदृतेनैवैभ्यो लोकैभ्यो ध्रुव
 आप्याययितव्यो द्वादशे स्तोत्रे ऽवनयति ॥ द्वादश मासाः स^७वत्सरः
 स^७वत्सरो यज्ञो यज्ञः प्रजापतिः प्राजापत्यः पुरुषो यावानेव पुरुष-
 स्तस्मिन्नायुर्दधाति यत्स्तूयमाने ऽवनयेद्गर्भाः प्रपादुकाः स्युर्यंजशस्य-
 15 माने युवानः प्रमीयेरन्यंजशस्ते बहिः प्राणान्दध्यात्संकृञ्जस्तायां म-
 ध्यतो ऽवनीयो मध्यतो वा एतत्प्रजानामायुर्दधाति ॥ स्वयंभूरसि
 श्रेष्ठो रश्मिः प्रियो देवाना^७ स^७सदनीयः ॥ तं त्वा सुभव देवा अ-
 भिसंविशन्तु ॥ आयुर्धा असि ध्रुवायुर्मे धेहि ॥ इत्यायुरेवास्मिन्धा-
 ति ॥ वर्चोधा असि ध्रुव वर्चो मे धेहि ॥ इति वर्च एवास्मिन्धा-
 20 ति ॥ इषो ऽसि त्वेषो ऽसि नृमणो ऽसि वृतो ऽसि दक्षो ऽसि तस्य

1) In Ben u. M °रिचै तरिष्ठान् (in M das च des Adj. aber zuerst geschrieben und erst dann als del. bezeichnet); cf. 1, 3, 15. 2) So Ben u. M; in H u. Bb च-
 चाखानं; B, चयाखान • 3) So Ben u. M; die andern Mss. °मायुषो 4) So M;
 in B °दधास; H u. Bb °दधाम; Ben? 5) M सूर्यमाने 6) Ben त्विष्टो

त इषस्य विषस्य नृणांस्य व्रतस्य दक्षस्य भक्षीय^१ स्वस्य चारणस्य च
 शूद्रस्य चार्यस्य च^२ यथा त्वं सूर्यासि विश्वदर्शत एवमहं^३ विश्वदर्श-
 तो भूयासम् ॥ इति विश्वदर्शतो ह भवत्यसौ वा आदित्यः स्वयंभूः
 श्रेष्ठो रश्मिर्येष ष स्वयंभवदेव^४ स्वयं भवति य एव^५ वेद ॥ ६ ॥

Vgl. 1, 3. 15. — TS 6, 5, 2 (dhruvāḥ): Kāth. 28, 1; Kap. S. 41, 1.

अथैतं ऋतुयहां^६ सवत्सरस्य वा एतै विधृत्यै गृह्यन्ते^७ डादश मा-
 साः सवत्सरस्तस्माद्वाद्दश ऋतुयहां^८ मधुश्च माधवश्च वासन्तिका
 ऋतू^९ असन्ना हूयन्ते^{१०} ऽसन्ना इहीमं ऋतवो^{११} नान्योऽन्यमभिप्रपद्यते^{१२} य-
 द्दन्वोऽन्यमभिप्रपद्यते^{१३} ऋता ऋतुरभीयादेष^{१४} यदन्वोऽन्यः^{१५} प्रपद्यते
 तस्मादिदंमृता ऋतुरनुनिहिताः^{१६} परिप्रवन्त^{१७} उभयतोमुखमृतुपात्रमुं-
 भयतोमुखा इहीमं ऋतवो^{१८} न वै तद्विद्य यत ऋतूनां मुखं^{१९} सह प्रथमं
 गृह्णाते^{२०} सहोत्तमं^{२१} सह युज्यते^{२२} सह विमुच्यते^{२३} चतुर्दश वा एतत्कुरुतो^{२४}
 ऽति वा एतद्रेचयतो^{२५} ऽस्ति मासस्त्रयोदशस्तमेवैतेनाप्तावरुण्ड^{२६} ऋतुभ्यो
 वै प्रजाः प्रजायन्ते यत्षडृतुना चतुर्ऋतुभिर्ऋतुभ्यो वावासा एतच्चतु-
 ष्षदः पशून्प्रजनयतो^{२७} ऽथ यच्चतुर्ऋतुभिर्द्विर्ऋतुन^{२८} ऋतुभ्यो वावासा
 एतद्विषदः पशून्प्रजनयतो^{२९} यद्विर्ऋतुना^{३०} द्वौ इहीमां ऋतू^{३१} अथ यद्वै^{३२}
 ऋतुपात्रे^{३३} द्वौ द्वौ इहीमं ऋतवो^{३४} नानुयजति^{३५} वैश्वानरो^{३६} वषट्कारो^{३७} य-
 दनुयजे^{३८} वैश्वानरं मृतुष्वन्ववसृजे^{३९} दन्वो वा इदमासीदव्यावृत्तमंहरासीन्न
 राविस्तद्देवा ऋतुयहैर्यावर्तयस्येदृतुयहां गृह्यन्ते^{४०} ऽहोरात्रयोर्ध्यावृत्त्यै

1) Bb मन्वीय 2) So Ben; H u Bb प्रपद्यते; desgl. B, ohne Accent; M प्रपद्यते
 3) Die Mss schwanken; H u. B प्रपद्यन्त; desgl. B, ohne Accent; Ben प्रपद्यते; M
 प्रपद्यते • 4) Ben ऋतूर • 5) So Ben u. M; desgl. B, ohne Accent; m H u. Bb
 यददन्वोऽन्यः 6) So Ben u. M; die andern Mss. युज्यते 7) So Ben u. M; die andern
 Mss. मुच्यते 8) In den Mss. द्वि ohne Accent.

स०वत्सरो वै स्वर्गो लोकस्संस्य वा एतं आक्रमा यदतुयहा' यदतुयहा'
गृह्यन्ते' स्वर्गस्य लोकस्याक्रान्त्यै ॥ ७ ॥

Vgl. 1. 3, 16. -- TS 6, 5, 3 (rtugrahah); Kâth. 28, 2; Kap. S. 44, 2.

आदित्या वा इतं उक्तमाः स्वर्गे लोकमाय०स्ते वा इतः प्रतिस०-
हिताः पुरस्तादेवान्यत्सर्व० स०वत्सरो वै स्वर्गो लोकः स०वत्सरमेतौ
5 कल्पायतुं प्रायेते यदध्वर्युं यदैन्द्रायमृतुपात्रेण गृह्णाति स०वत्सर०
वा एतदन्वारभते स्वर्गाय लोकायाथो ज्योतिरुपरिष्ठाद्धाति स्वर्गस्य
लोकस्य समष्ट्या असी वा आदित्यः शुक्रः पुरुषो वैश्वदेवो यञ्जु-
क्रपात्रेण वैश्वदेवं गृह्णाति तस्मात्पुरुष एवामुं प्रत्यक् सर्वे ऽन्ये न्यूञ्चः
पशवो देवाश्च वा असुराश्चास्पृधन्ते देवाः प्रातःसवने वैश्वदेवं
10 यज्ञ० स०स्थापयमपश्य०स्ते प्रातःसवने समस्थापयन्वैश्वदेवः प्रातः-
सवने गृह्यते प्रातःसवने वा एतं वैश्वदेवं यज्ञ० स०स्थापयति तेन स०-
स्थितेनारिष्टेन भूतेन प्रचरन्ति देवा वै सर्वे प्रातःसवनं मभ्यायच्छन्नोत्तरा-
भ्या० संवनाभ्यामतिष्ठन्तं यं वैश्वदेवः प्रातःसवने हूयते प्रातःसवने वा
एतं वैश्वदेवं देवतास्तर्पयन्ति तास्तृप्ता उत्तरे संवने अभिसृज्यमाना यन्ति
15 वंजो वै मरुत्वतीया वंज एव प्रथमो ऽपगूर्तिर्द्वितीयः स्तृतिरुत्तमो वं-
जो वै धनुर्धनुरेव प्रथमः प्रतिहितिर्द्वितीयो विंसृष्टस्तृतीयश्चक्रियौ वा
एते यज्ञस्य यन्मरुत्वतीया अक्षो मध्यमः पक्षसी अभितो मरुद्भिर्वै
वीर्येणोन्द्रो वृचमहन्नं ऋते मरुद्भ्यो ऽशक्रोद्दीर्घ्ये कर्तुं यन्मरुत्वतीयो
ग्रहो गृह्यते मरुत्वतीय० शस्यते तेन माध्यंदिन० संवन० वीर्यवत्कथ०

1) In Ben nur ein Mal यदतुयहा 2) So Ben u. M; Bb स्तृतीयवत्तमो; desgl. B, ohne Accent; H स्तृतीयवत्तमो 3) Ben पंचसो oder पंचसि

सवनान्यूतमन्ति' वेद्ये'ति पृच्छेदंतुग्रहैः प्रातःसवनम्यूतमन्मरुत्वतीयै-
 र्माध्यंदिनं सवनं सावित्रेण तृतीयसवनं मरुत्वतीययोः सन्नयोर्दक्षि-
 णा दीयन्ते स्वै वा एतद्योनौ दक्षिणा दीयन्ते परिधयो वा एते
 यज्ञस्य यन्मरुत्वतीयास्तस्मान्मरुत्वतीयान्दक्षिणा नातिदीयन्ते यद-
 तिदद्याद्यथा बहिष्परिधिं स्क्वमेव स्याद्यदि कामयेत विडो'जीयसी 5
 स्यादबलीयः क्षत्रमिति यस्या मरुत्वतीयः पूर्वो ऽर्धञ्चस्तां पुरो-
 रुचं कुर्याद्विशं वा एतदो'जीयसीमकरबलीयः क्षत्रं यदि कामयेत
 क्षत्रमो'जीयः स्यादबलीयसी विडिति यस्या ऐन्द्रः पूर्वो ऽर्धञ्च-
 स्तां पुरोरुचं कुर्यात्क्षत्रं वा एतदो'जीयो ऽकरबलीयसी विशं जा-
 मि वा एतद्यज्ञे क्रियते यन्मरुत्वतीयो ग्रहो गृह्यते मरुत्वतीयं श- 10
 स्यते पशवो वै मरुतो ऽजामि पशवस्तेन तदजाम्यूतुपात्रमालभ्य
 प्रतिगृह्णान्यूतवो वै मरुतः सवत्सरं ऋतवा आयुः सवत्सरं आयु-
 षिवा एतदध्वर्युः श्रयते वृत्रं वा एषहन्ति यो मरुत्वतीयान्ग्रहान्गृह्णीते
 माहेन्द्रे सर्वे कामाः सर्वान्वा एतत्कामानाप्नोति सर्वान्व्युप्नोतीन्द्रो
 वै वृत्रमहङ्गन्तो ऽन्यान्देवानत्यमन्यत स महेन्द्रो ऽभवत्स एतमुद्धार- 15
 मुदहरत वृत्रं हत्वा तमुद्धारं एवास्मिन् भागं एव तस्माद्राजा सं-
 यामं जित्वा दाजमुदजते शुक्रपात्रेण माहेन्द्रं गृह्णाति वदन्ति या-
 वाणो वदन्त्यौलूखला मन्थन्याशिरमिन्द्रे वा एतदया आगते घो-
 षमकुर्वतांथो यंजमान एव तैजो दधति ॥ ८ ॥

Vgl. 1, 3, 17—25. — TS 6, 5, 4 (āindrāgñah) u. 5 (marutvatīyā mahendraṇca); Kāth.
 28, 2 u. 3; Kap. S. 44, 2 u. 3.

1) M मति (n. Bl.). 2) So M; ohne Accent (n. Bl.); die andern Mss. मरुत्व-
 तीयां 3) Ben तां ohne Accent; M schreibt तान्; II u. Bb तात्; desgl. B, ohne
 Accent. 4) Bb तमुद्धारं 5) So Ben; die andern Mss. एतमया 6) So Ben u. M;
 die andern Mss. दधाति

एतद्वा एषाभ्यनूक्ता ॥

अष्टौ पुत्रासो अदितेयै जातास्तद्वस्परि ।

देवं उप प्रैत्सप्रभिः परा मातराडमास्यत् ॥

इत्येष वाव स उपा०शुसवनो यावा०तस्य वा एष सोमपीथो यदादित्यं
 5 मेक्षयन्ति ॥ विवस्वन्नादित्येषते सोमपीथः ॥ इति सोमपीथेनैवैव०सम-
 र्धयति० व्यानो वा उपा०शुसवनः प्रजा आदित्यो० व्यान० वा एतत्प्रजासु
 दधाति० पशवो वा आदित्यो० यद्दधा मध्यतः श्रीणाति० मध्यतो वा
 एतत्पशूनां पयो दधात्यथ यत्प्रजातदङ्कयं० तस्मादामा० सती पक्वं दुहे०
 यदि कामयेत० वर्षेत्पर्जन्या इति ॥ या दिव्या वृष्टेस्तया त्वा श्रीणा-
 10 मि ॥ इति दधोपरिष्ठादादित्यं श्रीणोयात्पशवो वा आदित्यः० पशुभ्य
 एउषो ऽमुतो वर्षति० पशूनेव वृष्ट्याभिजिघर्ति० यदि कामयेत० गर्भाः
 श्रीव्येयुरित्यद्गृह्यादित्यमवेक्षेत० गर्भा ह श्रेवृका० भवन्ति० शुक्रवती०
 पूर्वे सवने० अशकं तृतीय० सवन० यद्द्विदेवत्याना० स०सवानवनय-
 त्याप्रायणमभिप्रस्कन्दयति० तेन तृतीयसवन० शुक्रवेहेवा असुराग्रहत्वा
 15 मृत्योरविभयुस्तेनाथैषिणो० न्यञ्चनैषिण एता देवता भूयिष्ठाः प्रावि-
 शन्त्यद्द्विदेव३त्या०स्तस्माद्द्विदेवत्येभ्य० आदित्यो निर्गृह्यते० बृहतीभ्यां गृ-
 ह्णाति० पशवो वै बृहतीः० प्रजा आदित्य० एतावांल्लोको० यावदुडत०
 यत्संप्रसारयित्वा गृह्णाति लोका० वा एतदन्नाद्यं यजमानो भ्रातृव्यस्य
 वृङ्के० ऽथो इमा एव प्रजा अन्नाद्यायावरुन्डे० यद्यस्य भ्रातृव्यो यजेत
 20 बहिर्वेदि तिष्ठेत्तथा हैनं नावरुन्डे० पशवो वा आदि३त्यो ऽपी रुद्रो०

1) So M, H, lb; in Ben ०मास्यत्; cf. aber RV 10, 72, 8. 2) H u Bb ०र्धेनैव०
 3) cf. मृतातद्गु TS 6, 5, 6 4) Ben ०णाति 5) H u Bb वृष्ट्या०; cf. über die
 verschiedene Betonung dieses Wortes oben 2, 4, 7 u. 8; 2, 11, 5. 6) So Ben u. M;
 die andern Mss. श्रेवृका 7) M (u Bl.) ०वतो व 8) Ben ०, षिणो 9) Ben प्राविञ्चन्

ऽमेरितास्त३न्वो यद्विष्ण्या यत्संप्रसारयित्वा गृह्णाति रुद्राद्वा एतत्प-
 शूनन्तर्देधात्यपिधायोप निष्क्रामति^२ पशूनां गोपीश्यायोदित्यो वै
 द्विदेवत्यानामनुयाजस्तस्मात्तानानुयजति^३ द्विदेवत्या वा आदित्यस्य
 प्रयाजस्तस्मात्तानानुयजति^४ पशवो वा आदि३त्योऽग्नी रुद्रो ब्राह्मण
 उपद्रष्टा^५ यदीक्षमाणो जुहुयात्प्रधीयमानानामेषामुपद्रष्टा^६ स्यादेत्यत्रै- 5
 क्षमाणेन^७ होत३व्यमनुपद्रष्टैषां भवति ॥ ९ ॥

Vgl. 1, 3, 26. — TS 6, 5, 6 (adityagrahah): Kāth 28, 6

॥ इति खिलकारुडे षष्ठः प्रपाठकः ॥

गायत्रो वै देवानां सविता गायत्र्या एष लोके सोमो गृह्यते^१
 यदायायणस्तस्मादायायणात्सावित्रो निर्गृह्यते^२ असौ ऽदं आ तृती-
 यात्सवनान्तपरिणयत्क्रियमाणस्य^३ क्रियमाणस्य प्रसवायोन्तरिक्षं वा^४ 10
 अन्तर्यामो^५ ऽन्तरिक्षमिमाः प्रजा यदन्तर्यामपात्रेण सावित्रं गृ-
 ह्णाति सविता वा एतत्प्रजाः प्रसुवति प्रजननायांसन्ना हूयते^६ ऽसन्ना
 ३हीमाः प्रजा नैलयन्ति नानुयजति^७ यदनुयजेत्सृष्टिं प्रजानां किं-

1) So Ben u. M.; H u. Bb संप्रसर्पयित्वा; B संप्रर्पयित्वा 2) So Ben u. M.; die
 andern Mss. निष्क्रामयति 3) Ben अनुपयाजस; Bb तस्मात्तानानु 4) Ben तानानु;
 Bb तत्रानु oder तन्नानु; H तन्नानु; M (u. Bl.) u. B तन्नानु 5) H u. Bb मेषामो
 6) In Bb स्वाद^० ohne Accent. 7) So Ben; desgl. M. ohne Accent (u. Bl.); in
 H u. Bb मनुपद्रष्टै^०; desgl. B. ohne Accent. 8) So das Verbum in H u. Bb be-
 toot; in Ben परिर्णयत्; in M u. Bl. ohne Accent.

छिन्द्यादथो समानपात्रौ ऽह्येतौ सोमो गृह्यते तस्मान्नानुयजति' देवा
 वै तृतीयसवनमुद्यमं नाशक्नुवन्प्रातःसवने तर्हि सवितासीत् देवा-
 स्तृतीयसवनमभिपर्यौह^७स्तेन तृतीयसवनमुदयच्छन् यत्सावित्रस्तृती-
 यसवने गृह्यते संवितृप्रसूता वा एतत्तृतीय^८ सवनमुद्यच्छन् सावि-
 5 त्रस्य स^९स्रवे वैश्वदेवमभिगृह्णाति' वैश्वदेवीरिमाः प्रजाः' सवितृप्र-
 सूताः खलु वै प्रजाः प्रजायन्ते' मनो वै सविता' वैश्वदेवीरिमाः
 प्रजाः' सर्वासु वा एतत्प्रजासु मनो दधात्याशीर्मतः सवनस्य गृह्णाति'
 वैश्वदेवत्वाय सुशर्मासि सुप्रतिष्ठानं इति' यत्स्विस्तोमः सोमे प्रति-
 तिष्ठति' बृहदुक्षे' नमा इति' यद्बृहदिति तेन देवैभ्यो' यन्नमा इति
 10 तेन पितृभ्य' उक्थभाजो वै पितरौ ऽस्तोमभाज' उकायैष' गृह्यते न
 स्तोत्राय' यत्र गृह्यते तं ऽशस्यते स्व' आयतने ॥ १ ॥

Vgl. 1, 3, 27 u. 28. — TS 6, 5, 7 (sāvitraḥ, vaiśvadevah); Kāth. 28, 7; Kap. 8.
 44. 7.

घृतस्य यजत्येष वै प्रथमो धिष्ण्याना^{१०} यदाहवनीयस्ते^{११} वा एत-
 दये व्याधारयत्याग्नावैष्णव्या व्याधारयति' पराङ् वा एतर्हि यऽज्ञो'
 ऽग्निः सर्वा देवता' विष्णुर्यज्ञो' देवताश्चैव यज्ञं चालब्ध' घ्नन्ति वा
 15 एतत्सोम^{१२} यदभिषुखन्ति' यत्सौम्यः' सोम^{१३} वा एतत्संभावयन्ति' सौ-
 ममाप्यययन्त्यत्रधिषुर्वा एतत्सोम^{१४} यदभ्यसुषुवुरेनुस्तरणी' वा एषा
 सौमस्य' यत्सौम्यः पितृणामनुस्तरणी' तस्मात्पितृमत्या यजति' द-
 क्षिणा तिष्ठन्जुहोति' दक्षिणा हि पितृणामुपसदा^{१५} वा एते ऽनुया-
 जा' आग्नावैष्णव्या घृतस्य यजति' सौम्या सौमस्य' या एवाद उप-

1) H u. Bb प्रजायन्ते 2) H बृहदुक्षे; Bb बृहदुक्षे 3) H u. Bb ०यैव 4) M (n. Bl.)
 ०सुषुवर 5) So M (n. Bl.) ohne Accent, die andern Mss. पितृणा^०; s. übrigens
 auch TS 6, 6, 7, 1. 6) H u. Bb ०मुपसदा^०. 7) In Bb यजति ohne Accent.

सन्सु देवता अयाक्षीत्ता एतदमुञ्च वा एष भूताय क्रियते यद्वा एतस्य
 व्याधिं यत्प्राप्तायि तदस्यामुं लोकं गच्छत्यथ पूत एवोञ्छियते प-
 विञ्च वै सौम्यो यजमानमेवैतैन पुनाति सामदेव३यो वै सौमः
 सौमस्य खलु वै सौम्यः साम्ने वा एतद्वियते ॥ सत्वा तं एतद्यदु त
 इहं ॥ इति परिपश्यति यो ऽगतासुः स परिपश्यति यो गतासुर्न 5
 स परिपश्यति यदि न परिपश्येदथ वदेत् ॥

यन्मे मनो यमं गतं यद्वा मे अपरागतम् ।

राज्ञा सोमेन तद्वयमस्मासु धारयामसि ॥

हृदिस्पृक् क्रतुस्पृग्वर्चोधा असि वर्चो मे धेहि ॥ इत्याशिषमेवा-
 शास्ते ॥ २ ॥

10

Vgl. TS 6, 6, 7 (sāmnyacarughrtayāgāmūbandhyāh); Kap. S. 45, 3

अथैते ऽतियाह्या देवा वै सौममगृह्णतांथ वा एतानिन्द्रो ऽगृ-
 ह्णीत सौ ऽवेन्न वा अहमिमानृतै ब्रह्मणः सविष्यामीति स ब्रह्मो-
 पाधावत्तान्ब्रह्मणासमोद्ब्रह्म वै गायत्री तस्मात्त्रायत्रीभिर्गृह्यन्ते यदे-
 वादः परमन्नाद्यमनवरुद्धं तस्यैते ऽवरुद्धै गृह्यन्ते ये वा अमी वैरा-
 जस्य स्तोभा अतिरिक्तास्तेरिते सामन्वन्तः सर्वे वा एत एन्द्रा य 15
 एन्द्र एन्द्रः ३सो ऽसां आदित्य इन्द्रः समानमग्निश्चासौ चादित्यो वि-
 राजो वै तैज आप्रेयः शक्ररीणामैन्द्रो रेवतीना सौर्यो यच्च पृष्ठानि
 युज्यैरस्तदेतान्जुहुयात्सांश्चा सतेजस्वायं स वा एतद्यज्ञः पश्चा-

1) So Ben u. M; die andern Mss. व्याधिं 2) Bb इदुत्तरहा 3) So M, nur ohne
 Accent, (n. Bl.); die andern Mss., wie es scheint, हृदिस्पृक् अतुस्पृ 4) So corrigirt;
 die Mss. यद्याह्या; vgl. aber weiter unten. 5) Ben अतिः; M (n. Bl.) अतिरिक्तासु.
 6) H u. Bb जुहुयात्सांश्चा; Ben जुहुयात्सांश्चा; M n. Bl. ohne Accent.

त्स्तोत्रेण च शस्त्रेण चाधीयते यदतिपाद्याः प्रत्युत्तब्ध्ये चक्रियौ वा
 एते यज्ञस्य संतृष्टान्युपस्तम्भनमतियाऽह्यास्तेऽस्मात्प्रातःसवने गृह्याः
 प्रत्युत्तब्ध्ये यदाग्नेयस्तेजस्तेनावरुद्धे यदेन्द्र इन्द्रियं तेन यत्सौर्यो रुचं
 तेन त्रिवृद्धावास्मा एतत्समृद्धं ब्रह्मवर्चसं दधाति तेजो वा अग्निं रि-
 न्द्रियमिन्द्रो ब्रह्मवर्चसमसा आदित्यस्तेजसा च वावास्मा एतद्ब्रह्मव-
 र्चसेन चोभयंत इन्द्रियं परिगृह्णाति ॥ अग्नेश्च त्वा ब्रह्मणश्च तेजसा
 जुहोमि तेजोदां तेजो मा मां हासीन्माहं तेजो हासिषं स्वाहेन्द्रस्य
 च त्वा क्षत्रस्य चौजसा जुहोम्योजोदामोजो मा मां हासीन्माहंमोजो
 हासिषं स्वाहा सूर्यस्य च त्वीषधीनां च वर्चसा जुहोमि वर्चोदां
 10 वर्चो मा मां हासीन्माहं वर्चो हासिषं स्वाहोम आयुःकारायुष्मा-
 स्त्वं तेजस्वान्देवेष्वेधोयुष्मन्तं मां तेजस्वन्तं मनुष्येषु कुर्विन्द्रौज-
 स्कारौजस्वास्त्वं सहस्वान्देवेष्वेधोऽजस्वन्तं मां सहस्वन्तं मनुष्येषु
 कुरु सूर्ये भ्राजस्कार भ्राजस्वास्त्वं वर्चस्वान्देवेष्वेधि भ्राजस्वन्तं
 मां वर्चस्वन्तं मनुष्येषु कुरु ॥ एते होमा भक्षंकाराश्च भवन्त्येतेषां
 15 वैवीर्येण बन्धविश्ववयसा इमांल्लोकानर्वाचश्च पराचश्च प्राजानीतां
 सं ह वां अस्मा इमे लोका अर्वाञ्चश्च पराञ्चश्च भान्ति य एव
 वेदंमुप्रज्ञाना वा इत इत्थं लोका अमुतस्त्वा अर्वाञ्चो दुःप्रज्ञाना
 एष ह इत्वेवामृतो सर्वाच इमांल्लोकान्प्रजानाति यस्यैतं ह्यन्ते ॥ ३ ॥

Vgl. 1. 3. 31—33 - Trs 6. 6, 8 (atigrāhyah); Kap. 5. 46. 2 u. 3.

1) So Ben; in H u. Bb ^०दतिपाद्याः 2) Bb प्रत्युत्तब्ध्ये 3) Bb चर्चः; H चर्च

4) M ^०काराः; die Mss. schreiben तं statt त्वं, wie ich corrigirt habe; cf. das Folgende.

5) So Ben; die andern Mss. तं 6) So Ben; die andern Mss. तं 7) Ben ^०भयसा

8) So Ben u. M; in H u. Bb प्रजः; desgl. B, ohne Accent. 9) Bb त्वा 10) So Ben

u. M; dagegen H u. Bb भान्ति ohne Accent. 11) H u. Bb त्वा 12) H u. Bb schieben

hier noch ein वा ein; desgl. B, ohne Accent , 13) Bb तस्मिन्

उपाश्रुपात्रेण पाल्नीवतं गृह्णाति प्राणो वा उपाश्रुः प्राणेन
वा एतत्प्रयत्नि प्राणेनोद्यन्त्यथो प्राणानां प्रतिप्रज्ञात्या अथो यन्प्र-
थमं पात्रं युज्यते तदुत्तमं विमुच्यते प्राणानां गोपीथाय होता
वा अद्य प्रातरूपाश्रुमयजद्यदेतं होता वषट्कर्याद्यत्पुरो ऽकस्तत्पश्चा-
त्परिहरेत्प्रमायुकः स्यात्तस्मादेवंमभीष्टवद्गुरोति पुरो ऽह्यभीत्प्राणो वा 5
उपाश्रुः प्राणादधिप्रजाः प्रजायन्ते यदुपाश्रुपात्रेण पाल्नीवतं गृह्णा-
ति प्रजननायांसन्नो हूयते ऽसन्ना हि प्रजाः प्रजायन्ते नानुयजति यद-
नुयजेत्प्रजननमपिहन्यादथो समानपात्रौ ऽस्येतीं सौमी गृह्येते त-
स्मान्नानुयजति मिथुनं वै घृतं च सौमश्च यत्पाल्नीवतं घृतेन श्रीः
णाति मिथुनत्वाय बृहस्पतिमुतस्य ता इति ब्रह्म वै बृहस्पतिर्ब्रह्मणो 10
वै योनेः प्रजापतिः प्रजा असृजत ब्रह्मणो वा एतद्योनेर्यजमानः प्र-
जायता इन्द्र इन्द्रियावता इतीन्द्रियं हि गर्भो ऽग्राऽइ पत्नीवा-
ऽनिति मिथुनं वा अभीच्च पत्नीश्च सजूस्त्वष्टा सोमं पिबेति
त्वष्टा हि रूपाणि विकरोति घृतं वै देवा वज्रं कृत्वा सोममग्नन्नेभि
खलु वा एतं धारयन्ति यत्पाल्नीवतं घृतेन श्रीणातीन्द्रियेण वा 15
एतत्पत्नी व्यृधयति तस्मान्निरिन्द्रिया स्त्री पुमानिन्द्रियवा स्तस्मां-
त्पुमांसः सभा यन्ति न स्त्रियो यदितगन्तोमाञ्श्रीणीयुर्न पाल्नी-
वतं स्त्रियः सभामीयुर्न पुमांसा इन्द्रो वै वृत्रमहं स्तस्य यन्मूर्धा-

1) Die ३ fehlt in den Mss. und ist von mir ergänzt. 2) In H u. Bb. werden hier die letzten Sätze, von यदनुयजेत्प्रजननमपिहन्यादथो u. s. w. bis hierher (श्रीणाति) wörtlich wiederholt. 3) So M; die andern Mss. इन्द्र; s. aber auch 1, 3, 29. 4) Die ३ als Zeichen der Plutirung fehlt in den Mss. und ist von mir hinzugefügt; cf. 1, 3, 29. 5) Die ३ als Zeichen der Plutirung fehlt in den Mss.; cf. 1, 3, 29; H u. Bb. पत्नीवानिति; Ben पत्नीवानीति; M पत्नीवानिति 6) So Ben u. M; die andern Mss. एतां 7) So im Anschluss an M पुमानिन्द्रियवा स्तस्मात्पुमांसः; die andern Mss. पुमान्निन्द्रियवा स्तस्मात्पुमांस

नमुदरुजत्स' द्रोणकलश्रीो ऽभवत्ततो यः सोमः समस्रवात्स हारियो-
 जनस्तंस्मादेतं^१ द्रोणकलशेन जुहोति' योनिर्ह्यस्यैष' इन्द्रो वृत्रं हत्वा
 तस्य यत्क्रीम्नो' हृदयात्सोमं समसिञ्चत्स हारियोजनो' ऽभवत्स इन्द्रो
 ऽमन्यत' यदिममसु३र्यं^२ सोमं होषामि तदन्वसुरा आभविष्यन्ति'
 ५ यन्न होषामि तदं वभविष्यन्तीति' तं स^३ स्थिते प्रहतेषु परिधिष्वजुहो-
 द्यत्स^४ स्थिते प्रहतेषु परिधिषु जुहोति' तत्स्विदुभयमकर्जुहोत्यहं^५ स^६-
 स्थिते जुहोत्यतिरिक्तो वा एष ऋत्विजा^७ य उच्चेता' तस्मादेतं न वृ-
 णते' न वषट्करोत्येष सोमो ऽरेचि' स वा उच्चेतारमेवाभ्यतिरि-
 च्यन्ते' ऽध्वर्युर्वै पूर्वान्तोमान्जुहोति' यदेतमध्वर्युर्जुहुयादाहुतीः स^८-
 १ मृजेत्समदं कुर्यात्तस्मादेतमुच्चेता जुहोति' प्रजापतिर्वा एतममन्यत
 सोमं होषं स्तमग्निब्रवीन्नं मयि त्वमेतमसु३र्यं^९ सोमं होषस्यश्रु-
 तमद्वितीयं' द्वितीयमस्त्विति' यद्धानाभिः श्रीणाति' श्रुतत्वायांथो
 द्वितीयत्वायांथैता धाना' यत्र वा अदो देवैभ्यः कामदुघाः कामम-
 दुह तदेता अपिदुदुहे' तत्पुष्टिमेवैताभिरवरुद्धे' प्रजापतिर्वा आया-
 ५ यणो' यदेषो ऽतिरिच्यते तस्मादयमतिरिक्तो ऽपरिमित इमाः प्रजा
 अभिपवत' ऋक्सामे वा इन्द्रस्य हरी' तयोः परिधय आधानं' नि-
 राधानाय खलु वा अश्वाय घासमपिदधाति^{१०} यत्स^{११} स्थिते प्रहतेषु
 परिधिष्वजुहोद्यत्स^{१२} स्थिते^{१३} प्रहतेषु परिधिषु जुहोति निराधानाभ्यामे-
 वाभ्यां घासमपिदधाति' पशवो वै धाना' यत्सखादेत्यशून्हि^{१४} स्याद्यन्नं

1) B u M यं 2) So Ben; die andern Mss. हाद्योजनस; diese Form auch Kap. S. 41, 2; dagegen Kâth. 28, 9 हारियोजनः 3) M यं; Bb यं 4) So Ben; die andern Mss. हाद्योजनो; s. übrigens 1, 3, 30; Kâth. 28, 9 हारियोजनः 5) So Ben; die andern Mss. •सु३र्यं 6) So Ben u. M; die andern Mss. जुहोत्याह 7) M पूर्वात्स 8) So E-n; die andern Mss. •सु३र्यं 9) Bb होषसं 10) Ben •दधति 11) In den Mss. ist das Verbum ohne Accent

संखादेदयताः^१ स्युः^२ संदश्यं^३ रथ्यै त्वा पौषाय त्वेद्युपवपति^४ तंस्विदु-
भयमकः^५ पशूनां यत्तै^६ भुञ्जन्त एनं पशवा उपतिष्ठन्ते ॥ ४ ॥

Vgl. 1, 3, 29 u. 30. — TS 6, 5, 8 (pātnivato gṛahā) u. 9 (hānyojanah); Kāth.
28, 8 u. 9; Kap. S. 44, 8 u. 9: 46, 4.

यज्ञेन वै देवाः स्वर्गं लोकमायस्ते ऽमन्यन्तानेन वै नो ऽन्ये लोक-
मन्वारोक्ष्यन्तीति ते छन्दास्यपश्यस्तांनि व्यत्यषजनस्वर्गस्य लो-
कस्याननुकशात्तै^४ यच्छन्दासि व्यतिषजति लोकं वा एतच्छन्दा- 5
सि यजमानो भ्रातृव्यस्य मोहयति स्वर्गस्य लोकस्याननुकशात्तै^४
देवेषु वा अन्यानि छन्दास्यासन्नसुरेष्वन्यानि कनीयासि देवेष्वान-
सज्यायास्यसुरेषु ते देवाः कनीयोभिछन्दोभिर्ज्यायासि छन्दा-
स्यसुराणामवृञ्जत यत्कनीयोभिछन्दोभिर्ज्यायासि छन्दासि वि-
शंसति लोकं वा एतच्छन्दासि यजमानो भ्रातृव्यस्य वृङ्के लो- 10
कमेनमछन्दस्कमकरनुष्टुभं सर्वाणि छन्दास्यभिसंशंसति वाग्वा
अनुष्टुबांनुष्टुभः पुरुषस्तस्मात्पुरुषः सर्वा वाचो वदति पशवो वै छ-
न्दासि वागनुष्टुबांनुष्टुभः पुरुषो यत्सर्वाणि छन्दासि संशस्यानु-
ष्टुभमुत्तमां शंसति तस्मात्पुरुष उपरिष्ठादवाचः पशूनन्ति सर्वाणि
छन्दासि संशंसति^६ प्रजापतिर्वै छन्दासि प्रजापतिमेवाप्नोति 15
षडक्षराणि स्तोत्रादतिरिच्यन्ते षड्वा ऋतव ऋतुष्वेदं प्रतितिष्ठति त-
तश्चत्वारि शस्त्रं पुनरुपावर्तन्ते^७ चतुष्पदस्तेन पशूनवरुद्धे ऽथ वै ए-

1) So M; die andern Mss. दयताः 2) M संदश्यं 3) Ben वसति; in M u. Bb
त्वेत्पचयति 4) So corrigirt; die Mss. schwanken; M °स्वानुकशात्तै; Ben u. H
स्वानुच्यात्तै; desgl. B, ohne Accent; Bb °स्वानुच्यात्तै 5) Die Mss. schwanken; M
°स्वाननुकशात्तै; H °स्वाननुच्यात्तै; desgl. B, ohne Accent; Ben °स्वानुच्यात्तै; Bb
°स्वानुच्यात्तै 6) H संशंसति 7) So M, II, Bb; die andern Mss. °वर्तते.

वातिरिच्येते¹ वै विराजमति सत्यं चानृतं च² विराजमेवाप्नो-
ति ॥ ५ ॥

Vgl. TS 6, 6, 11, 5 u. 6 (shodācīgrahah).

प्रजापतिर्वै देवेभ्यो यज्ञान्व्यूकल्पयत्सो ऽमन्यतात्मानमन्तरगामि-
ति³ तेषां वा इन्द्रियाणि वीथीणां पुनः संभवहत्सं षोडश्युभवद्रेष
5 वै तहोन्द्रो⁴ देवानामासीद्वमत्तमः⁵ शिथिरतमस्तस्मै वा एतं षोड-
शिनं⁶ प्रायच्छत्तेनेन्द्रो ऽभवत्ततो देवा अभवन्परासुरास्तद्य एवं⁷ षड्वा-
नेतं षोडशिनं⁸ गृह्णीते⁹ भवत्यात्मना परास्य भ्राजृथ्यो भवति¹⁰ प्रजा-
पतिर्वै देवेभ्यस्तनूर्थुकल्पयत्तासां या हरिवत्यासीत्तामात्मन्नशिषत्⁶
प्रेणा⁷ यंहरिवती पुरोहृग्यहस्य भवति⁸ यैवास्य हरिवती प्रिया तनू-
10 स्तामाप्नोति⁹ न षोडशी नाम यज्ञो ऽस्तीत्याहुरेथ कस्मात्षोडशीति¹⁰
यन्स्तोत्रेण च शस्त्रेण च संपद्यते तस्मात्षोडशी¹¹ यज्ञेन वै देवाः स्वर्गं
लोकमायन्तं¹² एषां न प्राभवत्तस्मिन्वा एतं षोडशिनं¹³ प्रत्यग्रथुं¹⁴ स्ते-
नामुं लोकं व्याप्नुवत्संदमुष वाव लोकस्य व्याप्त्रे षोडशी गृह्यते¹⁵
ऽमुष लोकस्य समष्ट्या¹⁶ अग्निष्टोमै राजन्यस्य गृह्णीयादशान्त एन¹⁷
15 वंजो भूत्या इच्छे¹⁸ ऽतिरात्रे ब्राह्मणस्य¹⁹ वंजो वै षोडशीश्वरो ऽशान्तो
यजमानं हिंसितो²⁰ रात्रिरेव वंजं²¹ शमयति²² प्रातःसवने गृह्यते-
जो वै प्रातःसवनं²³ तैजस²⁴ एवं वंजं निर्मिमीते²⁵ माध्यंदिने सवने
गृह्या²⁶ औजो वै माध्यंदिनं²⁷ सवनमौजस एव वंजं निर्मिमीते²⁸ तृ-

1) M °च्यते 2) So M; in Ben तहोन्द्रो; Bb तह इन्द्रो; H त इ इन्द्रो; B ते होन्द्रो
3) Ben u. M °मत्तमः 4) Ben °शीनं 5) Ben °शीनं 6) Die Mss. schwanken;
H u. Bb °मान्नशषत्, desgl. B. ohne Accent; M °मात्तन्नश्वत्; Ben °मात्तन्न-
शषत् (eig. °षति geschrieben, dann corrigirt). 7) So Ben u. M; in H u. Bb ता-
मेवाप्नोति; desgl. B. ohne Accent. 8) M °मायत्तं 9) Ben °शीनं 10) Bb तैज

तीयसुवने गृह्यः पशवो वै तृतीयसवनं पशुभ्य एव वज्रं निर्मिमीते
 यत्प्रातःसवने गृह्णीयाद्वा उच्यते सवने अभ्यतिरिच्यते यन्माध्यं-
 दिने सवने मध्यतो वज्रो निहन्यात्तृतीयसवने गृह्यस्तत्सर्वेषु सवनेषु
 गृह्णाति न पूर्वे सवने आर्तिं नृीतः पञ्चदशः कार्या वज्रो वै
 पञ्चदशो वज्रमेवास्मा आधात्सैन विजितिं भूतिं गच्छति षोडशी का- 5
 ३र्या यजमानो वै पञ्चदशो वज्रः षोडशी वज्रमेवास्मा आधात्सै
 एनं भूत्ये श्रेणं इन्द्रे सप्तदशः कार्यैः प्रजापतिवै सप्तदशः प्राजापत्यः
 षोडशी स्व एवैन योनौ दधान्येकविंशः कार्या एकविंशति-
 धाम्नी वा अनुष्टुबानुष्टुभः षोडशयेतद्वा अस्यायतनतमं तस्मादेकविंशः
 कार्यो मध्यमे ऽहस्त्रिराचस्य गृह्यो मध्यमं वा अहस्त्रिराचस्य शि- 11
 थिरमंहो द्रविस्त्रे ऽशिशिरत्वाय चतुर्थे ऽहस्त्रितूराचस्य गृह्यश्चतुर्थं वा
 अहस्त्रितूराचस्य शिशिरमंहो द्रविस्त्रे ऽशिशिरत्वाय चतुर्थे चतुर्थे ऽहस्त्री-
 नस्य गृह्यश्चतुर्थं चतुर्थं वा अहस्त्रीनस्य शिशिरमंहो द्रविस्त्रे ऽशि-
 थिरत्वाय न द्विराचै ऽवकल्पते वै वा एते छन्दसी गायत्रं च चैष्टुभं
 चां छन्दस्कमनायतनं गृह्णीते ऽनायतनो यजमानो भवत्युच्यते ऽहन्दि- 15
 राचस्य गृह्यो राचिमेवायतनमभ्यतिरिच्यते ॥ ६ ॥

Vgl. 1, 3, 34. — TS 6, 6, 11, 1 flg. (shoḍaṣṣagrahaḥ).

अथैषो ऽदाभ्यो देवाश्च वा असुराश्चास्पर्धन्तं देवा एतंमपश्य-
 स्तंमगृह्णत तांनसुरा नादधुवस्तंदाभ्यस्यादाभ्यत्वं नैनं भ्रातृभ्यो द-
 धोति य एतं गृह्णीते घ्नन्ति वा एतत्सोमं यदभिषुखन्त्येषा वै सो-

1) Ben °ञ्चेति (das Vorhandensein des ° fraglich). 2) So M; die andern Mss. °
 बह्व्यात्. 3) Ben नीतः 4) Bb दधात्वे 5) Ben u. M° चतुरं 6) Ben °ह्वनस्व
 7) So Ben u. M; die andern Mss. °कल्पते 8) So Ben; die andern Mss. राचीम°

मस्यात्तमोक्षिणी तनूर्थानेतान० शून्रप्रवृहन्त्येव० वा एतं लोकं० यं-
 जमानो ऽन्वतिमुच्यते० वि वा एतद्यज्ञं छिद्यते यत्सवनानि संतिष्ठन्ते०
 यदेतान० शून्रपुनरथस्यति० यज्ञस्य संतत्या अविच्छेदाय० वृष्ट्यै वा एष
 गृह्यते० मरुन्नामानि हि० वर्षति० पर्जन्यो० यत्रैष गृह्यते० ऽग्निः प्रातः
 संवनात्पात्वस्मानिति० संवनानि वा एतेन देवा असुराणामवृञ्जत०
 संवनान्येवैतेन यजमानो भ्रातृव्यस्य वृद्धे० ऽग्नये त्वा प्रवृहामि गाय-
 त्रेण छन्दसैति० छन्दा०सि च वा एतेन देवताश्च० देवा असुराणामवृ-
 ञ्जत० छन्दा०सि चैवैतेन देवताश्च यजमानो भ्रातृव्यस्य वृद्धे० चतुरा-
 धूनीति० दिशो वा एतेन देवा असुराणामवृञ्जत० दिश एवैतेन यज-
 10 मानो भ्रातृव्यस्य वृद्धे० जीवयहो वा एष सोमस्याहुतस्य० ह्यनभिषुतस्य
 गृह्यते० यजुषा च वा आहुत्या च यज्ञः संततो० यद्यजुर्वदन्नाहुतिं जुहोति
 यजुषा चैवाहुत्या च यज्ञः संतनोति० देवा वै सोममगृह्णात० सं प्रजा-
 पतिरवेद्यो वा इह प्रथमः सोमं यहीयते सं इदं भविष्यतीति० सं
 एतमगृह्णीत सूो ऽभवद्यो भूतिकामः स्यात्स एतं गृह्णीते भवति०
 5 यदि शक्नोति यहीतुमुभौ भवतो० यदि न शक्नोति यहीतुमुभौ न भ-
 वतः० पराचीनेन प्राणता यहीत३व्यः० पराङ् हि सं प्राणैः श्रियो ऽन्त-
 मंगच्छदंपानता यहीतव्यो० ऽपानं० हि सं तमगृह्णीत० प्राण्यापान्याव्य-
 वानता० यहीतव्यो० ऽव्यवानं० हि सं तनगृह्णीत० यद्यवानेत्प्राणा-
 न्विच्छिन्द्याद्यदि व्यवानेद्धिरण्येनापिदध्यादमृतं० वै हिरण्यममृतेनैव
 20 प्राणांन्संदधाति० सकृदभिषुणोति० सकृद्गृह्णात्येको वै प्रजापतिः० प्र-
 जापतिमेवाप्नोति० चतुःसंक्तिना यहीत३व्यश्चतुःसंक्तिना वा एतं

1) So Ben u. M; die andern Mss. एतल्लोकं 2) In H u. Bb वर्षति ohne Accent.
 3) देवताश्च Aht in Ben. 4) Ben धुनीति 5) M हुतस्य 6) So Ben; in M, H u. Bb
 त३व्यो पानं 7) M प्राण्यापान्या 8) H u. Bb तव्यो व्यवानं 9) M प्राणांन्सं

प्रजापतिरगृह्णीत' सं सर्वासु दिक्ष्वार्धोत्सं सर्वासु दिक्ष्वृधोति' य
 एवं' विद्वानेतं चतुःस्रक्तिना गृह्णीते' ऽपो वै सौमस्य रसः प्र-
 विष्टः' सौमसपा' रसो यथा वा इदं गावो संजग्माने अन्यान्या
 हतं एवं वा एतौ संजग्माना अश्रन्यो ऽन्यस्येन्द्रियं वीर्यं विनिर्हे-
 तस्तयोर्वा एष रसो यदधि-यद्भा जुहोति स्वैनैवैतौ रसेन शम- 5
 यति ॥ ७ ॥

Vgl. 1, 3, 36. - TS 6, 6, 9 (adābhya) u. 10 (amṇugraha).

कृष्णागीर्षाग्रेयो' मेधी सारस्वती' बभ्रुः सौम्यः' श्यामः पौष्णः' शि-
 तिपृष्ठो बार्हस्पत्यः' पिशङ्गो वैश्वदेवो' वृष्णिरेन्द्रः' कल्माषो मारुतः'
 स'हितं ऐन्द्राश्रो' ऽधोरामः सावित्रः' पैत्वो वारुणः' प्रजापतिः प्र-
 जाः सृष्ट्वा रिरिचानो ऽमन्यत' स एतामेकादशिनीमपश्यत्तयात्मानमा-
 प्रीणीत' यज्ञो वै प्रजापतिस्तद्यं एवं विद्वानेतामेकादशिनीं विब- 10
 धीते यदेवास्यात्मन ऊनं' तदाप्रीणीते' प्रजापतिः प्रजाः सृष्ट्वा रिरि-
 चानो ऽमन्यत' स एतानीन्द्रियाणि वीर्याण्यपश्यत्तानि द्वन्द्वमात्मा-
 नमभिसंमबधीतात्माग्रेयो' वाक्सरस्वती'न्द्रियं सौमो वाचं चैवे-
 न्द्रियं चात्मानमभिसंमबधीत' पुष्टिः' पौष्णो' ब्रह्म बृहस्पतिः' पुष्टिं
 चैवं ब्रह्म चात्मानमभिसंमबधीत' बलं विश्वे देवा' वीश्र्यमिन्द्रो' 15
 बलं चैवं वीर्यं चात्मानमभिसंमबधीतौ' जी मरुतः' संह इन्द्राग्नी' औ-
 जश्चैवं सहश्चात्मानमभिसंमबधीत' प्रसवाय सावित्रो' निर्वरुणत्वाय
 वारुण' आग्नेयाय सर्वा उपबध्यन्ते' ऽग्निर्वै सर्वा देवताः' सर्वाभ्य
 एवं देवताभ्या उपबध्यन्ते' मिथुनत्वायैव सारस्वत्यैथ यत्सौम्यः' सो-

1) So corrigirt; die Mss. schwanken; Ben दिक्ष्विन्द्रोति; M दिक्ष्व, चधोति;
 H u. Bb दिक्ष्वी चधोति; desgl. B, ohne Accent. 2) Ben ऊनं; H u. Bb लुनं

मो वै रेतोधा रेतो ऽस्मिन्धात्यंथ यत्पौष्णः प्रजननं वै पूषा प्रज-
 ननाय ब्रह्म बृहस्पतिवैश्वदेवीरिमाः प्रजा ब्रह्म वा एतत्पुरस्तादासां
 प्रजानामत्यौहीदंथो ब्रह्मण एवैमाः प्रजा अनुकाः करोति क्षत्रमिन्द्रो
 विरमरुतो विश वा एतत्क्षत्राय नियुनक्त्यथो विशमेव क्षत्राया-
 5 नुकां करोत्यौज इन्द्राग्नी औजसा वा एतद्विशं क्षत्राय परिगृह्णात्यां-
 लब्ध आग्नेयं आलब्ध ऐन्द्रो ऽथैष ऐन्द्राम् आलभ्यते ब्रह्म चैव क्षत्रं
 च समुजा अकर्येदग्निश्चेन्द्रश्च भूयिष्ठभाजौ देवतानां तस्माद्ब्राह्मणश्च
 राजा च भूयिष्ठभाजौ मनुष्याणां प्रसवाय सावित्रो निर्वरुणत्वाय
 वारुणः समुद्रो वै वरुणो दक्षिणां समुद्रो यद्धारुणो दक्षिणार्धं आ-
 10 लभ्यते^१ यंजमानस्य निर्वरुणत्वयैतद्वा एषाभ्यनूक्ता ॥

सुदेवो असि वरुण यस्य ते सप्त सिन्धवः ।

अनुक्षरन्ति काकुद सूर्म्य सुषिरामिव ॥

इति ॥ ८ ॥

Vgl. TS 6, 6, 5 (paçvekâdaçini).

ये देवानां बलपतयस्तेभ्यो दक्षिणार्धं आलभ्यन्ते तस्मात्प्रजा
 15 दक्षिणाभिजयन्तीर्यन्ति यदाग्नेयः सौम्यो बार्हस्पत्यस्ते सार्धमालभ्य-
 न्ता औज एवैतत्संधीयते यदाग्नेयश्च बार्हस्पत्यश्च सौम्यमभितस्तेजसा
 च वावासा एतद्ब्रह्मवर्चसेन चोभयंत इन्द्रियं परिगृह्णात्यैकादश वा
 एतेषां पशूनां देवता मेधी सारस्वती देवतानां द्वादशी यदेषातिरि-
 च्यते तस्मात्स्त्रियः पुंसो ऽतिरिच्यन्ते ऽथ द्वे एकस्य रशने द्वे एकस्य
 20 तस्मात्स्त्रियं जातां परास्यन्ति न पुमांसमंथ स्त्रिय एवातिरच्यन्ते यं

वा अमुमिन्द्रो वृत्राय वज्रं प्राहरत्स चेधाभवद्यदयं तेजा आसीत्स
 स्फ्योऽभवद्यन्मध्यं स रथो यज्जघनं स यूपः स्फ्येन परिलिखति
 रथाक्षेण विमिमीते यूपो भवति वज्र एवैष संभियत एतावती वा
 इयं पृथिवी यावती वैदिवृज एकादशिनी तिरश्चीं मिनोति वज्रेण
 वा एतदिमां जयति दक्षिणत उन्नता मेतव्या देवयजनस्य रूपमथो 5
 वज्रं वा एतद्यजमानो भ्रातृव्यायोऽश्रयति चयो मध्यतः समा मे-
 तव्याः समत्वाय समं हि पशवो ऽनूपतिष्ठन्ते पशुभिरैवैव स-
 म्यञ्चं दधानि यं कामयेत पितृलोकं ऋधुयादिति तस्योपरसंमितां
 मिनुयात्पितृलोकं एवं ऋधोत्यथ यं कामयेत मनुष्यलोकं ऋधुया-
 दिति तस्य मध्यसंमितां मिनुयान्मनुष्यलोकं एवं ऋधोत्यथ यं का- 11
 मयेत देवलोकं ऋधुयादिति तस्य चषालसंमितां मिनुयाद्देवलोकं
 एवं ऋधोति तासां वं एषां समृद्धतमा यां चषालसंमितां तस्मा-
 च्चषालसंमिता मेतव्या समृद्धत्वाय यस्य पश्चादुपस्थः पुरस्ताद्निर्णतं
 तं मिनुयाद्यं कामयेत भ्रातृव्याय लोकं कुर्याद्यजमानं निर्वाधेतेति
 भ्रातृव्यायैव लोकं करोति यजमानं निर्वाधेते ऽथ यस्य पुरस्तादु- 1.
 पस्थः पश्चाद्निर्णतं तं मिनुयाद्यं कामयेत यजमानाय लोकं कुर्या-
 द्भ्रातृव्यं निर्वाधेतेति यजमानायैव लोकं करोति भ्रातृव्यं निर्वाधेते
 सर्वे ऽग्निष्ठाः काऽर्या यां अग्निष्ठा अश्रयस्ता अग्निष्ठाः काऽर्यास्तेन
 सर्वे ऽग्निष्ठा अथ यदग्निष्ठादधि रशना विह्रियन्ते तेन सर्वे ऽग्निष्ठा
 नाना वा एतेषां पशवो नाना देवता अथ य एष द्वादशो यजमान 2

1) Dies Wort in den Mss. ohne Accent. 2) M (n. Bl.) यं कामं कामयेत 3) So
 corrigirt; Ben विह्रियन्ते; desgl. M, ohne Accent; in H u. Bb विह्रियन्ते; B. विह्रियन्ते.

एवैतस्य पशुंर्यदस्यै पशुं न निर्दिशेत्तत्रमायुको यजमानः स्याद्यं
 द्विधात्तं ब्रूयात् ॥ असौ ते पशुः ॥ इति तमेवास्यै पशुं निर्दिशति
 प्रमायुको भवति यद्यभिचरेत् ॥ इदमहममुंमामुषायणममुंथाः पुत्र-
 मिन्द्रवज्रेणाभिनिदधामि ॥ इत्यभिनिदध्यादिन्द्रवज्रेणैवैनमभिनिद-
 धाति प्रमायुको भवत्यथो द्वादशस्यैवैष मासो ऽवरुद्धै ॥ ९ ॥

Vgl. TS 6, 6. 1 (yüpākādaṣiṇi).

॥ इति खिलकारुडे सप्तमः प्रपाठकः ॥

मनोर्वं पांचाण्यासंस्तेषां समाहन्यमानानां यावन्तो ऽसुरा
 उपाशृखंस्तावन्तस्तदहर्नाभवन्नेथ वा एतौ तर्ह्यसुराणां ब्राह्मणा
 आस्तां तृष्टावरुचीं तां अब्रुवश्चिकित्सतं ना इति तां अब्रूतां
 मनो यज्वा वै अद्वादेवो ऽसीमानि नौ पांचाणि देहीति तानि वा
 10 आभ्यामददात्तान्यग्निना समक्षापयतां तान्ज्वालानृषभः⁸ समलेट्
 तं सा मेनिरन्वपद्यतं तस्य रुवतो यावन्तो ऽसुरा उपाशृखंस्ता-
 वन्तस्तदहर्नाभवंस्तां अब्रूतां¹⁰ मनो यज्वा वै अद्वादेवो ऽस्येनेन त्व

1) M (n. Bl.) पशु 2) Die Mss. schwanken; Ben °शेतत्प्र°; M °शेत । प्र°; H u. Bb °शेत प्र°; desgl. B. ohne Accent. 3) So Ben u. M; die andern Mss. °दधाति

4) Das इति fehlt in den Mss. 5) So Ben u. Bb; in H ohne Accent; M n. Bl. ohne Accent. 6) So Ben; desgl. M, ohne Accent (n. Bl.); die andern Mss. त्रिष्टावरुची;

(f. त्रिष्टावरुची (sic) असुरब्रह्मां Kāth. in Ind. St. 3, 461 fig.; Kap. S. 46, 4 त्रिष्टावरुची 7) M, n. Bl. त्रिकित्सतत्त्वा 8) Die Mss. schreiben तां ज्व 9) Ben-मेनीर°

10) H अब्रूतां

ऋषभेण याजयावेति¹⁾ तेन वा एनमयाजयतां²⁾ तस्य श्रौणिमनवत्ता³⁾
 सुपर्ण उदमघ्रात्सा मनाद्या⁴⁾ उपस्थमापद्यत⁵⁾ तां सा मेनिरन्वपद्यत⁶⁾
 तस्या वदन्त्या यावन्तो ऽसुरा उपाश्रुख⁷⁾ स्तावन्तस्तदहर्नाभव⁸⁾ स्तां
 अब्रूतां मनो यज्वा वै अद्वादेवो ऽस्येनया त्वा पन्त्या याजयावेति⁹⁾
 तां प्रोह्य¹⁰⁾ पर्ययिं कृत्वेध्मावर्हि¹¹⁾ रक्षैता¹²⁾ स इन्द्रो ऽवेदिमे वै ते असु-⁵⁾
 रमाये मनुं पन्त्या व्यर्थयता इति¹³⁾ तमिन्द्रो¹⁴⁾ ब्राह्मणो ब्रुवाण उपैत्सी
 ऽब्रवीन्मनो यज्वा वै अद्वादेवो ऽसि याजयानि त्वा कतमस्त्वमसि
 ब्राह्मणः ॥

किं ब्राह्मणस्य पितरं किमु पृच्छसि मातरम् ।

श्रुतं चेदस्मिन्वेद्य¹⁵⁾ स पिता स पितामहः ॥

केनेत्याभ्यां ब्राह्मणाभ्यामितीशे ऽहं ब्राह्मणयोरितीशिष हीत्यब्रवी-
 दतिथिपतिर्वावातिथिनामीष्टा इति¹⁶⁾ स द्वितीया¹⁷⁾ वेदिमुञ्जनुमुपा-
 पद्यत¹⁸⁾ ता इध्मावर्हि¹⁹⁾ र्विभ्रता ऐतां²⁰⁾ तां अब्रूतां किमिदं करोषीतीमं
 मनु²¹⁾ याजयिष्यामीति²²⁾ केनेति युवाभ्यामिति²³⁾ ता अविज्ञामिन्द्रो²⁴⁾
 वावेति²⁵⁾ तौ न्यस्येध्मावर्हिः फलायेतां²⁶⁾ तौ यदधावतां परस्तादेवेन्द्रः
 प्रत्यैत²⁷⁾ ॥ तौ वृशश्चैवाषश्चाभवतां²⁸⁾ तद्वृशस्य²⁹⁾ चैवाषस्य³⁰⁾ च जन्म³¹⁾

1) Bb याजयावेति 2) Ben श्रौणि०; M (n. Bl.) नवता³⁾ 3) H u. Bb मानाद्या
 4) Ben मेनीरं 5) M भवन्ता 6) M (n. Bl.) याजयति 7) Ben प्रोह्य 8) So
 Ben u. M; die andern Mas. तमिन्द्रो 9) H u. Bb वेद्यः 10) So corrigirt; Ben
 एतां; M चैतां; H चैतां; desgl. B, ohne Accent; Bb चैतां 11) H अविज्ञा¹²⁾ Bb
 पन्त्याये 13) So M; Ben प्रत्यै; H u. Bb पत्यै; desgl. B, ohne Accent. 14) So M;
 so auch Ben; dann aber über dem ष ein क als Correctur gesetzt. Kap. S. 46, 1
 रिषश्च वाषश्च; auch Kāth. 30, 1 यवाषश्च; cf. येवाष im Pet. W.; H u. Bb चैवाषश्च;
 desgl. 43, ohne Accent. 15) Bb वृशस्य 16) So Ben चैवाषस्य, aber über dem ष
 später als Correctur ein क gesetzt. In M eigentlich auch चैवाष geschrieben; dann
 aber das ष del. u. ख geschrieben; H u. Bb चैवाषस्य; desgl. B, ohne Accent.

सं मनु० रिन्द्रमब्रवीत्सं मे यज्ञं० स्थापय मा मे यज्ञो विकृष्टो ऽभूदि-
 ति० सो ऽब्रवीद्यत्काम एतामालब्धाः सं ते कामः समृध्यतामंधोत्सु-
 जेति० तां० वा उदसृजत्तदृष्ट्या एवं पाल्नीवतस्त्वाष्ट्रः स्यात्त्वाष्ट्रा हि
 पशवो० ऽवाचीनं नाभ्याः कार्यो० ऽवाचीनं० हि नाभ्याः स्त्रिया वी-
 5 र्यवद्येवद्विनाति० वा एकादशिनी यज्ञं० यत्पाल्नीवतः प्रत्युत्तव्ये ॥१॥

Vgl. TS 6, 6, 6 (pātnivatapaṇah); Kap. 8, 16, 4.

अमुष्मिन्वै लोके यजमानो बुभूक्षत्यमुष खलुं वा आदित्यस्यासौ
 लोको० यत्सौरीभ्यां जुहोत्यमुष्मिन्वा एतल्लोके० यजमानो भवति
 द्वाभ्यां जुहोति० द्विपाद्यजमानः० प्रतिष्ठित्यै० हिरण्यमवधाय जुहोति०
 हिरण्यज्योतिषमेवैनं० स्वर्गं लोकं गमयति० बद्धेन जुहोति० दक्षिणा-
 10 नां० वा एषो ऽन्वारम्भो० द्यां गच्छ स्वर्गं त्वेत्तुं इरति० स्वर्गस्य लोकस्य
 समष्ट्यै० रूपं० वो रूपेणाऽभ्येमीति० रूपं० हिरण्यं० रूपं पशवस्तुथो० वो
 विश्ववेदा विभजत्वित्येष वै तुथो० विश्ववेदा यदग्निरेष वै तं० वेद यो
 दक्षिणीयो० यो ऽदक्षिणीयं० एतन्ने अग्ने राध एति सोमच्युतमित्य-
 ग्रीधे० वा एतद्दीयते० तत्सोमश्चावयति० तन्मित्रस्य पथा नयेत्येष वै
 15 मित्रस्य पन्था यद्यज्ञं० आपेय्याग्नीध्रे जुहोत्यापेयं० ह्याग्नीध्रं० वारुण्यां
 द्वितीयया० यद्यज्ञो वा रथो वा दीयते वारुणं० हि तदंतस्य पथा प्रे-
 तैत्येष वा ऋतस्य पन्था यद्यज्ञं० चन्द्रदक्षिणा इति० चन्द्रं० हि दीयते
 ब्राह्मणमद्य ऋध्यासं पितृमन्तं० पैतृमत्यमित्येष वै ब्राह्मणः पितृमा-
 न्यैतृमत्यो य आर्षेयः शुश्रुवानं० सुधांतुदक्षिणमिति० सुधात्वेवास्य यज्ञं

* 1) M ह्योर्वाचद् 2) So corrigirt; die Mss. एतं लोके 3) Ben तुथो वो 4) So
 M; in Ben ह्यो दक्षिणीयः; H. u. Bb ह्यो दक्षिणीय 5) So Ben; die andern Mss.
 ंग्नीध्रे 6) M शुश्रुवानं; Bb शुश्रुवानं

दधाति वि स्वः पश्य उच्यन्तरिक्षमित्यद एव प्राप्य वदति यतस्व
 सदस्वैरित्यपतीयन्ति वा एत एतस्मै ददत् ईश्वरा ब्राह्मणाः सो-
 मपांश्चक्षुषापहन्तोस्तानेव शमयत्यसंद्राता मधुमतीर्देवचा गच्छत
 प्रदातारमाविंशतेति तथा हैनममुंचागच्छन्ति बहुमर्या यज्ञकुणपी-
 ति ह स्माह यज्ञवचा राजस्तन्वायनः प्र वा इतो मनुष्या दक्षिणा- 5
 श्चावयन्ति नामुच गच्छन्तीति यदाहानवहायास्मान्देवयानेन यथा
 सुकृतां लोके सीदत तन्नः सः कृतमिति तथा हैनमिह चामुच चा-
 गच्छन्ति ॥ २ ॥

Vgl. 1, 3, 37. — TS 6, 6, 1*(dākshināni); Kap. S. 44, 4.

घ्नन्ति वा एतत्सोमं यदभिषुखन्ति यज्ञं वा एतद् घ्नन्ति यह-
 क्षिणा दीयन्ते यज्ञं वा एतद्दक्षयन्ति तद्दक्षिणानां दक्षिणात्वं य- 10
 त्दक्षयन्ति स्वर्गो वै लोको माध्यंदिनं संवनं यन्माध्यंदिने संवने
 दक्षिणा दीयन्ते स्वर्गस्य लोकस्याक्रान्त्यै बहु देयं सेतुं वा एत-
 त्कुरुते स्वर्गस्य लोकस्य संमष्ट्यै हिरण्यं हस्ते भवत्यथ नयति सत्यं
 वै हिरण्यं सत्यै नैवैना नयत्येण गार्हपत्यं जघनेन सदस्ता उदीची-
 रुत्सृजन्यन्तरा चात्वालं चाग्नीध्रं चैतेन वा अङ्गिरसः स्वर्गं लोक- 15
 मायंस्तमेवैनाः पन्थामपिनयति द्वाभ्यां गार्हपत्ये जुहोतीमां तैना-
 क्रमत आमेय्याग्नीध्रे ऽन्तरिक्षं तैनाथ यहक्षिणा दीयन्ते स्वर्गं तेन
 लोकमग्नीध्रे ऽप्ये ददाति यज्ञमुखं वा अग्नीध्रं यज्ञमुखमेव नापाराडंभो
 अग्निर्वै सर्वा देवता देवता एवास्य तयाभीष्टाः प्रीता भवन्ति ब्रह्मणे

1) So corrigirt (cf. 1, 3, 37); in Ben स्वः पश्य; M स्वः पश्य; H u. Bb यः पश्य; *
 deagl. B, ohne Accent. 2) Ben *त्प 3) M *तो खानिव 4) Die Mss. बहुमर्या; Bb बहुयर् 5) Bb यज्ञवत्ता 6) NB. fast dieses ganze 3. Capitel ist in Bb ohne *.
 Accente. 7) Von hier bis zum folgenden लोकस्य in H u. Bb doppelt; 8) Bb
 *क्रमत 9) Ben दीयते

ददाति^१ प्राजापत्यो वै ब्रह्मा^२ प्रजापतिमेव तथा प्रीणान्यृत्विग्भ्यो
 ददाति^३ होत्रा एव तथा प्रीणाति^४ या^५ सदस्येभ्यो ददाति सोमपीथं
 तथा निष्क्रीणीते यामार्षेयाय शुश्रुवुषे^६ ददाति छन्दा^७सि तथा प्री-
 णाति^८ न हि तस्मादर्हन्ति^९ सोमपीथं निष्क्रीय^{१०} यामार्षेयाय शुश्रु-
 5 वुषे^{११} ददाति देवलोकं तथा ऋधोति^{१२} यामनार्षेयाय शुश्रुवुषे मनु-
 ष्यलोकं तथा यामप्रसृप्राय^{१३} ददाति वनस्पतयस्तथा प्रथन्ते^{१४} या^{१५} याच-
 मानाय ददाति भ्रातृव्यं तथा जिन्वति^{१६} यां भीषा^{१७} क्षत्रं^{१८} तथा ब्रह्मा-
 त्ति^{१९} यां प्रतिनुदते सा व्याघ्री दक्षिणा^{२०} यज्ञां पुनः प्रतिगृह्णीयाद्वा-
 ष्येनं^{२१} भूतां प्रविनीयादय्यया^{२२} सह प्रतिगृह्णा^{२३} तथा हैनं न प्रविना-
 10 ति^{२४} यदजं ददात्याग्नेयो वा अजो^{२५} ऽग्नेरेव तैन प्रियं^{२६} धामोपैति^{२७}
 यदविं^{२८} ददात्यअन्तेनापजयति^{२९} यज्ञां ददाति वैश्वदेवी गौर्विश्वेषां
 देवानां तथा प्रियं^{३०} धामोपैति^{३१} यज्ञासो ददाति सर्वदेवअत्यं वै वा-
 सो देवता एवास्य तेनाभीष्टाः^{३२} प्रीता भवन्ति यत्कृताचं ददाति
 मा^{३३}सं तैन निष्क्रीणीते यदनो वा रथ^{३४} वा शरीरं तैन यद्विराणं द-
 15 दान्यायुस्तेन वर्षीयः कुरुते यदश्वं ददाति प्राजापत्यो वा अश्वः^{३५} प्र-
 जापतेरेव तैन प्रियं^{३६} धामोपैत्यथो अमुष्यादित्यस्य लोकं जयत्य-
 न्ततः प्रतिहर्षे देयं^{३७} रौद्रो वै प्रतिहर्ता^{३८} यन्मध्यतः प्रतिहर्षे दद्यान्म-

1) So M, nur ohne Accent (n. Bl.); Ben शुश्रुवुषे; die andern Mss. शुश्रुवुषे 2) Bb
 ०दर्हति 3) Ben शुश्रुवुषे; Bb शुश्रुवुषे 4) So betont H; in Ben ०मनार्षेयाय 5) Ben
 ०सृष्ट्वाय 6) H जिन्वति 7) H u. Bb भीषा 8) Bb क्षत्रं 9) In Ben eig. ब्रह्मात्ति
 geschrieben, dann ब्रह्मात्ति 10) So Ben; in H u. Bb व्याघ्रीयेनं; desgl. M (u. Bl.)
 u. B, ohne Accent. 11) So Ben u. M; in H, Bb u. B ०क्लिनीयाद् 12) Bb ह्यीना-
 ति 13) M u., B प्रियं; Bb मीयं 14) H ०मोपैति 15) M यदव्यं; H यदविं 16) Ben
 ०यति 17) Ben u. H प्रियं; desgl. B, ohne Accent. 18) Ben ०मोपैति 19) Ben
 तयाभीष्टा; M एवास्तेना 20) Ben प्रीयं

ध्यतो रुद्रमन्ववनयेत्तस्मादन्ततः^१ प्रतिहर्षे देय^२ स्वर्भानुर्वा आसुरः
सूर्ये तमेसाविध्यत्तमचिरन्वपश्यद्यदात्रेयाय हिरण्यं ददाति तम एवा-
पहते^३ ऽथो ज्योतिरुपरिष्ठाहधाति^४ स्वर्गस्य लोकस्यानुकशत्यै^५ ॥ ३ ॥

Vgl. 1, 3, 37. — TS 6, 6, 1 (dākshināni); Kap., S. 44, 4 u. 5.

• विश्वरूपो वा एतत्त्वाष्ट्रो यज्ञस्य व्यृद्धममन्यत^१ यदृक्सीमे व्युद्येते स
एतान्यपश्यद्यज्ञस्य^२ निष्कृत्यै^३ यदेवात्र यज्ञस्य व्यृद्धं तस्यैतानि निष्कृ-^५
त्यै हूयन्ते षडृग्म्याणि^४ भवन्ति षड्वा ऋतव^५ ऋतुष्वेव प्रतितिष्ठति^६ त्री-
णि यजू^७षि त्रीणि त्रै^८ संवनानि संवनान्येवाप्नोति^९ नवैतानि^{१०} समिष्ट-
यजू^{११}षि जुहोति^{१२} नवभिर्बहिष्पवमाने स्तुवते^{१३} तन्नव^{१४} नव प्राणाः^{१५} प्रा-
णानेवात्मन्वत्त^{१६} ऊर्ध्वस्तिष्ठन्जुहोत्यूर्ध्वो^{१७} हि तिष्ठन्वीर्यवत्तरो^{१८} यं द्विष्या-
त्तस्य तूष्णीं तिष्ठन्जुहुयात्प्राणानस्यान्तरेति^{१९} संततं जुहोति^{२०} प्राणाना^१
संतत्या^{२१} अविच्छिन्दन्जुहोति^{२२} प्राणानामविच्छेदाय^{२३} यद्विच्छिन्द्यात्प्राणा-
न्विच्छिन्द्याद्यं द्विष्यात्तस्य विच्छिन्द्यात्प्राणानस्य विच्छिनत्ति^{२४} समानेन
वियाहं जुहोति^{२५} समानां इहीमे प्राणा^{२६} यज्ञस्य वा एतां आणी^{२७} एतौ
वै विश्वामित्रो यज्ञस्याणी अपश्यत्तद्यज्ञस्यैवैता आणी^{२८} क्रियेते^{२९} यतो
यज्ञ आदीयते^{३०} तत्पुनर्निधीया^{३१} इति ह स्माह भरद्वाजो यतो वा एतद्यज्ञ^{३२}
आदीयते तत्पुनर्निधीयते^{३३} ॥ ४ ॥

Vgl. 1, 3, 38. — TS 6, 6, 2 (samishṭayajul).

1) H u. Bb °वज्येत 2) So corrigirt; Ben u. B च्यात्यै; H u. Bb °त्वात्यै; M
(u. Bl.) °ख्यात्यै 3) Bb एवान्य° 4) Die Mss. schwanken; Ben षडृग्म्यानि; in M
eigentlich षडि ऋग्म्याणि geschrieben, in ऋग्म्याणि corrigirt; H u. Bb षडरिग्म्याणि;
B षडृग्म्याणि 5) So Ben u. M; in H, Bb u. B fehlt das वै 6) H न वै तानि.
7) H u. Bb आणी 8) So Ben; die andern Mss. क्रियते 9) H u. Bb किन्ते.

पञ्चसवनो वै यज्ञस्त्रीणि संवनान्यवभृथो^१ ऽनूब३न्ध्या^२ संवनानां
 पञ्चमी पाङ्को यज्ञो यावानेव यज्ञस्तमालब्ध^३ यद्वै यज्ञस्यातिरिच्यते
 तद्वरुणो गृह्णात्यतिरक्त^४ वा एतद्व्यज्ञस्य यद्वहजीपो^५ ऽधिषवणमधिष-
 वणे तस्मात्तेनावभृथमभ्यवयन्त्य३पो^६ ऽभ्यवयन्त्यापो हि वरुणः^७
 स्थावरा अभ्यवयन्ति ता हि साक्षाद्वरुणो यद्वहन्तीरभ्यवेयुः पशून्नि-
 र्वहेयुरथ यन्स्थावरा अभ्यवयन्ति पशूनामनिर्वाहायापो वै वरुणो^८
 वातो वरुणो^९ यदुदञ्चो ऽवभृथमभ्यवेयुरभीपतः प्रजा वरुणो गृह्णी-
 यादथ यद्वक्षिणावभृथमभ्यवयन्ति यजमानस्य निर्वरुणत्वायो^{१०} हि
 राजा वरुणश्चकार^{११} ति चात्वालात्प्रयन्तो वदन्येष^{१२} वा अपरिपरः
 10 पन्था अरक्षस्यो येनासा आदित्य एत्यमुष्य वा एतदादित्यस्य पथ
 इति^{१३} शतं ते राजन्भिषजः सहस्रमित्यपः परादृश्यं वदन्यपो वा एत-
 द्भूषन्ति^{१४} पूताभिराभिः पूताश्चरन्त्येककपाला भवन्ति^{१५} न वै पुरुषः
 कपालैराथ एकधैवैनमाप्नोत्यथो एका वा इयमस्यामेव प्रतिष्ठति^{१६}
 तृणं प्रास्य जुहोत्यग्निमत्येव जुहोत्यायतनवत्यन्धो ऽध्वर्युः स्याद्यदना-
 5 यत्तने जुहुयादपवर्हिषः प्रयाजान्यजति^{१७} प्रजा वै बर्हिः^{१८} प्रजा एव
 मृत्यो^{१९} र्स्तृजत्याज्यभागौ यजति यज्ञतायै वरुण^{२०} यजति निर्वरुणता-
 या अग्नीवरुणौ^{२१} यजत्यभयंत एवैन^{२२} वरुणान्मुञ्चति^{२३} नानुयाजान्य-
 जति^{२४} न संस्थापयन्त्यतिरिक्तमिव हि तन्मन्यन्ते^{२५} समुद्रे ते हृदयम-

1) So corrigirt; die Mss. पञ्चसवनो 2) H u. Bb. भृथो . 3) Ben u. M. नूबं cf. 4, 8, 6. 4) H u. Bb. तेनाचभयमभ्यं 5) H u. Bb. वरुणो 6) M. प्रयती चन्धिष 7) So M: desgl. B, ohne Accent; H u. Bb. पथ इति; Ben. पथति 8) So M, H u. Bb; in Ben. परा दृश्य 9) So Ben u. M; in B. भूषता; in H u. Bb. भूर्यति 10) So M; die andern. Mss. कपालो भवति 11) Vgl. Pā. 6. 3, 27; auch TS 6, 6, 3, 3; in Ben u. M. steht अपिध र्णा 12) In H. यजति ohne Accent. 13) So Ben u. M; die andern Mss. मन्यते

३प्स्वन्तरिति सह सुचोपमारयति यदेवात्र क्रूरं क्रियते तज्जमय-
 न्यवभृथ निचुङ्कुणेत्यवभृथ एवास्यैष ततो य ऋजीष उतप्रवते तं
 भक्षयन्ति सोमपीथमिव हि तन्मन्यन्ते वरुणो वा ऋजीषो यद्भ-
 क्षयेद्वरुणमात्मन्यञ्जीत तद्ग्राहुर्भक्षयितव्यमेव पशवो वा ऋजीषः
 पशूनेवात्मन्यङ्गा इति विचृत्तो वरुणस्य पाशा इति वरुणपाशमेव 5
 विष्यति प्रत्यस्तो वरुणस्य पाशा इति वरुणपाशमेव प्रत्यस्यति न-
 मो वरुणस्य पाशायेति वरुणपाशायेव नमो ऽकरंङ्गिरसो वा उ-
 त्तिष्ठतो रक्षास्यनूदतिष्ठस्तान्वा एतेन बृहस्पतिरन्ववैत्तैनेभ्यो र-
 क्षास्यपाहन्येतेनान्ववैति रक्षसामपहत्यै यदूर्ध्वस्तोभं तेन बार्ह-
 स्पत्यमथ यच्चिस्तोभं चयो वा इमे लोका एभ्यो वा एतल्लोकैभ्यो ॥
 यज्ञाद्रक्षास्यपहन्ति यदतिछन्दसा सर्वाणि वै छन्दास्यतिछन्दाः स-
 र्वर्वा एतच्छन्दोभिर्यज्ञाद्रक्षास्यपहन्ति यदाप्रेय्यामिवै सर्वा देवताः
 सर्वाभिर्वा एतद्देवताभिर्यज्ञाद्रक्षास्यपहन्येपो ऽभ्यवयन्यापो वै
 रक्षोधीरेपो रक्षासि न तरन्ति रक्षसामपहत्या अनपेक्षमाणा आ-
 यन्ति वरुणस्यानववायाय परोगोष्ठं मार्जयन्ते परोगोष्ठमेव वरुणं ॥
 निरवदयन्ता एधो ऽस्येधिषीमहीति निर्वरुणा एव भूत्वैधितुमुपय-
 न्ति समिदसि समेधिषीमहीति समिद्धा एव ॥ ५ ॥

Vgl. 1, 3, 39. — TS 6, 6, 3 (avabhṛtbah); Kap. 8. 45, 5.

यः कामयेत सर्वो मे यज्ञः स्यात्सरसा इति सं एतास्त्रिस्तो वशा
 आलभेत यज्ञस्य सर्वत्वायाथो सरसत्वाय वैश्वदेवी मध्यत आलभेत
 रेतो वा एतन्मध्यतो दधाति मध्यतो हि रेतो ऽनिरुक्तया प्रचरन्त्य-

1) Bb ०द्यति 2) So corrigirt; die Mss. एतं लोकैभ्यो 3) M अनपेक्षमाणा 1) Ben
०यन्तो

निरुक्तमिव^१ हि रेतो^२ यातयाम^३ वा एतस्य^४ देवताश्च ब्रह्म च^५ यद्वै-
 श्वदेवी च बार्हस्पत्या च वशे भवतो^६ देवतानां च ब्रह्मणश्चायातया-
 मत्वाय^७ दुग्धानि वा एतस्य छन्दांसि यातयामानि भवन्ति^८ छन्द-
 स्येव^९ रसं दधाति^{१०} बार्हस्पत्यामन्ततं आलभेत^{११} ब्रह्म वै बृहस्पतिर्ब्रह्म-
 5 णि^{१२} वा एतदन्ततो यज्ञस्य यजमानः प्रतितिष्ठति^{१३} यद्वै यज्ञः संतिष्ठते
 मित्रो ऽस्य स्विष्ट^{१४} युवते^{१५} वरुणो दुरिष्ट^{१६} यन्मैत्रावरुणयूनव^{१७}अथ्या
 भवति मित्रेण वा एतन्मित्राद्यज्ञस्य स्विष्टं मुञ्चति^{१८} वरुणेन वरुणा-
 दुरिष्टमुंभयत एनं मुक्त्वा यजमानाय प्रयच्छति^{१९} यथा वै लाङ्गलेनोर्वरां^{२०}
 प्रभिन्दन्त्येवमुक्त्वा मदानि यज्ञं प्रभिन्दन्ति^{२१} यथा मत्स्यमन्ववास्यत्येव-
 ० मेषां यज्ञस्य^{२२} यद्दुष्टु^{२३} यद्दुःशस्त^{२४} यद्विलोमं^{२५} तदेतया^{२६} कल्पयति^{२७} वि-
 देवो वा ईजानः^{२८} सदेवो ऽनीजाना^{२९} आ ह्यनीजाने^{३०} देवताः शंसन्ते^{३१}
 यथा वा अनड्वाग्विमुक्त्वा ऽपक्रामत्येवमीजानाद्देवता^{३२} अपक्रामन्ति^{३३}
 यदापेयं उदवसान्नीयो भवत्यग्निर्वै सर्वा देवता^{३४} देवता एव पुनरांल-
 भते^{३५} ऽष्टाकपालो भवति^{३६} गायत्रो ऽह्यग्निर्गायत्रछन्दाः^{३७} पञ्चकपालः
 5 का^{३८}अर्थः पाङ्क्तो यज्ञो^{३९} यावानेव यज्ञस्तमालब्धं^{४०} यत्र वा अ^{४१}दो ऽग्रौ^{४२}
 पुरुषं प्रमीतमादधति तदेनमभि सत्यं^{४३} सर्वा एनमन्या देवता जह-
 त्यग्निरेनं देवतानां न जहाति ॥ ६ ॥

Vgl. Kap., S. 45, 6.

प्र वा ऋचा ह प्रयच्छति^१ यजुषा गमयति ग्रहेण^२ स्तोत्राय वा

1) Bb अन्तिरिक्तमिव 2) M (n. Bl.) एतस्य 3) Bb कुदस्येव 4) M (n. Bl.) एव
 संदधाति 5) Ben ब्रह्मणी; II ब्रह्मणि 6) II ओर्वश 7) So Ben; desgl. M
 (n. Bl.) ohne Accent; in H u. Bb विलोम; desgl. B. ohne Accent. 8) Bb तदेव
 तया 9) Ben u. M अनिजाना 10) Ben आ ह्यनिजा; M (n. Bl.) आ ह्यनिजाने; in
 H u. Bb र्याह्यनीजाने; desgl. B. ohne Accent. 11) Ben हवानाद्

ऋक्शस्त्राय यजुः संबद्धे वै स्तोत्रं च शस्त्रं च संबद्धे ऋक् च यजुश्चो-
 चैर्ऋचां क्रियत उच्चैः साम्नोपांशु यजुषां ते देवा अमन्यन्तेदं य-
 ज्ञस्य शिथिरमिति तत्पुरोरुचमुपादधुरं शिथिरत्वाय देवता वै सर्वा
 आशंसन्ते ग्रहे गृह्यमाणे मह्यं गृह्णाति मह्यं गृह्णातीति यत्पुरो-
 रुंदेवतानां व्यावृत्त्यै ॥ जीवा नाम स्थता इमं जीवयत जीविका १
 नाम स्थता इमं जीवयत संजीवा नाम स्थता इमं संजीवयत ॥
 इति यवानेकविंशतिं दर्भपिञ्जलानि चावधाय परिब्रूयादंथाभिम-
 न्वयेत ॥ प्राणापानौ त उपाश्चन्तर्यामी पातां व्यानं त उपाशुस-
 वनः पातु वाचं त ऐन्द्रवायवः पातु दक्षक्रतुं ते मैत्रावरुणः पातु
 श्रौचं त आश्विनः पातु चक्षुषी ते शुक्रामन्थिनौ पातामात्मानं त
 आग्रायणः पात्वङ्गानि त उक्थ्यः पात्वायुस्ते ध्रुवः पातु स्तनौ त
 ऋतुपात्रे पातां मूर्धानं ते द्रोणकलशः पातु कुक्षी ते कलशौ पातां
 पुष्टपते चक्षुषे चक्षुः स्मने स्मानं वाचं वाचं प्राणाय प्राणं पुनर्दे-
 ह्यस्मै स्वाहा ॥ इति जुहुयादेतद्द्वस् वा आह वासिष्ठः सात्यहव्यः
 पात्रेषु वा अहं तद्ब्राह्मणं वेदं यथा पुरुषः सकृदाहतिमाहयति
 सकृदत्रेव कुर्यान्न ततः १० पुरो यत्पुनः कुर्यात्प्रमीयेत यद्यभिचरेदेतदेव
 यजुरुदित्वाथाभिमन्वयेत ॥ पुनरितरथा ॥ ७ ॥

1) So Ben; in M संबध्य (n. Bl.); Bb संबध्य; B संबध्ये; H संबध्ये 2) Dic. Mss. schwanken; Ben संबद्धो; M (n. Bl.) संबध्य; in Bb u. H संबध्ये; desgl. B. ohne Accent.
 3) Ben जीविका 4) So Ben u. M; die andern Mss. दक्षक्रतुं 5) So Ben u. M; in Bb श्रीचस्त्राश्विनः; H श्रीचं त्वाश्विनः; desgl. B. ohne Accent. 6) Von hier bis zum folgenden पात्वङ्गानि in Ben fehlend. 7) Ben स्ना 8) So Ben u. M; in H u. Bb ब्राह्मणं 9) So Ben; in M सकृदारितिमाहयति; in H u. Bb सकृदाहतिमाहयति; desgl. B. ohne Accent. 10) So Ben u. M; die andern Mss. कुर्यात्ततः

पुनरन्यानि पांचाणि प्रयुज्यन्ते' नान्यानि' यानि' पुनः प्रयुज्यन्ते
 तान्यस्मै' लोकाय' यानि न पुनः प्रयुज्यन्ते तान्यमुष्मै क्षयायैत-
 दुक्थ्यपात्रं पुनः प्रयुज्यते' आरण्यान्वा' एतत्प्रत्यं प्रत्यारण्यानेवैतेन
 पशून्दाधार' यदेतत्पुनः प्रयुज्यते' तस्मादेतान्पश्यतः परीत्य घ्नन्त्यैत-
 5 हतुपात्रं पुनः प्रयुज्यते' ऽश्च वा एतत्प्रत्यंश्चमेवैतेन दाधार' यदेतत्पुनः
 प्रयुज्यते तस्मादेतस्याश्चस्येवाधस्ताञ्शफौ' ऽथैतदादित्यपात्रं पुनः प्र-
 युज्यते' गा० वा एतत्प्रति' गामेवैतेन दाधार' यद्भूयिष्ठाभिर्ऋग्भिर्भू-
 यिष्ठः सोमो गृह्यते तस्मात्तौर्हेन्यमानाद्यमाना पशूनां भूयिष्ठाथैत-
 ऽशुक्रपात्रं पुनः प्रयुज्यते' पुरुष० वा एतत्प्रति' पुरुषमेवैतेन दाधा-
 10 रांसौ वा आदित्यः शुक्रो' रश्मय चतुर्वो' ऽन्तरमृतपात्रं' शुक्रपात्रं
 पुनः प्रयुज्यते' ऽन्तरे ३ह्यमुष्मादादित्याद्रश्मयो' ऽथैतदुपाशुपात्रं
 पुनः प्रयुज्यते' ऽवि० वा एतत्प्रत्यंविमेवैतेन दाधारंथैतदन्तर्यामपात्रं
 पुनः प्रयुज्यते' ऽजा० वा एतत्प्रत्यंजामेवैतेन दाधार' प्रजापतिर्वा आ-
 यायणो' यदेष पुनः प्रयुज्यते तस्मात्प्रजापतिः' प्रजा वेद' प्रजापतेर्वा
 20 एतत्पात्रं यद्दोणकलशो' यदेष पुनः प्रयुज्यते तस्मादयं क्षयो ऽस्ति'
 सप्त वै पांचाणि पुनः प्रयोगमर्हन्ति' तानि हि बन्धुमन्ति सप्त छ-
 न्दा०सि' छन्दा०सि वाग्वावत्येव वाक्तामाप्नोति' सप्त छन्दा०सि' सप्त
 होत्राः' सप्त याम्याः पशवस्तानेवावरुन्धे' चीणि वै पांचाणि प्रत्यक्ष-
 बन्धूनि' परोक्षबन्धेवान्यत्सर्वं' गायत्र्यैन्द्रवायवस्त्रिष्टुप्' शुक्रो' जगत्या-

1) Ben यानि न 2) H u. Bb अन्यस्मै ohne Accent. 3) B प्रयुज्यते 4) So M;
 H प्रयुज्यते तरे; Bb प्रयुज्यते तरे; B प्रयुज्यतेतरे; in Ben शुक्रपात्रात्पुनः प्रयुज्यते तरे
 5) Bb आयायणो 6) Von तस्मात् bis zum folgenden तस्मात् in Ben nicht vorhanden;
 in H u. Bb dagegen ist dieses Stück drei Mal nach einander wiederholt! 7) So in
 M, H u. Bb; in Ben अमर्हन्ति 8) So meine Correctur; die Mss. परोक्षबन्धेवान्यत्सर्वं
 9) So M u. H; in Ben u. Bb गायत्र्यैन्द्र

यायणौ^१ ऽद्विन्न^२ स्रावयित३भ्यः^३ कामो हास्य समर्धुको भवत्यथो
 अजीमूतवर्षी^४ पर्जन्यो भवति^५ न चमसमभ्युपाकुर्याद्यच्चमसमभ्युपा-
 कुर्याद्गर्भमृतः^६ प्रजाः स्युर्येनैवाये सर्पन्ति तेन पुनः सर्पयुर्येदत्येन
 सर्पयुर्गर्भा वेष्टुकाः^७ स्युर्यूपेन^८ वा आहुतयः स्वर्गं लोकं^९ र्यन्यध्वर्युणा^{१०}
 दक्षिणा^{११} ऊर्ध्वो यूपो मीयंत ऊर्ध्वस्तिष्ठन्प्रतिगृणाति^{१२} स्वर्गस्य लोकस्य^{१३}
 संमंथ्यै ॥ ८ ॥

Vgl. TS 6, 5, 11 (somapãrãdipraçamsã).

यो ज्येष्ठबन्धुः स्यात्स^१ ऐन्द्रवायवायान्ग्रहान्गृह्णीतांय^२ ह्येन्द्रवा-
 यवो^३ यं आमयावी सं^४ मैत्रावरुणायान्प्राणापाणौ हि मित्रावरुणौ^५
 यः पश्चात्सोमपीथः सं आश्विनायान्पश्चेव^{१०} ३द्येतौ सोमपीथमाशु-
 वाता^६ यो ब्रह्मवर्चमकामः सं शुक्राया^७ स्तेजो वै शुक्रो ब्रह्मवर्चसं^८ १०
 यो^{११} ऽभिचरेत्स मन्थ्यानांते^{१२} वा एतत्पात्रं यन्मन्थिपात्रं^९ यं आ-
 नुजावरः^{१४} सं आयायणायानंय^{१५} ह्यायायणं^{१६} एति वा एष यज्ञमुखाद्यं
 ऐन्द्रवायवायेभ्यो ग्रहेभ्यो ऽन्याग्रहान्गृह्णीते^{१३} धारयेयुस्त^{१०} यं का-
 माय गृह्णीयादथैन्द्रवायवं^{१७} सादयेद्यथापूर्वं^{१६} वा एतन्क्रियते^{१७} न
 यज्ञमुखादिति^{१८} यद्यायायणः स्कन्देदुप वा दस्येदितरेभ्यो ग्रहेभ्यो निर्गृह्णी-^{१५}
 याद्यथा पिता पुत्रान्क्षित उपधावत्येवं^{१८} तद्यदीतरे^{१९} ग्रहाः स्कन्देयुरूप

1) M. H u. Bb द्विन्न 2) So Ben; die andern Mss. स्रावित३भ्यः 3) Ben गर्भमृत; Bb गर्भममृत 4) Bb वेष्टुका 5) So Ben; in M eigentlich स्युर्युण geschrieben; dann in स्युपेन corrigirt; Bb स्युर्युण; desgl. B, ohne Accent; H स्युर्युण 6) H u. Bb संत्व 7) In Bb fehlt सं 8) In Bb fehlt यं 9) So corrigirt; in Ben स; in M, H, Bb स; desgl. B, ohne Accent. 10) So meine Correctur; die Mss. पश्चेव; M पश्चेव 11) So corrigirt; in M यो ohne Accent; die andern Mss. यो 12) So corrigirt; in M, H u. Bb मन्थ्यामं; Ben मन्थ्यामं; desgl. B, ohne Accent. 13) H अनु 14) H, Bb u. B आयायण 15) Bb ह्यायायण 16) So Ben u. M; die andern Mss. सादयेत य 17) Ben क्रियते 18) Ben u. M उपधावत्येवं 19) M ददितरे

वा दस्येयुरायायणान्निर्गृह्णीयाद्यथा पुत्राः पितरं क्षितं उपधावन्त्येव
 तद्गोणकलशान्निर्गृह्यन्त एष वा एतेषां योनिः स्वदिव योनेर्निर्गृ-
 ह्यन्ते^{१)} ऽस्कन्नत्वाय सोमः स्कनस्यति तमितो ग्रहीषामीति तस्य वा
 एष परिशये यदा वा एतमवनयत्यथैष उभयतः शुक्रो ऽथो सर्वतः-
 १) शुक्रः पशुभिर्वा एष व्युध्यते यस्य सोमः स्कन्दति व्यस्य यज्ञश्छिद्यते
 पशवो वै पृषदाज्यं यत्पृषदाज्यं जुहोति पशुभिरेवैनं सम्यञ्च द-
 धाति मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यस्य विच्छिन्नं यज्ञं संमिमं दधात्वि-
 ति यज्ञमेवं संदधाति ॥ वर्धतां भूतिर्दधा घृतेन मुञ्चतु यज्ञं यज्ञप-
 तिमंहसः ॥ स्वाहा ॥ इति जुहुयादियं वा एतद्यज्ञस्य गृह्णाति
 10 यदाईतीयं भूतिरेस्या एवैनदधि मुञ्चति द्रप्सश्चस्कन्द पृथिवीमनु द्या-
 मिन्त्यभिमृशति होवास्वेवैनत्प्रतिष्ठापयति^{२)} त्रयस्त्रिंशदृपो ऽन्वति-
 षिञ्चत्यापो हि यज्ञो यज्ञं वा एतस्य विमथते यस्य पशुं विमथते
 व्यस्य यज्ञश्छिद्यते यदवदानं न विन्देत्तदाज्यस्यावद्येत्संवा^{३)} वा अन्या
 देवता यातयास्त्रीः प्रजापतिरेवायातयामा प्राजापत्यमाज्यं प्राजाप-
 १) त्या देवाः प्रजापतिहुतमेवास्य भवति यदि कामयेत ये^{४)} पशुं व्य-
 मथिषत^{५)} त आर्तिमार्हेयुरिति कुविदङ्ग यवमन्तो यवं चिदिति न-
 मउक्तिमत्य ऋचाग्निघ्ने जुहुयान्नमउक्तीरेवेषां वृद्धे ताजगार्तिमा-
 र्हेन्यथैषांष्टापदी^{६)} यन्नभस्यावद्येदवदानान्यतिरेचयेद्यन्नावद्येत्प्रोक्षि-

1) Bb पितरं क्षितं चितं; II पितरं क्षितं चितं; B पितरं क्षितं चितं 2) M निर्गृह्यन्ते 3) So Ben; in den. andern Mss. fehlt तस्य 4) So Ben; in M सर्वतः शुक्रः; in H u. Bb सर्वतः शुक्रः; desgl. B, ohne Accent. 5) In Ben u. M dies Wort ohne Accent. 6) Bb खेनेष प्रतिः; M खेनेष प्रतिः 7) H u. Bb विन्देत्, Ben चंदावस्थाव; M तंदा-
 वस्थाव 8) So Ben; die andern Mss. यातयास्त्री 9) So Ben u. M; in H, Bb u. B
 fehlt ये — 10) So corrigirt; in Ben व्यमथिषत ohne Accent; desgl. B; M व्यमथिषत;
 in H u. Bb entweder व्यमथिषत oder dasselbe ohne Accent. 11) So Ben; die
 andern Mss. मार्हेत्यं

तस्य हविषो नावद्येद्रेसेन जुहोत्येव प्रोक्षितस्य हविषो द्यति नाव-
दानान्यतिरेचयति ॥ ९ ॥

Vgl. Kap. S. 46, 6.

यथा वै शालैव सवत्सरस्तस्य यथा पक्षसी एवं पक्षसी यथा
मध्यमो वश एवं दिवाकीर्त्यं यथा वा इदं शालायाः पक्षसी
मध्यमं वशमभिसमागच्छन्त्येव वा एतत्सवत्सरस्य पक्षसी दिवा- 5
कीर्त्यमभिसंतनोति यथा मध्यमो वश एवं दिवाकीर्त्यं यदेष
शिथिरः स्यादवशीर्येत यदेतस्मिन्नह्न्येते ग्रहा गृह्यन्ते ऽहो द्रढिमे
ऽशिथिरत्वाय शुक्राया एतदहर्ग्रहा भवन्ति वैष्टुभो वै शुक्रवैष्टुभमे-
तदहः प्रत्युत्तब्ध्ये सयच्चाय सौर्यो ग्रहो गृह्यते सौर्यः पशुरालभ्यते
ऽसा आदित्य एतदहस्तं साक्षाद्घोति षड् ग्रहा गृह्यन्ते पशुः सप्तमं 11
आलभ्यते सप्त वै शीर्षंप्राणां असा आदित्यः शिरः शीर्षन्वा एतंप्रा-
णान्दधातीन्द्रो वै वृचमहन्स इमं लोकमभ्युजयदंमुं तु लोकं नाभ्यु-
जयत् विश्वकर्मा भूत्वाभ्युजयद्यैश्वकर्मणो ग्रहो गृह्यते ऽमुष्य लो-
कस्याभिजित्यै यन्ति वा एते ऽस्माल्लोकाद्यै वैश्वकर्मणं ग्रहं गृ-
ह्यन्ते पराञ्चो हि यन्तीश्वराः प्रमेतोः श्वो भूत आदित्यं गृह्णीरन्वि- 1
यं वा अदितिरियं प्रतिष्ठा यदादिउच्यो ऽस्यामव प्रतितिष्ठन्ति त-
योरन्यमन्यमा परार्धात्यक्षसो गृह्णीरन्विश्वमन्येन कर्म कुर्वाणो यन्ती-
यं वा अदितिरस्यामन्येन प्रतितिष्ठन्ति ता उभौ सहाके गृह्णीर-

1) Bb नावबेद् 2) H u. Bb यदा; desgl. B, ohne Accent. 3) H u. Bb एवं;
desgl. B, ohne Accent. 4) H u. Bb पक्षसि; desgl. B, ohne Accent. 5) Ben शु-
क्राया; H u. Bb शुक्राया 6) So Ben, die andern Mss. यो 7) Ben ही .

ज्ञानं गत्वान्तमेव गत्वोभयोलोकयोः प्रतितिष्ठन्त्यादित्येनास्मिंल्लोकै'
वैश्वकर्मणेनामुष्मिन्' ॥ १० ॥

॥ इति खिलकारण अष्टमः प्रपाठकः ॥

युञ्जते^१ मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः ।
वि होत्रा दधे वयुनाविदेका इन्मही देवस्य सवितुः परिष्टितः^३ ॥
देवस्य त्वा सवितुः प्रस३वे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामा-
ददे ॥ अश्विरसि नारिरसि ॥

उत्तिष्ठ ब्रह्मणस्पते देवयन्तस्त्वमेहे ।

उप प्रयन्तु^४ मरुतः सुदानवा^५ इन्द्र प्राश्रूर्भवा^६ सचा ॥

प्रतु^७ ब्रह्मणस्पतिः प्र देव्येतु^८ सूनृता ।

अच्छा^९ वीरं नर्यं पङ्क्तिराधसं^{१०} देवा यज्ञं नयन्तु नः ॥

1) Hier endet die alte Handschrift von Morbi (M); ausserdem nur noch ein über-
zähliges Blatt vorhanden; vgl. unten 4, 9, 25 flg. -- Auch die alte Handschrift von
Benares (Ben) hat hier ihren Schluss und die Datirung संव १५२९, wenn auch frei-
lich in ihr manche spätere Partien noch vorkommen, die aber gemäss der selt-
samen Anordnung in diesem Ms. unserer Stelle vorausgehen (cf. das Vorwort).

2) Hier beginnt die alte Hdschr. von Benares (Ben) mit p. 1. Die Paginirung geht
ohne Unterbrechung fort (von 1—105), die Hdschr. springt aber sonderbarerweise
nach einiger Zeit auf Cap. 1 über und geht dort weiter fort. Ihr Schluss liegt un-
mittelbar vor dem Anfang: 4, 8, 10 a. E.! Vgl. Näheres in der Einleitung. — An
dieser Stelle beginnt auch der Padapāṭha des 1. Kāṇḍa.

3) Im P bloss die vier
ersten Worte des Verses. 4) P उप । प्र । यन्तु । 5) P सुदानव इति सुदानवः ।
6) P प्राश्रूः । भव । 7) P प्र । एतु । 8) H u. Bb देव्येतु 9) P अच्छ । 10) H पं-
क्ती राधसं; desgl. B, ohne Accent.

देवी¹ द्यावापृथिवी अंनु मे ऽमसाथामृध्यासमद्य² मखस्य शिरः ॥
 मखाय त्वा ॥ मखस्य त्वा शीर्णे³ देवीर्वेमीरस्य⁴ भुवनस्य⁵ प्रथमजा
 ऋतावरीर्ऋध्यासमद्य⁶ मखस्य शिरः ॥ मखाय त्वा ॥ मखस्य त्वा
 शीर्णे ॥ इत्ययं⁷ आसीदतो⁸ देव्यृध्यासमद्य⁹ मखस्य शिरः ॥ मखाय
 त्वा ॥ मखस्य त्वा शीर्णे ॥ इन्द्रस्यैजो ऽसि प्रजापते रेतः ॥ ऋध्या- 5
 समद्य¹⁰ मखस्य शिरः ॥ मखाय त्वा ॥ मखस्य त्वा शीर्णे ॥ मधु त्वा
 मधुला कृणोतु ॥ मखस्य शिरो ऽसि ॥ यज्ञस्य पदे¹¹ स्थः ॥ गायत्री
 ऽसि ॥ वैष्टुभो ऽसि ॥ जागतो ऽसि ॥ मखस्य रात्रासि ॥ सूर्यस्य
 रसा¹² आश्रयस्व ॥ वृष्णो अश्वस्य निष्पदसि¹³ वृष्णस्वाश्वस्य निष्पदा
 धूपयामसि ॥ वरुणस्त्वा धृतव्रतो धूपयतु¹⁴ मित्रावरुणौ ध्रुवेण धर्म- 11
 णा ॥ अदितिष्ठा देवी विश्वदेव्यवती¹⁵ पृथिव्याः सधस्ये अङ्गिरस्व-
 त्खनत्ववट¹⁶ देवानां त्वा षन्तीर्देवीर्विश्वदेव्यवतीः पृथिव्याः सधस्ये अ-
 ङ्गिरस्वहधतु महावीरान् ॥

अर्चिषे त्वा शोचिषे त्वा ज्योतिषे त्वा हरसे त्वा ।

अभीमान्महिना¹⁵ दिवो मित्रो बभूव सप्रथाः ॥

उत अ्रवस¹⁶ आ पृथिवीम् ॥

मित्रस्य वर्षणीधृतः श्रवो देवस्य सानसि¹⁷ ।

द्युम् चित्रश्रवस्तमम् ॥

1) P देवी इति देवी ।; H u. Bb देवीर्वा; desgl. B, ohne Accent. 2) So corrigirt; vgl. Tāitt. Ār. 1, 2, 2 sowie P; Ben अंनु मेव^० खातामृध्यासामं; P अंनु मे । अंभ । सातां । ऋध्यासं । H अंनु मेव^० खान्तामृध्यासामं; Bb अंनु मेव^० खातामृध्यासामं; B अंनु मेव^० खान्तामृध्यासामं 3) Die Mss. schwanken; Ben देवीर्वेमीरस्य; H u. Bb देवीर्वेमीरस्य; P देवीः । वयोः । अस्व । 4) Bb भुतस्य 5) Die Mss. ऋध्यासामं; in P fehlend; H u. Bb मंद्य 6) H u. Bb इत्ययं; P इत्यति । अग्ने । 7) H u. Bb आसीदतो 8) P देवि । ऋध्यासं; H u. Bb मंद्य 9) H u. Bb मंद्य 10) H u. Bb पदे; P पादे ।; Tāitt. Ār. पदे 11) रसे । 12) H धूपं 13) P विश्वदेव्यवती 14) P खनतु । अवट । 15) Ben अभि मां; P अभि मान् । 16) P अ्रवसः । 17) Ben सानसि

देवरत्वा सवितोऽपतु सुपाणिः स्वङ्गुरिः ।

सुबाहुस्तं शक्त्या ॥

ऋजवे त्वासाधवे त्वा सुक्षित्यै त्वा ॥ इदमहमममामुषायणं तेजसा
ब्रह्मवर्चसेन पर्युहामि ॥ इदमहमममामुषायणं विशां स्रवेण पर्यु-
5 हामि ॥ इदमहमममामुषायणं प्रजया पशुभिः पर्युहामि ॥ छृणक्तु
त्वा वाक्छृणक्तु त्वोक्छृणक्तु त्वा हविः ॥ देवपुरश्चरसं ऋध्यासं
त्वा ॥ १ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 2 u. 3.

नमो वाचे नमो वाचस्पतये या चोदिता या च नोदिता तस्यै
वाचे नमो नमा ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो मन्त्रविद्भ्यो मन्त्रपतिभ्यो मा
0 मामृषयो मन्त्रकृतो मन्त्रविदः प्रादुर्देवी वाचमुद्यासं जुष्टां देवेभ्यः
स्वधावरीं पितृभ्योऽनुमतान्मनुष्येभ्यस्तन्मा देवा अवनु शोभायि
पितरौऽनुमदन्तु ॥ गायत्रीं छन्दः प्रपद्ये चिष्टुभं छन्दः प्रपद्ये जगतीं
छन्दः प्रपद्येऽनुष्टुभं छन्दः प्रपद्ये पङ्क्तिं छन्दः प्रपद्ये छन्दांसि छन्दः
प्रपद्ये ॥ तानि नोऽवनु तानि नः पालयन्तु तानि सां ऋद्धतु यो
15 अस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥ ब्रह्मन्प्रवर्ग्येण प्रचरिष्यामो होत-

1) So betont P साधवे 1; die andern Mss. साधवे; Tāitt. Ār. 4, 3, 3. 2) P सु-
चित्वा इति सु चित्त्वं । 3) In II u. Bb ohne Accent. 4) In den Mss. das Verbum
ohne Accent; P त्वा । अवाक् । (1) 5) In den Mss. ist das Verbum ohne Accent;
vgl. übrigens Tāitt. Ār. 4, 3, 3. 6) So Ben; in Bb देवपुरश्चः; II देवपुरश्चः; P
हविः । देव । पुनरिति पुनः । चरसे । 7) II u. Bb चोदिता 8) So Ben; P न । उ-
दिता 1; II u. Bb नोदिता; in Tāitt. Ār. 4, 1, 1 यां चोदिता यां चानुदिता 9) P उत ।
यासं । 10) So Bb; die andern Mss. जुष्टां; cf. Tāitt. Ār. 4, 1, 1. 11) Die Mss.
9) schreiben पितृभ्यो नुमतान्मः P अनुमतान्मित्यर्षु. मतां । 12) So die Mss.; auch P
शोभायि । 13) P सां रिद्धतु । (1)

घर्ममभिष्टुह्यमीद्रजनरोहिणीं पुरोडाशावधिश्चयं प्रतिप्रस्थातर्विहरं
प्रस्तोतः सामानि गाय ॥

यजुर्युक्तं सामभिर्ऋक्तखंता विश्वाभिर्धीभिः संभृतं दक्षिणाभिः ।

प्रततं पारयिष्णुं स्तुभो वहन्तु सुमनस्यमानाः ॥

भूर्भुवः स्वर्देवस्य सवितुः प्रसवै बृहस्पतिप्रसूता ॥

आमिन्द्रवन्तः प्रचरत ॥ २ ॥

Vgl. Tāitt. Âr. 4, 1 u. 4.

यमाय त्वा ॥ मखाय त्वा ॥ सूर्यस्य हरसे¹⁰ त्वा ॥ देवस्त्वा सविता
मंध्वानक्तु ॥ पृथिव्याः संपृचस्पाहि¹¹ ॥ अर्चिषे¹² त्वा शोचिषे¹³ त्वा ज्यो-
तिषे त्वा तपसे त्वा ॥ अर्चिरसि¹⁴ शोचिरसि¹⁵ ज्योतिरसि¹⁶ तपो ऽसि¹⁷
सूर्यस्य तपस्तपः ॥

10

संसीदस्व महं¹⁸ असि शोचस्व देववीतमः ।

विं धूममये अरुषं मेध्यं¹⁹ सृज प्रशस्त दर्शतम् ॥

अञ्जन्ति यं प्रथयन्तो न विप्रा वपावन्तो नाग्निना¹⁷ तपन्तः ।

पितुर्न पुत्रं¹⁸ उपसि प्रेष्टा¹⁹ आ²⁰ घर्मो अग्निरमृतो न सादि ॥

1) Die Mss. schwanken; Ben °द्राजनरोहिणी; H, Bb u. B °द्राजनरोहिणी; P अभि । सुहि । अभीदित्विं इत् । राजन् । रोहिणी ।; vgl. Pet. W. s. v. रोहिणी
2) P अधि अय । 3) P साम । 4) So Ben; H u. Bb ऋक्ताखंता; desgl. B, ohne Accent; P ऋक्ताखंति ऋक्ता खं । ता ।; Tāitt. Âr. सामभिर्ऋक्तखं त्वा 5) P पारयिष्णुं । 6) P स्तुभः ।; in H u. Bb स्तुभो 7) Ben वहं; P अवन्तु । 8) H u. Bb बृहस्पतिः प्रसूता 9) H u. Bb प्रचरता 10) So Ben; in H u. Bb रसे; desgl. B, ohne Accent; P रसे । (!) 11) So Bb; Ben u. H संपृचस्पाहि; P संपृच इति सं. पुत्रः । 12) So corrigirt; die Mss. अर्चिषे; vgl. weiter unten. 13) So corrigirt; die Mss. शोचिषे; vgl. unten. 14) Nur P अर्चि 15) P महान् । 16) So H u. Bb; Ben मेध्यं; desgl. B, ohne Accent; im P nur die ersten Worte des Verses. Vgl. RV 1, 36, 9. Tāitt. Âr. 4, 5, 2 मिथेद्य 17) P न । अग्निना । 18) P पुत्रः । 19) Ben उपसिप्रेष्टः; H u. Bb उपसि प्रेष्ट; B उपसि प्रेष्टा; P उपसि । प्रेष्टः Vgl. nam. RV 5, 43, 7. 20) In den Saqph.-Mss. ohne Accent; P चा ।

अनाधृष्टासि' पुरस्तादपैराधिपत्या' आयुर्मे दाः 'पुत्रवती दक्षिणत'^१
 इन्द्रस्याधिपत्ये' प्रजां मे दाः ॥ सुषदा पश्चात्सवितुराधिपत्ये' चक्षुर्मे
 दाः ॥ आश्रुतिरुत्तरतो' मित्रावरुणयोराधिपत्ये' श्रोत्रं मे दाः ॥ वि-
 धृतिरुपरिष्ठाद्बृहस्पतेराधिपत्ये' वाचं मे दाः ॥ ब्रह्म मे दाः 'क्षत्रं मे
 ५ दाः' पयो मे दाः ॥ मनोरश्वासि' भूरिपुत्रा' सूपसदना'^७ विश्वाभ्यो
 मा द०ष्ट्राभ्यस्याहि ॥ ३ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 1, 5, 1--5.

चिंदसि ॥ स्वाहा मरुद्भ्यः परिश्रयस्व ॥ मांसि ॥ प्रमांसि ॥ प्रतिमां-
 सि ॥ विमांसि ॥ संमांसि ॥ उन्मांसि ॥ अन्तरिक्षस्यान्तर्धिरसि' ॥
 दिवः संपृचस्याहि" ॥

10 अर्हन्विभर्षि'^{१०} सायकानि धन्वा'^{११} । अर्हन्निष्कं^{१२} यजतं^{१३} विश्व-
 रूपम्^{१४} ।

अर्हन्निदं'^{१५} दयसे विश्वमा धन्वा'^{१६} । औजीयो रुद्रस्तदस्ति'^{१७} ॥

1) So im Anschluss an P अनाधृष्टा । असि ।; die Samh. Mss. अनाधृष्टासि 2) P आधिपत्ये । 3) So H u. Bb; desgl. B, ohne Accent; P दक्षिणतः । Ben दक्षिणता 4) So im Anschluss an P आश्रुतिरित्या । श्रुतिः; die Samh. Mss. schreiben आश्रुतीरा; cf. Tāitt. Ār. 4, 5, 3. 5) P मनोः । अश्या । असि । 6) So corrigirt; die Mss. भूरिपुत्र P भूरिपुत्र इति भूरि. पुत्रः । s. Tāitt. Ār. 4, 5, 4. 7) So corrigirt, Ben सूपसदना; in H u. Bb सूप सदना; P सु । उपसदनेति उप. सदना ।; Tāitt. Ār. 4, 5, 5 सूपसदा 8) So im Anschluss an P अन्तर्धिरत्यतः । धिः ।; die Samh. Mss. °स्यान्तर्धिरसिः; cf. übrigens Tāitt. Ār. 4, 5, 6. 9) So corrigirt; die Mss. संपृचसा; auch P संपृचः ।; vgl. oben 4, 9, 3; Tāitt. Ār. 4, 5, 6 schreibt तपसस्त्रायस्व 10) H u. Bb अर्हं; P अर्हन् । 11) So Ben; vgl. die folgende Zeile; H u. Bb धन्वा ohne Accent; P धन्वा 12) Bb अर्हं; H अर्हं 13) So mit P betont; in den Samh. Mss. hat das Wort keinen Accent. 14) So die Samh. Mss.; P विश्वरूपमिति विश्व. रूपं । 15) P अर्हन् । इदं ।; H अर्हं विदं; desgl. B, ohne Accent; Bb अर्हंनिदं; Ben अर्हंनिदं 16) So H u. Bb; desgl. B, ohne Accent; in Ben विश्वमा धन्वा; P विश्व । आत्यं । अर्धं । नं । वै । 17) Ben रुद्रस्तदस्ति; H u. Bb रुद्रस्तदस्ति; desgl. B, ohne Accent; P रुद्र । तत । अस्ति ।; dieser Text kann als Muster der Corruption dienen. Die correcte Form s. RV 2, 33, 10.

गायत्रौ ऽसि¹ ॥ चैष्टुभो ऽसि ॥ जागतमसि ॥ मंधु। मंधु। मंधु² ॥
रुचितो घर्म³ ॥ ४ ॥

Vgl. Tâitt. Âr. 4. 5, 5 - 7.

दश प्राचीदश भासि⁴ दक्षिणा⁵ दश प्रतीचीदश भास्युदीचीदेशोर्धा⁶
भासि सुमनस्यमानः ॥ सां नः प्रजां पशृन्पाह्यरणीयमानः⁷ ॥ अग्नि-
ष्ट्वा वंसुभिः पुरस्ताद्रोचयतु⁸ सं मा रुचितो⁹ रोचय⁹ ॥ पितरस्त्वा य-
मराजानः¹⁰ पितृभिर्दक्षिणतो रोचयन्तु⁹ सं मा रुचितो रोचय ॥ सवि-
तां त्वादित्यैः पश्चाद्रोचयतु⁹ सं मा रुचितो रोचय¹¹ ॥ मित्रावरुणौ
त्वोत्तरतो मरुद्भि¹² रोचयेता⁹ सं मा रुचितो रोचय¹³ ॥ बृहस्पतिष्ट्वा
विश्वेदेवैरुपरिष्टाद्रोचयतु⁹ सं मा रुचितो रोचय¹³ ॥ देव घर्म¹⁴ रुचि-
तस्त्वं¹⁵ देवेष्व¹⁶ मुरुचितं¹⁷ मां देवमनुष्येषु कुरु¹⁸ रुचं मयि धेहि¹⁸
रुचिरसि¹⁹ रुच्यो¹⁹ ऽसि¹⁹ सं यथा²⁰ त्वं²¹ रुच्या रोचस एवमहं²²
रुच्या रोचिषीय²² तवेव मे रोचमानस्य रोचो भूयासुर्भ्राजिरसि²³
भ्राजू ऽसि¹⁹ सं यथा²¹ त्वं²⁵ भ्राज्या भ्राजस²⁶ एवमहं भ्राज्या भ्राजि-
षीय²⁷ तवेव मे भ्राजमानस्य भ्राजो²⁸ भूयासुर्भ्राजिरसि²⁹ भ्राजू ऽसि¹⁹

1) H u. Bb °चो सि. 2) Ben मंधुः । मंधुः । मंधुः । 3) H u. Bb घर्मः 4) Bb भासि 5) P दक्षिणाः । 6) H u. Bb भास्युः. P ऊर्धाः । 7) P अग्निः । अग्नी । य-
मानः । (1) 8) P सं । मा । रुचितः । 9) H रोचय 10) So corrigirt; die Mss. यमराजानः; P यमराजानं इति यमराजानः । 11) H u. Bb रोचय 12) P मरुद्भिः ।
13) H u. Bb रोचय 14) Die Mss. schwanken; Ben देव घर्मः; H u. Bb देव घर्मः;
desgl. B, ohne Accent; P देवः । घर्म । 15) So corrigirt; in den Mss. रुचितम् ohne
Accent. 16) So corrigirt in Anschluss an Padap. देवेषु । अ । Ben देवेष्व; H u. Bb
देवेष्व; desgl. B, ohne Accent. 17) So H u. Bb; in Ben ohne Accent; P मुरुचितं-
मिति सु. रुचितं । 18) H u. Bb setzen hier das Zeichen ॥ 19) So Ben; P रुचः ।;
die andern Mss. रुच्यो 20) P सं । यथा । 21) Ben यथास्त्वं 22) So ohne
Accent nur in P; die Samh. Mss. रोचिषीय 23) P भ्राजूः । 24) P सं । यथा ।
25) Ben यथास्त्वं 26) P भ्राजसे । 27) Ben भ्राजिषीय 28) P भ्राजः । 29) P
भाजूः ।

सं यथा^१ त्वं^२ भ्राज्या भ्राजस एवमहं^३ भ्राज्या भ्राजिषीय^४ तवेव मे
भ्राजमानस्य भ्राजो^५ भूयासुः ॥ ५ ॥

Vgl. Tâitt. Âr. 4, 6.

अपश्यं गोपामनिपद्यमानमा च परा च पथिभिश्चरन्तम्^६ ।

सं संधीचीः सं विष्णुचीर्वसाना^७ आबरीवर्ति^८ भुवनेष्वन्तः ॥

५ गर्भो देवानां जनिता मतीनां मतिः कवीनां^९ पतिः प्रजानां धर्ता
क्षत्रस्य ॥ सं देवो देवेन सवित्रा^{१०} यजत्र सं सूर्येण रोचते ॥ हृदै त्वा^{११}
मनसे त्वा दिवे त्वा सूर्याय त्वा ॥ ऊर्ध्वमिममध्वरं दिवि देवेषु होत्रा
यच्छ ॥ धर्ता दिवो रजसो^{१२} विभाति धर्ता पृथिव्यां धर्तोरोरन्तरिक्षस्य
धर्ता ॥ देवो देवानाममर्त्यस्तपोजा^{१३} अप्सु प्रावीः^{१४} ॥ विश्वासां भुवां
१० पते^{१५} विश्वस्य भुवनस्पते विश्वस्य मनसस्पते^{१६} विश्वस्य वचसस्पते^{१७}
विश्वस्य ब्रह्मणस्पते^{१८} ॥ देवश्चुत्वं^{१९} देव धर्म^{२०} देवान्पाहि तपोजान् ॥
वाजमस्मिन्निधेहि देवायुवम् ॥ मधु माधीभ्यां^{२१} मधु^{२२} माधूचीभ्यां^{२३}
मधुमान्देववीतये^{२४} ॥ समप्रिरप्रिनागत^{२५} सं देवो देवेन सवित्रा^{२६} य-
जत्र सं सूर्येणारोचिष्ट^{२७} स्वाहा ॥ समप्रिस्तपसागत^{२८} सं देवो देवेन

1) P सं । यथा । 2) Ben यथास्त्व 3) Ben भ्राज एवम 4) So ohne Accent nur in P; die Samh. Mss. भ्राजिषीय 5) H u. Bb भ्राजि 6) Ben पथिभिश्चरन्तं; desgl. B, ohne Accent; H u. Bb पथिभिश्चरन्ति; P पथिभिरिति पथिः भिः । चरन्तं । 7) P वसानः । 8) Ben आबरीवर्ति; desgl. B, ohne Accent. 9) So Ben; in H, Bb u. P कवीनां 10) P सविता । 11) So H u. Bb; P रजसः ।; in Ben राजो 12) P तपोजा इति तपः जाः । 13) So im Anschluss an den P अप्सु प्रावीः ।; die Samh. Mss. अस्तु प्रावीः 14) P भुवां । पते । 15) Die beiden letzten Worte fehlen in P. 16) P वचसः । पते ।; Bb वचस्पते 17) P ब्रह्मणः । पते । 18) Bb देवश्चुत्वं 19) H.s. B द्वे धर्मे 20) So P; in den Samh. Mss. ohne Accent. 21) P मधुमान्देववीतये मधु. मान ।; in den Samh. Mss. मधुमां geschrieben. 22) P अप्रिना । गत । 23) P सविता । 24) P सूर्येण । अरोचिष्ट । 25) P तपसा । गत ।

सवित्रा¹ यजत्र² सं³ सूर्येणायुक्तायुर्दास्त्वमस्मभ्यं⁴ घर्म⁵ वर्चोदा असि⁶
 पितासि पिता नो बोधिषीमहि⁷ त्वा⁸ नमस्ते असु⁹ मा मा हि¹⁰सीः ॥
 त्वष्टिमन्तस्वा¹¹ सपेम ॥ ६ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 7, 1—5.

देवस्य त्वा सवितुः प्रस३वे ऽश्विनोर्बाह्णभ्यां पूष्णो हंस्ताभ्यामाददे ॥
 अदित्या राज्ञासि ॥ इडा एह्यदिता एह्यसार्वेहि¹ सरस्वत्यैह्यसा- 5
 वेहि¹⁰ ॥

यस्ते स्तनः शशयो यो मयोभूर्येन विश्वा पुंष्यसि वार्याणि¹ ॥
 अदित्या¹² उष्णीषमसि ॥ पूषा त्वोपावसीदतु¹ ॥ वायुरस्यश्विभ्यां प्र-
 धापय¹¹ ॥ घर्माय¹⁵ शंस्त्व¹⁶ ॥ बृहस्पतिष्टोपसीदतु¹ ॥ दानवः स्य¹⁸ ॥
 प्रेरवः¹⁹ स्य ॥ अश्विभ्यां पिन्वस्व ॥ सरस्वत्यै पिन्वस्वेन्द्राय पिन्वस्वे- 10
 न्द्राय पिन्वस्व ॥ उप मेहि सहोजो²⁰ भागेन²¹ ॥ मधुहविरसि¹ स्वाहा
 त्वा वाताय²² सुर्यस्य रश्मये²³ सिता²⁴ वृष्टिसनये²⁵ संजुहोमि²⁶ स्वाहा ॥

1) So Ben, aber ohne Accent; H u. Bb सवित्रा; desgl. B, ohne Accent. 2) So meine Vermuthung; die Mss. सूर्येणायुग्दा; P सं सूर्येण आयु युग्दायुर्दास्त्वमस्मभ्यं; Tāitt. Ār. 4, 7, 1 सं सूर्येणायुक्त 3) H u. Bb घर्म 4) So im Anschluss an P वर्चोदा इति वर्चः । दाः । असि; in den Samh. Mss. वर्चोदा ॥ आसि 5) So im Anschluss an P; die Samh. Mss. बाधिषीमहि 6) Bb त्वष्ट्रीमन्तस; P त्वष्ट्रीमन्त इति त्वष्ट्री. मन्तः; vgl. aber auch 1, 2, 4 u. 3 7, 7. 7) H u. Bb राज्ञासि 8) So Ben; P इडे । आ । इहि । अदिते; in H u. Bb इडा एह्यसार्वेह्यदिता; desgl. B, ohne Accent. 9) So Ben; P आ । इहि । असी । आ । इहि; H u. Bb एह्यसार्वेहि; cf. auch Tāitt. Ār. 4, 8, 1. 10) So Ben; P सरस्वती । आ । इहि । असी । आ । इहि; H u. Bb एह्यसार्वेहि 11) Vgl. RV 1, 164, 19. 12) P अदित्याः । 13) Bb सजुतु; P त्वा । उप । अं व । सीदतु । 14) Dies Wort in H u. Bb ohne Accent. 15) H u. Bb घर्माय 16) P सं । त्व । 17) So corrigirt; die Mss. ऽष्टोपसीदतु; P त्वा । उप । सीदतु । 18) P स्यः । 19) So mit Ben प्रेरव; H u. Bb प्रेरव; desgl. B, ohne Accent; P प्रेरव इति प्र. ईखः । 20) P मा । इहि । सह । ऊर्जः । 21) So Ben; in H u. Bb भागेन; desgl. P. 22) Dieses Wort, das in Ben u. P steht, fehlt dagegen in Bb, H u. B. 23) Ben रश्मये 24) So Ben; in Bb das Wort ohne Accent; P सिता; H undeutlich, aber jedenfalls oxytonirt. 25) So corrigirt; Ben वृष्टिः सनये; H u. Bb वृष्टिः सनये; P वृष्टिसनय इति वृष्टिः सनये 26) P जुहोमि । (ohne सं).

इन्द्राश्विना^१ मधुनः सारघस्य^२ घर्म^३ पात वसवो यजत्रा^४ वेद ॥ गा-
यत्रमसि ॥ चैष्टुभमसि ॥ जागतासि^५ ॥ द्यावापृथिवीभ्यः त्वा पंरिगृ-
ह्णामि ॥ अन्तरिक्षेणोपयह्णामि ॥ दिविस्पृङ्^६ मा मा हिंसीः ॥
अन्तरिक्षस्पृङ्^७ मा मा हिंसीः ॥ पृथिवीस्पृङ्^८ मा मां हिंसीः ॥
तेजो ऽसि^९ तेजो ऽनुग्रहेहि^{१०} ॥ ७ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 8.

सलिलाय त्वा वाताय स्वाहा^१णवाय त्वा वाताय स्वाहा^२ सिन्धवे
त्वा वाताय स्वाहा^३समुद्राय त्वा वाताय स्वाहा^४ शिमिद्वते^५ त्वा वा-
ताय स्वाहा^६कुमुद्वते त्वा वाताय स्वाहा^७वस्यवे^८ त्वा वाताय स्वाहा^९
दुवस्यवे^{१०} त्वा वाताय स्वाहा^{११}नाधृषाय^{१२} त्वा वाताय स्वाहा^{१३}प्रतिधृ-
षाय^{१४} त्वा वाताय स्वाहा^{१५}ग्रये त्वा वसुमते^{१६} स्वाहा^{१७}सोमाय त्वा रु-
द्रवते स्वाहेन्द्राय त्वा मरुत्वते स्वाहा^{१८}यमाय त्वा पितृमते ऽङ्गिरस्वते^{१९}
स्वाहा ॥ सवित्रे त्वभूमते^{२०} विभूमते वाजवते^{२१} बृहस्पतिवते^{२२} विश्वदे-
व्यावते स्वाहा ॥ अहः केतुना जुषता^{२३} स्वर्ज्योतिर्जुषता^{२४} स्वाहा ॥
रात्रिः^{२५} केतुना जुषता^{२६} स्वर्ज्योतिर्जुषता^{२७} स्वाहा ॥ ८ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 9.

- 1) So im Anschluss an P इन्द्र । अश्विना 1; die Samh. Mss. schreiben इन्द्राश्विना
2) So im Anschluss an P मधुनः । सारघस्य । Ben मधुनः सारघस्य; H u. Bb मधुन
सारघस्य; desgl. B, ohne Accent. 3) So P; die Samh. Mss. घर्म 4) P यजत्राः ।
5) P जागत । असि 1; H u. Bb जागतासि 6) P दिविस्पृगिति दिवि. स्पृक् । -7) P
अन्तरिक्षस्पृगित्यन्तरिच. स्पृक् । 8) Bb पृथिवीस्पृङ्; P पृथिवीस्पृगिति पृथिवी. स्पृक् ।
9) P तेजः । अनु । प्र । इहि 10) P अशिमिद्वत इत्याशिमि. वते । 11) So Ben; desgl.
B, ohne Accent; P अवस्यवे 1; in H u. Bb वसवे 12) Bb दुवस्वते wie Tāitt Ār.
4, 8, 1. 13) P त्रनाधृषाय । 14) P अप्रतिधृषायित्यप्रति. धृषाय । 15) So betonen
H, Bb u. P; in Ben वसुमते 16) P अंगिरस्वते । 17) So Ben u. Bb; P त्वा । चसु-
मन्त इत्यु. पते 1; H स्वभूमते; desgl. B, ohne Accent. 18) P वाजवत इति वाज-
वते । 19) Bb बृहस्पतिवते; Ben बृहस्पतिमते 20) P स्वर्ज्योतिरिति स्व. ज्योतिः ।
21) H u. Bb रात्रिन्

दिवि धा^१ इमं^२ यज्ञमिमं^३ यज्ञं दिवि धाः^४ स्वस्ति घर्माय^५ स्वस्ति
 घर्मपिते^६ ॥ •विश्वा आशा^७ दक्षिणसंदिश्वान्देवानयाडिह^८ ॥ औं
 श्रावय ॥ अस्तु श्रौषट् ॥ घर्मस्य^९ यज ॥ अश्विना^{१०} घर्मं पिबत^{११} हा-
 द्रांनुमनु^{१२} मां^{१३} द्यावापृथिवी अनु मे ऽमसातामिहैव^{१४} रातयः सन्ति
 स^{१५} यजुभिः^{१६} स्वाहेन्द्राय^{१७} स्वाहेन्द्राय वट् ॥ स्वाहाकृतस्य घर्मस्य^{१८}
 मधोः पिबतमश्विना^{१९} घर्ममपातमश्विना^{२०} वहद्विष्याभिरुतिभिः^{२१} स्व
 पेद्व^{२२} यथा वैट् ॥ इषे^{२३} पिपीहि^{२४} ॥ ऊर्जे^{२५} पिपीहि^{२६} ॥ अस्यै ब्र-
 ह्मणे पिपीहि ॥ अस्यै स्रवाय पिपीहि ॥ इष ऊर्जे^{२७} पिपीहि ॥ सुभू-
 ताय पिपीहि ॥ ब्रह्मवर्चसाय पिपीहि ॥ अस्यै^{२८} विशे^{२९} मह्यं ज्यैष्ठ्याय
 पिपीहि ॥ घर्मो ऽसि^{३०} घर्ममेम्यस्यै^{३१} ब्रह्मणि धारय ॥ स्रवं धारय^{३२} ॥ १०
 विशं धारय^{३३} ॥ पूष्णे शरसि^{३४} स्वाहा ॥ यावभ्यः स्वाहा ॥ प्रतिर-
 वैभ्यः^{३५} स्वाहा ॥ द्यावापृथिवीभ्या^{३६} स्वाहा^{३७} पितृभ्यो घर्मपेभ्यः

1) P धाः । 2) So P; in Ben घर्माय; in Bb ohne Accent. 3) So im Anschluss an P घर्मपिते इति घर्म. पिते ।; Ben घर्मः पिते; H u. Bb घर्मः पिते; desgl. B. ohne Accent. 4) P विश्वाः । आशाः । 5) Die Mss. schwanken; H u. Ben दक्षिणः संद; Bb दक्षिणः संद; desgl. B. ohne Accent; P दक्षिणसंदिश्वान्देवानयाडिह संत । 6) H u. Bb अनयाडिहाः; Ben अनयाडिह; P अयाट् । इह । 7) H u. Bb घर्मस्य 8) So H u. Bb; in Ben अश्विना 9) P हाद्रानु । अनु । 10) So P; die Samh. Mss. मान् 11) So im Anschluss an P अनु । मे । अमसाता । इह । एव ।; die Samh. Mss. schreiben अनु मे वसातामिहैव; Ben अमिहैव 12) Die Samh. Mss. यजुभिः; P यजुभ्यः । 13) Das Verbum in P ohne Accent. 14) Ben वहद्विः; P वहट् 15) So H u. Bb; in Ben पेद्व^{२२}; desgl. B. ohne Accent; P त्वं । पेयवान् । 16) So corrigirt; Ben इषे; desgl. P; Bb इषे; desgl. H u. B. ohne Accent. 17) So P; die andern Mss. पिपीहि । 18) So corrigirt; die Mss. ऊर्जे 19) So Ben; in H u. Bb इषा ऊर्जे; desgl. B. ohne Accent; P इषे । ऊर्जे । 20) So Ben; in H अस्यै; Bb अस्यै; P अस्यै । 21) H u. Bb विशे 22) Ben घर्मासि; P घर्म । असि । 23) H u. Bb म्यस्यै; desgl. B. ohne Accent; P घर्म । एमि । अस्यै इत्यस्यै । 24) H धारय 25) H u. Bb धारय 26) In Ben dies Wort ohne Accent; P शरसः ।; Taitt. Ār. 4, 10, 3 शरसे 27) So im Anschluss an P प्रतिरवैभ्य इति प्रति. रवैभ्यः ।; Ben प्रतरवैभ्यः; H प्रातरवैभ्यः; desgl. B. ohne Accent; Bb प्रातरवैभ्यः; Taitt. Ār. 4, 9, 3 प्रतिरवैभ्यः 28) So betont P; die Samh. Mss. द्यावापृथिवीभ्या

स्वाहा ॥ रुद्राय रुद्रहोत्रे' स्वाहा ॥ हुतं' हविर्मधुहविरसीन्दतमे'
ऽग्नौ' स्वाहा ॥ अश्याम' ते देव घर्म' ऋभूमतो' यिभूमतो' वा-
ज्रवतो' बृहस्पतिवतो विश्वदेव्यावतः' पितृमतो' ऽङ्गिरस्वत' उशीम-
हि' त्वानमस्ते अस्तु' मा मा हिमीः ॥ ससाद्यमानायानुब्रूहि ॥ अह्ने
5 स्वाहा ॥ रात्रिः स्वाहा ॥ ९ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 9, 3: 1, 10.

पशूनां ज्योतिरसि विभृतं¹¹ देवत्रा ज्योतिर्भा¹² असि ॥ वनस्पती-
नामपामौषधीनां रसो वाजिनं त्वा वाजिन्यवनयाम्यूध्वं¹³ मनः स्व-
10 र्ग्यम् ॥ पयो ऽसि पयस्वी¹⁴ भूयासम् ॥ घर्म¹⁵ या ते दिवि ऋग्यां
दिवि या बृहति या स्तनयित्नां या जागते छन्दसीयं¹⁶ ते तामवयजे
तस्यै ते स्वाहा ॥ घर्म या ते ऽन्तरिक्षे ऋग्यान्तरिक्षे या वांते या वा-
मदेव्ये¹⁷ या वैश्रुमे छन्दसीयं ते तामवयजे तस्यै ते स्वाहा ॥ घर्म या ते पृ-
थिव्यां ऋग्यां पृथिव्यां याग्नौ या रथन्तरे या गायत्रे छन्दसीयं ते तामव-
यजे तस्यै ते स्वाहा ॥ प्रस्तोतः साम गाय ॥ अन्वद्य¹⁸ न¹⁹ इत्येषां ब्रह्मण-
स्त्वा परंस्याय²⁰ क्षत्रस्य तन्वृस्पाहि ॥ विशस्त्वा धर्मणा वयमन् परि-

1) P रुद्रहोत्र इति रुद्र होत्रे। 2) P हुतं। हरिः। मधु। हविः। असि। इन्द्रतम इतीन्द्रतमे।
3) So betont P; die Samh. Mss. अश्याम 4) H u. Bb देवधर्म 5) P ऋभुमत इति ऋभुमतः।
6) P विभूमत इति विभु. मतः। 7) P वाजवत इति वाज. वतः। 8) So im An-
schluss an P विश्वदेव्यावतः। विश्वदेव्यावत इति विश्वदेव्य. वतः।; die Samh. Mss. वि-
श्वदेव्यवतः; vgl. aber auch 4, 9, 8 a. E. 9) Die Mss. schwanken; H u. Bb पितृमतो
ङ्गिरस्वत; Ben पितृमतो ङ्गिरस्वत; P पितृमत इति पितृ. मतः। अङ्गिरस्वतः।; vgl.
oben 4, 9, 8 a. E. 10) So corrigirt; Ben उशीमहि; in den andern Mss. das Wort
ohne Accent. 11) So P; die Samh. Mss. विभृतं 12) P ज्योतिर्भा इति ज्योतिः-
भाः। 13) Bb वाजिन्यवः P वाजिन। अन्व। नयामि। 14) P पयस्वी। 15) In
Ben u. P ohne Accent 16) P छंदसि। इयं।; Ben छंदसायं; vgl. aber weiter unten.
17) P वामदेव्ये। 18) So Ben; in H u. Bb अन्वद्य; s. d. Folgende. 19) H u. Bb
म 20) So corrigirt nach Anleitung von VS 38, 19; die Samh. Mss. schreiben पर-
स्यायं; P परंस्याया इति परं. पायाः।

क्रामाम' सुविताय नव्यसे ॥ प्रस्तोतः साम गाय ॥ अन्वद्य' न' इत्ये-
षा' प्राणस्य ज्ञा' परस्याय' चक्षुषस्तन्वृस्याहि ॥ श्रोत्रस्य त्वा धर्मणा'
वयमनु परिक्रामाम' सुविताय नव्यसे ॥ प्रस्तोतः साम गाय ॥ अ-
न्वद्य' न' इत्येषा' दिवस्त्वा' परस्याय' ॥ अन्तरिक्षस्य तन्वृस्याहि ॥
पृथिव्यास्ता धर्मणा वयमनु परिक्रामाम'¹⁰ सुविताय नव्यसे चतुः-
संक्तिर्ऋतस्य'¹¹ नाभिः सतो घर्मो विश्वायुः शर्म सप्रथाः ॥ अप द्वेषा'¹²
अपङ्करो'¹³ अन्यत्रतस्य'¹⁴ सश्विम'¹⁵ वल्गुरसि'¹⁶ शंयोर्धायाः'¹⁷ ॥ शिशुर्जन-
धायाः ॥ शं च वक्षि ॥ परि च वक्षि ॥ घर्मैतत्तैः ऽन्ममेतत्पुरीषम ॥ तेन
वर्धस्व चाप्यायस्व' वर्धिषोमहि'¹⁸ च वयमा च प्यायिषीमहि'¹⁹ च-
व्यूसा'²⁰ यो अस्मान्द्वैष्टि यं च वयं द्विषाः ॥ १० ॥

10

Vgl. Tānt. Ār. 1, 11.

रन्तिर्नामासि'²¹ दिव्यो गन्धर्वस्तस्य ते पङ्कडविर्धानमभिरध्यक्षो'²²
रुद्रो अधिपतिर्विश्वावसु'²³ सोम गन्धर्वमापो'²⁴ ददशुषीस्तदतेनान्व-

1) So mit dem P अन्नु । परि । क्रामाम ।; Ben °क्रामाम; Hu Bb °माम 2) Hu. Bb अन्वद्य 3) So meine Correctur; Ben प्राणस; P प्राणः ।; H u. Bb प्राणस; desgl. B, ohne Accent. 4) So corrigirt; vgl oben; H u. Ben परस्यायाञ्चं; Bb परस्यायाञ्चं; desgl. B, ohne Accent; P परस्याया इति परः. पायः । 5) H u. Bb धर्मणो 6) So im Anschluss an P अन्नु । परि । क्रामाम ।; Ben °मनुपरिक्रामाम; H u. Bb °मनुपरिक्रामाम 7) H u. Bb अन्वद्य 8) H u. Bb दिवस् 9) So corrigirt; die Samh. Mss. schreiben परस्याय; in P dieses Wort nicht wiederholt. 10) So im Anschluss an P; in Ben °मनुपरिक्रामाम; H u. Bb °मनुपरिक्रामाम 11) So im Anschluss an P; चतुः संक्तिरिति चतुः संक्तिः ।; die Samh. Mss. चतुः संक्तिः 12) So corrigirt; die Samh. Mss. द्वेषा; P द्वेषः । 13) Die Samh. Mss. ङ्करो; in P ङ्कः । 14) So im Anschluss an P अन्यत्रतस्येत्यर्थ. त्रतस्य 15) So P; die Samh. Mss. सश्विम 16) So Bb; in P वल्गुः ।; die andern Mss. वल्गूर 17) P शंयोर्धाया इति शंयोः धायाः । Tānt. Ār. 4, 11, 3 वल्गुरसि शंयुधायाः 18) H u. Bb वर्धिषीमहि 19) P प्यायिषीमहि ।; Bb प्याहिषीमहि; B प्याहिषीमहि 20) P वि । व्यूसा 21) P रति 22) So Ben; in den andern Samh. Mss. पङ्कट ॥ हविः 23) Die Mss. schwanken; Ben विश्वावसु; desgl. B, ohne Accent; Bb विश्वावसु; H विश्वावसु; P विश्वावसु विश्ववसुमिति विश्व. वसु । 24) So im Anschluss an P सोमो गन्धर्वो; cf. RV 10. 133, 4; Ben सामी गन्धर्वो मापो; H u. Bb सामि गन्धर्वो; desgl. B, ohne Accent.

वाय॑स्त्विन्द्रस्य॑ वै रुद्रो॑ रा॒हाणं॑ आसां॑ परि॑ सूर्यस्य॑ परिधी॑र-
पोरु॑ वीरेभि॑रधि॑ तन्नो॑ गृणानो॑ रजसो॑ विमानो॑ यद्वा घा॑ सत्य-
मुत॑ यन्न॑ विद्म॑ ॥ धिय॑ इन्वानो॑ धिय॑ इन्नो॑ अब्यात्¹⁰ ॥ सस्त्रि॑म-
विन्द॑च्चरणे॑ भ॒दीनाम॑पावृ॒णोहृषे॑¹² अस्मद्र॑शाना॑म्¹¹ ॥ प्रा॑सां¹³ गन्धर्वो॑
५ अमृ॑तानि वोच॑त्¹⁵ ॥ इन्दुं¹⁶ दक्षं॑ परि॒दादा॑हीना॑म्¹⁷ ॥ वा॒र्षाहरं॑¹⁸
सां॑ गाय ॥ चि॒दसि॑ समु॒द्रयो॑निः¹⁹ ॥

इन्दुर्दक्षः श्येनं²⁰ ऋता॒वा हि॑रण्यप॒क्षः शकु॑नो॒ भुरण्युः॑ ।

महान्त्स॒र्धस्थे॑ ध्रुव॑ आ॒ निष॑त्तो नमस्ते अस्तु॒ मां मा हि॑सीः ॥

सोम॑पीथानु॒ मेहि॑²² ॥ इ॒ष्टाहो॑त्रोय॑ साम॒ गाय॑ पु॒नरु॒र्जा॑ सह॒ रथ्ये॑-
त्येके॑²³ श्ये॑त॒ साम॒ गाय॑ ॥ उ॒दु त्यं चि॒त्रमि॑त्येके॑ ॥ वा॒मदे॒व्यं साम॑
गाय ॥ इ॒मं सु॑ ध्रु॒ त्वम॑स्माक॑ सनि॒ गाय॑ च॒ नव्या॑सम्²⁷ ॥ अग्नि॑दे॒वेषु॑
प्र॒ वोच॑²⁸ ॥ भूः स्वा॑हा ॥ ११ ॥

Vgl. Tañt. Àr. 4, II, 5

1) P ददृशुषीः; Ben ददृशुषीस; H u Bb ददरिशुषीस; desgl. B, ohne Accent; cf. RV 10, 139, 1. 2) P रारहाणः। 3) Ben आसां। 4) P अप। ऊर्णु। 5) Ben रंधी। 6) P तत्। नः; Ben तन्नो; H u Bb तन्नो; desgl. B, ohne Accent. 7) P धियः। 8) So Ben; desgl. in H. Bb u. B, ohne Accent; P हिन्वानः; Tañt. Àr. हिन्वानो। 9) Ben धिय इनो; P धियः। इत्। नः; Bb धियदतो; H धियदतो; B धियदतो। 10) So P; die Samh. Mss. अब्याट; cf. Rv. 10, 139, 5. 11) P सन्तोम; Bb सन्तिम। 12) So im Anschluss an P दूरः; Ben दूरो; desgl. B, ohne Accent; H u Bb वसे; cf. RV 10, 139, 5. 13) So die Samh. Mss.; P अस्मद्रशानामित्वस्त्रि-
रथाना। cf. ubi RV 10, 139, 6. 14) So im Anschluss an P प्र। आसां; die Samh. Mss. प्रासां। 15) So im Anschluss an P अमृतानि। वोचत्; die Samh. Mss. अमृ-
तानु॑वोच। 16) P इन्द्रं। 17) Die Mss. schwanken; H u. Bb परि॒दादा॑हीनाः oder परि॒दादा॑हीनाः; Ben परि॒दादा॑हीनाः; B परि॒दादा॑हीनाः; P परि॒दादा॑हीनाः। दादात्। अहीनाः; vgl. RV 10, 139, 6. 18) So H u. Bb; nur ohne Accent; P वा॒र्षाहरं॑मित्ति वा॒र्षा हरं। Ben वा॒र्षाहारं॑; desgl. B, ohne Accent. 19) H र्वोनि। 20) P श्येनः। 21) Ben ध्रुवा। 22) P सोमवपीथ। अनु॒ मा। इहि; H u. Bb र्थानमेहि। 23) So Ben; P इ॒ष्टाहो॑त्रोयमित्तिष्टाहोत्रोयः; H u. Bb इ॒ष्टाहोत्रं॑; desgl. B, ohne Accent. 24) P ऊर्जा। 25) P रथ्या। 26) Die Mss. त्येके। 27) H u. Bb श्ये॑त; P श्ये॑त्। 28) P इ॒मं। ऊ॒ इत्यं। सु॒। 29) H u. Bb नव्यासां। 30) Ben मोचः; P वोचं।

मां नो घर्म व्यथितो¹ विव्यधीन्मां² न³ आयुः परमवरं⁴ मान-
दोनैः⁵ ।

मो ष्वत्वमस्मान्तराधान्मां⁶ रुद्रियासो अभि गुल्बधानः⁷ ॥

मां नः क्रतुभिर्हीडिषेभिरस्मद्विषः⁸ मुनीथो मां परा दैः⁹ ।

मां नो अग्निं¹⁰ निर्वृतिर्मां न¹¹ आष्टान्मां¹² नो द्यावापृथिवी¹³ ।
हीडिषेयाम¹⁴ ॥

उतां नो¹⁵ मित्रावरुणां¹⁶ इहागतं¹⁷ मन्मा दीध्याना उतां नः¹⁸ ।
सखायां¹⁹ ।

आदित्यानां प्रसृतिर्हेतिरुयां²⁰ शरां वाष्टाद्विषा²¹ वारुणैः ॥

विधुं दद्राणं²² समने बहूनां युवानं संतं पलितो जगाद²³ । 10

देवस्य पश्य काथं महित्वाद्याममार सख्यः²⁴ समानः²⁵ ॥

जरि चैतिदभिश्शिषः²⁶ पुरा चकृभ्या²⁷ आतृद²⁸ ।

1) So Bb; in H u. Ben ohne Accent; P व्यथितः । 2) P विं । व्यधीत् । मां ।
3) P नः । 4) So corrigirt; die Mss. परमवरं; auch P अवरं । 5) So die Mss.; P
मां । अनत् । आ । उनेः । Taitt. Ār. 4, 20, 2 मां रंजो नैः । 6) Ganz corrupt; die
Mss. schwanken; Ben मो ष्वत्वमस्मांतराः; H u. Bb मे ष्वत्वमस्मातराः; B मो ष्वत्वमं
स्मातराः; P मां इति मो । स्वत्वमिति स्व. त्वं । अस्मि । अंतरित्वंतः । अधात् । मां । Taitt.
Ār. 4, 20, 2 मां स्वस्मां स्वत्वमस्मांतराधाः । 7) P अभि गुल्बधानः । Taitt. Ār. अभि-
गुल्बधानः । 8) Ben ०स्मद्विषः; P हीडिषेभिः । अस्मद्विष इत्यस्मत् द्विषः । 9) So im
Anschluss an P परा दैः । die Samh. Mss. परा दैः । 10) P अग्निः । 11) H u. Bb
मनी । 12) Ben u. P आष्टां । 13) So P; die Samh. Mss. द्यावापृथिवी । 14) So P;
die Samh. Mss. हीडिषेयां । 15) P उतं । नः । 16) Bb मित्रावरुणा । 17) P इह ।
आ । गत । 18) P दीध्यानां । उतं । नः । 19) So ist wohl zu lesen; Ben सखायाः;
H u. Bb सखायाः; desgl. B. ohne Accent; P सखायः । 20) So Bb; in Ben हेतिः;
P हेतिः । in H ohne Accent. 21) P शरां । वा । अष्टात् । हविषा । 22) P द-
द्राणं । 23) P जगार । 24) So Ben; H महित्वाद्याममारसख्यः; Bb महित्वाद्या-
ममारसख्यः; desgl. B. ohne Accent; in P महित्वेति महि. त्वां । अथ । ममार । सं ।
ह्यः । 25) P सं । आन । 26) So scheint die Maitr.-Lesung dieses corrupten Verses
combinirt aus Samh. u. P; die Samh. Mss. जरि चैतिदभिश्शिषः; P जरि । च इति
इत् । अभिश्शिष इत्यभिश्शिषः; cf. RV 8, 1, 12. 27) P चकृभ्य इति चकृ. भ्यः । 28) So
im Anschluss an P आ । तृद । Ben आकृद; H u. Bb आक्रीद; B आक्रिद

संधातां¹ संधिर्मघवा पुरुवसुर्निष्कर्ता² विहृतं³ पुनः ॥

उदु तिष्ठ स्वध्वरं⁴ ऊर्ध्वं ऊ षु ण⁵ इत्येके ॥ पुनरुर्जा सह रथ्येत्येके ॥

उदु त्वं चित्रमित्येके ॥ भूः स्वाहा ॥ भुवः स्वाहा ॥ ३स्वः⁶ स्वाहा ॥

भूर्भुवः ३स्वः स्वाहा ॥ १२ ॥

Vgl. Tāitt. Âr. 4., 20.

भूर्भुवः ३स्वर्मयि तदिन्द्रियं⁷ वी३र्यं⁸ मयि रायो मयि रक्षो मयि
दक्षो मयि क्रतुर्मयि⁹ धेहि सुवीर्यम् ॥

तिसृभिर्घर्मो विभात्याकृत्या¹⁰ मनसा सह¹¹ विराजा ज्योतिषा सह¹²
तपसा ब्रह्मणा सह¹³ तस्य दोहमशीमहि¹⁴ तस्य भक्षमशीमहि¹⁵
तस्य ता उपहूता¹⁶ उपहृतस्य भक्षयामि ॥ १३ ॥

Vgl. Tāitt. Âr. 4, 21.

उदस्य¹⁷ शुष्माङ्गानोर्नाव्या¹⁸ विभर्ति भारं¹⁹ पृथिवी न भूमीः¹⁷ ॥
प्र शुक्रैतु¹⁸ देवी मनीषा¹⁹ अस्मत्सुतष्टो²⁰ रथो न वाणीः²¹ ॥ १४ ॥

Vgl. Tāitt. Âr. 4, 17.

चिदसि ॥ बृहस्पतिष्ठा सादयतु पृथिव्याः पृष्ठै²² तेन ऋषिणा²² तेन

1) So im Anschluss an P संधतिरिति सं धातां I; Ben संधाताः II u. Bb संधातां

2) So Ben; II u. Bb पुरावसुः; B पुरीवसुः; P पुरीवसुरिति पुरः वसुः I; s. RV 8, 1, 12.

3) So II u. Bb; Ben विहृतं; P विहृतमिति वि. हृतं I 4) P उदु I तिष्ठत् I स्वध्वरं

इति सु. अध्वरः I 5) P ऊर्ध्वः I उ I सु I न I 6) So corrigirt; Ben स्वः; II u. Bb

स्वः ohne Accent. 7) P रंभः I दंभः I भंभः I क्रतुः I 8) So Ben; auch P आकृत्या

कृत्या I 9) So P; die Samh. Mss. सह 10) II u. Bb सह 11) So Ben; P दोहं I

असि I मयि I; II u. Bb दोहमशीमहि; desgl. B, ohne Accent. 12) Bb मही; P

भंभं I असि I मयि I 13) P ते I उपहृत इत्युप हृतः I 14) So im Anschluss an P

उदु I अस्व I; die Samh. Mss. उदस्य 15) R नाव्याः I 16) So Ben u. P; in II,

Bb u. B भारः 17) P भूमिः I 18) P शुक्रा एतु I 19) P देवी I मनीषा I 20) P

अस्मत् सुतष्ट इति सु. तष्टः 21) So Ben; in II u. Bb वाणीः; P वाणी 22) II u. Bb

ऋषिणा

विधिना' तेन छन्दसा तेन ब्रह्मणा तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा
सीद॥१५॥

प्रजापतिष्ठा सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे तेन ऋषिणा तेन विधिना'
तेन छन्दसा तेन ब्रह्मणा तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद॥ १६॥

उग्रश्च भीमश्च^३ ध्वान्तश्च धनवाञ्च^४ सहसावाञ्च^५ सहीयसः ॥ वि-
क्षिपः^६ ॥ विज्ये^७ विव्ये^८ विक्षिपेत्^९ ॥ १७ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 1, 25 u. 21.

सवत्सरोऽसि^१ परिवत्सरोऽसीदावत्सरो^{१०} ऽस्युद्धत्सरो^{११} ऽसि^{१२}वत्सरो
ऽसि^{१३} ॥ तस्य ते वसन्तः शिरो^{१४} ग्रीष्मो^{१५} दक्षिणं^{१६} पक्ष^{१७} वर्षा^{१८} उत्तर^{१९}
शरत्पुच्छम् ॥ हेमन्तो मध्य^{२०} शिशिरं^{२१} प्रतिष्ठानं^{२२} तस्य^{२३} ते मासाश्चा-
र्धमासाश्च ऋतवः परिवत्सराः ॥ अहोरात्रे ते कल्पेतामैहि^{२४} प्रैहि^{२५} वृ-
हि^{२६} समिद्युदीची ॥ १८ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 19; Mān. Cr. 1, 6, 4.

1) So Ben; in Bb विधिना; H विधिना; in P unklar, ob विधिना oder विधिना
2) So Ben; Bb विधिना; H विधिना; P fehlt. 3) B भीष्मश्च 4) P धनवानिति
धनवान् । च । Tāitt. Ār. 4, 25 धनयञ्च 5) P सहसावान् । सहसावानिति सहस-
वान् । च । 6) P वि । क्षिप । 7) So H u. Bb; P विज्ये इति ग्वि. ज्ये । Ben विज्ये
8) H u. Bb विव्ये; P विवे इति विवे । 9) P वि । क्षिपे । 10) P इदावत्सर इतीदा-
वत्सरः । 11) P इद्धत्सर इतोद्धत्सरः । (?) 12) Diese beiden Worte finden sich in Ben,
fehlen aber in den andern Samh. Mss.; P auch वत्सरः । असि । 13) P ग्रीष्मः ।
14) Ben u. P दक्षिणः 15) P वर्षाः । 16) So betonen H u. Bb; in Ben u. P शि-
शिरं 17) So im Anschluss an P प्रतिष्ठानं । प्रतिष्ठानमिति प्रति. स्थानं । in Ben
प्रतिष्ठानञ्च; desgl. B, ohne Accent; H u. Bb प्रतिपानञ्च 18) So Bb u. P; die andern
Mss. यञ्च 19) So corrigirt; H u. Bb वीहि; desgl. B, ohne Accent; Ben वैहि; B
वि । इहि ।

असृङ्मुखो^१ रुधिरणाभ्यक्तो^२ यमस्य दूतश्च^३ वाग्निवधावति ॥ गृध्रः
सुपर्णः^४ कुणपं^५ निषेवति^६ यमस्य दूतः प्रहितं^७ एष एति^८ व्यसौ^९ यो
अस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विषः ॥ १९ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 29.

तच्चक्षुर्देवहितं पुरस्तात्शुक्रमुच्चरत् ॥ पश्येम शरदः शतं जीवेम
शरदः शतं प्रब्रुवाम^{१०} शरदः शतं शृणुयाम^{११} शरदः शतम् ॥ २० ॥

निधायो वा३^{१२} निधायो वा३ निधायो वा३ औं वा३ औं वा३
औं वा३^{१३} ए ऐ औं स्वर्णज्योतिः^{१४} ॥ २१ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 40.

बृहद्वा३^{१५} बृहद्वा३ बृहद्वा३ बृहद्वा इम्^{१६} बृहद्वा इम् बृहद्वा इम् ॥
इम् इम् इम्^{१७} स्वर्णज्योतिः^{१८} ॥ २२ ॥

10 पृथिवी समित्तामपिः^{१९} समिन्दे^{२०} सापिः^{२१} समिन्दे^{२२} तासहं स-
मिन्ये^{२३} सा मा समिद्धा संसमिद्धा तैजसा ब्रह्मवर्चसेन समिन्यता^{२४}

1) असृङ्मुख इत्यमृक्. मुखः । 2) So corrigirt; die Mss. ०णाभ्यक्तो; P अंभक्त इ-
त्यभि. अक्तः । 3) So Ben; in P दूतः । च ।; H u. Bb दूतरः; desgl. B, ohne Accent;
Tāitt. Ār. 4, 29 यमस्य दूतः श्वपाद्विधावसि । 4) P सुपर्ण इति सु. पर्णः । कुणपमिति
कुण. पं । 5) P र्दं । सेवती । 6) P प्रहित इति प्र. हितः । 7) B इति; P एषः ।
एति । 8) P वि । असौ । 9) Bb ०मुच्चरत्; P पुरस्तात् । शुक्रं । उच्चरदित्युत्. चरत् ।
10) So B, nur ohne Accent; P प्र । ब्रुवाम ।; H u. Bb प्रब्रुवाम; in Ben fehlt dies
Word und die beiden folgenden. 11) So corrigirt; die Mss. शृणुयाम; P शृणुयामः ।
12) In P वा ohne Accent. 13) In Ben fehlen alle die ३; in H fehlen sie nach औं
वा, in Bb nur vor dem ersten निधायो und vor dem ersten औं eine ३; in B
finden sich alle ३. 14) Ben u. Bb स्वर्णं ज्योतिः; P स्वर्णज्योतिरिति स्वर्णं. ज्योतिः ।
15) P बृहद्वा इति बृहत्. भट्ट । 16) P बृहद्वादीमिति बृहत् भाः. इं । 17) Diese drei
letzten इम् in H u. Bb ohne Accent. 18) Ben u. Bb स्वर्णं ज्योतिः 19) So Ben;
in H u. Bb समित् P समिदिति । स. इत् । 20) So corrigirt; Ben सापिः; H u. Bb
...पिः; P सा । अपिः ।

स्वाहा ॥ अन्तरिक्षं॑ समि॑त्तां वायुः॑ समिन्धे॑ सा वायुं॑ समिन्धे॑
तामहं॑ समिन्धे॑ सा मा समिद्धा सुसमिद्धा तैजसा ब्रह्मवर्चसेन स-
मिन्धता॑ स्वाहा ॥ द्यौः समि॑त्तामादित्यः॑ समिन्धे॑ सादित्यं॑ स-
मिन्धे॑ तामहं॑ समिन्धे॑ सा मा समिद्धा सुसमिद्धा तैजसा ब्रह्मव-
र्चसेन समिन्धता॑ स्वाहा ॥ दिशः समि॑त्तां प्रजापतिः॑ समिन्धे॑ सा 5
प्रजापतिं॑ समिन्धे॑ तामहं॑ समिन्धे॑ सा मा समिद्धा सुसमिद्धा तै-
जसा ब्रह्मवर्चसेन समिन्धता॑ स्वाहा ॥ २३ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 41, 1-3.

अग्ने व्रतपते व्रतं चरिष्यामि॑ तन्ने प्रब्रवीमि॑ तन्मे गोपायं॑ तञ्ज-
केयं॑ तेन शकेयं॑ तेन राध्यासम् ॥ वायो व्रतपते व्रतं चरिष्यामि॑
तन्ने प्रब्रवीमि॑ तन्मे गोपायं॑ तञ्जकेयं॑ तेन शकेयं॑ तेन राध्यासम् ॥ 1
सूर्ये व्रतपते व्रतं चरिष्यामि॑ तन्ने प्रब्रवीमि॑ तन्मे गोपायं॑ तञ्जकेयं॑
तेन शकेयं॑ तेन राध्यासम् ॥ व्रतानां॑ व्रतपते व्रतं चरिष्यामि॑ तन्ने
प्रब्रवीमि॑ तन्मे गोपायं॑ तञ्जकेयं॑ तेन राध्यासम् ॥ २४ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 41, 3 u. 4.

पृथिवी समि॑त्तामग्निः॑ समिन्धिष्टं॑ साग्निं॑ समिन्धिष्टं॑ तामहं॑ स-
मिन्धिष्टं॑ सा मा समिद्धा सुसमिद्धा तैजसा ब्रह्मवर्चसेन समिन्धिष- 1
ता स्वाहा ॥ अन्तरिक्षं॑ समि॑त्तां वायुः॑ समिन्धिष्टं॑ सा वायुं॑
समिन्धिष्टं॑ तामहं॑ समिन्धिष्टं॑ सा मा समिद्धा सुसमिद्धा तैजसा
ब्रह्मवर्चसेन समिन्धिषता॑ स्वाहा ॥ द्यौः समि॑त्तामादित्यः॑ समिन्धिष्टं॑

1) So H u. Bb; in Ben समित् 2) So corrigirt; Ben समित्ता; desgl. B, ohne
Accent; H समिता; Bb समिता; vgl. oben die entsprechenden Sätze; in Tāitt. Ār.
4, 41 समित्ता 3) P तत् । मे । 4) P तत् । शकेयं । 5) Von वायो als सूय (excl.) -
in H u. Bb eine Lücke. 6) Hier beginnt das letzte, vereinzelt Blatt von M.
7) Bb समित्

सादित्यं० समिन्धिष्टं० तामहं० समिन्धिष्टं० सा मा समिद्धा सुसमिद्धा
 तेजसा ब्रह्मवर्चसेन समिन्धिषता० स्वाहा ॥ दिशः समिन्धां० प्रजा-
 पतिः समिन्धिष्टं० सा प्रजापति० समिन्धिष्टं० तामहं० समिन्धिष्टं० सा
 मा समिद्धा सुसमिद्धा तेजसा ब्रह्मवर्चसेन समिन्धिषता० स्वाहा ॥ २५ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 41, 4 flg.

5 अग्ने व्रतपते व्रतमचार्षं० तन्ते प्रावोचं० तदशकं० तेनाशकं० तेना-
 रात्स्यम्० ॥ वायो व्रतपते व्रतमचार्षं० तन्ते प्रावोचं० तदशकं० तेनाशकं०
 तेनारात्स्यम् ॥ सूर्य व्रतपते व्रतमचार्षं० तन्ते प्रावोचं० तदशकं० तेना-
 शकं० तेनारात्स्यम् ॥ व्रताना० व्रतपते व्रतमचार्षं० तन्ते प्रावोचं० त-
 दशकं० तेनाशकं० तेनारात्स्यम् ॥ २६ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 4, 41, 6.

10 शं नो वातो० ऽभिवातु शं नस्तपतु सूर्यः ॥

अहानि० शं भवन्तु नः शं रात्री० प्रतिधीयताम् ॥

पृथिवी शान्तिः० सौषधीभिः शान्तिरन्तरिक्षं० शान्तिस्सद्वायुना
 शान्तिर्द्यौः० शान्तिः० सा वृष्ट्या० शान्तिरोपः शान्तिरोषधयः शान्ति-
 र्वनस्पतयः शान्तिर्विश्वे देवाः शान्तिर्ब्रह्म शान्तिर्ब्राह्मणाः१० शान्तिः०
 15 शान्तिः सर्वशान्तिस्त्वयाहं०११ शान्त्या सर्वशान्त्या१२ मस्यं द्विपदे च च-

1) So corrigirt; in Ben u. Bb समित् ohne Accent; in H समित् 2) H तेना
 राध्यासं; Bb तेन राध्यासं; B तेनारात्स्यं; P तेन. अरात्सं; cf. das Folgende. 3) Bb
 प्रावोचं 4) H u. Bb तेनारात्स्यं 5) So corrigirt; Ben वा३तो; P वातो; Bb वातो;
 H u. B वातो 6) P आ। अहानि। 7) So M; in Bb u. P रात्री; 1; desgl. Ben, H u.
 B. ohne Accent; Tāitt. Ār. 4, 42, 1 रात्रिः 8) P अन्तरिक्षे। 9) So Ben u. P;
 in H u. Bb dies Wort ohne Accent. 10) H, Bb u. P ब्राह्मणाः 11) P सर्वे। शान्ति-
 रिति सर्वे. शान्तिः। 12) 1° सर्वशान्तिरिति सर्वे. शान्त्या।

तुष्पदे च शान्तिं करोमि शान्तिर्बभूव शान्तिरसि शान्तिर्नो अस्व-
भयं नो अस्तु ॥

आपो हिं ष्टा^१ मयोभुवस्तां न ऊर्जे दधातन ।

महे रणाय चक्षसे ॥

यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेहं नः ।

उशतीरिव मातरः ॥

तस्मा अरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ ।

आपो जनयथा च नः^२ ॥

ईशाना^३ वार्याणां क्षयन्तीश्चर्षणीनाम् ।

अपो यातामभेषजं तां नः कृण्वन्तु भेषजम् ॥

कया नश्चित्रं आभुवदूती सदावृधः संखा ।

कया शचिष्ठया वृतां ॥

कस्त्वा सत्यो मदानां मंहिष्ठो मत्सदन्धसः ।

दृढा चिदारुजे वंसु ॥

अभी^४ षु^{१०} णः संखीनामवितां जरितृणाम^{११} ।

शतं भवास्यूतिभिः^{१२} ॥

चातारमिन्द्रमचितारमिन्द्रं हवे हवे सुहवं शूरमिन्द्रम् ।

हुवै नु शक्रं पुरुहूतमिन्द्रं स्वस्ति नो मघवा ध्रुवमिन्द्रः^{१३} ॥

1) So H, Bb; auch P अस्तु अभयं; in Ben अस्त्वभयं; in M स्वभयं 2) M नो अस्तु 3) P अस्तु 4) Vgl. RV 10, 9, 1—3. 5) P ईशाना; 6) So M, Ben अपो यातामभेषजं; P अयः; यातां अभेषजं; H u. Bb अपो यातां न भेषजं; desgl. B, ohne Accent; vgl. aber auch RV 10, 9, 5. 7) Bb कृण्वन्तु 8) P चित्रं 9) So Ben; die andern Mss. अभि; P अभी 10) P सु 11) Bb जरितृणां 12) Bb सूतोभिः; vgl. übrigens RV 4, 21, 1—3. 13) Vgl. RV 6, 47, 11. Hier endet das letzte, vereinzelt Blatt von M.

स्वस्ति ना' इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।
 स्वस्ति नस्तार्क्ष्योँ अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु' ॥
 यथादित्या अश्रुमाषाययन्ति यथाक्षितिमक्षितयः' पिबन्ति ।
 एवास्मानिन्द्रो वरुणो बृहस्पतिराषाययन्तु भुवनस्य गोपाः ॥
 उद्वयं तमसस्पृरि ज्योतिः पश्यन्ता' उत्तरम् ।

देवं देवचा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् ॥

मित्रस्य वश्रश्रुषा समीक्षामहे ॥ मित्रस्य वश्रश्रुषा समीक्षध्वम् ॥
 ब्रह्मण उपस्तरणमसि' ब्रह्मणे त्वोपस्तृणामि ॥ २७ ॥

Vgl. Tāitt. Ār. 1. 42.

॥ इति खिलकाण्डे नवमः प्रपाठकः ॥

अग्निर्वृचाणि जङ्घनं हूविणस्युर्विपन्यया' ।

समिद्धः शुक्र¹⁰ आहुतः ॥

त्व' सोमासि सत्यतिस्त्व' राजोत वृचहा ।

त्वं भद्रो असि क्रतुः¹¹ ॥

10

1) P जः । 2) So Ben, II u. Bb; P तार्क्ष्यः 1; B तार्क्ष्यो 3) Vgl. RV 1, 89. 6.
 4) P यथा । चितिं 1; vgl. aber auch unten 4, 12, 2. 5) P पश्यन्तः । 6) Vgl. RV 1, 50, 10.
 7) Das इति fehlt in den Mss. 8) Ben schreibt खिलकाण्डे नवमः मुक्तिचः प्रः; in P
 steht; hier am Schluss noch प्रवर्ग्यप्रपाठकः 9) P विपन्ययः । 10) P शुक्रः । Vgl. RV
 ७, 16, 34; TS 4. 3, 13. 1; Kâth. 2, 14, ; 20. 14. 11) Vgl. TS 7, 13. 1; RV 1, 91, 5;
 Kâth. 2, 14.

अग्निर्मूर्धा भुवो यज्ञस्य ॥

पिप्रीहि¹ देव² उशतो यविष्ठ विष्टं ऋतूँ ऋतुपते यजेह³ ।

ये दैव्या ऋत्विजस्तेभिरमे त्वं हौतृणामस्यायजिष्ठः ॥

अग्ने यदद्य विशो अध्वरस्य होतः पावकशोचे वैष्टुं⁴ हि यज्ञा ।

ऋता यजासि महिना वि यद्गृह्ये⁵ वह यविष्ठ या ते अद्य ॥

पृथुपाजा अमर्त्या घृतनिर्णिक् स्वाहुतः ।

अग्निर्यज्ञस्य हव्यवाट् ॥

तं सबाधो यतसुच इत्या धिया यज्ञवन्तः ।

आचक्रुरग्निमृतये ॥

अग्ने रक्षा णो अंहसः प्रति ष्व देव रीषतः¹⁰ ।

तपिष्ठैरजरो दह¹¹ ॥

त्वं नः सोम विश्वतो रक्षा¹² राजन्नघायतः ।

न रिषेत्त्वावतः¹³ संखा¹⁴ ॥

वैश्वानरो न ऊत्या पृष्टो दिवि¹⁵ ॥

विश्वानि नो दुर्गेहा जातवेदः सिन्धुं न नावा दुरिताति¹⁶ पर्षि ।

अग्ने अचिवन्नमसा¹⁷ गुणाऽनो ऽस्माकं बोध्यविता तनूनाम्¹⁸ ॥

1) Ben पिपृहि 2) So Ben; in H u. Bb देवां; desgl. B, ohne Accent; P. देवान् ।
 3) So Ben; in H u. Bb विष्टो; desgl. B, ohne Accent; P विष्टान् । 4) Bb यजेहा;
 P ऋतूँ । ऋतुपते इत्यु. पते । यज । दह । Vgl. RV 10, 2, 1; TS 1, 3, 13, 4; TBr 3, 5, 7, 5,
 6, 11, 4; Kâth. 2, 15; 18, 21; 20, 15. 5) So Bb; in Ben वैष्टुं; P वेः । त्वं । 6) In
 H u. Bb वि ohne Accent; in Ben भू ohne Accent. 7) Vgl. TS 4, 3, 13, 4; RV
 6, 15, 14; TBr 3, 5, 7, 6; 6, 12, 2. 8) Vgl. TBr 3, 6, 1, 3; RV 3, 27, 5; Kâth. 40, 14.
 9) Vgl. RV 3, 27, 6; TBr 3, 6, 1, 3; Kâth. 40, 14. 10) P प्रतोष । देव रीषतः । रिषत
 इति । 11) Vgl. RV 7, 15, 13; TBr 2, 4, 1, 6; Kâth. 2, 14. 12) P रक्ष । 13) P रिषेत ।
 14) Vgl. RV 1, 91, 8; TS 2, 3, 11, 1; Kâth. 2, 14. 15) Vgl. TS 1, 5; 11, 1, 4, 4, 2, 5.
 VS 18, 72; 26, 8; Kâth. 2, 13. 16) P दुरितेति. दुः. इता । अति । 17) P अचिवदित्वाचि.
 वत् । 18) Vgl. RV 5, 4, 9; TBr 2, 4, 1, 5; Tâitt. Âr. 10 2, 1.

अग्ने त्वं पारया' नव्यो अस्मान्स्वस्तिभिरिति दुर्गाणि विष्णा ।

पूश्च पृथ्वी बहुला न उर्वी भवा' तोकाय तनयाय शं योः^३ ॥

अग्नाविष्णू सजोषसेमा' वर्धन्तु वां गिरः ।

द्युर्वाँजेभिरागतम् ॥

अग्नाविष्णू महि धाम प्रियं वां पाथो घृतस्य गुह्यानि नाम ।

दमे दमे सप्र रत्ना दधाना प्रति वां जिह्वा घृतमुच्चरयत् ॥

पावका नः सरस्वती वाँजेभिर्वाँजिनीवती ।

यज्ञं बहु धियावसुः ॥

आ नो दिवो बृहतः पर्वतादा सरस्वती यजता गन्तु यज्ञम् ।

हवं देवी जुजुषाणा घृताची शग्मां नो वाचमुशती शृणोतु ॥

ये ते सरस्व^{१०} ऊर्मयो मधुमन्तो घृतश्रुतः^{११} ।

तैषां ते सुस्रमीमहे^{१२} ॥

यस्य व्रतं पशवो यन्ति सर्वे यस्य व्रतमुपतिष्ठन्ता^{१३} आपः ।

यस्य व्रते पुष्टिपतिर्निविष्टस्तं सरस्वन्तमवसे हुवेम^{१४} ॥

अग्निः प्रत्नैत मन्मना शुम्भानस्तं^{१५} स्वाम् ।

कविर्विप्रेण वावृधे^{१६} ॥

सौम गीर्भिष्टा वयं वर्धयामो वचोविदः ।

सुमृडीको ना आविश^{१७} ॥

1) P पारय । 2) P भव । 3) Vgl. RV 1, 189, 2; TS 1, 1, 14, 4; TBr 2, 8, 2, 5; TA 10, 2, 1. 4) P सजोषसेति स. जोषसा । इमाः । 5) Vgl. TS 4, 7, 1, 1; 5, 7, 3, 3; TBr 3, 11, 3. 6) Vgl. TS 1, 8, 22, 1; Kāth. 1, 16. 7) Vgl. RV 1, 3, 10; TBr 2, 4, 3, 1; VS 20, 84; Kāth. 4, 16. 8) P यजता । गन्तु । 9) Vgl. TS 1, 8, 22, 1; 2, 5, 12, 1; 3, 1, 11, 2; RV 5, 43, 11; Kāth. 1, 16; 20, 15. 10) P सरस्वः । 11) Ben घृतश्रुतः । 12) Vgl. TS 5, 1, 11, 3; RV 7, 96, 5; Kāth. 19, 14. 13) P उप. तिष्ठते । 14) Vgl. TS 3, 1, 11, 3. 15) Vgl. RV 8, 14, 12; TBr 3, 5, 6, 1; Kāth. 2, 14. 16) P कविर्विप्रेण. 1; vgl. RV 1, 91, 11; TBr 3, 5, 6, 1; Kāth. 2, 14.

त्वमग्ने वीरवद्यशो देवश्च सविता भगः ।

दितिश्च दान्ति वार्यम¹ ॥

त्वं भगो ना² आ हि रत्नमिषे परिज्मेव क्षयसि दसंवर्चाः³ ।

अग्ने मित्रो न बृहत् ऋतस्यासि⁴ क्षत्ता वामस्य देव भूरः⁵ ॥

प्रेङ्गो अग्ने⁶ ॥

इमो अग्ने वीततमानि⁷ हव्याजस्रो⁸ वक्षि देवतातिमछ ।

प्रति न ई⁹ सुरभीणि व्यन्तु¹⁰ ॥

अग्ना आयूषि पवसे¹¹ ऽग्निर्ऋषिः¹² ॥

तं हि शश्वन्ता इडते सुचा देवं घृतश्रुता¹³ ।

अग्निं हव्याय वोढवे¹⁴ ॥

अग्निमग्निं हवीमभिः¹⁵ सदा हवन्त¹⁶ विशपतिम् ।

हव्यावाहं पुरुप्रियम्¹⁷ ॥

अग्ने पावक रोचिषा¹⁸ स नः पावक दीदिवो¹⁹ ऽग्निः शुचिव्रततमा²⁰

उदग्ने शुचयस्तव²¹ ॥

स हव्यावाहमर्त्य²² उशिग्दूतश्चनोहितः ।

3) Vgl. RV 7, 15, 12 2) P नः । 3) Ben दसंवर्चाः 4) P बृहत् । ऋतस्य । असि ।
5) Vgl. RV 6, 13, 2. 6) Vgl. RV 7, 1, 3; TS 4, 6, 5 4; 5, 4, 7, 3; Kāth 2, 16; 18, 1;
20, 14 u. ö.; Kap. S. 28, 4; 48, 2. 7) Ben वीततम 8) So II u. Bb; P हव्या । अजस्रः ।
Ben हव्याजस्रो 9) Ben हयं 10) Vgl. RV 7, 1, 18; TS 4, 3, 13, 6; Kāth. 2, 15; 19, 14;
35, 2; Kap. S. 48, 3. 11) Vgl. RV 9, 66, 19; TS 1, 3, 14, 7 u. offer. TBr 2, 6, 3, 4; TA
2, 5, 1; Kāth. 4, 11; 11, 13 u. offer; Kap. S. 3, 9; 8, 5. 12) Vgl. RV 9, 66, 20; Tāt. Ar.
2, 5, 2; VS 26, 9. 13) Ben घृतश्रुता 14) Vgl. RV 5, 14, 3; TS 4, 3, 13, 8; Kāth. 19, 14.
15) Ben हवीमभिः 16) P सदा । हवन्त । 17) Vgl. RV 1, 12, 2; TS 4, 3, 13, 8.
18) Vgl. TS 1, 3, 14, 8 u. o.; RV 5, 26, 1; Kāth. 17, 17; 19, 14; Kap. S. 28, 1 19) So
TS 1, 3, 14, 8 u. ö.; RV 1, 12, 10; Kāth. 19, 14. 20) Vgl. TS 1, 3, 14, 8; 5, 5, 3; RV 8, 13, 21;
Kāth. 19, 14. 21) Vgl. TS 1, 3, 14, 8 u. o. RV 8, 44, 17; Kāth. 2, 14; 19, 14; 40, 14.
22) P अमर्त्यः ।

अग्निर्धियां समृत्वति' ॥

अग्निं स्तोमेन बोधय समिधानो अमर्त्यम् ।

हव्यां देवेषु नो दधत्' ॥

किमिन्ते' विष्णो परिचक्ष्यं भूत्प्रं यद्ववक्षे शिपिविष्टो अस्मि ।

5 मां वर्षो अस्मदपगूह' एतद्वदन्यरूपः समिधे बभूथ' ॥

प्र तन्ने अद्य शिपिविष्ट नामार्यः शंसामि वयुनानि विद्वान् ।

तं त्वा गृणामि तवसमतथ्यान्क्षयन्तमस्य रजसः पराके' ॥

सुचामाणं पृथिवीं द्यामनेहस' सुशर्माणमदिति' सुप्रणीतिम् ।

दैवीं नाव' स्वरिचामनागसमस्रवन्तीमारुहेमा स्वस्तये' ॥

10 महीमू षु मातर' सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम ।

तुविक्ष्वचामजरन्तीमुरुची' सुशर्माणमदिति' सुप्रणीतिम्' ॥

अग्नीषोमा संवेदसा संहूती वनतं गिरः ।

सं देवचा बभूवयुः' ॥

युवमेतानि दिवि रोचनान्यग्निश्च सोम सक्रतू अधत्तम ।

15 युव' सिन्धूरभिश्स्तेरवद्यादग्नीषोमा अमुच्चतं गृभीतान्' ॥ १ ॥

Die Vergleichen s. in den Anmerkungen!

1) Vgl. TS 4, 1, 11, 4; RV 3, 11, 2; Kâth. 19, 14; VS 22, 16. 2) H दधत्; vgl. TS 4, 1, 11, 4; RV 3, 11, 1; VS 22, 15. 3) P अद्य । गूहः । 4) Vgl. TS 2, 2, 12, 5; RV 7, 100, 6. 5) Vgl. RV 7, 100, 5; TS 2, 2, 12, 5. 6) Vgl. TS 1, 5, 11, 5; RV 10, 63, 10; TA 4, 13, 2; Kâth. 2, 3; VS 21, 6. 7) Vgl. TS 1, 5, 11, 5; 7. 1, 18, 2; TBr 3, 1, 3, 3; Taitt. Âr. 1, 13, 2; Mân. Çr. 7, 2, 6; VS 21, 5. Kâth. 30, 4 u. 5; Kap. S. 46, 7. 8) Vgl. RV 1, 93, 9; TS 2, 3, 14, 1; TBr 2, 5, 7, 2; Kâth. 4, 16. 9) So Ben u. P; die andern Mss. गृभीतान्; vgl. RV 1, 93, 5; TS 2, 3, 14, 1; TBr 3, 5, 7, 2; Kâth. 4, 16. Dieser Schlussvers findet sich im Padap. oben 1, 5, 1 a. A. eingeschoben.

अमा आयाहि वीतये गृणानो ह्यदातये ।

नि होता संत्सि बहिषि' ॥

अमिं दूतं वृणीमहे होतारं विश्ववेदसम् ।

अस्य यज्ञस्य सुकृतम्' ॥

अग्निनामिः समिध्यते कविर्गृहपतिर्युवा ।

ह्यवाङ् जुहास्यः' ॥

अग्निर्वृत्राणि जङ्घनदग्निं' स्तोमेन बोधयामा' आयूषि पवसे' ५ये
तमद्योभिष्टे' अद्य' ॥

एभिर्नो अर्केर्भवा' नो अर्वाङ् स्वर्णज्योतिः' १० ।

अमे विश्वेभिः सुमना' ११ अनीकैः' १२ ॥

अथा' १३ ह्यमे' १४ ॥

अयेः स्तोमं मनामहे सिधमद्य' १५ दिविस्पृशः ।

देवस्य द्रविणस्यवः' १६ ॥

अमा यो' १७ मर्त्यो दुवो धियं जुजौष धीतिभिः' १८ ।

भंसन्तु ष' १९ प्र पूर्य इष' २० वुरीतावसे' २१ ॥

1) Vgl. RV 6, 16, 10; TS 2, 5, 7, 3 u. ö.; TBr 3, 5, 2, 1; Kâth. 19, 5; 16, 4; 20, 14; Kap. S. 30, 3. 2) Vgl. RV 1, 12, 1; TS 2, 5, 8, 5; TBr 3, 5, 2, 3; Kâth. 20, 14. 3) So H u. Bb; in Ben जुहास्यः; vgl. RV 1, 12, 6; TS 1, 4, 46, 3 u. ö.; TBr 2, 7, 12, 3; Kâth. 15, 12; 20, 14; 34, 19. 4) Vgl. RV 6, 16, 34; TS 4, 3, 13, 1 u. ö.; Kâth. 2, 14; 10, 14. 5) Vgl. RV 5, 14, 1; TS 4, 1, 11, 4; VS 22, 15. 6) Vgl. RV 9, 66, 19; TS 1, 3, 14, 7 u. ö.; Kâth. 4, 11; 19, 14 u. ö. 7) Vgl. RV 1, 10, 1; TS 4, 4, 4, 7. 8) Vgl. RV 4, 10, 4; TS 4, 4, 4, 7. 9) P भव । 10) So H; Ben u. Bb स्वर्णं ज्योतिः; P सुः । न । ज्योतिः । 11) P सु. मनाः । 12) Vgl. RV 4, 10, 3; VS 15, 46; TS 4, 4, 4, 7; Kâth. 20, 11. 13) P अद्य । 14) Vgl. RV 4, 10, 2; TS 4, 4, 4, 7; Kâth. 20, 14; VS 15, 45. 15) Bb सिद्धमद्य । 16) Vgl. RV 5, 13, 2; TS 5, 5, 6, 1; Kâth. 20, 14. 17) P अयो । यः । 18) So mit P; die Samh. Mss. धीतिभिः । 19) So im Anschluss an P भंसन्तु । नु । सं । die Samh. Mss. भंसन्तु नृषवः; cf. RV 6, 1, 1. 20) P प्र । पूर्यः । इष । Ben प्रपूर्य इष; desgl. B, ohne Accent. H u. Bb प्रपूर्य । 21) Vgl. RV 6, 14, 1; Kâth. 20, 14.

त्वमये सप्रथा असि जुष्टो होता वरेण्यः ।

त्वया यज्ञं वितन्वते

वृषा सोम द्युमं असि वृषा देव वृषव्रतः ।

वृषा धर्माणि दधिषे ॥

5 अग्निर्जातो अरोचत घ्नन्दस्यून्योतिषा तमः ।

अविन्दन्ना अपः स्वः ॥

अये बृहन ॥

इमं मे वरुण शुधी हवमद्यां च मृडय ।

त्वामवस्युराचके ॥

10 तंत्वा याम्यग्निनाग्निः ॥

त्वं स्यूमे अग्निना विप्रो विप्रेण संन्तता ।

सखा संख्या समिध्यसे ॥

प्रं सं मित्रं मर्तो असु प्रयस्वान्यस्त आदित्य शिञ्छति व्रतेन ।

न हन्यते न जीयते त्वोतो नैनमंहो अघ्नोत्यन्तितो न दूरात् ॥

15 अनमीमांसा ईडया मन्दन्तो मितज्ञवो वरिमन्ना पृथिष्याः ।

आदित्यस्य व्रतमूपक्षियन्तो वयं मित्रस्य सूमतौ स्याम ॥

1) Vgl. RV 5, 13, 4; TBr 2, 4, 1, 6. Kâth. 2, 14; 20, 15. 2) P बुमान्ति बु. मान् ।

3) Vgl. RV 9, 64, 1; TS 4, 2, 11, 3; 4, 3, 13, 3; Kâth 2, 14; 20, 15. 4) P गाः । 5) Vgl. RV 5, 14, 4. 6) So Ben u. P; H u. Bb बृहत्; desgl. B, ohne Accent; vgl. TS

4, 2, 1, 4; Kâth. 16, 8; 19, 11; Kap. S. 32, 1. 7) P शुधि । 8) P अवा । 9) P अवस्युः; Ben 'भवस्युरं'; vgl. RV 1, 25, 19; TS 2, 1, 11, 6; 2, 5, 12, 1; 4, 2, 11, 3; TBr 3, 7, 11, 3; 12, 6; TA 2, 4, 4; 4, 20, 3; Kâth. 4, 16; 11, 12; 11, 13; 12, 15; 21, 13; VS 21, 1. 10) Im P

steht hier der ganze Vers तं । त्वा । यामि । ब्रह्मणा । वदमानः । तं । आ । शसौ । यजमानः । हविर्भिरति हविः । भिः । अहिडमानः । वदय । इहं । बोधि । उदशं खलुहं । श-
सः । मां । नः । आद्युः । प्रं । मोषोः ।; vgl. RV 1 24, 11; TS 2, 1, 11, 6 u. 6.; Kâth. 4,

11) Vgl. RV 1, 12, 6; TS 1, 4, 46, 3 u. 6. 11) Vgl. RV 8, 43, 4; TS 1, 4, 46, 3; Kâth. 15, 12. 12) P मित्रः । मर्तः । 13) P यः । ते । 14) Vgl. RV 3, 59, 2; TS

3, 4, 11, 5; Kâth. 23, 12. 15) P अनमीमांसः । 16) So alle Samh. Mss.; in P इडया ।
17) Ben वरीमन्ना 18) Vgl. RV 3, 59, 3; TBr 2, 8, 7, 4.

तत्सूर्यस्य देवत्वं तन्महित्वं मध्या¹ कर्तोर्वितत² संजभार ।
 यदेदयुक्त³ हरितः सधस्थादाद्रात्री वासस्तनुते सिमांसै³ ॥
 भद्रा⁴ अश्वा⁴ हरितः सूर्यस्य चित्रा⁵ एतग्वा⁶ अनुमाद्यासः ।
 नमस्यन्तो दिव⁷ आ पृष्ठमस्युः परि द्यावापृथिवी बन्ति सद्यः⁸ ॥
 त्वमये व्रतपां असि⁹ ॥

यद्दो वयं प्रमिनाम¹⁰ व्रतानि विदुषां¹¹ देवा¹² अविदुष्टरासः ।
 अग्निष्टद्धिश्मापृणाति विद्वान्येभिर्देवै¹³ ऋतुभिः कल्पयाति¹⁴ ॥
 अग्ने नय¹⁴ ॥

आ देवानामपि पन्थामगन्म यञ्शक्नवाम¹⁵ तदनु प्रवोढुम् ।
 अग्निर्विद्वान्त¹⁶ यजात्सेदु¹⁶ होता सो अध्वरान्तस ऋतून्कल्प-
 याति¹⁷ ॥

अग्निः शुचिव्रततमा¹⁸ उदमे शुचयस्तवांक्रन्दमिर्नेत्तोषासा¹⁹ ॥
 आयाहि तपसा जनिष्वामे पावको अर्चिषा ।
 उपेमां सुष्टुतिं मम ॥
 आ नो याहि तपसा जनिष्वामे पावक दीद्यत् ।
 हव्या देवेषु नो दधत् ॥ २ ॥

S. die Vergleichen in den Anmerkungen.

1) H u. Bb मध्या 2) P यदा । इत् । अयुक्त । 3) Vgl. RV 1, 115, 4; TBr 2, 8, 7, 1; VS 33, 37. 4) P भद्राः । अश्वाः । 5) P चित्राः । 6) So Ben; H u. Bb एतग्वा; P एतग्वा इत्यंत. ग्वाः । 7) P दिवः । 8) Vgl. RV 1, 115, 3; TBr 2, 8, 7, 1. 9) Vgl. RV 8, 11, 1; TS 1, 1, 14, 4 u. ö.; Kâth. 2, 4; 6, 10; Kap. S. 48, 10 u. ö. 10) Ben प्रमिनाम 11) Ben विदुषा 12) Ben देवाः । 13) Vgl. RV 10, 2, 4; TS 1, 1, 14, 4; Kâth. 6, 10; Kap. S. 48, 10. 14) Vgl. RV 1, 189, 1; TS 1, 1, 14, 3 u. ö.; Kâth 6, 10; 3, 1; Kap. S. 2, 8. 15) So mit P यत् । शक्नवाम ; die Samh. Mss. schreiben शक्नुवाम 16) P सं । इत् । जं इत्यं । 17) Vgl. RV 10, 2, 3; TS 1, 1, 14, 3 u. ö.; Kâth. 18, 21; 2, 15. 18) P शुचिव्रत. गमः 1; RV 8, 44, 21; TS 1, 3, 14, 8; Kâth. 19, 14; 40, 1. 19) RV 8, 44, 17; 10, 45, 5; TS 3, 14, 8; 4, 1, 10, 4; Kâth. 2, 14; 19, 14; 40, 14; 16, 8; 16, 9 u. 10; 19, 11 u. 12; Kap. S. 32, 1 u. 2.

अभि त्वा देव सवितरीशानं वार्योणाम् ।
संदावभागमीमहे ॥

मही द्यौः पृथिवी च नस्त्वामये पुष्करादधि^१ तमु त्वा दध्यङ्घ्रिस्त्वामु^२
त्वा पाथ्यो बृषा^३ ॥

5 उत^४ ब्रुवन्तु जन्तवा^५ उदमिर्वृत्रहाजनि^६ ।
धनंजयो रणे रणे ॥

आ यं हस्ते न^{१०} खादिनं शिष्टुं जातं न बिभ्रति ।
विशामग्निं स्वधरम्^{११} ॥

प्र देवं देववीतये भरता^{१२} वसुवित्तमम् ।
10 आ स्वै योनौ निषीदतु^{१३} ॥

आ जातं जातवेदसि प्रियं शिशीतातिथिम् ।
स्योन^{१४} आ गृहपतिम्^{१५} ॥

अग्निनाग्निस्त्वं^{१६} ह्यये अग्निना^{१७} ॥

तं मर्जयन्त सुक्रतुं पुरोयावानमाजिषु ।

15 स्वेषु क्षयेषु वाजिनम्^{१८} ॥

यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।

1) P संदा । अवन । भागं । इमहे ।; vgl. RV 1, 24, 3; TS 3, 5, 11, 3; Kâth. 15, 12; 28, 7; Kap. S. 44, 7. 2) Der P giebt diesen Vers vollständig: मही । द्यौः । पृथिवी । च । नः । इमं । यज्ञं । मिमिचतां । पिपृतां । नः । भरीमभिरिति भरीम. भिः ।; vgl. RV 1, 22, 13; TS 3, 3, 10, 2 u. 6.; Kâth. 13 9 u. 10; 15, 12; 16, 16; 20, 7; 39, 3. 3) Vgl. TS 3, 5, 11, 3 u. 6.; RV 6, 16, 13; Kâth. 15, 12; 16, 3. 4) Vgl. TS 3, 5, 11, 3 u. 6.; RV 6, 16, 14; Kâth. 15, 12; 19, 4. 5) Vgl. TS 3, 5, 11, 4 u. 6.; RV 6, 16, 15; Kâth. 15, 12; 16, 3; Kap. S. 30, 2. 6) Bb उप. 7) P जंतवः । 8) P अजनि । 9) Vgl. TS 3, 5, 11, 4; RV 1, 74, 3; Kâth. 15, 12; 8, 16. 10) P आ । यं । हस्ते । नं । 11) Vgl. TS 3, 5, 11, 4; RV 6, 16, 40. 12) P भरत । 13) Vgl. RV 6, 16, 41; TS 3, 5, 11, 4; Kâth. 15, 12. 14) P स्योनं । 15) Vgl. RV 6, 16, 42; TS 3, 5, 11, 5. 16) Vgl. RV 1, 12, 6; TS 1, 4, 46, 3 u. 6.; Kâth. 15, 12; 20, 14. 17) Vgl. RV 8, 43, 14; TS 1, 4, 46, 3; 3, 5, 11, 5; Kâth. 15, 12. 18) Vgl. RV 8, 84 (73), 8; TS 3, 5, 11, 5; Kâth. 15, 12.

ते ह नाकं महिमानः सचन्त यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः^१ ॥
 समिधो^२ अग्रा आज्यस्य व्यन्तु^३ तनूनपादया आज्यस्य वेत्विडो^३ अग्रा
 आज्यस्य व्यन्तु^४ बर्हिर्गया आज्यस्य वेतु^४ दुरी अग्रा आज्यस्य व्यन्तू-
 षासानक्ताया^५ आज्यस्य वीतां^५ दैव्या होतारया आज्यस्य वीतां^५
 तिस्रो देवीरया आज्यस्य व्यन्तुः स्वाहामि^६ स्वाहा^६ सोम^६ स्वाहामि^६ 5
 स्वाहामि^६ होचात्स्वाहा^६ देवा आज्यपा जुषाणा अग्रा आज्यस्य व्यन्तुः ॥
 अग्ने यं यज्ञमध्वरं^७ विश्वतः परिभूरसि ।
 स इहेवेषु गच्छति^८ ॥
 त्वं नः सोम विश्वतो^९ ऽग्निर्मूर्धा^९ भुवो यज्ञस्य^९ ॥
 सोम यास्ते मयोभुव^{१०} ऊतयः सन्ति दाप्नुषे । 10
 ताभिर्नो ऽविता भव^{११} ॥
 यां ते धामानि दिवि यां पृथिव्यां^{१२} यां पर्वतेष्वोषधीष्वप्सु ।
 तेभिर्नो विश्वेः सुमना अहेदनाजन्त्सीम^{१३} प्रति हव्या गृभाय^{१३} ॥
 तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ।
 धियो^{१४} यो नः प्रचोदयात्^{१५} ॥ 15
 अचिन्ती^{१६} यच्चकृमा दैव्ये जने दीर्नैर्दक्षैः प्रभूती पुरुषत्वता ।
 देवेषु च सवितर्मानुषेषु च त्वं नो अत्र सुवतादनागसः^{१७} ॥

१) Vgl. RV 1, 164, 50; TS 3, 5, 11, 5; Kāth. 15, 12. 2) P समिध इति सं. इधः ।
 vgl. TBr 3, 5, 5. 3) Ben वेत्विडो; Bb वेत्विडि; P वेतु। इडः। 4) P उषसानक्ता ।
 उषसानक्तेत्युषसा. नक्ता । 5) Die Mss. scheinen होचात्स्वाहा zu schreiben. 6) Vgl.
 RV 1, 1, 4; TS 4, 1, 11, 1; Kāth. 2, 14. 7) Vgl. RV 1, 91, 8; TS 4, 1, 11, 1; Kāth. 2, 14.
 8) Vgl. RV 8, 44, 16; TS 1, 5, 5, 1; 4, 4, 4, 1; Kāth. 6, 9; 12, 14; 20, 14, u. 6. 9) Vgl.
 RV 10, 8, 6; TS 4, 4, 4, 1; Kāth. 16, 15; 20, 15. 10) Ben भुवो 11) Vgl. RV 1, 91, 9;
 TS 4, 1, 11, 1; Kāth. 2, 14. 12) Die Mss. राजन्तोम 13) Vgl. RV 1, 91, 4; TS 4, 1, 11, 1;
 TBr 2, 8, 3, 2; Kāth. 2, 14. 14) H धियो 15) Vgl. RV 3, 62, 10; TS 4, 1, 11, 1,
 VS 3, 25 u. 6. 16) Ben अचिन्ती 17) Vgl. RV 4, 54, 3; TS 4, 1, 11, 1.

पावकां नः संरस्वत्यां नो दिवः^२ ॥

पूषा गां अन्वेतु नः पूषां रक्षन्वर्वतः ।

पूषां वाजं सनोतु नः^३ ॥

शुक्रं ते अन्यद्यजतं ते अन्यद्विषुरूपे अहनी द्यौरिवासि ।

५ विश्वा हि मायां अवसि स्वधावो भद्रा ते पूषन्निहं रातिरस्तु ॥

इहेह^६ वः स्वतवसः^७ कवयः सूर्यत्वचः^८ ।

यज्ञं मरुता^९ आवृणे^{१०} ॥

प्र चित्रमर्कं गृणते तुराय मारुताय स्वतवसे भरध्वम् ।

ये सहांसि सहसा संहन्ते रेजते अप्ते पृथिर्वी मखेभ्यः^{११} ॥

१० विश्वे देवां ऋतावृध ऋतुभिर्हवनश्रुतः ।

जुषन्तां युज्यं पयः^{१२}

विश्वे देवासो अस्मिधा^{१३} एहिमायासो^{१४} अद्रुहः ।

मैधं जुषन्त वह्यः^{१५} ॥

द्यावा नः पृथिवी इमं सिध्नमद्य दिविस्पृशम् ।

१५ यज्ञं देवेषु यद्यताम्^{१६} ॥

प्र पूर्वजे पितरा नव्यसीभिर्गीर्भिः कृणुध्वं सदने ऋतस्य ।

आ नो द्यावापृथिवी दैव्येन जनेन यातं मंहि वा वरूथम्^{१७} ॥

1) P संरस्वती। ऋं।; vgl. RV 1, 3, 10; TBr 2, 4, 3, 1; Kâth. 4, 16. 2) Vgl. RV 5, 43, 11; TS 1, 8, 22, 1 n. 6.; Kâth. 4, 16; 20, 15. 3) Vgl. RV 6, 54, 5; TS 4, 1, 11, 2; Kâth. 4, 15; 20, 15. 4) P मायाः। 5) Vgl. RV 6, 58, 1; TS 4, 1, 11, 2; Kâth. 4, 15; 20, 15. 6) Bb इहेह। 7) Bb स्वतवसः; P स्वतवस इति स्व. तवसः। 8) In Ben dies Wort ohne Accent; P सूर्यत्वच इति सूर्य. त्वचः। 9) P मरुतः। 10) Vgl. RV 7, 59, 11; Tâitt. 1, 4, 3; Kâth. 20, 15. 11) Vgl. RV 6, 66, 9; TS 4, 1, 11, 3; Kâth. 20, 15. 12) Vgl. RV 6, 52, 10; TS 4, 1, 11, 4; Kâth. 13, 15. 13) So corrigirt; die

14) P एहिमायास इति हि. मायासः।

15) Vgl. RV 1, 3, 9. 16) Vgl. RV 2, 41, 20; TS 4, 1, 11, 4. 17) Vgl. RV 7, 53, 2; TS

4, 1, 11, 4.

स हव्यवाँडमि^१ स्तोमेन^२ ॥

देव्रं^३ बर्हिर्वसुवने^४ वसुधेयस्य वेतु^५ देवीर्द्वारो वसुवने वसुधेयस्य
 व्यन्तु^६ देवी उषासानक्ता वसुवने वसुधेयस्य वीतां^७ देवी जौष्टी वसु-
 वने वसुधेयस्य वीतां^८ देवी. ऊर्जाहुती वसुवने वसुधेयस्य वीतां^९ देवा
 दैव्या^{१०} हौताग वसुवने वसुधेयस्य वीतां^{११} देवीस्तिप्तस्तिप्तो देवीर्व-
 सुवने वसुधेयस्य व्यन्तु^{१२} देवी नराशंसो वसुवने वसुधेयस्य वेतु^{१३} देवी
 अमिः स्विष्टकृत्सुद्रविणा^{१४} मन्द्रः कविः सत्यमन्वायजी^{१५} होता
 हौतुहौतुरायजीयानमे^{१६} यान्देवानंयाड्यं अपिप्रैये^{१७} ते^{१८} होत्रे अमत्सत^{१९}
 तां^{२०} ससनुषी^{२१} हौत्रं देवंगमां^{२२} दिवि देवेषु यज्ञमैरयेम^{२३} स्विष्टकृ-
 चाये होताभूर्वसुवने^{२४} वसुधेयस्य नमोवाके वीहि ॥ वाजे वाजे शं नो
 भवन्तु ॥ ३ ॥

Vgl. TS 3, 5, 11; TBr 3, 5, 5; TS 4, 1, 11; TBr 3, 5, 9; weitere Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.

प्र देवं देव्यां धिया भरता^१ जातवेदसम् ।

हव्यां नो वसुदानुषक्^{११} ॥

अयमु ष^{१५} प्रं देवयुहोता यज्ञाय नीयते ।

रथो न यौरभीवृतो^{१६} घृणीवाञ्चेतति^{१७} त्मना^{१८} ॥

15

1) Vgl. RV 3, 11, 2; TS 4, 1, 11, 4; Kâth. 19, 4. 2) Vgl. RV 5, 14, 1; TS 4, 1, 11, 4.
 3) Vgl. TBr 3, 5, 9. 4) So Bb; auch P देवा। दैव्या; in Ben u. H देवा दैव्या; in B दैव्या दैव्या 5) P सुद्रविणा इति सु. द्रविणाः। 6) So Bb; P सत्यमन्वेति सत्यं.
 मन्वा। यजी; H सत्यमन्वायजी; B सत्यमन्वायजी; Ben? 7) P यान्। देवान्। अ-
 याट्। यान्। अपिप्रैः। ये ते। 8) H u. Bb अमत्सत 9) Ben ससनुषोन्। 10) P देव-
 गमामिति देवं गमां। 11) P यज्ञं। आं। रैरय। इमं। 12) P हौतुः। अमः। 13) P
 भरता। 14) Die Samh. Mss. वचिद्रः; P वचत; vgl. RV 10, 176, 2; TS 3, 5, 11, 1; Kâth.
 15, 12. 15) P सः। 16) Ben रंभीवृतो; P नं। योः। अभिवृत इत्यभि. वृतः। 17) P
 घृणीवान्। घृणीवाञ्चेति। घृण. वान्। 18) Vgl. RV 10, 176, 3; TS 3, 5, 11, 1; Kâth.
 15, 12.

अयमयिरूहथत्यमृतादिव¹ जन्मनः ।

सहसश्चित्सहीयान्देवो जीवांतवे कृतः² ॥

इडायास्त्वा³ पदे वयम्⁴ ॥

अग्ने विश्वेभिः स्वनीक देवैरूणावन्तं प्रथमः सीद यौनिम् ।

5 कुलार्थिनं घृतवन्तं सवित्रं यज्ञं नयं यजमानाय साधु⁵ ॥

सीद होतंनि⁶ होतां ॥

त्वं दूतस्त्वमु नः परस्यास्त्व⁷ वस्या⁸ आ वृषभ प्रणेता ।

अग्ने तोकस्य नस्तने तनूनामप्रयुद्धन्दीद्यद्वोधि गोपाः⁹ ॥

अग्निना रयिमघ्नवत्यौषमेव दिवे दिवे ।

10 यशसं वीरवत्तमम्¹⁰ ॥

गयस्फानो अमीवहा वसुवित्पुष्टिवर्धनः ।

सुमित्रः सोम नो भव¹¹ ॥

इन्द्रायी रोचना दिवः परि वाजेषु भूषथः ।

तद्वां चेति प्र वीर्यम्¹² ॥

15 प्र चर्षेण्यैभ्यः पृतनाहंवेषु¹³ प्र पृथिव्यां रिरिचाथे¹⁴ दिवश्च ।

प्र सिन्धुभ्यः प्र गिरिभ्यो मेहित्वा प्रेन्द्रायी¹⁵ विश्वा भुवनान्यन्या¹⁶ ॥

1) P उरुष्यति ।

2) Vgl. RV 10, 176, 4; TS 3, 5, 11, 1; Kāth. 15, 12.

3) Ben

इडायास 4) Vgl. RV 3, 29, 4; TS 3, 5, 11, 1; Kāth. 15, 12. 5) H u. Bb नय 6) So

Ben u. P; die andern Mss. साधुः 1; vgl. RV 6, 15, 16; TS 3, 5, 11, 2; Kāth. 45, 12.

7) Vgl. RV 3, 29, 8; TS 3, 5, 11, 2 u. 6.; Kāth. 15, 12; 19, 4; 16, 3; Kap. S. 30, 2.

8) Vgl. RV 2, 9, 1; TS 3, 5, 11, 2 u. 6. 9) P परस्या इति परः . पाः 1 10) P वञ्चः 1

11) Vgl. RV 2, 9, 2; TS 3, 5, 11, 3. 12) Vgl. RV 1, 1, 3; TS 3, 1, 11, 1; 4, 3, 13, 5.

13) Vgl. RV 1, 91, 12; TS 4, 3, 13, 5; Kāth. 2, 11. 14) Vgl. RV 3, 12, 9; TS 4, 2, 11, 1;

Kāth. 4, 15. 15) P पृतनाहंवेष्विति पृतनाहंवेषु । 16) So im Anschluss an P रि-

चिचाथे इति रिरिचाथे; H u. Bb चिचाथे; desgl. Ben u. B. ohne Accente 17) P

प्र । इन्द्रायी इतीन्द्रायी । 18) P भुवना । अति । अन्या 1; vgl. RV 1, 109, 6; TS 4, 2, 11, 1;

Kāth. 4, 15.

मरुतो यद्ध वी' दिवः सुन्नायन्तो हवामहे ।

आ०तू ना०, उपगन्तनं ॥

या वः शर्म शशमानाय सन्ति चिधातूनि दाश्रुषे यद्धताधि ।

अस्मभ्यं तानि मरुतो' विव्यन्त रयिं नो धत्त वृषणः सुवीरम् ॥

इमं मे वरुण^{6v} तत्त्वा यामि^{7v} कया नः^{8v} कौ अद्य^{9v} पिप्रीहि¹⁰ देवानामे¹¹ 5

यंदद्यांस्त्वमे¹² सधिष्टव¹³ ॥

अप्सु मे सोमो अब्रवीदन्तर्विश्वानि भेषजा ।

आपश्च विश्वशंभुवः¹¹ ॥

उंदुत्तमं वरुण पाशमस्मत्¹⁵ ॥

अव ते हेडो वरुण नमोभिरव यज्ञेभिरीमहे हविर्भिः ।

क्षयन्नस्मभ्यमसुर प्रचेता¹⁶ राजन्नेनासि शिश्नयः कृतानि¹⁷ ॥

त्वं नो अग्रे वरुणस्य-विद्वान्देवस्य हेडो ऽवयासिसीष्ठाः ।

यजिष्ठो वह्नितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषासि प्रमुमुग्ध्यस्मत्¹⁸ ॥

स त्वं नो अग्रे ऽवमो भवोती नैदिष्ठो अस्या¹⁹ उषसो व्युद्यौ ।

अव यस्त्व नो वरुण रराणो वीहि मृडीकं सुहवो न एधि²⁰ ॥५॥ 15

Vgl. TS 3, 5, 11; 1, 5, 11; 2, 5, 12; weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

1) P यत् । हवः । 2) P आ । तु । नः । 3) Vgl. RV 8, 7, 11; TS 1, 5, 11, 4 u. 5.; Kâth. 9, 19; 8, 17; 21, 13. 4) H मरुतो 5) Vgl. RV 1, 85, 2; TS 1, 5, 11, 5; Kâth. 8, 17; 21, 13. 6) Vgl. RV 1, 25, 19; TS 2, 1, 11, 6 u. 5.; Kâth. 11, 12; 12, 15 u. 6. 7) P तत् । त्वा । यामि । 8) Vgl. RV 1, 24, 11; TS 2, 1, 11, 6; Kâth. 12, 15 u. 5. 9) Vgl. RV 4, 31, 1; TS 4, 2, 11, 2; Kâth. 21, 13. 10) Vgl. RV 1, 84, 16; TS 4, 2, 11, 3. 11) Ben पिप्रीहि 12) Vgl. RV 10, 2, 1; TS 1, 3, 13, 4. 13) Vgl. RV 8, 43, 9; TS 4, 2, 3, 2; Kâth. 2, 14 u. 5. 14) Vgl. RV 1, 23, 20; 19, 9, 6; TBr 2, 5, 8, 6; Kâth. 2, 14. 15) Vgl. RV 1, 24, 15; TS 1, 5, 11, 3 u. 5.; Kâth. 21, 13 u. 5. 16) P प्रचेत इति प्रचेतः । 17) Vgl. RV 1, 24, 14; TS 1, 5, 11, 3; Kâth. 10, 11. 18) Vgl. RV 4, 31, 1; TS 2, 5, 12, 3; Kâth. 34, 1. 19) Vgl. RV 1, 3. 20) Vgl. RV 1, 1, 5; Kâth. 34, 19; Kap. S. 48, 1; TS 2, 5, 12, 3; VS 21, 4.

अग्निर्वृत्राणि जङ्घनत्¹ त्वं सोमासि सत्यतिः² ॥

अनीकैर्द्वेषो अर्दयामे विश्वाभिहृतिभिः³ ।

रयिं नो धेहि यज्ञियम् ॥

सैनानीकेन⁴ सुविदत्रो अस्मै यथा देवै⁵ आयजिष्ठः स्वस्ति ।

अदधो गोपां⁶ उत नः परस्या अग्ने द्युमदुत रेवहिदीहि⁷ ॥

पिप्रीहि⁸ देवानां⁹ देवानाम्¹⁰ ॥

सांतपना¹¹ इदं हविर्मरुतस्तज्जुष्टन ।

युष्माकोती¹² रिशादसः¹³ ॥

यो नो मरुतो अभि दुर्हेणायुस्तिरश्चित्तानि वसवो जिघांसति ।

15 द्रहः पाशान्प्रति¹⁴ सं मुचीष्ट तपिष्टेन हन्मना हन्तना¹⁵ तम्¹⁶ ॥

अग्निः प्रत्नेन मन्मना¹⁷ सोम गीर्भिष्ट्वा वयम्¹⁸ ॥

गृहमेधासा¹⁹ आगत मरुतो मापभूतन²⁰ ।

इमा हव्या जुष्टन²¹ ॥

प्र बुद्ध्वा व ईरते²² महांसि प्र नामानि प्रयज्यवस्तिरध्वम्²³ ।

20 सहस्रियं दम्यं भागमेतं गृहमेधीयं मरुतो जुषध्वम्²⁴ ॥

प्रेङ्खो अग्ने²⁵ इमो अग्ने²⁶ ॥

1) Vgl. RV 6, 16, 34; TS 4, 3, 13, 1 u. 6. 2) Vgl. RV 1, 91, 5; TS 4, 3, 13, 1; Kâth. 2, 14. 3) P सं । एना । अनीकेन । 4) P देवान् । 5) P गोपाः । 6) Vgl. TS 4, 3, 13, 2; Kâth. 21, 13. 7) Ben पिप्रीहि । 8) Vgl. RV 10, 2, 1; TS 4, 3, 13, 4; Kâth. 2, 15; 18, 21; 20, 15. 9) Vgl. RV 10, 2, 3; TS 1, 1, 14, 3; Kâth. 2, 15; 18, 21; 35, 9. 10) P सांतपना इति सां. तपनाः । 11) P युष्माक । उती । 12) P अशादसः ।; vgl. RV 7, 59, 9; TS 4, 3, 13, 3; Kâth. 21, 13. 13) Ben प्रती । 14) P हंतन । 15) Vgl. RV 7, 59, 8; TS 4, 3, 13, 3; Kâth. 21, 13. 16) Vgl. RV 8, 14, 12; TBr 3, 5, 6, 1; Kâth. 2, 14. 17) Vgl. RV 1, 91, 11; TBr 3, 5, 6, 1; Kâth. 2, 14. 18) P गृहमेधास इति गृह. मेधासः । 19) So im Anschluss an P मां । अग्ने । भूतन ।; die Samh. Mss. मां वभूतन 20) Vgl. RV 7, 59, 10; TS 4, 3, 13, 5. 21) Ben वा ईरते 22) Ben, H u. B अस्तिरध्वं 23) Vgl. RV 7, 56, 14; TS 4, 3, 13, 6; Kâth. 21, 13. 24) Vgl. RV 7, 1, 3; TS 4, 6, 5, 4 u. 6. 25) Vgl. RV 7, 1, 18; TS 4, 3, 13, 6; Kâth. 2, 15; 19, 14; Kap. S. 48, 3.

अग्निमीडे पुरोहित० यज्ञस्य देवमृत्विजम् ।

होतार० रत्नधातमम् ॥

वृषा सोम द्युमं असि ॥

क्रीडं वः शर्धो मारुतमनर्वाण० रथेषुभम् ।

कखा अभि प्रगायत ॥

अत्यासो न ये मरुतः स्वञ्चो यक्षदंशो न शुभयन्त मर्याः ।

ते हर्म्येष्ठाः शिशवो न शुभ्रा वत्सासो न प्रक्रीडिनः पयोधाः ॥

तं हि शश्वन्तो ऽग्निमग्निम् ॥

इन्द्राग्नी नवतिं पुरो दासपत्नीरधूनुतम् ।

साकमेकेन कर्मणा ११

अथदृत्रमुत सनोति १२ वाजमिन्द्रा यो १३ अग्नी संहुरी १४ सपर्यात् ।

इरज्यन्ता वसव्यस्य भूरः सहस्तमा सहसा वाजयन्ता १५ ॥

तमिन्द्र० वाजयामसि १६ ॥

युजे रथं गाएषण १७ हरिभ्यामुप ब्रह्माणि जुजुषाणमस्युः १८ ।

विवाधिष्ट स्य १९ रौदसी महित्वेन्द्रो वृचाण्यप्रती २० जघन्वान २१ ॥ १५

विश्वकर्मन्वाचस्पतिम् २२, २३ ॥ ५ ॥

Vgl. TS 4, 3, 13; weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

- 1) Vgl. RV 1, 1, 1; TS 4, 3, 13, 3; Kâth. 2, 14. 2) P द्युमान् । 3) Vgl. RV 9, 64, 1; TS 4, 3, 13, 3; Kâth. 2, 14; 20, 15. 4) P कखाः । 5) Vgl. RV 1, 37, 1; TS 4, 3, 13, 6; Kâth. 21, 13. 6) P शुभयन्तः । 7) So im Anschluss an P हर्म्येष्ठाः । हर्म्येष्ठा इति हर्म्येष्ठाः । die Samh. Mss. हर्म्येष्ठाः । 8) Vgl. RV 7, 56, 16; TS 4, 3, 13, 7. 9) Vgl. RV 5, 14, 3; TS 4, 3, 13, 8; Kâth. 19, 14. 10) Vgl. RV 1, 12, 2; TS 4, 3, 13, 8. 11) Vgl. RV 3, 12, 6; TS 1, 1, 14, 1; Kâth. 4, 15. 12) So mit P; die Samh. Mss. सुनोति । 13) P इन्द्रा । यः । 14) Ben संहुरी; P संहुरी इति संहुरी । 15) Vgl. RV 6, 60, 1; TS 4, 2, 11, 1; 4, 3, 13, 8; Kâth. 21, 13; 4, 15; 23, 11. 16) Vgl. RV 8, 93 (82), 7; TBr 1, 5, 8, 3; 2, 4, 1, 3; Kâth. 39, 12. 17) So die Mss.; P गोएषण इति गोएषणम् । 18) Die Samh. Mss. अस्युः P जुजुषाणम् । अस्युः । 19) P स्यः । 20) P अप्रति । 21) Vgl. RV 5, 23, 3; TBr 2, 4, 1, 3; 8, 2, 5. 22) Vgl. RV 10, 81, 6; TS 4, 3, 13, 8; 4, 6, 2, 6. 23) Vgl. RV 10, 81, 7; TS 4, 6, 2, 6; Kâth. 21, 13 u. ö.; Kap. S. 28, 2.

उशंन्तस्त्वा हवामहे¹ ॥

आ नो अये सुचेतुना रयिं^२ विश्वायुपोषसम् ।

मार्डीकं धेहि जीवसे^३ ॥

त्वं सोम महे भगं त्वं यून्^४ ऋतायते ।

दक्षं दधासि जीवसे^५ ॥

त्वं सोम प्रचिकित्तो मनीषा त्वं रजिष्ठमनु नेषिं^६ पन्थाम् ।

तव प्रणीती पितरो न इन्दो देवेषु रत्नमभजन्त धीराः^६ ॥

त्वया हि^७ नः पितरः सोम पूर्वे कर्माणि चक्रुः पवमान^८ धीराः ।

वन्वन्वातः^९ परिधीरपोगुं^{१०} वीरेभिरश्चैर्मधधा भवा^{११} नः^{१२} ॥

10 त्वं सोम पितृभिः स^{१३} विदानो ऽनु द्यावापृथिवी आततन्थ ।

तस्मै त^{१३} इन्दो हविषा विधेम वयं^{१४} स्याम पतयो रयीणां^{१४} ॥

बर्हिषदः पितर ऊ३त्यर्वागिमा वो हव्यः चकृमा^{१५} जुषध्वम् ।

त आगतावसा^{१६} शंतमेनाथा^{१७} नः शं योररपो^{१८} दधातन^{१९} ॥

उपहूताः पितरः सोम्यासो बर्हिषेषु निधिषु प्रियेषु ।

15 त आगमन्तु त इह श्रुवन्वधिब्रुवन्तु तू ऽवन्वस्मान्^{२०} ॥

आहं^{२१} पितृन्सुविदं^{२२} अविस्ति नपातं च विक्रमणं च विष्णोः ।

1) Vgl. RV 10, 16, 12; TS 2, 6, 12, 1; TBr 2, 6, 16; Kâth. 21, 14; 36, 12. 2) Vgl. RV 1, 79, 9; TBr 2, 4, 5, 3; Kâth. 2, 14. 3) P यूनि । 4) Vgl. RV 1, 91, 7; TBr 2, 4, 5, 3; Kâth. 2, 14; 20, 15. 5) Ben नेषी 6) Vgl. RV 1, 91, 1; TS 2, 6, 12, 1; Kâth. 21, 14. 7) Ben ह्री । 8) H पवमान 9) P वन्वित् । चवातः । 10) P परि. धीन् । चंप । ऊर्णु । 11) P भव । 12) Vgl. RV 9, 96, 11; TS 2, 6, 12, 1; Kâth. 21, 14. 13) P ते । 14) Vgl. RV 8, 48, 13; TS 2, 6, 12, 2; Kâth. 21, 14; VS 19, 54. 15) P चकृम । 16) P ते । आ । गत । अवसा । 17) P अथ । 18) P शं । यीः । अरपः । 19) P दधात । vgl. RV 10, 15, 4; TS 2, 6, 12, 2; VS 19, 55; Kâth. 21, 14. 20) Vgl. RV 10, 15, 5; TS 2, 6, 12, 3; Kâth. 21, 14; VS 19, 57. 21) So Ben; P आ । अहं । in H u. Bb अहं; B. ohrd' Accent. 22) Die Mss. पितृन्सु; P सुविदं चविस्ति सु विदं चान् ।

बर्हिषदः स्वधया ये सुतस्य भजन्त पितृस्त्वं इहागमिष्ठाः¹ ॥

इहं पितृभ्यो नमो अस्वद्यं ये पूर्वासो यं उपरासं² ईयुः ।

ये पार्थिवे रजस्या³ निषत्ता ये वा नूनं सुवृजनासु⁴ विश्वे⁵ ॥

उदीरतामबरा⁶ उत्परासा⁷ उन्मध्यमाः पितरः सोम्यासः ।

असु⁸ यं ईयुरवृकां चृतज्ञास्ते⁹ नो ऽवन्तु पितरो हवेषु¹⁰ ॥

अभिषात्ता चृतावृधः¹¹ पितरो मृडता¹² सु नः ।

दीर्घायुत्वाय¹³ जीवसे ॥

अभिषात्तानृतमतो¹⁴ हवामहे नराशसे सोमपीथं¹⁵ यं आशुः ।

ते नो विप्रासः सुहवा¹⁶ मृडन्तु शं नो भवन्तु द्विपदे शं चतुष्पदे¹⁷ ॥

अभिषात्ताः पितरा एहं¹⁸ गच्छत संदः सदः सदत सुप्रणीतयः । 10

अत्ता¹⁹ हवीषि प्रयतानि बर्हिषथा²⁰ रयिं सर्ववीरं दधातन²¹ ॥

सं प्रलन्था सहसा जान्यमानः सदः काव्यानि बंडधत्त विश्वा ।

आपश्च मित्रं धिषणा च साधन्देवां²² अग्निं धारयन्द्रविणोदाम्²³ ॥

स पूर्वया निविदा कथ्यतायोरिमाः²⁴ प्रजा अजनयन्मनूनाम् ।

विवस्वता चक्षसा द्यामपश्च देवां अग्निं धारयन्द्रविणोदाम्²⁵ ॥ 15

ये तातृषुर्देवा²⁶ जैहमाना होत्राविदः स्तोमतष्टासो अकैः ।

1) P इहं । आ । गमिष्ठाः । ; vgl. RV 10, 15, 3; TS 2, 6, 12, 3; Kâth. 21, 14; VS 19, 56.

2) P ये । उपरासः । 3) P रजसि । आ । 4) Ben सुवृताजनासः ; P सुवृजना इति सु. वृजना । 5) Vgl. RV 10, 15, 2; TS 2, 6, 12, 4; VS 19, 68 6) P अवर । 7) P परासः । 8) Vgl. RV 10, 15, 1; TS 2, 6, 12, 3; VS 19, 49. 9) Bb चृतामृधः 10) P पितरः । मृडत । 11) P दीर्घायुत्वाय ; vgl. Kâth. 21, 14. 12) So Bb; in Ben u.

II अभिषात्तानुः ; P अभिषात्तान् । अभिषात्तानिन्वृषिं स्वात्तान् । ; vgl. VS 19, 61.

13) P सोम. पीथं । 14) P सुहवा इति सु. हवाः । 15) Vgl. VS 19, 61; Kâth. 21, 14.

16) P पितरः । आ । इहं । 17) P अत्ता । 18) P अत्ता । 19) Vgl. RV 10, 15, 11; TS 2, 6, 12, 2; VS 19, 59; Kâth. 21, 14.

20) Die Samh. Mss. साधं. . . . P साधन् . . .

21) Vgl. RV 1, 96, 1. 22) P कथ्यता । आयोः । रमाः । . 23) Vgl. RV 1, 96, 2; Kâth. 21, 14. . 24) Ben तातृषुः ; P तातृषुः । तातृषुरिति तातृषुः ।

अग्ने^१ याहि सुविदचेभिरर्वाक्^२ सत्यैः कथ्यैः पितृभिर्घर्मसङ्गिः^३ ॥
 प्र वायुमंछा बृहती मनीषा बृहद्रयि^४ विश्ववार^५ रथप्राग् ।
 द्युतं द्यामा नियुतः^६ पत्यमानः कविः कविमियक्षसि^७ प्रयज्यो^८ ॥
 प्र बाभिर्योसि दाश्वा^९समंछा^७ नियुञ्जिर्वाय^८ इष्टये दुरोणे ।
 5 नि नो रयि^९ सुभौजस^९ युवस्व नि वीरं गन्धमन्थ्य^९ च गन्धः^{१०} ॥
 इन्द्र^९ वय^९ शुनासीरमस्मिन्यज्ञे हवामहे ।
 सं नः पर्षदति^{११} द्विषः ॥
 सौ ऽहोरात्रैः सौ ऽर्धमासैः सं मासैः सं ऋतुभिः परि यज्ञं बभूव ।
 स^९वत्सरस्य महिमानमेतं^९ शुनासीरमिन्द्रमघाहुवेम ॥
 10 सप्त त्वा हरितो रथे वहन्ति देव सूर्य ।
 शोचिःकेशं पुरुप्रिय^{१२} ॥
 तरणिर्विश्वदर्शतो ज्योतिष्कृदसि सूर्य ।
 विश्वमाभासि रोचनम्^{१३} ॥ ६ ॥

Vgl. TS 2, 6, 12; andere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

॥ इति^{१४} खिलकारुडे दशमः प्रपाठकः^{१५} ॥

1) P अग्ने । अग्ने । 2) So die Samh. Mss.; P अर्वाङ् । cf. RV 10, 15, 9. 3) Vgl. RV 10, 15, 9; TBr 2, 6, 16, 2. 4) Ben नीयुतः 5) Ben कविमियक्षसि; II u. Bb कवि-
 मीयक्षसि; desgl. R. ohne Accent; P इयक्षति । 6) Vgl. RV 6, 49, 4; TBr 2, 8, 1, 1; VS 33, 55. 7) P दाश्वा^९सं । अङ् । 8) P वायो इति वायो । 9) II u. Bb मन्थियं;
 desgl. B, ohne Accent. 10) Vgl. RV 7, 92, 3; TS 2, 2, 12, 7; TBr 2, 8, 1, 1; VS 27, 27;
 Kâth. 10, 12. 11) So corrigirt; die Samh. Mss. परिषदति; P पर्षन् ।; vgl. Kâth.
 21, 14. 12) Vgl. RV 1, 50, 8; TS 2, 4, 14, 4; Kâth. 9, 19; 11, 1. 13) Vgl. RV 1, 50, 4;
 TS 1, 4, 31, 1; Kâth. 10, 13. TA 3, 16, 1; VS 33, 36. 14) Das इति fehlt in den Mss.
 15) Im P am Schluss: समुदायेन सप्तविंशो ऽध्यायः ॥

इन्द्रामी रोचनां टिवः^१ प्र चर्वणिभ्या^२ इन्द्रामी नवतिं पुरः^३ च-
थवृचम्^४ ॥

जुष्टो दमूनां अतिथिदुरोणं इमं नो यज्ञमुपयाहि विद्वान् ।

विश्वा अमे अभियुजो विहत्या^५ शचूयतांमाभरा^६ भोजनाभि^७ ॥

अमे शर्ध महते सौभगाय तव द्युम्नान्युत्तमानि सन्तु ।

सं जास्पत्यं सुयममाकृणुष्व शचूयतामभितिष्ठा^{१०} महासि^{११} ॥

प्र वामर्चन्युक्थिनो नीथाविदो^{१२} जरितारः ।

इन्द्रामी इषा^{१३} आवृणे^{१४} ॥

उपो ह यद्विदथ वाजिनो गुधीभिर्विप्राः प्रमत्तिमिद्धमानाः ।

अर्वन्तो न काष्ठां नक्षमाणा^{१५} इन्द्रामी जोहुवतो नरस्ते^{१६} ॥

अग्निर्ददाति सत्पतिं सासाह^{१७} यो युधा नृभिः ।

अग्निंत्यं रघुष्यंदं जैतारमंपराजितम्^{१८} ॥

अग्निस्तुविश्रवस्तमं तुविब्रह्माणमुत्तमंम् ।

अतूर्ते आवयत्यति^{१९} पुचं ददाति दाशुषे^{२०} ॥

या वा सन्ति पुरुस्पृहो नियुतो दाशुषे नरा ।

इन्द्रामी ताभिरागतम्^{२१} ॥

शुचिं नु स्तोमं नवजातमद्येन्द्रामी वृचहणा जुषेथाम् ।

1) Vgl. RV 3, 12, 9; TS 4, 2, 11, 1; TBr 3, 5, 7, 3; Kâth. 4, 15. 2) Vgl. RV 1, 109, 6; TS 4, 2, 11, 1; TBr 2, 8, 5, 1; Kâth. 4, 15. 3) Vgl. RV 3, 12, 6; TS 1, 1, 14, 1; Kâth. 4, 15.

4) Vgl. RV 6, 60, 1; TS 1, 2, 11, 1; TBr 2, 8, 5, 1; 3, 5, 7, 3; Kâth. 4, 15 u. 6.

5) Ben दमूना; P जुष्टं। दमूनाः। 6) P दुरोणे। 7) P विहत्याति वि. हत्या। 8) P शचूयतां। शचूयतामिति शचूयतां। आ। भरा। 9) Vgl. TBr 2, 4, 1; Kâth. 2, 15.

10) P अभि. तिष्ठा। 11) Vgl. TBr 2, 1, 1, 1; 5, 2, 4; VS 33, 12; Kâth. 2, 15. 12) Ben

निथाविदो 13) P इषः। 14) Vgl. RV 3, 12, 5. 15) P नक्षमाणाः। 16) Vgl.

RV 7, 93, 3; TBr 3, 6, 12, 1. 17) P सासाह। सासाहेति स. साह। 18) Vgl. RV 5, 25, 6;

Kâth. 2, 15. 19) H u. Bb आवयत्यति 20) Vgl. RV 5, 25, 5; Kâth. 2, 15. 21) Vgl.

RV 6, 60, 8; Kâth. 4, 15.

उभां हि वा० सुहंवा जोहवीमि तां वज० सह० उशते घेशा० ॥
 पूषां गां अन्वेतु नः२ शुक्रं ते अन्यत्३ ॥

क्षेत्रस्य पतिना वयं हितेनेव जयामसि ।

गामंश्च एषयित्वा४ सं नो मृडातीदृशे५ ॥

5 मधुमतीरोषधीर्द्यावा६ आपो मधुमन्नो७ भवत्वन्तरिक्षम् ।

क्षेत्रस्य पतिर्मधुमान्नो अस्वरिषन्तो अन्वेनं चरेमं८ ॥

सं समित्९ ॥

संखायः सं वः सम्यञ्चमिष० स्तोमं चाग्रये ।

वर्षिष्ठाय क्षितीनामू३र्जो१० नम्रे सहस्वति११ ॥

10 वैश्वानरो न ऊन्या१२ पृष्टो दिवि१३ ॥

ऋतावान० वैश्वानरमृतस्य ज्योतिषस्पतिम् ।

अजस्रं घर्ममीमहे१४ ॥

वैश्वानर तं व धामान्याचके येभिः स्वर्विद्भवो१५ विचक्षण ।

जातं आपृणो१६ भुवनानि रोदसी अग्रे तां विश्वा परिभूरसि
 त्मना१७ ॥

15

इडामये१८

1) Vgl. RV 7, 92, 1; TS 1, 1, 14, 1; TBr 2, 4, 8, 3; Kâth. 13, 15; 21, 13. 2) Vgl. RV 6, 54, 5; TS 4, 1, 11, 2; Kâth. 4, 15; 20, 15; TBr 2, 4, 1, 5. 3) Vgl. RV 6, 58, 1; TS 4, 1, 11, 2; Kâth. 4, 15; 20, 15; TBr 2, 8, 5, 3; TA 1, 2, 4; 10, 1; 4, 5, 6. 4) P पोषयित्वा। आ। 5) Vgl. RV 4, 57, 1; TS 1, 1, 14, 2; Kâth. 4, 15. 6) P बावः। 7) P मधुमदिति मधुमत्। नः। 8) Vgl. RV 4, 57, 3; AV 20, 143, 8. 9) P संसमितं सं सं। इत् 1; vgl. RV 10, 191, 1; TS 2, 6, 11, 4; 4, 4, 4, 4; Kâth. 2, 15; VS 15, 30. 10) Sodie Mss.; P ऊर्जोः। नम्रे। 11) Vgl. RV 5, 7, 1; TS 2, 6, 11, 4; 4, 4, 4, 3; VS 15, 29; Kâth. 2, 15. 12) Vgl. TS 1, 5, 11, 1 u. 6.; Kâth. 4, 16; 20, 15 u. 6.; VS 18, 72. 13) RV 1, 98, 2; TS 1, 5, 11, 1 u. 6. 14) Vgl. TS 1, 5, 11, 1, Kâth. 4, 16; 6, 10; 7, 16; VS 26, 6. 15) H u. Bb °दाभवो; desgl. B, ohne Accent. 16) P आ। अपृणः। 17) Vgl. RV 3, 3, 19. 18) Vgl. RV 3, 1, 23 u. 6.; Kâth. 16, 11; 18, 21; Kap. S. 25, 2.

त्वं नो अग्ने सुनये धनानां यशसं कारं कृणुहि स्त्वानः ।

शक्रेम कर्मापसां नवेन देवैर्द्यावापृथिवीं प्रावतं नः ॥

वैश्वानरस्यं सुमतौ स्याम राजा हिं कं भुवनानामभिष्ठीः ।

इतो जातौ विश्वमिदं विचष्टे वैश्वानरो यतते सूर्येण ॥

अस्माकमये मघवत्सु धारयानामिं क्षत्रमजरं सुवीरम् ।

वयं जयेम शतिनं सहस्रिणं वैश्वानर वाज्रमये तवोतिभिः ॥

विश्वं विव्याच पृथिवीव पुष्टमन्यमन्यप्रतिगृह्णात्यायत् ॥

वैश्वानरस्य महतो महिष्वा स्योनमन्नं मधुमन्मे कृणोमि ॥

स जायमानः परमे व्योमनि व्रतान्यग्निर्व्रतपां अरक्षत् ।

अव्यन्तरिक्षममिमीत सुक्रतुवैश्वानरो महिना नाकमस्पृशत् ॥ 10

यथा ह त्यत् ॥

चीरयायूषि तव जातवेदस्तिस्त्र आज्ञानीरुषसस्ते अग्ने ।

ताभिर्देवानामवो यक्षि विद्वानथा भव यजमानाय शं योः ॥

अन्यग्निं जातवेदसं होत्रवाहं यविष्ठचम् ।

दधाता देवमृत्विजम् ॥

15

1) So Ben; in II, Bb u. P कारं; desgl. B, ohne Accent. 2) P कर्म । अपसा ।
 3) II u. Bb द्यावापृथिवी 4) Ben प्रावतं 5) Vgl. RV 1, 31, 8. 6) Ben स्याम 7) Vgl.
 RV 1, 98, 1; TS 1, 5, 11 3; Kâth. 4, 16; VS 26, 7. 8) P मघवत्सु धारयानामिं क्षत्रमजरं सुवीरम् ।
 अग्ने । 9) Vgl. RV 6, 8, 6; TS 1, 5, 11, 2; Kâth. 4, 16. 10) P अन्यमन्यदित्यन्यं
 अन्यत् । प्रति । गृह्णाति । आदित्या । यत् । 11) P मधुमन्दिता मधुमन् । मे । 12) In
 Ben ohne Accent; P व्योमनीति विं व्योमनि । 13) P व्रतपा इति व्रतपाः । 14) Die
 ३ fehlt in den Mss. und ist von mir ergänzt; P विं । अतरिचं । 15) Vgl. RV 6, 8, 2.
 16) So Ben u. P; die andern Mss. तत्; vgl. RV 4, 12, 6; 10, 126, 8; TS 4, 7, 15, 7; Kâth.
 2, 15; 9, 19. 17) Ben आज्ञानीरुषः; P आज्ञानीरिथा । जानीः । 18) P अत्रः । 19) P
 अत्र । 20) Vgl. RV 3, 17, 3; TBr 3, 2, 11, 2; Kâth. 2, 15; 12, 14. 21) Die ३ fehlt in
 den Mss. und ist von mir ergänzt; P नि । अग्निं । 22) P दधाता । 23) Vgl. RV
 5, 26, 7; Kâth. 2, 14.

इडायास्त्वा पदे वयं¹ 'दधिक्राव्णो अकारिषम² ॥

दधिक्रावाणं बुबुधानो अमिमुप ब्रुव³ उषसं सूर्यं गांम् ।

ब्रधं मश्चतोर्वरुणस्य⁴ बभु⁵ ते विश्वास्मद्दुरिता यावयन्तु⁶ ॥

अमिहोता न्यूमीदद्यजीयानुपस्ये मातुः सुरभा उ⁷ लोके ।

युवा कविः पुरुनिष्ठ⁸ ऋतावा धर्ता कृष्टीनामुत⁹ मध्य¹⁰ इद्धः¹¹ ॥

साध्वीमकर्देववीतिं नो अद्य यज्ञस्य जिह्नामविदाम गुह्यम् ।

सं आयुरागात्सुरभिर्वसानो भद्रामकर्देवहूतिं नो अद्य¹² ॥

यच्चिद्धि ते¹³ ॥

महश्चिद्दया¹⁴ एनसो अभीक¹⁵ ऊर्वाहेवानामुत¹⁶ मर्त्यानाम् ।

मा ते संखायः सदमिद्रिषाम यच्छा¹⁷ तोकाय तनयाय शं योः¹⁸ ॥

मही द्यौः पृथिवी च नः¹⁹ ॥

घृतवती भुवनानामभिश्चियोर्वी पृथ्वी मधुदुघे सुपेशसा ।

द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मणा विष्कभिते²⁰ अजरे भूरितसा²¹ ॥१॥

Die Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.

1) Vgl. RV 3, 29, 4; TS 3, 5, 11, 1; Kâth. 15, 12; VS 34, 15. 2) So corrigirt; die Mss. schreiben अकारिषम; vgl. aber 1, 5, 1; 1, 5, 6; 3, 13, 1 a. E.; RV 4, 39, 6; TS 1, 5, 11, 4; 7, 4, 19, 4; TBr 3, 9, 7, 5; Kâth. 6, 9; 7, 4; 5, 4, 8; Kap. S. 4, 8; 5, 3. 3) P ब्रुवे । 4) So die Mss.; auch P मश्चतोः; diese Schreibung bestätigt glanzend Benfey's Vermuthung, dass RV 7, 14, 3 so zu lesen sei; s. Vedica und Verwandtes, p. 57—59. 5) Bb वाकं 6) So Ben; in H u. Bb यावयन्ति; B या भवन्ति; P यावयन्तु । यवयन्तिर्वाति यवयन्तु । * 2l. RV 7, 44, 3. 7) P सुरभा । ऊं इत्थं । 8) P पुरुनिष्ठः । पुरुनिष्ठ इति पुरुनिः स्तः । 9) Ben कृष्टीनामो 10) P मध्यं । 11) Vgl. RV 5, 1, 6; TBr 1, 3, 14, 1; Kâth. 2, 15; 7, 16. 12) Vgl. RV 10, 53, 3; TS 1, 3; 14, 2; Kâth. 2, 15. 13) Vgl. RV 1, 12, 4; 1, 25, 1; TS 3, 4, 11, 5; 4, 7, 15, 6. 14) P महः । चित् । अये । 15) P अभीके । 16) So im Anschluss an P ऊर्वात् 1; Ben ऊर्वाङ्; die andern Mss. उर्वाक्! s. RV 4, 12, 5. 17) P यच्छ । 18) Vgl. RV 4, 12, 5; Kâth. 2, 15. 19) Vgl. RV 1, 22, 13; TS 3, 3, 10, 2; 5, 11, 3 u. 5.; Kâth. 13, 9 u. 10; 15, 12; 16, 16; 20, 7; 39, 3; Kâth. S. 32, 9. 20) B निष्कभिते 21) Vgl. RV 6, 70, 1; VS 34, 45.

पृथुपांजास्तं सधाधः ॥

इडे अमिं विपश्चितं गिरां यज्ञस्य साधनम् ।

श्रुष्टीवानं धितावानम् ॥

अमे शक्रेम ते वयं यमं देवस्य वाजिनः ।

अति द्वेषांसि तरेम ॥

उप त्वा रत्नसंहशं प्रयस्वन्तः सहस्कृतः ।

अमे ससृग्महे गिरः ॥

उप ह्यायामिव घृणोरगन्म शर्म ते वयम् ।

अमे हिरण्यंसंहशः ॥

अमिर्वृचाणि जङ्घनत् त्वं सोमासि सत्यतिरंभीषोमा¹⁰ युवमेता-
नि¹² श्रीणामुदारः¹³ ॥

सौमस्य मा तवसं धेह्यमे वह्निं चकर्थ विदधे यजध्वै ।

देवं अद्वा दीद्यद्युञ्जे अद्रिं शमाये अमे तन्वं जुषस्व ॥

सौमापूषणा जनना रयीणां जनना दिवो जनना पृथिव्याः ।

जातौ विश्वस्य भुवनस्य गोपौ देवा¹⁴ अकृण्वन्मृतस्य नाभिम¹⁵ ॥ 15

1) Vgl. RV 3, 27, 5 u. 6; TBr 3, 6, 1. 3; Kâth. 40, 14. 2) H u. Bb श्रुष्टीवानं;

desgl. B, ohne Accent.

3) P धोतावानं धीतवानमिति धीतवानं 4; vgl. RV

3, 27, 2; TBr 2, 4, 2, 4; Kâth. 40, 14. 4) Vgl. RV 3, 27, 3; TBr 2, 1, 2, 5; Kâth.

40, 14. 5) So Ben u. P; die andern Mss. पयस्वन्तः 6) Die Samh. Mss. सहस्कृतः;

P सहस्कृत इति सहः कृतः । 7) Vgl. RV 6, 16, 37; Kâth. 40, 14. 8) Vgl. RV

6, 16, 38; TBr 2, 4, 4, 6; Kâth. 40, 14. 9) Vgl. RV 6, 16, 34; TS 1, 3, 13, 1; 5, 5, 6, 1;

TBr 3, 5, 6, 1; Kâth. 2, 14; 20, 14. 10) Vgl. RV 1, 91, 6; TS 4, 3, 13, 1; TBr 3, 5, 6, 1;

Kâth. 2, 14. 11) RV 1, 93, 1. 2. 4. 7. 9; TS 2, 3, 11, 1. 2. 12) Vgl. RV 1, 93, 5; TS

2, 3, 14, 1; TBr 3, 5, 7, 2; Kâth. 4, 10. 13) Vgl. RV 10, 45, 5; TS 4, 2, 2, 3; Kâth.

2, 15; 16, 9; VS 12, 22. 14) P देवान् । 15) P अह । 16) P युर्वे । 17) Vgl. RV

3, 1, 1; Kâth. 2, 15. 18) P देवाः । 19) Vgl. RV 2, 40, 1; TS 1, 8, 22, 5; TBr 2, 8, 1, 5;

Kâth. 8, 17.

इमौ देवौ जायमानौ जुषन्तेमौ तमांसि गूहतं मंजुष्टा ।
 आभ्यामिन्द्रः पक्कमामास्वन्तः सोमापूर्षभ्यां जनदुर्मियासु¹ ॥
 उत नो ब्रह्मन्हविषं उक्थेषुं देवहूतमः ।
 शं नः शोवा² भरुद्धो ऽमे सहस्रसातमः³ ॥

- 5 नू नो⁴ राख सहस्रवत्तोकवत्पुष्टिमद्वंसु ।
 द्युमदमे सुवीर्यं वर्षिष्टमनुपक्षितम्⁵ ॥
 त्वा युजां तव तत्सोम सख्यं इन्द्रो अपो मनवे समुतस्कः⁶ ।
 अहन्नहिमरिणात्सप्रं सिन्धूनपावृणोदपिहितेव खानि⁷ ॥
 ऋदूदरेण⁸ सख्या⁹ सचेय यो मा नं रिरञ्छेड्येष्व पीतः ।
 10 अयं यः सौमो न्यधाय्यस्मै तस्मा इन्द्रं प्रतिरमेम्यायुः¹⁰ ॥
 त्वं नो अमे¹¹ स त्वं नो अमे¹² ऽग्निं वः पूर्व्यं¹³ गिरां¹⁴ ॥
 मक्षू¹⁵ देववतो रथः शूरो वा पृत्सुं कांसुचित् ।
 देवानां य इन्मनो¹⁶ यजमाना¹⁷ इयक्षत्यभीदयज्वनो¹⁸ भुवत्¹⁹ ॥
 नं यजमान रिथसि²⁰ नं सुन्वान नं देवयो²¹ ।
 15 देवानां य इन्मनो यजमाना इयक्षत्यभीदयज्वनो²² भुवत्²³ ॥

1) P जनत् । उच्चियासु 1; vgl. RV 2, 40, 2; TS 1, 8, 22, 5; TBr 2, 8, 1, 5; Kâth. 8, 17. 2) P हविषः । 3) So Bb u. P; in H उक्थेषु; B उक्थे; Ben? 4) P शोवा । 5) Vgl. RV 3, 13, 6; Kâth. 2, 15. 6) P नृ नः । 7) Vgl. RV 3, 13, 7; Kâth. 2, 15. 8) P सख्यैः । 9) P स्रष्टत इति स. सुतः । कारिति वः । 10) Vgl. RV 4, 28, 1. 11) Ben हदुदरेण 12) P सच्या । 13) Vgl. RV 8, 48, 10; TS 2, 2, 12, 3. 14) Vgl. RV 4, 1, 4; 1, 31, 8; TS 2, 5, 12, 3; 1, 2, 11, 3; TBr 3, 7, 11, 3; 12, 6; TÂ 2, 4, 4; 4, 20, 3; Kâth. 34, 19; VS 21, 3. 15) Vgl. RV 4, 1, 5; TS 2, 5, 12, 3; Kâth. 34, 19; Kap. S. 48, 1; VS 21, 4. 16) Ben पूर्व्यं 17) Vgl. RV 8, 31, 14; TS 1, 8, 22, 3; Kâth. 11, 12. 18) So Ben; P मक्षुं । H मक्ष्वः; desgl. B, ohne Accent; Bb मक्ष्वं 19) P इति । मंगः । 20) यं यजमानः । 21) Bb इयक्षः; die Samh. Mss. schreiben अयमिदं; P इयक्षति । अग्निं । इति । अयज्वनः । 22) Vgl. RV 8, 31, 15; TS 1, 8, 22, 3; Kâth. 11, 12. 23) Sô'Y; die Samh. Mss. अयसि 24) Die Samh. Mss. देवयोः; P देवयो इति देवयोः । 25) Ben इयक्षः, die Samh. Mss. अयमिदं. 26) Vgl. RV 8, 31, 16; TS 1, 8, 22, 4; Kâth. 11, 12.

नकिष्टं कर्मणा नशन् प्रयोषन्न योषति ।

देवानां यं इन्मनो यजमाना इयस्यन्तीदयज्वनो भुवत् ॥

असदत्र सुवीर्यमुत त्यदाश्वव्यम् ।

देवानां यं इन्मनो यजमाना इयस्यन्तीदयज्वनी भुवत् ॥

उपक्षरन्ति सिन्धवो मयोभुव ईजानं च यस्यंमाणं च धेनवः । 5

पृणन्तं च पंपुरिं च श्रवस्यवो घृतस्य धारा उपयन्ति विश्वतः ॥

सोमारुद्रा युवमेतान्यस्मै विश्वा तनूषु भेषजानि धत्तम् ।

अवस्यतं मुञ्चतं यन्नो अस्ति तनूषु बद्धं कृतमेनो अस्मत् ॥

सोमारुद्रा धारयेथामसुर्धं प्र वामिष्टयो ऽरमश्रुवन् १० ।

दमे दमे सप्र रत्ना दधाना शं नो भूतं द्विपदे शं चतुष्पदे ॥ 10

सोमारुद्रा विवृहतं विषूचीममीवा यां नो गयमाविवेश ।

आरे बाधेथां निर्ञ्चतिं पराचैरस्मै भद्रां सौश्रवसानि सन्तु १२ ॥

तिग्मायुधौ तिग्महेती सुशेवौ सोमारुद्रा इह सु १४ मृडतं नः १४ ।

मुमुक्तमस्मान्यसितानभीके १५ प्रयच्छतं वृषणा शंतमानि १६ ॥

अग्नाविष्णु सजोषसाग्नाविष्णु १७ महि धाम प्रियं वाम १८ ॥

अग्नाविष्णु महि तडां महित्वं वीथीं १९ घृतस्य गुह्या जुषाणा ।

1) Die Samh. Mss. नशं न प्रयोषं न; P नशत् । न । प्रयोषत् । न । 2) Vgl. RV 31, 17; TS 1, 8, 22, 4; Kâth. 11, 12. 3) H u. Bb त्यदाश्वव्यम्; desgl. B, ohne Accent; P तत् । आश्वव्यमित्याश्व. अश्वव्यं 4) Ben, H u. Bb ईयन्नं; die Samh. Mss. व्यभिदं 5) Vgl. RV 8, 31, 18; TS 1, 8, 22, 4; Kâth. 11, 12. 6) Ben यन्नं 7) Vgl. RV 1, 125, 4; TS 1, 8, 22, 4; Kâth. 11, 12; 11, 5. 8) P यत् । नः । 9) Vgl. RV 6, 74, 3; TS 1, 8, 22, 5; Kâth. 11, 12. 10) P अरं । अश्रुवन्तु । 11) Vgl. RV 6, 74, 1; Kâth. 11, 12. 12) Vgl. RV 6, 74, 2; TS, 1, 8, 22, 5; Kâth. 11, 12. 13) H u. Bb सू; desgl. B, ohne Accent. 14) H u. Bb मृडन्तु; B undeutlich. 15) So im Anschluss an P यसितानं 1; H u. Bb यसितादं; desgl. B, ohne Accent; Ben यसितादं 16) Vgl. RV 6, 74, 4. 17) Vgl. TS 1, 7, 1, 3; 5, 7, 3, 3; TBr 3, 11, 3. 18) Vgl. TS 1, 8, 22, 1; 2, 5, 12, 1; Kâth. 4, 16. 19) Ben u. B विथीं; P वीथि ।

दमे दमे सुष्टुती वावृधानां नुं वां जिहां घृतं माचरण्यत् ॥
पावकां नः सरस्वतीं ॥

सरस्वत्यभि नो नेषि वस्यो मापस्फरीः ५ पयसा मां ना
आधक् ॥

5 जुषस्व नः सख्यां वेश्या च मां त्वत्क्षेत्राण्यरण्यानि गन्म ॥
आ नो दिवः ९ ॥

बृहस्पते जुषस्व नो हव्यानि विश्वदेव्य ।

रांस्व रत्नानि दाश्रुषे १० ॥

एवा ११ पित्रे विश्वदेवाय वृष्णे यज्ञैर्विधेम नमसा हविर्भिः ।

10 बृहस्पते सुप्रजा वीरवन्तो वयं स्याम पतयो रयीणाम् १२ ॥

आ नो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूतिमुक्षतम् ।

मध्वा रजांसि सुक्रतू १३ ॥

प्र बाह्वा सिसृतं जीवसे ना आ नो गव्यूतिमुक्षतं घृतेन ।

आ नो जने श्रवयत् युवाना श्रुतं मे मित्रावरुणा हवेमा १४ ॥

15 और्वभृगुवञ्चुचिमप्रवानवदाहुवे १५ ।

अग्निं समुद्रवाससम् १६ ॥

1) In H, Bb u. P ज् ohne Accent. 2) Vgl. oben 4, 10, 1; TS 1, 8, 22, 1; 2, 5, 12, 1; Kâth. 4, 16. 3) Vgl. RV 1, 3, 10; TBr 2, 4, 3, 1; Kâth. 4, 16; VS 20, 84. 4) 6, 5

corrigit; H, Bb u. B नो नेषि; Ben नो नेषी; P नः । नेषि । 5) So H u. Bb; Ben पयसरीः; B पयसुरीः; P मा । चंप । स्फुरीः । 6) P नः । आधक् । 7) P त्वत् । च-
चाणि । चरणानि । 8) B गव्या; vgl. RV 6, 61, 14; TS 7, 2, 7, 4; TBr 2, 4, 3, 1;

8, 2, 8; Kâth. 17, 18; 30, 3. 9) Vgl. RV 5, 43, 11; TS 1, 8, 22, 1; 2, 5, 12, 1; 3, 1, 11, 2; Kâth. 4, 13; 20, 15. 10) Vgl. RV 3, 62, 4; TS 1, 8, 22, 2; Kâth. 4, 16; 26, 11.

11) P एव । 12) Vgl. RV 4, 50, 6; TS 1, 8, 22, 2; TBr 2, 8, 2, 8; Kâth. 17, 18.

13) Vgl. RV 3, 62, 16; TS 1, 8, 22, 3; VS 21, 8. 14) P ह्वा । ह्मा ।; vgl. RV 7, 62, 5; TS 1, 8, 22, 3; TBr 2, 7, 15, 6; 8, 6, 7; Kâth. 12, 14; VS 21, 9. 15) Ben जी-

वृभृगुवञ्च 16) Vgl. RV 8, 102 (91), 4; TS 3, 1, 11, 8; Kâth. 40, 14.

आ सव॑ सवितु॑र्यथा॑ भगस्येव भुजि॑ हुवे ।

अग्नि॑ समुद्र॑वाससम् ॥

हुवे॑ वातस्वनं॑ कवि॑ पर्जन्य॑क्रद्य॑ सहः ।

अग्नि॑ समुद्र॑वाससम् ॥

वृषा सोम द्युमं॑ अग्निं ॥

आ ये तन्वन्ति॑ रश्मिभिस्त्रिः॑ समुद्र॑मर्णवम् ।

मरुद्भिरया॑ आंगहि॑ ॥

आ वो यनू॑दवाहांसो अद्य॑ वृष्टिं॑ ये विश्वे॑ मरुतो॑ जुनन्ति॑ ।

अयं॑ यो अग्नि॑र्मरुतः॑ समिद्ध एतं॑ जुषध्वं॑ कवयो॑ युवानः॑ ॥

यं त्वा देवा॑पिः प्रुचु॑चानो॑ अयं॑ आष्टि॑षेणो॑ मनुष्यः॑ समिधे॑ ॥

विश्वेभि॑र्देवैरु॑मद्यमानः॑ प्र पर्जन्य॑मीरया॑ वृष्टि॑मन्तम् ॥

अग्ने॑ बाधस्व॑ वि मृधो॑ वि दुर्ग॑हापा॑मीवाम॑प रक्षा॑सि सेध ।

अस्मात्समु॑द्राद्बृ॑हतो॑ दिवो॑ नो ऽपां॑ भूमान॑मुप॑ नः सृजे॑ह ॥

प्रियां॑ वी नाम॑ हुवे॑ तुरा॑णामा॑ यत्तृ॑पन्मरुतो॑ वाव॑गानः॑ ॥

अग्र॑से कं भानु॑भिः संमि॑मिध्निरे॑ ते रश्मि॑भिस्तं॑ ऋ॒क्भिः सु-

खाट॑यः ॥

1) P आ । सध । सवितुः । यथा । 2) Vgl. RV 8, 102 (91), 6; TS 3. 1. 11, 8; Kâth. 40, 14. 3) So Ben; P पर्जन्यक्रद्यमिति पर्जन्य. क्रद्यं 1; de. andean Mss. पर्जन्यक्रन्द 4) Vgl. RV 8, 102 (91), 5; TS 3, 1, 11, 8; Kâth. 40, 14. 5) Vgl. RV 9, 64, 1; TS 4, 2, 11, 3; 3, 13, 3; Kâth. 2, 14; 20, 15. 6) Vgl. RV 1, 19, 8. 7) P जनति । 8) Vgl. RV 5, 58, 3; TBr 2, 5, 5. 3. 9) P अग्ने । 10) So corrigirt; im Anschluss an P समिध इति सं. ईधे 1; Ben समिधे oder समिधो; H u. Bb समिधो; desgl B; ohne Accent. 11) P ईरय । 12) Vgl. RV 10, 98, 8; Kâth. 2, 15; Kap. S. 25, 3; 32, 4. 13) H मृधो 14) Vgl. RV 10, 98, 12; TBr 2, 5, 8, 11; Kâth. 2, 15. 15) Hier fährt P fort mit den Worten संमिमि. अस्तं । युथीत । दिद्यु । मा । वः । दुर्मतिः । मतिः । दुः । मतिः । प्रणक् । नः । प्रिया । वः । u. s. w. 16) P चिपत् । 17) Vgl. RV 7, 56, 10; TS 2, 1, 11, 1; Kâth. 8, 17.

ते वाशीमन्त¹ इष्मिणी² अभीरवो विद्रे प्रियस्य मारुतस्य
धासः³ ॥

मरुतो यद्ध वो दिवः⁴ ॥

प्रैषामज्मेषु वेथुरेव रेजते भूमिर्यामेषु यद्ध युञ्जते शुभे⁵ ।

5 ते क्रीडयो धुनयो भ्राजदृष्टयः स्वयं महित्वं पनयन्त धूतयः⁶ ॥

॥ २ ॥ Vgl. TS 1, 8, 22; 2, 1, 11; weitere Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.

कया शुभा संवयसः संनीडाः समान्या⁷ मरुतः संमिमिष्णुः ।

कया मती कृता एतास एते ऽर्चन्ति शुष्म⁸ वृषणो वसूया⁹ ॥

कस्य ब्रह्माणि जुजुषुर्युवानः¹⁰ को अध्वरे मरुता¹¹ आववर्त ।

श्येन इव¹² भ्रजतो अन्तरिक्षे केन महा मनसा रीरमाम¹³ ॥

10 कुतस्त्वमिन्द्र माहिनः सन्नेको यासि सत्पते किं त¹⁴ इत्या ।

संपृच्छसे¹⁵ समराणः¹⁶ शुभानैर्वोचैस्तन्नो हरिवो यत्ते अस्मे¹⁷ ॥

ब्रह्माणि मे मतयः शं सुतासः शुष्म¹⁸ इयति प्रभृतो मे अद्रिः ।

आशासते प्रतिहर्यन्त्युक्थेमा¹⁹ हरी वहतस्ता नो अड²⁰ ॥

अतो वयमन्तमैर्भियुजानाः स्वक्षत्रेभिस्तन्नवः शुम्भमानाः ।

15 महोभिरैकमुपयुज्महे²¹ न्विन्द्रः²² स्वधामनु²³ हि नो बभूथ²⁴ ॥

1) Ben वाशिम् 2) Ben इष्मिणी 3) Vgl. RV 1, 87, 6; TS 2, 1, 11, 2; 4, 2, 11, 2; Kāth. 8, 17.

4) Vgl. RV 8, 7, 11; TS 1, 5, 11, 4; 2, 1, 11, 1; Kāth. 8, 17; 9, 19; 21, 13.

5) H पनयन्त 6) Vgl. RV 1, 87, 3; TS 4, 3, 13, 7. 7) H u. Bb समान्या

8) P कुतः । एतास इत्या । इतासः । 9) P एते । अर्चन्ति । 10) P वसूया । वसूयैति वसू. या । RV 1, 165, 1; Kāth. 9, 18. 11) In Bb युवानः ohne Accent. 12) P मरुतः ।

13) So im Anschluss an P श्येन इवैति श्येनान् इव । Ben श्येन इव; die andern Mss. श्येनमिव 14) Vgl. RV 1, 165, 2; Kāth. 9, 18. 15) P ते 16) Bb सं पृच्छसे 17) So Ben; P समराण इति सं. अराणः । in H u. Bb समाराणः; B समारणः 18) Vgl.

RV 1, 165, 3; MS 33, 27; Kāth. 9, 18. 19) P शुष्मः । 20) P उक्थो । हमा । 21) H उक्था; vgl. RV 1, 165, 4; VS 33, 78; Kāth. 9, 18. 22) P एतान् । उप । युज्महे ।

23) P नु । इन्द्रः । 24) P स्वधात् । अनु । 25) Vgl. RV 1, 165, 5; Kāth. 9, 18.

३क॑ स्या वो मरुतः स्वधासीद्यन्मामेक^२ समधत्ताहिहृत्ये^३ ।

अहं^४ ३ह्युयस्तविषस्तुविष्मान्विश्वस्य^५ शचोरनम^६ वधसैः^६ ॥

भूरि चकर्थ युंन्येभिरसै^७ समानैभिर्वृषभ पौंस्येभिः ।

भूरीणि हि. कृणवामा^८ शविष्ठेन्द्रः^९ कृत्वा मरुतो यद्वशाम^{१०} ॥

वधी^७ वृचं मरुत इन्द्रियेण स्वैन भामेन तविषो बभूवान् ।

अहमेता^{११} मनवे विश्वश्चन्द्राः सुगा अपश्चकर वज्रबाहुः^{१२} ॥

अनुत्तमा^{१३} ते मघवन्नकिणु^{१४} न त्वावं^{१५} अस्ति देवता वि-

दानः ।

न जायमानो नश्नते न जातो यानि करिष्या कृणुहि प्रवृद्ध^{१६} ॥

एकस्य चिन्मे^{१७} वि३भ्वस्त्वौजो या नु दधृषान्कृणवै मनीषा^{१८} ॥

अहं^४ ३ह्युयो मरुतो विदानो यानि च्यवमिन्द्रा इदीश^{१९} एषाम^{२०} ॥

अमन्दन्मा मरुतः स्तोमो अत्र यन्मे नरः श्रुत्यं ब्रह्म चक्रं^{२१} ।

इन्द्राय वृष्णे सुमखाय मद्य^७ संख्ये सखायस्तन्वे तनूभिः^{२२} ॥

एवैदेते^{२३} प्रति मा रोचमाना^{२४} अनेद्यः श्रवा एषो^{२५} दधानाः ।

1) Die ३ fehlt in den Mss. und ist von mir ergänzt.

2) P स्वधा । आसीत् ।

यत् । मां । एकं । 3) P समधत्तति सं. अधत्त । अहिहृत्य इत्यहि. हृत्ये । 4) Die ३ ist von mir ergänzt. 5) H u. Bb तविषसः ; P तविषः । तविष्टः । तुविष्मान् । 6) Vgl. RV 1, 165, 6; TB 2, 8, 3.5; Kâth. 9, 18. 7) So H; P युंन्येभिः; die andern Mss. यंन्ये

8) P कृणवाम । 9) So die Mss.; auch P शविष्ठ । इन्द्रः । 10) H शशामा; vgl. RV 1, 165, 7; Kâth. 9, 18; 23, 11. 11) P एताः । 12) Vgl. RV 1, 465, 8; TB 2, 8, 3, 6; Kâth. 9, 18; 23, 11. 13) P अनुत्तं । आ । 14) So corrigirt; Ben मघवन्नु; desgl. H, Bb u. B, nur ohne Accent; P मघवन्निति मघ. वन् । नैकः । तु । 15) P त्वावामिति

त्वा. वान् । 16) Vgl. RV 1, 165, 9; VS 33, 79; Kâth. 9, 18. 17) P चित् । मे । 18) So Ben u. P; die andern Mss. मनीषां 19) P च्यवु । इन्द्रः । इत् । ईशे । 20) Vgl. RV 1, 165, 10; Kâth. 9, 18. 21) So Ben u. P; die andern Mss. चुकुः 22) Vgl. RV 1, 165, 11; Kâth. 9, 18. 23) P एतं । इत् । एतं । 24) P रोचमानाः । 25) P

११

संचस्था¹ मरुतश्चन्द्रवर्णा अस्त्रान्त मे हृदयाथा² च नूनम्³ ॥

को ऽवच⁴ मरुतो मामहे वः प्रयातन⁵ संखीरक्षा⁶ सखायः ।

मन्मानि चिवा⁷ अपिवातयन्त⁸ एषां भूत नवेदा⁹ म चृता-
नाम्¹⁰ ॥

5 आ यद्भुवस्याद्भुवसे न कारुरस्मा¹¹श्चक्रै¹² मान्यस्य¹² मेधा¹³ ।

आ धू¹⁴ वर्त मरुतो विप्रमछेमा¹⁵ ब्रह्माणि जरिता वो अर्चत¹⁶ ॥

एष वः स्तोमो मरुत इयं गीर्मान्दार्यस्य¹⁷ मान्यस्य कारोः ।

एषा¹⁸ यासीष्ट तन्वे वया¹⁹ विद्यामेष²⁰ वृजनं जीरदानुम्²⁰ ॥ ३ ॥

Vgl. RV 1, 165; weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

इन्द्र²¹ वो विश्वतस्परि²¹ हवामहे जनेभ्यः ।

10 अस्माकमस्तु कैवलः²² ॥

आ ते शुष्मो वृषभ एतु पश्चादोत्तरादधरादा²³ पुरस्तात् ।

आ विश्वतो अंभि समेतवर्वाडिन्द्र द्युम्न²⁴ स्वर्वहेत्यस्मे²⁵ ॥

मरुतो यद्ध²⁶ वो दिवो²⁶ या वः शर्म²⁷ ॥

1) So im Anschluss an P संचस्थिति सं. चक्ष 1; die Samh. Mss. संचस्था 2) H u. Bb हृदयाथा; P हृदयाथ । 3) Vgl. RV 1, 165, 12; Kâth. 9, 18. 4) P कः । जु । अच । 5) H u. Bb प्रयातन; desgl. B. ohne Accent. 6) P संखीन् । चक्ष । 7) P चिवाः । 8) P अपिवातयन्त इत्यपि. वातयन्तः । 9) P नवेदाः । 10) So im Anschluss an P मे । चृतानां । Ben vielleicht मत्कृतानां; die andern Mss. मरुतानां; vgl. RV 1, 165, 13; Kâth. 9, 18. 11) So Ben; P कारुः । अस्त्रान् । चक्रै । die andern Mss. अस्त्रान्चक्रै 12) P मानस्य । 13) Ben मेधाः । 14) P सु । 15) P अह । इमा । 16) Vgl. RV 1, 165, 14; Kâth. 9, 18. 17) So corrigirt; P गीः । मन्दार्यस्य । Ben मन्दार्यस्य; H u. Bb मन्दार्यस्य; desgl. B. ohne Accent. 18) P आ । इषा । 19) H u. Bb वया²⁰; Ben वया²⁰; Bb वया²⁰; P वया²⁰ । 20) Vgl. RV 1, 165, 15; VS 34, 48; Kâth. 9, 18. 21) Ben परी 22) Vgl. RV 1, 7, 10; TS 1, 6, 12, 1; 2, 3, 14, 1; 3, 1, 11, 1; 4, 3, 13, 8; Kâth. 8, 17. 23) P आ । उत्तरात् । 24) Vgl. RV 6, 19, 9; TBr 2, 5, 8, 1; 8, 5, 9. 25) P इत् । ह । 26) Vgl. RV 8, 7, 11; TS 1, 5, 11, 4; 2, 1, 11, 1; 3, 14, 4; Kâth. 8, 17; 9, 19; 21, 13. 27) Vgl. RV 1, 85, 12; TS 1, 5, 11, 5; 2, 1, 11, 1; 3, 14, 4; TBr 2, 8, 5, 6; Kâth. 8, 17; 21, 13.

आ तू न इन्द्र वृचहन्त्रमाकमर्धमागहि ।

महान्महीभिर्हतिभिः ॥'

तं महं इन्द्र तुभ्यं ह क्षा अनु क्षवं मंहना मन्यत द्यौः ।

त्वं वृचं शवसा जघन्वानसृजः सिन्धूरहिना जयमानान ॥

मरुतो यद्द वो बलं जनं अचुच्यवीतन ॥

गिरीरचुच्यवीतन ॥

ऋष्टयो वो मरुतो असयोरधि सहा औजो बाह्वोर्वो बलं
हितम् ।

नृणा शीर्षस्वायुधा रंषेषु नो विश्वा वः श्रीरधि तनूषु पिपिशे ॥

पुरुवा हि सट्टकुसि विशो विश्वा अनु प्रभुः ।

समत्सु त्वा हवामहे ॥

समत्स्वग्निमवसे वाजयन्तो हवामहे ।

वाजेषु चित्राधसम् ॥

अग्ने नया देवानां त्वमग्ने व्रतपा असि यद्वो वयम् ॥

त्वमग्ने व्रतभृञ्शुचिरग्ने देवं इहावह ।

उप यज्ञं हविश्च नः ॥

1) P तु । Bb नू । 2) Vgl. RV 4, 32, 1; VS 33, 65; Kâth 6, 10; 21, 13 3) P महान् । 4) P ही चाः । 5) P सिधन् । अहिना । 6) Vgl. RV 4, 17 1; Kâth. 6, 10. 7) P जनान् । 8) B अचुच्यवीतन 9) P धिरीन् अचुच्यवीतन । B अचुच्यवीतन; vgl. RV 1, 37, 12. 10) Bb अश्वो अधिः B असयोरधि 11) P सहः । 12) P शीर्षस्विति शीर्ष. सु । आयुधा । 13) Vgl. RV 5, 57, 6. 14) P विश्वाः । 15) Vgl. RV 8, 11, 8; 8, 43, 21; TBr 2, 4, 4, 4. 16) Vgl. RV 8, 11, 9; TBr 2, 4, 4, 4. 17) P नय । आ । vgl. RV 1, 189, 1; TS 1, 1, 14, 3 u. 6; TBr 2, 8, 2, 3; TS 1, 8, 8; Kâth. 6, 10; 3, 1; Kap. S. 2, 8. 18) Vgl. RV 10, 2, 3; TS 1, 1, 14, 3; Kâth. 2, 15; 18, 21; 35, 9. 19) Vgl. RV 8, 11, 1; TS 1, 1, 14, 4 u. 6; Kâth. 2, 4; 6, 10; 23, 5. 20) Vgl. RV 10, 2, 4; TS 1, 1, 14 4; Kâth. 6, 10; Kap. S. 48, 10. 21) P व्रत. मूर्ध । 22) P देवान् । 23) So im Anschluss an P च । नः । die Samh. Mss. चनः; vgl. TBr 2, 4, 1, 11.

वता नु विभ्रद्वतपा अदब्धो यजानो देवो अजरः सुवीरः ।

दधदन्तानि सुमृडीको^३ अमे^४ गोपाय^५ नो अीवसे जातवेदः^६ ॥

श्रेष्ठं यविष्ठ भारतामे^६ द्युमन्तमाभर ।

वसो पुरुस्पृहं रयिम^७ ॥

५ तुभ्यं भरन्ति क्षितयो यविष्ठ बलिममे अन्तिता अतं दूरात् ।

आ भन्दिष्ठस्य सुमतिं चिकिद्धि महत्ते^{१०} अमे महि शर्म भद्रम्^{११} ॥

त्वाममे वाजसातमं विप्रा वर्धन्ति सुष्टुतम ।

स नो रास्व सुवीर्यम्^{१२} ॥

अयं नो^{१३} अग्निरानीकैर्द्वेषो अर्दय^{१४} सैनानीकेनेदं^{१५} विष्णुः^{१६} प्र तं-
१० द्विष्णुः^{१६} ॥

आ वो राजानमध्वरस्य रुद्रं हौतारं सत्ययंज^{१७} रौदस्योः ।

अग्निं पुरां तनयित्त्नोरचित्ताडिरण्यरूपमवसे कृणुध्वम्^{१८} ॥

कङ्किध्यायासु वृधसानो अमे कङ्काताय प्रतवसे शुभय्ये^{१९} ।

परिज्मने नासत्याय क्षे ब्रवः कदमे रुद्राय नृषे^{२०} ॥

१५ उक्षात्नाय वशान्नाय^{२१} ॥

1) So Ben; P यजानः 1; H u. Bb यजमानो; Bb यजमाभो 2) H u. Bb ंडीके
3) Bb अमे 4) P गोपाय 5) Vgl. TBr 2, 4, 1, 11. 6) P भारत । अमे । 7) Vgl.
RV 2, 7, 1; TS 1, 3, 14, 3. 8) So P; die Suph. Mss. तरन्ति 9) P अतितः । आ ।
उत । 10) P वृहत् । ते । 11) Vgl. TBr 2, 4, 7, 9; Kâth. 7, 16. 12) Vgl. RV
5, 13, 5; TS 1, 4, 46, 3; Kâth. 6, 10. 13) Vgl. TS 1, 3, 4, 1; 4, 46, 3; VS 5, 37; 7, 44;
Kâth. 4, 9; 6, 10; Kap. S. 3, 7. 14) P सः । एना । अनीकेन । इदं ।; vgl. TS 4, 3, 13, 2;
Kâth. 21, 13. 15) Vgl. RV 1, 22, 17; TS 1, 2, 13, 1; TBr 3, 1, 3, 3; VS 5, 15; Kâth.
2, 10; Kap. S. 3, 4. 16) Vgl. RV 1, 154, 2; TBr 2, 4, 3, 4 u. 6; Kâth. 2, 10; 25, 8;
Kap. S. 2, 4; 40. 1. 17) So Ben; P सत्ययंजित सत्य यंज ।; die andern Mss.
यंजु 18) Vgl. RV 4, 3, 1; TS 1, 3, 14, 1; TBr 2, 8, 6, 9; Kâth. 7, 16. 19) P शुभयं
इति शुभं वै । 20) Vgl. RV 4, 3, 6; Kâth. 7, 16. 21) Vgl. RV 8, 43, 11; TS 1, 3,
14, 7; Kâth. 7, 10; 40, 5.

वातोपधूत इषितो¹ वंशं² अंनु चिषु यदन्ना³ वैविषद्वितिष्ठसे ।

आ ते यतन्ते रक्ष्यो यथा पृथक् शर्धा⁴स्यमे अजराणि धक्षतः⁵ ॥

॥ ४ ॥ Die Vergleichen s. in den Anmerkungen.

कृणुष्व पाजा⁶ इति पञ्च ॥

स ते जानाति सुमति⁷ यविष्ठ य ईवते ब्रह्मणे गान्तुमैरत् ।

विश्वान्यस्मै सुदिनानि रायो ह्युम्नान्यर्यो वि दुरो अभिद्यौत् ॥ 5

सैदमे⁸ अस्तु सुभगः सुदानुर्यस्त्वा नित्येन हविषा य उक्थैः ।

पिप्रीषति स्व⁹ आयुषि दुरोणे विश्वेदस्मै¹⁰ सुदिना सासदिष्टिः¹⁰ ॥

अर्चामि ते सुमतिं घोष्यर्वाक्¹¹ सं ते वावाता¹² जरतामियं गीः ।

स्वश्वास्त्वा सुरथा मर्जयेमास्मे¹³ क्षत्राणि धारयेरु¹⁴ दून¹⁵ ॥

इह त्वा भूर्याचरेदुप त्मन्दोषावस्तदीदिवा¹⁶समनु दून । 10

क्रीडन्तस्त्वा समनसः सपेमाभि ह्युम्ना तस्थिवा¹⁷सो जनानाम्¹⁶ ॥

यस्त्वा स्वश्वः सुहिरण्यो अग्र उपयाति वसुमता रथेन ।

तस्य चाता भवसि तस्य संखा यस्त आतिथ्यमानुषग् जुजोषत्¹⁷ ॥

महो रुजामि बन्धुता वचोभिस्तन्मा पितुंगोतमादन्विषाय¹⁸ ।

त्वं नो अस्य वचसश्चिकिद्धि होतर्यविष्ठ सुक्रतो दमूनाः¹⁹ ॥ 15

1) Bb ईषितो 2) P वंशान् । 3) P यत् । अन्ना P 4) B धैचयः 1; vgl. RV 10, 91, 7. 5) P पाजा; 1; vgl. RV 4, 4, 1; TS 1, 2, 14, 1; Kâth. 6, 11; 10, 5; 16, 15; Kap. S. 25, 5; VS 13, 9. 6) Vgl. RV 4, 4, 6; TS 1, 2, 11, 2; Kâth. 6, 11. 7) P सं । इत् । अमे । 8) P स्वै । 9) P विश्वा । इत् । अस्मै । 10) P सा । असत् । इष्टिः 1; vgl. RV 4, 4, 7; TS 1, 2, 14, 3; Kâth. 6, 11. 11) So im Anschluss an P सु. मतिं । घोषि । अर्वाक् 1; die Samh. Mss. सुमतिं⁷ हीष्यर्वाक् 12) P वावाता । ववार्तिन्ति ववाता । 13) P सुरथा इति स. रथाः । मर्जयेम । अस्मे । इत्यस्मै । 14) P धारयेः । अंनु । दून । 15) Vgl. RV 4, 4, 8; TS 1, 2, 14, 3; Kâth. 6, 11. 16) Vgl. RV 4, 4, 9; TS 1, 2, 14, 4; Kâth. 6, 11. 17) Vgl. RV 4, 4, 10; TS 1, 2, 14, 4; Kâth. 6, 11. 18) P तत् । मा । पितुः । गोत-मात् । अंनु । इयाय । 19) Vgl. RV 4, 4, 11; TS 1, 2, 14, 4; Kâth. 6, 11.

अस्वप्रजस्तरणयः सुशैवा अतन्द्रासो ऽवृका¹ अश्रमिष्ठाः ।

ते पायवः सधचृञ्चो निषद्यामे तव नः पान्वमूरं ॥

ये पायवो मामतेयं ते अमे² पश्यन्तो अन्धं दुर्गितादरक्षन् ।

ररक्ष तान्सुकृतो विश्ववेदा दिप्सन्ता³ इद्रिपवो नाह देभुः⁴ ॥

त्वया वयं सधअन्वस्त्वोतास्त्व प्रणीत्यश्याम वाजान् ।

उभां शंसा सूदय सत्यताते⁵ ऽनुष्टुया⁶ कृणुह्यहयाणं ॥

अयां ते अमे समिधा विधेम प्रति स्तोमं शस्यमानं गृभाय ।

दंहाशंसो⁷ ररक्षसः पाअह्यस्मान्द्रुहो⁸ नितो मित्रमहो अवद्यात्⁹ ॥

अमी रक्षांसि सेधति शुक्रशोचिरमर्त्यः ।

शुचिः पावकं ईड्यः¹¹ ॥

त्वं नः सोम विश्वतः¹² ॥ ५ ॥

Vgl. RV 4, 4; TS 1 2, 14; weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

युष्वा¹⁴ हि देवहंतमानं¹¹ ॥

उत नो देव देव¹⁵ अह्ना¹⁶ वोचो विदुष्टरः ।

अद्विश्वा वार्या कृधि¹⁷ ॥

त्वं ह यद्यविष्टच महसः सून¹⁸ आहुत ।

अृतावा यज्ञियो भुवः¹⁹ ॥

1) P अवृकाः । 2) P पांतु। अमरः; vgl. RV 4, 4, 12; TS 1, 2, 14 5; Kâth. 6, 11. 3) So im P; die Samh. Mss. अंधि 4) P दिप्संतः । 5) P इत । रिपवः । अहं । देभुः ।; vgl. RV 4, 4, 13; 1, 147, 3; TS 1, 2, 14, 5; Kâth. 6, 11. 6) P सत्यतात इति सत्य. ताति । 7) So corrigirt; die Mss. ंष्टुया 8) So corrigirt; P अहयाण ।; die Samh. Mss. ंहयाणः; vgl. RV 4, 4, 14; TS 1, 2, 14, 6; Kâth. 6, 11; 16, 1. 9) P दंहा । अशंसः । 10) Vgl. RV 4, 4, 15; TS 1, 2, 14, 6; Kâth. 6, 11. 11) Vgl. Kâth. 15, 12; TBr 2, 4, 1, 6. 12) Vgl. RV 1, 91, 8; TS 2, 3, 14, 1; 4, 1, 11, 1; Kâth. 2, 11. 13) P युक्त्वं । 14) Vgl. RV 8, 75 (64), 1; TS 2, 6, 11, 1 u. 5.; Kâth. 7, 17; 22, 5 u. 6; Kap S. 34 a. E.; VS 13, 37; 33, 4. 15) P देवान् । 16) P अह्ना । 17) Vgl. RV 8, 75 (64), 2; TS 2, 6, 11, 1; Kâth. 7, 17. 18) P सूनो इति सूनो. 19) Vgl. RV 8, 75 (64), 3; TS 2, 6, 11, 1; Kâth. 7, 17.

अयमग्निः सहस्रिणः¹ ॥

तं नेमिमृभ्रवो यथा² नमस्व संहूतिभिः ।

नेदीयो यज्ञमङ्गिरः³ ॥

तस्मै नूनमभिद्यवे वाचा विरूप नित्यया ।

वृष्णे चोदस्व⁴ सुष्टुतिम्⁵ ॥

कमु⁶ ष्विदस्य⁷ सैनयामैरपाकचक्षसः⁸ ।

पणिं गोषु स्तरामहे⁹ ॥

मा नो देवानां विशः प्रस्नातीरिवोस्नाः ।

कृशं न हासुरग्न्याः¹⁰ ॥

मा नः समस्य दूढ्यः¹¹ परिवेषसो अहतिः¹² ।

जर्मिर्न नावमावधीत्¹³ ॥

नमस्ते अग्रा¹⁴ अोजसे गृणन्ति देव कृष्टयः ।

अमैरमिचमर्दय¹⁵ ॥

इमं यज्ञमिदं वचो जुजुषाणं¹⁶ उपागहि ।

सोम त्वं नो वृधे¹⁷ भव¹⁸ ॥

क्वचित्सं नो गडष्टये¹⁹ ऽग्ने सवेषिषो रयिम् ।

1) Vgl. RV 8, 75 (64), 4; TS 2, 6, 11, 1; 4, 4, 1; Kâth. 7, 17; 16, 15; VS 15, 21.
 2) So Ben u. P; die andern Mss.: त्वं 3) P यथा । ज्ञा । 4) Vgl. RV 8, 75 (64), 5; TS 2, 6, 11, 1. 5) So Bb; die andern Mss. चोदयस्व 6) Vgl. RV 8, 75 (64), 6; TS 2, 6, 11, 2. 7) H u. Bb किमु; desgl. B. ohne Accent 8) H, Bb u. B ष्विदस्वा
 9) Ben सैदया; P सैनया । अग्नेः । अपाकचक्षस इत्यपाकचक्षसः । 10) Vgl. RV 8, 75 (64), 7; TS 2, 6, 11, 2; Kâth. 7, 17. 11) P हासुः । अग्न्याः ।; vgl. RV 8, 75 (64), 8; TS 2, 6, 11, 2; Kâth. 7, 17. 12) So Ben; in H u. Bb दूढ्यः; auch in B ohne die ३. 13) So H u. Bb; in B अहतिः; P अहसः ।; Ben ? 14) Vgl. RV 8, 75 (64), 9; TS 2, 6, 11, 2. 15) P अग्ने । 16) Vgl. RV 8, 75 (64), 10; TS 2, 6, 11, 2; Kâth. 7, 17. 17) P जुजुषाणः । 18) So P; die andern Mss. मृधे 19) Vgl. RV 1, 91, 10; Kâth. 2, 14. 20) I* गविष्टय इति गो. इष्टये ।

उरुकृदुरु एस्कृधि¹ ॥
 मां नो अस्मिन्महाधने परा वर्गारभृद्यर्था² ।
 स० वर्ग० स० रयिं जय³ ॥
 यस्याजुषन्नमस्विनः⁴ शमीमदुर्मखस्य वा ।
 त० हेदमिर्विधावति⁵ ॥
 अन्यमस्मद्भिया⁶ इयममे सिषक्तु⁷ दुष्टुना ।
 वर्धा⁸ नो अमवञ्शवः⁹ ॥ ६ ॥

Vgl. RV 8, 75 (64); TS 2, 6, 11; Kâth. 7, 17.

॥ इति¹⁰ खिलकारडे एकादशमः प्रपाठकः¹¹ ॥

इदं वामास्ये हविः प्रियमिन्द्राबृहस्पती ।
 उक्तं मदश्च शस्यते¹² ॥
 अस्मै इन्द्राबृहस्पती रयिं धत्त० शतग्विनम् ।

1) P नः । कृधि ; vgl. RV 8, 75 (64), 11; TS 2, 6, 11, 3; Kâth. 7, 17. 2) P परा ।
 वर्क । 3) Vgl. RV 8, 75 (64). 12; TS 2, 6, 11, 3; Kâth 7, 17. 4) P यस्व । अजुषत् ।
 5) P तं । ह । इत् । अपिः । वर्धा । अवति । ; vgl. RV 8, 75 (64), 14; TS 2, 6, 11, 3.
 6) P भियै । 7) P सिषक्ति । सिषक्तीति सिषक्ति । 8) P वर्ध । 9) Bb अमवञ्शवः ;
 P अमवद्विखम् . तत् । शवः । ; vgl. RV 8, 75 (64), 13; TS 2, 6, 11, 3. 10) इति fehlt
 in den Mss. 11) Df. P sagt am Schluss noch समुदायेन अष्टाविंशो ऽध्यायः ।
 12) Vgl. RV 4, 49, 1; TS 3, 3, 11, 1.

अंश्वावन्तं सहस्रिणम्¹ ॥

एसु षु ब्रवाणि² तैः ऽमे इत्यैतरा³ गिरः ।

एभिर्विर्धासा⁴ इन्दुभिः⁵ ॥

इमं यज्ञमिदं वचः⁶ ॥

त्यान्नुं क्षत्रियं अवं⁷ आदित्यांन्याचिषामहे ।

सुमृडीकं अभिष्टये⁸ ॥

येभ्यो माता मधुमत्पिन्वते पयः पीयूषं द्यौरदितिरद्विबर्हाः ।

उकथंशुष्मान्वृषभरांनस्वप्नसस्तं आदित्यं¹⁰ अनुमदात्स्वस्तये¹¹ ॥

धारयन्त¹² आदित्यासो जगत्स्था¹³ देवा विश्वस्य भुवनस्य गोपाः ।

दीर्घाधियो¹⁴ रक्षमाणा असुर्युमृतावानश्चयमाना¹⁵ ऋणानि¹⁶ ॥ 10

त्री रोचना दिव्या धारयन्त हिरण्यया शुचयो धारपूताः ।

अंवृजिना अनवद्या¹⁷ अदव्या उरुशंसा ऋजवे मर्त्याय¹⁸ ॥

तत्सूर्यस्य¹⁹ भद्रां अश्वा²⁰ हिरण्यगर्भो²¹ यः प्राणतः²² ॥

बृहस्पतिः प्रथमं जायमानो महो ज्योतिषः परमं व्योमन् ।

सप्तास्यस्तुविजातो रवेण वि सप्तरश्मिरधमत्तमांसि²³ ॥ 11

1) Vgl. RV 4, 49, 4; TS 3, 3, 11, 1; Kâth. 10, 13; 23, 11. 2) Ben ब्रवाणी 3) P र्वा । इतराः । 4) P वर्धसे । 5) Vgl. RV 6, 16, 16; Kâth. 2, 14; 20, 14; VS 26, 13. 6) Vgl. RV 1, 91, 10; Kâth. 2, 14. 7) P त्यान् । नु । क्षत्रियान् । अवं । 8) P सुमृ-
डीकानिति सु. मृडीकान् । 9) Vgl. TBr 2, 1, 11, 5. 10) Bb तां आदित्यां; P तां ।
आदित्यान् । 11) P अनु । मद । स्वस्तये ; vgl. RV 10, 63, 3. 12) P धारयन्तः ।
13) P स्थाः । 14) P दीर्घाधियः । दीर्घाधिय इति दीर्घ. धियः । 15) P चयमानाः ।
16) Vgl. RV 2, 27, 4; TS 2, 1, 11, 4; TBr 2, 8, 1, 6; Kâth. 11, 12. 17) Statt dieser
beiden Worte im P अस्वप्न इत्स्वप्न. जः । अनिमिषा इत्स्वि. मिषाः । 18) Vgl. RV
2, 27, 9. 19) Vgl. RV 1, 115, 4; TBr 2, 8, 7, 1; VS 23, 37. 20) Vgl. RV 1, 115, 3;
TBr 2, 8, 7, 1. 21) Vgl. RV 10, 121, 1; TS 1, 1, 8, 3 u. 5.; Kâth. 5, 5, 11; 16, 15;
20, 5; 40, 1; Kap. S. 32, 7; 48, 13; VS 13, 4 u. 5. 22) Vgl. RV 10, 121, 3; TS 4, 1,
8, 4; 7, 5, 16, 1; Kâth. 4, 16; 8, 17; 10, 13; 22, 14; 40, 1; 5, 5, 13; VS 23, 3; 25, 11.
23) Vgl. RV 4, 50, 4; TBr 2, 8, 2, 7; Kâth. 17, 18.

यदा वाजमसनद्विश्वरूपमा ह्यामरुक्षदुत्तराणि^१ सन्न ।

बृहस्पतिं वृषणं वर्धयन्तो नाना संन्तो^२ बिभ्रतो ज्योतिरासाम्^३ ॥

बृहस्पतिं हवामहे विश्वतः संगणं वयम् ।

उप नो यज्ञमागमत ॥

५ सं सुष्टुभा सं ऋकृता गणैः न वलं हरोज फलिगं^४ र्वेण ।

बृहस्पतिरुस्रिया हव्यसूदः कनिक्कदद्वावशतीरुदाजत्^५ ॥

ब्रह्मणस्पते त्वमस्य यन्तां सूक्तस्य बोधि तनयं च जिन्व ।

विश्वं तद्भद्रं यदवन्ति देवा बृहद्वदेम विदधे सुवीराः^६ ॥

ब्रह्मणस्पते सूयमस्य^७ विश्वहा रायः स्याम रउध्यो वयस्वतः ।

१० वीरैषु वीरै^८ उपपृङ्धि^९ नस्त्वं यदीशानो ब्रह्मणा वेषि मे हवम्^{१०} ॥

उत्तिष्ठ^{११} ब्रह्मणस्पते देवयन्तस्वेमहे ।

उप प्रयन्तु मरुतः सुदानवा इन्द्र प्राश्रूभैत्रा संचा^{१२} ॥

अग्निरुक्थे पुरोहितो यावाणो बर्हिर्ध्वरे ।

ऋचा यामि मरुतो ब्रह्मणस्पतिं देवै^{१३} अबो वरेण्यम्^{१४} ॥

१०० नगस्ते रुद्र मन्यव^{१५} इमां रुद्राय^{१६} ॥

को अद्वा वेद क इह प्रवोचकुता^{१७} आज्ञाता कुत^{१८} इयं विसृष्टिः ।

अवो देवा अस्य विसर्जनेनाथा कौ वेद यत आबभूव^{१९} ॥

१) P अरुचत् । २) Vgl. RV 10, 67, 10. ३) H u. Bb फलिगं; desgl. B, ohne Accent. ४) P कनिक्कदन्; vgl. RV 4, 50, 5; TS 2, 3, 14, 4; Kâth. 10, 13. ५) Vgl. RV 2, 23, 19; 2, 24, 16; TBr 2, 8, 5, 1; VS 34, 58. ६) P सूयमस्वेति सु. यमस्व । ७) P वीरां । ८) So Ben; H u. Bb उपपृङ्धि; B उपपृङ्धि; P उप । पृङ्धि । ९) Vgl. RV 2, 24, 15; TBr 2, 8, 5, 2. १०) Ben उत्तिष्ठा ११) Vgl. RV 1, 40, 1; TA 4, 2, 1; Kâth. 10, 13; VS 34, 56. १२) P देवां । १३) Vgl. RV 8, 27, 1; Kâth. 10, 13. १४) Vgl. TS 4, 5, 1; Kâth. 17, 11; Kap. S. 27, 1; VS 16, 1. १५) Vgl. RV 1, 114, 1; TS 4, 5, 10, 1; Kâth. 17, 16; Kap. S. 27, 6; VS 16, 48. १६) P कुतः । १७) P कुतः । १८) Ben अभूव; vgl. RV 10, 129, 6; TBr 2, 3, 9, 5.

इयं॑ विसृष्टि॑र्यत आबभूव यदि वा दधे यदि वा न ।

यो अस्या॑ध्यक्षः परमे॑ ष्टोमन्तसो॑ अङ्गं॑ वेद यदि वा न वेद॑ ॥

इदं॑ विष्णुर्विचक्र॑मे ॥

तदस्य प्रिय॑मभि पाथो अश्यां नरो यत्र देवय॑वो मुदन्ति ।

उरुक्र॑मस्य स हि बन्धु॑रिथ्या विष्णोः पदे॑ परमे॑ मन्धा॑ उत्सः॑ ॥

विश्वे देवा अ॒तावृधः॑ ॥

विश्वे देवाः शृणु॑तेमः॑ हवं मे ये अन्न॑रिक्षे य उप द्यवि ष्ट॑ ।

ये अग्नि॑जिह्वा॑ उत वा यजत्रा॑ आस॑द्यास्मिन्बर्हिषि॑ मादयध्व॑म् ॥

इन्द्रा॑णी॒॑ पत्या सु॑जितं॑ जिगाय सेना॑ ह नाम पृथि॑वी धनंजया॑ ॥

विश्व॑व्यचा अ॒दितिः॑ सूर्य॑त्वक् । 10

इन्द्रा॑णी॒॑ प्रास॑हा संजयन्ती॒॑ तस्यै॑ त एना॑ हविषा विधेम ॥

उप॑प्रेहि वाचस्पते देवे॑न मनसा सह ।

वसु॑पते विरमय॑ मय्येव॑ त॒इन्वं॑ मम ॥

ये चिस॑प्ताः परियन्ति विश्वा रूपाणि बिभ्रतः ।

वाच॑स्पतिर्बला तेषां त॒इन्वो॑ ऽद्य दधातु मे ॥ १ ॥

Die Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.°

1) In Ben ष्टोमन् ohne Accent. 2) Ben अंगा 3) Vgl. RV 10, 129, 7; TBr 2, 8, 9, 6. 4) Vgl. RV 1, 22, 17; TS 1, 2, 13, 1; TBr 3, 1, 3, 3; Kâth. 2, 10; Kap. S. 2, 4; VS 5, 15. 5) P मन्धः । 6) Vgl. RV 1, 154, 5; TBr 2, 4, 6, 2, 8, 3, 2. 7) P देवाः । अ॒तावृधः 1; vgl. RV 6, 52, 10; TS 2, 4, 11, 5; 1, 1, 11, 4; Kâth. 13, 15. 8) P शृणुते । इमं । 9) P स्व । 10) P यजत्राः । 11) Vgl. RV 6, 52, 13; TS 2, 4, 14, 5; 4, 1, 11, 4; TBr 2, 8, 6, 5; VS 33, 53. 12) P इन्द्राणी । 13) Ben सूजितं 14) So H u. Bb; in Ben सेना; P सेना । 15) P पृथिवोधनंजयति पृथिवी धनंजया । 16) Ben ०यति • 17) So Ben u. P; in H u. Bb वीरमय; desgl. B, ohne Accent. 18) P मयि । एवं ।

अग्निः प्रथमो वसुभिर्नो अब्यात्¹ सौमो रुद्रैरभिरक्षतु त्मना ।

इन्द्रो मरुद्भिर्ऋतुथा कृणोत्वादित्यैर्नो वरुणः शर्म यत्सत्² ॥

समप्रिर्वसुभिर्नो अब्यात्³ सत् सौमो रुद्रियाभिसूनभिः ।

समिन्द्रो रातहव्यो मरुद्भिः समादित्यैर्वरुणो विश्ववेदाः⁴ ॥

5 अग्ने दा दाम्बुधे⁵ रयिं वीरवन्तं परीणसम् ।

शिशीहि नः सूनुमंतः⁶ ॥

दा⁷ नो अग्ने शतिनो दाः सहस्रिणो दुरो न वाजं श्रुत्या⁸ अ-

पावृधिं ।

प्राची द्यावापृथिवी ब्रह्मणा कृधि इस्वर्णं⁹ शुक्रमुषसो विदि-

त्तुः¹¹

10

हिरण्यपाणिमूतये सवितारमुपह्वये ।

स चैत्ता देवता पदम्¹² ॥

वाममद्यं सवितर्वाममु श्वो दिवे दिवे वाममसभ्यं सावीः ।

वामस्य हि क्षयस्य देव भूरेयां धियां वामभाजः स्याम¹³ ॥

१० अन्नायुं¹⁴ प्र याभिः¹⁵ ॥

स्योना पृथिवी¹⁶ भवानृक्षरा¹⁷ निवेशनी ।

यद्धा¹⁸ नः शर्म सप्रथः¹⁹ ॥

1) So P; die Samh. Mss. अब्यात् 2) Vgl. TS 2, 1, 11, 2; Kâth. 10, 12. 3) H अब्यात् 4) Vgl. Kâth. 10, 12; (TS 2, 1, 11, 2). 5) Ben दा दाम्बुधे; P दाः। दाम्बुधे। 6) P सुनुमंत इति सुनु. मंतः 1; vgl. RV 3, 24, 5; TS 2, 2, 12, 6; Kâth. 6, 10. 7) P दाः। 8) So im Anschluss an P श्रुत्या; die Samh. Mss. चत्या 9) Ben अपावधि; P अप। वृधि। 10) P न 1; die Samh. Mss. णः 11) P वि। दिद्यत्तु; vgl. TS 2, 2, 12, 6. 12) Vgl. RV 1, 22, 5; TS 1, 4, 25, 1; 2, 2, 12, 2; VS 22, 10. 13) Vgl. RV. 6, 71, 6; TS 1, 4, 23, 1; 2, 2, 12, 2; VS 8, 6. 14) Vgl. RV 6, 49, 4; TB. 2, 6, 1, 1; VS 33, 35. 15) Vgl. RV 7, 92, 3; TS 2, 2, 12, 7; TB. 2, 8, 1, 1; Kâth. 10, 12; VS 27, 27. 16) H पृथिवी; B पृथिवी नो 17) P भव। अनृक्षरा। 18) P यद्धा। 19) Vgl. RV 1, 22, 15; Kâth. 38, 13 a. E.; TA 10, 1, 10; VS 35, 21; 36, 13.

बडित्या पर्वतानां खिद्रं विभर्षि पृथिवि ।

प्र.यां भूमिं प्रवेत्वनि महां हिनोषि महिनि ॥

पूर्वापरं चरतो माययैतौ^१ शिषू^२ क्रीडन्तौ परियातो अध्वरम् ।

विश्वान्यन्यो भुवना^३ विचष्ट ऋतू^४रन्यो^५ विदधज्जायते पुनः^६ ॥

नवो नवो भवति जायमानो ऽहां केतुरुषसांमेत्ययम्^७ ।

भागं देवेभ्यो विदधात्यायन्प्र चन्द्रमास्तिरते^८ दीर्घमायुः ॥

यथादित्या अश्रुमाषाययन्ति यथाक्षितिमक्षितयः पिबन्ति ।

एवांस्मानिन्द्रो वरुणो बृहस्पतिराषाययन्तु भुवनस्य गोपाः ॥

प्राच्यां दिशि त्वमिन्द्रासि राजोतोदीच्या^९ वृत्रहन्वृत्रहांसि ।

यच्च यन्ति स्रोत्यास्तज्जितं^{१०} ते दक्षिणतो वृषभो हव्य^{११} एधि^{१२} ॥

अस्येदेव^{१३} प्ररिरिचे महित्वं दिवस्पृथिव्याः पर्यन्तरिक्षात् ।

स्वराडिन्द्रो दमा^{१४} आ विश्वगूर्तः^{१५} स्वरिरमचो^{१६} ववंक्षे रणाय^{१७} ॥

त्वमिन्द्रास्यधिराजस्त्वं भवाधिपतिर्जनानाम् ।

दैवीविंशस्त्वमुता^{१८} विराजौजस्वत्क्षत्रमजरं^{१९} ते अस्तु ॥

आ यस्मिन्सप्त वासवा^{२०} रोहन्ति पूर्या^{२१} रूहः ।

ऋषिह^{२२} दीर्घश्रुत्तमा इन्द्रस्य घर्मो^{२३} अतिथिः^{२४} ॥

1) H u. Bb महिनी; vgl. RV 5, 84. 1; TS 2, 2, 12, 2; Kāth. 10, 12. 2) P मा-
 चया । एती । 3) So Ben u. P; in B शिषी; H u. Bb शैशी । 4) P भुवनानि ।
 5) P विचष्ट इति वि. चष्टे । ऋतून् । अन्यः । 6) vgl. RV 10, 85. 18; TB 2, 7,
 12, 2. 7) P एति । अयं । 8) Ben u. H स्तिरते 9) P उत । उदीच्यां । 10) P
 तत् । अजितं । 11) P हव्यः । 12) Vgl. TS 2, 4, 14, 1; Kāth. 8, 17. 13) P अस्
 इत् । एवं । 14) P दमे 15) So im Anschluss an P विश्वगूर्त इति विश्व. गूर्तः ।; in
 Ben विश्वगूर्तिः; H u. Bb विश्वमूर्तिः; desgl. B, ohne Accent. 16) So Ben; P रमचः ।;
 H u. Bb रमतो; desgl. B, ohne Accent. 17) Vgl. RV 1, 61, 9; TS 2. 4, 14, 2;
 Kāth. 8, 17. 18) P उत । 19) So im Anschluss an P वि । राज । औजस्वत् ।; die
 Samh. Mss. विराजौजस्वत् च० 20) P वासवाः । 21) So im Anschluss an P पूर्यां ।;
 in den Samh. Mss. dies Wort ohne Accent. 22) H u. Bb ऋषिरिह; desgl. B, ohne
 Accent. 23) H घर्मो, P धर्मं । 24) Vgl. TS 1, 6, 12, 2; TA 1, 8, 8; Kāth. 8, 16.

मंदो न यः सोम्यो बोधिचक्षा¹ वातश्च² नु च्यवन³ इन्दुविशाः⁴ ।

सं तप्तुः शुचसे न सूरः⁵ सं स्वेदयुः शुशुचागौ न घर्मः ॥

इन्द्रियाणि शतक्रतो यां ते जनेषु पञ्चसु ।

इन्द्र तान्नि ता⁶ आवृणो⁷ ॥

अनु ते दायि महं⁸ इन्द्रियाय सत्वा⁹ ते विश्वमनु वृचह्ये ।

अनु स्रचमनु संहो यजवेन्द्र देवैभिरनु ते नृषस्ये¹⁰ ॥

अनवस्ते रथमश्वाय तस्रन्त्वष्टा वज्रं पुरुहूत द्युमन्तम् ।

ब्रह्माणा¹⁰ इन्द्रं महयन्तो अर्कैर्वर्धयन्नहये¹¹ हन्ता¹² उ¹³ ॥

वृष्णे यज्ञे वृषणो अर्कमर्चानिन्द्र¹⁴ यावाणो अदितिः सजोषाः ।

अनश्वासो ये पवयो ऽरथा¹⁵ इन्द्रेषिता अभ्यवर्तन्त दस्यून¹⁶ ॥२॥

Die Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.

विवेष यन्मा¹⁷ धिषणा जजान स्तवे पुरा पार्यादिन्द्रमहूः ।

अहसो यच पीपरद्वथा¹⁸ नो नावेव¹⁹ यान्तमुभये हवन्ते²⁰ ॥

अहोमुचे प्रभरेमा²¹ मनीषां भूयिष्ठदात्रे²² सुमतिमावृणानः ।

इदमिन्द्र प्रति हव्यं जुषस्व सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः²³ ॥

चातारमिन्द्रमवितारमिन्द्रं हवे हवे सुहव्यं शूरमिन्द्रम् ।

1) So Ben; P बोधिचक्षा इति बोधि. चक्षा: 1; in II u. Bb बोधिचक्षा; desgl. B, ohne Accent. 2) P वाचः । च । 3) P च्यवनः । 4) P इन्दुविशा इति इन्द्रु. विशाः । 5) So Ben; in II u. Eb सूरः, P शूरः । 6) P ते । 7) Vgl. RV 3, 37, 9; TS 1, 6, 12, 1; 2, 5, 12, 5; Kâth. 8, 16. 8) P महं । 9) Vgl. RV 6, 25, 8; TS 1, 6, 12, 1; TBr 2, 8, 5, 7; Kâth. 8, 16. 10) So Ben; P ब्रह्माणः 1; Bb ब्रह्माणः; B ब्रह्माणा 1) So im Anschluss an P च्ववर्धयन् । च्वह्ये 1; die Samh Mss. च्यन्नह ए 12) P हन्तवे । 13) Vgl. RV 5, 31, 4; TS 1, 6, 12, 6; TBr 2, 8, 4, 3; Kâth. 8, 16. 14) P चर्चान् । इन्द्र । 15) P पवयः । अरथाः । 16) Vgl. RV 5, 31, 5; TS 1, 6, 12, 6; TBr 2, 8, 4, 3; Kâth. 8, 16. 17) P यत् । मा । 18) Ben पिपरद्व 19) P नावेवति वावा. हव । 20) Vgl. RV 3, 32, 14; TS 1, 6, 12, 3; 2, 5, 12, 5; TBr 2, 6, 9, 1; Kâth. 8, 16; 38, 7. 21) P प्र । भरेम । 22) Bb इद्वने 23) Vgl. TS 1, 6, 12, 3; 2, 5, 12, 5; Kâth. 8, 16.

हुवे तु शक्रं पुरुहूतमिन्द्रं स्वस्ति नो मघवा धाविन्द्रः^१ ॥
 मा ते अस्यां सहस्रावन्परिष्ठा अघाय भूम हरिवः परादैः^२ ।
 चायस्व नो ऽवृक्तेभिर्वह्यैस्तव प्रियासः सूरिषु स्याम^३ ॥
 अनु त्वाहिम्ने^४ अध देव देवा मदन्विष्वे कवितमं कवीनाम् ।
 करो यंच वरिवो बाधिताय दिवे जनाय तन्वे गृणानः^५ ॥
 अनु द्यावापृथिवी तन्ना^६ अोजो ऽमर्त्या जिहत इन्द्र देवाः^७ ।
 कृषा^८ कृत्नो^९ अकृतं यन्ने अस्त्युक्थं नवीयो जनयस्व यज्ञैः^{१०} ॥
 अभि प्रभर धृषता धृषन्मनः^{११} अवंश्चित्ते असद्बृहत ।
 अर्षन्वापो जवसा वि मातरो हनो वृचं जया^{१२} स्वः^{१३} ॥
 असा इदु प्रभरा तूतुजानो वृत्राय वज्रमीशानः कियेधाः ।
 गोनै^{१४} पर्व विरदा^{१५} तिरश्चैषन्नर्णा^{१६} स्यपां^{१७} चरथ्यै^{१८} ॥
 वि न इन्द्र मृधो जहि नीचा यद्ध पृतन्यतः ।
 अधस्पदं तमीं कृधि यो असं^{१९} अभिदासति^{२०} ॥
 मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः परावता आजगन्था परस्याः ।
 सूक् सशाय पविमिन्द्र तिग्मं वि श्चून्ताडि वि मृधो नु-
 दस्व^{२१} ॥

1) Vgl. RV 6, 47, 11; TS 1, 6, 12, 5; Kâth. 17, 18; VS 20, 50. 2) P परादैरि-
 ति परा दैः । 3) Vgl. RV 7, 19, 7; TS 1, 6, 12, 5. 4) P स्वां । अहिम्न इत्वाहिम्ने ।
 5) Vgl. RV 6, 18, 14; Kâth. 8, 16. 6) P तत् । ते । 7) P अमर्त्याः । जिहते । H u. Bb
 जिहित 8) P देवाः । 9) P कृष्व । 10) So corrigiti; Ben कृत्नो oder कृचो; H u. Bb
 कृत्नो; desgl. B, ohne Accent; P कृत्नो इति कृत्नो । 11) Vgl. RV 6, 18, 15; Kâth.
 8, 16. 12) So Ben; P धृषन्मन इति धृषन् मनः । H, Bb u. B धृषन्मनः 13) P जय ।
 14) Vgl. RV 8, 89 (78), 4; Kâth. 8, 16. 15) P गोनै । नै । Bb गोनैः 16) Ben वी-
 रदा; P वि । रदा । 17) P तिरश्चा । दथ्यन् । अर्णांसि । Ben तिरश्चैषन्नर्णा-
 18) Vgl. RV 1, 61, 12; Kâth. 8, 16. 19) P असान् । 20) Vgl. RV 10, 152, 4;
 TS 1, 6, 12, 4; 2, 5, 12, 5; VS 8, 44; 18, 70. 21) H u. Bb नुदस्वा; vgl. RV 40,
 180, 2; TS 1, 6, 12, 4; Kâth. 8, 16; VS 48, 71.

आकरे वसोजेरितां पनस्यते ऽनेहंसः स्तुभां इन्द्रो दुवस्यति ।
 विवस्वतः सदनां आ हि पिप्रिये सत्तासाहमभिमातिहंनं स्तुहिं ॥
 त्वे सपत्नान्पृतनासु जिष्णुरिन्द्राभिषाडभिमातीरपन्नं ॥
 पिबां सोमं वज्रबाहो विषह्यासभ्यं पणीं चर्वस्वामुखाय ॥
 परुष्टुतस्य नामभिः शतेन महयामसि ॥
 इन्द्रस्य चर्षणीसंहः ॥
 नामानि ते शतक्रतो विश्वाभिर्गीर्भिरीमहे ।
 इन्द्राभिमातिषास्त्रे १० ॥
 अर्वावतो ना आगहि परावतश्च वृचहन ।-
 10 इमां जुषस्व नो गिरः १२ ॥
 यदन्तरा परावतमर्वावतं च हूयसे ।
 इन्द्रेहं तता आगहि १३ ॥
 एन्द्रं सानसि रयिं सजित्वान सदासंहम् ।
 वार्षिष्ठमृतये भर १५ ॥
 १६- प्रससाहिषे पुरुदूत शन्नूज्येष्ठस्ते शुष्म १६ इहं रातिरस्तु ।
 इन्द्राभर दक्षिणेना १७ वसूनि पतिः सिन्धूनामसि रेवतीनाम् १८ ॥
 इन्द्रं नरो नेमधिता हवन्ते यत्पार्या १९ युनजते धियस्ताः ।

1) P अनेहंसः । स्तुभाः । 2) P सदने । 3) Vgl. RV 3, 51, 3. 4) P इन्द्रं अभिषाट ।
 अग्निमातीं च त्वभिमातीं १; Ben °उभौ ५) P पिबा । 6) So Ben; in H u. Bb
 भिविषह्याः; desgl. B, ohne Accent; P विषज्य । विषज्येति वि. संज्य । 7) So Ben
 H u. Bb पाणी चर्वस्वामुखाय; desgl. B, ohne Accent; P पणीं चर्वस्व । आमुखा-
 र्चस्वामुखाय । 8) H u. Bb महयामसि 9) Vgl. RV 3, 37, 4. 10) Vgl. RV 3, 37, 3.
 11) P नः । 12) Vgl. RV 3, 40, 8. 13) Vgl. RV 3, 40, 9. 14) P आ । इन्द्रं ।
 15) Vgl. RV 1 8, 1; TS 3, 4, 11, 3; TBr 3, 5, 7, 3. 16) P शुष्मः । 17) P द-
 क्षिणेन । 18) Vgl. RV 10, 180, 1; TS 3, 4, 11, 4; TBr 2, 6, 9, 1; 3, 5, 7, 4; K&th.
 38, 7; 10, 12. 19) P पार्याः ।

शूरो नृषाता¹ श्रवसश्चकान² आ गोमति व्रजे भजा³ त्वं नः⁴ ॥

हृदं न हि त्वा⁵ व्यृषन्पूर्म्यो ब्रह्माणीन्द्र तव यानि वर्धना ।

त्वष्टा चित्ते युंज्य⁶ वावृधे शवस्ततश्च वज्रमभिभूत्योजसम् ॥

अभि स्ववृष्टिं मदे अस्य युंध्यतो रधीरिव⁷ प्रवरो⁸ समुख्तयः ।

इन्द्रो यद्वज्री धृषमाणो अन्यसा भिनद्धलस्य परिधी⁹रिव चित्तः¹⁰ ॥

तमिन्द्र¹¹ वाजयामसि¹² युजे¹³ रथम्¹⁴ ॥

वृचतरं¹⁵ मधवान¹⁶ शचीपतिमिन्द्रं गिरो बृहतीरभ्यनूषत ।

वावृधानं पुरुहूतं¹⁷ सुवृक्तिभिरमर्त्यं जरमाणं दिवं दिवे ॥

अहन्वृचं¹⁸ वृचतरं¹⁹ व्यंसमिन्द्रो वज्रेण महता वर्धेन ।

स्कन्धा²⁰सीव कुलिशेना विवृक्णाहिः²¹ शयत²² उपपृक् पृथिव्याः²³ ॥ 10

अभितिष्ठ पृतन्यतो ऽधरे सन्तु शचवः ।

इन्द्र इव दस्युहां भवापः²⁴ क्षैचाणि संजय²⁵ ॥

आशीर्ना²⁶ ऊर्जमुत सुप्रजास्त्वमिषं दधातु द्रविणं²⁷ संवर्चसम् ।

संजयन्क्षैचाणि सहसाहमिन्द्र कृण्वानो अन्यं²⁸ अधरान्त्सपत्नान्²⁹ ॥

त्वमिन्द्रास्यधिराजः³⁰ ॥

इन्द्रो जयति³¹ न पराजयते अधिराजो राजसु राजयते ।

1) P नृषाता । नृसतिंति नृ. साता ।; in Ben नृषाताः 2) P चकामः । 3) P भज ।
 4) Vgl. RV 7, 27, 1; TS 1, 6, 12, 1 u. 6; TBr 2, 8, 2, 5. *5) P नं । हिं । त्वा ।
 6) So im Anschluss an P रधीरिवैति रधीः. इव ।; Ben रधीरिव; die andern Mss. रधीरिव 7) Vgl. RV 1, 52, 5. 8) Vgl. RV 8, 93 (82), 7; TBr 1, 5, 8, 3; 2, 4, 1, 3; Kāth. 39, 12. 9) So Ben u. P; die andern Mss. युजे 10) Vgl. RV 7, 23, 3; TBr 2, 4, 1, 3, 8, 2, 5. 11) P वृचतरमिति वृच. तरं । 12) Die Mss. schwanken; Ben कुलिशेनाभिवृक्णाहिः; H u. Bb कुलिशेन विवृक्णाहिः; desgl. B, ohne Accent; P कुलिशेन । विवृक्णाहि वि. वृक्णा । अहिः । 13) P शयते । 14) Vgl. RV 1, 32, 5; TBr 2, 5, 4, 3. 15) P भव । अपः । 16) Vgl. TBr 2, 4, 2, 9. 17) P आशीः । न । 18) P अन्यान् 19) Vgl. TS 3, 2, 8, 5; Kāth 5, 2. 20) Vgl. Kāth. 8, 17. 21) P ययति ।

विश्वाम् अभिष्टिः पृतना^१ जयत्युपसंहो नमःस्यो यथासत्^३ ॥

आ ते मह^४ इन्द्रोत्युयं^५ समन्यवो^६ यत्समरन्त सैनाः ।

पंताति दिद्युचर्यस्य^७ बाह्वोर्मा ते मनो विषुःद्विग्विचारी^८ ॥

यो जात एव प्रथमो मनस्वान्देवो देवान्कृतुना पर्यभूषत् ।

5 यंस्य शुष्माद्रोदसी अभ्यसेतां नृणांस्य महां स जनासा^९ इन्द्रः^{१०} ॥

मन्युरिन्द्रो मन्युरेवास^{११} देवो मन्युर्होता वरुणो विश्ववेदाः ।

मन्युं^{१२} विश ईडते मानुषीर्यां अवा^{१३} नो मन्यो तपसा सजौषाः^{१४} ॥

त्वं^{१५} हि मन्यो अभिभूत्योजाः स्वयंजो भामो अभिमातिषाहः ।

विश्वचर्षणिः संहुरिः सहावान्तस हूयमानो अमृताय गच्छत्^{१६} ॥

10 इंडामये^{१७} त्वं नो अये^{१८} किमिन्ते विष्णो^{१९} प्र तंते अद्य^{२०} ॥

दीर्घस्ते अस्वङ्कुशो येना^{२१} वंसु प्रयच्छसि ।

यजमानाय सुन्वते^{२२} ॥

भद्रा ते हस्ता सुकृतोत पाणी प्रयन्तारा स्तुवते^{२३} राध^{२४} इन्द्र^{२५} ।

का ते निषचिः किमु नो ममत्सि किं नोदु^{२६} हर्षसे दातवा उ^{२७} ॥

॥ ३ ॥ Die Vergleichen s. in den Anmerkungen.

1) P विश्वाः । 2) P पृतनाः । 3) Vgl. TS 2, 4, 14, 2. 4) P महः । 5) So H u. Bb; in Ben इन्द्रोत्युयं; P इन्द्र ऊती उय । 6) P सं. मन्यवः । 7) P दिद्युत् । नर्यस्य । 8) H, Bb u. B विषुःद्विग्वं; vgl. RV 7, 25, 1; TS 1, 7, 13, 2; TBr 3, 8, 3, 3; Kâth. 8, 16. 9) P जनासः । 10) Vgl. RV 2, 12, 1; TS 1, 7, 13, 2; TBr 2, 8, 3, 3; Kâth. 8, 16. 11) P मन्युः । एवं आस । 12) P अवा । 13) Vgl. RV 20, 83, 2; TBr 2, 4, 1. 11. 14) So corrigirt; Ben u. P मच्छत्; in H, Bb u. B मत्स्वत् । 15) Vgl. RV 3, 1, 23 u. 5.; TS 4, 2, 4, 3; Kâth. 16, 11; 18, 21; Kap S. 25, 2. 16) Vgl. RV 4, 1, 4; 1, 31, 8; TS 2, 5, 12, 3 u. 5.; Kâth. 34, 19 a. E. 17) Hier bricht Ben am Schluss von S. 31 ab und geht S. 32 sofort auf Cap. 2, 10 über! Vgl. RV 7, 100, 6; TS 2, 2, 12, 5. 18) Vgl. RV 7, 100, 5; TS 2, 2, 12, 5. 19) P येन । 20) Vgl. RV 8, 17, 10; Kâth. 6, 10. 21) So die Mss.; P स्तुवते । 22) P राधः । 23) So P; die Samh. Mss. इन्द्रः । 24) P न । उदुदितुत् । उत् । ऊं इत्तुं । 25) Vgl. RV 4, 21, 9.

इन्द्रावरुणा युवमध्वराय नो विशे जनाय महि शर्म यद्धतम् ।
 दीर्घप्रयज्युमंति यो वनुष्यति वयं जयेम पृतनासु दूढयुः¹ ॥
 सम्राड्यः स्वराड्य उच्यते वां महान्ता² इन्द्रावरुणा³ महावसू ।
 विश्वे देवांसः परमै व्योमनि⁴ स० वामौजो वृषणा सं बलं दधुः॥
 विश्वाहेन्द्रो अधिवक्ता नो अस्त्वपरिहताः सनुयाम वाजम्⁵ ।
 तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवी उत द्यौः⁶ ॥
 एनां मुखेन वायुमिन्द्रवन्तो⁷ ऽचिष्याम वृजने विश्वं जती⁸ ।
 तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवी उत द्यौः ॥
 कुत्राचिद्यस्य समृती⁹ रखा¹⁰ नरो नृषदने ।
 अर्हन्तश्चिद्यमिन्धते संजनयन्ति जन्तवः¹¹ ॥
 स० यदिषो¹² वनामहे स० हव्या मानुषाणाम् ।
 उत द्युमस्य शंस¹³ ऋतस्य रश्मिमाददे¹⁴ ॥
 यदद्य सूर्यं ब्रवो ऽनागा उद्यन्मित्राय वरुणाय सत्यम्¹⁵ ।
 वयं देवत्रादिते स्याम तव प्रियांसो अर्यमन्गृणन्तः¹⁶ ॥
 उद्वा¹⁷ पृक्षांसो मधुमन्तो अस्थुरां सूर्यो अरुहञ्जुक्रमणः ।
 यस्मा आदित्या¹⁸ अध्वनो रदन्ति मित्रो अर्यमा वरुणः सजोषाः¹⁹ ॥
 उपेमसृष्टि²⁰ वाजयुर्वचस्यां²¹ चनो दधीत नाद्यो गिरो मे ।

1) Vgl. RV 7, 82, 1; TS 2, 5, 12, 2; TB 2, 8, 4, 5, 2) P महान्ता । 3) H u. Bb
 इन्द्रावरुणः; desgl. B, ohne Accent. 4) P व्योमन्निति विः व्योमन् । 5) So P;
 die Samh. Mss. वाजम् 6) Vgl. RV 1, 100, 19 102, 11; Kāth. 13, 11. 7) So
 die Samh. Mss. (d. h. II, Bb u. B); P एनां । आगवेषण । वयं । इन्द्रवंत इतीद्रे वतः
 8) So die Samh. Mss.; Bb चिष्याम; P अमि । खोम । वृजने । सर्ववीरा इति सर्व-
 वीराः । 9) So im Anschluss an P समृताविति स० ऋती । die Samh. Mss. समृतो
 10) P रखाः । die Samh. Mss. रखा 11) Vgl. RV 5, 7, 2; TS 2, 1, 11, 3. 12) So
 im Anschluss an P यत । इषः । die Samh. Mss. यदिषो 13) P शंस । 14) Vgl.
 TS 2, 1, 11, 3. 15) P सत्यं । 16) Vgl. RV 7, 60, 1. 17) So im Anschluss an P
 उत । वा । die Samh. Mss. उद्वा 18) P यद्यो । आदित्याः । 19) Vgl. RV 7, 60, 4.
 20) P उपे । इ । असृष्टि । 21) P वचस्यां ।

अपां नपादानुहेमा¹ कुर्वित्स मुपेशसस्करति जोषिषच्चि² ॥
समन्या यन्ति³ ॥

अपां नपादा³ ह्यस्थादुपस्थं जिहानामूर्ध्वो विद्युतं वसानः⁴ ।
तस्य ज्येष्ठं महिमानं वहन्तीर्हिरण्यवर्णाः परियन्ति यद्हीः⁵ ॥

5 तमस्मेरा⁶ युवतयो युवानं मर्मृज्यमानाः परियन्त्यापः ।
सं शुक्रेभिः शिक्कभी⁷ रेवदभिर्दीदायानिध्मां⁸ घृतनिर्णिगप्सु⁹ ॥
अमा आयूषि पवसे¹⁰ ॥

आयुर्दा देव जरसं वृणानो घृतप्रतीको घृतपृष्ठो अमे ।
घृतं पिबन्नमृतं चारु गव्यं पितैव पुत्रं जरसे म एमम्¹⁰ ॥

10 गयस्फानो अमीवहा¹¹ ॥

यां ते धामानि हविषा यजन्ति तां ते विश्वा परिभूरस्तु यज्ञम् ।
गयस्फानः प्रतरणः सुवीरो¹² ऽवीरहा¹³ प्रचरा¹⁴ सोम दुर्यान्¹⁵ ॥

सुचामाणं¹⁶ महीमू३र्षिम¹⁷ मे वरुणं¹⁸ तत्त्वायामि¹⁹ वैश्वानरो न ऊ-
त्या²⁰ पृष्ठो दि३र्ष्यभि²¹ त्वा शूरं²² नोनमस्त्वामिच्चि हवामहे²³ ॥

1) Die Samh. Mss. अपां नपादः; P अपां । नपात् । 2) Vgl. RV 2, 35, 1; Kâth. 12, 15; Mân. Cr. 6, 1, 3. 3) Vgl. RV 2, 35, 3; TS 2, 5, 12, 1; Kap. S. 48, 4. 4) So corrigirt; die Samh. Mss. जिह्वाः 1; P यद्हीः 1; vgl. RV 2, 35, 9; TS 2, 5, 12, 1. 5) P तं । चक्षेराः । 6) So im Anschluss an P शिक्कभि-
रिति शिक्क. भिः 1; H u. Bb श्रीकभी; B श्रीकभो 7) So die Samh. Mss.; P दी-
दाय । चक्षे इत्यक्षे । 8) Vgl. RV 2, 35, 4; TS 2, 5, 12, 2. 9) Vgl. RV 9, 66, 19;
TS 1, 3, 14, 7 u. 8; Kâth. 4, 11 u. 8; Kap. S. 3, 9; 8, 5. 10) So die Samh. Mss.;
P जरसेन । चा । इमं 1; vgl. Kâth. 11, 13. 11) Vgl. RV 1, 91, 12; TS 4, 3, 13, 5;
Kâth. 2, 14. 12) So im Anschluss an P सु. वीरः 1; H u. Bb सुवीरो 13) P च-
वीरहेत्ववीर. हा । 14) P प्र. चर । 15) Vgl. RV 1, 91, 19; TS 1, 2, 10, 1; TBr
2, 8, 3, 1; Kâth. 11, 3; VS 4, 37. 16) Vgl. RV 10, 63, 10; TS 1, 5, 11, 5 u. 8;
Kâth. 2, 3. 17) Vgl. TS 1, 5, 11, 5 u. 8; Kâth. 30, 4 u. 5; Kap. S. 46, 7. 18) Vgl.
RV 1, 25, 19; TS 2, 1, 11, 6 u. 8; Kâth. 4, 15 u. 8. 19) Vgl. RV 1, 24 11;
TS 2, 1, 11, 6 u. 8; Kâth. 4, 16 u. 8. 20) Vgl. TS 1, 5, 11, 1 u. 8; Kâth. 4, 16
u. 8. 21) Vgl. RV 1, 98, 2; TS 1, 5, 11, 1 u. 8. 22) Vgl. RV 7, 32, 22; TS
2, 4, 14, 2; Kâth. 12, 15 u. 8. 23) Vgl. RV 1, 46, 1; TS 2, 4, 14, 3; Kâth. 12, 15 u. 8.

आपप्राथ^१ महिना वृषाया वृषन्विश्वे शविष्ठ शवसा ।
 अस्म^२ अव^३ मघवन्गोमति व्रजे वज्रिञ्चिचाभिरुतिभिः^४ ॥
 बोधा^५ सुधमे मघवन्वाचमेमा^६ यां ते वसिष्ठो अर्चति प्रशस्तिम् ।
 इमां ब्रह्म सधमादे^७ जुषस्व^८ ॥

देवतीर्नः सधमादा^९ इन्द्रे सन्तु-तुविवाजाः ।

सुमन्तो याभिर्मदेम^{१०} ॥

प्रो ष्वस्मै पुरोरथमिन्द्राय श्रूषमर्चत ।

अभीके चिदु लोककृत्सङ्गे समत्सु वृत्रहा ।

अस्माकं बोधि चोदिता नभन्तामन्यकैषां ज्याका^{११} अधि धन्वसु^{१२} ॥

आ नो अग्ने सुचेतुना^{१३} ॥

आ नो अग्ने रयिं भर सचासाह^{१४} वरेण्यम् ।

विश्वामु पृत्सु दुष्टरम्^{१५} ॥

इन्द्रो मदाय वावृधे शवसे वृत्रहा नृभिः ।

तमिन्महत्स्वाजिषूतेमर्भे^{१६} हवामहे सं वाजेषु प्र नो ऽविषत्^{१६} ॥

मदे मदे हिं नो ददिर्यूथा^{१७} गवामृजुक्रतुः ।

सैगृभाय पुरू शतीभयाहस्त्या^{१८} वंसु शिशीहिं रायं आभर^{१९} ॥

तां अस्य नमसा सहः सपर्यन्ति प्रचेतसः ।

1) So mit P; die Samh. Mss. आपप्रात 2) P अस्मान् । 3) So P; in H u. Bb अव
 4) P वज्रिन् ।; vgl. RV 8, 70 (59), 6. 5) P बोध । 6) B वाचं । आ । इमां । 7) P सध-
 मादमिति सध. मोदं । 8) Vgl. RV 7, 22, 3; Kâth. 12, 15 9) P सधमाद इति सध.
 मादे । 10) Vgl. RV 1, 30, 13; TS 1, 7, 13, 5 u. 6.; Kâth. 8, 17; 10, 12; 12, 15. 11) P
 ज्याकाः । 12) Vgl. RV 10, 133, 1; TS 1, 7, 13, 5; TBr 2, 5, 8, 1. 13) Vgl. RV
 1, 79, 9; TBr 2, 4, 5, 3; Kâth. 2, 14. 14) Vgl. RV 1, 79, 8; Kâth. 10, 12. 15) P
 तं । इत् । महत्स्विति महत्. सु । आजिषु । उत । अर्भे । 16) P अविषत् ।; vgl. RV
 1, 81, 1. 17) So im Anschluss an P ददिः । यूथा ।; die Samh. Mss. ददृक् यूथा
 18) So im Anschluss an P पुरू । शती । उभयहस्त्या ।; in H u. Bb. पुरूषिशतीभया-
 हस्त्या; B पुरूषितोशभयाहस्त्या 19) So im Anschluss an P रायः । आ । भर ।; die
 Samh. Mss. राचाभर; vgl. RV 1, 81, 7; TBr 2, 4, 4, 7; Kâth. 10, 12.

- व्रतान्यस्य सञ्चिरे पुर्हूणि पूर्वचित्तये वंस्वीरुन् स्वराज्यम्¹ ॥
 ता² अस्य पृशनायुवः सौमं श्रीणन्ति पृश्नरः ।
 प्रिया इन्द्रस्य धेनवो वंजं हिन्वन्ति सायकं वंस्वीरुन् स्वराज्यम्³ ॥
 घृतं न पूतं तनूरेपाः शुचि हिरण्यम् ।
 5 तंने रुक्मो⁴ न रोचत स्वधावः⁵ ॥
 ओभे⁶ सुश्चन्द्र विशपते⁷ ॥
 अर्यमा⁸ याति वृषभस्तुराषाड् दाता वंसूनि विदधे⁹ तनूपाः ।
 सहस्राक्षो गोचभिर्द्वजबाहुरस्मासु¹⁰ देवो द्रविणं दधानु¹¹ ॥
 ये ते ऽर्यमन्वहवो¹² देवयानाः पन्थानो राजन्दिव¹³ आचरन्ति ।
 10 तैभिर्नो देव महि शर्म यद्द शं नो भव द्विपदे शं चतुष्पदे¹⁴ ॥
 उदमे¹⁵ शुचयस्तवायमग्निर्वीरतमस्तत्सूर्यस्य^{16, 17} भद्रा अश्याः¹⁸ सप्त त्वा
 हरितो रथे¹⁹ तरणिर्विश्वदर्शतः²⁰ ॥
 चक्षुर्नो धेहि चक्षुषे चक्षुर्विष्ट्यै तनूभ्यः ।
 स चेदं वि च पश्येम²¹ ॥
 15 दुसंहंशं त्वा वयं प्रति पश्येम सूर्य ।
 वि पश्येम नृचक्षसः²² ॥ ४ ॥

Die Vergleichen s. in den Anmerkungen.

1) Vgl. RV 1, 84, 12; Kâth. 12, 15. 2) P ताः । 3) Vgl. RV 1, 84, 11. 4) Die Samh. Mss. रुक्मो; aber P रुक्मः । 5) Vgl. TS 2, 2, 12, 7. 6) P ओ । उभे रुक्मो 1; die Samh. Mss. उभे; vgl. oben 2, 13. 5 a. E. 7) Vgl. 2, 13, 5 a. E.; TS 2, 2, 12, 7; 4, 4, 4, 6. 8) P आ । अर्यमा । 9) P वि । दधे । 10) So Bb; die andern Mss. गोचभृद्; auch P गोचभृदिति गोच. भृत् । 11) Vgl. TS 2, 3, 14, 4. 12) Die Samh. Mss. तर्यमन्; aber P ते । अर्यमन् । 13) P दिवः । 14) Vgl. TS 2, 3, 14, 4. 15) Vgl. RV 8, 44, 17; TS 1, 3, 14, 8 u. ö.; Kâth. 2, 14; 19, 14; 40, 14. 16) Vgl. TS 4, 7, 13, 4; Kâth. 18, 18; Kap. S. 29, 6; VS 15. 52. 17) Vgl. RV 1, 115, 4; TBr 2, 8, 7, 1; V& 33, 37. 18) Vgl. RV 1, 115, 3; TBr 2, 8, 7, 1. 19) Vgl. RV 1, 50, 8; TS 2, 4, 14, 4; Kâth. 9, 19; 11, 1. 20) Vgl. RV 1, 50, 4; TS 1, 4, 31, 1; TA 3, 16, 1; Kâth. 10, 13 a. E.; VS 33, 36. 21) Vgl. RV 10, 158, 4; Kâth. 9, 19. 22) Vgl. RV 1, 82, 3; TS 1, 8, 5, 1; Kâth. 9, 6; 19; 36, 13; Kap. S. 8, 9; VS 3, 52.

युवं॑ सुराममश्विना॑ ॥

होता॑ यक्षदश्विनौ॑ सरस्वतो॑मिन्द्र॑ सुराम्णा॑ सोमानां॑ पिबतु॑ मन्दन्ता॑
ष्यन्तु॑ होत॑र्यज॑ । पुत्रमिव॑ पितरौ॑ ॥

इन्द्रः॑ सुचामा॑ स्ववं॑ अ॒वोभिः॑ सुमृ॒डीकौ॑ भवतु॑ विश्व॒वेदाः॑ ।

बाधतां॑ द्वेषो॑ अ॒भयं॑ कृणोतु॑ सुवीर्य॑स्य पत॑न्यः स्याम॑ ॥

तस्य॑ वयं॑ सुमतौ॑ यज्ञियस्यापि॑ भद्रं॑ सौमनसे॑ स्याम॑ ।

सं सुचामा॑ स्ववं॑ इन्द्रो॑ अ॒सं॒दारा॑च्चिद्वेषः॑ सनुत॑र्युयोतु॑ ॥

अ॒ग्ने वा॑जस्य॑ गौमतः॑ ॥

भद्रो॑ नो॑ अ॒ग्निरा॑हुतो॑ भद्रा॑ रातिः॑ सुभग॑ भद्रो॑ अध्वरः॑ ।

भद्रा॑ उत॑ प्र॒शस्तयः॑ ॥

सं॑ समिदे॑ना॑ वो॑ अ॒ग्निमो॑ १० ते॑ अ॒ग्ना॑ ११ इधीम॑द्यग्ने॑ वी॑ ते॑ वाजिना॑
वी॑ षध॑स्था १२ ॥

चिर॑गिर्वल॑भिद्धलं॑ भि॒त्त्वा॑ सह॑स्रमैरयत् ।

शूरो॑ जेता॑पराजितः॑ १३ ॥

चिर॑हूः पवते॑ वृषा॑ सोमः॑ शुक्रा॑भिहृतिभिः ।

वाजी॑ सह॑स्रसा॑तमः॑ १४ ॥

15

1) Vgl. RV 10, 131, 4; TB r 1, 4, 2, 1; Kâth. 17, 19; VS 10, 33; 20, 76* 2) Vgl. TB r 2, 6, 11, 10; VS 21, 42. 3) P स्व॑ वा॒न् । 4) Vgl. RV 6, 47, 12; 10, 131, 6; TS 1, 7, 13, 4; Kâth. 8, 16; VS 20, 51. 5) P अ॒स॒न्त॑ । आ॒रा॒न्त॑ । चि॒त् । द्वेषः॑ । 6) Vgl. TS 1, 7, 13, 5; Kâth. 8, 16; VS 20, 52. 7) Vgl. RV 1, 79, 4; TS 4, 4, 4, 5; Kâth. 39, 15; VS 15, 35. 8) Vgl. RV 8, 19, 19; Kâth. 39, 15; V 15, 38. 9) P सं॑समि॒ति सं॑ सं॒ इत् । ए॒ना॑ १; vgl. RV 10, 191, 1; TS 2, 6, 11, 4; 4, 4, 4, 4; Kâth. 2, 15; VS 15, 30. 10) Vgl. RV 7, 16, 1; TS 4, 4, 4, 4; Kâth. 39, 15; VS 15, 32. 11) P चा॑ । ते॑ । अ॒ग्ने १; vgl. RV 5, 6, 4; TS 4, 4, 4, 6; Kâth. 9, 6; 39, 14 a. E. 12) P स॒ध॒स्तेति॑ स॒ध॒ स्था॑ १; vgl. RV 3, 20, 2; TS 2, 4, 11, 2; 3, 2, 11, 1. 13) P जे॒ता । अ॒परा॑जित इति॑परा॑जितः । 14) P स॒ह॒स्रसा॑तम इति॑ स॒ह॒स्र॒ सा॒तमः॑ ।

- सं वां कर्मणा समिषा हिनोमीन्द्राविष्णु अपसस्पारे अस्य ।
 जुषेथां यज्ञं द्रविणं च धत्तमरिष्टैर्नः पणिभिः पारयन्ता¹ ॥
 उभां जिग्यथुः² ॥
- इन्द्राविष्णु हृहिताः³ शम्बरस्य नव पुरो नवतिं च श्रुषिष्टम् ।
 5 शतं वर्चिनः⁵ सहस्रं च साकं हथो⁶ अप्रत्यमुरस्य वीरान⁷ ॥
 उतं माता महिषमन्ववेनदमी⁸ त्वा जहति पुत्र देवाः ।
 अथाब्रवीवृचमिन्द्रो हनिथन्सखे विष्णो वितरं विक्रमस्व⁹ ॥
 चीण्यायूषिष तव जातवेदः¹⁰ ॥
- अगिरस्मि जन्मना जातवेदा घृतं मे चक्षुरमृतं म आसन् ।
 10 अर्कस्त्रिधातू¹¹ रजसो विमानो ऽजस्रो घर्मो हविरस्मि नाम¹² ॥
 विद्या ते अमे चेधा चयाणि¹³ ॥
- वृषणं त्वा चिक्रभं त्रिमूर्धानं त्रिसंहशम् ।
 वर्षन्पृथिव्या इमहे अमे हव्याय वोढवे ॥
- अतिविद्वांस्येदेवा¹⁴ ॥
- 15 पर्जन्याय प्रगायत दिवस्पृचाय मीढुषे ।
 सं नो यवसमिच्छतु¹⁵ ॥

1) Vgl. RV 6, 69, 1; TS 3, 2, 11, 1; Kâth. 12, 14; 23, 11. 2) Vgl. 2, 4, 4; RV 6, 69, 8; TS 3, 2, 11, 2; 7, 1, 6, 7; Kâth. 12, 14. 3) P हृहिता । 4) So P; in H u. Bb अश्रिष्टं; B श्रुषिष्टं 5) So Bb u. P; in H वर्चिनः; desgl. B, ohne Accent. 6) P हथः । 7) Vgl. RV 7, 99, 5; TS 3, 2, 11, 3. 8) P महिषं । अन्व । अवेनत् । अमी । इदमी । 9) Vgl. RV 4, 18, 11; TS 3, 2, 11, 3. 10) Vgl. RV 3, 17, 3; TS 3, 2, 11, 2; Kâth. 2, 15; 12, 14 a. E. 11) P त्रिधातुरिति त्रि. धातुः । 12) Vgl. RV 3, 26, 7; VS 18, 66. 13) Vgl. RV 10, 45, 3; TS 4, 2, 2, 1; Kâth. 9, 19; 16, 9; VS 12, 19. 14) Die Samh. Mss. °देवाः; P अति । विद्वांस्ये । देव । (I); vgl. 3, 8, 3; RV 8, 96 (85), 2; Kâth. 9, 19; ferner 4, 12, 2. RV 1, 61, 9; TS 2, 4, 14, 2; Kâth. 8, 17. 15) Vgl.- RV 7, 102, 1; TBr 2, 4, 5, 5; TA 1, 29, 1; Kâth. 20, 15.

प्र वाता वान्ति पतयन्ति विद्युता उदोषधीर्जिहते^१ पिन्वते स्तुः ।

इरा विश्वसै भुवमाव जायते यत्पर्जन्यः पृथिवी^२ रेतसावति^३ ॥

यस्तस्तम्^४ सहसा वि ज्मो अन्नान्बृहस्पतिस्त्रिषधस्थो रवेण ।

तं प्रत्नासा^५ ऋषयो दीध्यनाः पुरो विप्रा दधिरे मन्द्रजिहम्^६ ॥

विभिन्ना^७ पुर^८ शयथेमपाची^९ निस्त्रीणि साकंमुदधेरकृन्त ।

बृहस्पतिरुषस^{१०} सूर्ये गामर्क^{११} विवेद स्तनयन्त्रिव द्यौः^{१२} ॥

कृष्णं नियांन^{१३} हरयः सुपर्णा अपो वसाना^{१४} दिवमुत्पतन्ति ।

त आववृचन्सदनादतस्यादिङ्घतेन पृथिवी व्युद्यते^{१५} ॥

आ ते सुपर्णा^{१६} अग्निनन्त एवैः^{१७} कृष्णो नोनाव^{१८} वृषभो यदीदम् ।

शिवाभिर्न स्मयमानाभिरागात्पतन्ति मिहः स्तनयन्त्रिधा^{१९} ॥

वाश्रेव विद्युन्मिमाति वत्सं न माता सिषक्ति ।

यदेषा^{२०} वृष्टिंसर्जि^{२१} ॥

पर्वतश्चिन्महि वृद्धो विभाय दिवश्चिस्तानु रेजत स्वने वः ।

यत्क्रीडथ^{२२} मरुत^{२३} ऋष्टिमन्ता^{२४} आप इव सद्यृच्चो धवध्वे^{२५} ॥

सृजन्ति रश्मिमौजसा पन्था^{२६} सूर्याय यातवे ।

ते भानुभिर्वितस्थिरे^{२७} ॥

1) P विद्युत इति वि. युतः । 2) In Bb जिहते ohne Accent. 3) P रेतसा । अ-
वति ।; vgl. 5, 83, 4; TA 6, 6, 2. 4) P प्रत्नासः । 5) Vgl. RV 4, 50, 1; Kāth.
9, 19. 6) P विभिन्निति वि भिद्य । 7) So mit P पुरं ।; H u. Bb पुरः; B पुस^८
8) So im Anschluss an P शयथा । ईम् । अपाची ।; die Samh. Mss. शयथेनपाचीन्
9) Vgl. RV 10, 67, 5; Kāth. 9, 19. 10) Die Samh. Mss. नीयान्; P नियांनमिति
नि. यानं । 11) P वसानाः । 12) P वि । उद्यते ।; vgl. RV 1, 164, 47; TS 3, 1, 11, 4;
Kāth. 11, 9; 11, 13. 13) P सु. पर्णाः । 14) So Bb; B अग्निनन्तं गवैः; P अग्निन्तु ।
एवैः ।; H अग्निन्तं गवैः 15) So corrigirt; in den Mss. das Verbum ohne Accent.
16) Die Samh. Mss. त्वर्थाः; P अर्थाः ।; vgl. RV 1, 79, 2; TS 3, 1, 11, 5; Kāth. 11, 13.
17) Vgl. RV 1, 38, 8; TS 3, 1, 11, 5; TA 1, 12, 5; Kāth. 11, 13. 18) So Bb; in B
क्रीडन्त; P क्रीडत ।; H क्रीडन्त 19) P मरुतः । 20) Die Samh. Mss. ऋष्टिमन्तः; aber
P ऋष्टिमन्तं र्वृष्टि. मन्तः । 21) Vgl. RV 5, 60, 3; TS 3, 1, 11, 5. 22) Vgl. RV 8, 7, 8.

बेहिष्टेभिर्विहरन्यासि तन्नुमवव्ययन्नसितं देव वस्स ।

दंविध्वतो रश्मयः सूर्यस्य चर्मैवावाधुस्तमो अ३प्स्यन्तः ॥

सूर्यो अग्रो विगाहते रश्मिभिर्वाजसातमः ।

बोधान्तोमैर्वयो^१ दधत् ॥ ५ ॥

Vgl. TS 3, 2, 11; 3, 1, 11 u. 6.; s. die Vergleichenungen in den Anmerkungen.

5 अर्वाञ्चो अद्या भवता यजचा^२ आ वो हार्दिभ्यमानो व्ययेयम् ।

चाध्वं नो देवा निजुरो वृकस्य चाध्वं कर्तादवपदो^३ यजचाः^४ ॥

प्र वा^५ एको मिमय भूर्यागो^६ यन्मा पितेव कितव^७ शशास^७ ।

आरे पाशा^८ आरे अद्यानि देवा मा माधि पुत्रे विमिव^९ यभीष्ट^{१०} ॥

आ घा ये अमिमिन्धते स्तृणन्ति बहिरानुषक् ।

10 येषामिन्द्रो युवा संखा^{११} ॥

याभ्या^७ ३स्वरजनन्नय^{१२} एव या आतस्थत्तर्भुवनानि विश्वा ।

प्र चर्षणी वृषणा वज्रबाहुममिमिन्द्र^७ वृत्रहण^७ हुवेम^{१३} ॥

अमा इन्द्रश्च दाशुषो दुरोणे सुतावतो यज्ञमिहोपयातम् ।

अमर्धना^{१४} सोमपेयाय देवा^{१५} ॥

15 अन्वद्य नो^{१६} अनुमतिर^{१६} न्विदनुभते त्वम्^{१७} ॥

राकामहं सुहवा^७ सुष्टुती हुवे षृणोतु नः सुभगा बोधतु त्वना ।

1) Bb बोधा लोमि 2) P अद्य । भवत । यजचाः । 3) So corrigirt; die Samh. Mss. कर्तादिवपदो; P कर्तान् । अवपद इत्यव. पदः । 4) Vgl. RV 2, 29, 6; VS 33, 51. 5) P वः । 6) P भूरि । आगः । 7) Die Samh. Mss. कितव शशास; aber P कितव । शशास । 8) P पाशाः । 9) P देवाः । मा । मा । चाधि । पुत्रे । विमिवेति विमिव । 10) Vgl. RV 2, 29, 5. 11) Vgl. RV 8, 45, 1; TBr 2, 4, 5, 7; Kâth. 13, 15; VS 7, 32. 12) P चये । 13) Vgl. TBr 2, 4, 5, 7. 14) P अमर्धना । 15) Vgl. RV 3, 25, 4; TBr 2, 4, 5, 7. 16) Vgl. Kap. S. 36, 2. 17) Vgl. TS 3, 3, 11, 3; 4, 4, 12, 5; 7, 15, 5; TBr 5, 1, 3, 3 u. 6.; TA 4, 11, 2; Kâth. 13, 16; 22, 14 a. E.; 22, 15; VS 34, 8.

सीव्यक्षपः^१ सूच्याच्छिद्यमानया^२ ददातु वीरं शतदायमुक्थ्यूम्^३ ॥

यास्ते राके सुमतयः सुपेशसो याभिर्ददासि दाश्रुषे वंसूनि ।

ताभिर्नो अद्य सुसना उपागहि सहस्रपोषं सुभगे रराणं ॥

सिनीवालि मृथुष्टुके या देवानामसि स्वसा ।

जुषस्व हव्यमाहुतं प्रजां देवि दिदिद्वि नः^४ ॥

यां सुपाणिः स्वङ्गुरिः सुधूमा^५ बहुसूवरी ।

तस्यै विशपन्त्यै हविः, सिनीवाल्यै जुहोतनं ॥

कुहूमहं सुकृतं विद्यनापसमस्मिन्यज्ञे^६ सुहवां जोहवीमि ।

सा नो ददातु श्रवणं पितृणां तस्यै ते देवि^७ हविषा विधेम^{१०} ॥

कुहूर्देवानाममृतस्य पत्नी हव्या नो अस्य हविषः शृणोतु ।

सं दाश्रुषे किरंतु भूरि वामं रायस्पोषं चिकितुषे दधातु^{११} ॥

धाता दधातु नो रयिं प्राचीं जीवातुमक्षिताम्^{१२} ।

वयं देवस्य धीमहि सुमतिं सत्यधर्मणः^{१३} ॥

धाता ददातु^{१४} दाश्रुषे वंसूनि प्रजाकामाय मीढुषे दुरोणे ।

तस्यै देवा अमृताः संव्ययन्तां विश्वे देवासो अदितिः सजोषाः^{१५} ॥^{१५}

प्रातर्यजध्वमश्विना हिनोत न सायमस्ति देवया^{१६} अजुष्टम् ।

उतान्यो अस्मद्यजते वि चावः^{१७} पूर्वः पूर्वं यजमानो वनीयान्^{१८} ॥

1) P सीव्यतु । अंपः । 2) P सूच्या । अश्चिद्यमानया । 3) Vgl. RV 2, 32, 4; TS 3, 3, 11, 5; Kâth. 13, 16. 4) Vgl. RV 2, 32, 5; TS 3, 3, 11, 5; Kâth. 13, 16. 5) Vgl. RV 2, 32, 6; TS 3, 1, 11, 3; 3, 11, 5; Kâth. 13, 16; VS 34, 10. 6) H सुधूमा । 7) Vgl. RV 2, 32, 7; TS 3, 1, 11, 4; 3, 11, 5; Kâth. 13, 16. 8) P विश्व । न । अंपराम । (!) 9) H u. Bb देवी । 10) Vgl. TS 3, 3, 11, 5; Kâth. 13, 16. 11) Vgl. TS 3, 3, 11, 5; Kâth. 13, 16. 12) P अक्षितं । 13) Vgl. TS 3, 3, 11, 3; Kâth. 13, 16. 14) So Bb; die anderen Mss. ददाति । 15) Vgl. TS 3, 3, 11, 3. 16) Dfē Samh. M. देवया; P देवया इति देवयाः । 17) H u. Bb चावः; Bb चावः; P च । चावः । 18) Vgl. RV 5, 77, 2; TBr 2, 4, 3, 11.

प्रातर्याचाणा प्रथमा यजध्वं पुरां गृध्रादरूषः पिबातः ।
 प्रातरिहं यज्ञमश्विना दधाते^१ प्रशंसन्ति ऋवयं पूर्वभाजः^२ ॥
 इन्द्रा नुं पूषणा वयं सख्याय स्वस्तये ।
 हुवेम बाजसातये^३ ॥

५ यन्निर्णिजा^४ ॥

त्वमग्ने बृहद्भयो दधासि देव दाश्रुषे ।
 कविर्गृहंपतिर्युवा^५ ॥
 हव्यवांडमिरजरः पिता नो विभुर्विभावा मुहशीको अस्मै ।
 सुगार्हपत्याः^६ समिषो^७ दिदीह्यस्मऽद्यक् समिमोहि श्रवांसि^८ ॥

१० त्वं च सोम नो वंशो जीवातुं न मरामहे ।

प्रियंस्तोत्रो वनस्पतिः^९ ॥
 ब्रह्मा देवानां पदवीः कवीनां कविर्विप्राणं महिषो मृगाणाम् ।
 श्येनो गृध्राणां स्वधितिर्वनानां सोमः पवित्रमत्येति रेभन्^{१०} ॥
 आ विश्वदेव संत्यति सूक्तैरद्या वृणीमहे ।

१५ सत्यंसव सवितारम्^{११} ॥

आ कृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यं च ।
 हिरण्ययेन सविता रथेना^{१२} देवो याति भुवना विपश्यन्^{१३} ॥
 उदप्रुतो^{१४} न वयो रक्षमाणा वावदतो अभ्रियस्येव घोषाः ।

१) So corrigirt; H दधाते; Bb दधाते; P दधाते । २) Vgl. ItV 5, 77, 1; TBr 2, 4, 3, 13. ३) Vgl. RV 6, 57, 1; Kâth. 23, 11. ४) Vgl. RV 1, 162, 2; TS 4, 6, 8, 1; Kâth. 5, 6, 3; VS 25, 25. ५) Vgl. RV 8, 102 (91), 1; TS 3, 4, 11, 1. ६) H u. Bb सुगार्हपत्याः; P सुगार्हपत्या इति सु. गार्हपत्याः । ७) So corrigirt; H u. Bb समिषो; P संः । इषः । ८) Vgl. RV 5, 4, 2; TS 3, 4, 11, 1. ९) Vgl. RV 1, 91, 6; TS 3, 4, 11, 1; Kâth. 23, 12. १०) Vgl. RV 9, 96, 6; TS 3, 4, 11, 1; TA 10, 10, 1; Kâth. 23, 12. ११) Vgl. RV 5, 32, 7; TS 3, 4, 11, 2. १२) P रथेन । आ । १३) Vgl. RV 1, 35, 2; TS 3, 4, 11, 2; VS 33, 43; 31, 31. १४) P उदप्रुत इत्युद. सुतः ।

गिरिभ्रजो नोर्मयो मन्दन्तो बृहस्पतिमभ्यर्क्य अमावन्^२ ॥

हृस्मैरिव संखिभिर्षावद्भिरश्मन्मयानि नहना^३ व्यस्यन् ।

बृहस्पतिभिकानि क्रदन्ता^४ उत प्रास्तौदुच्च^५ विड्वं^६ अगायत्^७ ॥

त्व^८ सुतस्य पीतये सद्यो कृद्धो अजायथाः ।

इन्द्र ज्यैष्ठ्याय सुक्रतो^९ ॥

भुवस्त्वमिन्द्र ब्रह्मणो महान्भुवो विश्वेषु संवनेषु यज्ञियः ।

भुवो नृ^{१०}श्चात्तो^{१०} विश्वस्मिन्भरे ज्यैष्ठ्यश्च मन्त्रो विश्वचर्षणे^{१०} ॥

प्रं समिचानमीवासः^{११} ॥

यच्चिद्धि ते विशो यथा प्रं देव वरुण व्रतम् ।

मिनीमंसि द्यवि द्यवि^{१२} ॥

यत्किंचेद^{१३} वरुण दैव्ये जने ऽभिद्रोहं मनुष्याश्चरामसि ।

अचिन्ती यत्तव धर्मा^{१४} युयोषिम^{१४} मां नस्तस्मादेनसो देव रीरिषः^{१५} ॥

यथा नो अदितिः करत्यश्चे नृभ्यो यथा गवे ।

यथा तोकाय रुद्रियम्^{१६} ॥

मां नस्तोकैतनये मां ना^{१७} आयुषि मां नो गौषु मां नो अश्वेषु री-

रिषः^{१८} ।

वीरान्मां नो रुद्र भाभितो वधोर्हविष्मन्तो नमसा विधेम ते^{१९} ॥

1) P न । ऊर्मयः । 2) Vgl. RV 10, 68, 1; TS 3, 4, 11, 3; Kāth. 23, 12. 3) So P; die Samh. Mss. महना 4) P गाः । 5) P प्रं । अस्तीत् । उत । च । 6) P वि-
द्वान् । 7) Vgl. RV 10, 67, 3; TS 3, 4, 11, 3; Kāth. 23, 12. 8) Vgl. RV 1, 5, 6;
TS 3, 4, 11, 4; Kāth. 23, 12. 9) Die Samh. Mss. चीती; P नृन् । चीतः । 10) Vgl.
RV 10, 50, 4; TS 3, 4, 11, 4; Kāth. 23, 12. 11) So die Samh. Mss.; in P fehlen
diese Worte. 12) Vgl. RV 1, 25, 1; TS 3, 4, 11, 5. 13) P धर्म । 14) So P; in
B युयोषिमि; II u. Bb पुयोषिमि 15) Vgl. RV 7, 89, 5; TS 3, 4, 11, 6; TBr 2, 8,
1, 6; Kāth. 23, 12. 16) Vgl. RV 1, 43, 2; TS 3, 4, 11, 2; Kāth. 23, 12. 17) P
नः । 18) P रीरिषः । 19) Vgl. RV 1, 114, 8; TS 3, 4, 11, 2; TBr 2, 8, 6, 9; TA
10, 53; Kāth. 23, 12; VS 16, 1f

य इमा विश्वा जातान्याश्रावयति श्लोकेन ।

प्र च सुवाति सविता¹ ॥

विश्वा रूपाणि² ॥

अश्विना यज्ञमागतं दाश्रुषः पुरुदससा ।

5 पूषा रक्षतु नो रयिम³ ॥

इमं यज्ञमश्विना वर्धयन्तेमौ⁴ वी३र्यं यंजमानाय धत्ताम् ।

इमौ पशूनक्षता⁵ विश्वतो नः पूषा नः पातु मंदमप्रयुञ्जन्⁶ ॥

प्र ते महे⁷ सरस्वति सुभगे वाजिनीवति ।

सत्यवाचे भरे मतिम् ॥

10 इदं ते हव्यं घृतवत्सरस्वति⁸ सत्यवाचे प्रयतेमा⁹ हवींषि ।

इमानि त उदिता¹⁰ शंतमानि तैभिर्वयं सुभंगासः स्याम¹¹ ॥ ६ ॥

Vgl. TS 3, 3, 11 ; 3, 4, 11 u. ö.; weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

॥ इति¹² खिलकारुडे द्वादशमः प्रपाठकः¹³ ॥

1) Vgl. RV 5, 82, 9. 2) Der P fügt hier die Worte प्रति । मुंचते । hinzu; vgl. RV 5, 81, 2; TS 4, 1, 10, 4; Kâth. 16, 8; 10, 12; Kap. S. 32, 1; VS 12, 3. 3) Vgl. TBr 2, 5, 4, 5. 4) P वर्धयन्ता । इर्गा । 5) P पशून् 6) Vgl. TBr 2, 5, 4, 6. 7) So P; die Saph. Mss. महि 8) So Bb; auch P घृतवर्दिती घृत. वत् 1; in H घृतावत्; desgl. B, ohne Accent. 9) P प्र । यतेम । 10) P उदितेत्युत्. इता । 11) Vgl. TBr 2, 5, 4, 6. 12) Das इति fehlt in den Mss. 13) Im P am Schluss समुदायेन एकोनविंशो ऽध्यायः ।

प्र देवं देव्या धियेत्यष्टौ^१ ॥

अञ्जन्ति त्वामध्वरे देवयन्तो वनस्पते मधुना दैव्येन ।

यदूर्ध्वेस्तिष्ठा^२ द्रविणेह^३ धत्ताद्यद्वा क्षयो मातुरस्या उपस्थे^४ ॥

उञ्जयस्व वनस्पते वर्षन्पृथिव्यां अधि ।

सुमिती मीयमानो^५ वर्चो धा यज्ञवांहसे^६ ॥

समिद्धस्य श्रयमाणः प्रस्ताद्ब्रह्म वन्वानो अजरं सुवीरम् ।

आरे अस्मदमति बाधमाना^७ उञ्जयस्व महते सौभगाय^८ ॥

ऊर्ध्वं ऊ षु ण^९ उतये^{१०} ॥

ऊर्ध्वो नः पाह्यहसो नि केतुना विश्वं समचिरं दह ।

कृधी न^{११} ऊर्ध्वान्श्रयाय^{१२} जीवसे विदा^{१३} देवेषु नो दुवः^{१४} ॥

जातो जायते सुदिनत्वे अह्ना^{१५} समर्थं^{१६} आ विदथे वर्धमानः ।

पुनन्ति धीरा^{१७} अपसो मनीषा देवया विप्रा^{१८} उदियति वाचम्^{१९} ॥

युवा सुवासाः परिवीता^{१९} आगात्स^{२०} उ श्रेयान्भवति जायमानः ।

तं धीरासः कवया^{२१} उन्नयन्ति स्वाऽध्यो मनसा^{२२} देवयन्तः^{२३} ॥

अभि त्वा देव सवितरि^{२४} ति त्रयोदश^{२५} ॥ १ ॥

Vgl. TBr. 3, 6, 1 (pāṅkahotranirukṭiḥ; yūpavamskārah); Kāth. 15, 12; RV 3, 8; weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

1) P धिया । इत्यष्टौ ऋचः । पूर्वमुक्ताः 1; vgl. RV 10, 176, 2; TS 3, 5, 11, 1; Kāth. 15, 12. 2) P तिष्ठाः । hier beginnt S. 38 von Ben, welche Handschrift also fortab wieder berücksichtigt wird. 3) P द्रविणा । इह । 4) Vgl. RV 3, 8, 1; TBr 3, 6, 1, 1; Kāth. 15, 12. 5) Ben, II n. Bb मियमानो 6) Vgl. RV 3, 8, 3; TBr 3, 6, 1, 1; Kāth. 15, 12. 7) P बाधमानः । 8) Vgl. RV 3, 8, 2; TBr 3, 6, 1, 1; Kāth. 15, 12. 9) P ऊर्ध्वः । उ । सु । नः । 10) Vgl. RV 1, 36, 13; TS 4, 1, 4, 2; 5, 1, 5, 3; TBr 3, 6, 1, 2; TA 4, 20, 1; Kāth. 15, 12; 16, 4; VS 11, 42. 11) P कृधि । नः । 12) So corrigirt; die Samh. Mss. ऊर्ध्वान् । 13) P विदा । (!) 14) Vgl. RV 1, 36, 14; TBr 3, 6, 1, 2; Kāth. 15, 12. 15) P समर्थ इति स. मर्थे । 16) P धीराः । 17) P विप्राः । 18) Vgl. RV 3, 8, 5; TBr 3, 6, 1, 3. 19) P परिवीत इति परि. वीतः । 20) P आ । अगात् । सं । 21) P कवयाः । 22) Ben मनसा 23) Vgl. RV 3, 8, 4; TBr 3, 6, 1, 3; TA 4, 27, 2; Kāth. 15, 12. 24) P इति त्रयोदश ऋचः पूर्वमुक्ताः 1; vgl. RV 1, 24, 3; TS 3, 5, 11, 3; Kāth. 15, 12; 28, 2; Kap. S. 44, 7.

होता यक्षदमि^१ समिधा सुषमिधा^२ समिद्धं नाभा पृथिव्या। संगथे
 वामस्य वर्षमन्दि^३ इडस्पदे^४ वैत्वाज्यस्य^५ होतयैज^६ होता यक्षत्तनून-
 पातमदितेर्गर्भ^७ भुवनस्य गोपां^८ मध्वाद्य देवो देवैभ्यो देवग्रानागपथो
 अनक्तु^९ वैत्वाज्यस्य^{१०} होतयैज^{११} होता यक्षन्नराशंसं नृशस्तं^{१२} नृष्प्रणेचं^{१३}
 गोभिर्वपावानस्याङ्गीरैः शक्तीवान्रथैः प्रथमयावा^{१४} हिरण्यश्चन्दी^{१५} नै-
 त्वाज्यस्य^{१६} होतयैज^{१७} होता यक्षदमिमिड^{१८} इडितो देवो देव^{१९} आ च व-
 क्षद्गतो हव्यवाडमूरा^{२०} उपेम^{२१} यज्ञमुपेमां देवो देवहतिमवतु^{२२} वैत्वा-
 ज्यस्य^{२३} होतयैज^{२४} होता यक्षद्वर्हिः सुष्टरीमोर्णमदा^{२५} अस्मिन्यज्ञे वि च
 प्र च प्रथता^{२६} स्वासस्थं देवैभ्यो^{२७} एमेनदद्य^{२८} वसत्रो रुद्रा आदित्याः स्व-
 दन्तु^{२९} प्रियमिन्द्रस्यास्तु^{३०} वैत्वाज्यस्य^{३१} होतयैज^{३२} होता यक्षद्वर^{३३} ऋषाः कव-
 थो^{३४} कौशधावनीरुदाताभिर्जिहता^{३५} वि पक्षोभिः^{३६} अयन्ता^{३७} सुप्राय-
 णां अस्मिन्यज्ञे विअयन्तामृतावृधो^{३८} व्यन्त्वाज्यस्य^{३९} होतयैज^{४०} होता यक्षदु-
 षासानक्ता बृहती सुपेशसा^{४१} नृष्पतिभ्यो^{४२} योनिं कृषानै^{४३} सस्य-
 माने इन्द्रेण देवैरेद^{४४} बर्हिः सीदता^{४५} वोतामाज्यस्य^{४६} होतयैज^{४७} होता
 5 यक्षद्वैव्या होतारा मन्द्रा पोतारा कवी प्रचेतसा^{४८} स्वृष्टमद्यान्यः क-

1) B सुखमिधा; P सुषमिधा सुसमिधति सु. समिधा। 2) P दिवः। 3) Die Samb. Mss. 'मदिते गर्भः; P अदितेः। गर्भः। 4) So Ben u. Bb; in H नृशस्तं; P नृशस्तमिति नृ. शस्तम्। 5) Die Mss. schwanken; B नृष्प्रणेचं; Bb नृष्ः प्रणेचं; H नृष्प्रणेचं; Ben नृः प्रः; P नृष्प्रणेचं। नृष्प्रनेचमिति नृष्प्रनेचं। TBr 3, 6, 2 नृष्ः प्रणेचम् 6) Ben प्र- र्थमजा 7) P इडः। 8) P दिवान्। 9) P अमरः। 10) P सुष्टरीम। सुक्षरीमिति सु. क्षरीम। ऊर्णमदा इत्यर्णः मदाः। 11) P देवैभ्यः। 12) P आ। ई। एतत्। आत्। 13) P वरः। 14) So H u. Bb; Ben कवःशो; P कवथः। 15) So corrigirt; die Mss. schwanken; H, Bb u. B कौशधावनी०; Ben कौशधावनी०; P कौशधावनी- रिति कौष. धावनीः। 16) P उत्। आभिः। जिहतां। 17) P पक्षः। अभिः। (!) 18) Die Mss. schwanken; H u. Bb नृष्पति०; desgl. B, ohne Accent; Ben नृष्ः पं०; P नृष्ः। पतिभ्य इति पति. भ्यः। TBr 3, 6, 2, 2 नृष्ः पतिभ्यो 19) P देवैः। इदं। 20) P सीदतं।

दिषा^१ स्वभिगूर्तमन्य^२ उर्जा^३ संतवसेम^३ यज्ञं दिवि देवेषु धत्ताः^४ वी-
तामाज्यस्य^५ होतयंज^६ होता, यक्षत्तिस्रो देवीरपंसामपंस्तमा^७ अछिद्र-
मद्यैदमपस्तन्वतां^८ देवैभ्यो देवीर्देवमपो^९ व्यन्वाज्यस्य^{१०} होतयंज^{११} होता
यक्षत्तधारमचिष्टुमपाक^{१२} .रेतोधां^{१३} विश्रवस^{१४} यशोधां पुरुहपमका-
मकर्शन^{१५} सुपोषः पोषैः स्यात्सुवीरो^{१६} वीरैर्वैत्वाज्यस्य^{१७} होतयंज^{१८} ।
होता यक्षद्वनस्पतिमुपावस्यक्षद्वियो जोष्टार^{१९} शशमन्त्रः^{२०} स्वदात्स्व-
धितिर्ऋतुथाद्य^{२१} देवो देवैभ्यो हव्यावाड^{२२} वैत्वाज्यस्य^{२३} होतयंज ॥ २ ॥

Vgl. TBr. 3, 6, 2 (prayâjavishayakamâitrâvarunaprâishoktih).

समिद्धो अद्य मनुषो दुगोणे देवो देवान्यजसि जातवेदः ।

आ च वह मित्रमहश्चिकित्वात्वं दूतः कविरसि प्रचेताः^{१२} ॥

तनूनपात्यथ ऋतस्य यानान्मध्वा समञ्जनस्वदया^{१३} सुजिह्व ।

10

मन्मानि धीभिरुत यज्ञमृन्धन्देवचा^{१४} च कृणुह्यध्वरं नः^{१५} ॥

नराशंसस्य महिमानमेषामुपस्तोषामं यजतस्य यज्ञैः ।

ये सुक्रतवः श्रुचयो धियंधाः स्वदन्तु^{१६} देवा उभयानि हव्या^{१७} ॥

आजुह्वाना^{१८} ईड्यो वन्द्यश्चा^{१९} याह्यमे वसुभिः सजोषाः ।

त्वं देवानामसि यह्व होता सं एनान्यक्षीषितो^{२०} यंजीयान्^{२१} ॥

15

1) Die Samh. Mss. करदिशा; P करत् । हषा । 2) P अन्यः । 3) P सं. तवसा ।
रमं । 4) P धत्ता । 5) P अछिद्रं । अद्य । रदं । अयः । तन्वतां । 6) P वृन्तु । 7) P
अवामरिशनमित्यवामरिशनं । 8) P स्त्री । 9) So mit P शशमन्त्रः । Ben u. Bb
शशमं; desgl. H u. B, ohne Accent. 10) Bb स्वधात् । 11) So Ben u. Bb; P हव्याः ।
अवाड् । H हव्यवाड्; desgl. B, ohne Accent. 12) Vgl. RV 10, 110, 1; TBr 3, 6,
3, 1; Kâth. 16, 20; VS 29, 25 13) H u. Bb स्वदया; P स्वदय । 14) P अञ्जनं ।
15) Vgl. RV 10, 110, 2; TBr 3, 6, 3, 1; Kâth. 16, 20; VS 29, 26. 16) So Ben u.
H u. Bb स्वदन्तु; desgl. B, ohne Accent; P स्वदति । 17) Vgl. RV 7, 2, 2; TBr 3, 6,
3, 1; Kâth. 37, 4; VS 29, 27. 18) P आजुह्वान इत्या. जुह्वानः । 19) P वषाः । अ ।
आ । 20) P एनान् । यच्च । इषितः । 21) Vgl. RV 10, 110, 3; TBr 3, 6, 3, 2; Kâth.
16, 20; VS 29, 28.

प्राचीनं बर्हिः प्रदिशा पृथिव्या^१ वस्तोरस्या^२ वृज्यते अये अहाम् ।
 शु प्रथते वितरं वरीयो देवैभ्यो अदितये स्योनम्^३ ॥
 ब्यचस्वतीरुर्विया विश्रयन्तां पतिभ्यो न जनयः शुम्भमान्नाः ।
 देवीर्द्वारो^४ बृहतीर्विश्रमिन्वा देवैभ्यो भवत् सुप्रायणाः^५ ॥
 ५ आ सुष्वयन्ती^६ यजते उपाके उषासानक्ता सदतां नि योनौ ।
 दिव्ये योषणे बृहती सुरुक्ने अधि श्रियं शुक्रपिशं दधाने^७ ॥
 देव्या होतारा प्रथमा सुवाचा मिमाना यज्ञं मनुषो यजध्वै ।
 प्रचोदयन्ता विदधेषु कारु प्राचीनं ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता^८ ॥
 आ नो यज्ञं भारती तूयमेविडा मनुष्वदिह चेतयन्ती ।
 १० तिस्रो देवीर्बर्हिरेदं स्योनं सरस्वती स्वपसः सदन्तु^९ ॥
 य इमे द्यावापृथिवी जनिची रूपैरपि शङ्खवनानि विश्वा ।
 तमद्यं होतरिषितो^{१०} यजीयान्देवं त्वष्टारमिह यक्षि विद्वान्^{११} ॥
 उपावसृज त्मन्या समञ्जन्देवानां पाथ ऋतुथा हवीषि ।
 वनस्पतिः शमिता देवो अमिः स्वदन्तु^{१२} हव्यं मधुना घृतैर्न^{१३} ॥३॥

Vgl. RV 10, 110; TBr 3, 6, 3 (âprisaṃjñakaprayâjayâjyoktiḥ); Kâth. 16, 20; VS 29,
 25 flg.

1) P पृथिव्याः । 2) P वस्तोः । अस्ताः । 3) Vgl. RV 10, 110, 4; TBr 3, 6, 3, 2; Kâth. 16, 20; VS 29, 29. 4) So im Anschluss an P देवीः । द्वारः । die Samh. Mss. देवीर्द्वारो 5) B u. Bb भवतु 6) Vgl. RV 10, 110, 5; TBr 3, 6, 3, 3; Kâth. 16, 20; VS 29, 30. 7) P आ । सुष्वयन्ती । सुष्वयन्ती इति सु. स्वयन्ती । 8) Vgl. RV 10, 110, 6; TBr 3, 6, 3, 3; Kâth. 16, 20; VS 29, 31. 9) Vgl. RV 10, 110, 7; TBr 3, 6, 3, 3; Kâth. 16, 20; VS 29, 32. 10) Vgl. RV 10, 110, 8; TBr 3, 6, 3, 4; Kâth. 16, 20; VS 29, 33. 11) Ben होत ऋषितो 12) Vgl. RV 10, 110, 9; TBr 3, 6, 3, 4; Kâth. 16, 20. 13) P स्वदन्तु । 14) Vgl. RV 10, 110, 10; TBr 3, 6, 3, 4; Kâth. 16, 20; VS 29, 35.

अपिर्होता नो अध्वरे वाजी संपरिणीयंते ।

देवो देवेषु यज्ञियः¹ ॥

पुरि त्रिविष्टचृध्वरः² यात्यमी³ रथीरिव ।

आ. देवेषु प्रयो दधत्⁴ ॥

परि वाजपतिः कविः⁵ ॥ अजैदमिरसनडाजं⁶ नि देवो देवेभ्यो हव्या-
 वाट्⁷ प्राञ्जोभिर्हिन्वानो⁸ धेनाभिः कल्पमानो यज्ञस्यायुः प्रतिरन्नुप-
 प्रैष्य⁹ होतर्हव्या देवेभ्यो देव्याः शमितार उत मनुष्या¹⁰ आरभध्वमुप-
 नयत¹¹ मेध्यादुर¹² आशासाना¹³ मेधपतये¹⁴ मेधं प्रासा¹⁵ अपिं भरत स्तृ-
 णीत बहिर्¹⁶ र्वेन¹⁶ माता मन्यतामनु¹⁷ पितानु भ्राता संगभ्योऽनु संखा
 संयूथ्य उदीचीना¹⁸ अस्य पदो निधत्तात्सूर्ये¹⁹ चक्षुर्गमयताद्दातं प्राण-
 मन्ववसृजतादन्तरिक्षमनु²⁰ पृथिवीं शरीरमेकधास्य त्वचमाच्छयता-
 त्पुरा^{21, 22} नाभ्या²³ आपशंसो वषामुन्विदतादन्तरेवोष्माणं वारयता-
 उग्रयेनमस्य²⁴ वक्षः कृणुतात्प्रशंसा बाहू शला दोषणी कश्यपेवासां-
 छिद्रे²⁵ श्रोणी कवषोरुमे²⁶ कपर्णाष्टीवन्ता²⁷ षड्ङ् शतिरस्य वङ्गयस्ता²⁸

1) Vgl. RV 4. 15, 1; TBr 3, 6, 4, 1; Kāth. 16, 21; 38, 12. 2) P त्रिविष्टीति त्रि-
 विष्टि। अध्वरं। 3) P अपिः। 4) Vgl. RV 4, 15, 2; TBr 3, 6, 4, 1; Kāth. 16, 21;
 38, 12. 5) Vgl. RV 4, 15, 3; TS 4, 1, 2, 5; TBr 3, 6, 4, 1; Kāth. 16, 2u. 21; 19, 3; 38, 12;
 Kap. S. 30, 1; VS 11, 15. 6) P असनीत्।; vgl. TBr 3, 6, 5; Kāth. 16, 21. 7) So
 Ben u. Bb; in H हव्यवाट्; desgl. B, ohne Accent; P. हव्यवर्धति हव्य. वाट्। 8) P
 प्र। औजोभिरत्वाजः भिः। 9) So Ben; in Bb अनुपप्रेष्य; H नुपप्रेष्य; B अनुपप्रेष्य; P
 उपप्रेष्ये। उप। प्रेष्य। 10) P मनुष्याः। 11) P आ। भरध्वं। 12) P मेध्या। उरः।
 13) P आशासाना इत्या. शासानाः। 14) H मेधं पतये 15) P प्र। असी। 16) Vgl.
 RV 1, 13, 5. 17) Bb मन्यतामनु; vgl. Kāth. 16, 21. 18) P उदीचीनान्।; vgl. auch
 Âit. Br. 2, 6. 19) P निधत्तादिति नि. धत्तात्। 20) P अन्तरिक्षे। चक्षुः। 21) So Ben;
 auch P त्वचं। आ। छयतात्।; die andern Mss. त्वचमात्स्यतात् 22) P पुरः। 23) P
 नाभ्याः। 24) So Bb; die andern Mss. वारयध्वान्।; P वारयध्वान्। 25) P वा-
 साच्छिद्रे इति वासाच्छिद्रे। (1) 26) P कवषोः। उमे इत्युक्ते। 27) So die Samh.
 Mss.; desgl. TBr 3, 6, 6, 3; कर्पणा। अष्टीवन्ता। 28) P वङ्गयः। ताः।

अनुष्टुयोच्च्यावयतांज्ञां गात्रमस्यानूनं कृणुतादूवध्यगोहं पार्थिवं
 खनतादस्ता रक्षः संसृजताङ्गनिष्टुमस्य मां राविष्टोहकं मन्यमानां
 नैड्वस्तीकै तनये रविता रवदंघ्रिगो शमीध्वं सुशमि शमीध्वं शमी-
 ध्वमंघ्रिगो ॥

5 अंघ्रिगुश्च विपापश्च देवानां शमितारौ ।

तां एनं प्रविडांसौ अपयत् यथास्य अपणं तथा ॥ ४ ॥

Vgl. TB 3, 6, 4--6 (paryagnikarāṇiyānām ṛcām uktih; māitrāvraṇyaprāishoktih;
 āmāiguprāishakathanam); weitere Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.

जुषस्व सप्रथस्तमम् ॥

इमं नो यज्ञममृतेषु धेहीमां हव्यां जातवेदो जुषस्व ।

स्तोकानामग्रे मैदसो घृतस्य होतः प्राशान¹⁰ प्रथमो निषद्य¹¹ ॥

0 घृतवन्तः पावक ते स्तोकाः श्रोतन्ति मैदसः ।

स्वधर्मन्देववीतये श्रेष्ठं नो धेहि वार्यम्¹² ॥

तुभ्यं स्तोकां घृतश्रुतो¹³ ऽग्रे¹¹ विप्राय सन्य ।

ऋषिः श्रेष्ठः समिध्यसे यज्ञस्य प्राविता भव¹⁵ ॥

तुभ्यं श्रोतन्यग्निगो शचीवः स्तोकांसो अग्रे मैदसो घृतस्य ।

5 कविशस्तौ बृहतां भानुनांगा¹⁶ हव्यां जुषस्व¹⁷ मेधिर¹⁸ ॥

अोजिष्टं ते मध्यतो मैदा¹⁹ उङ्कृतं प्र ते वर्यं ददामहे ।

1) Die Samh. Mss. °द्योच्यां; P °अनुष्टुय इत्यनु. सुयः । च्यावयतात् । 2) P
 अस्व । अनूनं । 3) P मां । अरविष्ट । उहकं । 4) P मन्यमानः । 5) So Ben; auch
 P नं । इत् । वः । तोकै । die andern Mss. मेध्वस्तोकै 6) P रविता । अरवत् ।
 7) So H; in Bb °संघ्रिगो; in Ben ohne Accent. 8) P तां । 9) Vgl. RV 1, 75, 1;
 TBr 3, 6, 7, 1; Kāth. 16, 21. 10) P प्र । आशान; die Samh. Mss. प्राशानः 11) Vgl.
 RV 3, 21, 1; TBr 3, 6, 7, 1; Kāth. 16, 21. 12) P वार्यं; vgl. RV 3, 21, 2; TBr
 3, 6, 7, 1 u. 2; Kāth 16, 21. 13) Ben °उङ्कृतो 14) P अग्रे । 15) Vgl. RV 3, 21, 3;
 TBr 3, 6, 7, 2; Kāth 16, 21. 16) P भानुना । चां । अगाः । 17) H जुषस्व 18) Vgl.
 RV 3, 21, 4; TBr 3, 6, 7, 2; Kāth. 16 21. 19) P मैदाः ।

श्रौतन्ति ते वसो स्तोका अधि त्वचि प्रति' तान्देवशो विहि^१ ॥

होता यक्षदमि^२ स्वाहा^३ज्यस्य स्वाहा^४मेदसः स्वाहा^५स्तोकानां स्वाहा^६
स्वाहा^७कृतीनां स्वाहा^८हव्यसूक्तानां स्वाहा^९देवा आज्यपां जुषाणां
अमा^३ आज्यस्य व्यन्तु^४ होतयज ॥

• सद्यो जातो व्यमिमीत यज्ञमभिर्देवानामभवत्पुरोगाः ।

अस्य होतुः प्रदिश्यतस्य वाचि स्वाहाकृतं हविरदन्तु देवाः^४ ॥
अभिर्वृचाणि जङ्गनत् ॥ होता यक्षदमिमाज्यस्य जुषता^५ हविर्हो-
तयज ॥ त्वं सोमासि संत्यतिः^७ ॥ होता यक्षत्सोममाज्यस्य जुषता^८
हविर्होतयज ॥ शुद्धिं नु स्तोमम्^९ ॥ होता यक्षदिन्द्रामी छागस्य व-
पाया^{१०} मेदसो जुषेता^{११} हविर्होतयज ॥ अथवृचमुभा^{१०} वामिन्दामी^{११} ॥ 10
होता यक्षदिन्द्रामी पुरोडाशस्य जुषेता^{१२} हविर्होतयज ॥ प्र चर्षणि-
भ्या^{१२} इडाममे^{१३} होता यक्षदमि पुरोडाशस्य जुषेता^{१४} हविर्होतयज ॥

अमिं सुदीतिं^{१४} सुदृशं गृणन्तो नमस्यामस्त्वेड्यं^{१५} जातवेदः ।

त्वां दूतमरतिं^{१६} हव्यवाहं देवा अकृण्वन्नमृतस्य नाभिम्^{१७} ॥

इडोपहूतोपहूतेडोपासं^{१७} इडा ह्यतामिडोपहूता मानवी घृठपदी^{१८}
मैचावरुणी ॥ ब्रह्म देवकृतमुपहूतं देव्या अध्वर्यवा^{१८} उपहूता उपहूता

1) So P; in Ben प्रती; desgl. Bb, ohne Accent; in II u. B प्रथि 2) So P; in Ben विहि; H, Bb u. B विहि; vgl. RV 3, 21, 5; TBr 3, 6, 7, 2; Kâth. 16, 21. 3) Bb अपा 4) Vgl. RV 10, 110, 11; TBr 3, 6, 3, 4; Kâth. 16, 20; VR 29, 36. 5) Vgl. RV 6, 16, 34; TS 4, 3, 13, 1 u. 6.; TBr 3, 5, 6, 1; Kâth. 2, 14; 20, 14; VS 33, 9. 6) In Bb dies Wort ohne Accent. 7) Vgl. RV 1, 91, 5; TS 4, 3, 13, 1; TBr 3, 5, 6, 1; Kâth. 2, 14. 8) Vgl. RV 7, 93, 1; TS 1, 1, 14, 1; TBr 2, 4, 8, 3; Kâth. 13, 15; 21, 13. 9) P वपायाः । 10) Vgl. RV 6, 60, 1; TS 4, 2, 11, 1, 3, 13, 8; TBr 2, 8, 5, 1; 3, 5, 7, 3; Kâth. 4, 15; 21, 13; 23, 11. 11) Vgl. RV 6, 60, 13; TS 1, 1, 14, 1, 5, 5, 1; TBr 2, 8, 5, 1; Kâth. 7, 4; 7, 5; 6, 9; Kap. S. 4, 8; 5, 3; 5, 4. 12) Vgl. RV 1, 109, 6; TS 4, 2, 11, 1; TBr 2, 8, 5, 1; Kâth. 4, 15. 13) Ben इडाम • 14) Ben सुदीतिं 15) P त्वा । इड्यं । 16) Vgl. RV 3, 17, 4; TBr 3, 6, 9, 1; Kâth. 18, 21. 17) So Ben; P उप । अस्मात् । die andere Mss. • पासां 18) P देव्या । अध्वर्यवः ।

मनु३ष्या य इमं ब्रह्मवाच्ये^१ च यज्ञपतिं^२ वर्धन्तुं^३पहूते द्यावापृथि-
वी पूर्वजे ऋतावरीं^४ देवी देवपुत्रे^५ उपहूतो ऽयं^६ यजमाना^७ उत्तर-
स्यां देव्याज्यायामुपहूतो भूयसि हविःकरणे^८ दिव्ये धामन्नुपहूतो^९
देवा म इदं हविर्जुषन्तामिति^{१०} तस्मिन्नुपहूतः ॥ ५ ॥

Vgl. TBr 3, 6, 7--9 (stokavishayakamâitrâvarṇanânuvacanoktiḥ; vapâpurodâçasvis-
ṭakṛtām maitrâvarṇapâdyaprâishapurônuvâkyoktiḥ; vapâpurodâçasvisṭakṛtâ n
yâjyoktiḥ); RV 3, 21; Kâth. 16, 21 n. 20; weitere Vergleichen s. in den An-
merkungen.

- त्वं सृष्टे प्रथमो मनोतास्या^{११} धियो अभवो दस्य होता ।
त्वं सीं वृषन्नकृणोर्दुष्टरीतु सहो विश्वस्मै संहसे संहर्ष्यै^{१२} ॥
अथा^{१३} होता नृसीदो यजीयानिडस्पदं इषयन्वीड्यः^{१४} सन् ।
त्वं त्वा नरः प्रथमं देवयन्तो महो राये चितयन्तो अनुगमन्^{१५} ॥
वृतेव यन्तं बहुभिर्वस३ष्यैस्त्वे रयिं जागृवांसो अनुगमन् ।
१० रुशन्तमयिं दर्शते बृहन्तं वपावन्तं विश्वहा^{१६} दीदिवांसम्^{१७} ॥
पदं देवस्य नमसा व्यन्तः श्रवस्यवः श्रव आपन्नमृक्तम्^{१८} ।
नामानि चिह्धिरे यज्ञियानि भद्रायां ते रणयन्त संहर्ष्यै^{१९} ॥
त्वां वर्धन्ति क्षितयः पृथिव्यां त्वां राय उभयासो जनानाम् ।
त्वं चातां तरणे चैव्यो भूः पिता मातां सदग्निन्मानुषाणाम्^{२०} ॥
१५ सपर्येण्यः स प्रियो वि३ह्वयिर्होता मन्द्रो निषसादा^{२१} यजीयान् ।

१) P ब्रह्म वाच्यम् । २) P ऋतावरी । ऋतावरी इत्युत वरी । (1) ३) Dies Wort
fehlt im P. ४) P यजमानः । ५) P हविष्करण इति हविः करणे । ६) P अस्याः ।
७) Bb यजघ्नी; Vgl. RV 6, 1, 1; TBr 3, 6, 10, 1; Kâth. 18, 20. ८) P अथा ।
९) Die Samh. Mss. ईषयन्; P इषयन् । १०) Vgl. RV 6, 1, 2; TBr 3, 6, 10, 1; Kâth.
18, 20. ११) P विश्वहा । विश्वहेति विश्वं हा । १२) Vgl. RV 6, 1, 3; TBr 3, 6, 10, 1;
Kâth. 18, 20. १३) P श्रवः । आपन्नं । अमृक्तम् । १४) Vgl. RV 6, 1, 4; TBr 3, 6, 10, 2.
१५) Vgl. RV 6, 1, 5; TBr 3, 6, 10, 2; Kâth. 18, 20. १६) P नि । ससादा ।

तं त्वा वयं दमा¹ आ दीदिवा² समुप जुबाधोः नमसा सदेम³ ॥

तं त्वा वयं सुष्ठ्यो नभ्यमये सुम्नायव ईमहे देवयन्तः ।

त्व⁴ विशो अनयो दीद्यानो⁵ दिवो अमे बृहता रोचनेन⁶ ॥

विशां कविं⁷ विशपतिं⁸ शश्वतीनां नितोशनं⁹ वृषभं चर्षणी-
नाम् ।⁵

प्रेतीषणिमिषयन्तं¹⁰ पाषकं राजन्तमग्निं¹¹ यजंतं रयीणाम्⁷ ॥

सो अग्र ईजे शशमे⁶ च मर्तो⁹ यस्ता¹⁰ आनट् समिधा हव्यदातिम् ।

यं आहृतिं परि वेदा¹¹ नमोभिर्विश्वेत्स वामा दधते त्वोतः¹² ॥

अस्मा उ ते महि, महै विधेम नमोभिरमे समिधोत हव्यैः ।

वेदी सूनो सहसो गीर्भिरूक्थैरां ते भद्रायां सुमतौ यतेम¹³ ॥ 10

आ यस्ततन्व्य रोदसी वि भासां श्रवोभिश्च श्रवऽस्यस्तरूचः¹⁴ ।

बृहद्भिर्वाजैः स्थविरेभिरस्मै रेवद्भिरमे वितरं विभाहि¹⁵ ॥

नृवद्भसो सदमिद्धेह्यस्मै भूरि तोकाय तनयाय पश्वः ।

पूर्वीरिषो बृहतीरारंश्रघा¹⁶ अस्मै भद्रां सौश्रवसानि सन्तु¹⁷ ॥

पुरुण्यमे पुरुधां त्वायां वसूनि राजन्वसुता ते अश्याम् । 15

पुरुणि हिं त्वे पुरुवार सन्त्यमे वसुः विधते¹⁸ राजनि त्वे¹⁹ ॥ ६ ॥

Vgl. RV 6, 1; TBr 3, 6, 10 (manotāsūktoktiḥ); Kāth. 18, 20.

1) P दमे । 2) Vgl. RV 6, 1, 6; TBr 3, 6, 10, 3; Kāth. 18, 20. 3) So im Anschluss an P दीद्यानः 1; die Samh. Mss. दीद्यानो 4) Vgl. RV 6, 1, 7; TBr 3, 6, 10, 3; Kāth. 18, 20. 5) H u. Bb विशपतिं 6) H u. Bb चर्षणी; Ben चर्षणी; P प्रतीषणिमिति प्रती. र्षणं । र्षयंतं । 7) Vgl. RV 6, 1, 8; TBr 3, 6, 10, 3; Kāth. 18, 20. 8) P शशमे । 9) H मर्ता; Bb मर्ता 10) P यः । ते । 11) P परि । वेदा । 12) Vgl. TBr 3, 6, 10, 4; Kāth. 18, 20. 13) Vgl. RV 6, 1, 10; TBr 3, 6, 10, 4. 14) P अश्वः । 15) Vgl. RV 6, 1, 11; TBr 3, 6, 10, 5; Kāth. 18, 20. 16) P श्रवोभिश्च वामा रंश्रघा । 17) Vgl. RV 6, 1, 12; TBr 3, 6, 10, 5; Kāth. 18, 20. 18) Ben m. P विधते । 19) Vgl. RV 6, 1, 13; TBr 3, 6, 10, 5; Kāth. 18, 20.

१ आ वृचहणा वृचहभिः^१ शुष्मैरिन्द्र यातं नमोभिरमे अवांक् ।

युव^२ राधोभिरकवेभिरिन्द्राये अस्मे भवतमुत्तमेभिः^३ ॥

होता यक्षदिन्द्रामी छागस्य हविषा^४ अत्रामद्य मध्यतो मैदा^५ उद्धृतं

पुरा द्वेषोभ्यः पुरा पौरुषेय्या^६ गृभो घस्तां^७ नूनं घासेअजाणा^८ यव-

५ सप्रथमाना^९ सुमन्क्षराणां शतरुद्रियाणामपिषात्तानां^{१०} पीवोपव-

सन्नानां^{११} पाश्वतः श्रोणितः शितामत^{१२} उत्सादतो ऽङ्गादङ्गादवत्ता-

नां करत^{१३} एवेन्द्रामी जुषेता^{१४} हविर्होतयज^{१५} ॥

गीभिर्विप्रः प्रमतिमिच्छमाना^{१६} इष्टे^{१७} रयि^{१८} यशसं पूर्वभाजम् ।

इन्द्रामी वृचहणा सुवजा प्र नो^{१९} नव्येभिस्तिरतं देशैः^{२०} ॥

१० देवैभ्यो वनस्पते हवी^{२१}षि हिरण्यपर्णे^{२२} प्रदिवस्ते^{२३} अर्थम ।

प्रदक्षिणिद्रशनया नियूय ऋतस्य वक्षि पथिभी^{२४} रजिष्ठैः^{२५} ॥

होता यक्षद्वनस्पतिमंभि हि पिष्टतमया रभिष्टया रशनयाधित^{२६} यचा-

मेराज्यस्य प्रियां धामानि यत्र सौमस्याज्यस्य हविषः प्रियां धामानि

यचेन्द्रान्यो^{२७}छागस्य हविषः प्रियां धामानि यत्र वनस्पतेः प्रियां पा-

१५ था^{२८}सि यत्र देवानामाज्यपानां प्रियां धामानि यत्रामेर्होतुः प्रियां

धामानि तत्रैतं प्रस्तुत्येवोपस्तुत्येवोपावसश्द्रभीया^{२९}समिव^{३०} कृत्वी क-

रदेव^{३१} देवो वनस्पतिर्जुषेता^{३२} हविर्होतयज^{३३} ॥

1) Ben वृचहभिः. 2) Vgl. RV 6, 60, 3; TBr 3, 6, 8, 1. 3) P हविषः. 4) P

मैदः. 5) P पौरुषेय्याः. 6) P घस्तां. (?) 7) P घासेअजाणामिति घासे. अजा-

णाम्. 8) vgl. TBr 3, 6, 11, 2; VS 21, 43. 9) P यवसप्रथमानामिति यवस. प्रथमानां ।

10) P शतरुद्रियाणामिति शत. रुद्रियाणाम् । 11) P शितामतः । 12) P करतः । 13) Vgl. TBr 3, 6, 11, 1 u. 2; VS 21, 43. 14) P इच्छमानः । 15) P इष्टे । 16) Bb यो । 17) Vgl. RV 7, 93, 4;

TBr 3, 6, 9, 1; Kāth. 4, 15. 18) Ben नव्येभिः; P हिरण्यपर्णेति हिरण्य. पर्णे । 19) Ben

प्रदिवस्ते; P प्रदिवस्तेति प्र. दिवः । 20) P पथिभिः । 21) Vgl. TBr 3, 6, 11, 2; Kāth.

18, 21. 22) P रशनयाधित । 23) P उपस्तुत्येवोपस्तुत्येव. इव । 24) P करत ।

एव । 25) P यव । vgl. TBr 3, 6, 11, 4. . . .

१ कर्मस्यते रशनया नियूय पिष्टतमया वयुनानि विद्वान् ।.

वहा^१ देवत्रा^२ दधिषो^३ हवी^४षि प्र च दातारममृतेषु वोचः^३ ॥

पिप्रोहि^४ देवान्^५ ॥ होता यक्षदमि^६ स्विष्टकृतमेयाडमिरमेः प्रियां
धामान्ययाट् सोमस्याज्यस्य हविषः प्रियां धामान्ययाडिन्द्राग्न्योश्चा-
गस्य हविषः प्रियां धामान्ययाड् वनस्पतेः प्रियां पाथा^७स्ययाड् देवा-^५
नामाज्यपानां प्रियां धामानि^८ यक्षदमेहोतुः प्रियां धामानि^९ यक्षत्स्वं
महिमानमायजतामेज्या^६ इषः^{१०} कृणोतु सो अध्वराञ्जातवेदा^७ जुष-
ता^८ हविहोतयज ॥ अमे यदद्येडोपहूता^९ ॥ ७ ॥

Vgl. TBr 3, 6, 11 (māitrāvaruṇapravaktavyahavirvanaspatisviṣṭakṛtprāishapuro-
nuvākyaṇām ukṭih) u. १२ (havirvanaspatisviṣṭakṛtāṃ yājyokṭih); weitere Verglei-
chungen s. in den Anmerkungen.

देवं बर्हिः सुदेवं देवैः स्यात्सुवीर^९ वीरैर्वस्तोवृज्येतांक्तोः^{१०} प्रभ्रिये-
तांत्यन्यानायां बर्हिष्मतो मदेम^१ वसुवने वसुधेयस्य वेतु^२ यज^३ देवं ब-
र्हिर्वसुवने वसुधेयस्य वेतु^४ देवीर्द्वारः संघाते वीडीर्यामञ्शिथिरा^{११} ध्रुवा
देवहूतो^{१२} वत्सः^{१३} इमेनास्तरुणा^{१४} आमिमियात्कुमारो वा नवजातो मै-
ना^{१५} अर्वा रेणुककाटः^{१६} प्रणवसुवने^{१७} वसुधेयस्य व्यन्तु^{१८} यज^{१९} देवीर्द्वारो
वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु^{२०} देवी उषासानक्ताद्यास्मिन्यज्ञे प्रयत्यृहेताम-
पि^{१८} नूनं देवीर्विशः^{१९} प्रायासिष्टा^{२०} सुंप्रीते सुधिते वसुवने वसुधेयस्य ।

1) P वह । 2) So Ben; P दधिषः 1; die andern Mss. दिधिषो 3) Ben वोच; vgl. TBr 3, 6, 12, 1. 4) Ben पिप्रोहि 5) Vgl. RV 10, 2, 1; TS 4, 3, 13, 4; TBr 3, 5, 7, 5. 6. 11, 4; Kāth. 2, 15; 18, 21; 20, 15. 6) P आ । यजतां । एज्या रत्वा । ईष्याः । 7) Bb कृणोतु; die andern Mss. कृणोतु; die Mss. अध्वरा जा 8) Vgl. RV 6, 15, 14; TS 4, 3, 11, 4; TBr 3, 5, 7, 6. 6, 12, 2. 9) H ... 23 ...

10) P वृज्येत । अक्तोः । 11) So Ben; in H u. Bb विडोरीमञ्; desgl. B, ohne Accent; P वीडोः । यामन् । शिथिराः । 12) P देवहूत इति देव-हूतः । (!) 13) P वत्सः । 14) P इम । एनाः । तरुणाः । 15) P मा । एनाः । 16) B रेणुककारः 17) So Ben; in H u. Bb पुण्णः; desgl. B, ohne Accent; P प्रणव 1; TBr 3, 6, 13, 1 पुण्ण 18) P प्रयतीति प्र-यति । अज्ञेतां । 19) P देवीः । दिशः । 20) Die Samh. Mss. प्रा-यासिष्टा; P प्र । अयासिष्टु 1; cf. TBr 3, 6, 13, 1.

धीता० यज देवी उषासानक्ता वसुवने वसुधेयस्य वीतां देवी
 जोष्ट्री वसुधिति१ ययोरन्याघा२ द्वेषा०सि यूयवदान्या३ वक्षद्भसु वार्या-
 णि रजमानाय वसुवने वसुधेयस्य वीता० यज देवी जोष्ट्री व-
 सुवने वसुधेयस्य वीतां देवी ऊर्जाहुती४ इषमूर्जमन्या वक्षत्स-
 5 ग्धि० सपीतिमन्या नवेन पूर्वं दयमानाः स्याम पुराणेन
 नर्व तांमूर्जमूर्जाहुती ऊर्जयमाने६ अघाता० वसुवने वसुधेयस्य वी-
 ता० यज देवी ऊर्जाहुती वसुवने वसुधेयस्य वीतां देवा दैव्या हो-
 तारा पौतारा नैष्टारा हताघश०सा० आभरद्भसू वसुवने वसुधे-
 यस्य वीता० यज देवा दैव्या होतारा वसुवने वसुधेयस्य वीतां देवी-
 10 स्तिस्रस्तिस्रो देवीरिडा संरस्वती भारती७ द्यां भारत्यादित्यैरस्पृक्षत्स-
 रस्वतीमं८ रुद्रैर्यज्ञमावी० देहैवेडया९ वसुमन्या सधमादं मदेम१० व-
 सुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज देवीस्तिस्रस्तिस्रो देवीर्वसुवने वसुधेयस्य
 व्यन्तु देवो नराश०सस्त्रिशीर्षा११ षडक्षः शतमिदेन० शितिपृष्ठा१२ आ-
 दधति१३ सहस्रमी१४ प्रवहन्ति मिचावरुणेदस्य होचमर्हतो१५ बृहस्पतिः
 15 स्तोत्रमंश्विनाध्वर्यव०१६ वसुवने वसुधेयस्य वेतु यज देवो नराश०सो
 वसुवने वसुधेयस्य वेतु देवो वनस्पतिर्वषप्रावा१७ घृतनिर्णिग् द्यामं-
 येणास्पृक्षदोन्नरिक्ष१८ मध्येनाप्राः१९ पृथिवीमुपरेणाह०हीडंसुवने२० वसु-
 धेयस्य वेतु यज देवो वनस्पतिर्वसुवने वसुधेयस्य वेतु देवो बहिर्वीरिती-

1) Ben वसुधीती 2) So Bb; in Ben u. II ०न्यासा; P अन्या। अघा। 3) Bb
 युयवद; P यूयवत्। आ। अन्या। 4) Ben ऊर्जाहुती 5) So Ben; auch P वक्षत्।
 ऋ. उ. ऋ. वेक्षत् ohne Accent. 6) Ben ०मूर्जयमाना 7) P हताघश०साविति हतं.
 अघश०सा। 8) P आदित्यैः। असूचत्। संरस्वती। इमं। 9) So Bb und wohl auch
 H; Ben यज्ञमाविद; B यज्ञ प्रावीद; P रुद्रैः। यज्ञं। आवीत्। इह। एवं। इडया
 10) P मदेम। 11) P चिशीर्वेति चि. शीर्षा। 12) P शिति. पृष्ठाः। 13) Ben आ-
 दधति 14) P सहस्रं। इ. 15) In H das Verbum ohne Accent. 16) P अश्विना।
 आध्वर्यवं। 17) P वर्षप्रावेति वर्ष. प्रावा। 18) P वां। अयेव। आ। असूचत्। आ।
 अंतरिक्षं। 19) So H u. Bb; P मध्येन। अग्रः; Ben मध्येनाप्राः 20) So Ben; in
 XI u. Bb पृथिवीमुपरे; desgl. B, ohne Accent; P पृथिवी। उपरेण।

नां निर्धेधासि^१ प्रच्युतीनामप्रच्युतं निकामधरणं^२ पुरुषस्याहं^३ यश-
स्वदेना^४ बहिषान्था बहीष्यभिष्याम^५ वसुवने वसुधेयस्य वेतुं यज^६ देवं
बहिर्वारितीनां^७ वसुवने वसुधेयस्य वेतुं देवो अग्निः स्विष्टकृद्द्वज^८ देवो
अग्निः स्विष्टकृत् ॥ ८ ॥

¶gl. TB 3, 6, 13 (anûyâjasambandhimâitrâvarunaprâishoktil).

अग्निमद्यं होतारमवृणीताय^९ यजमानः पचन्पक्तीः^४ पचन्पुरो- 5
डाशं गृह्णन्नमया आज्यं गृह्णन्सौमायाज्यं बभ्रन्निन्द्रामिभ्यां द्वाग^{१०}
सूपस्थां अद्यं देवो वनस्पतिरभवदमया^६ आज्येन सौमायाज्येनेन्द्रा-
मिभ्यां द्वागेनाघस्तां तं मेदस्तः^८ प्रतिपचतां यभीष्टामवीवृधेतां पु-
रोडाशेन त्वामद्यं ऋष आर्षेयं^९ ऋषीणां नपादवृणीताय^{१०} यजमानो
बहुभ्या^{११} आ संगतेभ्य एष मे देवेषु वसु वार्यायस्यता^{१२} इति तां 10
या देवा देवदानान्यदुस्तान्यस्मा^{१३} आ च शास्वा^{१४} च गुरस्वेषितश्च^{१५}
होतरसि^{१६} भद्रवाच्याय प्रेषितो मानुषः सूक्तवाकाय सूक्ता ब्रूहीद^{१७}
द्यावापृथिवी भद्रमभूदार्ध^{१८} सूक्तवाकमुतं नमोवाकमृध्यास सूक्तो-
चमंमे त्वं सूक्तवागस्युपश्रुति^{१९} दिवस्पृथिव्योरोमन्वती^{२०} ते^{२१} ऽस्मि-

1) So die Samh. Mss.; P निर्धेधा इति निर्धे. धाः । असि ।; auch TB 3, 6, 13, 1 निर्धेधासि 2) P पुरुषस्याहं । 3) So H u. Bb; Ben यशस्वाधेना; B यशस्वदेवा; P यशस्त । एना । 4) P पक्तीः । 5) So H u. Bb; Ben सूपस्थां; P सूपस्था इति सु. उपस्थाः । 6) P अवयि । 7) P सौमाय । आज्येन । 8) Die Samh. Mss. मेदस्तः; P क्वग्नि । अद्यं । खात्तमिति सु. खात्तं । मेदस्तः । 9) P. ऋषे । आर्षेयं । 10) Ben नपा-दादमवृ 11) So Ben, H u. Bb; in B बाहुभ्या; P बहु.भ्यः । 12) Ben वार्या; B वार्यायस्यता; P वारि । आ । यस्यते । 13) Die Mss. schwanken; Ben तां या देवं देवान्वादुस्तान्यस्मा; Bb तां यां देवा देवान्वात्तान्यदुस्तान्यस्मा; H तां यां देवा देवान्वात्तान्यदुस्तान्यस्मा; B तां यां देवा देवान्वात्तान्यदुस्तान्यस्मा; P ना । यां । देवाः । देव । दानानि । चदुः । तानि । चक्षी । 14) So Ben; P शास्व । आ ।; H u. Bb शास्वा 15) So im Anschluss an P गुरस्व । इषितः । च ।; Ben, H u. Bb गुरस्वेषितश्च; B गुरस्वेषितश्च 16) P होतः । अग्नि । 17) Ben ब्रूहीद 18) P अभूत् । आर्धं । 19) P सूक्तवाकिति सूक्त.वाक् । असि । उपश्रुतोऽपश्रुति; die Samh. Mss. setzen hier das Zeichen ||, welches ich fortgelassen habe. 20) P पृथिव्योः । रोमन्वती इति रोमन्वतो । 21) P ते इति । ते ।

न्यज्ञे यजमान द्यावापृथिवी स्ता^१ शंगवी^२ जीरदानू अचछू^३ अम-
वेदे असंबाधे उरुगव्यूती अभयंकृतौ वृष्टिद्यावा^४ रीत्यापा शंभुवी^५
मयोर्भुवा ऊर्जेस्वती च पयस्वती च सूपचरणा च स्वधिचरणा च
तयोराविद्यमिरिदं^६ हविरजुषतांवीवृधत^७ महो ज्यायो ऽकृत^८ सोम
इदं^९ हविरजुषतांवीवृधत महो ज्यायो ऽकृतेन्द्रामी इदं^{१०} हविरजुषे-
तामंवीवृधतां महो ज्यायो ऽक्राता^{११} वनस्पतिरिदं^{१२} हविरजुषतां-
वीवृधत महो ज्यायो ऽकृत देवा आज्यपा आज्यमजुषतांवीवृधन्त^{१३}
महो ज्यायो ऽकृतांमिर्होत्रेणोदं^{१४} हविरजुषतांवीवृधत महो ज्यायो
ऽकृतांस्यामृधञ्चोचायां^{१५} देवंगमायामाशास्ते ऽयं यजमाना^{१६} आयु-
राशास्ते सुप्रजास्त्वमाशास्ते विश्वं प्रियमाशास्ते यदनेन हविषा-
शास्ते^{१७} तदश्यात्तदध्यात्तदस्मै देवा रासन्तां तदमिर्देवो^{१८} देवैभ्यो वनु-
ता^{१९} वयमयेर्मानुषा^{२०} इष्टं च वीतं^{२१} चोभे च नो द्यावापृथिवी
अहसस्पातामेहं^{२२} गतिर्वामस्येदं^{२३} नमो देवैभ्यः ॥ ९ ॥

Vgl. TBr 3, 6, 15 (sūktavākaviśhayakamāitrāvaruṇapraīshoktil); 3, 5, 10 (sūktavā-
kamantroktil).

तज्ज्ञं योरावृणीमहे^{१९} गातुं यज्ञाय गातुं यज्ञपतये देवी^{२०} स्व-
स्तिरस्तु नः स्वस्तिर्मानुषेभ्यः ।

1) H u. Bb स्ता 2) So Ben u. P; H u. Bb शंगवी; B शंगवी 3) H u. Bb अचस
4) P शंभुवी 5) P आविदीत्याविदि । अमिः । इदं 6) P अवीवृधत 7) P व्यायः ।
अकृत 8) P ज्यायः । अक्राता । Hier bricht nach einigen Worten Ben mit f. 45 wieder ab.
9) Die Samh. Mss. क्रतामिर्होत्रेणोदं; P अकृत अमिः । होत्रेण 10) P अस्ती । अह-
ञ्चोचायामृधत । होत्रेण । die Samh. Mss. स्तामृधञ्चोचायां 11) P अयं । यजमानः ।
12) So im Anschluss an P आशास्ते; Bb षाशास्ते; H षाशास्ते 13) So B, nur
ohne Accent; P ततं । अमिः । देवः । Bb तदमिर्देवो; H तदमिर्देवा 14) So H; P
वनुता; Bb वनुता 15) P मानुषाः । 16) H वित्तं 17) P आ । इह । 18) P
गतिः । चो । अह । इदं 19) So mit P तत । शंवीः । die Samh. Mss. शंवीर-
20) Bb देवी

ऊर्ध्वं जिगातु भेषजं शं नो अस्तु द्विपटे शं चंतुष्यदे^१ ॥

आप्यायस्व^२ सं ते पयांसि^३ ॥

इह त्वष्टारमयियं विश्वरूपमुपह्वये ।

अस्माकमस्तु केवलः^४ ॥

• तन्नसुरीपमंध पोषयित्नु^५ देव त्वष्टर्विं राराणः स्यस्व ।

यतो वीरः कर्मण्युः सुदक्षो युक्त्यावा जायते देवकामः^६ ॥

देवानां पत्नीरुशतीरवन्तु नः प्रावन्तु नस्तुजये वाजसातये ।

याः पार्थिवासो या अपामपि व्रते ता नो देवीः सुहवाः शर्म
यच्छत^७ ॥

उत मा^८ व्यन्तु देवपत्नीरिन्द्राऽण्यमाय्यश्विनीं^९ राट् ।

आ रौदसी वरुणानीं शृणोतु व्यन्तु देवीर्यं ऋतुर्जनीनाम^{१०} ॥

राकामहं^{११} यास्ते राके^{१२} सिनीवालि^{१३} या सुपाणिः^{१४} कुहूमहं^{१५} कु-
हूर्देवानाम^{१६} ॥

अग्निर्होता गृहपतिः सं राजा विश्वा वेद जनिमा^{१७} जातवेदाः ।

देवानामुत यो मर्त्यानां यजिष्ठः सं प्रयजतामृतांवा^{१८} ॥

15

1) Vgl. TS 2, 6, 10, 2; TBr 3, 5, 11; TA 1, 9, 7, 3, 1. 2) Vgl. RV 1, 91, 16; 9, 31, 4; TS 3, 2, 5, 3; 4, 2, 7, 4; TBr 3, 5, 12; 7, 13, 4; TA 6, 6, 3; Kâth. 16, 14; Kap. S. 25, 5. 3) Vgl. RV 1, 91, 18; TS 4, 2, 7, 4; Kâth. 16, 14; 35, 13; 37, 5; Kap. S. 25, 5; VS 12, 113. 4) Vgl. RV 1, 13, 10; TS 3, 1, 11, 1; TBr 3, 5, 12, 1. 5) P पोषयिष्णु । 6) Vgl. RV 3, 4, 9; 7, 2, 9; TS 3, 1, 11, 1. 7) Vgl. RV 5, 46, 7; TBr 3, 5, 12, 1. 8) P माः । 9) Die ३ fehlt in den Mss. und ist von mir ergänzt; P रंदायाणां श्विनीं यी । अश्विनी । राट् । 10) P यः । ऋतुः । जनीनां । vgl. RV 5, 46, 8; TBr 3, 5, 12, 1. 11) Vgl. RV 2, 32, 4; TS 3, 3, 11, 5; Kâth. 13, 16. 12) Vgl. RV 2, 32, 5; TS 3, 3, 11, 5; Kâth. 13, 16. 13) Vgl. RV 2, 32, 6; TS 3, 1, 11, 3, 3, 11, 5; Kâth. 13, 16; VS 34, 10. 14) Vgl. RV 2, 32, 7; TS 3, 1, 11, 4, 3, 11, 5; Kâth. 13, 16. 15) Vgl. TS 3, 3, 11, 5; Kâth. 13, 16. 16) Vgl. TS 3, 3, 11, 5; Kâth. 13, 16. 17) P जनिमा । 18) Vgl. RV 6, 15, 13; TBr 3, 5, 12, 1.

हव्यवाडमिर्दिडोपहूता² ॥ १०

Vgl. TBr 3, 5, 11 (çamyuvâkamanantrokthi) und 12 (patñisamyjjanantrokthi); weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

॥ इति³ खिलकारुडे त्रयोदशमः प्रपाठकः ॥

- सोमो धेनुं० सोमो अर्वन्तमाप्नु० सोमो वीरं कर्मण्युं ददाति ।
सादन्यू० विदध्यु० सभैयं पितृश्रवण० यो ददाशदस्मै⁴ ॥
अषाढ० युत्सुं पृतनासु पग्निं स्वर्धामप्सां वृजनस्य गोषाम् ।
5 भरेषुजां सुक्षितिं⁵ सुश्रवसं जयन्तं त्वामनुमदेम सोम⁶ ॥
त्वं सोम क्रतुभिः सुक्रतुर्भूस्त्वं दक्षैः सुदक्षो विश्ववेदाः ।
त्वं वृषा वृषत्वेभिर्महित्वा द्युत्वेभिर्द्युमन्यभवो⁷ नृचक्षाः⁸ ॥
या ते धामानि दिवि या पृथिव्याम्⁹ ॥
त्वमिमां ओषधीः सोम विश्वास्त्वमपो अजनयस्त्वं गाः ।
10 त्वमाततन्वोऽर्वन्तरिक्षं त्वं ज्योतिषा वि तमो ववर्थे¹⁰ ॥
या ते धामानि हविषा यजन्ति¹¹ सौमापूषणेमौ¹² देवौ¹³ ॥

1) Vgl. RV 5, 4, 2; TS 3, 4, 11, 1.

2) Die Saph. Mss. 'रिडोपहूता; P इडा ।

3) Das इति fehlt in den Mss.

4) Vgl. RV 1, 91, 20; TBr 2, 8, 3, 1; VS

34, 21, 5) Hier beginnt f. 47 von Ben.

6) Vgl. RV 1, 91, 21; TBr 2, 4, 3, 8; 2,

8, 3, 1; VS 34. 20. 7) P सुधी । अभवः ।

8) Vgl. RV 1, 91, 2; TBr 2, 4, 3, 8; 2,

8, 3, 1. 9) Vgl. RV 1, 91, 4; TS 2, 3, 14, 1; 4, 1, 11, 1; TBr 2, 8, 3, 2; Kâth. 13, 15.

10) Vgl. RV 1, 91, 22; TBr 2, 8, 3, 1; VS 31. 22. 11) Vgl. RV 1, 91, 19; TS 1, 2,

10, 1; TBr 2, 8, 3, 1. Kâth. 11, 13; VS 4, 37.

12) Vgl. RV 2, 40, 1; TS 1, 8, 22, 5;

2, 6, 11, 4; TBr 2, 8, 1, 5; Kâth. 8, 17.

13) Vgl. RV 2, 40, 2; TS 1, 8, 22, 5; 2, 6,

11, 4; TBr 2, 8, 1, 5; Kâth. 8, 17.

सोमोपूषणा रजसो विमानं सप्तचक्रं रथमन्विश्वमिन्वम् ।
विष्ववृत्तं^१ मनसस युज्यमानं तं जिन्वथो वृषणा पञ्चरथिमम्^२ ॥
दि३ध्यन्तः संदनं चक्रं^३ उच्चां पृथिव्यामन्यो अर्धन्तरिक्षे । .
तां^४ असंभ्यं पुरुवारं पुरुक्षुं^५ रायस्योषं विष्यतां नाभिमस्मै^६ ॥
धियं पूषा जिन्वतु विश्वमिन्वो रयिं सोमो रयिपतिर्दधातु ।
अवतु देव्यदितिरनर्वा बृहद्ददेम विदथे सुवीराः^७ ॥
विश्वान्यन्यो भुवना जजान विश्वमन्यो अभिचक्षाण एति ।
सोमापूषणा अवतं धियं मे युवाभ्यां विश्वाः पृतना जयेम^८ ॥
प्रजापते नहि^९ त्वहान्यन्यो^{१०} विश्वा जातानि परि तां बभूव^{११} ।
यस्मै कं जुहुमस्तन्नो अस्तु वयं स्याम पतयो रयीणाम्^{१२} ॥ 10
रयीणां पतिं^{१३} यजतं बृहन्तमस्मिन्भरे नृतमं वाजसातौ ।
प्रजापतिं^{१४} प्रथमजामृद्वस्य यजाम देवमधि नो ब्रवीतु^{१५} ॥
प्रजापते त्वं निधिपाः पुराणो देवानां पिता जनिता प्रजानाम् ।
पतिर्विश्वस्य जगतः परस्या^{१६} हविर्नो देव विहवे जुषस्व^{१७} ॥
तवेमे लोकाः प्रदिशो दिशश्च परावतो निवतं^{१८} उद्वतश्च । 15
प्रजापते विश्वसृग्^{१९} जीवधन्यं^{२०} इदं नो देव प्रतिहर्य हव्यम्^{२१} ॥
प्रजापतिं प्रथमं ब्रह्मियानां देवानामये यजतं यजध्वम् ।

1) P विष्ववृत्तमिति विषु. वृत्तं । 2) Vgl. RV 2, 40, 3; TS 1, 8, 22, 5; TBr 2, 8, 1, 5.
3) P चक्रं । 4) P तां 5) P पुरुक्षुमिति पुरु. क्षु । 6) Vgl. RV 2, 40, 4; TBr 2, 8, 1, 5.
7) Vgl. RV 2, 40, 6; TBr 2, 8, 1, 6. 8) Vgl. RV 2, 40, 5; TBr 2, 8, 1, 5.
9) H u. Bb नहि 10) So Ben; in H u. Bb त्वतान्यं; desgl. B, ohne Accent; P स्वत् । तानि । 11) H बभूवा 12) Vgl. RV 10, 121, 10; TS 1, 8, 14, 2 u. ö.; TBr 2, 8, 1, 2; TA 10, 54; Kâth. 15, 8; VS 10, 20. 13) Bb रयीपतिं 14) So im Anschluss an P; die Samh. Mss. प्रजापतिः 15) Vgl. TBr 2, 8, 1, 3. 16) P परस्याः । 17) Vgl. TBr 2, 8, 1, 3. 18) P निवतः । 19) Ben schreibt विश्वसृग्; die andern Mss. विश्वसृग् 20) P जीव. धन्यः । 21) Vgl. TBr 2, 8, 1, 3.

स नो ददातु अं वणं पितृणां तस्मै ते देव हविषा विधेम ॥
 यो राय ईशे शतदाय उक्थ्यो यः पशूनां रक्षितां विष्टितानाम् ।
 प्रजापतिः प्रथमजा ऋतस्य सहस्रधामा जुषता हविर्नः ॥ १ ॥

Vgl. TBr 2, 8, 3 (sāumyādīpaçusūktābhūdhānam) v. 2, 8, 1 (tattaddevatāpaçusūktā-
 kathanam); weiter Vergleichungen s. in den Anmerkungen.

वायो शतं हरीणां युवस्व पोषाणाम् ।

5 उत वा ते सहस्रिणो रथा आयातु पाजसा ॥
 ईशानाय प्रहुतिं यस्ता आनट् शुचिं सोमं शुचिपास्तुभ्यं
 वायो ।

कृणोषि तं मर्त्येषु प्रशस्तं जातो जातो जायते वाज्यस्य ॥

युष्ट्वा हि त्वं रथासहा युवस्व पोषा वसो ।

10 आन्नो वायो मधु पिवासाकं संवनागहि ॥
 कुविदङ्ग नमसा ये वृधासः पुरा देवा अनवद्यासा आसन् ।
 ते वायवे मनवे बाधितायावासयन्नुषसं सूर्येण ॥
 आ नो वायो महै तने याहि मखाय पाजसे ।
 वयं हि ते चकृमां भूरि दावने सद्यश्चिन्महि दावने ॥

15 स ते वायुः ॥

पीवोन्न रयिवृधः सुमेधाः श्वेतः सिषक्ति नियुतामभिष्ठीः ।

1) Bb देवि । 2) Vgl. TBr 2, 8, 1, 4. 3) So Bb; die andern Mss. शतदाय

4) Vgl. TBr 2, 8, 1, 4. 5) P रथः । 6) Vgl. TS 2, 2, 12, 7. 7) So im Anschluss
 an P प्रजापतिं प्र. हुतिं; die Samh. Mss. प्रहुतिं 8) P यः । ते । 9) P शुचिपा
 इति शुचि. पाः । 10) P वाजी । अस्य; vgl. RV 7, 90, 2. 11) P युष्ट्वा । 12) So
 im Anschluss an P आत् । नः; die Samh. Mss. आ नो 13) P संवना । आ । गहि; ;
 vgl. RV 8, 26, 20. 14) So Ben u. P; die andern Mss. पुरा 15) P देवाः । अनव-
 दासः । 16) P बाधिताय । वासयन् । 17) Vgl. RV 7, 91, 1. 18) P चकृम । 19) Vgl.
 RV 8, 46, 25. 20) Vgl. TS 4, 1, 4; 5, 1, 5, 1; Kṛth. 16, 4; 19, 5; Kap. S. 30, 3;
 VS 11. 39. 21) So die Samh. Mss.; P पीवोन्निति परेवः. अन्नम् ।

ते वयवे समनसो वितस्थुर्विश्वेन्नरः^१ स्वपत्यानि चक्रुः^२ ॥

राये नु यं^३ जज्ञतू^४ रोदसीमे राये देवी धिषणा धाति देवम् ।

अथ वायुं नियतः संश्रत स्वा^५ उत श्वेत^६ वसुधितिं निरके^७ ॥

आ वायो^७ प्र वायुं^८ प्र याभिः^९ ॥

आ नो नियुङ्गिः शतिनीभिरध्वर^{१०} सहस्रिणीभिरुपयाहि यज्ञम् । 5

वायो अस्मिन्सवने मादयस्व यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः^{१०} ॥

देवानां भद्रा सुमतिर्ऋजूयतां देवाना^{११} रातिरभि नो निवर्त-
ताम् ।

देवाना^{१२} सख्यमुपसेदिमा^{१३} वयं देवा ना^{१४} आयुः प्रतिरन्तु जी-
वसे^{१५} ॥ 10

भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम^{१६} देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः^{१७} ।

स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेम^{१८} देवाहित^{१९} यदायुः^{२०} ॥

शतमिच्छुं शरदो अन्ति देवा^{२१} यत्रा^{२२} नश्चक्रा^{२३} जरसं तनूनाम् ।

पुत्रांसो यत्र पितरो भवन्ति मां नो मध्या रीरिषतायुर्गन्तोः^{२४} ॥

आ वो देवास ईमहे^{२५} ॥

उत देवा अवहितं देवा उन्नयथा^{२६} पुनः ।

1) H वितस्थुः; P विश्वा.। इत् । नरः । 2) Vgl. RV 7. 91, 3; TBr 2, 8, 1, 1; VS 27, 33. 3) B नव^३ 4) So im Anschluss an P जज्ञतुः । Ben जज्ञतुः H u. Bb यज्ञतुः; desgl. B, ohne Accent. 5) P स्वाः । 6) Vgl. RV 7. 90, 3; TBr 2, 8, 1, 1; VS 27, 24. 7) Vgl. RV 7, 92, 1; TS 1, 4, 4, 1; 3, 4, 2, 1; TBr 2, 8, 1, 1; Kâth. 4, 2; 13, 11 u. 12; Kap. S. 3, 2; VS 7, 7. 8) RV 6, 49, 4; TBr 2, 8, 1, 1; VS 33. 55. 9) Vgl. RV 7, 92, 3; TS 2, 2, 12, 7; TBr 2, 8, 1, 1; Kâth 10, 12; VS 27, 27. 10) Vgl. RV 7, 92, 5; TBr 2, 8, 1, 2; VS 27, 28. 11) P सेदिम । 12) P नः । 13) Vgl. RV 1, 89, 2; VS 25, 15. 14) Bb शृणुयाम । 15) Bb यजत्राः । 16) Bb व्यशेम । 17) H देवां । 18) Vgl. RV 1, 89, 8; TA 1, 1, 1; Kâth. 35, 1; Kap. S. 28, 2; VS 25, 21. 19) P देवाः । 20) P यदायुः । 21) P चक्रा । 22) P रिरिषत । आयुः । vgl. RV 1, 89, 9; TA 1, 27, 6; Kâth. 35, 1; Kap. S. 48, 2; VS 25, 22. 23) Vgl. TS 1, 2, 1, 2; VS 1, 5. 24) P उत । नयथ ।

उतागश्चक्रुषं देवा देवा जीवयथा^१ पुनः^२ ॥

यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः^३ ॥ २ ॥

Vgl. TBr 2, 8, 1 (s. oben); weitere Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.

अग्ने नय^४ ॥

प्र वः शुक्राय भानवे भरध्वं हव्यं मतिं चाग्ने सुपूतम् ।

५ यो दैव्यानि मानुषा जनूथन्तर्विश्वानि विद्मना जिगाति^५ ॥

अग्ने त्वं पारय^६ ॥

अच्छा गिरो मतयो देवयन्तीरग्निं यन्ति द्रविणं भिक्षमाणाः ।

सुसंहंशं सुप्रतीकं स्वञ्च हव्यवाहमरतिं मानुषाणाम्^७ ॥

अग्ने त्वमस्मद्द्युयोर्ध्वमीवा अनग्निचा^८ अभ्यमन्त^९ कृष्टीः ।

१० पुनरस्मभ्यं सुविताय देव स्था विश्वेभिरमृतेभिर्यजच^{१०} ॥

प्र कारवो मनना वच्यमाना^{११} देवद्रीची^{१२} नयत देवयन्तः ।

दक्षिणावाइ वाजिनी प्राच्येति हविर्भरन्त्यग्ने^{१३} घृताची^{१४} ॥

उदुत्तममस्तभ्राद्^{१५} द्यामिंमां^{१६} धियम्^{१७} ॥

कितवासो यद्रिपुर्न दीवि^{१८} यद्वा घा^{१९} सत्यमुत यन्न विद्म ।

1) P जीवयथ । 2) Vgl. RV 10, 137, 1; AV 4, 13, 1. 3) Vgl. TS 3, 5, 11, 5; VS 31, 16. 4) Vgl. RV 1, 189, 1; TS 1, 1, 14, 3 u. 6.; TBr 2, 8, 2, 3; TA 1, 8, 8; Kâth. 3, 1; 6, 10; Kap. S. 2, 8; VS 5, 36 u. o. 5) Vgl. TBr 2, 8, 2, 3; Kâth. 7, 16. 6) Vgl. RV 1, 189, 2; TS 1, 1, 14, 4; TBr 2, 8, 2, 5; TA 10, 2, 1. 7) Vgl. RV 7, 10, 3; TBr 2, 8, 2, 4. 8) P अग्निचा इत्यग्नि. चाः । 9) P अभि । अभन्त । Bb अभ्यमन्त 10) Vgl. RV 1, 189, 3; TBr 2, 8, 2, 4. 11) P मनना । वच्यमानाः । 12) Ben द्रीची 13) H हविर्भरन्त्यः; P हविः । भरन्ती । 14) Vgl. RV 3, 6, 1; TBr 2, 8, 2, 5. 15) Vgl. RV 1, 24, 15; TS 1, 5, 11, 3 u. 6.; TBr 2, 7, 16, 4. 8, 1, 6; TA 2, 4, 4; Kâth. 3, 8; 16, 8; 19, 11; 21, 13; Kap. S. 2, 15; 32, 1; VS 12, 12. 16) Vgl. RV 8, 42, 1; TS 1, 2, 8, 1; TBr 2, 8, 1, 6; Kâth. 2, 6; 11, 12; Kap. S. 1, 19; VS 4, 30. 17) Vgl. RV 8, 42, 3; 10, 67, 1; TS 1, 2, 2, 2; 6, 1, 3, 2; Kâth. 2, 3; Kap. S. 1, 15. 18) So H u. Bb; Ben दिवि; B दीवो; P दीवि । 19) P घ ।

सर्वा तां विष्य शिषिरेव देवांषा^१ ते स्याम वरुण प्रियासः^२ ॥
अथ ते हेडो वरुण^३ तन्वायामि^४ ॥

पावीरवी, कन्या चिचायुः सरस्वती वीरपत्नी धियं धात ।
पाभिरद्धि^५ शरणं सजोषा दुराधर्षं गृणते^६ शर्म यंसत^७ ॥
आ नो दिवः^८ ॥

इमा जुहाना युष्मदा नमोभिः प्रति स्तोमं सरस्वति जुषस्व ।
तव शर्मन्प्रियतमे दधाना^९ उपस्थेयाम शरणं न वृक्षम्^{१०} ॥
यस्ते स्तनः शशयो यो मयोभूर्येण^{११} विश्वा पुष्यसि वार्याणि ।
यो रत्नधा वसुविष्टः सुदचः^{१२} सरस्वति तमिह धातवे कः^{१३} ॥
सरस्वत्यभि नो नेषि वस्य^{१४} इदं ते ह्य्यम्^{१५} ॥ ३ ॥

10

Vgl. TBr 2, 8, 2 (vaçâdipaçusûktoktil); weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

आ वेधसं नीलपृष्ठं बृहन्तं बृहस्पतिं सद्ने सादयध्वम् ।
सादद्योनिं^{१६} दमा^{१७} आ दीदिवांसं हिरण्यवर्णमरुषं सपेम^{१८} ॥
स हि ऋचिः शतपत्रः सं ऋन्ध्युर्हिरण्यवाशीरिषिः^{१९} स्वर्षाः ।

1) P देव । अथ । 2) Vgl. RV 5, 85, 8; TS 3, 4, 11, 6; TBr 2, 8, 1, 5; Kâth. 23, 12. 3) Vgl. RV 1, 24, 14; TS 1, 5, 11, 3 u. 6.; TBr 2, 7, 16, 4, 8, 1, 6; TA 2, 4, 4; Kâth. 40, 11. 4) Vgl. RV 1, 24, 11; TS 2, 1, 11, 6 u. 6.; TBr 2, 8, 1, 6 u. 6.; Kâth. 4, 16; 11, 13; 12, 15; 17, 19; 21, 13; 40, 11. 5) P पाभिः । 6) P गृणते । 7) Vgl. RV 6, 49, 7; TS 4, 1, 11, 2; TBr 2, 8, 2, 8. 8) Vgl. RV 5, 43, 11; TS 1, 8, 22, 1; 2, 5, 12, 1; 3, 1, 11, 2; Kâth. 4, 16; 20, 15. 9) P दधाना । 10) Vgl. RV 7, 95, 5; TBr 2, 4, 6, 1; Kâth. 4, 16. 11) Bb येन । 12) H u. Bb यः सुदचः । 13) Vgl. RV 1, 164, 49; TBr 2, 8, 2, 8; TA 4, 8, 2; 5, 7, 3; VS 38, 5. 14) Vgl. RV 6, 61, 14; TS 7, 2, 7, 4; TBr 2, 4, 3, 1; 2, 8, 2, 8; Kâth. 17, 18; 30, 3. 15) Vgl. TBr 2, 5, 4, 6. 16) P सादद्योनिर्मिति सादत्. योनिं । 17) P दमे । 18) Vgl. RV 5, 13, 12; TBr 2, 5, 5, 4; 2, 8, 2, 7. 19) So im Anschluss an P हिरण्यवाशीरिति हिरण्यवाशीः । इषिः ; Ben वाशीरिषिः; die ançru-Mss. वासीरिषिः

बृहस्पतिः सं स्वावेश^१ ऋष्वः पुरु^२ संखिभ्य आसुतिं करिष्टः^३ ॥
बृहस्पतिः^४ सं सुष्टुभा^५ ॥

बृहस्पते अति यदर्यो अर्हाद् द्युमन्दिभाति क्रतुमज्जनेषु ।

यद्दीदयञ्शवस^६ ऋतप्रजात तदस्मासु द्रविणं घेहि चिचम^७ ॥

५ एवा^८ पित्रे विश्वदेवाय वृष्णे ॥

सूर्यो देवीमुषसं रोचमानां मर्यो न यौषामभ्येति पश्चा^{१०} ।

यत्रा^{११} नरो देवयन्तो युगानि वितन्वते^{१२} प्रति भद्राय भद्रम^{१३} ॥

भद्रा^{१४} अश्वास्तसूर्यस्य^{१५} ॥

तन्मित्रस्य वरुणस्याभिचक्षे सूर्यो रूपं कृणुते द्यौरुपस्ये ।

१० अनन्तमन्यद्रुशदस्य पाञ्जः कृष्णमन्यङ्गरितः संभरन्ति^{१६} ॥

अद्या^{१७} देवा^{१८} उदिता^{१९} सूर्यस्य निरंहसः पिपृता^{२०} निरवद्यात् ।

तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवी उत द्यौः^{२१} ॥

चिचं देवानामुदगादनीक^{२२} सुत्रामाणं^{२३} महीमू^{२४} ष्वदितिः पा-
शान्^{२५} ॥

1) P स्वावेश इति सु. स्वावेशः । 2) So H, Bb, B; in Ben u. P पुरु 3) Vgl. RV 7, 97, 7; TBr 2, 5, 5. 4. 8, 2, 7. 4) Vgl. oben 4, 12, 1; RV 4, 50, 4; TBr 2, 8, 2; Kâth. 17, 18. 5) Vgl. RV 4, 50, 5; TS 2, 3, 14, 4; Kâth. 10, 13. 6) P दीदयत् । शवसा । 7) Vgl. RV 2, 23, 15; TS 1, 8, 22, 2; Kâth. 4, 16; 40, 11; VS 26, 3. 8) P एव । 9) Vgl. RV 4, 50, 6; TS 1, 8, 22, 2; TBr 2, 8, 2, 8; Kâth. 17, 18; AV 20, 88. 6. 10) P मद्यात् । 11) P यत्र । 12) Bb वितन्वते 13) Vgl. RV 1, 115, 2; TBr 2, 8, 7, 1; AV 20, 107, 15. 14) Vgl. RV 1, 115, 3; TBr 2, 8, 7, 1. 15) Vgl. RV 1, 115, 4; TBr 2, 8, 7, 1; VS 33, 37. 16) Vgl. RV 1, 115, 5; TBr 2, 8, 7, 2; VS 33, 38. 17) P अद्या । 18) P देवाः । 19) P उदिता इत्युत इतिः । 20) Bb पिपृताः P पिपृते । 21) Vgl. RV 1, 115, 6; TBr 2, 8, 7, 2; VS 33, 42. 22) Vgl. RV 1, 115, 1; TS 1, 4, 43. 1 u. ö.; TBr 2, 8, 7, 3 u. ö.; TA 1, 7, 6; Kâth. 4, 6; 10, 13; 13, 16; 21, 14; 22, 5; 22, 6 u. 8; Kap. S. 3, 4 u. 7; 35, 2. 23) Vgl. RV 10, 63, 10; TS 1, 5, 11, 5; 7, 1, 18, 2; TA 1, 13, 2; Kâth. 2, 3; VS 21, 6. 24) Vgl. TS 1, 3, 11, 5; 7, 1, 18, 2; TBr 1, 1, 3, 3; TA 1, 13, 2; Kâth. 30, 4 u. 5; Kap. S. 16, 7; VS 21, 5. 25) Vgl. TS 3, 1, 4; Kâth. 30, 18.

अदितिर्द्यौरदितिर्नरिस्त्रिमदितिर्मातां सं पितां सं पुत्रः ।^१
 विश्वे देवा अदितिं पञ्च जना अदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् ।^२
 विष्टम्भो द्विवः^३ स्त्रीणीं बर्हिः^४ ॥ ४ ॥

Vgl. TBr 2, 8, २ (s. oben); 2, 8. 7 (sâuryâdipaçusûktakathanam); weitere Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.

विष्णोर्नु कं तदस्य^५ प्र तद्विष्णुः^६ ॥

परो मात्रया तन्वृा वृधान नं ते महित्वमन्वश्रुवन्ति ।
 उभे ते विद्य रजसी पृथिव्या विष्णो देव त्वं परमस्य वित्से^७ ॥
 विचक्रमे पृथिवीमेष एतां क्षेत्राय^८ विष्णुर्मनुषे दशस्यंन ।
 ध्रुवासो अस्य कीरयो^९ जनास उरुक्षितिं सुजनिमा चकार^{१०} ॥
 त्रिदेवः^{११} पृथिवीमेष एतां विचक्रमे शतर्चसं^{१२} महित्वा ।
 प्र विष्णुरस्तु तवसस्तवीयास्त्वेषं ह्यस्य स्थविरस्य नाम^{१३} ॥
 इन्द्रं नरो नेमधिता^{१४} युजे रथम्^{१५} ॥
 जगृह्णा^{१६} ते दक्षिणमिन्द्र हस्तं वसूयवो वसुपते वसूनाम ।
 विद्या हि त्वा गोपतिं शूर गोनामस्मभ्यं चित्रं वृषणं रथिं
 दाः^{१७} ॥
 तवेदं विश्वमभिद्वः पशुव्यं यत्पश्यसि चक्षसा सूर्यस्य ।

1) Vgl. RV 1, 89, 10; VS 25, 23; AV 7, 6, 1; Nir. 4, 20. 2) Vgl. RV 9, 89, 6; TS 4, 4, 12, 5; Kâth. 22, 14. 3) Vgl. TS 5, 1, 11 2; Kâth. 5, 6, 2; VS 29, 4. 4) Vgl. RV 1, 154, 1; TS 1, 2, 13, 2; TBr 2, 8, 3, 2; Kâth. 2, 10; 25, 8; Kap. S. 2, 4; 40, 1. 5) Vgl. RV 1, 154, 5; TBr 2, 4, 6, 2. 8, 3, 2. 6) Vgl. RV 1, 154, 2; TBr 2, 4, 3, 4. 8, 3, 2; 3, 1, 3, 3; Kâth. 2, 10; 25, 8; Kap. S. 2, 4; 40, 1; VS 5, 20. 7) Vgl. RV 7, 99, 1; TBr 2, 8, 3, 2. 8) B चक्षस्य 9) Ben कीरयो 10) Vgl. RV 7, 100, 4; TBr 2, 4, 3. 5. 8, 3, 3. 11) B द्विवः 12) P शतर्चसमिद्वि शतं चर्चसं । 13) Vgl. RV 7, 100, 3; TBr 2, 4, 3, 5. 8, 3, 3. 14) Vgl. RV 7, 27, 1; TS 1, 6, 12, 1 u. 5; TBr 2, 8, 2, 5. 15) Vgl. RV 7, 23, 3; TBr 2, 4, 1, 3. 8, 2, 5. 16) P जगृह्णम् । 17) Vgl. RV 10, 47, 1; TBr 2, 8, 2, 5.

' गवामसि गोपतिरेक इन्द्र भक्षीमहि ते प्रगतस्य वस्वः' ॥
समिन्द्र नः^२ ॥

आराञ्चुमपवाधस्व^३ दूरमुयो यः शंभः पुरुहूत तेन ।
अस्मे धेहि यवमज्ञोमदिन्द्र कृधी धियं जरित्रे वाजरत्नाम् ॥
इन्द्रो^४ बलं^५ रक्षितारं दुधानां करेणैव विचकर्ता रवेण ।
स्वेदाञ्जिभिराशिरमिच्छमानो ऽरोदयत्पणिमा^६ गा^७ अमुष्णात् ॥
अध्वर्यवो यो हभीकं जघान यो गा उदाजदपि हि बलं^८ वः ।
तस्मा^९ एतमन्तरिक्षे न वातमिन्द्र सोमैरोर्णुत^{१०} जूनं^{११} वस्त्रिः^{१२} ॥
इन्द्रा^{१३} औषधीरसनोदहानि वनस्पतीरसनोदन्तरिक्षम् ।
विभेद वलं^{१४} नुनुदे^{१५} विवाचो ऽथाभवदमिताभिक्रतूनाम्^{१६} ॥
यो हत्वाहिमरिणात्सप्त सिन्धून्यो गा उदाजदपधा^{१७} वलस्य^{१८} ।
यो अश्मनोरन्तरियं जजान सवृक् समस्तु स जनासा इन्द्रः^{१९} ॥

अभि स्ववृष्टिम्^{२०} ॥

भिनङ्गलमङ्गिरोभिर्गृणानो वि पर्वतस्य दृष्टितायैरत्^{२१} ।

रिणयोधासि कृत्रिमान्येषा^{२२} सोमस्य ता मदा^{२३} इन्द्रश्चकार^{२४} ॥ ५ ॥

Vgl. TBr 2, 8, 3; 2, 8, 2 (s. oben); weitere Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.

1) Vgl. RV 7, 98, 6; TBr 2, 8, 2, 6. 2) Vgl. RV 5, 42, 4; TS 1, 4, 44, 1; TBr 2, 8, 2, 6; Kâth. 4, 12; Kap. S. 3, ५; VS 8, 15. 3) P आरात् । शंभु । 4) Vgl. RV 10, 42, 7; TBr 2, 8, 2, 7; AV 20, 89, 7. 5) P इन्द्र । 6) P अरोदयत् । 7) P गाः । 8) Vgl. RV 10, 67, 6; AV 20, 91, 6. 9) Ben यस्मा 10) So Ben; H u. Bb सोमिः-सुत; desgl. B, ohne Accent; P सोमिः । आ । जर्णुत । 11) So Ben; H u. Bb जूनं; desgl. B, ohne Accent; P जूनः । 12) Vgl. RV 2, 14, 3. 13) P इन्द्रः । 14) So Ben u. Bb; die andern Mss. बलं 15) H u. Bb नुनुदे 16) Vgl. RV 3, 34, 10; AV 20, 11, 10. 17) P उदपधा; P अपधत्प. धा । 18) So Ben u. Bb; die andern Mss. बलस्य 19) Vgl. RV 2, 12, 3; AV 20, 34, 3. 20) Vgl. RV 1, 52, 5. 21) P ऐरत् । 22) P कृत्रिमाणा । एषां । (!) 23) P ता । महि । (!) 24) Vgl. RV 2, 15, 8; TS 2, 3, 14, 5.

विष्णुं देव० वरुणमृतये भगं मेदसा देवां वप्रया यजध्वम् ।
 ता नो यज्ञमागतं विश्वधेना प्रजावदसै द्रविणेह धत्तम्^३ ॥
 मेदसा देवां वप्रया यजध्व० विष्णुं च देव० वरुणं च रात्रिम् ।
 ता नो अमीवामपवाधमाना इमं यज्ञं जुषमाणां उपेतम्^४ ॥
 विष्णुवरुणा युवमध्वराय नो विशे जनाय महि शर्म यद्धतम् । 5.
 दीर्घप्रयजू हविषा वृधाना^६ ज्योतिषारातीदेहतं^७ तमांसि^८ ॥
 ययोरोजसा स्कभितां^९ रजांसि वीरेभिर्वीरतमा श्विष्ठा ।
 यां पत्येते अप्रतीता सहोभिर्विष्णु अगन्वरुणा पूर्वहूतिम्^{१०} ॥
 विष्णुवरुणा^{११} अभिशस्तिपावा^{१२} देवा यजन्त हविषा घृतेन ।
 अपामीवा० सेधत० रक्षसश्चाथा धत्त०^{१३} यजमानाय शंयोः^{१४} ॥ 10
 अहोमुंचा वृषभा सुप्रतूर्ती देवानां देवतमा श्विष्ठा ।
 विष्णुवरुणा प्रतिहर्यंतं न इदं नरा प्रयतमृतये हविः^{१५} ॥
 आ देवो याति सविता सुरन्तो ऽन्तरिक्षप्रा वहमानो अश्वैः ।
 हस्ते दधानो नर्यां पुरुणि निवेशयञ्च प्रसुवञ्च^{१६} भूम^{१७} ॥
 अभीवृतं^{१८} कृशनैविश्वरूपं हिरण्यशम्य० यजतो बृहन्तम् ! 15
 आस्थाद्रथ० सविता चित्रभानुः कृष्णां रजांसि तविषीं दधानः^{१९} ॥
 स घा^{२०} नो देवः सविता सहावासाविषडसुपतिर्वसूनि ।
 विश्वयमाणा अमतिमुरुचीं^{२१} मर्तभोजनमध रासते नः^{२२} ॥

1) P देवाः । 2) Bb विश्वधेना; P विश्वधेनेति विश्व. धेना । 3) Vgl. TBr 2, 8, 4, 4. 4) Die Samh. Mss. उपेतं; P उपे । इतं 1; vgl. TBr 2, 8, 4, 4. 5) H दीर्घप्र-
 यजू; desgl. B, ohne Accent. 6) P वृधान । 7) P ज्योतिषा । अरातीः । देहतं । 8) Vgl.
 TBr 2, 8, 4, 5. 9) Ben स्कभिता 10) Vgl. TBr 2, 8, 4, 5. 11) H विष्णुः; P विष्णुव-
 रणा । 12) P अभिशस्तिपावतिशस्ति पावा । 13) P च । अथ । धत्तं । 14) Ben
 शंयोः 1; vgl. TBr 2, 8, 4, 6. 15) Vgl. TBr 2, 8, 4, 6. 16) Ben प्रसुवः; P प्र. सुवन् ।
 17) Vgl. RV 7, 45, 1; TBr 2, 8, 6, 1; Kāth. 17, 19. 18) Ben अभीवृतं; P अभिवृत-
 मित्वभि. वृतं । 19) Vgl. RV 1, 35, 4; TBr 2, 8, 6, 1. 20) P सः । घा । 21) Bb अ-
 मतिः 22) Vgl. RV 7, 45, 3; TBr 2, 8, 6, 1.

आ कृष्णेन रजसा^१ वाममद्य^२ ॥

भंगं धियं वाजयन्तः पुरंधिं नराशंसो य स्पतिर्नो अथ्यात्^३ ।

आये^४ वामस्य संगथे रयीणां प्रिया^५ देवस्य सवितुः स्याम^६ ॥

या ओषधयो^७ ऽश्वावतीमोषधीरिति^८ मातरो^९ ऽति^{१०} विश्वाः परि-

५ द्या^{११} यदोषधयः संगच्छन्ते^{१२} ऽन्या वो अन्याम्^{१३} ॥ ६ ॥

Vgl. TBr 2, 8, 4 (abhimātihendradīpaçusūktoktil); 2, 8, 6 (sāvitrādīpaçusūktakathānam); weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

मही द्यावापृथिवी इह ज्येष्ठे रुचा भवतां शुचयद्भिरकैः ।

यन्तीं वरिष्ठे बृहती^{१४} विमिन्वंनुवङ्कोक्षा^{१५} पप्रथानैभिरेवैः^{१६} ॥

प्र पूर्वजै^{१७} ॥

स इत्स्वंपा भुवनेषास य इमे द्यावापृथिवी जजान ।

१० उर्वी गभीरे रजसी सुमेके अवाशे धीरः शच्या समैरत्^{१८} ॥

भूरि^{१९} वै अचरन्ती चरन्तं पङ्क्तं गर्भमपदी दधाते ।

नित्यं न सूनुं पिवोरूपस्थे द्यावा रक्षतं पृथिवी नो अभ्यात्^{२०} ॥

इदं द्यावापृथिवी सत्यमस्तु पितर्मातर्येदिहोपब्रुवे^{२१} वाम ।

भूहं देवानामवमे अवोभिर्विद्यामेषं वृजनं^{२२} जीरदानुम्^{२३} ॥

1) Vgl. RV 1, 35, 2; TS 3, 4, 11, 2; VS 33, 43; 34, 31. 2) Vgl. RV 6, 71, 6; TS 1, 4, 23, 1; 2, 2, 12, 2; VS 8, 6. 3) So H, Bb, B u. P; in Ben च्यात् 4) So im Anschluss an P आये इत्या. अये । die Samh. Mss. आं ये 5) P प्रियाः । 6) Vgl. RV 2, 38, 10; TBr 2, 3, 6, 3. 7) Vgl. RV 10, 97, 1; TS 4, 2, 6, 1; Kāth. 13, 16; 16, 13; Kap. S. 25, 4; VS 12, 75. 8) Vgl. RV 10, 97, 7; TS 4, 2, 6, 4; TBr 2, 8, 4, 8; Kāth. 16, 13; Kap. S. 25, 4; VS 12, 81. 9) Vgl. RV 10, 97, 4; TS 4, 2, 6, 1; TBr 2, 8, 4, 8; Kāth. 13, 16; 16, 13; Kap. S. 25, 4; VS 12, 78. 10) P अति । 11) Vgl. RV 10, 97, 10; TS 4, 2, 6, 3; TBr 2, 8, 4, 8; Kāth. 16, 13; Kap. S. 25, 4. 12) Vgl. TS 4, 2, 6, 2; Kap. S. 25, 4. 13) Vgl. RV 10, 97, 14; TS 4, 2, 6, 3; TBr 2, 8, 4, 8; Kāth. 16, 13; Kap. S. 25, 4. 14) P वृहती इति वृहती 15) P वन्त । इ । उषा । 16) Vgl. RV 4, 56, 1. 17) Vgl. RV 7, 53, 2; TS 4, 1, 11, 4; TBr 2, 8, 4, 7. 18) Vgl. RV 4, 56, 3; TBr 2, 8, 4, 7. 19) Ben n. Bb अरि 20) Vgl. TBr 2, 8, 4, 8. 21) P अत् । इह । उपब्रुवे इत्युप ब्रुवे । 22) Bb वृषणं 23) Vgl. RV 1, 185, 11; TBr 2, 8, 4, 8.

उर्वी पृथ्वी बहुले दूरं अन्ते उपब्रुवे नमसा यज्ञे अस्मिन् ।
 दधाति ये सुभगे मुप्रतूर्तिं द्यावा रक्षतं पृथिवी नो अभात् ॥
 इन्द्रो भूतस्य भुवनस्य राजेन्द्रो दाधार पृथिवीमुतैमाम् ।
 इन्द्रे ह विश्वा भुवना श्रितानीन्द्रं मन्ये पितरं मातरं च ॥
 इन्द्रः पृणानं पंपुरिं चेंद्रा इन्द्रः स्तुवन्तं स्तवितारंमिन्द्रः ।
 दधाति शक्रः सुकृतस्य लोकं इन्द्रं मन्ये पितरं मातरं च ॥
 इन्द्रो द्यौरुर्धुतं भूमिर्दिन्द्रा इन्द्रः समुद्रो अभवद्गभीरः ।
 उ३र्वन्तरिष्णुं सं जनासा इन्द्रा इन्द्रं मन्ये पितरं मातरं च ॥
 इन्द्रो वृचं वज्रेणावधीडीन्द्रो व्युसमुतं शुष्णमिन्द्रः ।
 इन्द्रः प्रुरः शम्बरस्याभिनडीन्द्रं मन्ये पितरं मातरं च ॥
 इन्द्रो बभूव ब्रह्मणा गभीरं इन्द्रा आभूतः परिभूष्विन्द्रः ।
 इन्द्रो भविष्यदुतं भूतमिन्द्रा इन्द्रं मन्ये पितरं मातरं च ॥
 इन्द्रो ऽस्मिं अवतु वज्रबाहुरिन्द्रे भूतानि भुवनानीन्द्रे ।
 अस्माकमिन्द्रो भवतु प्रसाहं इन्द्रं मन्ये पितरं मातरं च ॥
 उतं स्या नः संरस्वती जुषाणोपश्रुवत्सुभगा यज्ञे अस्मिन् ।
 द्युतद्युभिर्नमस्यैरियाणा रायां युजां चिदुत्तरा संखिभ्यः ॥
 प्रं द्योदसा धायस्र सस्र एषा संरस्वती धरुणमायसी पूः ।

1) So im Anschluss an P दूरं अन्ते इति दूरं अन्ते ।; die Samph. Mss. दूरं अन्ते
 2) Vgl. RV 1, 185, 7; TB 2, 8, 4, 8. 3) P च । इन्द्रः । 4) P शुक्रः । 5) So
 Ben; in H u. Bb wohl अवधीडीन्द्रो, doch nicht ganz deutlich; in B so, nur ohne
 Accent; P अवधीत् । हि । इन्द्रः । 6) H u. Bb शुष्णमिन्द्रः; desgl. B, nur ohne
 Accent. 7) So Ben; H u. Bb wohl अभिनवीन्द्रं; desgl. B, ohne Accent; P अभिनत् ।
 हि । 8) P परिभूरिति परि. भूः । अपि । इन्द्रः । 9) P अस्मान् । 10) P भुवनानि ।
 भूतानि । इन्द्रः । 11) P प्रसाहं इति प्र. साहः । 12) P उप । अकत् । 13) P मित्त-
 द्युभिर्नमि । मित्त. द्युभिः । द्युतद्युभिर्नमि । द्युतद्युभिः । नमस्यैः । रियाणा । 14) Vgl. RV
 7, 95, 4. 15) So Ben; P सस्रे ।; die andern Mss. सहस्र 16) Ben धरुणप्रमः; Bb
 धरुणम

प्र बाधमाना¹ रथ्येव² याति विश्वा अपो महिना³ सिन्धुरन्याः⁴ ॥
 एकाचेतत्सरस्वती⁵ नदीनां शुचिर्यती⁶ मिरिभ्या आ समुद्रात् ।
 रायश्चेतन्ती भुवनस्य भूरेर्धृतं पयो दुदुहे नाहुषाय⁷ ॥
 इदमददाद्भसंमृणच्युतं⁸ दिवोदासं वध्नीयश्चायं⁹ दाशुषे ।
 या शश्वन्तमाचखादावसं¹⁰ पयिं ता ते दात्राणि तविषा सर-
 स्वति¹¹ ॥

अयमु ते सरस्वति¹² वसिष्ठो द्वारा ऋतस्य सुभगे व्यावः ।
 वर्ध शुभ्रे स्तुवते रासि वाजान्यूयं पात स्वस्तिभिः संदा नः¹³ ॥
 इयं शुभ्रेभिर्विसखा इवारुजत्सानु¹⁴ गिरीणां तविषेभिर्हर्मिभिः¹⁵ ।
 पारावतघ्नीमवसे सुवृक्तिभिः सरस्वतीमाविवासेम धीतिभिः¹⁶ ॥

॥ ७ ॥ Vgl. TBr 2, 8, 4, 7 u. 8; 2, 8, 2, 8 (s. oben); RV 7, 95; weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

शुचिं नु स्तोमं¹⁷ अथद्वृचमुभा¹⁸ वामिन्द्रामी¹⁹ प्र चर्षणिभ्या²⁰
 आ वृचहणा²¹ गीर्भिर्विप्रसंष्टा²² दधत्तन्नसुरीपं²³ 24^v त्वष्टा वीरम्²⁵ ॥

1) P प्रबाधमानेति प्र.बाधमाना । 2) P रथ्येवेति रथ्या.एव । 3) P महिना 4) Vgl. RV 7, 95. 1. 5) P एका. अचेतत् । 6) Ben यति; H u. Bb यती 7) Vgl. RV 7, 95. 2. 8) Bb इयमददा 9) P वध्नीयश्चायेति वधि. अश्चाय । 10) H u. Bb दावसं ohne Accent; P आचखादेत्या. चखाद । अवसं । 11) H u. Bb तविषा सर 12) Bb सरस्वति 13) Vgl. RV 7, 95. 6. 14) P विसखैवेति विसखाः .एव । अरुजत् । 15) Ben तविषी 16) Vgl. RV 6, 61, 2; TBr 2, 8, 2, 8; Kâth. 4, 16. 17) Vgl. RV 7, 93, 1; TS 1, 1, 14, 1; TBr 2, 4, 8, 3; Kâth. 13, 15; 21, 13. 18) Vgl. RV 6, 60, 1; TS 4, 2, 11, 3, 13, 8; TBr 2, 8, 5, 1; 3, 5, 7, 3; Kâth. 4, 15; 21, 13; 23, 11. 19) Vgl. RV 6, 60, 13; TS 1, 1, 14, 1. 5, 5, 1; TBr 2, 8, 5, 1; Kâth. 7, 4; 7, 5; 6, 9; Kap. S. 4, 8; 5, 3 u 4; VS 3, 13. 20) Vgl. RV 1, 109, 6; TS 4, 2, 11, 1; TBr 2, 8, 5, 1; Kâth. 4, 15. 21) Vgl. RV 6, 60, 3; TBr 3, 6, 8, 1. 22) Vgl. RV 7, 93, 4; TBr 2, 8, 5, 1; 3, 6, 9, 1; Kâth. 4, 15. 23) In H u. Bb दधत् ohne Accent; vgl. TBr 2, 6, 8, 4. *8, 7, 4; Kâth. 38, 6. 24) Vgl. RV 1, 142, 10 oder 3, 4, 9; 7, 2, 9; TS 4, 1, 8, 3 oder 3, 1, 11, 1; Kâth. 18, 17; Kap. S. 29, 5. 25) Vgl. TS 5, 1, 11, 3; TBr 2, 8, 7, 4; Kâth. 5, 6, 2; VS 29, 9. .

पिशङ्गरूपः सुभरो वयोधाः श्रुष्टी वीरो जायते देवकामः ।
 प्रजां त्वष्टा विष्यत्नाभिमस्ते अथा देवानामप्येत् पाथः^१ ॥
 देव त्वष्टः^२ ॥

आविष्टयो वर्धते चार्यासु जिह्वानामूर्ध्वः स्वयशा उपस्ये ।

उभे त्वष्टुर्विभ्यतुर्जायमानाप्रतीची सिहं प्रतिचेतयेते ॥

जगृह्णा ते दक्षिणमिन्द्र हस्तम्^३ ॥

सुब्रह्माणं देववन्तं महान्तमुर्हं गभीरं पृथुबुधमिन्द्र ।

श्रुतञ्चृषिमुयमभिमातिषाहमस्मभ्यं चिचं वृषणं रयिं दाः^४ ॥

वनीवानो मम दूतासा^५ इन्द्रं स्तोमाश्चरन्ति^६ सुमतीरियाणाः^७ ।

हृदिस्पृशो मनसा वच्यमाना अस्मभ्यं चिचं वृषणं रयिं दाः^८ ॥

स्वायुधं स्ववसं सुनीथं चतुःसमुद्रं धरुणं रयीणाम् ।

चकृत्यं शंस्यं^९ भूरिवारमुयमस्मभ्यं चिचं वृषणं रयिं दाः^{१०} ॥

अश्वावन्तं रथिनं वीरवन्तं सहस्रिणं शतिनं वाजमिन्द्र ।

भद्रव्रातं विप्रवीरं स्वर्षामस्मभ्यं चिचं वृषणं रयिं दाः^{११} ॥

सनद्वाजं विप्रवीरं तरुचं^{१२} धनुस्पृतं^{१३} शूशुवांसं^{१४} सुदक्षम् ।

दस्युहनं पूर्भिदमिन्द्र सत्यमस्मभ्यं चिचं वृषणं रयिं दाः^{१५} ॥ ८ ॥

Vgl. TBr 2, 8, 7, 4; RV 10, 47; weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

1) H u. Bb ०मस्ते 2) P चथ । 3) Vgl. RV 2, 3, 9; TS 3, 1, 11, 2; TBr 2, 8, 7, 4. 4) Vgl. TS 1, 3, 10, 1; 6, 3, 11, 2; Kâth. 3, 7; Kap. S. 2, 14. 5) Vgl. RV 1, 95, 5; TBr 2, 8, 7, 4. 6) Vgl. RV 10, 47, 1; TBr 2, 8, 2, 5. 7) P वृहते (Statt महान्तं) 8) Vgl. RV 10, 47, 3; TBr 2, 5, 6, 1. 9) P दूतासः । 10) P स्तोमं । चरन्ति । 11) Ben ०रियाणाः; P सु. मतीः । इयानाः । 12) Vgl. RV 10, 47, 7. 13) P शंस्यं । 14) Vgl. RV 10, 47, 2. 15) Vgl. RV 10, 47, 5. 16) H u. Bb तद्वच 17) P धनुस्पृतमिति धन. स्पृतं । 18) P शूशुवांसमिति शूशुवांसम् । 19) Vgl. RV 10, 47, 4.

त्वष्टा पत्नीभिर्दह नः सजोषा देवो देवीभिर्हविषो जुषाणः ।
 उपो रयिं बहुलं विष्यतां नः शृणोत नं सुमतिं यज्ञियासः ॥
 रेतोधा यस्य भुवनस्य देवः ससाद योनौ जनितां जनिष्ठः ।
 रूपाणि कृष्वन्विदधद्वृषि त्वष्टा पत्नीभिश्चरति प्रजानन् ॥
 त्वष्टा पत्नीभिर्दु म० हनेवायेयावा० धिषणे यं दधाते ।
 विश्वा वसु हस्तयोरादधानो ऽन्तर्मही रोदसी याति साधन् ॥
 आ नो वीरैर्भिर्जनितान् मतीनां गोभिर्श्चेभिर्वसुभिर्वसूयन् ।
 समञ्जानो धामभिर्विश्वरूपैस्त्वष्टा पत्नीभिश्चरति प्रजानन् ॥
 त्वष्टा रेतो भुवनस्य पत्नीर्विकृष्वानास्तानयं भूरि पश्वः ।
 मा वो देवी रोदसी तञ्जृणोतां नो रयिं जनत विश्ववारम् ॥
 यज्ञं च नस्तन्वृं च प्रजां च रयिं च नो जनत विश्वरूपम् ।
 योनौ रेतो दधदस्मै नु त्वष्टा देवीः पत्नीर्जनत जीवसे नः ॥
 वि मञ्जथाय रशनामिवाग ऋध्याम ते वरुण खांमृतस्य ।
 मा तन्तुच्छेदि वयतो धियं मे मा मात्रा शार्यपसः पुरं ऋतोः ॥
 परं ऋणां सावीरध मंक्तानि माहं राजन्नयंकृतेन भोजम् ।
 अय्युष्टा इच्छु भूयसीरुषासा आ नो वीरान्वरुण तासु शा-
 धि ॥

1) P उपो रलुपो । 2) P वि । स्यत । 3) P म० हनेवेति म० हना इव । अयेयावि-
 लयेयावा । 4) So Ben u. P; die andern Mss. अं 5) H u. Bb मही 6) H ०रूपान् ;
 Bb त्रिश्चरूपान् 7) Die Samh. Mss. तनयन् ; P तनयं । 8) P माः । 9) P देवीः ।
 10) P तत् । शृणोतं ; Bb तञ्जृणोतां 11) So Ben u. P; die andern Mss. जनित
 12) Vgl. RV 10, 157, 2; TA 1, २7, 1; AV 20, 63, 1. 124. 4. 13) So Ben; H मञ्ज-
 थाय; Bb मञ्जथाय; P मन्त । अथाय । 14) Die Samh. Mss. सार्यपसः; P शारि ।
 थपसः । 15) Vgl. RV 2, 28, 5. 16) P परा । 17) P मा । अहं । 18) P उषासः ।
 19) P आ । नः । जोवान् । वरुण । 20) Vgl. RV 2, 28, 9.

अ०पो षु० म्यक्ष० वरुण० भियंसं मत्समादृतावो० इनु० नो० गृभस्य ।
 दामेव वत्साङ्गिमुमु० ध्य० हो नहि० त्वदारे० निमिषश्चने० ॥
 यो० मे० राजन्युज्यो० वा सखा० वा स्वप्ने० भयं० भीरवे० मद्यमाह ।
 स्तेनो० वा यो० दिप्सति० मो वृको० वा त्वं० तस्माद्वरुण० पाह्यस्मान् ॥
 मा० नो० वधैर्वरुण० ये० त इष्टा० एनः० कृष्वन्तमरुणं० श्रीणन्ति ।
 मा० ज्योतिषः० प्रवसथानि० गन्म० वि० षू० मृधः० शिश्चथो० जीवसे० नः० ॥
 इ०क्क० त्यानि० नो० सख्या० बभूवुः० संचावहे० यदवृकं० पुरा० चित् ।
 बृहन्तं० मानं० वरुण० स्वधावः० सहस्रद्वारं० जगमा० गृहं० ते० ॥
 मूर्धानं० दिवः० पृष्टो० दिवि० वैश्वानरस्य० सुमतौ० स्याम० त्वमपे० शी-
 चिषा० शोश्चानो० ऽग्निः० प्रातः० सवनाद्० विश्वं० विव्याच ॥ ९ ॥ 10

Die Vergleichenen s. in den Anmerkungen.

आ० वा० रथो० रौदसी० बद्धधानो० हिरण्ययो० वृषभिर्यात्वश्वैः ।
 घृतवर्तनिः० पविभी० रुचानं० इषा० वोढा० नृपतिर्वाजिनीवान् ॥
 सं० पप्रथानो० अभि० पञ्च० भूमा० चिवन्धुरो० मनसायात् ॥ युक्तः ।
 विशो० येन० गच्छथो० देवयन्तीः० कुचा० चिद्याममश्विना० दधाना ॥
 स्वश्वा० यशसायातमर्वाग्दसा० निर्धि० मधुमन्तं० पिबाथः । 15

- 1) P अ०पो इत्यपो । सु । 2) So Ben; P म्यक्ष ।; die andern Mss. मिचि । 3) P अ०नु ।
 4) Vgl. RV 2, 28, 6. 5) Vgl. RV 2, 28, 10. 6) P इष्टो । 7) P कृष्वन्तः । असुर ।
 8) Vgl. RV 2, 28, 7. 9) Die ३ fehlt in den Mss. und ist von mir ergänzt. 10) P
 संचावहेति संचावहे । 11) P जगम । 12) Vgl. RV 7, 88, 5. 13) Vgl. RV 6, 7, 1;
 TS 1, 4, 13, 1; 6, 5, 2, 1; Kâth. 4, 5; 28, 1; Kap. S. 3, 5; VS*7, 24; 33, 8.
 14) Vgl. RV 1, 98, 2; TS 1, 5, 11, 1 u. ö.; Kâth. 4, 16; 40, 3 u. ö. 15) Vgl. RV
 1, 98, 1; TS 1, 5, 11, 3; Kâth. 4, 16; VS 26, 7. 16) Vgl. RV 7, 13, 2; TS*1, 5,
 11, 2. 17) P प्रातः सवनादिति प्रातः सवनात् ।; vgl. aber oben I. 3, 36; vgl. ferner
 TS 3, 1, 9, 1; Kâth. 30, 6 u. 7. 18) P पविभिः । रुचानः । 19) Vgl. RV 7, 69, 1;
 TBr 2, 8, 7, 6. 20) P भूम । 21) P मनसा । आ । यत् । 22) H विशी । 23) P
 कुच । 24) P चित् । यामं । चिश्चिना । 25) Vgl. RV 7, 69, 2; TBr 2, 8, 7, 7.

वि. वा० रथो० व३ध्वा यादमानो ऽन्त०द्विवो० बाधते वर्तनि-
भ्याम् ॥

यो ह स्य वा० रथिरा वस्त उसा० रथो युजानः परियाति वर्तिः ।

तेन नः श० योरुषसो व्युष्टौ नृश्विना वहत० यज्ञे अस्मिन् ॥

युवोः श्रियं परि शोषावृणीत सूरौ दुहिता परितक्म्यायाम् १ ।

यहेवयन्तमवधः ६ शचीभिः परि घ्न०समोमना वा० वयो गात् ॥

युवं भुज्युमवविद्ध० समुद्रं उदूह्युरणसो० अस्मिधानैः ।

पतत्रिभिरश्रमैरथथिभिर्दे०सनाभिरश्विना पारयन्ता ९ ॥

ब्रह्मणस्पते त्वमस्य यन्ता १० ॥

10 सं ई० सत्येभिः सखिभिः शुचिभिर्गो०धायसम् ११ वि धनसैरददेः ।

ब्रह्मणस्पतिर्वृषभिर्वराहैर्घर्मस्वेदेभिर्द्विवण० ध्यानद १२ ॥

ब्रह्मणस्पतेरभवद्यथावश० सत्यो मन्युर्मैहि कर्मा करिष्यतः १३ ।

यो गा उदाजस दिवे वि चाभजन्महीव १४ रीतिः श्वसासरपृ-
थक् १५ ॥

15 इन्धानो अयि० वनवहनुष्यतः कृतब्रह्मा १६ भूभुवद्रातहव्या इत् १७ ।

जातेन जातमति सं प्रसर्भते १८ य०य० युजं कृणते ब्रह्मणस्पतिः १९ ॥

1) Die Mss. schwanken; H यादमानो अन्तान्; Bb ०नी अतां; Ben ०नी नात्; P यादमानः । अन्तान् । 2) Vgl. RV 7, 69, 3; TBr 2, 8, 7, 7. 3) P वस्ते । उसाः । 4) Vgl. RV 7, 69, 5; TBr 2, 8, 7, 8; Kâth. 17, 18. 5) So Ben; in H u. Bb परितक्म्यायां; desgl. B, ohne Accent; P परितक्म्यायामिति परि. तक्म्यायां । 6) H, Bb, B मन्ततः 7) Vgl. RV 7, 69, 4; TBr 2, 8, 7, 8. 8) Ben ०द्रमुद्रु०; P समुद्रे । उत । उह्युः । 9) Vgl. RV 7, 69, 7; TBr 2, 8, 7, 8. 10) Vgl. RV 2, 23, 19. 24, 16; TBr 2, 8, 5, 1; VS 34, 58. 11) H शुचिभिः; desgl. B, ohne Accent. Bb शुचिभिः 12) H ध्यानद; vgl. RV 10, 67, 7; TBr 2, 8, 5, 1. 13) So corrigirt; Ben, Bb u. P करिष्यतः; desgl. H u. B, ohne Accent. 14) P च । अभजत् । महीवेति मही. एव । 15) H u. Bb पृथक्; vgl. RV 2, 24, 14; TBr 2, 8, 5, 2. 16) P कृतब्रह्मेति कृतब्रह्मा । 17) P भूभुवत् । रातहव्य इति रातः हव्यः । इत् । 18) So Ben und wohl auch P; die andern Mss. सरिसृते 19) Vgl. RV 2, 25, 1; TBr 2, 8, 5, 2.

ब्रह्मणस्पते सूर्यमस्य विश्वहा ॥

स इज्जनेन स विश्वः स जन्मना स पुत्रैर्वाजं भरते धेना नृभिः ।

देवानां यः पितरमाविवासति श्रद्धामना हविषा ब्रह्मणस्प-
तम् ॥

आयातं मिचावरुणा सुशस्त्युपं प्रियां नमसा ह्ययमाना ६ ।

स या अप्नःस्थो अपसिव जनाञ्श्रुधीयतश्चिद्यतयो महित्वा १० ॥

युव वस्त्राणि पीवसा ११ वसाथे युवोरछिद्रा १२ मन्तवो ह सर्गाः ।

आवातिरतमनृतानि १३ विश्व १४ ऋतेन मिचावरुणा सचेथे १५ ॥

को नु वां मिचावरुणा ऋतायन्दिवो वा महः पार्थिवस्य वा दे १६ ।

ऋतस्य वा सदसि चासीथां नो यज्ञायते वा पशुषो १७ नु वा-

जान १८ ॥

तत्सु वां मिचावरुणा महित्वमीर्मा तस्युषीरहभिर्दुदुहे ।

विश्वाः पिन्वथः १९ स्वसरस्य धेना अणु वामैकः परिवारवर्त २० ॥

यज्ञहिष्टं नातिविधे २१ सुदानू अछिद्र शर्म भुवनस्य गोपा २२ ।

तेन नो मिचावरुणा अविष्ट सिंघासन्तो २३ जिगीवांसः स्याम २४ ॥ १

1) So Ben; in H u. Bb सुयमस्य; desgl. B, ohne Accent; P सुयमस्येति सु. यमस्य १
2) Vgl. RV 2, 24, 15; TBr 2, 8, 5, 2. 3) P इत् । जनेन । 4) Vgl. RV 2, 26, 3;
TBr 2, 8, 5, 3; TS 2, 3, 14, 3. 5) P सुशस्तीति सु. शस्ति । उप । 6) H, Bb u. B
ह्ययमानाः 7) P यो । 8) H u. Bb अपनस्यो; desgl. R, ohne Accent; P अप्नस्य
रुद्रमः स्यः । 9) P जगान् । श्रुधीयत इति श्रुधि. यतः । 10) Vgl. RV 6, 67, 3.
11) Ben पिवसा 12) Ben ऋ; P अछिद्राः । 13) Ben आवातिरतमानु 14) P
विश्वा । 15) Vgl. RV 1, 152, 1; TBr 2, 8, 6, 6. 16) P वा । दे । 17) P पशुषः ।
पशुस इति पशु. सः । 18) Vgl. RV 5, 41, 1. 19) Bb पिन्वथ 20) Vgl. RV 5, 62, 2;
TBr 2, 8, 6, 6. 21) Bb ऋदि 22) So Ben u. P; in H u. Bb गोपाः; desgl. B, ohne
Accent. 23) P सिंघासन्तः । सिंघासन्त इति सिंघासन्तः । 24) Vgl. RV 5, 62, 9; TBr
2, 8, 6, 7.

प्र बाहवा' ॥ १० ॥

Vgl. TBr 2, 8, 7 (s. oben); 2, 8, 5 und 6 (āindrādīpaç ūlisūktakathanam und sāvirādīpaçusūktakathanam); Weiteres s. in den Anmerkungen.

आ नो विश्वा आस्त्रां गमन्त देवा मिचो अर्यमा वरुणः स-
जौषाः ।

भुवन्यथा नो विश्वे वृधासः करन्मुषाहा विथुरं नं शवः' ॥

शं नो देवा विश्वदेवा भवन्तु शं सरस्वती सह धीभिरस्तु ।

शंमभिषाचः शंमु रातिषाचः 'शं नो दिव्याः पार्थिवाः शं नो
अप्याः' ॥

ये सवितुः सत्यसवस्य विश्वे मिचस्य व्रतै वरुणस्य देवाः ।

तै सौभगं वीरवज्रोमदंभ्रो दधातन द्रविणं चिचमस्मै ॥

सुगा' वो देवा' विश्वे देवाः' ॥

10 ह्यौः¹⁰ पितः पृथिवि¹¹ मातरं ध्रुगं मे भ्रातर्वसवो मृडता¹² नः ।

विश्व आदित्या अदिते¹³ सजौषा अस्मभ्यं शर्म बहुलं विन्यन्त¹⁴ ॥

इडे अग्निं स्ववसं नमोभिरिहं प्रसक्तौ¹⁵ विचयकृतं नः ।

रथैरिव प्रभरे¹⁶ वाजयन्निः प्रदक्षिणिन्मरुता¹⁷ स्तोममश्याम्¹⁸ ॥

त्रिषीमन्तो अध्वरस्येव दिद्युन्निषुच्यवसो¹⁹ जुडहो नामैः²⁰ ।

1) Vgl. RV 7, 62, 75; TS 1, 8, 22, 3; 2, 5, 12, 3; TBr 2, 7, 15, 6. 8, 6, 7; Kāth. 12, 14; VS 21, 9. 2) P विश्वे । आस्त्राः । 3) Ben ह्यं । 4) Vgl. RV 1, 186, 2; TBr 2, 6, 6, 3. 5) Vgl. RV 7, 35, 11; TBr 2, 8, 6, 3. 6) Vgl. RV 10, 36, 13; TBr 2, 8, 6, 4. 7) P सुग्यां इति सु. ग्याः । (1) 8) P देवाः 1; vgl. VS 8, 18; Kāth. 4, 12; Kap. S. 3, 10. 9) So die Samh. Mss.; P देवाः 1; vgl. RV 6, 52, 13; TS 2, 4, 14, 5; 4, 1, 11, 4; TBr 2, 8, 6, 5; VS 33, 53. 10) So P; die Samh. Mss. वाः । 11) Die Mss., auch P पृथिवी 12) P मृडता । 13) H u. Bb अदिते 14) Ben धीः; vgl. RV 6, 51, 5; TBr 2, 8, 6, 5. 15) H u. Bb प्रसक्तौ 16) P प्र । भरे । 17) P प्र. दक्षिणत । 18) Vgl. RV 5, 60, 1; TBr 2, 7, 12, 4. 19) P दिद्युत् । त्रिषुच्यवस इति त्रिषु. च्यवसः । 20) P न । अप्यैः ।

अर्चयो धुनयो न वीरा भाजज्जन्मानो मरुतो अंधृष्टाः ॥.

अमे याहिं दू३न्यं म१ रिषण्यो देव५ अछा ब्रह्मकृता गणैः ।

सरस्वतीं मरुतो अश्विनापो६ यस्मि देवान्मन्त्रधेयाय विश्वान्७ ॥

प्र चिचमर्के गृणते तुराय८ ॥.

ये अमयो न शोभुचन्निधानां द्विर्यन्त्रिर्मरुतो ज्वावृधन्तं ।

अरेणवो हिरण्ययास९ एषा० साकं नृमैः पौ०स्येभिश्च भूवन्१० ॥

आ वो यन्तूद्वाहासो११ अद्य१२ ॥

सत्यं बृहदतमुयं दीक्षां तपो ब्रह्म यज्ञाः१३ पृथिवीं धारयन्ति ।

सा नो भूतस्य भुवनस्य पन्त्युरु लोकं पृथिवी नः कृणोतु ॥

असंवाधा यां मध्यतो मानवेभ्यो यस्या१४ उद्वतः प्रवतः समं महतं ।

नानारूपा१५ औषधीर्यां बिभर्ति पृथिवी नः प्रथता० राध्यतां१६ नः ॥

या० रक्षन्त्यस्वप्ना१७ विश्वदानीं देवा भूमिं पृथिवीमप्रमादम् ।

सा नो मधु घृतं दुहामथो१८ उक्षतु क्वचसा ॥

यस्यां पूर्वे पूर्वजनां विचक्रिरे यस्यां देवा असुरानभ्यवर्तयन्१९ ।

यां बिभर्ति बहुधा प्राणदेजस्ता नो भूमिः पूर्वपेयं दधातु ॥

यास्ते प्राचीः प्रदिशो यां उदीचीर्योश्च भूम्यधराग्याश्च२० पश्चां ।

शिवास्ता२१ मद्यं चरते भवन्तु मां निपप्रं भुवने शिश्रियाणः ॥ .

1) P भाजज्जन्मान इति भाज. जन्मानः । 2) Vgl. RV 6, 66, 10. 3) In H u. Bb das Verbum ohne Accent. 4) P दू३न्यं । 5) P देवान् । 6) P अश्विना । अर्चयः । 7) Vgl. RV 7, 9, 5; TBr 2, 8, 6, 4. 8) Vgl. RV 6, 66, 9; TS 4, 1, 11, 3; TBr 2, 8, 5, 5; Kâth. 20, 15. 9) P हिरण्ययासः । 10) Vgl. RV 6, 66, 2. 11) P यन्तु । उद्वाहास इत्युद्. वाहासः । 12) Vgl. RV 5, 58, 3; TBr 2, 5, 5, 3. 13) Ben यज्ञात् । 14) P यस्ताः । 15) P नानारूपा इति नाना. रूपाः । 16) Bb ता । 17) Ben रक्षन्ति स्वप्ना । 18) Bb दुहामः; P दुहम् । अथो क्वचसा । 19) So H u. Bb; in Ben अभ्यवर्तयन्; P भूमिं । अवर्तयन् । 20) So Ben; in H u. Bb अधराग्याश्च, desgl. B, ohne Accent; P भूम्यधरागिति भूमि. अधराग् 21) Ben स्त्वा; P शिवाः । ताः ।

विश्वंभरा^१ वसुंधानी पुरुक्षुद्धिरण्यवर्णा^२ जगतः प्रतिष्ठा ।
 वैश्वानरं विश्वती^३ भूमिरयिमिन्द्र ऋषभा^४ द्रविणं नो दधातु ॥ ११ ॥

Vgl. TBr 2, 8, 6; Weiteres s. in den Anmerkungen.

आं वां मित्रावरुणा हव्यदातिं नमसा देवा^५ अवासा ववृत्याम् ।
 असाकं ब्रह्मं पृतनासु संध्या^६ असाकं वृष्टिर्दिव्या सुपारा^७ ॥
 ५ ऋतस्य गोपा^८ अधितिष्ठथो रथं संत्यधर्माणा परमे व्योमन ।
 यमंच मित्रावरुणावथो युवं तस्मै वृष्टिर्मधुमत्पिन्वते दिवः^९ ॥
 वांचं सु मित्रावरुणा ऋतावरीं पर्जन्यश्चित्रां वदति त्विषी-
 मतीम् ।
 अभा वसथं मरुतः^{१०} सु मायया^{११} द्यां वर्षयतमरुणांमरेपसम्^{१२} ॥
 ० सम्राजा अस्य भुवनस्य राजथो मित्रावरुणा विदथे स्वर्दृशा ।
 वृष्टिं वा राधो अमृतत्वमीमहे द्यावापृथिवी विचरन्ति^{१३} तन्यवः ॥
 आ नो मित्रावरुणा हव्यजुष्टिं घृतैर्गव्यतिमुक्षतमिडाभिः^{१४} ।
 प्रति वामंच वरमा^{१५} जनाय पृणीतमुन्नो^{१६} दिव्यस्य चारोः^{१७} ॥
 सम्राजा उया वृषभा दिवस्पती पृथिव्या^{१८} मित्रावरुणा^{१९} विच-
 रणी ।

1) Bb विश्वंभरा. 2) Ben विश्वति 3) So H u. Bb; ich zerlege es in ऋषभा ।
 आ ।; in Ben ऋषभा ohne Accent; P इन्द्रवृषभतीन्द्रवृषभा 4) P देवी । 5) H u. Bb
 अह्या । 6) Vgl. RV 1, 152. 7; TBr 2, 8, 6, 5. 7) P गोपी । 8) Vgl. RV 5, 63, 1.
 9) P वसत । 10) So P; in den Samh. Mss. ohne Accent. 11) So mit P सु । मा-
 यया ।; Ben सुमायया; H u. Bb स्वमायया; desgl. B, ohne Accent. 12) Vgl. RV
 5, 63, 6; TBr 2, 4, 5, 4. 13) Ben वीच । 14) Ben तमीडाभिः 15) So im An-
 schluss an P वरं । आ ।; Ben वरामा; H u. Bb वरिमा; desgl. B, ohne Accent.
 16) So corrigirt; die Mss. schwanken; Ben घृणीतमुन्नो; H u. Bb प्रणीतमुन्नो; desgl.
 B, ohne Accent; P प्रणीतं । उन्नः । 17) Vgl. RV 7, 65, 4; TBr 2, 8, 6, 7. 18) P
 पृथिव्याः । 19) In H u. Bb dies Wort ohne Accent.

चिबेभिरभैरुपतिष्ठतो रवं द्यां वर्षयतो असुरस्य मायया ॥

आ ते महो यो जयत एवाभि गोचाणि ॥

आभिः स्पृधो मिथतीरिषण्यन्नमिचस्य व्यथया मन्युमिन्द्र ।

आभिविंश्चा अभियुजो विषूचीरार्याय विशो ऽवतारीर्दीसीः ॥

अयं श्रुत्वे अथ जयन्तुतं न्नयंमुतं प्रकृणुते युधां गांः ।

यदा सत्यं कृणुते मन्युमिन्द्रो विश्वं दृढं भयता एजदंस्मात् ॥

अनु स्वधामक्षरत्वापो अस्यावर्धत मध्या आ नाभ्यानाम् ।

सधीचीनेन मनसा तमिन्द्रा ओजिष्ठेन हन्मनाहन्नभि द्यून् ॥

इन्द्रस्तरस्वानभिमातिहोयो हिरण्यवर्णं इषिरः स्वर्धाः ।

तस्य वयं सुमतौ यज्ञियस्यापि भद्रं सौमनसे स्याम ॥

हिरण्यवर्णो अभयं कृणोत्वभिमातिहेन्द्रः पृतनासु जिष्णुः ।

स नः शर्म चिवरूथं वियंसद्वयं पात स्वस्तिभिः संदा नः ॥

इन्द्रं स्तुहि वज्रिणं सोमपृष्ठं पुरोडांशस्य जुघता हविर्नः ।

हत्वाभिमातीः पृतनाः सहस्वानथाभयं कृणुहि विश्वतो नः ॥

स्तुहि श्रूरं वज्रिणमप्रतीकं वृचहणं पुरुहूतमिन्द्रम् ।

य एका इञ्शतपतिर्जनेषु तस्मा इन्द्राय हविषा जुहोत ॥

इन्द्रो देवानामधिपाः पुरोहितो विशां पतिरभवद्वाजिनीवान् ।

1) P वर्षयद्यः । 2) Vgl. RV 5, 63, 3. 3) Vgl. RV ४, 25, १; TS 1, 7, 13, 2; TBr 2, 8, 3, 3; Kāth. 8, 16. 4) Vgl. RV 2, 12, 1; TS 1, 7, 13, 2; TB 2, 8, 3, 3; Kāth. 8, 16. 5) Vgl. RV 10, 103, 7; TS 4, 6, 4, 2; VS 17, 39. 6) P मिथतीः । चरिषण्यत् । अमिचस्य । 7) P व्यथया । 8) Vgl. RV 6, 25, 2; TBr 2, 8, ३, 3. 9) H u. Bb जयंतु बन्धनं । 10) Ben गात् । 11) P भयते । 12) P अस्मात् । Vgl. RV 4, 17, 10; TBr 2, 8, 3, 3. 13) P अस्त् । अवर्धत । 14) P मधि । 15) So H u. Bb; in Ben नाव्यानां; P नाव्यानां । 16) P तं । इन्द्रः । 17) P हवना । अह्वय । अभि । 18) Vgl. RV 1, 33, 11; TBr 2, 8, 3, 4. 19) Vgl. TBr 2, ३, 4, 1. 20) Ben धी । 21) Vgl. TBr 2, 8, 4, 1. 22) Bb सौमपृष्ठं । 23) Vgl. TBr 2, ३, 4, 1. 24) Vgl. TBr 2, 8, 4, 2. 25) So BeA; H u. Bb मधिपाः; B मधिमपः; P अधिपा अधिपाः ।

अभिमातिर्हा, तविषस्तुविष्मानसंभ्यं विच वृषण रयिं दातु ॥
 य इमे द्यावापृथिवी महित्वा बलेनादृष्टदभिमातिहेन्द्रः^३ ।
 स नो हविः प्रतिगृह्णातु रातये देवानां देवो निर्धिपा नो अब्यात्^६ ॥

॥ १२ ॥ Vgl. TBr 2, 8, 6; 2, 8, 3 u. 4 (s. oben); weitere Vergleichen s. in den Anmerkungen.

इन्द्रो वृचमतरञ्चतूर्ये^७ ऽनाधृष्यो मघवा ऋरा^८ इन्द्रः ।
 5 अन्वेन विशो अमदन्त पूर्विरिय^९ राजा जगतश्चर्षणीनाम्^{१०} ॥
 स एव वीरः स उ वीर्यावान्स^{११} एकराजो^{१२} जगतः परस्याः ।
 यदा वृचमतरञ्चतूर्ये^{१३} इन्द्रो अथैकराजो^{१४} अभवज्जानानाम्^{१५} ॥
 इन्द्रो यज्ञं वर्धयन्विश्ववेदाः पुरोडाशस्य जुषतां हविर्नः ।
 वृचं तीर्त्वा^{१६} दानवं वज्रबाहुर्दिशो ऽष्टहृंहिता हृंहणेन^{१७} ॥
 10 इमं यज्ञं वर्धयन्विश्ववेदाः पुरोडाशं प्रतिगृह्णात्विन्द्रः ।
 यदा वृचमतरञ्चतूर्ये^{१८} इन्द्रो अथाभवहमिताभिक्रतूनाम्^{१९} ॥
 अहन्वृचम्^{१९} ॥

इन्द्रो देवाञ्छम्बरहन्त्य^{२०} आवदिन्द्रो^{२१} देवानामभवत्पुरोगाः ।

इन्द्रो यज्ञे हविषा वावृधानो वृचतूर्नो अभयं शर्म यत्सत्^{२२} ॥

1) P तविष्मान् • 2) So P; die Samh. Mss. दाः; vgl. TBr 2, 8, 4, 2. 3) Ben
 °मातो 4) So Ben; H, Bb u. B °गृह्णातु; für den P s. die folgende Anmerkung.
 5) P हविः । प्रति । अतरत् । वृचतूर्ये । देवानां । 6) Vgl. TBr 2, 8, 4, 3. 7) H
 °मतरद् 8) P ऋरः । 9) So im Anschluss an P पूर्वोः । अयं । die Samh. Mss.
 पूर्विरियं 10) Vgl. TBr 2, 8, 3, 6. 11) P वीर्यवानिति वीर्यवान् । Bb वीर्यवान्
 12) P एषः । राजा । 13) Bb °मतरञ्चतूर्येः P अतरत् । ऋरः । 14) P एकराजं इति
 राजः । 15) Vgl. TBr 2, 8, 3, 7. 16) P तीर्त्वा । 17) Ben हृंहिता हृंहिता हृ-
 हणिन; vgl. TBr 2, 8, 3, 7. 18) Vgl. TBr 2, 8, 3, 8. 19) Vgl. RV 1, 32, 5; TBr
 2, 5, 4, 3. 20) P देवानां शम्बरहन्त्य इति शम्बर-हन्ति । 21) P आ । अतत् । 22) Sc
 Ben f. P; die andern Mss. यत्सत्; vgl. TBr 2, 8, 3, 8.

इन्द्रस्य वृष्णो^१ जनिष्ठा उर्यं^२ इन्द्र एषां नेता^३ भूरि चकर्थं^४ ॥

त्वं मानेभ्य इन्द्र विश्वजन्त्या^५ रदा^६ मरुद्भिः शुरुधो गौञ्जयाः ।

स्तवानेभिः स्तवस^७ इन्द्र देवैर्विद्यामेष^८ वृजनं जीरदानुम्^९ ॥

यः सप्त सिन्धू^{१०} रदधात्पृथिव्या^{११} यः सप्त लोकानकृणोहिशश्च ।

इन्द्रो हविष्मान्त्सगणो मरुद्भिर्वृचतूनीं यज्ञमिहोपयासत् ॥

समिद्धा इन्द्रो^{१०} ऽनवस्ते^{११} ॥

इन्द्रस्य नु वीर्याणि प्रवोच^{१२}, यानि चकार प्रथमानि वज्री ।

अहन्नहिमन्वपस्ततर्दं प्र वक्षणा^{१३} अभिनत्पर्वतानाम^{१४} ॥

अहन्नहिं पर्वते शिञ्चियाणां त्वष्टासै वज्र^{१५} स्वयं ततस्त ।

वाश्वा इव धेनवः स्यन्दमाना अञ्जः समुद्रमवजग्मुरापः^{१६} ॥

इन्द्रो यातो ऽवसितस्य राजा शंसस्य^{१७} च ऋङ्गिणो वज्रबाहुः ।

सेदु राजा क्षयति^{१८} चर्षणीनामरान्न नेमिः परि ता बभूव^{१९} ॥

अभि सिध्मो अजिगादस्य शंचून्वि तिम्येन वृषभेणा^{२०} पुरो

ऽभेत^{२१} ।

सं वज्रेणाभिनद्धचमिन्द्रः प्र स्वां मतिमतिरञ्जशाशदानः^{२०} ॥ १३ ॥ १५

Vgl. TBr 2, 8, 3 u. 4; Weiteres in den Anmerkungen.

- 1) Vgl. RV 10, 103, 9; TS 4, 6, 4, 3; Kâth. 18, 5; Kap. S. 28, 5; VS 17, 41.
 2) Vgl. RV 10, 73, 1; TBr 2, 8, 3, 4; Kâth. 4, 8; Kap. S. 3, 6; VS 33, 64. 3) Vgl. RV 10, 103, 8; TS 4, 6, 4, 3; Kâth. 18, 5; Kap. S. 28, 5; VS 17, 40. 4) Vgl. RV 1, 165, 7; Kâth. 9, 18; 23, 11. 5) So Ben; P विश्वजन्विति विश्व. जन्त्या ; die andern Mss. विश्वजन्त्या 6) Ben वृदा; P रदा । 7) P स्तवसे । 8) P विद्या । इषं । 9) Vgl. RV 1, 169, 8. 10) Vgl. TBr 2, 6, 8; Kâth. 38, 8; VS 20, 36. 11) So Ben; in H u. Bb नमस्ते; desgl. B, ohne Accent; P नमः । तो ।; vgl. RV 3, 31, 4; TS 1, 6, 12, 6; TBr 2, 8, 4, 3; Kâth. 8, 16. • 12) P वक्षणाः । 13) Vgl. RV 1, 32, 1; TBr 2, 5, 4, 1. 8, 4, 3. 14) Vgl. RV 1, 32, 2; TBr 2, 5, 4, 2. 8, 4, 3 15) Ben संमद्य 16) Ben क्षयति; P क्षयति । 17) Vgl. RV 1, 32, 15; TBr 2, 8, 4, 3. 18) P वृषभेण । 19) P पुरो । अभेत । 20) Vgl. RV 1, 33, 13; TBr 2, 8, 4, 4.

त्वमपो विं दुरो^१ विषूचीरिन्द्र हृढमरुजः^२ पर्वतस्य ।

राजाभवो^३ जंगतश्चर्षणीनां साकं सूर्ये जज्ञयन्ध्यामुषासम्^४ ॥

इन्द्रो राजा जंगतश्चर्षणीनामधि क्षमि विषुरूपं यदास्त ।

ततो ददाति^५ द्युप्रुषे वसूनि चोदद्राध^६ उपस्तुतश्चिदर्वीक्^७ ॥

स्वादोरिथ्यां विषुवतो^८ मध्वः पिबन्ति^९ गौर्युः ।

या इन्द्रेण सयावरीर्दिसा मदन्ति शोभसे^{१०} वस्वीरु स्वराज्यम्^{११} ॥

युध्मस्य ते वृषभस्य स्वराज्ञ उयस्य यूनः स्वविरस्य घृष्वेः^{१२} ।

अजूर्यतो^{१३} वज्रिणो वीर्याणीन्द्रः श्रुतस्य महतो महानि^{१४} ॥

इदं नमो वृषभाय स्वराज्ञ^{१५} उक्थंशुष्माय तत्रसे ऽवाचि ।

अस्मिन्निन्द्र वृजने सर्ववीराः स्मत्सूरिभिस्तव^{१६} शर्मनस्याम^{१७} ॥

अस्माकमिन्द्रः समृतेषु ध्वजेषु^{१८} ॥

आदित्यानामवसा नूतनेन सक्षीमहि शर्मणा शंतमेन ।

अनागास्त्वे अदितित्वे तुरासं^{१९} इमं यज्ञं दधतु श्रोषमाणाः^{२०} ॥

न दक्षिणा विचिकिते^{२१} न सव्या न प्राचीनमादित्या नोत^{२२} पश्चा ।

पाक्या^{२३} चिह्नसवो धीर्या^{२४} चिह्नष्मानीतो अभयं ज्योतिरः

श्याम्^{२५} ॥

1) P वै । दुरः । 2) So Ben; in H u. Bb हृढामरुजः; desgl. B, ohne Accent; P हृढा । अरुजः । 3) P राजा । अभव । 4) Vgl. RV 6, 30, 5. 5) Bb ददातु 6) P चोदयत । राधः । 7) Vgl. RV 7, 27, 3; TBr 2, 8, 5, 8. 8) So im Anschluss an P विषुवतः । विषुवत इति विषु. वतः । Ben विषुवतो; H u. Bb विषुवतो; B विषुवतो 9) So P; die Samh. Ms. पिबन्ति 10) P शोभसे । 11) Vgl. RV 1, 84, 10. 12) P घृष्वे । 13) So im Anschluss an P अजूर्यतः । die Samh. Ms. अजूर्यतो 14) Vgl. RV 3, 46, 1. 15) P स्व.राज्ञे । 16) Ben स्वरी । 17) Vgl. RV 1, 51, 15. 18) Vgl. RV 10, 103, 11; TS 4, 6, 4, 3; Kâth. 18, 5; Kap. S. 28, 5; VS 17, 43. — Hier bricht Ben auf f. 59 ab, und ist das Folgende in dieser Hdschr. nicht mehr vorhanden. 19) P तुरासः । 20) P श्रोषमाणाः । vgl. RV 7, 51, 1; TS 2, 1, 11, 6; TBr 2, 8, 1, 6. 21) P वि. चिकिते । 22) P आदित्याः । न । उत । 23) P पाक्या । 24) Ben धीर्या; P धीर्या । 25) Vgl. RV 2, 27, 11; TS 2, 1, 11, 5; TBr 2, 8, 1, 6.

धारयन्तः^१ ॥

तिस्रो भूमिर्धारयन्स्त्रीभूतं द्यूंस्त्रीणि व्रतां विदधे अन्तरेषाम् ।

ऋतेनादित्या महिं वो महित्वं तदर्यमन्वरुण मित्र चारुं ॥

यज्ञो देवानां प्रत्येतु सुस्रमं^३ ॥

शुचिरपः सूर्यवसा^४ अदव्या उपक्षयन्ति वृद्धवंयाः सुवीरः ।

नकिष्टं^५ घ्नन्त्यन्नितो न दूराद्य आदित्यानां भवंति प्रणीतो^६ ॥

आदित्यो देव उदगात्पुरस्ताद्विश्वा भूतानि प्रति मोदमानः ।

तस्य देवाः प्रसवन् यन्ति सर्वे यंचास्य नाम परमं गुहा विदुः ॥

यस्य भान्ति केतको यस्य रश्मयो यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्वा ।

तस्यादित्यस्य प्रसवन् मनामहे यस्तेजसा प्रथमजा विभाति^७ ॥ 10

विभाति केतुररुणः पुरस्तादादित्यो विश्वा भुवनानि सर्वा ।

सुगं नु पन्थामन्वेति प्रजानन्पिता देवानामसुरो विपश्चित् ॥

व्रतेन यं व्रतिनो वर्धयन्ति देवा मनुष्याः पितरश्च सर्वे ।

तस्यादित्यस्य^८ प्रसवन् मनामहे यस्तेजसा प्रथमजा विभाति ॥

आदित्यः शुक्र उदगात्पुरस्ताज्ज्योतिः कृष्वन्वि तमो बाधमानः । 15

आभासमानः प्रदिशो नु सर्वा भद्रस्य कर्ता रोचमाना^{१०} आंगत ॥

यदैदेनमदधुर्यज्ञियासो^{११} दिवि देवाः सूर्यमादितेयम् ।

यदा चरिष्णु^{१२} मिथुना^{१३} अभूतामादित्वापश्यन्भुवनानि विश्वा^{१४} ॥

॥ १४ ॥ Vgl. TBr 2, 8, 1, 6; Weiteres s. in den Anmerkungen.

1) Vgl. RV 2, 27, 4; TS 2, 1, 11, 4; TBr 2, 8, 1, 6; Kâth. 11, 12. 2) Vgl. RV 2, 27, 8; TS 2, 1, 11, 5; TBr 2, 8, 1, 6; Kâth. 11, 12. 3) Vgl. RV 1, 107, 1; TS 1, 4, 22, 1; 2, 1, 11, 4; TBr 2, 8, 1, 6; Kâth. 4, 10; Kap. S. 3, 8; VS 8, 4; 33, 68. 4) P सुवचसा इति सु. वचसाः । 5) P नकिः । तं । 6) Vgl. RV 2, 27, 13; TS 2, 4, 11, 4; TBr 2, 8, 1, 6. 7) Bb प्रभव . 8) Vgl. TBr 3, 1, 1, 1. 9) Bb यस्मा । 10) P रोचमानः । 11) P यदा । इत् । एणम् । 12) So P; diß Samh. Mss. चरिष्णु । 13) P मिथुनी । 14) Vgl. RV. 10, 88, 11.

वयसु त्वा गृहपते जनानामये अकर्म समिधा बृहन्तम् ।
 अस्थूरि नो गार्हपत्यानि सन्तु तिग्मेन नस्तेजसु संशिशधि ॥
 अये सं श्लेषदृतापा अचृतेजा उरु ज्योतिर्नशते देवयुष्टे ।
 यं त्वं मित्रेण वरुणः सजोषा देव पासि-त्यजसा मर्तमंहः ॥
 तेजिष्ठा यस्यारतिर्वनेराट् तोदी अध्वन् वृधसानो अद्यौत ।
 अद्रोघो न द्रवितां चेतति त्मन्मर्त्यो ऽवर्च औषधीषु ॥
 आ यदिषे नृपतिं तेजा आनट् शुचि रेतो निषिक्तं द्यौरभीके ।
 अपिः शर्धमनवद्यं युवानं स्वाध्वं जनयत्सूदयच्च ॥
 सं तेजीयसा मनसा त्वौत उत शिष्व स्वपत्यस्य शिष्योः ।
 अये रायो नृतमस्य प्रभूतौ भूयाम ते सुष्टुतयश्च वस्वः ॥
 सं इदस्तेव प्रतिधादसिष्यञ्जिशीत तेजो ऽयसो न धाराम् ।
 चिचध्रजतिररतिर्यो अक्तोर्वेन दुषद्वा रघुपत्मजहाः ॥
 ह्यवाडमिरजरः पिता नः ॥

मधीद्यदी विष्टो मातरिश्वा होतारं विश्वाप्सु विश्वदेभ्यम् ।

- 1) Vgl. RV 6, 15, 19; TBr 3, 5, 12, 1. 2) Vgl. RV 6, 3, 1. 3) P अध्वन् । न ।
 4) So P; die Samh. Mss. अद्यौत 5) Stb im Anschluss an P अद्रोघः ।; Bb अद्रोघो;
 H आद्रोघो 6) So im Anschluss an P अवर्चः ।; die Samh. Mss. schreiben वर्च
 7) Vgl. RV 6, 12, 3. 8) P तेजः । 9) So im Anschluss an P स्वाध्वमिति सु-
 चाध्वं ।; die Samh. Mss. साध्वं 10) Vgl. RV 1, 71, 8; TS 1, 3, 14, 6; VS 33, 11.
 11) In B उव; in P fehlt dies Wort ganz. 12) Vgl. RV 3, 19, 3; TS 1, 3, 14, 6.
 13) Eo im Anschluss an P सं । इत् । अस्तेर्वत्ससा इव ।; H u. Bb सं । इदस्तेव; B
 सद्दसौव 14) Die Mss. schwanken; Bb प्रतिधादसिष्यञ्जिशीदस; H प्रतिधादसिष्य-
 ञ्जिशीद्; desgl. B, ohne Accent; P प्रति । धात् । अशिष्यन् । शिशीत । 15) So im
 Anschluss an P तेजः । अयसः ।; die Samh. Mss. तेजो यशो 16) So im Anschluss
 an P अक्तोः । वेः । न ।; die Samh. Mss. आक्तार्वेन 17) So mit P दुषद्वा । दुषदिति
 दु-सद्वा ।; die Samh. Mss. दुषद्वा 18) Vgl. RV 6, 3, 5. 19) Vgl. RV 5, 4, 2; TS
 3, 4, 11, 1 20) P मधीद्यदी । चत् । ईम् 21) So mit P विश्वाप्सुमिति विश्व-
 चाप्सुं ।; die Samh. Mss. विश्वाप्सु .

निं यं दधुर्मेनुष्यासु^१ विश्वु ३स्वर्णं^२ चिचं^३ वपुषे^४ विभावंम^५ ॥

अयं स यस्य शर्मन्वोभिरमेरैरधते जरिताभिष्टौ^६ ।

ज्येष्ठेभिर्यो भानुभिर्ज्ञभूणां^७ पर्येति परिवीतो^८ विभावा^९ ॥

अदिद्युतस्वपाको विभावाये^{१०} यजस्व रौदसी उरूचीं ।

आयुं न यं नमसा रातंहव्या^{११} अञ्जन्ति सुप्रयसं^{१२} पञ्च^{१३} जनाः^{१४} ॥ 5

स नो विभावा चक्षणिर्न वस्तोरमिर्वन्दारु^{१५} वेद्यश्चनो^{१६} धात् ।

विश्वायुर्यो अमृतो मर्त्येषु पर्यभूदतिथिर्जातवेदाः^{१७} ॥

यो भानुभिर्विभावा विभात्यमिर्देविभिर्ज्ञतावाजस्रः ।

आ यो विवाय सख्या^{१८} सखिभ्यो ऽपरिहृतो^{१९} अत्यो न सन्निः^{२०} ॥

यदम एषा संमितिर्भवाति देवी देवेषु यजतां यजत्र^{२१} ।

रत्ना च यद्विभजासि^{२२} स्वधावो भागं नो अत्र वसुमन्तं^{२३} वी-

तात्^{२४} ॥

एतां ते अम उचंथानि वेधो^{२५} जुष्टानि सन्तु मनसे हृदे च ।

शक्रेम रायः सुधुरो यमं ते ऽधि श्रवो देवभक्तं दधानाः^{२६} ॥

वि पृक्षो^{२७} अमे मघवानो अश्रुर्वि सूरयो दंततो^{२८} विश्वमायुः । 1.

1) So im Anschluss an P निं । यं । दधुः १; H u. Bb न्यदधुः; desgl. B, ohne Accent. 2) Die ३ fehlt in den Mss. und ist von mir ergänzt. 3) Vgl. RV 1, 148, 1. 4) P जरितां । अभिष्टौ । 5) So die Mss.; auch P अमृणां । 6) P परिवीत इति परि. वातः । 7) Vgl. RV 10, 6, 1. 8) So corrigirt; H विभावा अये; Bb विभावा अये; desgl. B, ohne Accent; P विभावा । अये । 9) P रातंहव्या इति रात. हव्याः । 10) So mit P सुप्रयसमिति सु. प्रयसं f; die Samh. Mss. सुप्रयसं; Bb सुप्रयसं । 11) In den Samh. Mss. dies Wort ohne Accent. 12) Vgl. RV 6, 11, A. 13) P वंदायः । 14) P वेद्यः । च । नः । 15) Bb पर्यभूतः; P मर्त्येषु । उषर्भुदक्षुषः । अतः । भूतः । अतिथिः 1; vgl. RV 6, 4, 2. 16) P सख्या । 17) So im Anschluss an P अपरिहृत इत्यपरि. हृतः 1; die Samh. Mss. परिहृतो 18) Vgl. RV 10, 6, 2. 19) H यजत्र 20) P यत् । विभाजासीति वि. भाजासि । 21) Vgl. RV 10, 11, 8. 22) So im Anschluss an P वेधः 1; in H वेदः; Bb u. B ebenso, nur ohne Accent. 23) Vgl. RV 1, 73, 10. 24) So im Anschluss an P पृक्षः 1; in H प्रक्षो; Bb u. B पक्षो 25) P दंधतः ।

- सनेम वाजं^१ समिधेष्वर्यो^२ भागं देवेषु अ्रवसे दधानाः^३ ॥
 आ नो गहि सख्येभिः शिवेभिर्महान्महीभिर्हृतिभिः सरण्यन् ।
 अस्मे रयिं बहुलं संतरुचं सुवाचं भागं यशसं कृधी^४ नः^५ ॥
 कुर्मस्ता^६ आयुरजरं यदमे यथा युक्तो जातवेदो न रिष्याः ।
 अथा^७ वहासि सुमनस्यमानो भागं देवैभ्यो हविषः सुजातं^८ ॥
 हविषीव भजमानो ना^९ आभागं^{१०} देवैभ्यः शिष्यन्तुत मानुषेभ्यः ।
 त्वं देवानामसि यद्गृह्णीता सं एनान्यक्षीषितो यजीयान् ॥ १५ ॥

Die Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.

- अमे दा^{१०} दा नो अमे^{११} ऽग्निर्देदात्यं चपते^{१२}, अन्नस्य नो देह्यग्निना^{१३}
 रयिमघ्नवत्सं^{१४} समिद्युवसे वृषन्^{१५} यास्ते^{१६} ॥
 यमो नो गातुं प्रथमो विवेद^{१७} नैषा^{१८} गन्धूतिरपभर्तवा उ ।
 यथा नः पूर्वं पितरः परेयुरेनां जज्ञानाः प३थ्या^{१९} अनु स्वाः^{२०} ॥
 प्रेहि प्रेहि पथिभिः पूर्वेभिर्यथा^{२१} नः पूर्वं पितरः परेताः^{२२} ।
 उभां राजाना स्वधया मदन्ता यमं पश्यासि^{२३} वरुणं च देवम्^{२४} ॥
 अङ्गिरोभिरागहि यज्ञियेभिर्यम वैरूपैरिह मादयस्व ।

१) Vgl. RV 1, 73, 5, 2) P कृधि । 3) Vgl. RV 3, 1, 19. 4) P ते । 5) P चं ।
 6) So P; die Samh. Mss. सुजातः; vgl. RV 10, 51, 7. * 7) So im Anschluss an P
 हविषीवेति हविषि इव ।; die Samh. Mss. हविषी वा 8) P भजमानः । नः । 9) So
 im Anschluss an P आ । अभाक् ।; die Samh. Mss. आ भागं 10) Vgl. RV 3, 24, 5;
 TS 2, 2, 12, 6; Kâth. 6, 10. 11) Vgl. oben 4, 12, 2; TS 2, 2, 12, 6. 12) Vgl. RV
 5, 25, 6; Kâth. 2, 15. 13) Vgl. TS 4, 2, 3, 1; TBr 3, 11, 4; Kâth. 19, 12; 16, 10;
 Kap. S. 25, १; 32, 2; VS 11, 83. 14) Vgl. RV 1, 1, 3; TS 3, 1, 11, 1; 4, 3, 13, 5.
 15) Vgl. RV 10, 191, 1; TS 2, 6, 11, 4; 4, 4, 4, 4; Kâth. 2, 15; VS 15, 30.
 16) Wahrscheinlich zu vgl. 2, 7, 16; TS 4, 2, 9, 4; 5, 7, 7, 3; VS 13, 22; 18, 46;
 Kâth. 16, 16; 40, 13. 17) So P; die Samh. Mss. विवेद 18) P न । एषा । 19) P
 पश्याः । 20) Vgl. RV 10, 44, 2. 21) Auch P पूर्वेभिः । 22) So mit P परेता इति
 परेताः स्ताः ।; von den Samh. Mss. schreiben H u. Bb परेता; B ebenso, nur ohne
 Accerit. 23) Die Samh. Mss. पश्यासि; P पश्यामि । 24) Vgl. RV 10, 14, 7

विंवस्वन्तं हुवे यः पिता ते ऽस्मिन्यज्ञे बर्हिष्यां^१ निषद्यं ॥
 इमं यम प्रस्तरमा हि सीदाङ्गिरोभिः पितृभिः सविदानः ।
 आ त्वां मन्त्राः कविशस्तां वहन्वेना राजन्हविषा मादयस्व^३ ॥
 मातली कथ्यैयमौ अङ्गिरोभिर्वृहस्पतिर्ऋक्भिर्वावृधानंः ।
 याञ्च देवा वावृधुर्ये^५ च देवानस्वाहान्यै स्वधयान्यै मन्दन्ति^६ ॥
 परेयिवाञ्च सं प्रवतो महीरेनु बहुभ्यः पन्थामनुपस्पशानंम् ।
 वैवस्वतं संगमनं ज्ञानानाञ्च यमं राजानञ्च हविषा दुवस्य^८ ॥
 यास्ते पूषन्नावो अन्तः समुद्रे हिरण्ययीरन्तरिक्षे चरन्ति ।
 ताभिर्यासि दूञ्च्य^९, सूर्यस्य कामेन कृतः^{१०} अत्र इहमानः^{११} ॥
 शुक्रं ते अन्यद्यजतं ते अन्यत^{१२} ॥
 पूषेमा आशा अनुवेद सर्वाः सो अस्मि^{१३} अभयतमेन^{१४} मेघत^{१५} ।
 स्वस्तिदा आघृणिः^{१६} सर्ववीरो ऽप्रयुञ्जन्पुर^{१७} एतु प्रजानन्^{१८} ॥
 प्रपथे पथामंजनिष्ट पूषा प्रपथे दिवः प्रपथे पृथिव्याः ।
 उभे अभि प्रियतमे सधस्थे आ च परा च चरति प्रजानन्^{१९} ॥
 पूषा सुबन्धुर्दिव आ पृथिव्या इडस्पतिर्मघवा दस्ववर्चाः ।

1) P बर्हिषि । आ । 2) Vgl. RV 10, 14, 5; TS 2, 6, 12, 6. 3) Vgl. RV. 10, 14, 4; TS 2, 6, 12, 6. 4) P चान् । च । 5) P ववृधुः । 6) Vgl. RV 10, 14, 3; TS 2, 6, 12, 5; TBr 2, 6, 16, 2. 7) So corrigirt; die Samh. Mss. *मनुस्वशानं; P अनु-पस्वशानमित्यनु. पस्वशानं । 8) Vgl. RV 10, 14, 1; TA 6, 1, 1. 9) So die Samh. Mss. दूच्यं । 10) P कृत । 11) Vgl. RV 6, 58, 3; TBr 2, 5, 5, 5, 8, 5, 3. 12) Vgl. RV 6, 58, 1; TS 4, 1, 11, 2; TBr 2, 8, 5, 3; TA 1, 2, 4; 10, 1; 4, 5, 6; Kāth. 4, 15; 20, 15. 13) P अस्मान् । 14) P अभयतमेनेत्यभव. तमेन । 15) So alle Mss.; auch P 16) So im Anschluss an P आघृणिरित्वा. घृणिः 1; H आघृणिः; desgl. B, ohne Accent; Bb अघृणिः 17) So im Anschluss an P सर्ववीर इति सर्व. वीरः । अप्रयुञ्जित्यं प्र. युञ्जन्; die Samh. Mss. सर्ववीरः प्रयुञ्जन् 18) Vgl. RV 10, 17, 5; TBr 2, 8, 5, 3. 4, 1, 5; TA 6, 1, 1. 19) Vgl. TBr 2, 8, 5, 3.

यं देवासो अर्ददुः सूर्यायै कामेन कृतं तवसं स्वञ्चम¹ ॥

अजांश्चः पशुपां वाजपस्त्यो धियंजिन्वो² भुवने विश्वे अर्पितः ।

अष्टां पूषा शिथिरामुञ्चरीवृजत्सं चक्ष्णाणो भुवना देवं ईयति³ ॥ १६ ॥

Vgl. RV 10, 14; TS 2, 6, 12; TBr 2, 8, 5; (aindrāgnipacvādisūktakathanam); weitere Vergleichenungen s. in den Anmerkungen.

यद्देवाः देवहेडनं यद्वाचानृतमोदिम ।

आदित्यास्तस्मान्मुञ्चतर्तस्य⁴ त्वेनमामृतः⁵ ॥

देवा जीवन्काम्या यद्वाचानृतमोदिम ।

तस्मान्न इह⁶ मुञ्चत विश्वे देवाः सजोषसः⁷ ॥

ऋतेन द्यावापृथिवी ऋतेन त्वं सरस्वति ।

कृतान्नः पाह्यं हसो यत्किंचानृतमोदिम⁸ ॥

10

इन्द्रामी मित्रावरुणौ सोमो धाता बृहस्पतिः ।

ते नो मुञ्चन्त्वेनसो यत्किंचानृतमोदिम⁹ ॥

सजातशंसादुत¹⁰ जामिशंसाज्ज्यायसः शंसादुत वा क-
नीयसः ।

अनाधृष्टं¹¹ देवकृतं यदेनस्तस्माच्चमस्मान्जातवेदो मुमुग्धि¹² ॥

1) Vgl. RV 6, 58, 4; TBr 2, 8, 5, 4. 2) So im Anschluss an P धियंजिन्वं इति धियं जिन्वं: I; II u. Bb धियं जिन्वा; B जियं जिन्वा 3) Vgl. RV 6, 58, 2; TBr 2, 8, 5, 4. 4) P यत् । देवाः । 5) So die Saph. Mss.; P आदित्याः । तस्मात् । मुञ्चत । ऋतस्य । 6) So II; in Bb त्वेनमामृतः; B त्वेनमामृतः; im P तु । एनं । मां । उर्यं म । 7) So im Anschluss an P तस्मात् । नः । इह । die Saph. Mss. तस्मान्निहं 8) So corrigirt die Mss. देवाः 9) So die Saph. Mss.; P सजोषस इति स. जोषसः I; vgl. TBr 3, 7, 12, 1; TA 2, 3, 1 10) Vgl. TBr 3, 4, 12, 2; TA 2, 3, 1. 11) Dieser Vers fehlt in H u. Bb; er musste daher theils nach dem P, theils nach den verwandten Texten accentuiert werden. 12) Die Saph. Mss. सजातशंसादुत; aber P सजातशंसादुति सजातशंसात् । 13) So Bb; in II u. P ist das Wort Oxytonon. 14) Vgl. TBr 3, 7, 12, 2; TA 2, 3.

यदन्तरिक्षं पृथिवीमुत द्यां यन्मातरं पितरं वा जिहिंसिम ।
अग्निर्नस्तस्मादेनसो गार्हपत्यः प्रमुञ्चतु' दुरितानि यानि कानि
च चकृम' ॥

येन चित्तौ अर्णवान्निर्बभूव येन सूर्ये तमसो निरमोचि ।

येनेन्द्रो विश्वा अजहादरातीस्तेनाहं ज्योतिषा ज्योतिरानशानं ३.
अयाक्षि' ॥

यहैव्यमृणमहं' बभूव' धिप्य' वा संचकर जनेभ्यः ।

अग्निर्नस्तस्मादिन्द्रश्च स'विदानौ' प्रमुञ्चताम्' ८ ॥

यत्कुसीदमप्रतीतं मयेहं' येन यमस्य' निधिना' चरावः' १३ ।

एतत्तदये' अनृणो भवामि जीवन्नेव प्रति हस्तानृणानि' १५ ॥

यद्दस्ताभ्यां चकरं किल्बिषान्यक्षाणां वग्मुमं वजिघ्नमापः' १६ ।

उयं पश्याच्च' राष्ट्रभृञ्ज तान्यप्सरसामनुदत्तानृणानि' १८ ॥

उयं पश्येद्राष्ट्रभृत्किल्बिषानि' यदक्षवृत्तमनुदत्तमेतत्' २० ।

नेक्ष' अणानृणवान्नीप्समानो' यमस्य लोकैर्निधिरंजराय' २३ ॥

- 1) So mit P प्र । मुञ्चतु ।; die Samh. Mss. प्रमुञ्चतु 2) Vgl. TS 1, 8, 5, 3; TBr 3, 7, 12, 4; TA 2, 6, 2; Kāth. 9, 6; Kap. 8, 8, 10. 3) Die Samh. Mss. °रानशानायाचीत्; P आनशानः । अघाचीत् ।; vgl. TA 2, 3 ज्योतिरानशानं आचि 4) So im Anschluss an P यत् । दैव्यं । अर्णं । अहं ।; die Samh. Mss. 'यददैव्यं नृणामहं; B °नृणाम° 5) So P; in den Samh. Mss. das Verbum ohne Accent. 6) So im Anschluss an P धिप्यं ।; H द्विः स; Bb द्विः सं; desgl. B. ohne Accent. 7) So im Anschluss an P; die Samh. Mss. स'विदानौ 8) So corrigirt; die Samh. Mss. प्रमुञ्चतां; P प्र । मुचतां । 9) So corrigirt; in den Samh. Mss. कुसीद° ohne Accent; P कुसीदं । 10) Die Samh. Mss. मरह; P मया । इह । 11) So P; die Samh. Mss. यमस्य 12) P निधि-वदिति निधि. वत् 13) P चरामः । 14) P एतत् । ते । अये । 15) P प्रति । हः । तानि । अणानि ।; vgl. TS 3, 3, 8, 1; TA 2, 3. 16) So die Samh. Mss. °प अक्षाणां अवरगममित्यव. रमं । अवजिघ्नमित्यव. जिघ्नं । आपः । 17) P पश्यात्. च । 18) P संनु. दत्तानि । अणानि ।; vgl. TBr. 3, 7, 12, 3; TA 2, 4. 19) P पश्यात् । 20) So im Anschluss an P अनुदत्तमित्यव. दत्तं । एतत् ।; die Samh. Mss. °मनुदत्तमितत् 21) P नेत् । नः ।; wie TA 2, 4 नेत् 22) P अणानि । अर्णवान्मित्यव. वान् । °प्समानः । 23) So im Anschluss an P निधिरिति नि. धिः । अंजराय ।; die Samh. Mss. निधिदं अंजराय; vgl. TA 2, 4 अंधिरंजराय ।

इमं मे वरुणं श्रुधी हवमद्या च मृडय ।

त्वामवस्युराचके ॥

तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः ।

अहेइमानो वरुणेह बोध्युरुशंस मा ना आयुः प्रमोषीः ॥

उदुह्वमं वरुणं पाशमस्सदवाधमं वि मध्यमं अथाय ।

अथा वयमादित्यं व्रते तवानागसो अदितये स्याम ॥

अव ते हेडो वरुण नमोभिरव यज्ञेभिरीमहे हविर्भिः ।

क्षयन्नसंभ्यमसुर प्रचेता राजन्नेनासि शिश्नयः कृतानि ॥

त्वं नो अमे वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेडो ऽवयासिसीष्टाः ।

यजिष्ठो वह्नितमः शोभुचानो विश्वा द्वेषासि प्रमुमुग्ध्यस्मत् ॥

स त्वं नो अमे ऽवमो भवोती नैदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ ।

अवयस्व नो वरुणं रराणो वीहिं मृडीकं सुहवो न एधि ॥

संकमुको विकमुको निर्चर्तो यश्च निस्वनः ॥

ते ऽसद्यक्षममनागसो दूरादूरमचीचतम् ॥

निर्यक्षममचीचते कृत्यां निर्चर्ति चकार ।

1) Vgl. RV 1, 25, 19; TS 2, 1, 11, 6 u. 5.; TBr 3. 7. 11, 3. 12, 6; TA 2, 4, 4 u. 6.; Kâth. 4, 16; 11, 12 u. 5.; VS 21, 1. 2) Vgl. RV 1, 24, 11; TS 2, 1, 11, 6 u. 5.; TBr 2, 8, 1. 6; 3, 7, 11, 3. 12, 6; TA 2, 4 u. 5.; Kâth. 4, 16; 11, 13 u. 5.; VS 13, 49; 21, 2. 3) Vgl. RV 1, 24, 15; TS 1, 5, 11, 3; 2, 5, 12, 1 u. 5.; TBr 2, 7, 16, 4. 8. 1, 6; Kâth. 3, 8; 16, 8 u. 5.; Kap. S. 2, 15; 32, 1; VS 12. 12. 4) Vgl. RV 1, 24, 14; TS 1, 5, 11, 3; 2, 5, 12, 1 u. 5.; TBr 2, 7, 16, 4. 8, 1. 6; TA 2, 4, 4; Kâth. 40, 11. 5) Vgl. RV 4, 1, 4; TS 2, 5, 12, 3; TBr 3. 7. 11, 3. 12, 6; TA 2, 4, 4; 4, 20, 3; Kâth. 34, 19 a. E.; VS 21, 3. 6) B णो 7) Vgl. RV 4, 1, 5; TS 2, 5, 12, 3; Kâth. 34, 19; Kap. S. 48, 1; VS 21. 4. 8) So Bb; auch P निर्चर्त इति निः-चर्तः 1; B निर्चर्तो; TA 2, 4 निर्चर्तो 9) Die Samh. Mss. निस्वनः; P निस्वन इति निः-चनः 1; TA 2, 4 निस्वनः 10) Die Samh. Mss. ते सद्यक्षममनागसो; P ते। सद्यक्ष। सद्यक्षम्। सनागम्। 11) P दूरात्। दूरं। अचीचरत् 1; vgl. TA 2, 4 अचीचत् 12) So die Samh. Mss. निर्यक्षममचीचते कृत्यां; निः। यक्षं। अचीचत्। इः कृत्यामितीः कृत्यां 1; 5. TA 2, 4 निर्यक्षममचीचते कृत्याम्

तेन यो ऽस्मत्समृच्छति¹ तमस्मै प्रसुवामसि² ॥

दुःशंसानुशंसाभ्यां³ घनेनानुघनेन⁴ च ।

तेन यो ऽस्मत्समृच्छति⁵ तमस्मै प्रसुवामसि ॥

सं वर्चसा पयसा सं तनूभिर्गन्महि मनसा सं शिवेन ।

त्वष्टा सुदचो विदधातु रायौ ऽनु नो मारुतं तद्वो यद्विरिष्टम्⁶ ॥१७॥ 5.

⁷Vgl. TA 2, 3 u. 4; Weiteres s. in den Anmerkungen.

शुची वो हव्या मरुतः शुचीनां शुचिं हिनोम्यध्वरं शुचिभ्यः ।

ऋतेन सत्यमृतसापं⁷ आयञ्शुचिजन्मानः⁸ शुचयः पावकाः⁹ ॥

या वः शर्म शशमानाय सन्ति¹⁰ ॥

असेष्वा मरुतः खादयो वो वक्षःसु रुक्मा उपशिञ्चियाणाः । 10

विं विद्युतो न वृष्टिभी रुचानां¹¹ अनु स्वधामायुधैर्यद्धमानाः¹² ॥

ऋष्टयो वो मरुतो अमयोरधि¹³ ॥

इमे त्रं मरुतो रामयन्तीमे सहः सहसा¹⁴ आनमन्ति ।

इमे शंसं वनुष्यतो निपान्ति गुरु द्वेषो अररुषे दधन्ति¹⁵ ॥

अरा इवेदं चरमा¹⁶ अहेव¹⁷ प्र प्रजायन्ते अकवा¹⁸ महोभिः । 15

पृष्णेः पुत्रा उपमासो रभिष्ठाः स्वया मत्या मरुतः संमिमिषुः¹⁹ ॥

1) Die Samh. Mss. समृत्सतां; P यः। अस्मत्। मरुत्सात्। तं। TA 2, 4 समृच्छति 2) Vgl. TA 2, 4; die Samh. Mss. त्वमं 3) So im Anschluss an P दुः शंसानुशंसाम्भ्यामिति दुः शंसं अनुशंसाम्भ्यां; die Samh. Mss. दुः शंसानुशंसाम्भ्यां 4) Bb धनेनानुघनेन; P घनेन। अनुघनेनानुघनेन। 5) Die Samh. Mss. समृत्सतां; in P nur तेन। यः।; das Weitere weggelassen; cf. oben. 6) Vgl. TS 1, 4, 44, 1; TA 2, 4, 8; Kāth. 4, 12; Kapf. S. 3, 10; VS 2, 24; 8, 14. 16. 7) P ऋतसाप ररुत. सापः। 8) P आयन्। 9) Vgl. RV 7, 56, 12; TBr 2, 8, 5, 5. 10) Vgl. RV 1, 85, 12; TS 1, 5, 11, 5; 3, 1, 11, 1; 3, 14, 4; TBr 2, 8, 5, 6; Kāth. 8, 17; 21, 13. 11) So im Anschluss an P रुचानां।; die Samh. Mss. रुचानां 12) Vgl. RV 7, 56, 13; TBr 2, 8, 5, 5. 13) Vgl. RV 5, 57, 6. 14) P सहसः। 15) Vgl. RV 7, 56, 19; TBr 2, 8, 5, 6. 16) So mit P अरा इवेदं चरमाः। इव। इत्। अचरमाः।; die Samh. Mss. अरा इवेदं चरमाः 17) P अहेवैत्वाहा. इव। 18) P अकवाः। 19) Vgl. RV 5, 58, 5; TBr 2, 8, 5, 7.

अग्नीषोमा इमं युवमेतानि ॥

अग्नीषोमा यो अद्य वामिदं वचः सपर्यति ।

तस्मै धत्तं सुवीर्यं गवां पौषं स्वम्ब्यम् ॥

आन्यं दिवो मातरिश्वा जभारामथादन्यं परि श्येनो अद्रेः ।

अग्नीषोमा ब्रह्मणा वावृधानोरुं गज्ञाय चक्रथुरु लोकम्^२ ॥

5 अग्नीषोमा य आहुतिं यो वां दांशाङ्गविष्कृतिम् ।

सं प्रजया सुवीर्यं विश्वमायुर्व्यूध्रवत्^३ ॥

अग्नीषोमा हविषः प्रस्थितस्य वीतं हर्यतं वृषणा जुषेथाम् ।

सुशर्माणा स्ववसा हि भूतमथा धत्तं यजज्ञानाय शंयोः^४ ॥

आ चर्षणिप्रां वृषभो जनानां राजा कृष्टीनां पुरुहूत इन्द्रः^५ ।

10 स्तुतः श्रवस्यन्नवसोपं मद्रिग्युक्ता हरी वृषणायाह्यर्वाक्^६ ॥

विवेष यन्मा धिषणा जजान^७ ॥

तं सग्नीचीरुतयो^८ वृष्यानि पौस्यानि नियुतः सञ्चुरिन्द्रम् ।

रुमुद्रं न सिन्धव उक्थन्पुष्पा उरुव्यचसं गिरा^९ आविशन्ति^{१०} ॥

सत्यमित्तन्न^{११} त्वावं अङ्ग्यो ऽस्तीन्द्र देवो न मर्यो ज्यायान् ।

15 अहन्नहिं परिशयानमर्णो ऽवांसुजो अपो अछा समुद्रम्^{१२} ॥

प्रसंसाहिषे पुरुहूत शंचून^{१३} ॥

1) So mit P स्वम्ब्यमिति सु. चम्ब्यम् 1; H u. Bb स्वम्ब्यं; desgl. B, ohne Accent; vgl. RV 1, 93, 2; TBr 2, 8, 7, 9. 2) Vgl. RV 1, 93, 6; TS 2, 3, 14, 2; Kâth. 4, 16. 3) E सं; P सं; 4) Vgl. RV 1, 93, 3; TBr 2, 8, 7, 10. 5) P चय। 6) Vgl. RV 1, 93, 7; TBr 2, 8, 7, 10; TS 2, 3, 14, 2. 7) So mit P पुरुहूत इति पुरु. हूतः 1; H पुरुहूतमित्तन्नः; Bb पुरुहूतमित्तन्नः; desgl. B, ohne Accent. 8) P अवांसुजो। चवसा। उप। 9) P अर्वाङ्गि; vgl. RV 1, 177, 1; TBr 2, 4, 3, 11; Kâth. 38, 7. 10) Vgl. RV 3, 32, 14; TS 2, 6, 12, 3; 2, 5, 12, 5; TBr 2, 6, 9, 1; Kâth. 8, 16; 38, 7. 11) So mit P सग्नीची.। जगतयः 1; die Samh. Mss. सग्नीचीरुतयो 12) P गिरा. 13) Vgl. RV 6, 36, 3; TBr 2, 4, 5, 2, 6, 9, 1. 14) So im Anschluss an P सत्यम्। इत्। तत्। 15) die Samh. Mss. सत्यमित्तन्नं 15) Vgl. RV 6, 30, 4; TBr 2, 6, 9, 1. 16) Vgl. RV 10, 180, 1; TS 3, 4, 11, 4; TBr 2, 6, 9, 1; 3, 5, 7, 4; Kâth. 38, 7; 10, 12.

सं शैवृधमधिधा द्युन्नमस्मे महि स्रुचं जनाषाडिन्द्र तथ्यम् ।

रक्षा च नो मघोन्नः पाहि सूरिनाये च नः स्वपत्या^१ इषे धाः^२ ॥

॥ १८ ॥ Vgl. TBr 2, 8, 5 u. 7; Weiteres s. in den Anmerkungen.

॥ इति^३ खिलकाराडे चतुर्दशः प्रपाठकः ॥

१) P स्वपत्या इति सु. चपत्ये । २) Vgl. RV 1, 54, 11; TBr 2, 6, 9, 1; Kâth. 38, 7 a. E. ३) Das इति fehlt in den Mss.

इति मैत्रायणीयसंहितायां खिलकाराडं समाप्तम् ॥

Verzeichniss

der in der Mâtr.-Samhitâ enthaltenen Vers- und Capitel-Anfänge, nebst Angabe
der zu vergleichenden Stellen aus den verwandten Texten

- aśeshv â marutaḥ khâdaye 4, 11, 18; RV 7, 56, 13; TB 2, 8, 5, 5.
 aḥomucâ vṛshabhâ 4, 14, 6; TB 2, 8, 4, 6.
 aḥomuce prabhareṃâ 1, 12, 3; Kâṭh. 8, 16; TS 1, 6, 12, 3; 2, 5, 12, 5.
 akṣiptaḥ vâ idam âsîd 3, 7, 1.
 akraṇ karma karmaketaḥ 1, 10, 2; Kâṭh. 9, 4; Kap. S. 8, 7; TS 1, 8, 3; VS 3, 47.
 akrandad agniḥ stanayann 2, 7, 8; (2, 7, 9, 10; 3, 2, 2; 4, 10, 2); RV 10, 45, 1; Kâṭh. 16, 8, 9, 10; 19, 11, 12; Kap. S. 32, 1 u. 2; 25, 1; TS 1, 3, 14, 2; 4, 2, 1, 2, 2, 2; 5, 2, 1, 2, 2, 3; VS 12, 6, 21, 33.
 aksham amîmadanta hy 1, 10, 3; RV 1, 82, 2; Kâṭh. 9, 6; VS 3, 51; SV 1, 415. TS 1, 8, 5, 2;
 aganma mahâ namasâ yavishṭaḥ 2, 13, 5; RV 7, 12, 1; Kâṭh. 39, 13; TB 3, 11, 6, 3; SV 2, 654.
 agnaye ḥomuce 3, 5, II; Kâṭh. 5, 5, 19; TS 7, 5, 22.
 agnaye kuṭarûn 3, 14, 4; VS 24, 23.
 agnaye gâyatrayâ 3, 15, 10; Kâṭh. 5, 5, 10; VS 29, 60.
 agnaye jâtâvedase 2, 1, 3.
 agnaye `nikavate 3, 13, 14; Kâṭh. 9, 3; 5, 8, 3; Kap. S. 8, 8; TS 1, 8, 1; VS 24, 16; 29, 59.
 agnaye pathikrite 2, 1, 10; Kâṭh. 10, 5; TS 1, 1, 1.
 agnaye bhagine 1, 4, 15.
 agnaye rakshoghne 2, 1, II.
 agnaye vasumate 2, 2, 6.
 agnaye vâicvânarâya 2, 1, 2. Kâṭh. 10, 3; 10, 4.
 agnaye svâbâ 2, 6, II; 3, 12, 2; 3, 12, 7; Kâṭh. 5, 1, 5; 5, 1, II; TS 7, 1, 14; VS 22, 6.
 agnâ agniḥ carati pravishṭâ 1, 2, 7; Kâṭh. 3, 4; TS 1, 3, 7, 2; VS 5, 4; AV 4, 39, 9.
 agnâ âyâhi vitaye 4, 10, 2; (3, 1, 6); Kâṭh. 16, 1; 19, 5; 20, 14; 26, 11; Kap. S. 30, 3; TS 2, 5, 7, 3, 8, 1; 5, 1, 5, 8, 5, 5, 5; TB 3, 5, 2, 1; SV 1, 1; 2, 10.
 agnâ âyûshî pavasâ 1, 3, 31; 1, 5, 1; (1, 6, 1; 1, 7, 4; 3, 11, 10; 1, 10, 1, 2; 4, 12, 1); RV 9, 66, 19; Kâṭh. 4, 11; 11, 13; 19, 14; 31, 2; 38, 2; Kap. S. 3, 9; 8, 5; TS 1, 3, 14, 7, 4, 29, 1, 5, 5, 2, 6, 6, 2; TB 2, 6, 3, 4; TA 2, 5, 1; VS 19, 38; 35, 16; SV 2, 814-868.

- agnā indraç ca dâçushô 4, 12, 6; RV 3, 25, 4.
- agnā yo martyo duvo 4, 10, 2; RV 6, 14, 1; Kâth. 20, 14.
- agnāvishñû mahi tad vâñ 4, 11, 2; Kâth. 4, 16; TS 1, 8, 22; 2, 5, 12, 1; AV 7, 29, 1.
- agnāvishñû mahi dhânû 4, 10, 1; (1, 11, 2); Kâth. 4, 16; TS 1, 8, 22, 1; 2, 5, 12, 1; AV 7, 29, 2.
- agnāvishñû sajosahasemâ 4, 10, 1; (4, 11, 2); TS 1, 7, 1; 5, 7, 3, 3; TB 3, 11, 3.
- agnih prajâm bahulâm 3, 11, 10; Kâth. 38, 2; TB 2, 6, 3, 5.
- agnih pratnema manmanâ 4, 10, 1; (1, 10, 5); RV 8, 14, 12; Kâth. 2, 14; TB 3, 5, 6, 1; SV 2, 1061.
- agnih prathamô vasubhir no avyât 4, 12, 2; Kâth. 10, 12; TS 2, 1, 11, 2.
- agnih prâtah savanât 1, 3, 36; (4, 7, 7; 4, 14, 9); Kâth. 30, 6, 7; TS 3, 1, 9, 1 (— ne); AV 6, 47, 1.
- agnih çucivratatamañ 1, 5, 1; (1, 10, 1, 2); RV 8, 41, 11; Kâth. 19, 14; 40, 14; TS 1, 3, 14, 8, 5, 5, 3.
- agnih yunajmi çavasâ 2, 13, 3; (3, 1, 4); Kâth. 18, 15; 22, 1; 35, 2; Kap. S. 29, 4; 48, 3; TS 1, 7, 13; 5, 1, 10, 1; VS 18, 51.
- agnih vah pûrvyam girâ 2, 13, 7; (4, 11, 2); RV 8, 31, 14; Kâth. 11, 12; TS 1, 8, 22, 3.
- agnih vâ ete citim çivate 1, 5, 13.
- agnih vâi devâ vibhrâjanî 1, 6, 4.
- agnih vâi çrshîem 1, 6, 8; Kâth. 8, 11; Kap. S. 7, 8.
- agnih çuditiç sudraçî 4, 13, 5; RV 3, 17, 4; Kâth. 18, 21; TB 3, 6, 9, 1.
- agnih stomena bodhaya 4, 10, 1; (4, 10, 2); RV 5, 14, 1; Kâth. 14, 20, 14; TS 4, 1, 11, 4; VS 22, 15.
- agnih hotâram upa ta huve 1, 4, 1; (1, 4, 5); TS (iha tam huve) 1, 5, 10, 3, 6, 8, 3.
- agnih hotâram manye 2, 13, 8; RV 1, 127, 1; Kâth. 2, 11; 26, 11; 39, 15; TS 4, 1, 4, 8; VS 15, 47; AV 20, 67, 3; SV 1, 465; 2, 1163; Nir. 6, 8.
- agnim jyôtir nicâyya 3, 1, 1; Kâth. 16, 1.
- agnim tam manye yo vasur 2, 13, 7; RV 3, 6, 1, Kâth. 39, 14; VS 15, 41; SV 1, 429; 2, 1087.
- agnim dûtav çnimaha 4, 10, 2; RV 1, 12, 1; Kâth. 20, 14; TS 2, 5, 8, 5; 5, 5, 6, 1; TB 3, 5, 2, 3; SV 1, 3; 2, 40; AV 20, 101, 1.
- agninâgniç çmidhyate 4, 10, 2; (4, 10, 3); RV 1, 12, 6; Kâth. 15, 12; 20, 14; 34, 19; Kap. S. 7, 6; 18, 1; TS 1, 4, 46, 3; 3, 5, 11, 5; 5, 5, 6, 1; TB 2, 7, 12, 3; SV 2, 191.
- agninâ rayim açnavat 1, 10, 1; (1, 14, 16); RV 1, 1, 3; TS 3, 1, 11, 1; 4, 3, 15, 5.
- agninâ vâi mukhena 3, 9, 7.
- agnibhyah || iti 3, 1, 10.
- agnim agniç havimabhî 4, 10, 1; RV 1, 12, 2; TS 1, 3, 13, 8; SV 2, 141; AV 20, 101, 2.
- agnim adya hotâram 4, 13, 9; TB 3, 6, 15; VS 21, 59; 28, 23.
- agnim îde purohitav 4, 10, 5; RV 1, 1, 1; Kâth. 2, 14; TS 4, 3, 13, 3; Nir. 7, 15.
- agnir asni janmanâ 4, 12, 5; RV 3, 26, 7; VS 18, 66; Nir. 14, 2.
- agnir ukthe purohito 4, 12, 1; RV 8, 27, 1; Kâth. 10, 13; SV 1, 48.
- agnir çrshih pavamânañ 1, 5, 1; RV 9, 66, 20; VS 26, 9; TA 2, 5, 2; VS 26, 9.
- agnir çkâksharâm 1, 11, 10; Kâth. 14, 4; TS 1, 7, 11; VS 9, 31.
- agnir jâto arocata 4, 10, 2; RV 5, 14, 4.
- agnir dadâti satpatiç 4, 11, 1; RV 5, 25, 6; Kâth. 2, 15.
- agnir mûrdhâ divah kakut 1, 5, 1; (1, 5,

5. 8); 1, 7, 4; 4, 10, 1); RV 8, 44, 16; Kâth. 6, 9; 7, 4, 5; 9, 2; 12, 14; 20, 14; 20, 15; 39, 14; 40, 14; Kap. S. 4, 8; 5, 3, 4; TS 1, 5, 5, 1, 4, 1; 4, 4, 1; TB 3, 5, 7, 1, 1, 3, 3, 12, 3, 1; VS 3, 12; 13, 14; 15, 27; SV 1, 27; 2, 882.*
- agnir yajurbhîḥ savitâ 1, 9, 2; Kâth. 9, 10; TA 3, 8.
- agnîr vâ utsidant 1, 7, 3; Kâth. 9, 1; Kap. S. 8, 4.
- agnîr vṛtrâni janghanad 4, 10, 1; (1, 10, 2; 4, 10, 5; 4, 11, 2; 4, 13, 5); RV 6, 16, 34; Kâth. 2, 14; 20, 11; TS 4, 3, 13, 1; 5, 5, 6, 1; TB 3, 5, 6, 1; VS 33, 9; SV 1, 4; 2, 746.
- agnîr hotâ grhapatîḥ 1, 13, 10; RV 6, 15, 13; TB 3, 5, 12, 1.
- agnîr hotâ no adhvare 4, 13, 4; RV 4, 15, 1; Kâth. 16, 12; 38, 12; TB 3, 6, 4, 1.
- agnîr hotâ nyasidat 1, 11, 1; RV 5, 1, 6; Kâth. 2, 15; 7, 16; TB 1, 3, 11, 1.
- agnîç ca gharmaç cârkaç ca 2 II, 6.
- agnîç ca gharmaç cety 3, 4, 2; VS 18, 22.
- agnîshṭomam agne jyotîshṭomam 4, 4, 10.
- agnîshvâtâtîḥ pitavâ eha 1, 10, 6; RV 10, 15, 11; Kâth. 21, 14; TS 2, 6, 12, 2; VS 19, 59; AV 18, 3, 41.
- agnîshvâtâtâ rtâvṛdhaḥ 1, 10, 6; Kâth. 21, 14.
- agnîshvâtân rtumatô 4, 10, 6; Kâth. 21, 14; TS 2, 6, 16, 1; VS 19, 61.
- agnîs tîgmena çocîshâ 2, 10, 2; (3, 3, 7); RV 6, 16, 28; Kâth. 18, 1; Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 1, 5; TB 1, 5, 5, 1; VS 17, 16; SV 1, 22.
- agnîs tuviçravastamam 1, 11, 1; RV 5, 25, 5; Kâth. 2, 15.
- agnî rakshâsi sodhati 1, 11, 5; Kâth. 2, 14; 15, 12; TB 2, 4, 1, 6; AV 8, 3, 26.
- agnîshomâ imaw su me 1, 5, 1; (4, 14, 18); RV 1, 93, 1; Kâth. 4, 10; TS 2, 3, 14, 2.
- agnîshomâ ya âhûtiw 1, 14, 18; RV 1, 93, 3; TB 2, 8, 7, 10.
- agnîshomâ yo adya vâm 4, 14, 18; RV 1, 93, 2; TB 2, 8, 7, 9.
- agnîshomâ savedasâ 4, 10, 1; RV 1, 93, 9; Kâth. 4, 16. TS 2, 3, 14, 1; TB 3, 5, 7, 2.
- agnîshomâ havishah 4, 11, 18; RV 1, 93, 7; TS 2, 3, 14, 2; TB 2, 8, 7, 10.
- agnîshomîyam ekâdaçakapâlam 2, 1, 4.*
- agne aigirah çatam te 1, 7, 1; (2, 7, 8), Kâth. 16, 8; 19, 11; 22, 12; TS 4, 2, 1, 2; VS 12, 8.
- agne achâ vadeha nah 1, 11, 1; RV 10, 141, 1; Kâth. 14, 2; TS 1, 7, 10, 2; VS 3, 28; AV 3, 20, 2.
- agneç pakshatîr 3, 15, 4; Kâth. 5, 3, 11; TS 5, 7, 21; VS 11, 4.
- agneç purîsham asy apso nâma 2, 8, 7; Kap. S. 25, 10; TS 4, 3, 4, 2.
- agne cârur vibhrtâ oshadhîshv 3, 1, 5; Kâth. 19, 5.
- agne cyavasva swan anu prayâhy 2, 12, 4.
- agne jâtân prapudâ nah sapatnân 2, 8, 7; (3, 2, 10); Kâth. 17, 6; 21, 2; Kap. S. 26, 5; 32, 17; TS 4, 3, 12; VS 15, 1; TA 2, 5, 7; AV 7, 31, 1.
- agne tam adyâçvam nâ 1, 10, 3; 2, 13, 8; (3, 3, 9; 4, 10, 2); RV 4, 10, 1; TS 4, 4, 4, 7; 5, 7, 4, 1; VS 15, 44; 17, 77; SV 1, 434; 2, 1127.
- agne tava çravo vayo 2, 7, 14; (3, 2, 5); Kâth. 16, 14; 20, 4; Kap. S. 25, 5; TS 4, 2, 7, 2, 5, 2, 6; VS 12, 106; SV 2, 1166.
- agne trî te vâjînâ 2, 4, 4; RV 3, 20, 2; TS 2, 4, 11, 2; 3, 2, 11, 1.
- agne tvaw su jâgrhi vgl. kâmo havîshâm.
- agne tvam no antamah 2, 13, 8; (1, 5, 3, 10); RV 3, 24, 1; Kâth. 7, 1, 8; Kap. S. 5, 1; TS 1, 5, 6, 2; 4, 4, 4, 6; VS 3, 25; 15, 48; 25, 47; SV 1, 448; 2, 457.

- agne tvam pàrayâ 4, 16, 1; (4, 14, 3); RV 1, 189, 2; TS 1, 1, 11, 4; TB 2, 8, 2, 5; TA 10, 2, 1.
- agne tvam asmad yuyodhy 4, 14, 3; RV 1, 189, 3; TB 2, 8, 2, 4.
- agne dâ dâçusha rayi 4, 12, 2; (4, 14, 16; agne dâ); RV 3, 24, 5; Kâth. 6, 10; TS 2, 2, 12, 6.
- agne divo arnam achâ 2, 7, 11; RV 3, 22, 3; Kâth. 16, 11; Kap. S. 25, 2; TS 4, 2, 4, 2; VS 12, 49.
- agne dhâmâni tava jâtavedo 2, 13, 11.
- agne naya supathâ râye 1, 2, 13; (4, 10, 2; 4, 14, 3); RV 1, 189, 1; Kâth. 3, 1, 6, 10; Kap. S. 2, 8; TS 1, 1, 14, 3, 4, 43, 1; 4, 2, 11, 3; TB 2, 8, 2, 3; TA 1, 8, 8; Çat.Br. 14, 8, 3, 1.
- agne pavaśva svapâ 1, 5, 1; RV 9, 66, 21; Kâth. 7, 16; 19, 14; TS 1, 3, 14, 8, 5, 5, 2, 6, 6, 2; TB 2, 6, 3, 4; TA 2, 5, 1; VS 8, 38; SV 2, 870.
- agne pāvaka rocishâ 1, 5, 1; (2, 10, 1; 4, 10, 1); RV 5, 26, 1; Kâth. 17, 17; 19, 14; Kap. S. 28, 1; TS 1, 3, 14, 8, 5, 5, 3; 4, 6, 1, 2; VS 17, 8; SV 2, 871.
- agne purishyâdhipâ 2, 7, 11; TS 4, 2, 5, 1.
- agne prâhi prathamō 2, 10, 6; Kâth. 18, 4; 21, 9; Kap. S. 28, 4; TS 4, 6, 5, 2; 5, 4, 7, 1; VS 17, 69; AV 4, 14, 5.
- agne bādhasva vi mrdho 4, 11, 2; RV 10, 98, 12; Kâth. 2, 15; TB 2, 5, 8, 11.
- agne bhann ushasâm 2, 7, 8; (3, 2, 1; 4, 10, 2); Kâth. 16, 8; 19, 11; Kap. S. 32, 1; TS 4, 2, 1, 4.
- agne bharanta cittibhir (3, 2, 2; 3, 3, 8); Kâth. 19, 12; Kap. S. 32, 2.
- agne 'bhyāvartinn abhi mâ 1, 7, 1; (2, 7, 8); Kâth. 16, 8; 19, 11; 22, 12; TS 4, 2, 1, 2; VS 12, 7.
- agne yajñam 4, 10, 3; RV 1, 1, 4; Kâth. 2, 14; TS 4, 1, 11, 1.
- agne yañ çukra yac çandra 2, 7, 14.
- agne yat te divi varcaḥ 2, 7, 11; RV 3, 22, 2; Kâth. 16, 11, 14; Kap. S. 25, 2; TS 4, 2, 4, 2; VS 12, 48.
- agne yad adya 4, 10, 1; (4, 10, 4; 4, 13, 7); RV 6, 15, 14; TS 4, 3, 13, 4; TB 3, 5, 7, 6, 6, 12, 2.
- agne yâhi dūtyam 4, 14, 11; RV 7, 9, 5; TB 2, 8, 6, 4.
- agne yukshvâ hi ye 2, 7, 17; (3, 4, 5); RV 6, 16, 43; Kâth. 22, 5, 6; TS 4, 2, 9, 5, 5, 5, 3, 2; VS 13, 36; SV 1, 25; 2, 733.
- agne rakshâ ṇo ahasaḥ 4, 10, 1; RV 7, 15, 13; Kâth. 2, 14; TB 2, 4, 1, 6; SV 1, 24.
- agner anikam apa âviveça 1, 3, 39; Kâth. 4, 13; 29, 3; Kap. S. 3, 11; TS 1, 4, 45, 1.
- agner âyur asi 2, 3, 4; Kâth. 11, 7.
- agner janitram asi 1, 2, 7; VS 5, 2.
- agner bhâgo 'si 2, 8, 5; Kâth. 21, 1; TS 4, 3, 9, 1.
- agner manve prathamasyâmrtaṇā 3, 16, 5; Kâth. 22, 15; TS 4, 7, 15; AV 4, 23, 1.
- agner vâi bhâgaḥ punasādheyam 1, 7, 2; Kâth. 8, 15; Kap. S. 8, 3.
- agner vâi hotra 1, 10, 2.
- agne vâjasya gomutâ (— taḥ) 2, 13, 8; (4, 12, 5); RV 1, 79, 4; Kâth. 39, 15; TS 4, 4, 4, 5; VS 15, 35; SV 1, 99; 2, 911.
- agne viçvebhiḥ svanika 4, 10, 4; RV 6, 15, 16; Kâth. 15, 12; TS 3, 5, 11, 2.
- agne vratapate vratam carishyâmi 4, 9, 24; VS 1, 5.
- agne vratapate vratam acârsham 4, 9, 26; VS 2, 28.
- agne çakema te vaya 4, 11, 2; RV 3, 27, 3; Kâth. 40, 14; TB 2, 4, 2, 5.
- agne çardha mahate 4, 11, 1; Kâth. 2, 15; TB 2, 4, 1, 1, 5, 2, 4; VS 33, 12; AV 7, 70, 10.
- agne sa ksheshad rtaṇâ 4, 14, 15; RV 6, 3, 1.

- agne atonam manâmahe 4, 10, 2; RV 5, 13, 2; Kâth. 20, 14; TS 5, 5, 6, 1; SV 2, 755.
- agne svâhâ kṛpuhi 2, 12, 6; Kâth. 18, 17; TS 4, 7, 8, 3; VS 27, 22; AV 5, 27, 12.
- aghorebhyo atha ghorebhyo 2, 9, 10; TA 10, 45.
- aṅgirobhir â gahi 4, 14, 16; RV 10, 14, 5; TS 2, 6, 12, 6; AV 18, 1, 59.
- angârî âtmânam bhishajā 3, 11, 9.
- acittî yac cakrîmâ 4, 10, 3; RV 4, 54, 3; TS 4, 1, 11, 1.
- achâ giro matayo 4, 14, 3; RV 7, 10, 3; TB 2, 8, 2, 4.
- ajasram indum arusham bhurayum 2, 7, 17; Kâth. 16, 17; TS 4, 2, 10, 2; VS 13, 43.
- ajâçvaḥ paçupâ 4, 14, 16; RV 6, 58, 2; TB 2, 8, 5, 4.
- ajushanta maruto yajñam 2, 13, 22.
- ajo hy agner ajanishṭa çokât 2, 7, 17; Kâth. 16, 17; Kap. S. 25, 8; TS 4, 2, 10, 4; AV 4, 14, 1.
- añjanti tvâm adhvare 4, 13, 1; RV 3, 8, 1; Kâth. 15, 12; TB 3, 6, 1, 1; Nir. 8, 18.
- añjanti yam prathayanto 4, 9, 3; RV 5, 43, 7; TA 4, 5, 2.
- ati niho ati sridho 2, 12, 5; Kâth. 18, 16; Kap. S. 29, 4; TS 4, 1, 7, 2; VS 27, 6. AV 2, 6, 5 (nido).
- atividdhâ vithureṇâ 3, 8, 3; (4, 12, 5); RV 8, 96, 2; Kâth. 9, 19.
- ati viçvâḥ parishṭhâs 2, 7, 13; (4, 14, 6); RV 10, 97, 10; Kâth. 16, 13; Kap. S. 25, 4; TS 4, 2, 6, 3; TB 2, 8, 4, 8; VS 12, 84.
- atisargam dadato 2, 13, 22; Kâth. 40, 12.
- ato vayam antamebhir 4, 11, 3; RV 1, 165, 5; Kâth. 9, 18.
- aty anyân agâṃ 1, 2, 14; Kâth. 3, 2; TS 1, 3, 5; VS 5, 42.
- atyâso na ye marutaḥ 4, 10, 5; RV 7, 56, 16; TS 4, 3, 13, 7.
- atra pitaro mâdayadhvam 1, 10, 3, 1, 10, 19; VS 2, 31.
- atrâha gor amanvata 2, 13, 6; RV 1, 84, 15; Kâth. 39, 11; TB 1, 5, 8, 1; SV 1, 147; 2, 265; AV 20, 41, 3; Nir. 4, 25.
- atho ye asya satvâna 2, 9, 2.
- athâita ṛtugrahâh 4, 6, 7.
- athâitad trishayukta 4, 3, 7.
- athâitad vâtsapram 3, 2, 2; Kâth. 19, 12; Kap. S. 32, 2.
- athâitâ âpriyaḥ 3, 9, 6.
- athâitâḥ pañcapañcinâḥ 3, 5, 2.
- athâitâḥ stomabhâgâ 3, 3, 1.
- athâitâni câturmâsyâni 4, 3, 3.
- athâitâni pârihâni 4, 4, 5.
- athâitâ nâirṛts 3, 2, 4; Kâth. 20, 2; Kap. S. 32, 4.
- athâitâ viçvajyotiṣa 3, 2, 7.
- athâite 'tigrâhyâ 1, 11, 9; 4, 7, 3; Kâth. 14, 9; 29, 7; Kap. S. 46, 2.
- athâite ratninaḥ 4, 3, 8.
- athâishâ chandaçcitiç 3, 3, 2.
- athâisho agnaye vâiçvânarâya 3, 3, 10.
- athâisho 'dâbhyo 4, 7, 7.
- athâisho 'çvaḥ pratigrhyate 2, 3, 3.
- adabdhebbih savitaḥ 1, 3, 27; RV 6, 71, 3; Kâth. 4, 90; Kap. S. 3, 8; TS 1, 4, 24, 1; TB 2, 4, 4, 7; VS 33, 69, 84.
- aditiḥ paçam praemumoktv 1, 2, 15; Kâth. 30, 8; TS 3, 1, 4, 4.
- aditir dyâur aditir 4, 14, 4; RV 1, 89, 10; TA 1, 13, 2; VS 25, 23; AV 7, 6, 1; Nir. 4, 23.
- adidyutat sv apâko 4, 14, 15; RV 6, 11, 4.
- adçrann asya ketavo 1, 3, 83; RV 19, 50, 3; Kâth. 4, 11; Kap. S. 3, 9; VS 8, 40; AV 13, 2, 18; 20, 47, 15.

adbhyaḥ kshīra^o vyapābat 3, 11, 6; Kâth. 38, 1; TB 2, 6, 2, 2; VS 19, 73.

adbhyaḥ sambhṛtaḥ pṛthivya 2, 7, 15; Kâth. 39, 2; TA 3, 13; 10, 1, 3; VS 31, 17.

adbhyaḥ soma^o vyapībat 3, 11, 6.

adyā devā uditā 4, 14, 4; RV 1, 115, 6; TB 2, 8, 7, 2; VS 33, 42.

adha sinā te vanaspatā 2, 7, 16.

adhā hotā nyasīdo 4, 13, 8; RV 6, 1, 2; Kâth. 18, 20; TB 3, 6, 10, 1.

adhā hy agne krator 2, 13, 8; (2, 13, 8 a. E.; 4, 10, 2); RV 4, 10, 2; Kâth. 20, 14; TS 4, 4, 4, 7; VS 15, 45; SV 2, 1128.

adhyavocad adhivaktā 2, 9, 2; Kâth. 17, 11; Kap. S. 27, 1; TS 4, 5, 1, 2; VS 16, 5.

adhriḡuḥ ca vipāpaḥ ca 4, 13, 4.

adhvaryavo yo drbhīkam 4, 14, 5; RV 2, 14, 3.

anamivāsā īdayā 4, 10, 2; (4, 12, 6 anamīvasah); RV 3, 59, 3; TB 2, 8, 7, 4.

anavaḥ te rāṣam 4, 12, 2; RV 5, 31, 4; Kâth. 8, 16; TS 1, 6, 12, 6; TB 2, 8, 4, 3; SV 1, 439, 440.

anādhṛcī^o jātavedā 2, 12, 5; Kâth. 18, 16; Kap. S. 29, 4; TS 4, 1, 7, 3; VS 27, 7; AV 7, 84, 1.

anīkṣīr dvesho ardūya 4, 10, 5; (4, 11, 4).

anu te jāyī maha 4, 12, 2; RV 6, 25, 8; Kâth. 8, 16; TS 1, 6, 12, 1, 7, 13, 1; 2, 5, 12, 5; TB 2, 8, 5, 7.

anuttam ā te maghavann 4, 11, 3; RV 1, 165, 9; Kâth. 9, 18; VS 33, 49.

anu tvā mātā manyatām (3, 7, 6; 3, 9, 6); Kâth. 2, 5; 3, 5; 24, 3; 26, 8; Kap. S. 1, 17; 2, 12; 37, 4; TS 1, 2, 4, 2; 6, 1, 7, 7; VS 4, 20.

anu tvāhiḡne ādha^o deva 4, 12, 3; RV 6, 16, 14; Kâth. 8, 16.

anu dyāvāpṛthivī tat^o ojo^o 12, 3; RV 6, 18, 15; Kâth. 8, 16.

anumatyā ashtākapaḥlam 2, 6, 1; Kâth. 15, 1.

anumatyāi carū rākāyāi caruḥ 2, 6, 4; Kâth. 15, 3.

anu svadhām aksharann āpo 4, 14, 12; RV 1, 33, 11; TB 2, 8, 3, 4.

antar agne rucā tvann 2, 7, 8; Kâth. 16, 8; TS 4, 1, 9, 3, 2, 1, 5; VS 12, 16.

antarā nīrāvāruṇā carantī 3, 16, 2; Kâth. 5, 6, 2; TS 5, 1, 11, 2; VS 29, 6.

antar yacha maghavan 1, 3, 5; Kâth. 4, 1; 27, 2; Kap. S. 3, 1; TS 1, 4, 3, 1.

antaḥ caraty arṇave 1, 6, 1; RV 10, 189, 2 (a. c. rocana); TS 1, 5, 1; VS 3, 7; AV 6, 31, 2; 20, 48, 5; SV 2, 727.

annapate^o nasya no dehy 2, 10, 1; Kâth. 16, 10; 19, 12; Kap. S. 25, 1; 32, 9; TS 4, 2, 3, 1; TB 3, 11, 4; VS 11, 83.

annāt parisruto rasam 3, 11, 6; Kâth. 38, 1; TB 2, 6, 2, 2; VS 19, 75.

anyam asmad bhīyā 4, 11, 6; RV 8, 75, 13; TS 2, 6, 11, 3.

anyavāpo^o rdhamāsānām 3, 14, 18; VS 24, 37. anyā vo anyām avatv 2, 7, 13; (4, 14, 6); RV 10, 97, 14; Kâth. 16, 13; Kap. S. 25, 4; TS 4, 2, 6, 3; TB 2, 8, 4, 8; VS 12, 88.

anv agnir ushasām agram akṣad 1, 8, 9; 3, 1, 4; Kâth. 16, 2; 19, 3; Kap. S. 30, 1; TS 4, 1, 2, 2; 5, 1, 2, 5; TB 1, 2, 1, 23; VS 11, 17; AV 7, 82, 4; 18, 1, 27.

anv adya no anumatir 3, 16, 4; (3, 16, 5; 4, 9, 10; 4, 12, 6); Kap. S. 36, 2; AV 7, 20, 1.

anv id anumate 3, 16, 4; Kâth. 13, 16; 22, 14, 15; TS 3, 3, 11, 3; 4, 4, 12, 5, 7, 15, 5; TB 3, 1, 3, 3, 12, 1, 1, 3, 4; TA 4, 11, 2; VS 34, 8; AV 7, 20, 2.

anv enam mātā manyatām 4, 13, 4; Kâth. 16, 21.

apācāmā^o syaudamānā 2, 13, 1; Kâth. 39, 2; TS 5, 6, 1, 3.

apa janyam bhayanū nuda 1, 2, 9; (3, 8, 7); TB 3, 7, 7, 14.

- apanutâu' çañdâmarkâu 1, 3, 12; Kâth 4, 4.
- apaçyaṃ gopâm anipadyamânam 4, 9, 6; RV 1, 164, 31; 10, 177, 3; TA 4, 7, 1; VS 37, 17; AV 9, 10, 11; Ait. A. 2, 6; Nir. 14, 3.
- apâw rasam udv. vyasaw 1, 11, 4; Kâth. 14, 3; TS 1, 7, 12, 2; VS 9, 3.
- apâw vâ etâni citrâny 4, 3, 10.
- apâṃ tvemant sâdayâmy 2, 7, 18; Kâth. 16, 18; Kap. S. 25, 9; TS 4, 3, 1; VS 13, 53.
- apâṃ napâd âçuheman 1, 11, 1; (1, 11, 6); Kâth. 11, 9; 13, 14; 14, 6; TB 1, 3, 5, 4.
- apâṃ napâd â hy asihûd 4, 12, 4; RV 2, 36, 9; TS 2, 5, 12, 1.
- apâṃ naptre 2, 6, 13.
- apâṃ idam nyayanaw 2, 10, 1; RV 10, 142, 7; Kâth. 17, 17; Kap. S. 28, 1; TS 4, 6, 1, 3; VS 17, 7; AV 6, 106, 2.
- apâṃ pṛsthâṃ asi 2, 7, 3; (3, 1, 5); Kâth. 16, 3; 16, 15; TS 4, 1, 3, 1, 2, 8, 1; 5, 1, 4, 1, 2, 6, 5.
- apî panthâm aganumahi 1, 2, 5; RV 6, 51, 16; Kâth. 2, 6; 24, 6; Kap. S. 1, 19; 37, 7; TS 1, 2, 9, 1; VS 4, 29.
- apeta vîta vi ca sarpatâto 2, 7, 11; (3, 2, 3); RV 10, 14, 9; Kâth. 16, 11; 20, 1; Kap. S. 25, 2; 32, 3; TS 4, 2, 4, 1; 5, 2, 3, 1; TB 1, 2, 1, 16; TA 1, 27, 5; 6, 6, 1; VS 12, 45; AV 18, 1, 55.
- apo adyânvacârishaw 1, 3, 39; Kâth. 4, 13; 29, 3; 38, 5; TS 1, 4, 45, 3, 46, 2; TB 2, 6, 6, 5; VS 20, 22.
- apo devîr upasrjâ 2, 7, 4; (3, 1, 5); Kâth. 16, 4; 19, 5; Kap. S. 30, 3; TS 4, 1, 2, 4; VS 11, 38.
- apo vâi vṛtraḥ paryaçayat 4, 5, 1.
- apo shu myaksha varuṇa 4, 14, 9; RV 2, 28, 6; Nir. 13, 1.
- apsu me somo abravid 4, 14, 4; RV 1, 23, 20; 10, 9, 6; Kâth. 2, 14; TB 2, 5, 8, 6; AV 1, 6, 2.
- apsv agne sadhish jawa 2, 7, 10; (4, 10, 4); RV 8, 43, 9; Kâth. 2, 14; 16, 10; 35, 14; Kap. S. 25, 1; TS 4, 2, 3, 2, 11, 3; VS 12, 36.
- apsv antar amṛtam 1, 11, 1; RV 1, 23, 19; Kâth. 13, 14; 14, 6; TS 1, 7, 7, 1; TB 1, 3, 5, 2; VS 9, 6; AV 1, 4, 4.
- abodhii hotâ yajathâya devân 2, 13, 7; RV 5, 1, 2; SV 2, 1097; Nir. 6, 13.
- abodhy agniḥ samidhâ 2, 13, 7; RV 5, 1, 1; TS 4, 4, 4, 1; VS 15, 24; SV 1, 73; 2, 1096; AV 13, 2, 46.
- abhi tishṭha pṛtanyato 4, 12, 3; TB 2, 4, 2, 9.
- abhi tyam devaw savitâram 1, 2, 5; (2, 13, 8; 3, 7, 4); Kâth. 2, 6; 24, 5; Kap. S. 1, 19; 37, 6; TS 1, 2, 6, 1; 6, 1, 9, 4; VS 4, 25; AV 7, 14, 1; SV 1, 464.
- abhi tvâ deva savitar 4, 10, 3; (4, 13, 1); RV 1, 24, 3; Kâth. 15, 12; 28, 7; Kap. S. 44, 7; TS 3, 5, 11, 3.
- abhi tvâ rudrâ vasavo 2, 8, 1.
- abhi tvâ çûra nonumo 2, 13, 9; (4, 12, 4); RV 7, 32, 22; Kâth. 12, 15; 39, 11 u. 12; TS 2, 4, 14, 2; VS 27, 35; SV 1, 233; 2, 30; AV 20, 121, 1.
- abhi pra bhara dhr̥shatâ 4, 12, 3; RV 8, 78 (89), 4; Kâth. 8, 16.
- abhîsidhmo ajigâd 4, 14, 13; RV 1, 33, 13; TB 2, 8, 4, 4; Nir. 6, 16.
- abhi svavr̥shṭim 4, 12, 3; (4, 14, 5); RV 1, 52, 5.
- abhîmân mahinâ divo 4, 9, 1 (so beginnt der Vers); TS 4, 1, 6, 2; TA 4, 3, 1; VS 38, 17.
- abhîvṛtam kṛçanâir 4, 14, 6; RV 1, 35, 4; TB 2, 8, 6, 1.
- abhyardho vâi devebhyo 3, 8, 3.
- abhyasthâw viçvâḥ pṛtagâ 1, 5, 3; 1, 6, 2; Kâth. 39, 1; TS 4, 2, 8, 1.
- abhyâvartasva pṛthivi 2, 7, 14; Kâth. 16, 14; Kap. S. 25, 5; TS 4, 2, 7, 1, VS 12, 103.

- amandan nā marutaḥ 4, 11, 3; RV 1, 165, 11; Kāth. 9, 18.
- amimadanta pitaro 1, 10, 3; (1, 10, 19); Kāth. 9, 6; 36, 13; Kap. S. 8, 9.
- amivahā vāstoshpate 1, 5, 13; RV 7, 55, 1; Nir. 10, 17.
- amuṣ vā ādityaṣ 3, 6, 10.
- amutrabhūyād adha yād yamasya 2, 12, 5; Kāth. 18, 16; Kap. S. 29, 4; TS 4, 1, 7, 4; TA 10, 48; VS 27, 9; AV 7, 53, 1.
- amushmin vāi loka 4, 8, 2.
- amby ambike ambālike 3, 12, 20; Kāth. 5, 4, 7 ṣd. 8; TS 7, 4, 19, 1—3.
- ayah prathamāyām avadhāya 3, 8, 2.
- ayah vām mitrāvaruṇā 1, 3, 7; RV 2, 41, 4; Kāth. 4, 2; Kap. S. 3, 2; TS 1, 4, 5, 1; VS 7, 9; SV 2, 260.
- ayah venaç codayat 1, 3, 10; RV 10, 123, 1; Kāth. 4, 3; Kap. S. 3, 3, TS 1, 4, 8, 1; VS 7, 16; Nir. 10, 39.
- ayah çrṇve adha jayan 4, 14, 12; RV 4, 17, 10; TB 2, 8, 3, 3.
- ayah sa yasya çarman 4, 14, 15; RV 10, 6, 1.
- ayah ç agnir yasmint 2, 7, 11; RV 3, 22, 1; Kāth. 16, 11; 20, 1; Kap. S. 23, 3; 25, 2; TS 4, 2, 4, 2; 5, 2, 3, 3; VS 12, 47.
- ayajñiyan yajñiyan manyamānaḥ 2, 3, 8.
- ayam te yonir rtiyo 1, 5, 1; 1, 6, 1; (1, 5, 6); RV 3, 29, 10; Kāth. 2, 4; 6, 9; 7, 4, 5; 16, 11; 18, 18; 23, 6; Kap. S. 1, 16; 4, 8; 5, 3, 4; 25, 2; 29, 6; 36, 3; TS 1, 5, 5, 2; 3, 4, 10, 4; 4, 2, 4, 3, 7, 13, 5; TB 1, 2, 1, 16; 2, 5, 8, 8; VS 3, 14; 12, 52; 15, 56; AV 3, 20, 1.
- ayam nç agnir varivas 1, 3, 37; (4, 11, 4); Kāth. 4, 9; 6, 10; Kap. S. 3, 7; TS 1, 3, 4, 1. 4, 46, 3; VS 5, 37; 7, 44.
- ayam agnih saçaripo 2, 7, 15; (2, 13, 7; 4, 1, 6); RV 8, 75, 4; Kāth. 7, 17; 16, 15; TS 2, 6, 11, 1; 4, 4, 4, 1; VS 15, 21.
- ayam agnir uroshyaty 4, 10, 4; RV 10, 176, 4; Kāth. 15, 12; TS 3, 5, 11, 1.
- ayam agnir vīratamo 2, 12, 4; Kāth. 18, 18; Kap. S. 29, 6; TS 4, 7, 13, 4; VS 15, 52.
- ayam iha prathamō dhāsi 1, 5, 1; (1, 5, 5, 6; 2, 13, 5); RV 4, 7, 1; Kāth. 6, 9; 7, 4; Kap. S. 4, 8; 5, 3 u. 4; TS 1, 5, 5, 1; VS 3, 15; 15, 26; 33, 6.
- ayam y te sarasvati vasishtho 4, 14, 7; RV 7, 95, 6.
- ayam ushya pra devayur 4, 10, 4; RV 10, 176, 3; Kāth. 15, 12; TS 3, 5, 11, 1.
- ayam purobhūṣ tasya praṇo 2, 7, 19; Kāth. 16, 19; VS 13, 54.
- ayam puro harikeçah 2, 8, 10; Kāth. 17, 9; Kap. S. 27, 8; VS 15, 15.
- ayā te agne samidhā 4, 11, 5; RV 4, 4, 15; Kāth. 6, 11; TS 1, 2, 14, 6; Nir. 3, 21.
- ayā vishthā janayan karvarāpi 1, 10, 3; Kāth. 9, 6; 14, 3; 35, 13; 5, 5, 12; Kap. S. 8, 9; TS 1, 7, 12, 2; AV 7, 3, 1.
- arā ived acaramā 4, 14, 18; RV 5, 58, 5; TB 2, 8, 5, 7.
- arāṭiyanti vā anye 4, 3, 1.
- aruṇaḥ çarade 3, 13, 20.
- arcāmi te sumatim 4, 11, 5; RV 4, 4, 8; Kāth. 6, 11; TS 1, 2, 14, 3.
- arcishe tvā vgl. abhīmān.
- aryamaṇam bhūspatim 1, 11, 4; RV 10, 141, 5; TS 1, 7, 10, 2; VS 9, 27; AV 3, 20, 7.
- arvāno adyā bhavatā 4, 12, 6; RV 2, 29, 6; VS 33, 51.
- arvāvato nā āgahi parāvataçca 4, 12, 3; RV 3, 40, 8; AV 20, 6, 8.
- arhan bibharshi sāyakāni 4, 9, 4; RV 3, 33, 10; TB 2, 8, 6, 9; TA 4, 5, 7; 5, 4, 10.
- avatatya dhanuṣ çraṣ sahasrākṣa 2, 9, 2; Kāth. 17, 11; Kap. S. 27, 1; TS 4, 5, 1, 4; VS 16, 13.

- avatatyâ dhanush t̄vam akruddhaḥ 2, 9, 9; ashtamim ajuhota 1, 8, 2. . . .
 Kâth. 17, 16. ashtâu putrâso adifer 4, 6, 9; RV 10, 72, 8;
 avâ te heḍo varuṇa 4, 10; 4; 4, 14, 17; TA 1, 13, 2; Tândya B. 24, 12, 6.
 (4, 14, 3); RV 1, 24, 14; Kâth. 40, 11; asamkhyâtâ sahasrâṇi 2, 9, 9; Kâth. 17,
 TS 1, 5, 11, 3; 2, 5, 12, 1; 4, 2, 11, 2; 16; Kap. S. 27, 6; TA 1, 12, 1; VS
 TB 2, 7, 16, 4; 8, 1, 6; TA 2, 4, 4. 16, 54.
 avapatanfir avadân 2, 7, 13; RV 10, 97, 17; asad atra suviryam 4, 11, 2; RV 8, 31, 18;
 Kâth. 16, 13; Kap. S. 25, 4; TS 4, 2, Kâth. 11, 12.
 6, 5; VS 12, 91. asambâdhâ yâ madhyato 4, 14, 11.
 avâmba rudram adimaly 1, 10, 4; Kâth. asave svâhâ 3, 12, 11; Kâth. 35, 8; 35, 10;
 9, 7; Kap. S. 8, 10; TS 1, 8, 6, 2. Kap. S. 48, 8 u. 9; TB 3, 10, 7; VS
 avir na mesho 3, 11, 9; TB 2, 6, 4, 5; VS 19, 90. 22, 30.
 avocâma kavaye medhyâya 2, 13, 7; RV asunvantam avajamânâṃ icha 2, 7, 12;
 5, 1, 12; TS 4, 4, 4, 2; VS 15, 25. Kâth. 16, 12; Kap. S. 25, 3; TS 4, 2,
 açmann ūrjâṃ parvate 2, 10, 1; (3, 3, 5); 5, 4; VS 12, 62.
 Kâth. 17, 17; 21, 7; Kap. S. 28, 1; TS asurânâṃ vâ eshu lokeshu pura âsan 3, 8, 1.
 4, 6, 1; VS 17, 1. asṛumukho 4, 9, 19; TA 4, 29.
 açvatthe vo niveçanam 2, 7, 13; RV 10, asâu yas tâmro aruṇa 2, 9, 2; Kâth. 17, 11;
 97, 5; Kâth. 16, 13; Kap. S. 25, 4; TS Kap. S. 27, 1; TS 4, 5, 1, 2; VS 16, 6.
 4, 2, 6, 2; VS 12, 79; 35, 4. asâu yo vasarpati 2, 9, 2; Kâth. 17, 11;
 açvas tûparo 3, 13, 2. Kap. S. 27, 1; TS 4, 5, 1, 3; VS 16, 17.
 açvâvatîṃ somavatiṃ 2, 7, 13; RV 10, 97, asâu yâ âdityas tejobhir vyârdhyata 2, 5, 10.
 7; Kâth. 16, 13; Kap. S. 25, 4; TS 4, astabhnâd dyâm r̄shabho 1, 2, 6; 3, 7, 8;
 2, 6, 4; TB 2, 8, 4, 8; VS 12, 81. (4, 14, 3); RV 8, 42, 1; Kâth. 2, 6;
 açvâvantaṃ rathinâṃ 4, 14, 8; RV 10, 47, 5. 11, 12; Kap. S. 1, 19; TS 1, 2, 8, 1;
 açvinâ gobhir indriyam 3, 11, 4; Kâth. 38, TB 2, 8, 1, 6; VS 4, 30.
 8; TB 2, 6, 13, 3; VS 20, 73. astâvy agnir ūrjâṃ suçevo 2, 7, 9; RV .
 açvinâ namuceḥ sutav 3, 11, 3; Kâth. 38, 8; 10, 45, 12; VS 12, 29.
 TB 2, 6, 12, 2. asmîḥ id u prabharâ 4, 12, 3; RV 1, 61, 12;
 açvinâ yajñam âgatam 4, 12, 6; TB 2, 5, 4, 5. Kâth. 8, 16; AV 20, 35, 12; Nir. 6, 20.
 açvinâ havir indriyam 3, 11, 4; Kâth. 38, 8; asmâ u te mahi mahe 4, 13, 6; RV 6, 1,
 TB 2, 6, 13; VS 20, 67. 10; TB 3, 6, 10, 4.
 açvibhyâṃ cakshur 3, 11, 9; Kâth. 38, 3; asmâkam agne māghavatsu dhârayâ 4, 11, 1;
 TB 2, 6, 4, 4; VS 19, 89. RV 6, 8, 6; Kâth. 4, 16; TS 1, 5, 11, 2.
 açvena vâi devâ agre 3, 1, 3. asmâkam indrah samrteshî 2, 10, 4; (4,
 açvo ghr̄tena manyâ 3, 16, 2; Kâth. 5, 6, 2; 14, 14); RV 10, 103, 11; Kâth. 18, 5;
 TS 5, 1, 11, 4; VS 29, 10. Kap. S. 28, 5; TS 4, 6, 4, 3; VS 17, 43;
 ashâdhaṃ yutsu prtanâsu 4, 14, 1; RV 1, SV 2, 1209; AV 19, 713, 11.
 91, 21; TB 2, 4, 3, 8, 7, 4, 1, 8, 3, 1; VS 34, 20. asmâsv indra indriyam 1, 4, 1; 2, 4, 3
 ashâdhâsi sahamânâ 2, 7, 16; TS 4, 2, 9, 2; (2 Mal); Kâth. 5, 2; 32, 2; TS 2, 6, 3, 2.
 VS 13, 26. asme indrâbr̄haspati 4, 12, 1; RV 4, 49, 4;
 Kâth. 10, 13; 23, 11; TS 3, 3, 11, 1.

- caya prātnām anu dyuta 1, 5, 1; (1, 5, āganma mitrāvaruṇā 1, 4, 3; Kāth. 5, 6; 5 u. 6); RV 9, 54, 1; Kāth. 6, 9; 7, TS 3, 5, 4, 1, 4 u. 5; Kap. S. 4, 8; 5, 3 u. 4; TS 1, āgnāvāishnavam ekādaçakapālam 1, 4, 14; 5, 5, 1; VS 3, 16; SV 2, 105. 2, 1, 7; 2, 3, 5; 3, 6, 1; Kāth. 10, 1; II, 6; 19, 9; TS 2, 2, 9
- asyed ēva paririce 4, 12, 2; (4, 12, 5); RV 1, 61, 9; Kāth. 8, 17; TS 2, 4, 14, 2; AV 20, 35, 9. āgnimārutaṃ caruṃ nirvāped 2, 1, 8. āgneyam ajam ālabheta 2, 5, 5; Kāth. 13, 5. āgneyam aśhītakapālam 2, 2, 7; 2, 3, 1; 2, 4, 6; Kāth. II, 12; TS 1, 8, 2. 17, 19. 20; TB 1, 8, 4.
- asvapnajas taraṇayaḥ 4, 11, 5; RV 4, 4, 12; Kāth. 6, 11; TS 1, 2, 14, 5. āgneyo 'śhītakapālah sāumyaç caruḥ 1, 10, 1; Kāth. 9, 4; 15, 2; 37, 2; 5, 5, 18; Kap. S. 2, 5, 6. 8, 7; TS 7, 5, 21.
- ahann ahim parvate çiriyānaṃ 4, 14, 13; RV 1, 32, 2; TB 2, 5, 4, 2, 8, 4, 3; AV 2, 5, 6. āgneyo 'śhītakapālo vāruṇo 2, 6, 3.
- ahann vṛtraṃ vṛtrataraw 4, 12, 3; (4, 14, 13); RV 1, 32, 5; TB 2, 5, 4, 3; Nir. 6, 4. ā ghā ye agnim indhate 4, 12, 6; RV 8, 45, 1; Kāth. 13, 15; TB 2, 4, 5, 7; VS 7, 32; SV 1, 133; 2, 688; Nir. 6, 14.
- ahann parastād ahann avastād 1, 3, 26; TS 3, 5, 5, 1. ā carshaṇiprā vṛshabho 4, 14, 18; RV 1, 177, 1; Kāth. 38, 7; TB 2, 4, 3, 11.
- ahāvya agne havir āsye te 3, 11, 4; RV 10, 91, 15; Kāth. 38, 8; TB 1, 4, 2, 1; VS 20, 79. āchadi tvā chando dadhe 1, 6, 1 u. 2.
- abir iva bhogāih 3, 16, 3; RV 6, 75, 14; Kāth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 5; VS 29, 51; Nir. 9, 15. ājanghanti sānv eshāp 3, 16, 3; RV 6, 75, 13; Kāth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 5; VS 29, 50; Nir. 9, 20.
- ahne pārāvātān 3, 14, 6; VS 24, 25. ā jātaṃ jātavedasi 4, 10, 3; RV 6, 16, 42; TS 3, 5, 11, 4.
- ākare vasor jaritā 4, 12, 3; RV 3, 51, 3. ājuhvanāḥ supratīkaḥ 2, 10, 6; (3, 3, 9); Kāth. 18, 4; 21, 9; Kap. S. 28, 4; TS 4, 6, 5, 3; TB 3, 7, 7, 10; VS 17, 73.
- ākūtam agnim prayujaṃ 2, 7, 7; Kāth. 16, 7; TS 4, 1, 9; VS 11, 66. ājuhvanā idyo vandyāç 4, 13, 3; RV 10, 110, 3; Kāth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 2; VS 29, 28; AV 5, 12, 3; Nir. 8, 8.
- ākūtyaiç prayuje agnaye 3, 6, 4; Kāth. 2, 2; Kap. S. 1, 14; TS 1, 2, 2; VS 4, 7; Mān. Çr. 6, 1, 3. ājuhvanā sarasvatī 3, 11, 3; Kāth. 38, 8; TB 2, 6, 12, 2; VS 20, 58.
- ā kr̥shṇena rajasā 4, 12, 6; (4, 14, 6); RV 1, 35, 2; TS 3, 4, 11, 2; VS 38, 43; 34, 31. ā tū na indra vṛtrahan 4, 11, 4; RV 4, 32, 1; Kāth. 6, 10; 21, 13; VS 38, 65; SV 1, 181.
- ākrandaya balam oḥ 3, 16, 3; RV 6, 47, 30; Kāth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 7; VS 29, 56; AV 6, 126, 2. ā te agna idhīmahi 2, 13, 7; RV 5, 6, 4; Kāth. 9, 6; 39, 14; TS 4, 4, 4, 6; SV 1, 419; 2, 372; AV. 18, 4, 38.
- ākrāmya vājīn pṛthivīm 2, 7, 2; Kāth. 16, 2; 19, 3; Kap. S. 30, 1; TS 4, 1, 2, 3; 5, 1, 2, 6; VS 11, 19.
- ākhup te rudra pāçuṃ karomy 1, 10, 4.
- āgātya vājy adhvānaṃ 2, 7, 2; (3, 1, 4); Kāth. 16, 2; 19, 3; Kap. S. 30, 1; TS 4, 1, 2, 3; 5, 1, 2, 6; VS 11, 18.

- â te n̄hā indroty 4, 12, 3; (4, 14, 12); RV 7, 25, 1; Kâth. 8, 16; TS 1, 7, 13, 2; TB 2, 8, 3, 3.
- â te cūshmo v̄rshabha etu 4, 11, 4; RV 6, 19, 9; TB 2, 5, 8, 1, 8, 5, 8.
- â te suparnā 4, 12, 5; RV 1, 79, 2; Kâth. 11, 13; TS 3, 1, 11, 5.
- âtmann upasthe na 3, 11, 9; Kâth. 38, 3; TB 2, 6, 4, 5; VS 19, 92.
- a tvā jigharmi 2, 7, 2; Kâth. 16, 2; 19, 3; Kap. S. 30, 1; TS 4, 1, 2, 5; 5, 1, 3, 3; VS 11, 23.
- â tvā brahmayujāhari 2, 13, 9; RV 8, 17, 2; SV 2, 17; AV 20, 3, 2, 38, 2, 47, 8.
- â tvā vahantu harayaḥ 2, 9, 1; RV 1, 16, 1.
- â tvāhārsham 2, 7, 8; (3, 2, 1); RV 10, 173, 1; Kâth. 16, 8; 19, 11; 35, 7; Kap. S. 48, 9; TS 4, 2, 1, 4; 5, 2, 1, 4; TB 2, 4, 2, 8; VS 12, 11; AV 6, 87, 1.
- âd it paçyamy 2, 13, 1; Kâth. 35, 3; TS 5, 6, 1, 4, TB 3, 12, 1, 1; AV 3, 13, 6.
- âdityaḥ çukra udagât 4, 14, 14.
- âdityam garbham payasâ 2, 7, 17; Kâth. 16, 17; TS 4, 2, 10; VS 13, 41.
- âdityânām avasâ nūtanena 4, 14, 14; RV 7, 51, 1; TS 2, 1, 11, 6; TB 2, 8, 1, 6.
- âdityâ bhāga vah karishyāmy 2, 2, 1.
- âdityâ vā ita uttamāḥ 4, 6, 8
- âdityo deva udagât 4, 14, 14.
- âdityāir no bhāratī 3, 16, 2; Kâth. 5, 6, 2; TS 5, 1, 11, 3; VS 29, 8
- â devānām api panthām aganma 4, 10, 2; (4, 11, 4); RV 10, 2, 3; Kâth. 2, 15; 18, 21; 35, 9; TS 1, 1, 14, 3; AV 19, 59, 3.
- â devo yāti savitā 4, 14, 6; RV 7, 45, 1; Kâth. 17, 19; TB 2, 8, 6, 1.
- â na etu manaḥ punaḥ 1, 10, 3; Kâth. 9, 6; Kap. S. 8, 9; TS 1, 8, 5, 2; VS 3, 54.
- â naḥ prajām janayatu prajāpatir 2, 13, 23; RV 10, 85, 43; Kâth. 13, 15; 35, 9; 40, 1; AV 14, 2, 40.
- â no agne rayim bhāra 4, 12, 4; RV 1, 79, 8; Kâth. 10, 12; SV 2, 875.
- â no agne sucetunā 4, 10, 6; (4, 12, 4); RV 1, 79, 9; Kâth. 2, 14; TB 2, 6, 16, 1; SV 2, 876.
- â no gahi sakhyebhīh 4, 14, 15; RV 3, 1, 19.
- â no divo brhataḥ parvatād ā 4, 10, 1; (4, 11, 2; 4, 14, 3); RV 5, 43, 11; Kâth. 4, 16; 20, 15; TS 1, 8, 22, 1; 2, 5, 12, 1; 3, 1, 11, 2.
- â no niyudbhīh çatinībhir adhvaram sahasriṅgbhir upa yāhi yajñam 4, 14, 2; RV 7, 92, 5; VS 27, 28; SV 2, 8, 1, 2.
- â no mitrāvaruṇā ghr̄tair 4, 11, 2; RV 3, 62, 16; Kâth. 4, 16; 12, 14; TS 1, 8, 22, 3; TB 2, 5, 12, 3; VS 21, 8; SV 1, 220, 2, 13.
- â no mitrāvaruṇā havyajushṭim 4, 14, 12; RV 7, 65, 4; TB 2, 8, 6, 7.
- â no yajñam bhāratī 4, 13, 3; RV 10, 110, 8; Kâth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 4; VS 29, 33; AV 5, 12, 8; Nir. 8, 13.
- â no yāhi tapasā 4, 10, 2.
- â no vāyo mahe tane 4, 14, 2; RV 8, 46, 25.
- â no viçvā āskrā 4, 14, 11; RV 1, 186, 2; TB 2, 8, 6, 3.
- â no virebhīr janitā 4, 14, 9.
- â no viro jayatām 1, 2, 9.
- āntrāni sthālūr 3, 11, 9; TB 2, 6, 4, 3; VS 19, 86.
- ānyam divo mātariçvā 4, 14, 18; RV 1, 93, 6; Kâth. 4, 16; TS 2, 3, 14, 2.
- āpaprāthama mahinā 4, 12, 4; RV 8, 70, 6; SV 2, 213; AV 20, 81, 2, 92, 21.
- āpas tvām açvināu tvām 4, 1, 2.
- āpo devīḥ pratigrbhṇita 2, 7, 10; Kâth. 16, 10; 19, 12; Kap. S. 25, 1; 32, 2; TS 4, 2, 3, 2; VS 12, 35.
- āpo devīḥ çundhata mā 1, 2, 1.
- āpo devīr ghr̄saminvā 2, 13, 1; Kâth. 35, 3; 39, 2; Kap. S. 48, 4.

- âpo devîr br̥hatîr 1, 2°; (3, 6, 4); Kâth. 2, 2; 23, 2; Kap. S. 1, 14; 35, 8; TS 1, 2, 2, 1; 6, 1, 2, 2.
- âpo devîr madhumatîr 2, 6, 8.
- âpo mâ anâtarah sūdayantu 1, 2, 1; (3, 6, 2)
- âpo ha yān mahatîr 2, 13, 23; RV 10, 121, 7; Kâth. 40, 1; TS 4, 1, 8, 5; VS 27, 25; 32, 7; AV 4, 2, 6.
- âpo hi sh̥hā mayobhuvas 2, 7, 5; 4, 9, 27; (2, 13, 1; 3, 1, 6); RV 10, 9, 1; Kâth. 16, 4; 19, 5; 5, 4, 8; Kap. S. 30, 3; 48, 4; TS 4, 1, 5, 1; 5, 6, 1, 4; 7, 4, 19, 4; TA 4, 42, 4; 10, 1, 11; VS 11, 50; 36, 14; SV 2, 1187; AV 1, 5, 1; Nir. 9, 27.
- âpyāyasya sametu 2, 7, 14; RV 1, 91, 16; 9, 31, 4; Kâth. 16, 14; Kap. S. 25, 5; TS 3, 2, 5, 3; 4, 2, 7, 4; TB 3, 5, 12; 7, 13, 4; TA 6, 6, 3; VS 12, 112; Tāndya B. 1, 5, 8.
- â brahman br̥ahmaṇas 3, 12, 6; Kâth. 5, 5, 14; TB 7, 5, 18; VS 22, 22.
- â bhandisb̥thasya sumatîr 4, 11, 4; Kâth. 7, 16.
- âb̥bish te adya gîrbhir 2, 13, 8; (4, 10, 2); RV 4, 10, 4; TS 4, 4, 4, 7.
- âb̥hiṣ spr̥ho mithatîr 4, 14, 12; RV 6, 25, 2; TB 2, 8, 3, 3.
- âmayāvīṇa yājayed 4, 3, 6.
- â m̥ vâjasya prasāvo I, II, 3; (1, 11, 7); Kâth. 14, 1 u. 7; 18, 13; Kap. S. 29, 2; TS 1, 7, 8, 3; TB 1, 3, 6, 6; VS 9, 19.
- â m̥c̥isho dohakāmā 1, 4, 1; (1, 4, 5); Kâth. 5, 3; 32, 3; TS 1, 7, 4, 3.
- âm̥r aja praty âvartayem̥h 3, 16, 3; RV 6, 47, 31; Kâth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 7; VS 29, 57; AV 6, 126, 3.
- âyap g̥auḥ p̥r̥nir RV 10, 189, 1; Kâth. 7, 13; Kap. S. 6, 4; 7, 2; TS 1, 5, 3, 1; VS 3, 6; SV 2, 72C; AV 6, 31, 1: 20, 48, 4.
- â yau haste na khādīna 4, 10, 3; RV 6, 16, 40; TS 3, 5, 11, 4.
- â yad ishe nr̥patîr tejā 4, 14, 15; RV 1, 471, 8; TS 1, 3, 14, 6; VS 33, 11.
- â yad duvasyād duvase na kârur 4, 11, 3; RV 1, 165, 14; Kâth. 9, 18.
- âyan narah sūdānayo 2, 4, 7; RV 5, 53, 6; Kâth. 11, 9; TS 2, 4, 8, 1.
- â yas tatantha rodasî 4, 13, 6; RV 6, 1, 11; Kâth. 18, 20; TB 5, 6, 10, 5.
- â yasmin̥t sapta vāsavā 4, 12, 2; Kâth. 8, 16; TS 1, 6, 12, 2; TA 1, 8, 8.
- âyātam mitrāvaruṇā suçasty 4, 14, 10; RV 6, 67, 3.
- âyāhi tapasā 4, 10, 2.
- âyāhi sushumā hi tā 2, 13, 9; RV 8, 17, 1; SV 1, 191; 2, 16; AV 20, 3, 1. 38, 1. 47, 7.
- âyurdâ deva jarasau 4, 12, 4; Kâth. 11, 13.
- âyurdhâ agne 'sy 1, 5, 9.
- âyur vâi dhruvas 4, 6, 6; Kâth. 28, 1.
- âyushe svāhâ prāṇāya svāhâ 3, 12, 9.
- â ye tanvanti raçmib̥his 4, 11, 2; RV 1, 19, 8.
- â yo g̥r̥ṇe na tat̥rshāno 2, 10, 1; Kâth. 17, 17; Kap. S. 28, 1; TS 4, 6, 1, 2; VS 17, 10.
- ârāu çatrum apabādhasva 4, 14, 5; RV 10, 42, 7; TB 2, 8, 2, 7; AV 20, 89, 7; Nir. 5, 24.
- âryamā yāti vr̥shabhas 4, 12, 4; TS 2, 3, 14, 4.
- âvartamāno bhuvanasya madhye 2, 13, 22; Kâth. 40, 12.
- â vā esha prajāpataye 3, 5, 1.
- â vāu ratho rodasî 4, 14, 10; RV 7, 69, 1; TB 2, 8, 7, 6.
- â vāco madhyam aruhad 2, 12, 4; Kâth. 18, 18; Kap. S. 29, 6; TS 4, 7, 13, 8; VS 15, 51.
- â vām upastham adruhā 3, 8, 7; RV 2, 41, 21; Nir. 9, 37.
- â vām mitrāvaruṇā havayadātîr 4, 14, 12; RV 1, 152, 7; TB 2, 8, 6, 5.
- â váyo bhūsha çucipā 1, 3, 6; (4, 14, 2); RV 7, 92, 1; Kâth. 4, 2; 13, II u. 12; Kap. S. 2, 2; TS 1, 4, 4, 1; 3, 4, 2, 1; TB 9, 2, 1; VS 7, 7.

- â viçvataḥ pratyāñcam 2, 7, 2; RV 2, 10, 5; TS 4, 1, 2, 5; VS 11, 24.
 â viçvadevaḥ satpatiḥ 4, 12, 6; RV 5, 82, 7; TS 3, 4, 11, 2.
 âviśtyo vafdhate cāru 4, 14, 8; RV 1, 95, 5; TB 2, 8, 7, 4; Nir. 8, 15.
 â vṛtrahanā vṛtrahabhiḥ 4, 13, 7; (4, 14, 8); RV 6, 60, 3; TB 3, 6, 8, 1.
 â vedhasam nilapṛshṭham 4, 14, 4; RV 5, 43, 12; TB 2, 5, 5, 4; 2, 8, 2, 7.
 â vo devāsa īmahe 1, 2, 2; (4, 14, 2); TS 1, 2, 1, 2; VS 4, 5.
 â vo yantūdavāhāso 4, 11, 2^p(4, 14, 11); RV 5, 58, 3; TB 2, 5, 5, 3.
 â vo rājānam adhvarasya 4, 11, 4; RV 4, 3, 1; Kāth. 7, 16; TS 1, 3, 14, 1; TB 2, 8, 6, 9; SV 1, 69.
 âçīr nâ ūrjam uta 4, 12, 3; Kāth. 5, 2; TS 3, 2, 8, 5 (ma fūr nâ). AV 2, 29, 3.
 âçuḥ çīçāno vṛshabho 2, 10, 4; RV 10, 103, 1; Kāth. 18, 5; Kap. S. 28, 5; TS 4, 6, 4, 1; VS 17, 33; SV 2, 1199; AV 19, 13, 2.
 âçus trivṛd bhāntaḥ 2, 8, 4; Kāth. 17, 4; 20, 12; Kap. S. 32, 14; TS 4, 3, 8; VS 14, 23.
 â savaḥ savitur yathā 4, 11, 2; RV 8, 91 (102), 6; Kāth. 40, 14; TS 3, 1, 11, 8.
 âśuvhayantī yajate 4, 13, 3; RV 10, 110, 6; Kāth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 3; VS 29, 31; AV 5, 12, 6; Nir. 8, 11.
 âham pitṛnt suvidatram 4, 10, 6; RV 10, 15, 3; Kāth. 21, 14; TS 2, 6, 12, 3; TB 2, 6, 12, 1; VS 19, 56; AV 18, 1, 45.
 âhitāgnir vā eśha 3, 6, 6.
 ichann açvasya yañ çiraḥ 2, 13, 6; Kāth. 39, 12; TB 1, 5, 8, 1.
 idābhīr agnir idyaḥ 3, 11, 11; Kāth. 38, 10; TB 2, 6, 18, 1; VS 21, 14.
 idām agne purudasaḥ 2, 7, 11; (4, 11, 1; 4, 12, 3); RV 3, 1, 23, 5, 11, 6, 11, 7, 11, 15, 7, 22, 5, 23, 5; Kāth. 16, 11; 18, 21; Kap. S. 25, 2; TS 4, 2, 4, 3; VS 12, 51; SV 1, 76.
 idāyās tvā pade vyaṃ 1, 6, 2; 1, 6, 7; (4, 10, 4; 4, 11, 1); RV 3, 29, 4; Kāth. 15, 12; TS 3, 5, 11, 1; VS 34, 15.
 idīto devāir 3, 11, 1; Kāth. 38, 6; TB 2, 6, 8, 1.
 ita eva prathamam jājñe, 1, 8, 8; Kāth. 7, 13; TS 2, 2, 4, 8.
 iti ya eva devā yājñahanaç ca 1, 4, 8.
 ito jājñe prathamam svād 1, 6, 1.
 idaḥ varco agninā 2, 3, 4; TB 2, 5, 7, 1; AV 19, 37, 1.
 idaḥ vām āsye haviḥ 4, 12, 1; RV 4, 49, 1; TS 3, 3, 11, 1.
 idaḥ vishṇur vicakrame 1, 2, 9; 4, 1, 12; (1, 8, 9; 2, 7, 16; 4, 11, 4; 4, 12, 1); RV 1, 22, 17; Kāth. 2, 10; Kap. S. 2, 4; TS 1, 2, 13, 1; TB 3, 1, 3, 3; VS 5, 15; SV 1, 222; 2, 1019; AV 7, 26, 4; Nir. 12, 19.
 idaḥ çreyo manyamāno 2, 13, 10.
 idaḥ haviḥ prajānaṃ 3, 11, 10; Kāth. 38, 2; TS 2, 6, 3, 5; VS 17, 48.
 idaṃ kshatram duḥṣaram 3, 16.
 idaṃ te havyam ghṛtavat 4, 12, 6; (4, 14, 3); TB 2, 5, 4, 6; AV 7, 68, 2.
 idaṃ dyāvāpṛthivi satyam 4, 14, 7; RV 1, 185, 11; TB 2, 8, 4, 3.
 idaṃ namo vṛshabhāya 4, 14, 14; RV 1, 51, 15.
 idam adadād rabhasam 4, 14, 7.
 idam pitṛbhyo namō astv 4, 10, 6; RV 10, 15, 2; TS 2, 6, 12, 4; VS 19, 68; AV 18, 1, 46.
 indur dakṣhaḥ çyena 2, 12, 3; 4, 9, 11; Kāth. 18, 15; Kap. S. 29, 4; TB 3, 10, 4, 3; TA 4, 11, 6; VS 18, 53.
 indra eśhām netā brhaspatir 2, 10, 4; RV 10, 103, 8; Kāth. 18, 5; Kap. S. 28, 5; TS 4, 6, 4, 3; VS 17, 40; SV 2, 1206; AV 19, 13, 9.

indrah prāntām papuṣiṃ 4, 14, 7.

indrah śā dāmane kṛta 2, 13, 6; RV 8, 93, 8; Kāth. 39, 12; TB 1, 5, 8, 3; SV 2, 573; AV 20, 47, 2, 137, 13.

indrah sūtrāmā svavam 4, 12, 5; RV 6, 47, 12; 10, 131, 6; Kāth. 8, 16; TS 1, 7, 13, 4; VS 20, 51; AV 7, 91, 1; 20, 125, 6.

indrah sūtrāmā hrdayanā 3, 11, 9; Kāth. 38, 3; TB 2, 6, 4, 3; VS 19, 85.

indra vaya v cūnāsiram 4, 10, 6; Kāth. 21, 14.

indra v vjvā avivrdhan 2, 10, 5; (3, 3, 8); RV 1, 11, 1; Kāth. 18, 3; 36, 15; 37, 9; Kap. S. 28, 3; TS 4, 6, 3, 4; 5, 4, 6, 5; TB 2, 7, 15, 5, 16, 3; VS 12, 56; 15, 61; 17, 61; SV 1, 343; 2, 177.

indra v ve vjvatas pari 4, 11, 4; RV 1, 7, 10; Kāth. 8, 17; TS 1, 6, 12, 1; 2, 3, 14, 1; 3, 1, 11, 4; 4, 3, 13, 8; SV 2, 970; AV 20, 39, 1, 70, 16.

indra v stuhī vajrina v 4, 14, 12; RV 10, 89, 1; TB 2, 8, 4, 1.

indram durah kavashyo 3, 11, 1; TB 2, 6, 8, 2; VS 20, 40.

indram naro nemadhitā 4, 12, 3; (4, 14, 5); RV 7, 27, 1; TS 1, 6, 12, 1; 2, 1, 11, 1, 3, 14, 1; 3, 1, 11, 4; 4, 3, 13, 8; TB 2, 8, 2, 5; SV 1, 318.

indra marutva iha pāhi 1, 3, 19; RV 3, 51, 7; Kāth. 4, 8; Kap. S. 3, 6; TS 1, 4, 18, 1; VS 7, 35.

indram id gāthino 2, 13, 6; RV 1, 7, 1; Kāth. 8, 16; 39, 12; TS 1, 6, 12, 2; TB 1, 5, 8, 1; SV 1, 198; 2, 146; AV 20, 38, 4, 47, 4, 70, 7; Nir. 7, 2.

indram id tihari vahato 1, 3, 34; RV 1, 84, 2; Kāth. 4, 11; Kap. S. 3, 9; TS 1, 4, 36, 1; VS 8, 35; SV 2, 380.

indra vājeshu no vā 2, 13, 6; RV 1, 7, 4; Kāth. 39, 12; TB 1, 5, 8, 2; SV 2, 148; AV 20, 70, 10.

indravâyū ime sutā 1, 3, 6; RV 1, 2, 4; Kāth. 4, 2; Kap. S. 3, 2; TS 1, 4, 4, 1; VS 7, 8; 33, 56.

indravâyū gusamdrā 1, 11, 4; 2, 2, 6; Kāth. 10, 12; 14, 2; VS 33, 86.

indras tarasvān abhimātīhogro 4, 14, 12; TB 2, 8, 4.

indrasya kroḍo 3, 15, 7; Kāth. 5, 13, 6; TS 5, 7, 16; VS 25, 8.

indrasya nu vīryāni pravocā 4, 14, 13; RV 1, 32, 1; TB 2, 5, 4, 1, 8, 4, 3; AV 2, 5, 5; Nir. 7, 2.

indrasya manve prathamasya 3, 16, 5; Kāth. 22, 15; TS 4, 7, 15, 1.

indrasya rūpam rshabho 3, 11, 9; Kāth. 38, 3; TB 2, 6, 4, 5; VS 19, 91.

indrasya vajrō marutām 3, 16, 3; RV 6, 47, 28; Kāth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 6; VS 29, 54; AV 6, 125, 3.

indrasya vṛshṇo varuṇasya 2, 10, 4; (4, 14, 13); RV 10, 103, 9; Kāth. 18, 5; Kap. S. 28, 5; TS 4, 6, 4, 3; VS 17, 41; SV 2, 1207; AV 19, 13, 10.

indrā id dharyoḥ sacā 2, 13, 6; RV 1, 7, 2; Kāth. 39, 12; TB 1, 5, 8, 2; SV 2, 147; AV 20, 38, 5, 47, 5, 70, 8.

indrā oshadhīr asanod 4, 14, 5; RV 3, 34, 10; AV 20, 11, 10.

indrāgni avyathamānām 2, 8, 3; 3, 2, 9; Kāth. 17, 3; 20, 11; Kap. S. 26, 2; 32, 13; TS 4, 3, 6; VS 14, 11.

indrāgni āgata v sutam 1, 3, 17; RV 3, 12, 1; Kāth. 4, 7; Kap. S. 3, 5; TS 1, 4, 15, 1; VS 7, 31; SV 2, 19.

indrāgni navatim puro 4, 10, 5; RV 3, 12, 6; Kāth. 4, 15; TS 1, 1, 14, 1; SV 2, 926, 1054.

indrāgni mitravaruṇāu 4, 14, 17; TA 2, 3, 4; VS 33, 49.

indrāgni rocanā divah 4, 10, 4; (4, 11, 1); RV 3, 12, 9; Kāth. 4, 15; TS 4, 2, 11, 1, 3; 13, 8; TB 3, 5, 7, 3; SV 2, 1043.

- indrāgroyḥ pakṣatīḥ 3, 15, 5; VS 25, 5.
 indrāṇi patyā sujitam 3, 8, 4; 4, 12, 1; TB
 2, 4, 2, 7.
 indrā nu pūṣhaṇā vaya 4, 12, 6; RV 6,
 57, 1; Kāth. 23, 11; SV 1, 202.
 indrāya tvā brhadvate 1; 3, 14; Kāth. 27, 10;
 Kap. S. 3, 4.
 indrāya tvā sushuttamaṃ 1, 3, 3; 4, 5, 4.
 indrāya manyumate 2, 2, 12; 2, 5, 8; Kāth.
 13, 4.
 indrāyāḥ homucā ekādaçak. 2, 2, 10; 2, 6, 6;
 4, 3, 9.
 indrāyārkavate °çvamedhavatā 2, 2, 9.
 indrāyenduḥ sarasvatī 3, 11, 3; Kāth. 38, 8;
 TB 2, 6, 12, 1; VS 20, 57.
 indrāvāruṇā yuvam adhvārāya 4, 12, 4; RV
 7, 82, 1; TS 2, 5, 12, 2; TB 2, 8, 4, 5;
 Nir. 5, 2.
 indrāvishṇuḥ dr̥hitāḥ 4, 12, 5; RV 7, 99, 5;
 TS 3, 2, 11, 3.
 indriyāṇi çatakrate 4, 12, 2; RV 3, 37, 9;
 Kāth. 8, 16; TS 1, 6, 12, 1; 2, 5, 12, 5;
 AV 20, 20, 2, 57, 5.
 indreṇa manyunā yujā 1, 3, 12; (4, 6, 3);
 Kāth. 4, 4.
 indremam prataram naya 2, 10, 4; Kāth.
 18, 3; Kap. S. 28, 3; TS 4, 6, 3, 1; VS
 17, 51; AV 6, 5, 2.
 indro jayati na parājayate 4, 12, 3; TS
 2, 4, 14, 2; AV 6, 98, 1.
 indro dadhico asthabhir 2, 13, 6; RV 1, 84,
 18; Kāth. 39, 12; TS 5, 6, 6, 3; TB 1,
 5, 8, 1; SV 1, 179; 2, 263; AV 20, 41, 1.
 indro dirghāya cakṣasā 2, 13, 6; RV 1,
 7, 3; TB 1, 5, 8, 2; SV 2, 149; AV 20,
 38, 6, 47, 6, 70, 9.
 indro devāṇi çambarahatya 4, 14, 13; TB 2,
 8, 3, 8.
 indro devānām adhipāḥ 4, 14, 12; TB 2,
 8, 4, 2.
 indro dyāur urvy uta 4, 14, 7.
 indro bahhūva brahmaṇā 4, 14, 7.
 indro balaw rakṣitāram 4, 14, 5; RV 10,
 67, 6; AV 20, 91, 6.
 indro bhūtasya bhuvanasya 4, 14, 7.
 indro madāya vāvṛdhe 4, 12, 4; RV 1, 81, 1;
 SV 1, 411; 2, 352; AV 20, 56, 1.
 indro yajñaw vardhayan 4, 14, 13; TB
 2, 8, 3, 7.
 indre yāto vasitasya 4, 14, 13; RV 1, 32,
 15; TB 2, 8, 4, 3.
 indro rājā jagataç carshāṇinām 4, 14, 14;
 RV 7, 27, 3; TB 2, 8, 5, 8; AV 19, 5, 1.
 indro vṛtraḥ vajreṇāvadhid 4, 14, 7.
 indro vṛtram atarad 4, 14, 13; TB 2, 8, 3, 6.
 indro vāi vṛtram ahant 3, 3, 7.
 indro vāi vṛtrāya 4, 6, 5.
 indro smam avatu vajrabāhur 4, 14, 7.
 indhānas tvā çataḥ himā 1, 5, 2; (1, 5, 8);
 Kāth. 6, 9; 7, 6; 35, 2; Kap. S. 4, 8;
 48, 3; TS 1, 5, 5, 4; VS 3, 18.
 indhāno agniḥ vanavad 4, 14, 10; RV 2,
 25, 1; TB 2, 8, 5, 2.
 imaw yajñaw vardhayan 4, 14, 13; TB 2,
 8, 3, 8.
 imaw yajñam açvinā 4, 12, 6; TB 2, 5, 4, 6.
 imaw yajñam idaḥ vaco 4, 11, 6; (12, 1);
 RV 1, 91, 10; Kāth. 2, 14.
 imaw yama prastaram 4, 14, 16; RV 10,
 14, 4; TS 2, 6, 12, 6; AV 18, 1, 60.
 imaw sāhasraw çatadhāram 2, 7, 17; Kāth.
 16, 17; Kap. S. 25, 8; VS 13, 49.
 imaw stomam arbate 2, 7, 3; RV 1, 94, 1;
 SV 1, 66; 2, 414; AV 20, 13, 3.
 imam no yujñam amṛteshu 4, 13, 5; RV 3,
 21, 1; Kāth. 16, 21; TB 3, 6, 7, 1.
 imam agnā āyushe 2, 3, 4; Kāth. 11, 7 a, 8;
 36, 5; TS 2, 3, 10, 3; TB 2, 7, 7, 5; TA
 2, 5, 3; AV 2, 28, 5.
 imam ūrṇāyau varuṇasya 2, 7, 17; Kāth.
 16, 17; Kap. S. 25, 8; VS 13, 50.
 imam mā hiçā ekaçapham 2, 7, 17; Kāth.
 16, 17; Kap. S. 25, 8; TS 4, 2, 10,
 VS 18, 48.

- imam mā hiṣair dvipādām 2, 7, 17; Kāth. 16, 17; Kap. S. 25, 8; TS 4, 2, 10, 1; VS 13, 47.
- imam me deva savitar 2, 7, 1; Kāth. 15, 11.
- imam me varuṇa ṇudhī 4, 10, 2; 4, 14, 17; (4, 10, 4; 4, 12, 4); RV 1, 25, 19; Kāth. 4, 16; 11, 12 u. 13; 12, 15; 21, 13; TS 2, 1, 11, 6. 5, 12, 1; 4, 2, 11, 3; TB 3, 7, 11, 3. 12, 6; TA 2, 4, 4; 4, 20, 3; VS 21, 1; SV 2, 955.
- imām dhiyaṃ 1, 2, 2; (4, 14, 3); RV 8, 42, 3; Kāth. 2, 3; Kap. S. 1, 15; TS 1, 2, 2, 2.
- imā juhvānā yushmad 4, 14, 3; RV 7, 95, 5; Kāth. 4, 16; TB 2, 4, 6, 1.
- imān me mitrāvaruṇāu grhān gopāyata 1, 5, 14 (2 Mal); Kāth. 7, 11.
- imān me mitrāvaruṇāu grhān jugupata 1, 5, 14.
- imām dhiyaṃ cikshamānasya 1, 2, 2; (4, 14, 3 imām dhiyaṃ); RV 8, 42, 3; Kāth. 4, 16; Kap. S. 1, 15; TS 1, 2, 2, 2.
- imām agrbhūnan raṇanām 3, 12, 1; Kāth. 5, 1, 2; TS 4, 1, 2; 5, 1, 2, 1; 7, 1, 11, 1; TB 3, 8, 3, 2; VS 22, 2.
- imām imā hastacyuti 2, 7, 12.
- imā rudrāya tavase 2, 9, 9; RV 1, 114, 1; Kāth. 17, 16; Kap. S. 27, 6; TS 4, 5, 10, 1; VS 16, 46.
- ime turān maruto 4, 14, 18; RV 7, 56, 19; TB 2, 8, 5, 6.
- imo agne vītatamāni 4, 10, 1; (4, 10, 5); RV 7, 1, 18; Kāth. 2, 15; 19, 14; 35, 2; Kap. S. 48, 3; TS 4, 3, 13, 6.
- imāp te pakeśā ajarāu 2, 12, 3; Kāth. 18, 16; Kap. S. 29, 4; TS 4, 7, 13, 1; VS 18, 52.
- imāu devāu jāyamānāu 4, 11, 2; RV 2, 40, 2; Kāth. 8, 17; TS 1, 8, 22, 5; 2, 6, 11, 4; TB 2, 8, 1, 5.
- iyān te vāśānāpūr 1, 2, 4; Kāth. 2, 5; Kap. S. 1, 17; TS 1, 2, 4.
- imāshpīr yata ābabbhūva 4, 12, 1; RV 10, 129, 7; TB 2, 8, 9, 6.
- iyaw vai kadrūr 3, 7, 3.
- iyaw ṣushmebhīr bisabhā 4, 14, 7; RV 6, 61, 2; Kāth. 4, 16; TB 2, 8, 2, 8; Nir. 2, 24.
- iyad asy āyūr asy 2, 6, 12; 4, 4, 6; VS 10, 25.
- iyamēva sā yā prathamār 2, 13, 10; Kāth. 39, 10; TS 4, 3, 11, 1; TB 2, 5, 5, 3; AV 3, 10, 4; 8, 9, 11.
- irajyann agne prathayaśva 2, 7, 14; RV 10, 140, 4; Kāth. 16, 14; Kap. S. 25, 5; TS 4, 2, 7, 2; VS 12, 109; SV 2, 1169.
- irāvati dhenumatī hi 1, 2, 9; RV 7, 99, 3; Kap. S. 2, 4; TS 1, 2, 13, 1; TA 1, 8, 2; VS 5, 16.
- isham ūrjam aham ita 2, 7, 14; Kāth. 16, 14; Kap. S. 25, 5; TS 4, 2, 7, 1; VS 12, 105.
- ishe tvā subhūtāya 1, 1, 1.
- ishe tvopāvīr asy 1, 2, 15; Kāth. 3, 4; Kap. S. 3, 11; TS 1, 3, 7.
- ishkartāram adhvarasya 2, 7, 14; RV 10, 140, 5; TS 4, 2, 7, 3; VS 12, 110; SV 2, 1170.
- ishto yajño bhṛgubhir 1, 4, 1; 2, 12, 3; (1, 4, 5); Kāth. 5, 4; 18, 18; 32, 4; 40, 13; Kap. S. 29, 6; VS 18, 56.
- iha tvashṭāram agriya 4, 13, 10; RV 1, 13, 10; TS 3, 1, 11, 1; TB 3, 5, 12, 1.
- iha tvā bhūry ācared 4, 11, 5; RV 4, 4, 9; Kāth. 6, 11; TS 1, 2, 14, 4.
- iha prajā viṣvarūpā 4, 2, 10; TB 3, 7, 44.
- iheha vah svatavasah 4, 10, 3; RV 7, 59, 11; Kāth. 20, 15; TA 1, 4, 3.
- ihāvāgne adhidhārayā rayim 2, 12, 5; Kāth. 18, 16; Kap. S. 29, 4; TS 4, 1, 7, 2; VS 27, 4.
- idāno vahnir namaśā 2, 12, 6.
- idīto devāir s. idīto.
- idē agniḥ vipacchitam 4, 11, 2; RV 3, 27, 3; Kāth. 40, 14; TB 2, 4, 2, 4.
- idē agniḥ svavasam 4, 14, 11; RV 5, 60, 1; TB 3, 7, 12, 4; AV 7, 50, 6.

- iḍyaç cāsi vandyaç 3, 16, 2; Kâth. 5, 6, 2; TS 5, 1, 11, 1; VS 29, 3.
 iḥânâya parasvatâ 3, 14, 10; VS 24, 28.
 iḥânâya prahuti 4, 14, 2; RV 7, 90, 2.
 iḥânâ vâryâṇâṃ 4, 9, 27; RV 10, 9, 5; TB 2, 5, 8, 5; TA 4, 42, 4; AV 1, 5, 4.
 ukshânnâya vaçannâya 2, 13, 13; (4, 11, 4); RV 8, 43, 11; Kâth. 7, 16; 40, 5; TS 1, 3, 14, 7; AV 3, 21, 6; 20, 1, 3.
 ukshâ sainudre arunaḥ 2, 10, 5; RV 5, 47, 3; Kâth. 18, 3; 21, 8; TS 4, 6, 3, 4; VS 17, 60.
 ukhâm kṛṇotu çaktyâ 2, 7, 5; Kâth. 16, 5; TS 4, 1, 5, 3; VS 11, 57.
 ukhyaasya ketum prathamâṇi 2, 8, 1.
 ugram paçyed iâshṭrabhr̥t, 4, 14, 17; TA 2, 4, 3; AV 6, 118, 2.
 ugraç ca bhîmaç ca 4, 9, 17; VS 39, 7.
 ugrâ diçâm abhibhûtir 3, 16, 4; Kâth. 22, 14; TS 4, 4, 12, 1.
 uñ çushmâ osbadhinâm 2, 7, 13; RV 10, 97, 8; Kâth. 16, 13; Kap. S. 25, 4; TS 4, 2, 6, 3; VS 12, 82.
 uñ çrayasva vanaspate 1, 2, 11; 4, 13, 1; RV 3, 8, 3; Kâth. 15, 12; TB 3, 6, 1, 1.
 uta gnâ vyantu devapatnir 4, 13, 10; RV 5, 46, 8; TB 3, 5, 12, 1; AV 7, 49, 2; Nir. 12, 46.
 uta devâ avahitaṃ 4, 14, 2; RV 10, 137, 1; AV 4, 13, 1.
 uta dyumnasya çavasa 4, 12, 4.
 uta no deva devaṃ 4, 11, 6; RV 8, 75, 2; Kâth. 7, 17; TS 2, 6, 11, 1.
 uta no brahman havisha 4, 11, 2; RV 3, 13, 6; Kâth. 2, 15.
 uta no hir budhnyah çṛṇotv 1, 6, 2; RV 6, 50, 14; VS 34, 53; Nir. 12, 33.
 uta bruvantu jantavâ 4, 10, 3; RV 1, 74, 3; Kâth. 8, 16; 15, 12; TS 3, 5, 11, 4; SV 2, 732.
 uta mâta mahisham anv 4, 12, 5; RV 4, 16, 11; TS 3, 2, 11, 3.
 uta smâsya dravatâs 1, 11, 2; RV 4, 40, 3; Kâth. 13, 14; TS 1, 7, 8, 3; VS 9, 15.
 uta syâ naḥ sarasvatî jushâṇopa 4, 14, 7; RV 7, 95, 4.
 utâ no mitrâvaruṇâ ihâgatam 4, 9, 12.
 utkrâma mabate sâubhagâya 2, 7, 2; Kâth. 16, 2; TS 4, 1, 2, 4; VS 11, 21.
 uttishṭha brhâti bhâvordhvâ 2, 7, 6; (3, 1, 8); Kâth. 19, 7; Kap. S. 30, 5; VS 11, 64 (utthâya).
 uttishṭha brahmanaspate 4, 9, 1; 4, 12, 1; RV 1, 40, 1; Kâth. 10, 13; TA 4, 2, 1; VS 34, 56.
 utsannayajîno vâ esha 3, 2, 9; TS 5, 3, 1.
 udakramid draviṇodâ 2, 7, 2; Kâth. 16, 2; TS 4, 1, 2, 4; 5, 1, 3, 1; VS 11, 22.
 ud agne tava tad ghṛtâd 1, 6, 1; RV 8, 43, 10 (tyad); Kâth. 7, 12; Kap. S. 6, 2.
 ud agne tishṭha pratyâtanushva 2, 7, 15; RV 4, 4, 4; Kâth. 16, 15; Kap. S. 25, 5; TS 1, 2, 14, 2; VS 13, 12.
 ud agne çucayas tava 1, 5, 1; (4, 10, 2; 4, 12, 4); RV 8, 44, 17; Kâth. 2, 14; 19, 14; 40, 14; TS 1, 3, 14, 8, 4, 46, 3, 5, 5, 3; 2, 4, 14, 4; SV 2, 884.
 udapurâ nâmâsy 2, 8, 14.
 udapruto na vayo 4, 12, 6; RV 10, 68, 1; Kâth. 23, 12; TS 3, 4, 11, 3; AV 20, 16, 1.
 udaraw vai vṛtraḥ 2, 4, 4.
 udasthâd gojid açvajid 2, 7, 12; Kâth. 38, 14.
 ud asya çushmâd bhânor 4, 9, 14; RV 7, 34, 7 (bhânur).
 ud âyushâ svâyushodoshadinâ 1, 2, 6; Kâth. 2, 6; Kap. S. 1, 19; TS 1, 2, 8.
 udiratâm, avarâ ut parâsa 4, 10, 6; RV 10, 15, 1; TS 2, 6, 12, 3; VS 19, 49; AV 18, 1, 44; Nir. 11, 18.
 udirayatâ mṛgutaḥ samudrâto 2, 4, 7; RV 5, 55, 5; Kâth. 11, 9; 30, 4; Kap. S. 46, 7; TS 2, 4, 8, 2.
 ud u tishṭha svadhvara 2, 7, 4; (3, 1, 5; 4,

- 9, 12); RV 8, 23, 5; Kâth. 16, 4; Kap. S. 30, 3; TS 4, 1, 4, 1; 5, 1, 5, 3; VS 11, 41.
- ud uttama varuṇa 1, 2, 18; 4, 14, 17; (2, 7, 8; 3, 2, 1; 4, 10, 4; 4, 14, 3); RV 1, 24, 15; Kâth. 3, 8; 16, 8; 19, 11; 21, 13; Kap. S. 2, 15; 32, 1; TS 1, 5, 11, 3; 2, 5, 12, 1; 4, 2, 1, 3. 11, 2; 5, 2, 1, 3; TB 2, 7, 16, 4. 8, 1, 6; TA 2, 4, 4; VS 12, 12; AV 7, 83, 3; 18, 4, 69; Nir. 2, 13.
- ud ut te madhumattamā 1, 3, 39.
- ud u tyam jātavedasam 1, 3, 37; RV 1, 50, 1; Kâth. 4, 9; 10, 13; 11, 1; 13, 16; 21, 14; 30, 5; Kap. S. 3, 7; TS 1, 2, 2, 2; 2, 2, 12, 1. 3, 8, 2, 4, 14, 4. 5, 12, 1; 3, 1, 11, 8; 6, 1, 11, 4; TB 3, 1, 3, 3. 7, 11, 2; TA 4, 11, 8. 20, 3; 5, 9, 12; VS 7, 41; 8, 41; 33, 31; SV 1, 31; AV 13, 2, 16; 20, 47, 13; Nir. 12, 15.
- ud u tvā pañca diṣo 2, 10, 5.
- ud u tvā viṣve devā 2, 7, 10; (3, 2, 2; 3, 3, 8); Kâth. 16, 10; 18, 3; 19, 12; 21, 8; Kap. S. 25, 1; 28, 3; 32, 2; TS 4, 2, 3, 1. 6, 3, 1; 5, 2, 2, 1. 4, 6, 1; VS 12, 31; 17, 53.
- ud enam uttaram nayagne 2, 10, 4; (3, 3, 8); Kâth. 18, 3; Kap. S. 28, 3; TS 4, 6, 3; (5, 4, 6); VS 17, 50; AV 6, 5, 1.
- ud eshâm bāhūn atiram 2, 7, 7; Kâth. 16, 7; 19, 10; Kap. S. 30, 8; TS 4, 1, 10, 3. 5, 1, 10, 2; TA 2, 5, 16; VS 11, 82.
- udgrābhaḥ ca nigrābhaḥ ca 1, 1, 13; (3, 3, 8); Kâth. 1, 12; 18, 3; Kap. S. 28, 3; TS 1, 1, 13, 1. 6, 4, 2; 4, 6, 3, 4; VS 17, 64.
- udbuddhyaevagne 2, 12, 4; Kâth. 18, 18; Kap. S. 29, 6; TS 4, 7, 13, 5; VS 15, 54; 18, 61.
- udyojanam antaryāgam 2, 7, 12.
- ud vāyam tamasa pari 2, 12, 5; 4, 9, 27; (3, 4, 6); RV 1, 50, 10; Kâth. 18, 16; 22, 1; 38, 5; Kap. S. 29, 4; TS 4, 1, 7, 4; 5, 1, 8, 6; TB 2, 4, 4, 9. 6, 6, 4; 3, 7, 11, 2; TA 6, 3, 2; VS 20, 21, 27, 10; 35, 14; 38, 24; AV 7, 53, 7.
- ud vām prkshāso madhumanto asthur 4, 12, 4; RV 7, 60, 4.
- unnataḥ citibāhuḥ 3, 13, 8.
- unnabhbhaya prthivīm 1, 3, 26; TS 2, 4, 8, 2; 3, 5, 5, 2; Kâth. 11, 9.
- upaksharanti sindhavo 4, 11, 2; RV 1, 125, 4; Kâth. 11, 5; 11, 12; TS 1, 8, 22, 4.
- upa châyām iva ghr̥ṇer 4, 11, 2; RV 6, 16, 38; Kâth. 40, 14; TB 2, 4, 4, 6; SV 2, 1056.
- upa jmann ūpa vedase 2, 10, 1; Kâth. 17, 17; Kap. S. 28, 1; TS 4, 6, 1, 1; VS 17, 6.
- upa tvagne dive dive 1, 5, 3; (1, 5, 10); RV 1, 1, 7; Kâth. 7, 1; 7, 8; Kap. S. 5, 1; 35, 4; TS 1, 5, 6, 2; VS 3, 22; SV 1, 14.
- upa tvā juhvo mama 1, 6, 1; RV 8, 44, 5; Kâth. 7, 12; SV 2, 892.
- upa tvā ṛṇvasamr̥ṣam 4, 11, 2; RV 6, 16, 37; Kâth. 40, 14; SV 2, 1055.
- upa prayanto adhvarām 1, 5, 1; (1, 5, 5; 1, 5, 6); RV 1, 74, 1; Kâth. 6, 9; 7, 4; Kap. S. 4, 8; 5, 3; TS 1, 5, 5, 1; VS 3, 11; SV 2, 729.
- upa prāgāt suman me 3, 16, 1; RV 1, 162, 7; Kâth. 5, 6, 4; TS 4, 6, 8, 3; VS 25, 30; Nir. 6, 22.
- upaprehi vācas pate 4, 12, 1; AV 1, 1, 2 (punar ehi v.).
- upayāmagr̥hito 'si antaryacha 1, 3, 5; VS 7, 4.
- upayāmagr̥hito 'si devebhyas 1, 3, 9.
- upayāmagr̥hito 'si prajāpataye 1, 3, 35; Kâth. 29, 5; 30, 5; Kap. S. 45, 6; VS 23, 2, 4.
- upayāmagr̥hito 'si br̥haspatisutasya 1, 3, 29; Kâth. 4, 11; Kap. S. 3, 9; VS 8, 9.
- upayāmagr̥hito 'si madhave 1, 3, 16; Kâth. 4, 7; VS 7, 30.
- upayāmagr̥hito 'si suçarmā 1, 3, 28; VS 8, 8.

- upayāmaghīto 'si harir asi 1, 3, 30; VS 8, 11.
- upayāmaghīto 'sindrāya 1, 3, 14; VS 7, 22.
- upa creshthā na āciro 3, 16, 5; Kāth. 22, 15; TS 4, 7, 15, 3; AV 4, 25, 7.
- upaṇvāsaya prthivīm 3, 16, 3; Kāth. 5, 6, 1; AV 6, 126, 1.
- upahūtāh pitarah somyāso 4, 10, 6; RV 10 15, 5; Kāth. 21, 14; TS 2, 6, 12, 43; TB 2, 6, 16, 1; VS 19, 57; AV 18, 3, 45.
- upāṇvapatrena pātnivatam 4, 7, 4.
- upāvasrja tmanyā 4, 13, 3; RV 10, 110, 10; Kāth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 4; VS 29, 35; AV 5, 12, 10; Nir. 8, 17.
- upem asṅkshi vājayur 4, 12, 4; RV 2, 35, 1; Kāth 12, 15; Mân. Çr. 6, 1, 3.
- upo ha yad vidathaw vājino 4, 11, 1; RV 7, 93, 3; TB 3, 6, 12, 1.
- ubhā jigyathur 2, 4, 4; (4, 12, 5); RV 6, 69, 8; Kāth 12, 14; TS 3, 2, 11, 2; 7, 1, 6, 7, 5, 5; AV 7, 44, 1.
- ubhābhyām deva savitah 3, 11, 10; RV 9, 67, 25; Kāth. 38, 2; TB 1, 4, 8, 2; 2, 6, 3, 4; VS 19, 43.
- ubhā vām indrāgni 1, 5, 1; (1, 5, 5 u. 6; 4, 13, 5; 4, 14, 8); RV 6, 60, 13; Kāth. 7, 4 u. 5; 6, 9; Kap. S. 4, 8; 5, 3 u. 4; TS 1, 1, 14, 1. 5, 5, 1; TB 2, 8, 5, 1; VS 3, 13.
- uruḥ hi rājā varuṇaḥ cakāra 1, 3, 39; (4, 8, 5); RV 1, 24, 8; Kāth. 4, 13; 29; 3; Kap. S. 3, 11; 45, 5; TS 1, 4, 45, 1; 6, 6, 3, 2; VS 8, 23.
- uru vishṇo vikramasvoru 1, 2, 13; 1, 2, 14; Kāth. 3, 1; 3, 2; Kap. S. 2, 8; 2, 9; TS 1, 8, 4, 1; VS 5, 38, 41.
- urvī prthivī bahule 4, 14, 7; RV 1, 185, 7; TB 2, 8, 4, 8.
- urvī rōdasī varivas 3, 16, 5; Kāth. 22, 15; TS 4, 7, 15, 6.
- uṇantas tvā havāmaha 1, 10, 18; (4, 10, 6); RV 10, 16, 12 (nidbhimahy); Kāth. 21, 14; 36, 12; TS 2, 6, 12, 1; TB 2, 6, 16; VS 19, 70; AV 18, 1, 56.
- uṇik pāvako aratih 2, 7, 9; RV 10, 45, 7; Kāth. 16, 9; TS 4, 2, 2, 2; VS 12, 24.
- ushāsā naktam aṇvinā 3, 11, 3; Kāth. 38, 8; VS 20, 61.
- ushāsānaktā bṛhatī bṛhantam 3, 11, 1; VS 20, 41.
- ushe yavī supeṇasā 3, 11, 11; Kāth. 38, 10; TB 2, 6, 18, 3; VS 21, 17.
- ushātārayoḥ pīlavayor 7, 12.
- ūrjo napāj jātavedah 2, 7, 14; RV 10, 140, 3; Kāth. 16, 14; Kap. S. 25, 5; TS 4, 2, 7, 2; VS 12, 108; SV 2, 1168.
- ūrjo napātaḥ sa hināyam 2, 13, 9; RV 6, 48, 2; Kāth. 39, 12; VS 27, 44; SV 2, 54.
- ūrdhva ū shu ṇa ūtaye 2, 7, 4; (4, 13, 1); RV 1, 36, 13; Kāth. 15, 12; 16, 4; TS 4, 1, 4, 2; 5, 1, 5, 3; TB 3, 6, 1, 2; TA 4, 20, 1; VS 11, 42; SV 1, 57.
- ūrdhvā asya samidho bhavanty 2, 12, 6; Kāth. 18, 17; Kap. S. 29, 5; TS 4, 1, 8; VS 27, 11; AV 5, 27, 1.
- ūrdhvā diṇaw rantirācāu- 3, 16, 4; Kāth. 22, 14; TS 4, 4, 12, 4.
- ūrdhvām enām uñcrāpaya 3, 13, 1; Kāth. 5, 4, 8; TS 7, 4, 19, 2; TB 3, 9, 7, 1; VS 23, 26.
- ūrdhvo nah pāhy aḥhaso 4, 13, 1; RV 1, 36, 14; Kāth. 15, 12; TB 3, 6, 1, 2; TA 4, 20, 1.
- ūrdhvo bhava pratividhyādhy asmad 2, 7, 15; RV 4, 4, 5; Kāth. 16, 15; Kap. S. 25, 5; TS 1, 2, 14, 2; VS 13, 13.
- ṛcā tvā chandasā sādāyāmi 2, 13, 4.
- ṛcā stomaḥ samardhaya 2, 7, 1; Kāth. 15, 11; 18, 19; Kap. S. 29, 7; TS 3, 1, 10, 1; 4, 1, 1, 2; 5, 1, 1, 3.
- ṛjite parivṛgāhi no- 3, 16, 3; RV 6, 75, 12; Kāth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 4; VS 29, 49.
- ṛtaḥ vāi satyaḥ jājūno 1, 10, 11.

- r̥saya gopā adhitishṭhatho 4, 14, 12; RV 5, 63, 1.
 r̥tsayadhāman prathamā 2, 13, 10; Kāth. 39, 10.
 r̥tsaya panthām anu tisra āyus 2, 13, 10; Kāth. 39, 10; TS 4, 3, 11, 1; AV 8, 9, 13.
 r̥tvānāw vaiçvānaram 4, 11, 1; Kāth. 4, 11; 6, 10; 7, 16; TS 1, 5, 11, 1; VS 26, 6.
 r̥tvānam mahisha w̥ viçvadarçatam 2, 7, 14; RV 10, 140, 6; Kāth. 16, 14; Kap. S. 25, 5; TS 4, 2, 7, 3; VS 12, 111; SV 2, 1171.
 r̥tāshād̥ r̥adhāmāgnir 2, 12, 2; Kāth. 18, 14; Kap. S. 29, 3; TS 3, 4, 7; VS 18, 38.
 r̥tuthendro vanaspatih 3, 11, 3; TS 2, 6, 12, 4.
 r̥tūnām patni prayame 2, 13, 10; Kāth. 39, 10; TS 4, 3, 11, 5.
 r̥tena dyāvārthivī 4, 14, 17; TB 3, 7, 12, 2; TĀ 2, 3, 3.
 r̥tvijo vṛñte 3, 9, 8; Kāth. 26, 9; Kap. S. 41, 7.
 r̥ddareṇa sakhyā saceya 4, 11, 2; RV 8, 48, 10; TS 2, 2, 12, 3; Nir. 6, 4.
 r̥bh̥tayo vo maruto aṣayor 4, 11, 4; (4, 14, 18); RV 5, 57, 6.
 ekayāstuvata 2, 8, 6; Kāth. 17, 5; Kap. S. 26, 4; TS 4, 3, 10; VS 14, 28.
 ekasmāi svāhā 3, 12, 15; Kāth. 5, 2, 1; 5, 2, 2; TS 7, 2, 12; VS 22, 34.
 ekasya cin me vibhv 4, 11, 3; RV 1; 165, 10; Kāth. 9, 18.
 ekācetat sarasvatī 4, 14, 7; RV 7, 95, 2.
 eko vo devo apyatishṭhat 2, 13, 1; Kāth. 39, 2; TS 5, 6, 1, 3 (ohnē vo); AV 3, 13, 4.
 eny aḥno maṇḍūko 3, 14, 17; VS 24, 36.
 etad̥vā asyasa w̥ vatsaro 1, 10, 20; Kāth. 36, 14.
 etad̥vā eṣhābhyanuktā 4, 6, 9.
 etā u vaḥ subhagā viçvavārā 3, 16, 2; Kāth. 5, 6, 2; TS 5, 1; 11, 2; VS 29, 5.
 etā āindragā w̥ r̥rūpā 3, 13, 9; VS 24, 8.
 etā te agne ucathani vedo w̥ jushāni 4, 14, 15; RV 1, 78, 10.
 evā iyam̥ prthivī 3, 8, 6.
 enām mukhena vāyus 4, 12, 4; RV 1, 105, 19 (enāngūsheṇa).
 onā vo agnim̥ namasorjo 2, 13, 8; (4, 12, 5); RV 7, 1; Kāth. 39, 15; TS 4, 4, 4, 4; VS 15, 32; SV 1, 45; 2, 99; Nir. 3, 21.
 enā w̥ yāghram 2, 1, 9; Kāth. 37, 9; TB 2, 7, 16, 4.
 endra sāsasi w̥ rayi w̥ 4, 42, 3; RV 1, 8, 1; TS 3, 4, 11, 3; TB 3, 5, 7, 3; SV 1, 129; AV 20, 70, 17.
 ebhir̥ no arkāir̥ bhavā 4, 10, 2; RV 4, 10, 3; Kāth. 20, 14; TS 4, 4, 1, 7; VS 15, 46; SV 2, 1129.
 evā pitre viçvadevāya 4, 11, 2; (4, 14, 4); RV 4, 50, 6; Kāth. 17, 18; TS 1, 8, 22, 2; TB 2, 8, 2, 8; AV 20, 88, 6.
 evā vandasvā varuṇam̥ bh̥hantam 1, 2, 13; RV 8, 42, 2; Kāth. 17, 19; TB 2, 5, 8, 4.
 cred etc prati mā rocāmānā 4, 11, 3; RV 1, 165, 12; Kāth. 9, 18.
 esha chāgaḥ puro açvena 3, 16, 1; RV 1, 162, 3; Kāth. 5, 6, 4; TS 4, 6, 8, 1; VS 25, 26.
 esha vaḥ stomo maruta 4, 11, 3; RV 1, 165, 15, 167, 11, 168, 10; Kāth. 9, 18; VS 34, 48.
 esha vai prajāpati rūpeṇa 1, 6, 7.
 esha sya vāji kshipaṇim 1, 11, 2; Kāth. 13, 14; TS 1, 7, 8, 3; VS 9, 14.
 ehy u shu bravāni te 4, 12, 1; RV 6, 16, 16; Kāth. 2, 14; 20, 14; VS 26, 13; SV 1, 7; 2, 55.
 ojas tad̥ asya titvisha 1, 3, 32; RV 8, 6, 5; Kāth. 4, 11; Kap. S. 3, 9; SV 1, 182; 2, 1003; AV 20, 107, 2.
 ojistham̥ te madhyato 4, 13, 5; RV 3, 21, 5; Kāth. 16, 21; TB 3, 6, 7, 2.
 obhe suççandra viçpate 2, 13, 5; (4, 12, 4); TS 2, 2, 12, 7; 4, 4, 4, 6.
 omāsaç carshaṇidhr̥to 1, 3, 18; RV 1, 3, 7; Kāth. 4, 7; Kap. S. 3, 5; TS 1, 4, 16, 1; VS 7, 53; Ait. Ā. 1, 4; Nir. 12, 40.
 oshadhayaḥ pratigr̥bh̥tāgnim̥ 2, 7, 5; (3

- 1, 6; Kâth. 16, 4; Kap. S. 30, 3; TS 4, 1, 4, 4; 5, 1, 5, 9; VS 11, 48.
- oshadhayaḥ pratimodhadhyam 2, 7, 5; RV 10, 97, 3; Kâth. 16, 3; TS 4, 1, 4, 4; 5, 1, 5, 9; VS 12, 77.
- oshadhîr iti mâtasas 2, 7, 13; (4. 14, 6); RV 10, 97, 4; Kâth. 13, 16; 16, 13; Kap. S. 25, 4; TS 4, 2, 6, 1; TB 2, 8, 4, 8; VS 12, 78; Nir. 6, 3.
- oshadhe trâyasvânam 3, 9, 3.
- ândram ekakapâlam 2, 2, 11.
- ândram ekâdaçakapâlam 2, 1, 9.
- ândrâgnam ekâdaçakapâlam 2, 1, 1; 2, 6, 2; Kâth. 9, 17.
- ândrâbârhaspatya w havir 2, 1, 12.
- âurvabhrguvaṇ çucim 4, 11, 2; RV 8, 102, 4; Kâth. 40, 14; TS 3, 1, 11, 8; SV 1, 18.
- kaḥ svid ekâkî carati 3, 12, 19; Kâth. 5, 4, 7; VS 23, 9, 45.
- kaṇvâ iva bhrgavah 1, 3, 39; RV 8, 3, 16; SV 2, 713; AV 20, 10, 2, 59, 2.
- kadâ cana prayuchasy 1, 3, 26; (1, 5, 4); RV 8, 52, 7; Kâth. 4, 10; Kap. S. 3, 8; TS 1, 4, 22, 1; VS 8, 3.
- kadâ cana starir asi 1, 3, 26; (1, 5, 4 n. 11); RV 8, 51, 7; Kâth. 4, 10; 7, 2 n. 9; Kap. S. 3, 8; 5, 2; TS 1, 4, 22, 1, 5, 6, 4; VS 3, 34; 8, 2; SV 1, 300.
- kad dhishnyâsu vrdhasâno agne 4, 11, 4; RV 4, 3, 6; Kâth. 7, 16.
- kam u shvid 4, 11, 6; RV 8, 75 (64), 7; Kâth. 7, 17; TS 2, 6, 11, 2.
- kayâ naç citra âbhuvad 2, 13, 9; 4, 9, 27; (3, 16, 4; 4, 10, 4); RV 4, 31, 1; Kâth. 21, 18; 39, 12; 5, 5, 21; TS 4, 2, 11, 2, 4, 12, 5; TA 4, 42, 3; VS 27, 39; 36, 4; SV 1, 169; 2, 32; AV 20, 124, 1.
- kayâ çubhâ savayasah 4, 11, 3; RV 1, 165, 1; Kâth. 9, 18.
- kalpetam dyâvâprthivî 1, 6, 2; 2, 8, 12 (2 Mal); (3, 3, 3); Kâth. 7, 14; 17, 10; Kap. S. 6, 3; 26, 9; TB 1, 2, 1, 18.
- kavashyo na vyacâsvatîr 3, 21, 3; Kâth. 38, 8; TB 2, 6, 12, 2; VS 20, 60; 21, 32.
- kas tvâ satyo madânâṃ 2, 13, 9; 4, 9, 27; RV 4, 31, 2; Kâth. 39, 12; TA 4, 42, 3; VS 27, 40; 36, 5; SV 2, 33; AV 20, 124, 2.
- kasya brahmâni jujushur 4, 11, 3; RV 1, 165, 2; Kâth. 9, 18.
- kâṇḍât kâṇḍât prarôhantî 2, 7, 15; (3, 2, 6); Kâth. 16, 16; 20, 6; Kap. S. 32, 8; TS 4, 2, 9, 2; 5, 2, 8, 6; TA 10, 1, 7; VS 13, 60.
- kâmaṃ kâmadughe dhukshva 2, 7, 14; TS 4, 2, 5, 2; VS 12, 72.
- kâmo havishâm mandishtho 1, 2, 3; (so beginnt in Mâitr.-S. der Vers, der in seinem weiteren Verlauf entspricht: agne tvaw su jâgrhi TS 1, 2, 3, 1; VS 4, 14; Kâth. 2, 4; 23, 5; Kap. S. 1, 16).
- kâyâ svâhâ kasmai svâhâ 3, 12, 5; VS 22, 20.
- kâ svid âsitpûrvacittih 3, 12, 19; Kâth. 5, 4, 7; TS 7, 4, 18 (kiw); TB 3, 9, 5, 2; VS 23, 11, 53.
- kiw svid âsid adhishtânâṃ 2, 10, 2; RV 10, 81, 2; Kâth. 18, 2; Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 2, 4; VS 17, 18.
- kiw svid vanap ka u sa vṛksha âsid yato dyâvâprthivî nishṭakabuh manishino 2, 10, 2; RV 10, 81, 4; Kâth. 18, 2; Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 2, 5; TB 2, 8, 9, 6; VS 17, 20.
- kitavâso yad riripur 4, 14, 3; RV 5, 85, 8; Kâth. 23, 12; TS 3, 4, 11, 6; TB 2, 8, 1, 5.
- kim it te vishno paricakshyam 4, 10, 1; RV 7, 160, 6; TS 2, 2, 12, 5; SV 2, 975; Nir. 5, 8.
- kim brâhmaṇasya pitaram 4, 8, 1.
- kutas tvam indra mâhinaḥ 4, 11, 3; RV 1, 165, 3; Kâth. 9, 18; VS 23, 27.
- kufrâ cid yasya samrtân 3, 12, 4; RV 5, 7, 2; TS 2, 1, 11, 3.
- kumbho vanishthur 3, 11, 9; Kâth. 38, 3; TB 2, 6, 4, 3; VS 19, 87.
- kurmas tâ âyur 4, 14, 15; RV 10, 51, 7.

kulāyini gḥṛtāvati pārambhiḥ 2, 8, 1;
 * Kāth. 17, 1; Kap. S. 25, 10.

kuvalasaktubhir ācvinaw 2, 3, 9.

kuvit su no gaishtaye 4, 11, 6; RV 8, 75,
 11; Kāth. 7, 17; TS 2, 6, 11, 3; SV 2, 999.

kuvid aṅga namaśā 4, 14, 2; RV 7, 91, 1.

kuvid aṅga yavamanto 1, 11, 4; 2, 3, 8;
 (3, 11, 7; 3, 12, 21; 4, 8, 9); RV 10,

131, 2; Kāth. 12, 9; 14, 3; 37, 18; TS

1, 8, 21, 1; 3, 1, 3, f; 5, 2, 11, 2; TB
 2, 6, 1, 3; VS 10, 32; 19, 6; 23, 38; AV
 20, 125, 2.

kuhūm abaw 4, 12, 6; Kāth. 13, 16; TS
 3, 3, 11, 5.

kuhūr devānām amṛtasya 4, 12, 6; Kāth.
 13, 16; TS 3, 3, 11, 5; AV 7, 47, 2.

kr̥ṣuṣva pājah prasitīm 2, 7, 15; (4, 11, 5);
 RV 4, 4, 1; Kāth. 6, 11; 10, 5; 16, 15;

Kap. S. 25, 5; TS 1, 2, 14, 1; VS 13,
 9; Nir. 6, 12.

kr̥tikā nakshatram 2, 13, 20; TS 4, 4, 10.

kr̥tvāya sâ mahim ukhām 2, 7, 6; Kāth.
 16, 5; TS 4, 1, 5, 4; 5, 1, 6, 4.

kr̥ṣiḥ susasyām utkr̥ṣe 1, 2, 2; (3, 6, 8);
 Kāth. 2, 3.

kr̥ṣṭe vapate 3, 2, 5.

kr̥ṣṇagrivâ āgneyâḥ 3, 13, 7; 3, 13, 10, 12.
 13, 15, 16; VS 24, 6, 9, 14.

kr̥ṣṇam hiyānaw harayaḥ 4, 12, 5; RV 1,
 164, 47; Kāth. 11, 9 u. 13; TS 3, 1, 11,
 4; AV 6, 22, 1; 9, 10, 22; 13, 3, 9; Nir. 7, 24.

kr̥ṣṇaṁśirshâgneyo 4, 7, 8.

kr̥ṣṇâ bhâumâ 3, 13, 11; VS 24, 10.

ketum̐ kr̥ṣṇann aketave 3, 16, 3; RV 1,
 6, 3; Kāth. 5, 4, 9; TS 7, 4, 20, 1; TB
 3, 9, 4, 3; VS 29, 37; SV 2, 820; AV
 20, 26, 6, 47, 12, 69, 11.

keçaçmaçru vapate 3, 6, 2.

kēçinaḥvâi dâśbhvam̐ 1, 4, 12.

ko addhâ veda K̐ iha praçocat kutâ 4,
 12, 1; RV 10, 129, 6; TB 2, 8, 9, 5.

ko adya yuñkte dhuri 3, 16, 4; (4, 10, 4);

RV 1, 84, 16; Kāth. 5, 5, 21; TS 4, 2,
 11, 3, 4, 12, 5; SV 1, 341; AV 18, 1, 6;
 Nir. 14, 25.

ko nu vâm̐ mitrâvaruṇâ rtāyan 4, 14, 10;
 RV 5, 41, 1.

ko nu atra maruto' mām̐the vaḥ 4, 11, 3;
 RV 1, 165, 13; Kāth. 9, 18.

ko virājo mithunatram̐ 2, 13, 10.

kr̥kṣum̐ devānām mahimānam 2, 7, 16;

kramadhvam̐ agnīnâ nâkam 2, 10, 6; (3,
 3, 9); Kāth. 18, 4; 21, 9; Kap. S. 28, 4;
 TS 4, 6, 5, 1; 5, 4, 7, 1; VS 17, 65; AV 4, 14, 2.

kr̥ṣṭaw vaḥ çardho mârutām̐ 4, 10, 5; RV
 1, 37, 1; Kāth. 21, 13; TS 4, 3, 13, 6;
 Nir. 7, 2.

kva tyāni nâu sakhyâ 4, 14, 9; RV 7, 88, 5;

kva syâ vo 4, 11, 3; RV 1, 165, 6; Kāth.
 9, 18; TB 2, 8, 3, 5.

kehatrasya yonir 2, 6, 9; 4, 4, 3; Kāth.
 15, 7; VS 20, 1.

kehatrenâgne svena sawrabhasva 2, 12, 5;
 Kāth. 18, 16; Kap. S. 29, 4; TS 4, 1,
 7, 2; VS 27, 5; AV 2, 6, 4.

kshapo rājann uta tmanâ 2, 13, 8; RV 1, 79, 6;
 Kāth. 39, 15; TS 4, 4, 4, 5; VS 15, 37; SV 2, 913.

kehatrasya patinâ vaway 4, 11, 1; RV 4,
 57, 1; Kāth. 4, 15; TS 1, 1, 14, 2; Nir. 10, 15.

khadgo vâiçvadevas 3, 14, 21; VS 24, 40.

(gānānām tvâ gaṇapatiḥ 3, 12, 20; RV 2,
 23, 1; Kāth. 10, 13; TS 2, 3, 14, 3; VS 23, 19).

gayaṣphāno amivahâ 4, 10, 4; (4, 12, 4);
 RV 1, 91, 12; Kāth. 2, 14; TS 4, 3, 13, 5.

gâyatram̐ chando anusaḥrabhadhvam̐ 1, 3, 39.
 gâyatir̐ trishṭub jagaty 3, 12, 21; Kāth. 5,
 10, 5; TS 5, 2, 11, 1; VS 23, 33.

gâyatro vâi devānaw savitâ 4, 7, 1.

girâ vajro na sambhṛtaḥ 2, 13, 6; RV 8,
 93, 9; Kāth. 39, 12; TB 1, 5, 8, 3; SV
 2, 574; AV 20, 47, 3, 147, 14.

gir̐bbhir viprah̐ pramatim̐ 4, 13, 7; (4, 14,
 8); RV 7, 93, 4; Kāth. 4, 15; TB 2, 8,
 5, 1; 3, 6, 9, 1.

- grhamedhāsā āgata 4, 10, 5; RV 7, 59, 10; TS 4, 3, 13, 5.
- gotrabhidam govidad vajrabāhum 2, 10, 4; RV 10, 103, 6; Kāth. 18, 5; Kap. S. 28, 5; TS 4, 6, 4, 2; VS 17, 38; SV 2, 1204; AV 6, 97, 3; 19, 13, 6.
- gobhir na somam 3, 11, 3; TB 2, 8, 12, 4; VS 20, 66.
- gonam agne vimam açvi 1, 4, 3; RV. 4, 2, 5; Kāth. 5, 6; 10, 12; TS 1, 6, 6, 4; 3, 1, 11, 1.
- goshad asi 1, 1, 2.
- grīshmena ṛtunā devā 3, 11, 2; Kāth. 38, 11; TB 2, 6, 19, 1; VS 21, 24.
- ghṛtam ca vāi madhu 4, 1, 12; Kāth. 31, 9; Kap. S. 47, 9; TB 3, 3, 4.
- ghṛtam na pūtam 4, 12, 4; TS 2, 2, 12, 7.
- ghṛtavatī bhuvanānām 4, 11, 1; RV 6, 70, 1; VS 34, 45; SV 1, 378.
- ghṛtavantaḥ pāvaka te 4, 13, 5; RV 3, 21, 2; Kāth. 16, 21; TB 3, 6, 7, 1.
- ghṛtavantaṃ kulāyina 1, 4, 3; Kāth. 5, 4; Kap. S. 1, 12.
- ghṛtasya panthām amṛtasya nābbim 2, 3, 4.
- ghṛtasya yajaty esha vāi 4, 7, 2.
- ghṛtena sītā madhunā samajyatāw 2, 7, 12; Kāth. 16, 12; TS 4, 2, 5, 6; VS 12, 70.
- ghnanti vā etat somaw 4, 8, 3; TS 6, 6, 7.
- cakshur no dehi cakshushe 4, 12, 4; RV 10, 158, 4; Kāth. 9, 19.
- cakshushaḥ pitā manasā hi dhīro 2, 10, 3; RV 10, 82, 1; Kāth. 18, 2; Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 2, 4; VS 17, 25.
- caturghṛitam ājyam bhavati 3, 7, 5.
- catuṣṭomam adadhād yā turiyā 2, 13, 10; Kāth. 39, 10; TS 4, 3, 11, 2.
- catvāsi ṛṅgā trayo aśya pādā 1, 6, 2; RV 4, 58, 3; Kāth. 40, 7; TA 10, 12, 10; VS 17, 91; Nir. 13, 7.
- citaḥ sba paricitaḥ 3, 5, 3; Kāth. 38, 12; TS 4, 2, 7, 4.
- cittam juhomī manasā 2, 10, 6; Kāth. 39, 3.
- cittih sruk cittam 1, 1, 1; Kāth. 3, 8; TA 3, 1.
- citra ādityānām 3, 14, 20.
- citraṃ devānām udagād anikam 1, 3, 37; (4, 14, 4); RV 1, 115, 1; Kāth. 4, 9; 10, 13; 13, 16; 21, 14; 22, 5. 6. 8; Kap. S. 3, 4 u. 7; 35, 2; TS 1, 4, 43, 1; 2, 2, 12, 1; 2, 4, 14, 4; 3, 1, 11, 8; TB 2, 8, 7, 3; 3, 1, 3, 3, 7, 11, 2; TĀ 1, 7, 6; 4, 1, 8 u. 6.; VS 7, 42; 13, 46; AV 13, 2, 35; 20, 107, 14; Nir. 12, 16.
- cid asi brhaspatish ṛvā 4, 9, 15.
- cid asi svāhā 4, 9, 4.
- chandasvatī ushasāu pepicāne 2, 13, 10; Kāth. 39, 10; TS 4, 3, 11, 1.
- chandāwsi vāi yajñāya 2, 5, 7.
- jaḡrhmā te dakṣiṇam indra 4, 14, 5; (4, 14, 8); RV 10, 47, 1; TB 2, 8, 2, 5; SV 1, 317.
- janghābhyām padbhyām dhīro smi 3, 11, 8; Kāth. 38, 4.
- janasya goṇā ajanishṭa jāḡrvir 2, 13, 7; RV 5, 11, 1; Kāth. 39, 14; TS 4, 4, 4, 2; VS 15, 27; SV 2, 257.
- janishṭhā ugraḥ sahasē 1, 3, 20; RV 10, 73, 1; Kāth. 4, 8; Kap. S. 3, 6; TB 2, 8, 3, 4; VS 33, 64.
- janishva hi jenyō agre ahnāw 2, 7, 3; RV 3, 1, 5; Kāth. 16, 3; 19, 4; Kap. S. 30, 2; TS 4, 1, 3, 4; 5, 1, 4, 5.
- jāto jāyate sudinatve 4, 13, 1; RV 3, 8, 5; TB 3, 6, 1, 3.
- jihvā me bhadrāw vāñ 3, 11, 8.
- jimūtasyeva bhavati 3, 16, 3; RV 6, 75, 1; Kāth. 5, 6, 1; TS 4, 66, 1; TB 3, 9, 4, 3; VS 29, 38.
- jushasva saprathastama 3, 10, 1; (4, 13, 5); RV 1, 75, 1; Kāth. 16, 21; TB 3, 6, 7, 1.
- jushānenānya ājyabhāgā iḡyante 3; 7, 2.
- jushāno barkhī, hariṇān 3, 11, 1; Kāth. 38, 6; TB 2, 6, 8, 2; VS 20, 39.
- jushṭam devebhyō havyam 1, 2, 17.

- jūṣṭo damēnā 4, 11, 4; Kāth. 2, 15; TB 2, 4, 1; AV 7, 73, 9;
- jūhūm agre sammārṣhī 3, 1, 1; Kāth. 18, 19; Kap. S. 29, 7.
- vyotishmatih pratimuñcate 2, 13, 10; Kāth. 39, 10; TS 4, 3, 11, 3.
- vyotishmatim tvā sādyañmi 2, 13, 19; TS 1, 4, 34; TA 3, 19.
- ta āyajanta draviṇā sam aemin 2, 10, 3; RV 10, 82, 4; Kāth. 18, 1; TS 4, 6, 2, 2; VS 17, 28; Nir. 6, 15.
- taw sadhricir 4, 14, 18; RV 6, 36, 3; TB 2, 4, 5, 2.
- taw sabādho yatasruca 4, 10, 1; RV 3, 6, 1, 3; Kāth. 40, 14; TB 3, 6, 1, 3.
- taw hi çaçvantā 4, 10, 1; (4, 10, 5); RV 5, 14, 3; Kāth. 19, 14; TS 4, 3, 13, 8.
- tac cakshur devahitam 4, 9, 20; RV 7, 66, 16; TA 4, 42, 5; VS 36, 24.
- tac caturmukhāya vidmahe 2, 9, 1.
- taj jvalanāya vidmahe 2, 9, 1.
- tañ çaw yor āvrñmahe 4, 13, 10; TS 2, 6, 10, 2; TB 3, 5, 11; TA 1, 9, 7, 3, 1.
- tato yañ somo tyaricyata 2, 4, 3.
- tat karāṭāya vidmahe 2, 9, 1.
- tat kumārāya vidmahe 2, 9, 1.
- tat keçavāya vidmahe 2, 9, 1.
- tat ŷyajapāya vidmahe 2, 9, 1.
- tat tvāyāñmi brahmanā 3, 4, 8; 4, 14, 17; (4, 10, 2 u. 4; 4, 12, 4; 4, 14, 3); RV 1, 24, 11; Kāth. 4, 16; 11, 13; 12, 15; 17, 19; 21, 13; 40, 11; TS 2, 1, 11, 6, 5, 12, 1; 4, 2, 11, 3; 5, 7, 6, 4; TB 2, 2, 1, 6; 3, 7, 11, 3, 12, 6; TA 2, 4; 4, 20, 3; VS 18, 49; 21, 2.
- tat paramātmāya vidmahe 2, 9, 1.
- tat puṣhāya vidmahe 2, 9, 1; Kāth. 17, 11; TA 10, 1, 5.
- tat Davitur varuṅgam 4, 10, 3; RV 3, 62, 10; TS 1, 5, 6, 4; 4, 1, 11, 1; TA 1, 11, 2, 10, 35; VS 3, 35; 22, 9; 30, 2; 36, 3; SW 2, 812.
- tat su vām mitrāvaruṇā 4, 14, 10; RV 5, 62, 2; TB 2, 8, 6, 6.
- tat sūryasya devatvañ 4, 10, 2; (4, 12, 1 u. 4); RV 1, 115, 4; TB 2, 8, 7, 1, VS 33, 37; AV 20, 123, 1; Nir. 4, 11.
- tat somarājāya vidmahe 2, 9, 1.
- tad açvñā bhishajā 3, 1, 9; Kāth. 38, 3; TB 2, 6, 4, 1; VS 19, 82.
- tad asya priyam abhi pātho 4, 12, 1; (4, 14, 5); RV 1, 154, 5; TB 2, 4, 6, 2, 8, 3, 2.
- tad asya rūpam amṛta 3, 11, 9; Kāth. 38, 3; TB 2, 6, 4, 1; VS 19, 81.
- tad gāngāucyāya vidmahe 2, 9, 1.
- tad bhāskarāya vidmahe 2, 9, 1.
- tad vishnoḥ paramam pada 1, 2, 14; (3, 9, 4); RV 1, 22, 20; Kāth. 3, 3; 26, 5; Kap. S. 2, 10; 4, 3; TS 1, 3, 6, 2; 4, 2, 9, 3; VS 6, 5; SV 2, 1022; AV 7, 26, 7.
- tanūnapāñ çucivratas 3, 11, 11 (leider ist im Texte der erste Halbvers ausgefallen; s. Corrigenda); Kāth. 38, 10; TB 2, 6, 18, 1; VS 21, 13.
- tanūnapāt patha ṛtasya 4, 13, 3; RV 10, 110, 2; Kāth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 1; VS 29, 26; AV 5, 12, 2; Nir. 8, 6.
- tanūnapāt sam patho devayāñān 3, 16, 2.
- tanūnapād asuro 2, 12, 6; TB 4, 1, 8, 1; VS 27, 12.
- tanūpā bhishajā sute 3, 11, 3; Kāth. 38, 8; TB 2, 6, 12, 1; VS 20, 56.
- tañ tvā vayaw sudhyo 4, 13, 6; RV 6, 1, 7; Kāth. 18, 20; TB 3, 6, 10, 3.
- tan nas turipam adbhutam 2, 12, 6; RV 1, 142, 10; Kāth. 18, 17; Kap. S. 29, 5; TS 4, 1, 8, 3; VS 27, 20; Nir. 6, 21.
- tan nas turipam adha 4, 13, 10; RV 3, 4, 9; 7, 2, 9; TS 3, 1, 11, 1.
- (tan nas turipam 4, 14, 8).
- tañ nemim ṛbhavo yathā 4, 11, 6; RV 5, 75 (69), 5; Kāth. 7, 17; TS 2, 6, 11, 1.
- tan mitrasya varuṇasya 4, 14, 4; RV 1, 115, 5; TB 2, 8, 7, 2; VS 33, 38; AV 20, 123, 2.

tapo yñir asi 2, 13, 2; 3, 2, 6.

taptāyanī me 'si 1, 2, 8; VS 5, 9.

tam asmerā yuvatayo 4, 12, 4; RV 2, 35, 4; TS 2, 5, 12, 2.

tam id garbham prathamam dadhrā āpo 2, 10, 3; RV 10, 32, 6; Kāth. 18, 1; Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 2, 3; VS 17, 30.

tam indraw vājayāmasi 2, 13, 6; (4, 10, 5; 4, 12, 3); RV 8, 98 (82), 7; Kāth. 39, 12; TB 1, 5, 8, 3; 2, 4, 1, 3; SV 1, 119; 2, 572; AV 20, 47, 1, 137, 12.

tam indram paçavaḥ 3, 11, 4; Kāth. 38, 8; TB 2, 6, 13, 1; VS 20, 69.

tam u tvā dadhyaññ rshih 2, 7, 3; RV 6, 16, 14; Kāth. 15, 12; 19, 4; Kap. S. 30, 2; TS 3, 5, 11, 3; 4, 1, 3, 2; 5, 1, 4, 4; VS 11, 33.

tam u tvā pātbyo vṛshā 2, 7, 3; RV 6, 16, 15; Kāth. 15, 12; 16, 3; 19, 4; Kap. S. 30, 2; TS 3, 5, 11, 4; 4, 1, 3, 3; 5, 1, 4, 4; VS 11, 34.

tamo vāi svargam lokam antarā 3, 3, 4.

tam patnībhir 2, 12, 4; Kāth. 18, 18; Kap. S. 29, 6; TB 4, 7, 13, 3.

tam pratnathā pūrvathā 1, 3, 11; RV 5, 44, 1; Kāth. 4, 3; Kap. S. 3, 3; TS 1, 4, 9, 1; VS 7, 12; Nir. 3, 16.

tam marjayanta sukratum 4, 10, 3; RV 8, 84 (73), 8; Kāth. 15, 12; TS 3, 5, 11, 5.

taranir viçvadarçato 4, 10, 6; (4, 12, 4); RV 1, 50, 4; Kāth. 10, 18; TS 4, 4, 31, 1; TA 3, 16, 1; VS 33, 36; AV 13, 2, 19; 20, 47, 16.

tava bhramāsa açuṛā patanty 2, 7, 15; RV 4, 4, 2; Kāth. 16, 15; Kap. S. 25, 5; TS 1, 2, 14, 1; VS 13, 10.

tavedaḥ viçvam abhitaḥ 4, 14, 5; RV 7, 98, 6; TB 2, 8, 2, 6; AV 20, 87, 6.

taveme lokāḥ pradiço 4, 14, 1; TB 2, 8, 1, 3.

tāsmā aram gamāma vo 2, 7, 5; 4, 9, 27; RV 10, 9, 3; Kāth. 16, 4; TS 4, 1, 5, 1; 5, 6, 1, 4; 7, 4, 19, 4; TA 4, 42, 4; 10, 1, 12; VS 31, 57; 36, 16; SV 2, 1189; AV 1, 5, 3.

tasmāi nūnam abhidyave 4, 11, 6; RV 3, 75 (64), 6; TS 2, 6, 11, 2.

taasya vayaw sumatāu 4, 12, 5; Kāth. 8, 16; TS 1, 7, 13, 5; VS 20, 52.

tā asya namaś sahaḥ 4, 12, 4; RV 1, 84, 12; Kāth. 12, 15; SV 2, 357; AV 20, 109, 3.

tā asya pṛçanāyuvah 4, 12, 4; RV 1, 84, 11; SV 2, 356; AV 20, 109, 2.

tā asya sūdadoḥasaḥ 2, 8, 1; (3, 2, 8); RV 8, 69, 3; Kāth. 16, 19; 21, 3; Kap. S. 25, 9; 32, 18; TS 4, 2, 4, 4; 5, 5, 6, 2; TB 3, 11, 6, 2; TA 6, 9, 2; VS 12, 55; 15, 60.

tā savitur varenyasya 2, 10, 6; (3, 3, 9); Kāth. 18, 4; 21, 9; Kap. S. 28, 4; TS 4, 6, 5, 4; 5, 4, 7, 4; VS 17, 74.

tā te dhāmāny uçmasi 1, 2, 14; (3, 9, 3).

tā nāsatyā suçeçasā 3, 11, 4; Kāth. 38, 8; TB 2, 6, 13, 3; VS 20, 74.

tā bhishajā sukarmaṇā 3, 11, 4; Kāth. 38, 8; TS 2, 6, 13, 3; VS 20, 75.

tā vaiçvadevena srshjā viṣhūir 1, 10, 7.

tā vaiçvadevena srshjās tasnūws 1, 10, 10; Kāth. 36, 5.

tigmam āyudhaḥ viditaḥ 3, 16, 5; Kāth. 22, 5; TS 4, 7, 15, 4.

tigmāyudhāu tigmahetī 4, 11, 2; RV 6, 74, 4.

tisras tredhā sarasvaty 3, 11, 3; Kāth. 36, 8; TB 2, 6, 12, 4; VS 20, 63.

tisre jihvasya samidhaḥ 1, 3, 35; RV 3, 2, 9 (yahvasya).

tisro devir idā mahī 3, 11, 11.

tisro devir barhir eçaw 2, 12, 6; Kāth. 18, 17; Kap. S. 29, 5; TS 4, 1, 8, 2; VS 27, 19.

tisro devir havishā 3, 11, 1; Kāth. 38, 6; TB 2, 6, 8, 3; VS 20, 43.

tisro bhūmir dhārayaws 4, 14, 14; RV 2, 27, 8; Kāth. 11, 12; TS 2, 1, 11, 5; TB 2, 8, 1, 6.

tivrān ghoshān kṛvate 3, 16, 3; RV 6, 75, 7; Kāth. 6, 6, 1; TS 4, 6, 6, 3; VS 29, 44.

tubhyaḥ çcotanty adhrigo 4, 13, 8; RV 3, 21, 4; Kāth. 16, 21; TB 3, 6, 7, 2.

- jūbhyaꝯ stokā ghṛtaçcuto 4, 13, 5; RV 3, 21, 3; Kâth. 16, 21; TB 3, 6, 7, 2.
 tubhyam bharanti kshbitayo 4, 11, 4; Kâth. 7, 16; TB 2, 4, 7, 9.
 tubhyeḍam agne madhumattamaꝯ 2, 13, 7.
 te asya yoshane divye 2, 12, 6; Kâth. 18, 17; Kap. S. 29, 5; VS 27, 17.
 te ācarantī samāneva 3, 16, 3; RV 6, 75, 4; Kâth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 2; VS 29, 41; Nir. 9, 40.
 tejaḥ paçūnāꝯ havir indriyāvāt 3, 11, 9; Kâth. 38, 3; VS 19, 95.
 tejishṭhā yasyāratir vanerāḥ 4, 14, 15; RV 6, 12, 3.
 te no arvanto havanaçruto havaꝯ 1, 11, 2; Kâth. 13, 14; TS 1, 7, 8, 2; VS 9, 17.
 te vāi caturhotāro nyasidān 1, 9, 4.
 te vāi çvo bhūte vṛtraꝯ hanishyantā 1, 10, 15.
 te vāi svar yanto bruvan 1, 9, 5.
 teshāꝯ vā ubhayeshām indraḥ 1, 10, 16.
 te ni putrāḥ aditeç 1, 5, 4; RV 8, 18, 5; VS 3, 33.
 tyān nu kshatriyaḥ ava 4, 12, 1; TB 2, 1, 11, 5.
 trayastriçat tantavo 1, 7, 1; 1, 8, 9; Kâth. 34, 19; Kap. S. 48, 1 u. 3; TS 1, 5, 10, 4.
 trayā devā ekādaça 3, 11, 8; Kâth. 38, 4; TB 2, 6, 5, 7; VS 20, 11.
 trātāram indram avitāram 4, 9, 27; 4, 12, 3; RV 6, 47, 11; Kâth. 17, 18; TS 1, 6, 12, 5; VS 20, 50; SV 4, 333; AV 7, 86, 1.
 triçat svasārā upayanti 2, 13, 10; Kâth. 39, 10; TS 4, 3, 11, 2.
 triçad dhāmāçvirājati 1, 6, 1; RV 10, 189, 3; Kâth. 7, 13; Kap. S. 6, 4; TS 1, 5, 3, 1; VS 3, 8; SV 2, 728; AV 6, 31, 3; 20, 48, 6.
 trir agnir balāḥ balam 4, 12, 5.
 trir ahnaḥ pavate vṛshā 4, 8, 5.
 trir devaḥ pṛthivīm esha 4, 14, 5; RV 7, 100, 3; TB 2, 4, 3, 5, 5, 4, 8, 3, 3.
 trivṛdvatim purastāt sādāyati 3, 2, 10.
 trīny āyūṣhi tava jātavedas 4, 11, 1; (4, 12, 5); RV 3, 17, 3; Kâth. 2, 15; 12, 14; TS 3, 2, 11, 2.
 trīnt samudhānt samasṛpat 2, 7, 16; VS 13, 31.
 trī roçānā divyā dhārayanta 4, 12, 1; RV 2, 27, 9.
 tryambakaꝯ yajūmahe 1, 10, 4; RV 1, 59, 12; Kâth. 9, 7; Kap. S. 8, 10; TS 1, 8, 6, 2; TA 10, 56; VS 3, 60; AV 14, 1, 17; Nir. 14, 35.
 tryavayo gāyatriyāi 3, 13, 17; VS 24, 12.
 tvāꝯ yavishṭha dāçusho 2, 13, 11; RV 8, 84 (73), 3; Kâth. 7, 16; VS 13, 52; 18, 77; SV 2, 596.
 tvāꝯ sapatnān pṛtanāsu 4, 12, 3.
 tvāꝯ sutasya pītaye 4, 12, 6; RV 1, 5, 6; Kâth. 23, 12; TS 3, 4, 11, 4; AV 20, 69, 4.
 tvāꝯ soma kratubhiḥ 4, 14, 1; RV 1, 91, 2; TB 2, 4, 3, 8, 8, 3, 1.
 tvāꝯ soma tanūkrdbhyo 1, 2, 13; (3, 9, 1); RV 8, 79 (68), 3; Kâth. 3, 1; Kap. S. 2, 8; TS 1, 3, 4, 1; 6, 3, 2, 2; VS 5, 35.
 tvāꝯ soma pitrbhiḥ saavidāno 4, 10, 6; RV 8, 48, 13; Kâth. 21, 14; TS 2, 6, 12, 2; TB 2, 6, 16, 1; VS 19, 54.
 tvāꝯ soma pracikito 4, 10, 6; RV 1, 91, 1; Kâth. 21, 14; TS 2, 6, 12, 1; TB 2, 6, 16, 1; VS 19, 52.
 tvāꝯ soma mahe bhagam 4, 10, 6; RV 1, 91, 7; Kâth. 2, 14; 20, 15; TB 2, 6, 16, 1.
 tvāꝯ somāsi satpatī 4, 10, 1; (4, 10, 5; 4, 11, 2; 4, 13, 5); RV 1, 91, 5; Kâth. 2, 14; TS 4, 3, 13, 1; TB 3, 5, 6, 1.
 tvāꝯ ha yad yavishṭhya 4, 11, 6; RV 8, 75 (64), 3; Kâth. 7, 17; TS 2, 6, 11, 1.
 tvāꝯ hi manyo abhibhūtoyāḥ 4, 12, 3; RV 10, 83, 4; AV 4, 32, 4.
 tvāꝯ hy agne agniṇā 4, 10, 2; (4, 10, 3); RV 8, 43, 14; Kâth. 15, 12; TS 1, 4, 46, 3; 3, 5, 11, 5.

- tvam bhī agne prathamō 4, 13, 6; RV 6, 1,
 1; Kāth. 18, 20; TB 3, 6, 10, 1.
 tvam ca soma no vaçō 4, 12, 6; RV 1, 91,
 6; Kāth. 23, 12; TS 3, 4, 11, 1.
 tvam tanñur uta sctur 2, 13, 22.
 tvam dūtas tvam u naḥ 4, 10, 4; RV 2, 9,
 2; Kāth. 15, 12; TS 3, 5, 11, 2.
 tvam naḥ soma viçvato rakshā 4, 10, 1;
 (4, 10, 3); RV 1, 91, 8; Kāth. 2, 14; TS
 2, 3, 14, 1; 4, 1, 11, 1.
 tvam no agne varuṇasya vidvān 4, 10, 4;
 4, 14, 17; RV 4, 1, 4; Kāth. 34, 19; TS
 2, 5, 12, 3; 4, 2, 11, 3; TB 3, 7, 11, 3, 12,
 6; TA 2, 4, 4; 4, 20, 3; VS 21, 3.
 tvam no agne sanaye dhanūā 4, 11, 1;
 RV 1, 31, 8.
 tvam no agne (4, 11, 2; 4, 12, 3).
 tvam agne grhapatis 2, 13, 8.
 tvam agne dyubhis 2, 7, 2; RV 2, 1, 1;
 Kāth. 16, 2; 19, 3; Kap. S. 30, 1; TS 4, 1, 2,
 5; TA 10, 76, 1; VS 11, 27; Nir. 6, 1; 13, 1.
 tvam agne puriṣhyo 2, 7, 11.
 tvam agne brhad vayo 4, 12, 6.
 tvam agne vīravād yaçō 4, 10, 1; RV 7, 15, 12.
 tvam agne vratapā asi 1, 2, 3; (3, 6, 9; 4,
 10, 2; 4, 11, 4); RV 8, 11, 1; Kāth. 2, 4;
 6, 10; 23, 5; 35, 9; Kap. S. 1, 16; 36, 2;
 48, 10; TS 1, 1, 14, 2, 2, 3, 1; 6, 1, 4, 6;
 AV 19, 59, 1; VS 4, 16.
 tvam agne vratabrūn 4, 11, 4; TB 2, 4, 1, 11.
 tvam agne çocishā 3, 16, 5; (4, 14, 9); RV
 7, 13, 2; TS 1, 5, 11, 2.
 tvam agne saprathā asi 4, 10, 2; RV 5, 13,
 4; Kāth. 2, 14; 20, 15; TB 1, 4, 5, 10; 2,
 4, 1, 6; SV 2, 757; Nir. 6, 7.
 tvam agne sūryavarāçā asi 1, 5, 2; (1, 5, 8);
 Kāth. 6, 9.
 tvam apo vi duro 4, 14, 14; RV 6, 30, 5.
 tvam indrāsy adhirājas 4, 12, 2; (4, 12, 3);
 Kāth. 8, 17; AV 6, 98, 2.
 tvam imā oshadhīn 4, 14, 1; RV 1, 91, 22;
 TB 2, 3, 3, 1; VS 34, 22.
 tvam bhago nā ñi 4, 10, 4; RV 6, 13, 2.
 tvam maharṇ indra tubhya 4, 11, 4; RV
 4, 17, 1; Kāth. 6, 10.
 tvam mānebhya 4, 14, 13; RV 1, 169, 8.
 tvayā vayo sadhanyas 4, 11, 5; RV 4, 4,
 14; Kāth. 6, 11; 16, 1; TS 1, 2, 14, 6;
 Nir. 5, 15.
 tvayā hi naḥ pitarān 4, 10, 6; RV 9, 96, 11;
 Kāth. 21, 14; TS 2, 6, 12, 1; TB 2, 6, 16, 1;
 VS 19, 53.
 tvashā turīpo adbhuta 3, 11, 11; Kāth.
 38, 10; TB 2, 6, 18, 4; VS 21, 20.
 tvashā dadhad indrāya 3, 11, 1; Kāth. 38,
 6; TB 2, 6, 8, 4, 8, 7, 4.
 tvashā patnībhīr anu māhanavā- 4, 14, 9.
 tvashā patnībhīr iha naḥ 4, 14, 9.
 tvashā reto bhuvanasya 4, 14, 9.
 tvashā vīraṇ devakāmaṇ 3, 16, 2; (4, 14,
 8); Kāth. 5, 6, 2; TS 5, 1, 11, 3; TB 2,
 8, 7, 4; VS 29, 9.
 tvashūr varuṇā varuṇasya nābhīm 2, 7, 17.
 tvā vardhanti kshitayah 4, 13, 6; RV 6,
 1, 5; Kāth. 13, 20; TB 3, 6, 10, 2.
 tvām gāvo vṛnata rājyāya 2, 5, 10; TS 3,
 3, 9, 2.
 tvām citraçravastama 2, 13, 7; RV 1, 45, 6;
 Kāth. 39, 14; TS 4, 4, 4, 3; VS 15, 31.
 tvām agne āngiraso guhā hitam 2, 13, 7.
 tvām agne pushkarād adhy 2, 7, 3; RV 6,
 16, 13; Kāth. 15, 12; 16, 3; 39, 14; TS
 3, 5, 11, 3; 4, 1, 3, 2, 4, 4, 1; 5, 1, 4, 4;
 VS 11, 32; 15, 22; SV 1, 9.
 tvām agae yajamānā anu dyūn 2, 7, 9; RV
 10, 45, 11; Kāth. 16, 9; TS 4, 2, 2, 4; VS
 12, 28.
 tvām agne vājasātama 4, 11, 4; RV 5, 13,
 5; Kāth. 6, 10; TS 1, 4, 46, 3.
 tvām agne vṛnate brāhmanā 2, 12, 5; Kāth.
 18, 16; Kap. S. 29, 4; TS 4, 1, 7, 1; VS
 27, 3; AV 2, 6, 3.
 tvām id dhi havāmahe 2, 13, 5; (4, 12, 4);
 RV 6, 46, 1; Kāth. 12, 15; 39, 11 u. 13;

- 9, 16; 1; 5, 1, 2; Kap. S. 2, 5; 2, 6; 2, 10; TS 1, 3, 1; 4, 1, 3; TA 4, 8.
- devasya vaḥ savitūḥ 1, 1, 9; 4, 1, 9.
- devasya savitūḥ prasāve 1, 11, 7.
- devā anyōnyasya śrāishṭhye 3, 7, 10.
- devā asurānāwāvecatvām upāyan 2, 3, 7.
- devā ośadhishṭṭ pakvāsv 4, 3, 2.
- devāḥ çarmānyā mitra varuṇāryaman 2, 4, 7; Kāth. 11, 9.
- devāḥ sapītayo apām 2, 4, 7.
- devā jīvanakāmyā 4, 14, 17; TB 3, 7, 12, 1; TA 2, 3, 2.
- devā deveshv' adhvaryanto 2, 10, 5; Kāth. 18, 3; 21, 8; TS 4, 6, 3, 3.
- devānām ca rshīnām 2, 9, 1
- devānām asi vahnitamam 1, 1, 5; 4, 1, 5; Kāth. 1, 4; Kap. S. 47, 3.
- devānām idam nihitaw yad asti 1, 2, 10.
- devānām esha upanāha 2, 5, 10; Kāth. 13, 9; TS 3, 3, 9, 1.
- devānām patnir uçatīr 4, 13, 10; RV 5, 46, 7; TB 3, 5, 12, 1; AV 7, 49, 1; Nir. 12, 45.
- devānām bhadrā suṃatir 4, 14, 2; RV 1, 89, 2; VS 25, 15; Nir. 12, 39.
- devānām manve adhi no 3, 16, 5; TS 4, 7, 15, 5.
- devān janam agan yajña 1, 4, 9; Kāth. 5, 6; 32, 6.
- devā vasavyā agne 2, 4, 7, u. 8; Kāth. 11, 9; TS 2, 4, 8.
- devā vai nānā yajñān 1, 11, 5.
- devā vai sattram āsata 4, 5, 9; Kāth. 10, 2
- devā vai sarve sahāntarvanto 4, 2, 13.
- devāç ca vā asurāç cāspardhanta 1, 9, 8; 2, 5, 3; 3, 10, 6; 4, 3, 4.
- devāç ca vā asurāç cāsmim lloka āsant 1, 10, 5; Kāth. 35, 20; Kap. S. 48, 18.
- devīr āpo apām napād 2, 6, 7; Kāth. 15, 6.
- devīr āpo madhumatīḥ 2, 6, 8; 4, 4, 2.
- devebhyo vanaspate haviḥ 4, 13, 7; Kāth. 18, 31; TB 3, 6, 11, 2.
- devebhyo vā agōṃ cikyānōbhyo 3, 4, 9.
- devebhyo vai mānushebhyah 4, 5, 3.
- devo naḥ savitā punātṽ 2, 6, 8; (4, 4, 2); Kāth. 1, 5; 15, 6; 23, 1; Kap. S. 1, 5; 47, 4.
- devo vaḥ savitotpunātṽ 1, 1, 6; 1, 1, 9; (4, 1, 6; 4, 1, 9); Kāth. 31, 4; TS 1, 1, 5.
- devo vo draviṇodāḥ 2, 13, 8; RV 7, 16, 11; SV 1, 55; 2, 863.
- dehi me dadārci te 1, 10, 2; TS 1, 8, 4, 1; VS 3, 50.
- dāivim dhiyam manāmahe 1, 2, 3; (3, 6, 9); Kāth. 23, 5; Kap. S. 1, 16; TS 1, 2, 3; 6, 1, 4, 4.
- dāivyā mimānā manasā 3, 11, 1; Kāth. 38, 6; TB 2, 6, 8, 3; VS 20, 42.
- dāivyāya dhātre deshīre 2, 10, 5; Kāth. 18, 3; Kap. S. 28, 3; VS 17, 56.
- dāivyā hotārā ūrdhvam imam' adhvaraṃ 2, 12, 6; Kāth. 18, 17; TS 4, 1, 8, 2.
- dāivyā hotārā prathamā suvāçā 4, 13, 3; RV 10, 110, 7; Kāth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 3; VS 29, 32; AV 5, 12, 7; Nir. 8, 12.
- dāivyā hotārā bhishaje- 3, 11, 11; Kāth. 38, 10; TB 2, 6, 18, 3; VS 21, 18.
- dyāvā naḥ prthivi ima 4, 40, 3; RV 2, 41, 20; TS 4, 1, 11, 4; Nir. 9, 38.
- dyāuḥ pitāḥ prthivi 4, 14, 11; RV 6, 51, 5; TB 2, 8, 6, 5.
- dyāur āsīt pūrvacittir 3, 12, 19; Kāth. 5, 4, 7; TS 7, 4, 18, 1; VS 23, 12, 34.
- dyāus te prshṭham prthivi sadhastham 2, 7, 2; Kāth. 5, 5, 5; TS 4, 1, 2, 3; 5, 1, 2, 6.
- drapsaç caskanda prthivim 2, 5, 10; (3, 2, 6; 4, 8, 9); (2, 7, 15 drapsaç caskanda); RV 10, 17, 11 (prathāmāw); Kāth. 13, 9; 16, 15; 20, 5; 35, 8; Kap. S. 25, 5; 32, 7; 48, 9; TS 3, 1, 8, 3; 4, 2, 8, 2, 9, 5; 5, 2, 8, 2; TA 6, 6, 1; VS 13, 5; AV 18, 28.
- drāpe andhasas pate 2, 9, 9; TS 4, 5, 19; VS 16, 47.

- . drupadâd iven¹ mûmucânâh 3, 11, 10; Kâth. 38, 5; TB 2, 4, 4, 9, 6, 8, 3; VS 20, 20; AV 6, 115, 3.
- drvannah sarpîrasûtiḥ 2, 7, 7; (3, 1, 9); RV 2, 7, 6; Kâth. 16, 7; 19, 10; Kap. S. 30, 8; TS 4, 1, 9, 2; VS 11, 70.
- dvâro devîr anv aśya viçvâ 2, 12, 6; Kâth. 18, 17; Kap. S. 29, 5; TS 4, 1, 8, 2; VS 27, 16; AV 5, 27, 7.
- dvîpâdâ yâ catuspâdâ 3, 12, 21; Kâth. 5, 10, 5; TS 5, 2, 11, 1; VS 23, 34.
- dve duhanty agnihotrâya 1, 8, 6.
- dve sruti¹ aṣṭpavam 2, 3, 8; (3, 11, 10 dve sruti); RV 10, 88, 15; Kâth. 17, 19; 38, 2; TB 1, 4, 3, 3; 2, 6, 3, 5; VS 19, 47; Çat. B. 14, 9, 1, 4.
- dhanvanâ gâ dhanvanâjîm 3, 16, 3; RV 6, 75, 2; Kâth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 1; VS 29, 39; Nir. 9, 17.
- dharmasâya svâhâ 3, 12, 12.
- dhartrî diçam kshatram idam 3, 16, 4; TS 4, 4, 12, 3.
- dhâtâ dadâti dâçushe 4, 12, 6; TS 3, 3, 11, 3; AV 7, 17, 2.
- dhâtâ dadhâtu no rayim 4, 12, 6; Kâth. 13, 16; TS 3, 3, 11, 3; AV 7, 17, 1.
- dhâtâ râtiḥ savitedam 1, 3, 38; Kâth. 4, 12; J3, 9 u. 10; Kap. S. 3, 10; TS 1, 4, 44; VS 8, 17.
- dhâmno dbâmno (3, 11, 10; P setzr râjan hinzu); Kâth. 3, 8; TS 1, 3, 11, 1; AV 7, 83, 2.
- dhârayanta âdityâso jagat sthâ 4, 12, 1; (4, 14, 14 dhârayantah); RV 2, 27, 4; Kâth. 11, 12; TS 2, 1, 11, 4; TB 2, 8, 1, 6.
- dhiyam pûshâ jinvatu 4, 14, 1; RV 2, 40, 6; TB 2, 8, 1, 6.
- dhûmrâ vasantâyâ 3, 13, 19; VS 24, 11.
- dhruvakshîṭṭṛ dhruvayonir 2, 8, 4; Kâth. 17, 1; Kap. S. 25, 10; TS 4, 3, 4; VS 14, 1.
- dhruvam dhruvena havishâ 1, 3, 15; RV 10, 173, 7; Kâth. 35, 7; Kap. S. 48, 9; TS 3, 2, 8, 6; VS 7, 25; AV 7, 94, 1.
- dhruvâ diçam vishṇupatny 3, 16, 4; TS 4, 4, 12, 5.
- nakish tam karmanâ naçan na pra 4, 11, 2; RV 8, 31, 17; Kâth. 11, 12; TS 1, 8, 22, 4.
- naktoshâsâ samanasâ 2, 7, 9; (2, 7, 9 u. 16; 4, 10, 2; naktoshâsâ); Kâth. 16, 8; 18, 4; 19, 11; 21, 9; Kap. S. 32, 1; TS 4, 1, 10; 4, 6, 5, 2, 7, 12, 2; 5, 1, 10, 4, 4, 7; 2, 9, 3; VS 12, 2; 17, 70.
- nakshatrâṇam sakâçan mâ yâusham 1, 2, 3.
- na tav vidâtha ya imâ jajânâ- 2, 10, 3; RV 10, 82, 7; Kâth. 18, 1; Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 2, 2; VS 17, 31; Nir. 14, 10.
- na tvavam anyo divyo na pârhivo 2, 13, 9; RV 7, 32, 23; Kâth. 39, 12; VS 27, 36; SV 2, 31; AV 20, 121, 2.
- na dakshîṇâ vicikite 4, 14, 14; RV 2, 27, 11; TS 2, 1, 11, 5; TB 2, 8, 1, 6.
- na purâ sûryasyodetor 1, 6, 10.
- nama âçushenâya 2, 9, 6.
- nama ishukrdbhyo 2, 9, 4; Kâth. 17, 13; Kap. S. 27, 3.
- namaḥ çikhaṇḍine ca 2, 9, 8.
- namaḥ su te nirṛte 2, 7, 12; Kâth. 16, 12; Kap. S. 25, 3; VS 12, 63.
- namas tâ âtânânarvâ prebî 1, 2, 16.
- namas tâ âyudhâyâ- 2, 9, 2; TS 4, 5, 1, 4; VS 16, 14.
- namas te agnâ çjase 4, 11, 6; RV 8, 75, 10; Kâth. 7, 17; TS 2, 6, 11, 2; SV 1, 11; 2, 998.
- namas te rudra manyava 2, 9, 2; (4, 12, 1); Kâth. 17, 11; Kap. S. 27, 1; TS 4, 5, 1; VS 16, 1.
- namas te harase 2, 10, 1; Kâth. 17, 17; Kap. S. 28, 1; TS 4, 6, 1, 3; 5, 4, 4, 5; VS 17, 11; 36, 20.
- name tad upadambbishar 4, 2, 5; (4, 2, 8).
- namo astu sarpebhyo 2, 7, 15; Kâth. 16; 15; Kap. S. 25, 5; TS 4, 2, 8, 3; VS 18, 6.
- namogiriketbhyo 2, 9, 9; Kâth. 17, 16; Kap. S. 27, 6.

- namo dundūbhaye 2, 9, 7; TS 4, 5, 7.
 namo nilakapardāya 2, 9, 2,
 namo brāhmaṇebhyo 2, 9, 5
 nāmo mahimne cakshuṣhē 2, 5, 10; Kāth.
 18, 9 u. 10; TS 3, 3, 9, 1.
 namo mitrasya varuṇasya cakshase 1, 2, 6;
 (3, 7, 8); RV 10, 37, 1; Kāth. 2, 7;
 24, 7; Kap. S. 2, 1; 37, 8; TS 1, 2, 9, 1;
 6, 1, 11, 6; VS 4, 35.
 nāmo vāce 4, 9, 2.
 namo hiranyabāhavo 2, 9, 3; Kāth. 17, 12;
 Kap. S. 27, 2; TS 4, 5, 2; VS 16, 17.
 na yajamāna risyāsi 4, 11, 2; RV 8, 31,
 16; Kāth. 11, 12; TS 1, 8, 22, 4.
 na yūpam achāishyatā 3, 9, 2.
 narāṇasah prati cūro 3, 11, 1; Kāth. 38, 6;
 TB 2, 6, 8, 1; VS 20, 37.
 narāṇasasya mahimānam 4, 13, 3; RV
 7, 2, 2; Kāth. 37, 4; TB 3, 6, 3, 1; VS
 29, 27; Nir. 8, 7.
 narāṇaso agniḥ sukṛd 2, 12, 6.
 na tā etan mriyase 1, 2, 15; VS 23, 16;
 25, 44.
 navo navo bhavati jāyamāno 4, 12, 2; RV
 10, 85, 19; Kāth. 10, 12; TS 2, 3, 5, 3, 4,
 14, 1; TB 3, 1, 3; AV 7, 81, 2; 14, 1,
 24; Nir. 11, 6.
 navāite prātar grahā 4, 6, 1.
 nahi teshām amā satām 1, 5, 4; RV 10,
 185, 2 (amā cana); Kāth. 7, 2; Kap. S.
 5, 2; VS 3, 32.
 nāpā hi vāp devahita 2, 3, 8; (3, 11, 7);
 TB 1, 4, 3, 2; 2, 6, 1, 4; VS 19, 7.
 nābhā prthivyāḥ samidhāno 2, 7, 7; (3, 1, 9);
 Kāth. 16, 7; 19, 10; Kap. S. 30, 8; TS
 4, 1, 10, 1; VS 11, 76.
 nābbir me citta vijñānam 3, 11, 8; Kāth.
 38, 4; VS 20, 9.
 nāmānīte cātakrato 4, 12, 3; RV 3, 37, 3;
 AV 20, 19, 8.
 nīkrāmanam nishadanam 3, 16, 1; RV 1, 164,
 14; Kāth. 6, 6, 5; TS 4, 6, 9, 1; VS 25, 38.
 nigrābhyāḥ stha 1, 3, 2; Kāth. 3, 10; Kap. S.
 2, 17; TS 3, 1, 8.
 nityahotāraṃ tvā kave 1, 1, 12; vgl. viti-
 hotraṃ tv. k. Kāth. 1, 11; TS 1, 1, 11, 2;
 VS 2, 5.
 nidhāyo vā 4, 9, 21.
 nirdagdha rakshā iti 4, 1, 8.
 nirdagdha raksho 1, 1, 8; Kāth. 31, 6;
 Kap. S. 1, 7.
 nir yakshmam acīate 4, 14, 17; TA 2, 4, 6.
 niveṇaṇaḥ saṃgamano vasūnā 2, 7, 12;
 (3, 2, 4); Kāth. 16, 12; Kap. S. 25, 3;
 TS 4, 2, 5, 4; 5, 2, 4, 4; VS 12, 66; AV
 10, 8, 42.
 nishasāda dhrtavrato 1, 6, 2; 2, 6, 12; 2,
 7, 16; 4, 4, 6; RV 1, 25, 10; Kāth. 2, 7;
 7, 14; 8, 7; 15, 8; 38, 4; Kap. S. 7, 4;
 TS 1, 8, 16, 1; TB 1, 7, 10, 2; 2, 6,
 7, 1; VS 10, 27; 20, 2.
 nishkr̥tir nāma vo mātā 2, 7, 13; RV 10,
 97, 9 (ishkr̥tir); Kāth. 16, 13; Kap. S.
 25, 4; TS 4, 5, 6, 2; VS 12, 83.
 ni hotā hotrsladag 2, 7, 3; (4, 10, 4 ni
 hotā); RV 2, 9, 1; Kāth. 16, 3; 15, 12;
 19, 4; Kap. S. 30, 2; TS 2, 5, 11, 2;
 4, 1, 3, 3; 5, 1, 4, 5; VS 11, 36.
 nū no rāsva sahasravat 4, 11, 2; RV 3,
 13, 7; Kāth. 2, 15.
 nṛvaḍ vaso sadam id 4, 13, 6; RV 6, 1, 12;
 Kāth. 18, 20; TB 3, 6, 10, 5.
 ny agniṃ jātavedasaḥ hotravāha 4, 11, 1;
 RV 5, 26, 7; Kāth. 2, 14.
 nyadhur mātrāyaṃ kavayo 2, 7, 16.
 pañcaicitkaḥ kāryaḥ 3, 3, 3.
 pañca diḥo dāivir yajnam ayantu 2, 10, 5;
 Kāth. 18, 3; Kap. S. 28, 3; TS 4, 6, 3, 2;
 5, 4, 6, 2; VS 17, 54.
 pañcabhir dhātā vidadhā 2, 13, 10; Kāth.
 39, 10; TS 4, 3, 11, 2.
 pañca vyushīṛṇu pañca dohā 2, 13, 10;
 Kāth. 26, 11; 39, 10; TS 4, 3, 11, 2; AV
 8, 9, 15.

- pañcasavato vâi yajñas 4, 8, 5.
 patni vâi pracyamânâ- 3, 10, 1.
 padaṃ devasya namasâ 4, 13, 6; RV 6,
 1, 4; TB 3, 6, 10, 2; Nir. 4, 19.
 payaḥ pṛthivyâm payâ ośadhishu 2, 12, 1;
 Kâth. 18, 13; TS 4, 7, 12, 2; VS 18, 36.
 payasaḥ çukram amṛtam 3, 11, 9; Kâth.
 38, 3; TB 2, 6, 4, 2; VS 19, 84.
 para ṛnâ sâvir 4, 14, 9; RV 2, 28, 9.
 pāramasyâḥ parāvato 2, 7, 7; (3, 1, 9);
 Kâth 16, 7; 19, 10; Kap. S. 30, 8; TS
 4, 1, 9, 2; VS 11, 72.
 parameshthine dvāḍaçakapālaṃ 2, 2, 5.
 parasyâ adhi savato 2, 7, 7; (3, 1, 9);
 RV 8, 75 (64), 15; Kâth. 7, 17; 16, 7;
 19, 10; Kap. S. 30, 8; TS 2, 6, 11, 3;
 4, 1, 9, 2; VS 11, 71.
 pari te dīdabho ratho 1, 5, 4; (1, 5, 5 u. 11);
 RV 4, 9, 8; Kâth. 7, 2 u. 4; Kap. S.
 5, 3; VS 3, 36.
 pari te dhanvano hetir 2, 9, 2; Kâth. 17,
 11; Kap. S. 27, 1; TS 4, 5, 1, 4; VS 16, 12.
 pari trivishṭy adhvarâ 4, 13, 4; RV 4,
 15, 2; Kâth. 16, 21; 38, 12; TB 3, 6, 4, 1.
 pari tvâ gṛvāṇo gira 1, 2, 11; RV 1, 10, 12;
 Kâth. 2, 12; TS 1, 3, 1, 2; 6, 2, 10, 7;
 VS 5, 29.
 pari tvāgne puraḥ vayo 2, 7, 2; RV 10,
 87, 22; Kâth. 16, 2; 19, 3; 38, 12; Kap. S.
 30, 1; TS 1, 5, 6, 4; 4, 1, 2, 5; VS 11,
 26; AV 7, 71, 1; 8, 3, 22.
 pari no rudrasya heṣir vṛnaktu 2, 9, 9;
 Kâth. 17, 16; Kap. S. 27, 6; 46, 8; VS 16, 50.
 pari vâjapatiḥ kavir 1, 1, 9; RV 4, 15, 3;
 Kâth. 16, 2 u. 21; 19, 3; 38, 12; Kap. S.
 30, 1; TS 4, 1, 2, 5; TB 3, 6, 4, 1; VS
 11, 25; SV 1, 30.
 parito shīncatâ sutâ 3, 11, 7; RV 9, 10, 1;
 Kâth. 37, 18; TB 2, 6, 1, 1; VS 19, 2;
 SV 1, 512; 2, 663.
 paretana pitarâḥ somyâso 1, 10, 3; Kâth.
 9, 6; Kap. S. 8, 9; TS 1, 8, 5, 2.
 pareyivâṃsam pravato 4, 14, 16; RV 10,
 14, 1; TA 6, 1, 1; AV 18, 1, 49; Nir.
 10, 20.
 paro divaḥ parâ enâ pṛthivyâḥ 2, 10, 3;
 RV 10, 82, 5; Kâth. 18, 1; Kap. S.
 28, 2; TS 4, 6, 2, 2; VS 17, 29.
 paro mâtṛayâ tanvâ 4, 4, 5; RV 7, 99, 1;
 TB 2, 8, 3, 2,
 parjanyaḥ pragâyata 4, 12, 5; RV 7, 102, 1;
 Kâth. 20, 15; TB 2, 4, 5, 5; TA 1, 29, 1.
 parvataç cin mahi vṛddho 4, 12, 5; RV 5,
 60, 3; TS 3, 1, 11, 5.
 parvatîç cā me girayaç cā me 2, 11, 5.
 pavamānaḥ punātu mâ 3, 11, 10; AV 6, 19, 2.
 pavamānaḥ svar janaḥ 3, 11, 10; Kâth.
 38, 2; TB 1, 4, 8, 2; 2, 6, 3, 4.
 pavitraṃ vitānvanti 4, 5, 6.
 pavitram asi yajñasya 3, 11, 10.
 pavitreṇa punâhi mâ 3, 11, 10; Kâth. 38, 2;
 TB 1, 4, 8, 1; VS 19, 40.
 paçum badhnâmi varuṇâya rājâ 2, 5, 6;
 Kâth. 13, 2.
 paçūnâṃ jyotir asi 4, 9, 10.
 paçūn me çawasya pâhi 1, 5, 14.
 pashṭhavâho virâja 3, 13, 18; VS 24, 13.
 pātāṃ no açvina 3, 11, 3; Kâth. 38, 3; TB
 2, 6, 12, 3; VS 20, 62.
 pâvakavarcâḥ çukravarcâ 2, 7, 14; RV 10,
 140, 2; Kâth. 16, 14; Kap. S. 25, 5; TS
 4, 2, 7, 3; VS 12, 107; SV 2, 1167.
 pâvakâ saḥ sarasvatî 4, 10, 1; (4, 10, 3;
 4, 11, 2); RV 1, 3, 10; Kâth. 4, 16;
 TB 2, 4, 3, 1; VS 30, 84; SV 1, 189
 Nir. 11, 26.
 pâviravî kanyâ citrâyuh 4, 14, 3; RV 6
 49, 7; TS 4, 1, 11, 2; TB 2, 8, 2, 8.
 pitâ vatsânâṃ patir aghnyânâṃ 2, 5, 10; 4, 2
 10; Kâth. 13, 9; TS 3, 3, 9, 2; AV 9, 4, 4
 piprihi devaṃ uçato 4, 10, 1; (4, 10, 4
 4, 13, 7 piprihi devân); RV 10, 2, 1
 Kâth. 6, 15; 18, 21; 20, 15; TS 4, 3
 13, 4; TB 3, 5, 7, 5, 6, 11; 4.

- piçāṅgānpāḥ subharo 4, 14, 8; RV 2, 3, 9; TS 3, 1, 11, 2; TB 2, 8, 7, 4.
- pivoanna rayivṛdhāḥ 4, 14, 2; RV 7, 91, 3; TB 2, 8, 1, 1; VS 27, 33.
- putram iva pitarā açīnobhe- 3, 11, 4; (4, 12, 5); RV 10, 131, 5; Kāth. 17, 19; 38, 8; TB 1, 4, 2, 1; VS 10, 34; 20, 77; AV 20, 125, 5.
- punantu mā devajānāḥ 3, 11, 10; RV 9, 67, 27; Kāth. 38, 2; TB 1, 4, 8, 1; 2, 6, 3, 4; VS 19, 39; AV 6, 19, 1.
- punantu mā pitarāḥ soṃyāsāḥ 3, 11, 10; TS 2, 6, 3, 3; VS 19, 37.
- punantu mā pitāmāhāḥ 3, 11, 10; Kāth. 38, 2; TS 2, 6, 3, 3.
- punar anyāni pātrāṇi 4, 8, 8.
- punar āsadya sadanam 2, 7, 10; Kāth. 16, 10; Kap. S. 25, 1; TS 4, 2, 3, 3; VS 12, 39.
- punar ūrjā nivartasva 1, 7, 1; 1, 7, 4; (3, 2, 1 u. 2); (2, 7, 10; 4, 9, 11 u. 12 punar ūrjā); Kāth. 8, 14; 9, 1; 16, 8; Kap. S. 8, 2 u. 4; TS 1, 5, 3, 3; 4, 2, 1, 3, 3, 3; 5, 2, 2, 5; TA 4, 20, 2; VS 12, 9, 40; SV 2, 1182.
- punar ehi vācasate s. upaprehi v.
- punar naḥ pitaro mano 1, 10, 3; RV 10, 57, 5; Kāth. 9, 6; Kap. S. 8, 9; TS 1, 8, 5, 3; VS 3, 55.
- punar maṇaḥ punar 1, 2, 3; TA 2, 5, 17; VS 4, 15.
- punas tvādityā rudrā 1, 7, 1; Kāth. 8, 14; 38, 12; Kap. S. 8, 2; TS 4, 2, 3, 4; 5, 2, 2, 5; VS 12, 44; AV 12, 2, 6.
- punātu te parisrutā 2, 3, 8; 3, 11, 7; RV 9, 1, 6; Kāth. 12, 9; TS 1, 8, 21, 1; TB 2, 6, 1, 2; VS 19, 4.
- purā krārasya viṣpo 1, 1, 10; Kāth. 1, 9; 25, 6; Kap. S. 1, 9; 39, 2; TS 1, 1, 9, 3; TB 3, 2, 9, 13; VS 1, 28.
- puriṣhyāso agnayāḥ 2, 7, 11; RV 3, 22, 4; Kāth. 16, 11; Kap. S. 25, 2; TS 4, 2, 4, 3; VS 12, 50.
- purutrā hi sadrūṇi asi 4, 11, 4; RV 8, 11, 8, 43, 21; TB 2, 4, 4, 4; SV 2, 517.
- puruṣha vāi devā medbhāyālabhanta 3, 10, 2.
- puruṣhamrgaḥ candramaso 3, 14, 16; Kāth. 5, 7, 5; TS 5, 5, 15; VS 24, 35.
- puruṣhaçīrsham upadādhāty 3, 2, 8.
- puruṣhātasya nāpabhīḥ 4, 12, 3; RV 3, 37, 4 (dhāmabhīḥ); AV 20, 19, 4.
- purūṇy agne purudhā 4, 13, 6; RV 6, 1, 13; Kāth. 18, 20; TB 3, 6, 10, 5.
- purovāta jinva rāvaḥ 2, 4, 7; Kāth. 11, 9.
- purovātanir asy 2, 8, 13.
- pushpavatiḥ prasūvarīḥ 2, 7, 13; Kāth. 16, 13; Kap. S. 25, 4; TS 4, 2, 6, 1; RV 10, 97, 3; AV 8, 7, 27.
- pūrṇā darve parāpata 1, 10, 2; Kāth. 9, 5; Kap. S. 8, 8; TS 1, 8, 4, 1; VS 3, 49.
- pūrṇāparam carato 4, 12, 2; RV 10, 85, 18; TB 2, 7, 12, 2, 8, 9, 3; AV 7, 81, 1; 13, 2, 11; 14, 1, 23.
- pūrvedyur idhmā bahīḥ 4, 1, 3; TB 3, 2, 3.
- pūshana vaniṣṭunā- 3, 15, 9; VS 25, 7.
- pūshā gā anvetu naḥ (4, 11, 1); RV 6, 54, 5; Kāth. 4, 15; 20, 15; TS 4, 1, 11, 2; TB 2, 4, 1, 5.
- pūshā te granthi vishyatu 1, 1, 12.
- pūshā yunaktu savitā yunaktu 2, 7, 12; Kāth. 16, 12.
- pūshā subandhur diva 4, 14, 16; RV 6, 58, 4; TB 2, 8, 5, 4.
- pūshemā açā anu veda 4, 14, 16; RV 10, 17, 5; TB 2, 4, 1, 5, 8, 5, 3; TA 6, 1, 1; AV 7, 9, 2.
- pṛthivi pṛthivyā sīda 2, 7, 16; Kāth. 39, 3.
- pṛthivi samit 4, 9, 23; 4, 9, 25; TA 4, 41.
- pṛthivy asi janmanā 2, 13, 15.
- pṛthivyā aham ud antarikṣham 2, 10, 6; Kāth. 18, 4; TS 4, 6, 5, 1; 5, 4, 7, 1; VS 17, 67.

- pr̥thiviyāḥ p̥rīṣham acy 2, 8, 1; Kāth. 17, 6; Kap. S. 26, 5; VS 14, 4.
- pr̥thiviyāi tvāntarikshāya 1, 2, 11; 3, 8, 9; Kāth. 26, 5; Kap. S. 41, 3, TS 1, 3, 6; 6, 3f 4.
- pr̥thiviyāi svāhāntarikshāya 3, 12, 10; Kāth. 5, 1, 6; 5, 1, 8; 5, 5, 2; 37, 15; TS 7, 1, 15; VS 22, 29; AV 5, 9, 2, 3.
- pr̥thupājā amartyo 4, 10, 1; (4, 11, 2; pr̥thupājās); RV 3, 27, 5; Kāth. 40, 14; TB 3, 6, 1, 3.
- pr̥ṣṇa tiraçcīnapr̥ṣṇir 3, 13, 5; Kāth. 5, 9, 2; TS 5, 6, 12; VS 24, 4.
- pr̥ṣhīr me rāshṭram udaram 3, 11, 8; Kāth. 38, 4; VS 20, 8.
- pr̥ṣhṭo divi pr̥ṣhṭo agnih 2, 13, 11; (3, 16, 4; 4, 11, 1; 4, 12, 4; 4, 14, 9 pr̥ṣhṭo divi); RV 1; 98, 2; Kāth. 4, 16; 40, 3; 11, 13; 20, 15; 22, 14 u. 15; TS 1, 5, 11, 1; 4, 4, 13, 5, 7, 15, 6; TB 3, 11, 6, 4; VS 18, 73.
- pra kāravo mananā 4, 14, 3; RV 3, 6, 1; TB 2, 8, 2, 5.
- pra kshodasā 4, 14, 7; RV 7, 95, 1.
- praghāsyān havāmahe 1, 10, 2; Kāth. 9, 4; Kap. S. 8, 7; TS 1, 8, 3, 1; VS 3, 44.
- pracaranyām agre gr̥hṇāty 4, 5, 2.
- pra carṣṇanibhyaḥ 4, 10, 4; (4, 13, 5; 4, 14, 8); RV 1, 109, 6; Kāth. 4, 15; TS 4, 2, 11, 1; TB 2, 8, 5, 1.
- pra citram arkam gr̥ṇate 4, 10, 3; (4, 14, 11); RV 6, 66, 9; Kāth. 20, 15; TS 4, 1, 11, 3; TB 2, 8, 5, 5; Nir. 3, 21.
- prajā agne sa vāsāye- 1, 6, 1; Kāth. 7, 12; TB 1, 2, 1, 13.
- prajāḥ ṛṣhṭvā'ho vāyāja vṛtra hatvā 1, 10, 17; Kāth. 36, 8 u. 11.
- prajāḥ ṛṣhṭvā'ho vāyāja so kāmāyata 1, 10, 14; Kāth. 9, 16.
- prajā ivatsaro no 2, 13, 22.
- prajāpataye ca vāyave ca 3, 14, 11; VS 24, 30.
- prajāpataye puruṣhān 3, 14, 8; VS 24, 29.
- prajāpatih prajā asrjata tā ena v ṛṣhṭā 2, 5, 6.
- prajāpatih prajā asrjata tā vai 1, 8, 4.
- prajāpatih prajā asrjata sa vā agnim 1, 8, 1.
- prajāpatim prathamā 4, 14, 1; TB 2, 8, 1, 4.
- prajāpatir vā amāyata 3, 1, 8.
- prajāpatir vā āgrāyaṇo 4, 6, 4.
- prajāpatir vā idam agra āsit 1, 6, 3; Kāth. 6, 1; Kap. S. 3, 12.
- prajāpatir vā eka āsit 1, 9, 3; 4, 2, 1.
- prajāpatir vā etam agre 3, 4, 8; Kāth. 22, 4.
- prajāpatir vāi trīn mahimno 4, 2, 12.
- prajāpatir vāi devebhyo bhāgadheyāni 2, 2, 8.
- prajāpatir vāi devebhyo yajñān 4, 7, 6.
- prajāpatir vāi na vyāharat 4, 2, 8.
- prajāpatishṭvā sādāyatu 4, 9, 16; Kāth. 39, 3; VS 13, 17.
- prajāpate tvam nidhipāḥ 4, 14, 1; TB 2, 8, 1, 3.
- prajāpate na tvad etāny 2, 6, 12; (cf. das Folgende); RV 10, 121, 10; TS 1, 8, 14, 2; 3, 2, 5, 6; TB 2, 8, 1, 2; 3, 5, 7, 1; TA 10, 54; VS 10, 20; 23, 65; AV 7, 79, 4, 80, 3; Nir. 10, 43.
- prajāpate nahi tvat tāny anyo 4, 14, 1; Kāth. 15, 8 (pr. nahi tvad anya); vgl. das Vorhergehende.
- prajāpater vā etaj jyesṭham 1, 10, 3.
- prajāpater vā ete cakṣushī 4, 6, 3.
- prajāpates tapasā vāyrdhānah 3, 16, 2; Kāth. 5, 6, 2; TS 5, 1, 11, 4; VS 29, 11.
- pra tat te adya çipivishṭa 4, 10, 1; RV 7, 100, 5; TS 2, 2, 12, 5; SV 2, 976; Nir. 5, 9.
- pra tad vishṇuḥ stavate vīryeṇa 1, 2, 9; (3, 8, 7); (4, 11, 4; 4, 14, 5 pra tad vishṇuḥ); RV 1, 154, 2; Kāth. 2, 10; 25, 8; Kap. S. 2, 4; 40, 1; TB 2, 4, 8, 4, 8; 3, 2; 3, 1, 3, 3; VS 5, 20; AV 7, 26, 2, 3; Nir. 1, 20.

- prati tyañ nāma rājyam 2, 6, 12; (4, 4, 6); Kāth. 15, 8.
- prati spaço visrjā tūrñitamō 2, 7, 15; RV 4, 4, 3; Kāth. 16, 15; Kap. S. 25, 5; TS 1, 2, 14, 1; VS 13, 11.
- pratīpam anya ārmir yudhyaty 4, 4, 1.
- pratīrtaṃ vājinaḥ ādrava 2, 7, 2; Kāth. 19, 2; Kap. S. 29, 8; TS 4, 1, 2, 1; 5, 1, 2, 1; VS 11, 12.
- *pratīrvann ehy avakrāmānu 2, 7, 2; (3, 1, 3); Kāth. 16, 1; 19, 2; Kap. S. 29, 8; TS 4, 1, 2, 1; 5, 1, 2, 3; VS 11, 15.
- pra te mahe sārāsvatī 4, 12, 6.
- pratyushtaṃ rakshaḥ 1, 1, 11; TS 1, 1, 10; VS 1, 7, 29.
- prathamā vāṃ sarathinā 3, 16, 2; Kāth. 5, 6, 2; TS 5, 1, 11, 3; VS 29, 7.
- prathamā ha vyuvāsa 2, 13, 10; Kāth. 39, 10; AV 3, 10, 1.
- pra devaṃ devavītaye 4, 10, 3; RV 6, 16, 41; Kāth. 15, 12; TS 3, 5, 11, 4.
- pra devaṃ devyā dhiyā 4, 10, 4; (4, 13, 1); RV 10, 176, 2; Kāth. 15, 12; TS 3, 5, 11, 1.
- pra nūnam brahmaṇaspatir 1, 6, 2; RV 1, 40, 5; Kāth. 7, 14; VS 34, 57.
- pra no yachatv aryamā 1, 11, 4; RV 10, 141, 2; Kāth. 14, 2; Kap. S. 29, 2; TS 1, 7, 10, 2; VS 9, 29; AV 3, 20, 3.
- prapathe pathām ajanishṭa 4, 14, 16; RV 10, 17, 6; TB 2, 8, 5, 3; AV 7, 9, 1.
- pra pūrvaje pitarā navyasibhir 4, 10, 3; (4, 14, 7 pra pūrvaje); RV 7, 53, 2; TS 4, 1, 11, 4; TB 2, 8, 4, 7.
- pra prāyam agnir bharatasya 2, 7, 10; RV 7, 8, 4; Kāth. 16, 10; Kap. S. 25, 1; TS 2, 5, 12, 4; 4, 2, 3, 2; VS 12, 34.
- pra bāhavā sīrṣtam jīvase nā 4, 11, 2; (4, 14, 10 pra bāhavā); RV 7, 62, 5; Kāth. 13, 14; TS 1, 8, 22, 3; 2, 5, 12, 3; TB 2, 7, 15, 6, 8, 6, 7; VS 21, 9.
- pra budhnyā va irate 4, 10, 5; RV 7, 56, 14; Kāth. 22, 13; TS 4, 3, 13, 6.
- pramuñca dhanvāras 2, 9, 2; Kāth. 17, 11; Kap. S. 27, 1; TS 4, 5, 1, 3; VS 16, 9.
- pra yābhir yāsi dācāvāsam 4, 10, 6; (4, 12, 2 pra yābhiḥ); RV 7, 92, 3; Kāth. 10, 12; TS 2, 2, 12, 7; TB 2, 8, 1, 1; VS 27, 27.
- pra vaḥ çukrāya 4, 14, 3; RV 7, 4, 1; Kāth. 7, 16; TB 2, 8, 2, 3.
- pra vā rçā ha pṛayachṣti 4, 8, 7.
- pra vā eko mimaya 4, 12, 6; RV 2, 29, 5.
- pra vātā vānti 4, 12, 5; RV 5, 83, 4; TA 6, 6, 3.
- pra vām arcanty ukthino 4, 11, 1; RV 3, 12, 5; SV 2, 925, 1053.
- pra vāyum acha bṛhatī 4, 10, 6; (4, 12, 2; 4, 14, 2 pra vāyum); RV 6, 49, 4; TB 2, 8, 1, 1; VS 33, 55.
- pra vo vājā abhidyavo 1, 6, 1; (4, 14, 3 pra vaḥ); RV 3, 27, 1; TS 2, 5, 7, 2; TB 3, 5, 2, 1; Mān. Çr. 6, 1, 3.
- pra çukrāitu devī 4, 9, 14; RV 7, 34, 1; TA 4, 17, 1.
- prasadya bhasmanā yonim 2, 7, 10; Kāth. 16, 10; Kap. S. 25, 1; 32, 2; TS 4, 2, 3, 3; VS 12, 38.
- pra sa mitra marto astu 4, 10, 2; (4, 12, 6 pra sa mitra); RV 3, 59, 2; Kāth. 25, 12; TS 3, 4, 11, 5; TB 2, 8, 7, 4; 3, 7, 9, 5; Nir. 2, 13.
- pra sasāhishe puruhūta 4, 12, 3; RV 10, 180, 1; Kāth. 10, 12; 38, 7; TS 3, 4, 11, 4; TB 2, 6, 9, 1; 3, 5, 7, 4.
- prasvānkte prajātyā 3, 6, 3.
- prāci dig vasanta rṣur 2, 7, 20.
- prāci diçāṃ sahayaçā 3, 16, 4; Kāth. 22, 14; TS 4, 4, 12, 2.
- prācinam barhiḥ praçiçā 4, 13, 3; RV 10, 110, 4; Kāth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 2; VS 29, 29; AV 5, 12, 4; Nir. 8, 9.
- prācim anu praçiçam prehi vidvān 1, 6, 2; (2, 10, 6 prācim anu); Kāth. 7, 13; 18, 4;

- 21, 9; Kap. Ś. 6, 3; 28, 4; TS 5, 6, 5; VS 17, 66.
- prācyā tvā diçā sādāyāmy 2, 8, 11.
- prācyāṃ diçī tvam indrāsi 4, 12, 2; Kāth. 8, 17; TS 2, 4, 14, 1.
- prācyāi diçe svāhā 3, 12, 8; VS 22, 24.
- prānadā apānadā 2, 10, 1; Kāth. 17, 17; TS 4, 6, 1, 4; VS 17, 15.
- prāṇam me pāhy apānam me pāhi 2, 8, 2; VS 14, 8.
- prāṇād apānaṃ samtanv 2, 13, 3.
- prāṇāya svāhāpānāya 3, 12, 20; Kāth. 5, 4, 10; TS 7, 4, 21; TA 4, 15; VS 22, 23; 23, 18.
- prāṇebhyo vāi tāh prajāh 1, 10, 8.
- prāṇo vāi gāyatrī 3, 4, 4.
- prātar yajadhvam açvinā 4, 12, 6; RV 5, 7, 2; TB 2, 4, 3, 13; Nir. 12, 5.
- prātaryāvāṇā prathamā yajadhvam 4, 12, 6; RV 5, 77, 1; TB 2, 4, 3, 13.
- priyā vo nāma huve 4, 11, 2; RV 7, 56, 10; Kāth. 8, 17; TS 2, 1, 11, 1.
- pred agne jyotishmān 2, 7, 10; (3, 2, 2); Kāth. 16, 10; 19, 12; Kap. S. 25, 1; 32, 2; TS 4, 2, 3, 1; 5, 2, 2, 2; VS 12, 32.
- predhho agne didihi 2, 10, 6; (3, 3, 9; 4, 10, 1 u. 5); RV 7, 1, 3; Kāth. 2, 15; 18, 4; 19, 14; 20, 14; 21, 9; 35, 1; 39, 15; Kap. S. 28, 4; 48, 2; TS 4, 6, 5, 4; 5, 4, 7, 3; VS 17, 76; SV 2, 725.
- preyam agād dhishanā 1, 1, 2; (4, 1, 2); Kāth. 1, 2; 47, 1; TS 1, 1, 2, 1; TB 3, 2, 2, 2.
- prehi, prehi pathibhih 4, 14, 16; RV 10, 14, 7; AV 18, 1, 54.
- prothad açvo nā yavase 2, 8, 14; RV 7, 3, 2; Kāth. 17, 10; Kap. S. 26, 9; TS 4, 4, 3, 8; VS 15, 62; SV 2, 570.
- pro bhṛasmāi āqroratham 4, 12, 4; RV 10, 138, 1; TS 1, 7, 13, 5; TB 2, 5, 8, 1; SV 2, 1151; AV 20, 95, 2.
- prātu brahmaṇaspatiḥ 4, 9, 1; RV 1, 40, 3; VS 33, 89; 37, 7; TA 4, 2, 2; 5, 2, 6; SV 1, 56.
- prātu vāji kanikradan 2, 7, 4; Kāth. 16, 4; 19, 5; Kap. S. 50, 3; TS 4, 1, 4, 3; 5, 1, 5, 6; VS 11, 46.
- prāishām vai satve 1, 8, 7.
- prāishām ajmeshu vithureya 4, 11, 2; RV 1, 87, 3; TS 4, 3, 13, 7.
- phalgunipūrṇamāse brāhmaṇasyādadhyaṭ 1, 6, 9.
- paḍ ithā parvatānām 4, 12, 2; RV 5, 84, 1; Kāth. 10, 12; TS 2, 2, 12, 2; Nir. 11, 37.
- ṣabhrur aruṇababhrūh 3, 13, 3.
- barhishadah pitara ūty arvāg 4, 10, 6; RV 10, 15, 4; Kāth. 21, 14; TS 2, 6, 12, 2; TB 2, 6, 16, 1; VS 19, 55; AV 18, 1, 51; Nir. 4, 21.
- balavijñāyulī sthavirah 2, 10, 4; RV 10, 103, 5; Kāth. 18, 5; Kap. S. 28, 5; TS 4, 6, 4, 2; VS 17, 37; SV 2, 1203; AV 19, 3, 5.
- balishṭhebhīr viharan yāsi 4, 12, 5; RV 4, 13, 4; TB 2, 4, 5, 4.
- bahūnām pitā bahur 3, 16, 3; RV 6, 75, 5; TS 4, 66, 2; VS 29, 42; Nir. 9, 14.
- bahvīr āsādayed 4, 1, 13.
- bārhaspatyaṃ caruṃ 2, 2, 3; 2, 2, 4; Kāth. 11, 4; TS 1, 8, 9.
- bārhaspatyaç carur brahmaṇo gr̥he 2, 6, 5; Kāth. 15, 4.
- bāhū me balam 3, 11, 8; Kāth. 38, 4; TB 2, 6, 5, 5; VS 20, 7.
- br̥hat sāma kshatrabr̥d 3, 16, 4; Kāth. 22, 14; TS 4, 4, 12, 2.
- br̥had bhā 4, 9, 22.
- br̥hadbhih savitas tribhir 3, 11, 10; TB 1, 4, 8, 3.
- br̥haspatiḥ prathamam jāyamāno 4, 12, 1; (4, 14, 4 br̥haspatiḥ); RV 4, 50, 4; Kāth. 17, 18; TB 2, 8, 2, 7; AV 20, 88, 4.
- br̥haspatiḥ shavāmahe 4, 12, 1.
- br̥haspatir no bhavishā gūrtena 1, 7, 1.

- brhaspatē ati yad aryo 4, 14, 4; RV 2, 23, 15; Kāth. 4, 16; 40, 11; TS 1, 8, 22, 2; VS 26, 3.
- brhaspate jushasva no 2, 11, 2; RV 3, 62, 4; Kāth. 4, 16; 26, 11; TS 1, 8, 22, 2.
- brhaspate paridīyā rathena 2, 10, 4; RV 10, 103, 4; Kāth. 18, 5; Kap. S. 28, 5; TS 4, 6, 4, 1; TB 2, 8, 2, 8; VS 17, 36; SV 2, 1202; AV 19, 13, 8.
- brhaspate savitar bodhayāina 2, 12, 5; Kāth. 18, 16; Kap. S. 29, 4; TS 4, 1, 7, 3; VS 27, 8; AV 7, 16, 1.
- bodhā me asya vacaso 2, 7, 10; (3, 2, 2); RV 1, 147, 2; Kāth. 16, 10; 19, 12; Kap. S. 25, 1; 32, 2; TS 4, 2, 3, 4; 5, 2, 2, 6; VS 12, 42; Nir. 3, 20.
- bodhā su me maghavan 4, 12, 4; RV 7, 22, 3; Kāth. 12, 15; SV 2, 279; AV 20, 117, 3.
- brahma kshatra 2 sayujā na vyathcte 2, 7, 7; (3, 1, 9).
- brahma kshatram pavate 3, 11, 7; Kāth. 37, 18; TB 2, 6, 1, 3; VS 19, 5.
- brahma jajñānam prathamam 2, 7, 15; (3, 2, 6); Kāth. 16, 15; 20, 5; 38, 14; Kap. S. 25, 5; 32, 7; TS 4, 2, 8, 2; 5, 2, 7, 1; TB 2, 8, 8, 8; 3, 12, 1, 1; TA 1, 13, 3; 10, 1, 10; VS 13, 3; SV 1, 321.
- brahmanaspate tvam asya yantā 4, 12, 1; (4, 14, 10); RV 2, 23, 19, 24, 16; TB 2, 8, 5, 1; VS 34, 58.
- brahmanaspater abhavat yathāvaçaw 4, 14, 10; RV 2, 24, 14; TB 2, 8, 5, 2.
- brahmanaspate sūyamaśya 4, 12, 1; (4, 14, 10); RV 2, 24, 15; TB 2, 8, 5, 2.
- brahmavādino vadanti kasmāt sāyam 1, 5, 7.
- brahmavādino vadanti kim tad yajñe 4, 5, 7.
- brahmavādino vadanti predhmam ukshanti 1, 4, 11.
- brahmavādino vadanti yad eko yajñac 1, 9, 7.
- brahmāṇas tvā vaya 2 yujā 2, 13, 9; RV 8, 17, 8; SV 2, 18; AV 20, 3, 8, 38, 5, 47, 9.
- brahmāni me māyayaḥ 4, 11, 3; RV 1, 165, 4; Kāth. 9, 18; VS 33, 78.
- brahmā devānām padaviḥ 4, 12, 6; RV 9, 96, 6; Kāth. 23, 12; TS 3, 4, 11, 1; TA 10, 10, 1; SV 2, 294; Nir. 14, 13.
- brāhmanāśaḥ pitarah 3, 16, 3; RV 6, 75, 10; Kāth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 3; VS 29, 47.
- brīno rājāna 2 varuṇam 2, 7, 13; AV 11, 6, 2.
- bhagam dhiya 2, vājyantaḥ 4, 14, 6; RV 2, 38, 10; TB 2, 8, 6, 3.
- bhadram karṇebhiḥ çrṇuyāma 4, 14, 2; RV 1, 89, 8; Kāth. 35, 1; Kap. S. 28, 2; TA 1, 1, 1; VS 25, 21; SV 2, 1224.
- bhadrā açvā haritaḥ 4, 10, 2; (4, 14, 4); RV 1, 115, 3; TB 2, 8, 7, 1.
- bhadrā te hastā sukṛtota 4, 12, 3; RV 4, 21, 9.
- bhadro no agniḥ āhuto 4, 12, 5; RV 8, 19, 19; Kāth. 39, 15; VS 15, 38; SV 1, 111; 2, 909.
- bhavataṁ nah samanasaū (1, 8, 8; 3, 2, 3; 3, 9, 5); (2, 7, 11 bhavataṁ nah); Kāth. 3, 4; 16, 11; 26, 7; Kap. S. 2, 11; 25, 2; 41, 5; TS 1, 3, 7, 1; 4, 2, 5, 1; 6, 3, 5, 4; VS 5, 3; 12, 60.
- bhinad valam āngirobhir 4, 14, 5; RV 2, 15, 8; TS 2, 3, 14, 5.
- bhuvanam asi 4, 1, 14; Kāth. 1, 2; 31, 11; Kap. S. 1, 12; 47, 11; TS 1, 1, 12.
- bhuvas tvam indra brahmaṇo 4, 12, 6; RV 10, 50, 4; Kāth. 23, 12; TS 3, 4, 11, 4.
- bhuvo yajñasya rajasaç ca netā 2, 7, 15; (4, 10, 1 bhuvo yajñasya); RV 10, 8, 6; Kāth. 16, 15; 20, 15; TS 4, 4, 4, 1; TB 3, 5, 7, 1; VS 13, 15; 15, 23.
- bhūmyā ākhūn 3, 14, 7; VS 24, 26.
- bhūyaskṛd asi varivaskṛd asi 2, 13, 18; Kāth. 39, 9; TS 4, 4, 7.
- bhūyasma te sumatāu viçvedā 2, 18, 10.
- bhūri cakartḥa yuyebhir 4, 11, 3; RV 1, 165, 7; Kāth. 9, 18; 23, 11; Nir. 6, 7.
- bhūri dve acarānti 4, 14, 7; TB 2, 8, 4, 3.

- bhūr bhuvah^csvah || itioṣpurastād 1, 8, 5.
 bhūr bhuvah svar mayi tad 4, 9, 13; TA 4, 21.
 bhehajam gave aṣvāya 1, 10, 4; Kāth. 9, 7; Kap. S. 8, 10; TS 1, 8, 6, 1.
 makshū devavato rathah 4, 11, 2; RV 8, 31, 15; Kāth. 11, 12; TS 1, 8, 22, 3.
 makhasya ciro 'si 2, 7, 6; 3. 1, 7; VS 37, 8.
 mathid yad iṣ vishṭo mātariṣvā 4, 14, 15; RV 1, 148, 1.
 maḍe made hi no tadir 4, 12, 4; RV 1, 81, 7; Kāth. 10, 12; TB 2, 4, 4, 7; AV 20, 56, 4.
 maḍo na yah somyo 4, 12, 2.
 madhavaḥ svāhā mādhavāya 3, 12, 13; VS 7, 30; 22, 31.
 madhu naktam utoshaso 2, 7, 16; RV 1, 90, 7; TS 4, 2, 9, 3; TA 10, 39, 5; VS 13, 28; Çat. Br. 14, 9, 3, 12.
 madhumatir oshadhīr dyāvā āpo 4, 11, 1; RV 4, 57, 3; AV 20, 143, 8.
 madhumān no vanaspatir 2, 7, 16; RV 1, 90, 8; Kāth. 39, 3; TS 4, 2, 9, 3; VS 13, 29; Çat. B. 14, 9, 3, 13.
 madhu vātā rīyate 2, 7, 16; RV 1, 90, 6; Kāth. 39, 3; TS 4, 2, 9, 3; 5, 2, 8, 6; VS 13, 28; Çat. B. 14, 9, 3, 11.
 madhuḥ ca mādhaveḥ ca vāsantikā 2, 8, 12; TS 4, 4, 11; VS 13, 25.
 manuḥ vai prajākanto 1, 6, 13.
 mano jyotr jushatām 1, 7, 1; Kāth 34, 19; Kap. S. 48, 1, TS 1, 5, 3, 8, 10, 2, 6, 3, 3; TB 3, 7, 6, 16; VS 2, 13.
 mano no āhuvāmahe 1, 10, 3; Kāth. 9, 6; Kap. S. 8, 9; TS 1, 8, 5, 2.
 manor vai pātrāny āsams 4, 8, 1.
 manyūr indro mēnyur evāsa 4, 12, 3; RV 10, 83, 2; TB 2, 4, 1, 11; AV 4, 32, 2.
 manve vāmf mitrāvaruṇā 3, 16, 5; Kāth. 22, 15; TS 4, 7, 15, 2; AV 4, 29, 1.
 mānagnē varco rihaveshv 1, 4, 1; (1, 4, 5); RV 10, 128, 1; Kāth. 4, 14, 8, 16; 31, 15; 40, 10; TS 4, 7, 14, 1; AV 5, 3, 1.
 grhnāmy aham agre agni 1, 6, 1; Kāth. 7, 12; Kap. S. 6, 2; TB 5, 7, 9; VS 13, 1.
 mayuḥ prajāpatya 3, 14, 12; Kāth. 5, 7, 2; TS 5, 5, 12; VS 24, 31.
 marutāw skāndhā 3, 15, 6; VS 25, 6.
 marutām manve adhi no kuvantu 3, 16, 5; Kāth. 22, 15; TS 4, 7, 15, 4; AV 4, 27, 1.
 maruto yad dha vo divah 4, 10, 4; (4, 11, 2 u. 4); RV 8, 7, 11; Kāth. 8, 17; 9, 19; 21, 13; TS 1, 5, 11, 4; 2, 1, 11, 1, 3, 14, 4.
 maruto yad dha vo balaṃ 4, 11, 4; RV 1, 37, 12.
 marutvantaw vṛshabhaw vāvr̥dhānam 1, 3, 21; RV 3, 47, 5; 6, 19, 11; Kāth. 4, 8; TS 1, 4, 17, 1; TB 2, 8, 3, 4; VS 7, 36.
 marutvap indra vṛshabho raṇāya 1, 3, 22; RV 3, 47, 1; Kāth. 4, 8; TS 1, 4, 19, 1; VS 7, 38; Nir. 4, 9.
 maçakān keçair indraw 3, 15, 3; VS 25, 3.
 mahaṃ indro nṛvad ā 1, 3, 25; RV 6, 19, 1; Kāth. 4, 8; Kap. S. 3, 6; TS 1, 4, 21, 1; TB 3, 5, 7, 4; VS 7, 39; Nir. 6, 16, 17.
 mahaṃ indro ya ojasā 1, 3, 24; RV 8, 6, 1; Kāth. 4, 8; TS 1, 4, 20, 1; TB 3, 5, 7, 4; VS 7, 40; SV 2, 657; AV 20, 138, 1.
 mahaç cid agnā enaso 4, 11, 1; RV 4, 12, 5; Kāth. 2, 15.
 mahānāmni revatayo 3, 12, 21; Kāth. 5, 10, 5; TS 5, 2, 11, 1; VS 23, 35.
 mahi triṇām aṇo 'stu 1, 5, 4; (1, 5, 11); RV 10, 185, 1; Kāth. 7, 2; 7, 9; Kap. S. 5, 2; VS 3, 31; SV 1, 192.
 mahī dyāvārthivī iha 4, 14, 7; RV 4, 56, 1.
 mahī dyauḥ prthivī ca na 2, 7, 16; (4, 10, 3; 4, 11, 1); RV 1, 22, 18; Kāth. 13, 9 u. 10; 15, 12; 16, 16; 20, 7; 39, 3; Kap. S. 32, 9; TS 3, 3, 10, 2, 5, 11, 3; 4, 2, 9, 8; 5, 2, 8, 6; VS. 8, 32; 13, 32.
 mallim ū shu mātara 4, 10, 1; (4, 12, 4 mahim ū shu); Kāth. 30, 4 u. 5; Kap. S. 46, 7; TS 1, 5, 11, 5; 7, 1, 18, 2; TB 3, 1, 3, 3; TA 1, 13, 2; VS 21, 5; AV 7, 6, 2.

- maho fujāmi bandhutā 4, 11, 5; RV 4, 4, 11; Kāth. 6, 11; TS 1, 2, 14, 4.
- mā chandas tat prthivy agnir 2, 13, 14.
- mātalī kavayāir yamo 4, 14, 16; RV 10, 14, 3; TS 2, 6, 12, 5; TB 2, 6, 12, 2; AV 18, 1, 47.
- mātā ca te pitā ca te 3, 13, 1; Kāth. 5, 4, 8; TS 7, 4, 19, 3; TB 3, 9, 7, 4; VS 23, 24, 25.
- mā te asyā sahasāvan 4, 12, 3; RV 7, 19, 7; TS 1, 6, 12, 5; AV 20, 37, 7.
- māteva putram prthivī 2, 7, 11; Kāth. 16, 11; 20, 1; 22, 6; Kap. S. 25, 2; 32, 3; TS 4, 2, 5, 2; 5, 2, 4, 2; VS 12, 61.
- mā tvāgnir dhanayid 3, 16, 1; RV 1, 162, 15; Kāth. 5, 6, 5; TS 4, 6, 9, 2; VS 25, 37.
- mā naḥ kratubhir 4, 9, 12; TA 4, 20, 2.
- mā naḥ samasya dūdyah 4, 11, 6; RV 8, 75, 9; TS 2, 6, 11, 2; Nir. 5, 23.
- mā nas toke tanaye 4, 12, 6; RV 1, 114, 8; Kāth. 23, 12; TS 3, 4, 11, 2; 4, 5, 10, 3; TB 2, 8, 6, 9; TA 10, 53; VS 16, 16.
- mā no asmin mahādhanē 4, 11, 6; RV 8, 75, 12; Kāth. 7, 17; TS 2, 6, 11, 3; SV 2, 1000.
- mā no gharma 4, 9, 12; TA 4, 20, 2.
- mā no devānā viçāḥ 4, 11, 6; RV 8, 75, 8; Kāth. 7, 17; TS 2, 6, 11, 2.
- mā no mitro varuṇo aryanāyur 3, 16, 1; RV 1, 162, 1; Kāth. 5, 6, 4; TS 4, 6, 8, 1; VS 25, 24; Nir. 5, 3.
- mā no vadhāir varuṇo 4, 14, 9; RV 2, 28, 7.
- mā no hiṣij janitā 2, 7, 14; RV 10, 121, 9; Kāth. 16, 14; Kap. S. 25, 5; TS 4, 2, 7, 1; VS 12, 102.
- māndā vaçā jyotishmatir 2, 4, 7; (2, 4, 8); Kāth. 11, 9 u. 10; 35, 3.
- mā su bhittā mā su risho 2, 7, 7; Kāth. 16, 7; 19, 10; Kap. S. 30, 8; TS 4, 1, 9, 1; VS 11, 68.
- mitrah savarjyā prthivim 2, 7, 5; (3, 1, 6); Kāth. 16, 5; 19, 6; Kap. S. 30, 4; TS 4, 1, 5, 1; VS 11, 53.
- mitrasya carshañdhrtaḥ 1, 5, 4; 2, 7, 6; 4, 9, 1; (1, 5, 11; 3, 1, 8); RV 3, 59, 6; Kāth. 16, 6; 19, 7; 23, 12; Kap. S. 30, 5; TS 3, 4, 11, 5; 4, 1, 6, 3; TA 4, 3, 2; VS 11, 62.
- mithunaw vai dadi ca çrtam cātha 1, 10, 6.
- mīdhushṭama çivatama 2, 9, 9; Kāth. 17, 16; Kap. S. 27, 6; TS 4, 5, 10, 4; TB 2, 8, 6, 9; VS 16, 51.
- mukhaw sad asya 3, 11, 9; Kāth. 38, 3; TB 2, 6, 4, 4; VS 19, 88.
- mūrdhānam divo aratiṃ prthivyā 1, 3, 15; (4, 14, 9 mūrdhānam divaḥ); RV 6, 7, 1; Kāth. 4, 5; 28, 1; Kap. S. 3, 5; TS 1, 4, 13, 1; 6, 5, 2, 1; VS 7, 24; 33, 8; SV 1, 67; 2, 490.
- mṛgo na bhimāḥ kucaro 4, 12, 3; RV 10, 180, 2; Kāth. 8, 16; TS 1, 6, 12, 4; VS 13, 71; SV 2, 1223; AV 7, 84, 3.
- medasā devā vapāyā 4, 14, 6; TB 2, 8, 4, 4.
- mo shū ṇa indrātra 1, 10, 2; Kāth. 9, 4; Kap. S. 8, 7; TS 1, 8, 3, 1; VS 3, 46.
- ya indra indriyaṃ dadbuh 3, 11, 4; Kāth. 38, 8; TB 2, 6, 13, 2; VS 20, 70.
- ya imā viçvā jātāny 4, 12, 6; RV 5, 82, 9; Kāth. 23, 12.
- ya imā viçvā bhuvanāni 2, 10, 2; RV 10, 81, 1; Kāth. 18, 1; Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 2, 1; VS 17, 17.
- ya ime dyāvāprthivī janitri 4, 13, 3; RV 10, 110, 9; Kāth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 4; VS 29, 34; AV 5, 12, 9; Nir. 8, 14.
- ya ime dyāvāprthivī tastabhāne 2, 13, 23; vgl. RV 10, 121, 6; Kāth. 40, 1; TS 4, 1, 8, 5; VS 32, 7; AV 4, 2, 3.
- ya ime dyāvāprthivī mahitvā 4, 14, 12; TB 2, 8, 4, 3.
- ya ishavo yātudhānānaw 2, 7, 15.

- ya etāvanto vā bhūyāso 2, 9, 9; Kāth. 17, 16; Kap. S. 27, 6; VS 16, 63.
- ya ojadā baladā yasya viçva 2, 13, 23; vgl. RV 10, 121, 2; Kāth. 40, 1; TS 4, 1, 8, 4; 7, 5, 17, 1; VS 25, 13; AV 4, 2, 1; 13, 3, 24.
- yaḥ kāmayeta sarvo me yajñah syāt 4, 8, 6.
- yaḥ pathaḥ samanuyāli 2, 9, 10.
- yaḥ prajayā paçubhir na (ra)jayeta 1, 9, 6; Kāth. 9, 14.
- yaḥ prathama ekāṣṭhakāyām jāyeta 2, 5, 9.
- yaḥ prānato nimishataçca rājā 2, 13, 23; 3, 12; 17; RV 10, 121, 3; Kāth. 4, 16; 8, 17; 10, 13; 22, 14; 40, 1; 5, 5, 13; TS 4, 1, 8, 4; 7, 5, 16, 1; VS 23, 3; 25, 11; AV 4, 2, 2.
- yaḥ samgrāmaṁ nayati 3, 16, 5; Kāth. 22, 15; TS 4, 7, 15, 2; AV 4, 24, 7.
- yaḥ sapta sindhūr adadhāt 4, 14, 13.
- yaḥ some antar yo goshv antar 2, 13, 13; Kāth. 40, 3; AV 3, 21, 2.
- yaṁ kāmayeta paçumāt syād 1, 6, 11.
- yaccid dhi te purushatrā 3, 16, 5; RV 4, 12, 4; TS 4, 7, 15, 6.
- yaccid dhi te viço 4, 12, 6; RV 1, 25, 1; TS 3, 4, 11, 5.
- yaccid dhi te (4, 11, 1).
- yajātūnaṁ rshayaḥ enasāhur 2, 3, 8.
- yajñāṁ ca nas tanvaṁ 4, 14, 9; RV 10, 157, 2; TA 1, 27, 1; SV 2, 461; AV 20, 63, 1. 124, 4.
- yajñasya vā etāḥ pannojanīḥ 4, 5, 4.
- yajñasya vāi sr̥ṣṭasyolbāṁ 3, 6, 7.
- yajñā yajñā vo agnaye 2, 13, 9; RV 6, 485, 1; Kāth. 39, 12; VS 27, 42; SV 1, 35; 2, 53.
- yajñena yajñam ayañanta 4, 10, 3; (4, 14, 2); RV 1, 184, 50; 10, 90, 16; Kāth. 15, 12; TS 3, 5, 11, 5; TA 3, 12, 7; VS 31, 16; AV 7, 5, 1.
- yajñena vāi devāḥ svargam lokam āyāva 4, 7, 8; TS 6, 5, 3.
- yajño devānām pratyetu 1, 3, 26; (4, 14, 14); RV 1, 107, 1; Kāth. 4, 10; Kap. S. 3, 8; TS 1, 4, 22, 1; 2, 1, 11, 4; TB 2, 8, 1, 6; VS 8, 4; 33, 68.
- yajño vā esha samkrāmann etj 3, 9, 1.
- yajño vāi prajāpatiḥ 3, 6, 5.
- yat karnagrhītayā kriṇiyād 3, 7, 6.
- yat kiṁceda varuṇa 4, 12, 6; RV 7, 89, 5; Kāth. 23, 12; TS 3, 4, 11, 6; TB 2, 8, 1, 6; AV 6, 51, 3.
- yat kuśdam 4, 14, 17; TS 3, 3, 8, 1; TA 2, 3.
- yat te gātrād agniṇā 3, 16, 1; RV 1, 162, 11; Kāth. 5, 6, 5; TS 4, 6, 8, 4; VS 25, 34.
- yat te pavitram arcishy 3, 11, 10; RV 9, 67, 23; Kāth. 38, 2; TB 1, 4, 8, 2; VS 19, 41.
- yat te bhāmeṇa vicakarā- 1, 7, 1.
- yat te manyuparoptasya 1, 7, 1; Kāth. 8, 14; Kap. S. 8, 2; TS 1, 5, 3, 2.
- yat tvā kruddhaḥ parovapa 1, 7, 1; Kap. S. 8, 2; TS 1, 5, 3, 1.
- yatra prāçinapravaṇa 4, 2, 3.
- yathādityā aṁçum āpyāyanti 4, 9, 27; 4, 12, 2.
- yathā no aditiḥ karat 4, 12, 6; RV 1, 43, 2; Kāth. 23, 12; TS 3, 4, 11, 2.
- yathā vāi çālāivav saṁvatsaras 4, 8, 10.
- yathā ha tyad vasavo 3, 16, 5; (4, 11, 1); RV 4, 12, 6; 10, 126, 8; Kāth. 2, 15; 9, 19; VS 4, 7, 15, 7.
- yad akrandah prathamam jāyamāna 1, 6, 2; RV 1, 163, 1; Kāth. 39, 1; 40, 6; 5, 6, 3; TS 4, 2, 8, 1. 6, 7, 1; VS 29, 12.
- yad agna eṣā samitir 4, 14, 15; RV 10, 11, 8; AV 18, 1, 26.
- yad agne yaṇi kāni ca 2, 7, 7; (3, 1, 9); RV 8, 102 (91), 20; Kāth. 16, 7; 19, 10; Kap. S. 30, 8; TS 4, 1, 10, 1; 5, 1, 10, 1; VS 11, 73; AV 19, 34, 3.
- yad aty upajihvikā 2, 7, 7; RV 8, 102 (91), 21; Kāth. 16, 7; Kap. S. 30, 8; TS 4, 1, 10, 1; VS 11, 74; Nir. 3, 20.
- yad atra çishṭa rasinaḥ 2, 3, 8; 3, 11, 7;

- Kâṭh. 17, 19; 38, 2; TB 1, 4, 3, 3; VS 19, 35 (riptaṃ r̥).
- yad adaḥ samprayatir 2, 13, 1; Kâṭh. 39, 2; AV 3, 13, 1.
- yad adya tvâ prayatī yajūc asmin 1, 3, 38; Kap. S. 3, 10; AV 7, 97, 1.
- yad adya sūryaḥ bravo 4, 12, 4; RV 7, 60, 1.
- yad antarā parāvataṃ 4, 12, 3; RV 3, 40, 9; AV 20, 6, 9.
- yad antariksham pṛthivīm 1, 10, 8; 4, 14, 17; Kâṭh. 9, 6; Kap. S. 8, 10; TS 1, 8, 5, 3; TB 3, 7, 12, 4; TA 2, 6, 8; AV 6, 120, 1.
- yad ayātaṃ vāhatuṃ 3, 16, 5; Kâṭh. 22, 15; TS 4, 7, 15, 4.
- yad aṇvasya kravisho 3, 16, 1; RV 1, 162, 9; Kâṭh. 5, 6, 4; TS 4, 6, 8, 3; VS 25, 32.
- yad aṇvāya vāsa upastrānty 3, 16, 1; RV 1, 162, 16; Kâṭh. 5, 6, 5; TS 4, 6, 9, 2; VS 25, 39.
- yad asya pāre rajaso 2, 7, 12; 3, 2, 4; Kâṭh. 16, 12; 20, 2; Kap. S. 25, 3; 32, 4; TS 4, 2, 5, 2; TB 3, 7, 8.
- yadā vājam asanaḍ 4, 12, 1; RV 10, 67, 10; AV 20, 91, 10.
- yad idaṃ mābhiṇocati 3, 16, 5; TS 4, 7, 15, 5.
- yadi divā yadi naktam 3, 11, 10; Kâṭh. 38, 5; VS 20, 15.
- yad imā vājayam aham 2, 7, 13; RV 10, 97, 11; TS 4, 2, 6, 2; VS 12, 85; Nir. 3, 15.
- yadi svapan yadi jāgrad 3, 11, 10.
- yad ūvadhyaṃ udarasyāpavāti 3, 16, 1; RV 1, 162, 10; Kâṭh. 5, 6, 4; TS 4, 6, 8, 4; VS 25, 88.
- yaded enam adadhur yajñiyāso 4, 14, 14; RV 10, 88, 11; Nir. 7, 29.
- yad ośadhayaḥ saṃgachante 2, 7, 13; (4, 14, 6); Kap. S. 25, 4; TS 4, 2, 6, 2.
- yad grāme yad arānye 1, 10, 2; (3, 11, 10 yad grāme); Kâṭh. 9, 4; Kap. S. 8, 7; TS 1, 8, 3, 1; TB 2, 6, 6, 2; VS 3, 45; 20, 17.
- yad devā devaheḍanaṃ yaḍ vācānṛtamōdima ādityās 4, 14, 17; TB 2, 4, 4, 8; 3, 7, 12; TA 2, 3, 1. 7, 3; AV 6, 114, 1.
- yad devā devaheḍanaṃ devāsaḥ cakrmā vayam agnir mā 3, 11, 10; Kâṭh. 38, 5; TB 2, 6, 6; VS 20, 14.
- yad dāivyaṃ ṛṣam aham 4, 14, 17.
- yadi dhariṇo yavam atir 3, 13, 1; Kâṭh. 5, 4, 8; TS 7, 4, 19, 2; TB 3, 9, 7, 2; VS 23, 30, 31.
- yad dhavishyam ṛtūco 3, 16, 1; RV 1, 162, 4; Kâṭh. 5, 6, 4; TS 4, 6, 8, 2; VS 25, 27.
- yad dhastābhyāṃ cakara 4, 14, 17; TB 3, 7, 12, 3; TA 2, 4; AV 6, 118, 1.
- yad bahishṭhaṃ nātividhe 4, 14, 10; RV 5, 62, 9; TB 2, 8, 6, 7.
- yad barhiḥ prayājesbu yajaty 1, 10, 9.
- yad vā asya yajñiyam medhyaṃ 3, 8, 5.
- yad vājino dāma saṃdānam 3, 16, 1; RV 1, 162, 8; Kâṭh. 5, 6, 4; TS 4, 6, 8, 3; VS 25, 31.
- yad vāto 'po aganīgan 3, 12, 18; Kâṭh. 5, 4, 9; TS 7, 4, 20, 1.
- yad vo vayam pramināma vratāni 4, 10, 2; (4, 11, 4 yad vo vayam); RV 10, 2, 4; Kâṭh. 6, 10; Kap. S. 48, 10; TS 1, 1, 14, 4; AV 19, 59, 2.
- yad vāi pātraṃ riktam 4, 6, 2.
- yad vāi prajā varuṇo gṛhṇāti 1, 10, 12.
- yantā ca me dhartā ca me 2, 11, 4; VS 18, 7.
- yam te devī nirṛtir ābābandha 2, 7, 12; (3, 2, 4); Kâṭh. 16, 12; 20, 2.
- yam tvādevāpiḥ 4, 11, 2; RV 10, 98, 8; Kâṭh. 2, 15; Kap. S. 25, 3; 32, 4.
- yam tvām ayaṃ svadhiti 1, 2, 14; Kâṭh. 3, 2; Kap. S. 2, 9.
- yan nirṇijā rekṇasā prāvṛtasyā 3, 16, 1; (4, 12, 6 yan nirṇijā); RV 1, 162, 2; Kâṭh. 5, 6, 3; TS 4, 6, 8, 1; VS 25, 25.
- yan nīkshāṃ māspacanyā 3, 16, 1; RV 1, 162, 13; Kâṭh. 5, 6, 4; TS 4, 6, 9, 1; VS 25, 36.

- yan me mant' yamaṃ gāta 4, 7, 2; Kāth. 29, 2; TS 6, 6, 7, 2 (maṇah parāgatam).
- yam agne pṛteu martyam 1, 3, 1; RV 1, 27, 7; Kāth. 3, 9; Kap. S. 2, 16; TS 1, 3, 13, 2; VS 6, 29; SV 2, 765.
- yam açvhiā namucer 3, 11, 7; Kāth. 38, 2; TB 2, 6, 3, 1; VS 19, 34.
- yam açvinā sarasvatī 3, 11, 4; Kāth. 38, 8; TB 2, 6, 13, 1; VS 20, 68.
- yamāya tvā makhāya tvā 4, 9, 3; VS 37, 11.
- yamo no gātum prathamo 4, 14, 16; RV 10, 14, 2; AV 18, 1, 50.
- yam pariḥim paryadhathā 4, 1, 14; Kāth. 1, 12; TS 1, 1, 13, 2.
- yayor ojasā skabbhitā 4, 14, 6; TB 2, 8, 4, 5; AV 7, 25, 1.
- yavā ayavā 2, 13, 12.
- yaṣ tastambha sahasā 4, 12, 5; RV 4, 50, 1; Kāth. 9, 19; AV 20, 88, 1.
- yaṣ te adya kṛṇavad bhadrāçoce 2, 7, 9; RV 10, 45, 9; Kāth. 16, 9; TS 4, 2, 2, 3; VS 12, 26.
- yaṣ te rasah sambhṛtā 3, 11, 7; Kāth. 38, 2; TB 2, 6, 3, 1; VS 19, 33.
- yaṣ te stanah çaçayo 4, 9, 7; 4, 14, 3; RV 1, 164, 49; TB 2, 8, 2, 3; TA 4, 8, 2; 5, 7, 3; VS 38, 5; Çat. B. 14, 9, 4, 28; AV 7, 10, 1.
- yaṣ tvā svāçvah suhiraṇyo 4, 11, 5; RV 4, 4, 10; Kāth. 6; 11; TS 1, 2, 14, 4.
- yaṣminn açvāsa rshabhāsa 3, 11, 4; RV 10, 91, 14; Kāth. 38, 8; TB 1, 4, 2, 2; VS 20, 78.
- yasya kurmo grhe havis 2, 10, 4; Kāth. 18, 3; Kap. S. 28, 3; TS 4, 6, 3, 1; VS 17, 52; AV 6, 5, 3.
- yasya pṛayāṇam anv anya 2, 7, 1; RV 5, 81, 3; Kāth. 15, 11; TS 4, 1, 1, 2; VS 11, 6.
- yasya bhānti ketavo 4, 14, 14; TB 3, 1, 1, 1 (raçmayo).
- yasya vā agnihote stomo 1, 5, 5.
- yasya vratam paçavo yanti 4, 10, 1; TS 3, 1, 11, 3; AV 7, 40, 1.
- yasya sānnāyama candramā 2, 2, 13.
- yasyāgnir ukhḥyō 'nugachati 3, 4, 7.
- yasyājushan namasvinaḥ 4, 11, 6; RV 8, 75, 14; TS 2, 6, 11, 3.
- yasyājyam anutpāta 1, 4, 13.
- yasyāṇ pūrve pūrvajānā 4, 14, 11.
- yasyā rātryāḥ prātar agnim ādhāyamānāḥ syāt 4, 6, 12.
- yasyedam pṛāṇan nimishad 3, 16, 5; Kāth. 22, 15; TS 4, 7, 15, 1.
- yasyeme viçve girayo mahitvā 2, 13, 23; RV 10, 121, 4 (yasyeme himavanto); Kāth. 40, 1; TS 4, 1, 8, 4; VS 25, 12; AV 4, 2, 5.
- yā oshadbayaḥ pṛathamajā 2, 7, 13; (4, 14, 6 yā oshadbayo); RV 10, 97, 1 (yā oshadhīḥ pūrvā jātā); Kāth. 16, 13; 13, 16; Kap. S. 25, 4; TS 4, 2, 6, 1; VS 12, 75; Nir. 9, 28.
- yāḥ phalinir yā aphaḷā 2, 7, 13; RV 10, 97, 15; Kāth. 16, 13; TS 4, 2, 6, 4; VS 12, 89; AV 6, 96, 1.
- yāḥ senā abhitvarir 2, 7, 7; (3, 1, 9); Kāth. 16, 7; Kap. S. 30, 8; VS 11, 77.
- yāw rakshanty asvapnā 4, 14, 11.
- yāgnihotrāyopasṛṣhā nishīded 1, 8, 8.
- yā te dhāmāni divi 4, 10, 3; 4, 14, 1; RV 1, 91, 4; Kāth. 13, 15; TS 2, 3, 14, 1; 4, 1, 11, 1; TB 2, 8, 3, 2.
- yā te dhāmāni paramāni 2, 10, 2; RV 10, 81, 5; Kāth. 13, 2; Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 2, 5; VS 17, 21.
- yā te dhāmāni havishā 4, 12, 4; (4, 14, 1); RV 1, 91, 19; Kāth. 11, 13; TS 1, 2, 10, 1; TB 2, 8, 3, 1; VS 4, 37.
- yā te rudra çivā tanūḥ çivā 2, 9, 9; Kāth. 17, 11 u. 16; TS 4, 5, 10, 1; VS 16, 49.
- yā te rudra çivā tanūr aghorā 2, 9, 2; TS 4, 5, 1, 1; VS 16, 2.
- yā te hetir midhushṭama 2, 9, 2; Kāth. 17,

- 11; *Kap. S. 27, 1; TS 4, 5, 1, 4; VS 16, 11.
- yā devy asishtaṅke 2, 13, 16; Kāṭh. 39, 9.
- yā dvirūpā sā vātraghñī 3, 7, 4
- yān āvaha uçato deva devāṁs 1, 3, 38; Kāṭh. 4, 12; *Kap. S. 3, 10; TS 1, 4, 44, 2; VS 8, 49.
- yāni gharṁe kapālāny 1, 1, 8; 4, 1, 8; Kāṭh. 1, 7; 31, 6; TS 1, 1, 7, 2, 5, 10, 3.
- yā prathamā saṁskṛtir yajñe asmin* 1, 3, 12.
- yābhyāṁ svar ajanann 4, 12, 6; TB 2, 4, 5, 7.
- yām ishuhī giriçanta 2, 9, 2; Kāṭh. 17, 11; Kap. S. 27, 1; TS 4, 5, 1, 1; VS 16, 3.
- yā rohiṇī tām aruṇā 4, 2, 4.
- yā vaḥ çarma çaçamānāya 4, 10, 4; (4, 14, 18); RV 1, 85, 12; Kāṭh. 8, 17; 21, 13; TS 1, 5, 11, 5; 2, 1, 11, 1, 3, 14, 4; TB 2, 8, 5, 6.
- yā vāṁ santi puruṣpṛho niyuto dāçuṣhe narā indrāgnī 4, 11, 1; RV 6, 60, 8; Kāṭh. 4, 15; SV 2, 342.
- yā vāp kaçā madhumaty 1, 3, 8; RV 1, 22, 3; Kāṭh. 4, 2; Kap. S. 3, 2; TS 1, 4, 6, 1; VS 7, 11.
- yā vājinn agne pavamānā 1, 6, 2.
- yā vo devāḥ sūrye 2, 7, 16; Kāṭh. 16, 16; 40, 13; TS 4, 2, 9, 4; 5, 7, 6, 3; VS 13, 28; 18, 47.
- yā vyāghraṁ vishūciko — 3, 11, 7; Kāṭh. 87, 18; TB 2, 6, 1, 5; VS 19, 10.
- yā çatena pratanoṣhi 2, 7, 15; Kāṭh. 16, 16; TS 4, 2, 9, 2; TA 10, 1, 8; VS 13, 21.
- yāsakāu çakuntikā — 3, 13, 1.
- yāsāṁ rājā varuṇo yāti madhye 2, 13, 1; RV 7, 49, 3; TS 5, 6, 1, 1; AV 1, 33, 2.
- yāsām devā divi kṛpanti bhakṣhaṁ 2, 13, 1; TS 5, 6, 1, 1; AV 1, 33, 3.
- yāsām indra udājata 4, 2, 11.
- yā supāṇiḥ svaṅguriḥ 4, 12, 6; RV 2, 32, 7 (subāhuḥ sv.); Kāṭh. 13, 16; TS 3, 1, 11, 4, 3, 11, 5; AV 7, 46, 2.
- yās ta āviviçur 2, 7, 13; Kāṭh. 16, 3 (y, t. ātasthur); Kap. S. 25, 4 (ātasthur); TS 4, 2, 6, 3 (ātasthur).
- yās tisraḥ prathamajā 1, 11, 4; Kāṭh. 14, 3; (vgl. VS 9, 4).
- yās te (4, 14, 16).
- yās te agna ādrā yonayo 2, 7, 15; 3, 4, 7; TA 4, 18.
- yās te agne sūrye ruco 2, 7, 16; Kāṭh. 16, 16; 40, 13; TS 4, 2, 9, 4; 5, 7, 6, 3; VS 13, 22; 18, 46.
- yās te pūshan nāvo 4, 14, 16; RV 6, 53, 3; TB 2, 5, 5, 5, 8, 5, 3.
- yās te prāçihī pradiço 4, 14, 11; AV 12, 1, 31.
- yās te rāke 4, 12, 6; (4, 13, 10); RV 2, 32, 5; Kāṭh. 13, 16; TS 3, 3, 11, 5; AV 7, 48, 2.
- yās te rātrayaḥ savitar 1, 4, 3; Kāṭh. 5, 4; TS 3, 5, 4, 1.
- yuktena manasā vayanī 2, 7, 1; Kāṭh. 15, 11; TS 4, 1, 1, 1; VS 11, 2.
- yukto 'nyo 'naçvān bhavati 3, 7, 9.
- yuktvāya savitā 'devān 2, 7, 1; Kāṭh. 15, 11; VS 11, 3.
- yukshvā hi tvay rathāsahā 4, 14, 2; RV 8, 26, 20.
- yukshvā hi devahūtamam açvaṁ 2, 7, 17; (4, 11, 6); RV 8, 75 (64), 1; Kāṭh. 7, 17; 22, 5 u. 6; Kap. S. 34 am Schluss; TS 2, 6, 11, 1; 4, 2, 9, 5; 5, 5, 3, 2; VS 13, 37; 33, 4.
- yuje ratham 4, 10, 5; (4, 12, 3; 4, 14, 5); RV 7, 23, 3; TB 2, 4, 1, 3, 8, 2, 5; AV 20, 12, 3.
- yuje vām brahma pūrvaṅnamobhir 2, 7, 1; RV 10, 13, 1; Kāṭh. 15, 11; TS 4, 1, 1, 2; VS 11, 5; AV 18, 3, 39.
- yuñjate mana uta yuñjate 1, 2, 9; 4, 9, 1; (3, 8, 7); RV 5, 81, 1; Kāṭh. 2, 10; 15, 11; 18, 19, 25, 8; Kap. S. 2, 4; 29, 7; 40, 1; TS 1, 2, 13, 1; 4, 1, 1, 1; TA 4, 2, 1; VS 5, 14; 11, 4; 37, 2.

- yuñjanti brāhṇam arāsham 3, 12, 18; 3, 16, 3; RV 1, 6, 1; Kāth. 5, 4, 9; TS 7, 4, 20, 1; VS 23, 5; SV 2, 818; AV 20, 26, 4. 47, 10. 69, 9.
- yuñjantī asya kāmyā 3, 16, 5; RV 1, 6, 2; Kāth. 5, 4, 9; TS 7, 4, 20, 1; VS 23, 6; SV 2, 819; AV 20, 26, 5. 47, 11. 69, 10.
- yuñjāthā rāsabha yavam 2, 7, 1; (3, 1, 3); RV 8, 85 (74), 7 (r. rathe); Kāth. 16, 1; 19, 2; Kap. S. 29, 8; TS 4, 1, 2, 1; 5, 1, 2, 1; VS 11, 13.
- yuñjānah prathamam manah 2, 7, 1; Kāth. 15, 1; TS 4, 1, 1; VS 11, 1.
- yudhmasya te vrshabhasya 4, 14, 14; RV 3, 46, 1.
- yunakta sīrā vi yugā 2, 7, 12; RV 10, 101, 3; Kāth. 16, 12; Kap. S. 25, 3; TS 4, 2, 5, 5; VS 12, 68; AV 3, 17, 2; Nir. 5, 28.
- yunajmi tvā brahmaṇā dāivyena 1, 4, 1; (1, 4, 5); Kāth. 4, 14; 31, 15; TS 1, 6, 2, 1. 10, 1.
- yuva vastrāṇi pīvasā 4, 14, 10; RV 1, 152, 1; TB 2, 8, 6, 6.
- yuva surānam aṇvīnā 3, 11, 4; (4, 12, 5); RV 10, 131, 4; Kāth. 17, 19; TB 1, 4, 2, 1; VS 10, 33; 20, 76; AV 20, 125, 4.
- yuvam etāni divi rocanāny 4, 10, 1; (4, 14, 18); RV 1, 93, 5; Kāth. 4, 16; TS 2, 3, 14, 1; TB 3, 5, 7, 2.
- yuvam bhujum avididdha samudra 4, 14, 10; RV 7, 69, 7; TB 2, 8, 7, 8.
- yuvā suvāsāḥ parivītā 4, 13, 1; RV 3, 8, 4; Kāth. 15, 12; TB 3, 6, 1, 3; TA 1, 2, 2.
- yuvoh cṛiyam pari yoshā- 4, 14, 10; RV 7, 69, 4; TB 2, 8, 7, 8, Nir. 6, 4.
- yūpavraskā uta ye yūpavābhāc 3, 16, 1; RV 1, 162, 6; Kāth. 5, 6, 4; TS 4, 6, 8, 2; VS 25, 29.
- ye agnayaḥ samanāsā oshadhīshu 1, 6, 2 (2 Mal); Kāth. 7, 14; Kap. S. 6, 3.
- ye agnayaḥ samanāso 'ntarā dyāvāprthivī 2, 8, 12 (2 Mal); Kāth. 17, 10; Kap. S. 26, 9; TS 4, 4, 11, 2.
- ye agpayo divo 1, 6, 2; 1, 6, 7; Kāth. 7, 14; Kap. S. 6, 3.
- ye agnayo na coṣūcan 4, 14, 11; RV 6, 66, 2.
- ye annesshu vividhyanti 2, 9, 9; Kāth. 17, 16; Kap. S. 27, 6; TS 4, 5, 11, 1; VS 16, 62.
- ye aprathetām amitebbhir 3, 16, 5; Kāth. 22, 15; TS 4, 7, 15, 6.
- ye amī rocaṇe divo 2, 7, 15; VS 13, 8.
- ye asmiṇ mahaty arṇave 2, 9, 9.
- ye kecārvācīnam ekādaṣinyāḥ 3, 10, 5.
- ye janeshu malimlavāḥ 2, 7, 7; Kāth. 16, 7, 19, 10; VS 11, 79.
- ye tātrshur devatrā 4, 10, 6; RV 10, 15, 9; TB 2, 6, 16, 2; AV 18, 3, 47; Nir. 6, 14.
- ye tīrthāni pracaranti 2, 9, 9; Kāth. 17, 16; Kap. S. 27, 6; VS 16, 61.
- ye te 'ryaman bahavo devayānāḥ 4, 12, 4; Kāth. 10, 13; TS 2, 3, 14, 4.
- ye te sarasva ūrmayo 4, 10, 1; RV 7, 96, 5; Kāth. 19, 14; TS 3, 1, 11, 3; Nir. 10, 24.
- ye trisaptāḥ pariyanti 4, 12, 1; AV 1, 1, 1.
- ye devā divy ekādaṣa stha 1, 3, 13; Kāth. 4, 5; Kap. S. 3, 4; AV 19, 27, 11.
- ye devā devānāw yajñiyā 2, 10, 1; Kāth. 17, 17; VS 17, 13.
- ye devā devebhyo adhi 2, 10, 1; Kāth. 17, 17.
- ye devānām balapatayas 4, 7, 9.
- ye devā yajñamushaḥ pṛthivyām 1, 4, 3; vgl. Kāth. 5, 6 u. TS 3, 5, 4, 1 (y. d. yajñahano yajñamushaḥ p.).
- ye devā yajñamusho antarikshe 1, 4, 3; Kāth. 5, 6 u. TS 3, 5, 4, 1 (y. d. yajñahano yajñamusho 'ntarikshe).
- ye devā yajñamusho divy 1, 4, 3; vgl. Kāth. 5, 6 u. TS 3, 5, 4, 2; (y. d. yajñahano yajñamusho divy).

- ye devā yajñahanah prthivyām 1, 4, 3; Kāth. 5, 6; TS 3, 5, 4, 1 (vgl. die vorhergehenden Citate).
- ye devā yajñahanā antarikṣhe 1, 4, 3; Kāth. 5, 6; TS 3, 5, 4, 1 (vgl. die vorhergehenden Citate).
- ye devā yajñahāno divy 1, 4, 3; Kāth. 5, 6; TS 3, 5, 4, 2 (vgl. die vorhergehenden Citate).
- yena trito arnavān 4, 14, 17; TA 2, 3.
- yena devā jyotishordhvā udāyan 2, 7, 12; TS 5, 7, 2, 2.
- yena dyāur ugrā prthivī ca drdhā 2, 13, 23; RV 10, 121, 5; Kāth. 40, 1; TS 4, 1, 8, 5; VS 32, 6; AV 4, 2, 4.
- yena vahasi sahasra 2, 12, 4; Kāth. 18, 18; 40, 13; VS 15, 55; 18, 62.
- yena rshayas tapasā sattram 2, 12, 4; Kāth. 18, 18; Kap. S. 29, 6; TS 4, 7, 13, 2; VS 15, 49.
- ye nilagrivāḥ citikanṭhā diva 2, 9, 9; Kāth. 17, 16; Kap. S. 27, 6.
- ye nilagrivāḥ citikanṭhāḥ carvā 2, 9, 9; Kāth. 17, 16; Kap. S. 27, 6.
- yenendrasya ratha sambabhūvur 2, 13, 13; Kāth. 40, 3.
- yenendrāya samabharan payāsy 1, 4, 3; Kāth. 5, 6; TS 3, 5, 4, 2; AV 1, 9, 3.
- ye pathām pathirakshaya 2, 9, 9; Kāth. 17, 16; Kap. S. 27, 6; TS 4, 5, 11, 1; VS 16, 60.
- ye pāyavo māmatelyam 4, 11, 5; RV 1, 147, 3; 4, 4, 13; Kāth. 6, 11; TS 1, 2, 14, 5.
- ye purā granthayo bhavanti 3, 8, 7.
- ye badhyamānam anu badhyamānā 1, 2, 15; Kāth. 30, 8 u. 9; TS 3, 1, 4, 2; AV 2, 34, 3.
- ye bhakshayanto na vasūny 2, 3, 8; TS 3, 2, 8, 3; AV 2, 35, 1.
- ye bhūtānām adhipatayo 2, 9, 9; Kāth. 17, 16; Kap. S. 27, 6; TS 4, 5, 11, 1; VS 16, 59.
- yebhyo mātā madhumat pivate 4, 12, 1; RV 10, 63, 3.
- ye vājanam paripaçyanti pakva 3, 16, 1; RV 1, 162, 12; Kāth. 5, 6, 5; TS 4, 6, 9, 1; VS 25, 35.
- ye vṛksheshu çashphjarā 2, 9, 9; Kap. S. 27, 6; TS 4, 5, 11, 1; VS 16, 58.
- ye samānāḥ samanasaḥ pitaro 3, 11, 10; Kāth. 38, 2; TB 2, 6, 3, 4; VS 19, 45.
- ye samānāḥ samanaso jivā 3, 11, 10; Kāth. 38, 2; VS 19, 46.
- ye savituh satyasavasya 4, 14, 11; RV 10, 36, 13; TB 2, 8, 6, 4.
- yo agnir agnes tapaso 2, 7, 17; Kāth. 16, 17; Kap. S. 25, 8; TS 4, 2, 10, 4.
- yo apsv antar agnir 2, 13, 13.
- yo arvantam jighāṁsati 3, 12, 1; Kāth. 5, 4, 4; TS 7, 4, 15.
- yo asmabhyam arāṅtyād 2, 7, 7; (3, 1, 9); Kāth. 16, 7; 19, 10; Kap. S. 30, 8; TS 4, 1, 10, 3; TA 2, 5, 14; VS 11, 80.
- yoge yoge tavastaram 2, 7, 2; (3, 1, 3); RV 1, 30, 7; Kāth. 16, 1; 19, 2; Kap. S. 29, 8; TS 4, 1, 2, 1; 5, 1, 2, 1; VS 11, 14; SV 1, 163, 2, 93; AV 20, 26, 1.
- yo jāta eva prathamā 4, 12, 3; (4, 12, 12); RV 2, 12, 1; Kāth. 8, 16; TS 1, 7, 13, 2; TB 2, 8, 3, 3; AV 20, 34, 1; Nir. 3, 21; 10, 10.
- yo jyeshṭhabandhuḥ syāt 4, 8, 9.
- yo naḥ pitā janitā yo vidhartā 2, 10, 3; RV 10, 82, 3; Kāth. 18, 1; Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 2, 1; TA 10, 1, 4; VS 17, 27; AV 2, 1, 3.
- yo no agniḥ pitaro hṛtsv antar 1, 6, 1; Kāth. 7, 12; Kap. S. 6, 2; TS 5, 7, 9, 1; AV 12, 2, 33.
- yo no maruḥ abhi durhrāyus 4, 10, 5; RV 7, 53, 8; Kāth. 21, 13; TS 4, 3, 13, 3; AV 7, 77, 2.

- yo no miṭrāvāraṇā abhīdāsāt 4, 5, 8.
 yo bhānubhir vibhāvā 4, 14, 15; TS 10, 6, 2.
 yo me rājan yujyo vā 4, 14, 9; RV 2, 28, 10.
 yo rāva ṣe çatadāya 4, 14, 1; TB 2, 8, 1, 4.
 yo revāṇ yo amivahā 1, 5, 4; RV 1, 18, 2;
 Kāth. 7, 2; VS 3, 29; Nir. 3, 21.
 yo lalāmaḥ çitipāṇi 4, 2, 14.
 yo vaḥ çivatamo rasas 4, 7, 5; 4, 9, 27;
 RV 10, 9, 2; Kāth. 16, 4; TS 4, 1, 5, 1;
 5, 6, 1, 4; 7, 4, 19, 4; TA 4, 42, 4; 10,
 1, 11; VS 11, 51; 36, 15; SV 2, 1188;
 AV 1, 5, 2.
 yo vā agniṃ yogā āgate na yunkte 3, 4, 5.
 yo vā agnim ayonim anāyatanam 3, 4, 10.
 yo vā asyāyam manusho 1, 6, 5.
 yo vā idāṃ dhenuṃ veda 4, 2, 2.
 vo. vā ratha rjuraçmiḥ 3, 16, 5; Kāth. 22,
 15; TS 4, 7, 15, 2.
 yo viçvacakshur uta viçvatomukho 2, 10,
 2; RV 10, 81, 3; Kāth. 18, 2; Kap. S. 28, 2;
 TS 4, 6, 2, 4; TA 10, 1, 3; VS 17, 19;
 AV 13, 2, 26.
 yo vai çaktiṃ veda 4, 2, 9.
 yo vai çradhām anālabhya 4, 1, 4; TS 1,
 6, 8.
 yo vai sruçāṃ yogam 4, 1, 11.
 yoshāṃ te patnayo loma 3, 12, 21.
 yq hatvāhim ariṇāt sapta 4, 14, 5; RV 2,
 12, 3; AV 20, 34, 3.
 yo ha sya vāṃ rathirā vasta 4, 14, 10; RV
 7, 69, 5; Kāth. 17, 19; TB 2, 8, 7, 8.
 rajatāḥ sisā haripir 3, 12, 21; Kāth. 5, 10,
 5; TS 5, 2, 11, 1; VS 23, 37.
 rathaxtarāṃ sāmabhiḥ 3, 16, 4; Kāth. 22,
 14; TS 4, 4, 12, 1.
 rathitamāu rathinām 3, 16, 5; Kāth. 22, 15;
 TS 4, 7, 15, 3.
 rathe tishthan nçati 3, 16, 3; RV 6, 75, 6;
 Kāth. 5, 6, 1; TG 4, 6, 6; VS 29, 48;
 Nir. 9, 16.
 rantir nāmāsi diçyo 4, 9, 11.
 rayinām patiṃ yajataṃ 4, 14, 1; TB 2, 8,
 1, 3.
 raçminā kshayāya kshayam jinva 2, 8, 8;
 Kāth. 17, 7; Kap. S. 26, 6; TS 4, 4, 1.
 rākām abaw suhavāṃ 4, 12, 6; (4, 13, 10
 rākām abaw); RV 2, 32, 4; Kāth. 13,
 16; TS 3, 11, 5; AV 7, 48, 1; Nir. 11, 31.
 rājantam adhvarāṇām 1, 5, 3; RV 1, 1, 8;
 Kāth. 7, 1 u. 8; Kap. S. 5, 1; TS 1, 5,
 6, 2; VS 3, 23.
 rājñy asi prāci dig 2, 8, 9; Kāth. 17, 8;
 Kap. S. 26, 7; TS 4, 4, 2; VS 14, 13.
 rātriṃ rātrim aprayāvam bharanto 2, 7, 7;
 (3, 1, 9); Kāth. 16, 7; 19, 10; Kap. S.
 30, 8; TS 4, 1, 10, 1; AV 19, 55, 1.
 rāye nu yam jajñatū 4, 14, 2; RV 7, 90, 3;
 TB 2, 8, 1, 1; VS 27, 24.
 rukmo hotur āgneyo 4, 4, 8.
 rucam no dhehi brāhmaneshu 3, 4, 8; TS
 5, 7, 6, 3; VS 18, 48.
 rudrāḥ saçsryā prthivim 2, 7, 5; (3, 1, 6);
 Kāth. 16, 5; 19, 5; Kap. S. 30, 4; TS
 4, 1, 5, 2; 5, 1, 6, 3; VS 11, 54.
 ruçadvidhānā samanā 2, 13, 10.
 retodbā yasya bhuvanasya 4, 14, 9.
 reto mūtraw vijahāti 3, 11, 6; Kāth. 38, 1;
 TB 2, 6, 2, 2; VS 19, 76.
 revatir naḥ sadhamādā 4, 12, 4; RV 1, 80,
 13; Kāth. 8, 17; 10, 12; 12, 15; TS 1,
 7, 13, 5; 2, 12, 8. 4, 14, 4; SV 1,
 153; 2, 434; AV 20, 122, 1.
 rūndram gavi 1, 8, 10; TB 2, 1, 7.
 lāngalam paviravaw 2, 7, 12; Kāth. 16, 12;
 Kap. S. 25, 3; TS 4, 2, 5, 6; VS 12, 71;
 AV 3, 17, 3.
 lokam pṛça chidram p. 2, 8, 1; Kāth. 16,
 19; 21, 3; Kap. S. 32, 18; TS 3, 11, 6,
 1; TA 6, 9, 2; VS 12, 54; 15, 59.
 lomāni prayatir mama 3, 11, 8; Kāth. 38,
 4; VS 20, 13.
 vakehyantived 3, 16, 3; RV 6, 75, 3; Kāth.
 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 1; VS 29, 40; Nir. 9, 18.

- vajro vâ yûpo 3, 9, 4.
- vadhî vṛtram maruta indriyeṇa 4, 11, 3;
RV 1, 165, 8; Kâṭh. 9, 18; 23, 11; TB
2, 8, 3, 6.
- vanaspatir^{*} avasrṣṭo na 3, 11, 1, Kâṭh.
38, 6; TB 2, 6, 8, 4; VS 20, 45.
- vanaspatin vâ ugro deva ndâushat 4, 1, 1.
vanaspatē raçanayâ niyûya 4, 13, 7; RV
10, 70, 10; Kâṭh. 18, 21; TB 3, 6, 12, 1;
Nir. 6, 7.
- vanaspatē vasrjâ 2, 12, 6; RV 3, 4, 10;
Kâṭh. 18, 17; Kap. S. 29, 5; TS 4, 1,
3, 3; VS 27, 21; AV 5, 27, 11.
- vanaspatē vîdvango hi 3, 16, 3; RV 6, 47,
26; Kâṭh. 5, 6, 1; TS 1, 6, 6, 5; VS 29,
52; AV 6, 125, 1; Nir. 3, 5; 9, 12.
- vanivâno mama dûtâsâ 4, 14, 8; RV 10,
47, 7.
- vanesha vy antarikṣham tatâna 1, 2, 6; (3,
7, 8); RV 5, 85, 2; Kâṭh. 2, 6; 4, 9;
24, 6; Kap. S. 1, 19; 3, 7; 37, 7; TS 1, 2,
8, 1; 6, 1, 11, 3; VS 1, 31.
- vayam nâma prabravâmâ ghṛtasyâsmin 1,
6, 2; RV 4, 58, 2; Kâṭh. 40, 7; TA 10,
12, 9; VS 17, 90
- vayam u tvâ gr̥hpatē 4, 14, 15; RV 6, 15,
19; TB 3, 5, 12, 1.
- varuṇaḥ kshatram indriyaṃ 3, 11, 4; Kâṭh.
38, 8; TB 2, 6, 13, 3; VS 20, 72.
- varuṇamenir vâ esha 3, 3, 6.
- varshavṛddham asi 1, 1, 7; 4, 1, 7.
- varshâbbir ṛtunâ- 3, 11, 12; Kâṭh. 38, 11;
TB 2, 6, 19, 1; VS 21, 25.
- varshâhûr ṛtunâm 3, 14, 19; VS 24, 38.
- vasativaribhiḥ somam âpyâyayanti 4, 5, 5.
- vasantâya kapiñjalân 3, 14, 1; Kâṭh. 5, 10,
4; VS 24, 20.
- vasantena ṛtunâ 3, 11, 12; Kâṭh. 38, 11; TB
2, 6, 19; VS 21, 23.
- vasavaṃ tvânjantu gâyatrenâ ch. 3, 12, 19;
VS 23, 8.
- vasâhomam prayâuti 3, 10, 4.
- vasiyasy ehi çreyasy ehi 4, 2, 5.
- vasubhyo rshyan 3, 14, 9; VS 24, 27.
- vasur agnir vasuçravâ 1, 5, 3; RV 5, 24, 2;
Kâṭh. 7, 1; Kap. S. 5, 1; TS 1, 5, 6, 3;
4, 4, 4, 8; VS 3, 25; 15, 48; SV 2, 458.
- vasor dhârâm juhoty 3, 4, 1; Kâṭh. 21, 41;
TS 5, 4, 8.
- vâg vâ ândravâyavaḥ 4, 5, 8.
- vâca su mitrâvarṇâ 4, 14, 12; RV 5, 36,
6; TB 2, 4, 5, 4.
- vâcaspataye pavaṣva 1, 3, 4; Kâṭh. 4, 1;
27, 1; Kap. S. 3, 1; TS 1, 4, 2; VS 7, 1.
- vâcaspatiḥ vicvakarmâṇam ûtaye 2, 10, 2;
RV 10, 81, 7; Kâṭh. 18, 2; 21, 13; 30, 5;
Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 2, 5; VS 8, 45;
17, 23.
- vâjah purastâd uta madhyato no 2, 12, 1;
TS 4, 7, 12, 2; VS 18, 34.
- vâjau vâjino jayatâdhvânau 1, 11, 2.
- vâjaprasavyam juhoti 3, 4, 3.
- vâjac ca me prasavaç ca 2, 11, 2; Kâṭh.
18, 7; Kap. S. 28, 7; VS 18, 1.
- vâjasya nu prasave mâtaram mahim 1, 11, 1;
(1, 11, 6); Kâṭh. 13, 14; 14, 6; Kap. S.
29, 2; TS 1, 7, 7, 1; TB 1, 3, 5, 2; VS 9,
5; 18, 30; AV 7, 6, 4.
- vâjasya mâ prasavenodgrâbheṇo- 1, 1, 13;
(2, 10, 5; 3, 3, 8); Kâṭh. 1, 12; 18, 3;
21, 8; Kap. S. 28, 3; TS 1, 1, 1, 6,
4, 2; 4, 6, 3, 4; 5, 4, 6, 6; VS 17, 64.
- vâjasyedam prasava ābabhūvemâ 1, 11, 4;
Kâṭh. 14, 2; VS 9, 25.
- vâjasyemam prasavaḥ sushuve 1, 11, 4;
TS 1, 7, 10; VS 9, 23.
- vâjasyemam prasavaḥ çicriye 1, 11, 4; TS
1, 7, 10, 1; VS 9, 24.
- vâje vâje vata vâjino 1, 11, 2; (4, 10, 3
vâje vâje); RV 7, 38, 8; Kâṭh. 13, 14;
20, 15; TS 1, 7, 8, 2; 4, 7, 12, 1; VS
9, 18; 21, 11.
- vâjo me nâya prasutâti dâna 2, 12, 1;
Kâṭh. 18, 13; VS 18, 33 (v. no).

- vājo me sapta pradiṣaḥ 2, 12, 1; TS 4, 7, 1
'12 (nāh); VS 18, 32.
- vātām prāṇenāpānena 3, 15, 2; VS 25, 2.
- vātasya jūtiḥ varuṇasya nābhim 2, 7, 17;
Kāth. 16, 17; TS 4, 2, 10, 1-(v. dhrajim);
VS 12, 42.
- vātupadhūta ishito vaçam anu 4, 11, 4; vi
RV 10, 91, 7; SV 4, 333.
- vāmāṃ adya savitar 4, 12, 2; RV 6, 71, 6;
TS 1, 4, 23, 1; 2, 2, 12, 2; VS 8, 6.
- vāyavyam ajam ālabhetāindrav 2, 5, 11.
- vāyuh pūtaḥ pavitreṇa 3, 11, 7; Kāth. 12, 9.
- vāyur yā tvā manur vā tvā 1, 11, 1; Kāth.
13, 14; TS 1, 7, 7, 2.
- vāyoh pūtaḥ pavitreṇa 2, 3, 8; 3, 11, 7;
VS 10, 31; 19, 3; AV 6, 57, 1.
- vāyoh savitur vidathāni manmahe 3, 16, 5;
Kāth. 22, 15; TS 4, 7, 15, 3; AV 4, 25, 1.
- vāyo çataḥ hariṇāḥ 4, 14, 2; TS 2, 2, 12, 7.
- vāçreva vidyun 4, 12, 5; RV 1, 38, 8; Kāth.
11, 13; TS 3, 1, 11, 5; TA 1, 12, 5.
- vātoshpate prati jānihy asmān 1, 5, 13;
RV 7, 54, 1; TS 3, 4, 10, 1.
- vicakrame prthivim esha 4, 14, 5; RV 7,
100, 4; TR 2, 4, 3, 5, 5, 4, 8, 3, 3.
- vijyam dhanuḥ 2, 9, 2; Kāth. 17, 11;
Kap. S. 27, 1; TS 4, 5, 1, 4; VS
16, 10.
- vi te muñcāmi raçanāḥ 1, 4, 1; 2, 12, 3;
'(1, 4, 5; 3, 4, 5); Kāth. 5, 3; 32, 3; TS
1, 6, 4, 3; AV 7, 78, 1.
- vidad yadi saramāruṇam adrer 4, 6, 4; RV
3, 31, 6 (rugnam adrer); Kāth. 27, 9;
TB 2, 5, 8, 10 (v. yati); VS 33, 59.
- vidmā te agne tredhā 2, 7, 9; (4, 12, 5);
RV 10, 45, 2; Kāth. 9, 19; 16, 9; TS
4, 2, 2, 2; VS 12, 19.
- vidhum dadrāṇaḥ samane 4, 9, 12; RV 10,
'55, 5; TA 4, 20, 1; SV 1, 325; 2, 1132;
AV 9, 10, 9; Nir. 14, 18.
- vidhritim nābhyaḥ ghrtaḥ 3, 15, 8; VS 25, 9.
- vidhema te parame janmana agne 2, 10, 6;
(3, 3, 9); RV 2, 9, 3; TS 4, 6, 5, 4; 5,
4, 7, 4; VS 17, 75.
- vi na indra mrdho jahi 4, 12, 3; RV 10,
152, 4; TS 1, 6, 12, 4; 2, 5, 12, 5; VS
8, 44; 18, 70; SV 2, 1218; AV 1, 21,
2; Nir. 7, 2.
- vi pājasāḥ prthunā 2, 7, 5; (3, 1, 6); RV
3, 15, 1; Kāth. 16, 4; 19, 5; Kap. S. 30,
2; TS 4, 1, 5, 1; VS 11, 49.
- vi prksho agne maghavāno 4, 14, 15; RV
1, 73, 5.
- vipriyo vā esha paçubhir 1, 6, 6.
- vibhāti ketur aruṇaḥ 4, 14, 14.
- vibhidyaḥ purāḥ çayathem 4, 12, 5; RV 10,
67, 5; Kāth. 9, 19; AV 20, 91, 5.
- vibhūr asi pravāhaṇo 1, 2, 12; Kāth. 2, 13;
Kap. S. 2, 9; TS 1, 3, 3; VS 5, 31.
- vibhūr matrā prabhūḥ pitrā- 3, 12, 4;
Kāth. 5, 1, 3; TS 7, 1, 12; VS 22, 19.
- vibhrād brhat pibatu somyam madhv 1, 2,
8; RV 10, 170, 1; Kāth. 2, 9; Kap. S.
2, 3; 30, 3; VS 33, 30; SV 2, 803.
- vi mañ çrathāya raçanām 4, 14, 9; RV 2,
28, 5,
- vimāna esha divo madhya āsta 2, 10, 5;
(3, 3, 8); Kāth. 18, 3; TS 4, 6, 3, 3; 5,
4, 6, 5; VS 17, 59.
- vimucyadhvam aghnyā 2, 7, 12; Kāth. 16,
12; Kap. S. 25, 3; TA 6, 6, 2; VS 12, 73.
- vi vā esha yajñaḥ chidyate 3, 5, 4.
- vivesha yan mā dhishañā 4, 12, 3; 4, 14,
18; RV 3, 32, 14; Kāth. 8, 16; 38, 7;
TS 1, 6, 12, 3; 2, 5, 12, 5; TB 2, 6, 9, 1.
- viçāṃ kaviḥ viçpatiḥ çaçvatinām 4, 13, 6;
RV 6, 1, 8; Kāth. 18, 20; TB 3, 6, 10, 3.
- viçvaḥ vivyāca prthiviva pnuṣtam 4, 11, 1;
(4, 14, 9 viçvaḥ vivyāca).
- viçvakarman havishā vardhanaena 2, 10, 2;
Kāth. 18, 2; Kap. S. 28, 2; TS 4, 3,
13, 8, 6, 2, 6; VS 8, 46; 17, 24.
- viçvakarman havishā vāvrdhānaḥ 2, 10, 2;
RV 10, 81, 6; Kāth. 18, 2; 21, 13;

- Kap. S. 28, 2; TS 4, 6, 2, 6; VS 17, 22; vishṇuṃ devaṃ vāraṇam 4, 14, 6; TB 2, SV 2, 939; Nir. 10, 27. 8, 4, 4.
- vīçvakarmā ced ajanishṭa. deva 2, 10, 3; vishṇūvaruṇā abhiçastipāvā 4, 14, 6; TB Kāth. 18, 1; Kap. S. 28, 2. 2, 8, 4, 6.
- vīçvakarmā vimame yo vihāyā 2, 10, 3; vishṇūvaruṇā yuvam adhvarāya 4, 14, 6; RV 10, 82, 2 (v. vimānā ād v.); TS 4, TB 2, 8, 4, 5. 6, 2, 1; VS 17, 26; Nir. 10, 26.
- vīçvataçcakshur uta ef. yo vīçvacakshur uta vīçvambharā vasudhāni 4, 14, 11. vishṇoḥ karmāṇi paçyata 1, 2, 14; RV 1, 22, 19; Kāth. 3, 3, 16, 16; 26, 5; Kap. S. 2, 10; 41, 3; TS 1, 3, 6, 2; VS 6, 4; 13, 33; SV 2, 1021; AV 7, 26, 6.
- vīçvarūpo vā etat tvāshro 4, 8, 4. vishṇor nu kaṃ vīryāṇi p. 1, 2, 9; (3, 8, 7); (4, 14, 5 v. nu kam); RV 1, 154, 1; Kāth. 2, 10; 25, 8; Kap. S. 2, 4, 40, 1; TS 1, 2, 13, 2; TB 2, 8, 3, 2; VS 5, 18; AV 7, 26, 1.
- vīçvādādam agniṃ 2, 13, 13. vishṇor manasā pūte sthah 4, 1, 6; Kāth. 1, 5; 31, 4; Kap. S. 1, 5; 47, 4.
- vīçvāni no durgahā jātavedah 4, 10, 1; RV 5, 4, 9; TB 2, 4, 1, 5; TĀ 10, 2, 1. vītilotrāṇ cet. cf. nityahotāraṇi. -
- vīçvāny anyo bhuvanā jājanā 4, 14, 1; TB 2, 8, 1, 6. vīrahā vā esha devānāṃ 1, 7, 5.
- vīçvā rūpāṇi pratimuñcate kavīḥ 2, 7, 8; (3, 2, 1); RV 5, 81, 2; Kāth. 10, 12; 16, 8; Kap. S. 32, 1; TS 4, 1, 10, 4; VS 12, 3; Nir. 12, 13. vṛteva yantam bahubhir 4, 13, 6; RV 6, 1, 3; Kāth. 18, 20; TB 3, 6, 10, 1 (çyayaṃ tam).
- vīçvāhendro adhivaktā 1, 12, 4; RV 1, 100, 19, 102, 11; Kāth. 13, 11. vṛtratarāṇ maghavānāṃ 4, 12, 3.
- vīçvet tā vishṇur ābharad 3, 8, 3; RV 8, 77, 10; Nir. 5, 4. vṛshāṇaṇi tvā trikakubhāṇ 4, 12, 5.
- vīçve devā rtāvṛdha 4, 10, 3; (4, 12, 1); RV 6, 52, 10; Kāth. 13, 15; TS 2, 4, 14, 5; 4, 1, 11, 4. vṛshāgniṃ vṛshāṇaṇi bharanti 2, 7, 4; (3, 1, 6); Kāth. 16, 4; 19, 5; Kap. S. 30, 3; TS 4, 1, 4, 3; 5, 1, 5, 7.
- vīçve devāḥ çṛṇutemaṃ havāṃ me 4, 12, 1; RV 6, 52, 13; TS 2, 4, 14, 5; 4, 1, 11, 4; TB 2, 8, 6, 5; VS 33, 53. vṛshā soma dyumaṇi asi 4, 10, 2; (4, 10, 5; 4, 11, 2); RV 9, 64, 1; Kāth. 2, 14; 20, 15; TS 4, 2, 11, 3. 3, 13, 3; SV 1, 504; 2, 131.
- vīçve devāso asridhā 4, 10, 3; RV 1, 3, 9. vṛshjir vāi devebhyo 'nnādyam apākrāmat 2, 4, 8.
- vīçve no adya maruto 2, 12, 1; Kāth. 18, 13; Kap. S. 29, 2. vṛshne yat te vṛshāṇo 4, 12, 2; RV 5, 31, 5; Kāth. 8, 16; TS 1, 6, 12, 6; TB 2, 8, 4, 3.
- vīçvo devasya netur 2, 7, 7; (3, 6, 5); Kāth. 2, 2; 16, 7; 23, 2; Kap. S. 1, 14; 35, 8; TS 1, 2, 2, 1; 4, 1, 9, 1; 5, 1, 9, 1; 6, 1, 2, 5; Mān. Çr. 6, 1, 3. vedena rūpe vyapibat 3, 11, 6; Kāth. 38, 1; VS 19, 78; TB 2, 6, 2, 3 (v. r. vyākaroṭ).
- vīçvambho divo dharuṇā 3, 16, 4; (4, 14, 4 v. divah); RV 9, 89, 6; Kāth. 22, 14; TS 4, 4, 12, 5. veshāya vāṇi karmāṇe vāṇi 1, 1, 4.
- vāirāje sāmāṇi adhi me 3, 16, 4; Kāth. 22, 14; TS 4, 4, 12, 3.
- vāiçvadevaṃ caṣṭam nirvaped 2, 3, 2.

- vaiçvadevî punatî 3, 11, 10; Kâth. 38, 2; VS 19, 44; TB 1, 4, 8, 2; 2, 6, 3, 4.
- vaiçvânara tava dhâmâny 4, 11, 1; RV 3, 3, 10.
- vaiçvânarasya sumatîu syâma 4, 11, 1; (4, 14, 9); RV 1, 98, 1; Kâth. 4, 16; TS 1, 5, 11, 3; VS 26, 7; Nir. 7, 22.
- vaiçvânaro na ûtyâ 3, 16, 4; (4, 10, 1; 4, 12, 1; 4, 12, 4); Kâth. 4, 16; 11, 13; 20, 15; 22, 14, 15; TS 1, 5, 11, 1; 4, 4, 12, 5, 7, 15, 6; VS 18, 72; 26, 8.
- vaiçvânaro raçmibhir 3, 11, 10; TB 1, 4, 8, 3; AV 6, 62, 1.
- vyakrîda vilohita 2, 9, 9; Kâth. 17, 16 (kîridra v.); Kap. S. 27, 6 (vikirîda v.); TS 4, 5, 10, 5 (vikirîda v.).
- vyacasvatîr urviyâ 4, 13, 3; RV 10, 110, 5; Kâth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 3; VS 29, 30; AV 5, 12, 5; Nir. 8, 10.
- vratâ nu bibhrad 4, 11, 4; TB 2, 4, 1, 11.
- vratena yav vratino vardhayanti 4, 14, 14.
- çata vo amba dhâmâni 2, 7, 13; RV 10, 97, 2; Kâth. 16, 13; Kap. S. 25, 4; TS 4, 2, 6, 1; VS 12, 76.
- çatañ te râjan bhishajâ 1, 3, 39; (4, 8, 5); RV 1, 24, 9; Kâth. 4, 13; Kap. S. 3, 11; 45, 5; TS 1, 4, 45, 1; 6, 6, 3, 2.
- çatam in nu çarado 4, 14, 2; RV 1, 89, 9; Kâth. 35, 1; Kap. S. 48, 2; TA 1, 27, 6; VS 25, 22.
- çam no devâ viçvadevâ 4, 14, 11; RV 7, 35, 11; TB 2, 8, 6, 3; AV 19, 11, 2.
- çam no bhavantu vâjino 1, 11, 2; (4, 10, 3 çam no bhavantu); RV 7, 38, 7; Kâth. 13, 14; 20, 15; TS 1, 7, 8, 2; 4, 1, 11, 4, 2, 11, 3; VS 9, 16; 21, 10; Nir. 12, 44.
- çam no vâto bhivâtu 4, 9, 27.
- çamitâ no vanaapatih 3, 11, 11; Kâth. 38, 10; TB 2, 6, 3, 4; VE 2, 21.
- çamitâra upetana 1, 2, 15; TB 3, 1, 4, 3.
- çarma ca stho varma ca stho 2, 7, 3; Kâth. 16, 3; 1, 4; TS 4, 1, 3, 1; VS 11, 30.
- çâdamdadbbir avakân 3, 15, 1; Kâth. 5, 13, 1; VS 25, 1.
- çâradena rîunâ devâ 3, 11, 12; Kâth. 38, 11; TB 2, 3, 19, 2; VS 21, 96.
- çiro me çrîr yaço mukham 3, 11, 8; Kâth. 38, 4; VS 20, 5.
- çilpâ vaiçvadevî 3, 13, 6; VS 24, 5.
- çivenâ mâ cakshushâ paçyatâpañ 2, 13, 1; TS 5, 6, 1, 2; AV 1, 33, 4; 16, 1, 12, 1.
- çivena vacasâ tvâ 2, 9, 2; Kâth. 17, 11; TS 4, 5, 1, 2; VS 16, 4.
- çivo bhava prajâbhyo 2, 7, 4; (3, 1, 6); Kâth. 16, 4; 19, 5; Kap. S. 30, 3; TS 4, 1, 4, 2; 5, 1, 5, 6; VS 11, 45.
- çivo bhûtva mahyam 2, 7, 8; Kâth. 16, 8; TS 4, 1, 9, 2, 1, 5; VS 12, 17.
- çukrajyotiç ca citrajyotiç ca 2, 11, 1; Kâth. 18, 6; Kap. S. 28, 6; VS 17, 80.
- çukram te anyad 4, 10, 3; (4, 11, 1; 4, 14, 16); RV 6, 58, 1; Kâth. 4, 15; 20, 15; TS 4, 1, 11, 2; TB 2, 8, 5, 3; TA 1, 2, 4, 10, 1; 4, 5, 6; Nir. 12, 17.
- çucim nu stomam 4, 11, 1; (4, 13, 5; 4, 14, 8); RV 7, 93, 1; Kâth. 13, 15; 21, 13; TS 1, 1, 14, 1; TB 2, 4, 8, 3.
- çucir apañ sūyavasâ 4, 14, 14; RV 2, 27, 13; TS 2, 1, 11, 4; TB 2, 8, 1, 6.
- çuci vo havyâ marutañ 4, 14, 18; RV 7, 56, 12; TB 2, 8, 5, 5.
- çuddhavâlâh sarvaçuddhavâlo 3, 13, 4; VS 24, 3.
- çuna suphâlâ vitudantu bhūmi 2, 7, 12; RV 4, 57, 8; Kâth. 16, 12; TS 4, 2, 5, 6; VS 12, 69; AV 3, 17, 5.
- çunañ naro lāngalenānuḍbbhir 2, 7, 12.
- çunâsirâ prakṣhatam 2, 7, 12.
- çundhadhvam dâivyâya karmāṇe 1, 1, 3.
- çrîtv agnih samidhâ havam me 1, 3, 1; (4, 5, 2); Kâth. 3, 9; Kap. S. 2, 16; TS 1, 3, 13, 1.
- çâçinena rîunâ devâs 3, 11, 12; Kâth. 38, 11; TB 2, 6, 19, 2. VS 21, 28.

- çnathâ v̄p̄tram 4, 10, 5; (4, 13, 5; 4, 14, 8);
 RV 6, 60, 1; Kâth. 4, 15; 21, 13; 23, 11;
 TS 4, 2, 11, 1, 3, 13, 8; TB 2, 8, 5, 1;
 3, 5, 7, 3.
- çr̄yaut̄iyam brahmāsāmam 4, 4, 9.
- çriyase kam bhānubhiḥ 4, 11, 2; RV 1, 87,
 6; Kâth. 8, 7; TS 2, 1, 11, 2; 4, 2, 11,
 2; Nir. 4, 16.
- çr̄iṇām udāro dharuṇo (4, 11, 2 çr. udāroh);
 RV 10, 45, 5; Kâth. 2, 15; 16, 9; TS 4,
 2, 2, 3; VS 12, 22.
- çresh̄tha vavish̄tha bhāratā- 4, 11, 4; RV
 2, 7, 1; TS 1, 3, 11, 3.
- çvātrāḥ stha v̄rtraturō 1, 3, 3; (1, 5, 4).
- shat̄r̄içat̄ prakramāḥ prāci 3, 8, 4.
- shad̄ etāny ādhitayajūshi 3, 1, 9; Kâth.
 19, 10; Kap. S. 30, 8.
- sa it svapā bhuvaneshv āsa 4, 14, 7; RV
 4, 56, 3; TB 2, 8, 4, 7.
- sa id asteva prati dhād 4, 14, 15; RV 6,
 3, 5.
- sa idhāno vasuḥ kavir 2, 13, 8; RV 1, 79,
 5; TS 4, 4, 4, 5; VS 15, 36; SV 2, 912.
- sa ij janena sa viçā 4, 14, 10; RV 2, 26, 3;
 TS 2, 3, 14, 3; TB 2, 8, 5, 3.
- sa ishuhastāḥ sa nishangibhir 2, 10, 4;
 RV 10, 103, 3; Kâth. 18, 5; Kap. S. 28,
 5; TS 4, 6, 4, 1; VS 17, 35; SV 2, 1201;
 AV 19, 13, 4.
- sa i v̄ satyebhiḥ sakhibhiḥ 4, 14, 10; RV
 10, 67, 7; TB 2, 8, 5, 1; AV 20, 91, 6;
 Nir. 5, 4.
- sa im mandrā 2, 12, 6.
- sa eva vīraḥ sa u 4, 14, 13; TB 2, 8, 3, 7.
- sa v̄ yajñapatir āçishā 1, 4, 2.
- sa v̄ yajñapatir āçisheti 1, 4, 6.
- sa v̄ yad isho vanāmāhe 4, 12, 4; TS 2, 1,
 11, 3.
- sa v̄ vaḥ s̄rjatv aryamā 4, 2, 10. AV 3, 14, 2.
- sa v̄ vatsaro 'si parivatsaro 4, 9, 18; TB 3,
 10, 4; VS 27, 45.
- sa v̄ vartasā payasā 1, 3, 38; 4, 14, 17;
- Kâth. 4, 12; Kap. S. 3, 10; TS 1, 4, 44, 1;
 TA 2, 4, 8; VS 2, 24; 8, 14, 16; AV 6, 53, 3.
- sa v̄ vasethā svarvidā 2, 7, 3; Kâth. 16, 3;
 Kap. S. 30, 2; TS 4, 1, 3, 2; VS 11, 31.
- sa v̄ vāp̄ karmāṇā sam ishā 4, 13, 5; RV
 6, 69, 1; Kâth. 12, 14; 23, 11; TS 2, 2, 11, 1.
- sa v̄ vām manūsi sa v̄ vratā 2, 7, 11; Kâth.
 16, 11; Kap. S. 3, 2; VS 12, 58.
- sa v̄ vo manūsi sa v̄ vratā 2, 2, 6; Kâth.
 10, 12; AV 3, 8, 5; 6, 94, 1.
- sa v̄ çitam me brahma 2, 7, 7; (3, 1, 9);
 Kâth. 16, 7; 19, 10; TS 4, 1, 10, 3; 5,
 1, 10, 2; TA 2, 5, 15; VS 11, 81.
- sa v̄ sam id yuvase v̄rsham 2, 13, 7; (4,
 11, 16); (4, 11, 1; 4, 12, 5 sa v̄ sam id);
 RV 10, 191, 1; Kâth. 2, 15; TS 2, 6, 11,
 4; 4, 4, 4, 4; VS 15, 30; AV 6, 63, 4.
- sa v̄ s̄idasa mahap̄ asi 2, 7, 3; 4, 9, 3; RV
 1, 36, 9; Kâth. 16, 3; TS 4, 1, 3, 3; 5,
 1, 4, 5; TA 4, 5, 2; 5, 4, 6; VS 11, 37.
- sa v̄ s̄r̄sh̄t̄v̄ vasubh̄i rudrāir 2, 7, 5; Kâth.
 16, 5; TS 4, 1, 5, 2; VS 11, 55.
- sa v̄ s̄r̄vabhāgāḥ, stheshā 1, 1, 13; Kâth. 1,
 12; Kap. S. 1, 12; TS 1, 1, 13, 2; TB
 3, 3, 9, 7.
- sa v̄ sakhāyāḥ sa v̄ vaḥ samyañcam 4, 11, 1;
 RV 5, 7, 1; Kâth. 2, 15; TS 2, 6, 11, 4;
 4, 4, 4, 3; VS 15, 29.
- sa v̄ ghā no devaḥ savitā 4, 14, 6; RV 7,
 45, 3; TB 2, 8, 6, 1.
- sa v̄ s̄ap̄kasuko vikasuko 4, 14, 17; TA 2, 4, 5;
 AV 12, 2, 14.
- sa v̄ s̄ap̄kranjanenānīmishēṇa 2, 10, 4; RV 10,
 103, 2; Kâth. 18, 5; Kap. S. 28, 5; TS
 4, 6, 4, 1; VS 17, 34; SV 2, 1200; AV
 19, 13, 3.
- sa v̄ s̄ap̄gachadhva s̄ap̄mjanīdhva 2, 2, 6; RV
 10, 191, 2 (s. g. s. vadadhvam); TB 2,
 4, 4, 4; AV 6, 64, 1.
- sa v̄ jātaçasād̄ ūta 4, 14, 17; TB 3, 7, 12,
 2; TA 2, 3.
- sa v̄ jāto garbhō asi rodasyor 2, 7, 4; 3, 1, 5;

- RV 10, 1, 2; Kâth. 16, 4; 19, 5; Kap. S. 30, 3; TS 4, 1, 4, 2; 5, 1, 5, 3; VS 11, 43.
- sa jāyamānah parame vyomañi vratāny 4, 11, 1; RV 6, 8, 2.
- sajoshā iedra sago marudbhī 1, 3, 23; RV 3, 47, 2; TS 1, 4, 42, 1; TA 10, 1, 11; VS 7, 37.
- sam cedhiyāvāgne pra^{ca} 2, 12, 5; Kâth. 18, 16; TS 4, 1, 7, 1; VS 27, 2; AV 2, 6, 2.
- sam^{agmānā} avihru^t 4, 2, 10; AV 3, 14, 3.
- samjūānām no divā paçoh 2, 2, 6; Kâth. 10, 12.
- sa te jāu^{ti}.sumati^w 4, 11, 5; RV 4, 4, 6; Kâth. 6, 11; TS 1, 2, 14, 2.
- sa tejiyasā manasā tvota 4, 14, 15; RV 3, 19, 3; TS 1, 3, 14, 6.
- satyap ca me çradhā ca 2, 11, 3; Kâth. 18, 8; Kap. S. 28, 8; VS 18, 5.
- satyam it tan 4, 14, 18; RV 6, 30, 4; TB 2, 6, 9, 1.
- satyam bhrad^{rtam} ugram 4, 14, 11; AV 12, 1, 1.
- sa^{tvam} naç citra vajrahasta 2, 13, 9; RV 6, 46, 2; Kâth. 39, 12; VS 27, 38; SV 2, 160; AV 20, 98, 2.
- sa tvam no agne^{vamo} 4, 10, 4; 4, 14, 17; RV 4, 1, 5; Kâth. 34, 19; Kap. S. 48, 1; TS 2, 5, 12, 3; VS 21, 4.
- sad^{asi} san^{me} bhūyā 1, 4, 7.
- sadyo jāto tyamimītra 4, 13, 5; RV 10, 119, 11; Kâth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 4; VS 29, 36; AV 5, 2, 11; Nir. 8, 21.
- sadhamādo dyumnyā ūrjā 2, 6, 8.
- sa nah pāvaka dīdivo 1, 5, 1; RV 1, 12, 10; Kâth. 19, 14; TS 1, 3, 14, 8, 5, 5, 3; 4, 6, 1, 3; VS 17, 9.
- sa nah piteva sūn^{ve} 1, 5, 3; RV 1, 1, 9; Kâth. 7, 1^u. 8; Kap. S. 5, 1; TS 1, 5, 6, 2; VS 3, 24; Nir. 3, 21.
- sandivāja^v vipravīram 4, 14, 8; RV 10, 47, 4.
- sa no vibhāvā cakshañir 4, 14, 1; RV 6, 2.
- sam te payā^wsi 2, 7, 14; RV 1, 91, 18; Kâth. 16, 14; 35, 13; 37, 5; Kap. S. 25, 5; TS 4, 2, 7, 4; VS 12, 118.
- sam te vāyur māhā^{çivā} 2, 7, 4; (3, 1, 5); Kâth. 16, 4; 19, 5; Kap. S. 30, 3; TS 4, 1, 4; 5, 1, 5, 1; VS 11, 39.
- sa paprathāno abhi pañca⁴, 14, 10; RV 7, 69, 2; TB 2, 8, 7, 7.
- sapaucnyah sa priyo 4, 13, 6; RV 6, 1, 6; Kâth. 18, 20; TB 3, 6, 10, 3.
- sa pūrvayā nividā kavyatāyor 4, 10, 6; RV 1, 96, 2; Kâth. 21, 14.
- sapta te agne^{samidhañ} 1, 6, 2; (1, 6, 7; 3, 3, 9); Kâth. 7, 14; 8, 3; 18, 4; 21, 9; 34, 19; TS 1, 5, 2, 4, 3, 2; 4, 6, 5, 5; 5, 4, 7, 5, 7, 4, 1; TB 3, 11, 5; VS 17, 79.
- sapta tvā harito^rathe 4, 10, 6; (4, 12, 4); RV 1, 50, 8; Kâth. 9, 19; 11, 1; TS 2, 4, 14, 4; AV 13, 2, 23; 20, 47, 20.
- saptadaça vā ete dvayā grahāñ 1, 11, 6.
- sapta vāi bandhumatir 1, 5, 10.
- sa pratnathā sahasā jāyamānah 4, 10, 6; RV 1, 96, 1.
- sa bodhi sūtir maghavā 2, 7, 10; RV 2, 6, 4; Kâth. 16, 10; 19, 12; Kap. S. 25, 1; 32, 2; TS 4, 2, 3, 4; 5, 2, 2, 6; VS 12, 43.
- sam agnir vasubhir no avyāt 4, 12, 2; Kâth. 10, 12; (cf. TS 2, 1, 11, 2).
- samatsv agnim^{çvase} 4, 11, 4; RV 8, 11, 9; TB 2, 4, 4, 4; SV 2, 518.
- sam anyā yanty upayanty anyāñ 2, 13, 1; (4, 12, 4 sam anyā yanti); RV 2, 35, 3; Kap. S. 48, 4; TS 2, 5, 12, 1.
- samānā vā ākūtāni 2, 2, 6; RV 10, 191, 4 (-ni va ākūtiñ); Kâth. 10, 12; TB 2, 4, 4, 5; AV 6, 64, 3.
- samāno mantrañ samitiñ samāni 2, 2, 6; RV 10, 191, 3; TB 2, 4, 4, 5; AV 6, 64, 2.
- samāno vā esha yajñakratuñ 4, 4, 7.
- samāvavṛtran^s adharāg 2, 6, 11; (4, 4, 5); Kâth. 15, 7; TS 1, 8, 14, 2; TB 1, 7, 6, 5.

- samāvṛtat pṛthivī 3, 11, 10; Kāth. 38, 5; TB 2, 6, 6, 5 (samāvavartti p.).
- samās tvāgna ṛtavo vardhayanu 2, 12, 5; (3, 4, 6); Kāth. 18, 16; 29, 1; 39, 3, 40, 9; TS 4, 1, 7; 5, 1, 8, 5; VS 27, 1; AV 2, 6, 1.
- samitaṃ samkāṣṭhā 2, 7, 11; Kāth. 16, 11; 20, 1; Kap. S. 32, 3; TS 4, 2, 5; 5, 2, 4, 1; VS 12, 57.
- sam it sravanti sarito 2, 7, 17; RV 4, 58, 6 (samyak); TS 4, 2, 9, 6; TA 10, 40; VS 18, 38; 17, 94.
- samid diçām āçayānaḥ 3, 16, 4; Kāth. 22, 14; 5, 5, 21; TS 4, 4, 12.
- samidbhāsyā çayamānaḥ 4, 13, 1; RV 3, 8, 2; Kāth. 15, 12; TB 3, 6, 1, 1.
- samidhā indra nshasām ānike 3, 11, 1; (4, 14, 13 s. indro); Kāth. 38, 6; TB 2, 6, 8; VS 20, 36.
- samidhe agnā adhi māmahāna 2, 10, 5; Kāth. 18, 3; Kap. S. 28, 3; VS 17, 55.
- samidho agniḥ samidhā 3, 11, 11; Kāth. 38, 10; TB 2, 6, 18; VS 21, 12.
- samidho agnir açvinaḥ 3, 11, 3; Kāth. 38, 8; TB 2, 6, 12; VS 20, 55; AV 7, 73, 2.
- samidho añjan kṛdaram 3, 16, 2; Kāth. 5, 6, 2; TS 5, 1, 11; VS 29, 1.
- samidho adya manusho durone 4, 14, 3; RV 10, 110, 1; Kāth. 16, 20; TB 3, 6, 3, 1; VS 29, 25; AV 5, 12, 1; Nir. 8, 5.
- samidham ā tishṭha 2, 6, 10; TS 1, 8, 13.
- samidhāgnim duvasyata 2, 7, 10; (3, 2, 2); (3, 11, 2 samidhāgnim); RV 8, 44, 1; Kāth. 7, 12; 16, 10; 19, 12; Kap. S. 6, 2; 25, 1; 32, 8; TS 4, 2, 3, 1; 5, 2, 2, 4; TB 1, 2, 1, 9; VS 3, 1; 12, 30.
- samidhyamānaṃ samidhā 2, 7, 16.
- sam indra no manasā neshi gobhiḥ 1, 3, 28; (4, 14, 5 sam indra naḥ); RV 5, 42, 4; Kāth. 4, 12; Kap. S. 3, 10; TS 1, 4, 44, 1; TB 2, 8, 2, 4; VS 8, 15; AV 7, 67, 2.
- sam indra rāyā sām ishārabbemaḥi 2, 2, 6; RV 1, 53, 5; Kāth. 10, 12; AV 20, 21, 5.
- samitā nānāsi prāci dik 2, 13, 21; TS 5, 5, 10.
- samudraṃ gacha svāhā- 1, 2, 18; Kāth. 3, 8; Kap. S. 2, 15; TS 1, 3, 11; VS 6, 21.
- samudraṃ gacha svāhety 3, 10, 7.
- samudrasya tvāvākayā- 2, 10, 1; Kāth. 17, 17; Kap. S. 28, 1; TS 4, 6, 1, 1; VS 17, 4.
- samudrasya vo vayunasya patman 2, 10, 6; TS 5, 5, 4, 3.
- samudrād ūrmir madhumaṃ udārā 1, 6, 2; RV 1, 58, 1; Kāth. 40, 7; TA 10, 12, 8; VS 17, 89.
- samudrāya çimārān 3, 14, 2; VS 24, 21.
- samudre te hṛdayam antar āyur 2, 12, 3; Kāth. 18, 15; Kap. S. 29, 4.
- samudre te hṛdayam apsv antaḥ 1, 3, 39; (1, 8, 5); Kāth. 4, 13; 29, 3; 38, 5; TS 1, 4, 45, 2; 6, 6, 3, 4; VS 8, 25; 20, 19.
- samudre tvā nṛmanā apsv antar 2, 7, 9; RV 10, 45, 3; Kāth. 16, 9; TS 4, 2, 2, 1; VS 12, 20.
- samudro 'si nabhasvān 2, 12, 3; VS 18, 45.
- samṛtayaḥnō vā esha 1, 4, 5; Kāth. 31, 15.
- samrājā asya bhuvanasya 4, 14, 12.
- samrājā ugrā vṛshabhā 4, 14, 12; RV 6, 63, 3.
- samrād anyāḥ svarād anyā 4, 12, 4.
- samrād diçāṃ sahasāmni 3, 16, 4; TS 4, 4, 12, 3.
- samprāçyāmi prajā, aham 1, 5, 3; 1, 5, 10; Kāth. 7, 1; 7, 8; Kap. S. 5, 1; TS 1, 5, 6.
- samprcyadhvam ṛtāvarī 4, 1, 3; Kāth. 1, 3; 31, 2; Kap. S. 1, 3; TS 1, 1, 3, 1.
- samprcyavadhvam upa 2, 12, 4; Kāth. 18, 18; Kap. S. 29, 6; 47, 2; TS 4, 7, 13, 4; 5, 7, 7, 2; VS 15, 53.
- samprcyutā varuṇena 2, 13, 1.
- sam mā çjāmi payasā 2, 12, 1; Kāth. 16, 13; TS 4, 7, 12, 2; VS 18, 85.

- saṃmr̥ṣa imān āyushē 1, 2, 10.
 sarasvatī manasā peçalaw 3, 11, 9; Kâth. 38, 3; TB 2, 6, 4, 2; VS 19, 83.
 sarasvatī yonyām 3, 11, 9; Kâth. 38, 3; TB 2, 6, 4, 6; VS 19, 94.
 sarasvaty abhi no neshi 4, 11, 2; (4, 14, 3); RV 6, 61, 14; Kâth. 17, 18; 30, 3; TS 7, 2, 7, 4; TB 2, 4, 3, 1, 8, 2, 8.
 sarvābhyo devatābhyo yajña āhṛtyā ity 2, 4, 5.
 sarve vrātā varuṇasyābhūma 2, 6, 12; Kâth. 15, 8; TS 1, 8, 10, 2 (-bhūvan); TB 1, 7, 4, 3.
 salilāya tvā vātāya svāhā- 4, 9, 8.
 savayase tvābhivayase 2, 13, 17.
 savayase svāhābhivayase 3, 12, 14.
 savitā varuṇo dadhad 3, 11, 4; Kâth. 38, 8; TB 2, 6, 13, 2; VS 20, 71.
 sa cevṛdham adhidhā dyumnā 4, 14, 18; RV 1, 54, 11; Kâth. 38, 7; TB 2, 6, 9, 1.
 sa vushṭubhā sa r̥kvatā gaṇena 4, 12, 1; (4, 14, 4); RV 4, 50, 5; Kâth. 10, 13; TS 2, 3, 14, 4; AV 20, 80, 5.
 sasnim avir̥ṣac carane 4, 9, 11; RV 10, 139, 6; TA 4, 11, 8; Nir. 5, 1.
 saha rayyā nivartasvāgne 1, 7, 1; 1, 7, 4; (2, 7, 10 saha rayyā); 4, 9, 11 u. 12 saha rayyety; Kâth. 8, 14; 9, 1; 16, 8 u. 10; 19, 11 u. 12; 22, 12; Kap. S. 8, 2 u. 4; TS 1, 5, 3, 3; 4, 2, 1, 3, 3, 4; 5, 2, 2, 5; TA 4, 20, 2; VS 12, 10, 41; SV 2, 1183.
 sa havyavād amartya 4, 10, 1; RV 3, 11, 2; Kâth. 19, 14; TS 4, 1, 11, 4; VS 22, 16.
 sahasā jātān praṇudā nah sapatnān 2, 8, 7; Kâth. 17, 6; 21, 2; Kap. S. 26, 5; 32, 17; TS 4, 3, 12, 1; 5, 3, 5, 1; TA 2, 5, 8; VS 15, 2.
 sahasrāni sahasraṇo 2, 9, 9; VS 4, 5, 11; VS 16, 53.
 sa hi çuciḥ çatapatraḥ 4, 14, 4; RV 7, 97, 7; TB 2, 5, 5, 4, 2, 7.
 sākaḥ yakshma prapata 2, 7, 13; RV 10, 97, 13; Kâth. 16, 13; Kap. S. 25, 4; TS 4, 2, 6, 4; VS 12, 87.
 sādhyā vai devā āśan 3, 9, 5; Kâth. 26, 7; Kap. S. 41, 5.
 sādltīm akar devavītim 4, 11, 1; RV 10, 53, 3; Kâth. 2, 15; TS 1, 3, 14, 2.
 sāmtapanā idaw havir 4, 10, 5; RV 7, 59, 9; Kâth. 21, 13; TS 4, 3, 13, 3; AV 7, 77, 1.
 sāvitram puṇarutsr̥ṣṭam ālabheta 2, 5, 4.
 sāvitṛāir abhṛim ādatte 3, 1, 2; Kâth. 19, 1.
 sā vai sṛṣṭiobhayān devamānushyān 4, 2, 7.
 sinivāli pṛthūshṭuke 4, 12, 6; RV 2, 32, 6; Kâth. 13, 16; TS 3, 1, 11, 3, 3, 11, 5; VS 31, 10; AV 7, 46, 1; Nir. 11, 32.
 sinivāli sukapardā 2, 7, 5; Kâth. 16, 5; TS 4, 1, 5, 3; VS 11, 56.
 sīda tvam mātur asyā upasthe 2, 7, 8; (3, 2, 1); Kâth. 16, 8; TS 4, 1, 9, 3, 2, 1, 4, 5, 1, 9, 6; VS 12, 15.
 sīda hotaḥ sva u loka cikitr̥vān 2, 7, 3; (4, 10, 4 sīda hotar); RV 3, 29, 8, Kâth. 15, 12; 16, 3; 19, 4; Kap. S. 30, 2; TS 3, 5, 11, 2; 4, 1, 3, 3; 5, 1, 4, 5; VS 11, 35.
 sīrā yuñjanti kavayo 2, 7, 12; RV 10, 101, 4; Kâth. 16, 12; 21, 14; Kap. S. 25, 3; TS 4, 2, 5, 5; VS 12, 67; AV 3, 17, 1.
 sīsena klībāt kāryānṛtaḥ 2, 4, 2.
 sīsena tantram manasā 3, 11, 9; Kâth. 38, 3; TB 2, 6, 4; VS 19, 80.
 sugā vo devāḥ sadanā 1, 3, 38; (4, 14, 11 sugā vo devā); Kâth. 4, 12; Kap. S. 3, 10; VS 8, 18; AV 7, 97, 4.
 sujāto jyotishā 2, 7, 4; (3, 1, 5); Kâth. 16, 4; 19, 5; TS 4, 1, 4, 1; 5, 1, 5, 2; VS 11, 40.
 sutrāmāṇu pṛthivīm dyām anehasaw 4, 10, 1; (4, 12, 4 sutrāmāṇam); RV 10,

- 63, 10; Kâth. 2, 3; TS 1, 5, 11, 5; 7, 1, 18, 2; TA 1, 13, 2; VS 21, 6; AV 7, 6, 3.
- sudevo asi varuṇā 4, 7, 8; RV 8, 69, 12; AV 20, 92, 9; Nir. 5, 27.
- suparṇaḥ pārjanya 3, 14, 15; TS 5, 5, 21; VS 24, 34.
- suparṇaḥ vastē mṛgo 3, 16, 3; RV 6, 75, 11; Kâth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 4; VS 29, 48; Nir. 2, 5; 9, 19.
- ṣuḥbarhir agniḥ pūṣhaṇvān 3, 11, 11; Kâth. 38, 10; TB 2, 6, 18, 2; VS 21, 15.
- subrahmāṇam devavantam 4, 14, 8; RV 10, 47, 3; TB 2, 5, 6, 1 (viraṇtam).
- surāvāntam barbhidada 3, 11, 7; Kâth. 38, 2; TB 2, 6, 3; VS 19, 32.
- suvān bhrād ānghāre 3, 8, 10.
- susamdr̥cam tvā vayam vṛṣo maghavan 1, 10, 3; (1, 10, 19 s. t. vayam); RV 1, 82, 3 (ohne vaso); Kâth. 9, 6 u. 19; 36, 13; Kap. S. 8, 9; TS 1, 8, 5, 1; VS 3, 52.
- susamdr̥cam tvā vayam pratipaṇyema sūrya 4, 12, 4.
- sūyame me 'dya sta 1, 1, 13.
- sūrya ekāki carati 3, 12, 19; Kâth. 5, 4, 7; TS 7, 4, 18, 1; VS 23, 10, 46.
- sūryasya cakshur āruham 1, 2, 5; (3, 7, 7); Kâth. 2, 6; 24, 6; Kap. S. 1, 19; 37, 7; TS 1, 2, 4, 1; 6, 1, 7, 3; VS 4, 32.
- sūryo apo vigāhate 4, 12, 5.
- sūryo devim ushasa 4, 14, 4; RV 1, 115, 2; TB 2, 8, 7, 1; AV 20, 107, 15.
- sr̥janti raçmim ojasā 4, 12, 5; RV 8, 7, 8.
- sed agne astu subhagaḥ 4, 11, 5; RV 4, 4, 7; Kâth. 6, 11; TS 1, 2, 14, 3.
- so agna ije çaçame 4, 13, 6; RV 6, 1, 9; Kâth. 18, 20; TB 3, 6, 10, 4.
- so agnir yo vasur gr̥ne 2, 13, 7; RV 5, 6, 3; VS 15, 42; SV 2, 1089.
- soma girbbhiḥ tvā vayam 4, 10, 1; (4, 10, 5); RV 1, 91, 11; Kâth. 2, 14; TB 3, 5, 6, 1,
- soma yās te mayobhūva, 4, 10, 3; RV 1, 91, 9; Kâth. 2, 14; TS 4, 1, 11, 1.
- somasya rāḥ tavasaḥ vakshy 4, 11, 2; RV 3, 1, 1; Kâth. 2, 15.
- somānaḥ svaraṇam kṛṇuhi 1, 5, 4; (1, 5, 11 s. svaraṇam); RV 1, 18, 1; Kâth. 7, 2 u. 9; Kap. S. 5, 2; TS 1, 5, 6, 4; TA 10, 1, 11; VS 3, 28; SV 1, 139; 2, 813; Nir. 6, 10.
- somāpūṣhaṇā jahanā rayiṇām 4, 11, 2; RV 2, 40, 1; Kâth. 8, 17; TS 1, 8, 22, 5; 2, 6, 11, 4; TB 2, 8, 1, 5.
- somāpūṣhaṇā rajaso 4, 14, 1; RV 2, 40, 3; TS 1, 8, 22, 5; TB 2, 8, 1, 5.
- somāya kulaṅga 3, 14, 13; VS 24, 32.
- somāya labān 3, 14, 5; VS 24, 24.
- somāya hawsān 3, 14, 3; VS 24, 22.
- somārudrā dhārayethām 4, 11, 2; RV 6, 74, 1; Kâth. 11, 12.
- somārudrā yuvam etāny asme 4, 11, 2; RV 6, 74, 3; Kâth. 11, 12; TS 1, 8, 22, 5; AV 7, 42, 2.
- somārudrā vivṛhataḥ vishūcīm 4, 11, 2; RV 6, 74, 2; Kâth. 11, 12; TS 1, 8, 22, 1; AV 7, 42, 1.
- somenejānaḥ yājayet 4, 3, 5.
- somo dhenuḥ somo arvantam 4, 14, 1; RV 1, 91, 20; TB 2, 8, 3, 1; VS 34, 21.
- somo rājāmṛtaḥ suta 3, 11, 6; TB 2, 6, 2; VS 19, 72.
- somo vā amutrāsīt 3, 7, 8.
- so 'horātrāiḥ so 'rdhamāsāiḥ 4, 10, 6.
- sāinānikena suvidatro asme 4, 10, 5; (4, 11, 4 sāinānikene-); Kâth. 21, 13; TS 4, 3, 13, 2.
- sāumārāudraṃ ghr̥te caṇum 2, 1, 5.
- sāumārāudraṃ carum 2, 1, 6; Kâth. 11, 5.
- sāumyam babhrum lomçam 2, 9, 1.
- sāurī balākā 3, 14, 14; Kâth. 5, 7, 9; TS 5, 5, 16; VS 24, 33.
- sāuryam arte carum 2, 2, 2.

- stīrṇam barhiḥ śuśhṭarimā 3, 16, 2; 4, 14, 2; s. barhih); Kāth. 5, 6, 2; TS 5, 1, 11, 2; VS 29, 4.
- stubi çūra w vajrṇam 4, 14, 12; TB 2, 8, 4, 2.
- strṇita barhir 4, 13, 4; RV 1, 13, 5.
- stokānām indum prati çūrā 3, 11, 1; Kāth. 38, 6; TB 2, 6, 8, 4; VS 20, 46.
- stomas trayastriṇṣṭe 3, 16, 4; TS 1, 4, 12, 4 (stomat-).
- sthālyā duhaty anayā vā etad upasīdanti 1, 8, 3.
- sthiro bhava vidvāṅa 2, 7, 4; (3, 1, 6); Kāth. 16, 4; 19, 5; Kap. S. 30, 3; TS 4, 1, 4, 2; 5, 1, 5, 4; VS 11, 44.
- syūtā devebhir amṛtenāgād 2, 7, 16; Kāth. 39, 3.
- syonā pṛthivi bhavā- 4, 12, 2; RV 1, 22, 15; Kāth. 38, 13; TA 10, 1, 10; VS 35, 21; 36, 13; AV 18, 2, 19; Nir. 9, 32.
- svajā asi svabhūr asy 1, 2, 6.
- svayam kṛvānāḥ sugam 2, 13, 22; Kāth. 40, 12; TB 2, 4, 2, 5.
- svargaw vā esha lokam anvārohati 3, 5, 5.
- svarbhānur vā āsurah 2, 5, 2; Kāth. 12, 13.
- svaryanto nāpekshantā 2, 10, 6; Kāth. 18, 4; 21, 9; Kap. S. 28, 4; VS 17, 68; AV 4, 14, 4.
- svarvañi sudughā 3, 16, 4; Kāth. 22, 14.
- svaçvā yaçāsāyātam 4, 14, 10; RV 7, 69, 3; TB 2, 8, 7, 7.
- svasti nā indro vṛddhaçravāḥ 4, 9, 27; RV 1, 89, 6; Kāth. 35, 1; Kap. S. 48, 2; TA 1, 1, 1. 21, 3; 10, 1, 9; VS 25, 19; SV 2, 1225.
- svādusha w sadah pitaro 3, 16, 3; RV 6, 75, 9; Kāth. 5, 6, 1; TS 4, 6, 6, 3; VS 29, 46.
- svādor itihā vishūvrto 4, 14, 14; RV 1, 87, 10; SV 1, 209; 2, 355; AV 20, 109, 1.
- svādvyṃ tvā svādunā 2, 3, 8; Kāth. 12, 9; 17, 18; TS 1, 8, 21; TB 2, 1; VS 10, 47, 2.
- svāyudhaw svavasa w sunitham 4, 14, 8; RV 10, 47, 2.
- svāhā yajñaw varuṇah 3, 11, 11; Kāth. 38, 10; TB 2, 6, 1, 4.
- svo rohāvehi 1, 11, 8.
- svāir dakehāir dakeṣapiteka 2, 8, 1; Kāth. 17, 1; Kap. S. 25, 10; TB 3, 7, 7, 9; VS 14, 3.
- hawsah çucishad vasur antarikshasad 2, 6, 12; (3, 2, 1; 4, 4, 6); (2, 7, 8; 2, 13, 8) h. çucishad); RV 4, 40, 5; Kāth. 15, 8; 16, 8; 19, 11; Kap. S. 32, 1; TS 1, 8, 15, 2; 4, 2, 1, 5; TB 1, 7, 9, 6; TA 1, 13, 3, 10, 40; VS 10, 24; 12, 14.
- hawsair iva sakhibhir 4, 12, 6; RV 10, 67, 3; Kāth. 23, 12; TS 3, 4, 11, 3; AV 20, 91, 3.
- harikeçah sûryaraçmiḥ purastāt 2, 10, 5; Kāth. 18, 3.
- bavir asi vāicvānaram 1, 1, 11.
- bavishi vā bhajamāno nā 4, 14, 15.
- bavishmatir imā āpo 1, 3, 1; (4, 5, 1); Kāth. 3, 9; Kap. S. 2, 16; TS 1, 3, 12; 6, 4, 2, 4; VS 6, 23.
- bavyavād agnir ajarah 4, 12, 6; (4, 14, 15); RV 5, 4, 2; TS 3, 4, 11, 1.
- hasta ādhāya savitā 2, 7, 1; TS 4, 1, 1, 4; VS 11, 11.
- hiṃkārāya svāhā 3, 12, 3; VS 22, 7.
- himaśya tvā jaçayunāgne 2, 10, 1; Kap. S. 28, 1; TS 4, 6, 1, 1; VS 17, 5; AV 6, 106, 3.
- hiranyagarbhah samavartatāgre 2, 7, 15; 2, 13, 23; 3, 12, 16; RV 10, 121, 1; Kāth. 16, 15; 20, 5; 40, 1; 5, 5, 11; Kap. S. 32, 7; 48, 13; TS 4, 1, 8, 3. 2, 8, 2; 5, 5, 1, 2; VS 13, 4; 23, 1; 25, 10; AV 4, 2, 7; Nir. 10, 28.
- hiranyam nidhāya juhoty 3, 7, 7.
- hiranyapānim ūtaye 4, 12, 2; RV 1, 22, 5; TS 1, 4, 25, 1; 2, 2, 12, 2; VS 22, 10.
- hiranyavarah sa hiranyasamdṛg 2, 13, 1.

<p>hiranyavarṇam uśhaso vyushṭā 2, 6, 9; (4, 4, 3); Kāth. 15, 7.</p> <p>hiranyavarṇāḥ ṣucayaḥ pāvakaḥ pracakramur 1, 2, 1.</p> <p>hiranyavarṇāḥ ṣucayaḥ pāvaka yāsu jātaḥ 2, 13, 1; TS 5, 6, f; TB 2, 8, 9, 3; AV 1, 33, 1.</p> <p>hiranyavarṇo abhayaṁ kr̥notv 4, 14, 12; TB 2, 8, 4, 1.</p> <p>hve vātasvanam kavim 4, 11, 9; RV 8, 102, 5; Kāth. 40, 14; TS 3, 1, 11, 8.</p>	<p>hr̥dam na hi tvā ayśshanty 2, 12, 3.</p> <p>hr̥dayasyāvadyati manasa eva 3, 10, 3.</p> <p>hemantena ṛtunā devās 3, 11, 12; Kāth. 38, 11; TB 2, 6, 19, 2; VS 21, 27.</p> <p>hotādhvaryūr āvayā agnimindh 3, 16, 1; RV 1, 162, 5; Kāth. 5, 6, 4; TS 4, 6, 8, 2; VS 25, 28.</p> <p>hotā yakshat samidhāgnim 3, 11, 2; TB 2, 6, 11; VS 21, 29.</p> <p>hotā yakshad āgniṁ samidhā sushamidhā 4, 13, 2; Kāth. 15, 13; TB 2, 6, 17.</p>
---	---

Correcturen und Conjecturen

zu dem ganzen Werk.

(Vgl. das Vorwort).

Buch I.

- p. XXI Anm. 2 Z. 3 lies Māitr. S. 3, 12, 20 statt Māitr. S. 6, 12, 20.
- p. XXIX Z. 7 lies an erster Stelle vṛtraghné statt vṛtraghná
- p. 8 Anm. 4 lies Âp. 2, 10, 4 statt Âp. 2, 10, 7.
- p. 14 Z. 12 lies सोमक्रयणा° statt सोमक्रयणा°
- p. 19 Z. 14° muss hinter °मादहे ein ° stehen.
- p. 22 Z. 14 lies °पावृत्त statt °पावृत
- p. 26 Z. 3 lies एतान् statt एतान
- p. 29 Z. 2 lies विश्वेषां statt विश्वेषां
- p. 29 Z. 3 lies सुम्भ्राय statt सम्भ्राय °
- p. 34 Z. 10 lies प्रणयन्त्वं° statt प्रणयन्त्वं°
- p. 40 Z. 5 lies २९ statt २७
- p. 51 Z. 4 lies अभूताम् । statt अभूयाम् ॥
- p. 62 Z. 17 lies यज्ञेन° statt यज्ञेन
- p. 79 Z. 3. 10. 17 lies °वाहस्य statt °वाहस्य
- p. 80 Z. 11 lies °तुव्यस्य statt °तुव्यस्य
- p. 81 Z. 4 lies सुवामहा statt सुवामहा
- p. 81 Z. 6 lies °भिसंभमीस° statt °भिसंभमीस°
- p. 81 Z. 10 ist nach °पाङ्गुयुत्त ein ° zu setzen.
- p. 81 Anm. 11 lies, चकस्यविद° statt चकस्यविद°
- p. 91 Z. १ lies चासी° statt चासी°

- p. 94 Z. 5 ist das Zeichen ^v erst nach **वर्कताया** zu setzen.
- p. 102 Z. 13 setze **hin** ^v nach **प्रान्तस्** und streiche **||**
- p. 105 Z. 2 lies **प्रार्थमाङ्गु** statt **प्रार्थमं चदं**
- p. 106 Z. 4 lies **मानुष्यैश्वा** statt **मानुष्यैश्वा**
- p. 106 Z. 16 lies **प्रफ** statt **यफ**
- p. 107 Z. 9 lies **०न्नितःप्रदानात्तु** statt **०न्नितः प्रदानात्तु**
- p. 118 Z. 10 lies **चंदाहति** statt **चंदाहति** (Conj. von Böhlingk: „was Schaden nimmt“).
- p. 119 Z. 21 lies **प्रवा** statt **पवा**
- p. 120 Z. 3 lies **०त्तुंको** statt **०त्तुंको**
- p. 121 Z. 1 lies **०ज्वीतिर** statt **०ज्वीतिर**
- p. 121 Z. 10 lies **नमलो** statt **नमलो**
- p. 121 Z. 20 lies **सदत्वाय** statt **चदत्वाय** (Conj. von Böhlingk; „damit die Zähne behält“).
- p. 123 Z. 12 lies **सेवायवृीव** statt **सेवाय वृीव** (cf. *Āp. Çr.* p. 132. 337).
- p. 124 Z. 6 lies **दग्ध्वाः** statt **दग्ध्वाः**
- p. 126 Z. 13 lies **मुष्वाः** statt **मुष्वा** und **प्रौषणी** statt **पौषणी**
- p. 130 Z. 11 ist das Zeichen ^v erst nach **दावाययास्** zu setzen.
- p. 134 Z. 3 lies **०न्द्रियं** statt **०न्द्रियं**
- p. 135 Anm. 9 lies **गृहामहि** statt **गृहामसि**
- p. 139 Z. 17 lies **विद्विद्यती** statt **विद्विद्यती** (Whitney).
- p. 141 Z. 12 lies **|** statt **||**
- p. 143 Z. 2 lies **||** statt **|**
- p. 143 Z. 11 lies **प्रत्तुः** statt **प्रत्तुः**
- p. 144 Z. 7 lies **|** statt **||**
- p. 144 Z. 9 füge am Schluss **||** hinzu.
- p. 158 Z. 6 lies **भिन्नु** statt **भिन्नु**
- p. 154 Z. 9 lies **०क्षु** statt **०क्षु**
- p. 154 Z. 17 lies **०मवित्वा** statt **०मवित्वा**
- p. 155 Z. 18 lies **क्रोडती** statt **क्रोडती**
- p. 157 Z. 5 lies **पितृयज्ञो** statt **पितृयज्ञो**
- p. 159 Z. 17. 18 lies **०भिक्षस्** statt **०भिक्षस्**
- p. 164 Z. 1 lies **वीच्यनी** statt **वीच्यनी** (Whitney).
- p. 165 Z. 5 lies **|** statt **||**
- p. 172 Z. 15 lies **चष्टाष्टा** (mit den *Ms.*) statt **चष्टा चष्टा**.

Buch II.

- p. 3 Z. 13 lies °निचकामं (mit M).
- p. 16 Z. 21 und p. 17 Z. 1 lies लेखाय द्वीव statt लेखाय द्वीव (cf. Buch I p. 123 Z. 12; Ap. Cr. p. 337).
- p. 20 Z. 5 lies °वाञ्चवत्वा (mit allen Mss.).
- p. 25 Z. 12 lies चदिहं (mit Hg) statt चदीहं.
- p. 39 Z. 17 lies ज्ञेयेयो (mit Hg) statt ज्ञेयेयो (Metron. von ज्ञेयी „eine weisse Kuh“; Böhlingk).
- p. 61 Z. 15 lies || statt |
- p. 93 Z. 13 lies | statt ||
- p. 101 Z. 4 lies || statt |
- p. 121 Z. 12 lies | statt ||
- p. 137 Z. 6 lies | statt ||

Buch III.

- p. 12 Z. 11 lies एतथासङ्गः प्रायोगिः statt एतथा सङ्गः प्रयोगिः (cf. ज्ञायोगि Roth)
- p. 20 Z. 8 lies पर्वदति statt परिपदति
- p. 39 Z. 3. ist entweder शान्तरथो beizubehalten oder (mit Roth) zu lesen शान्तो रथे („ruhig am Wagen“).
- p. 42 Z. 19. 20 und p. 54 Z. 20 lies तुहू° statt हूहू°
- p. 54 Z. 21 lies प्रउमचिंति statt प्रीमचिंति
- p. 72 Z. 11 lies तं statt त
- p. 74 Z. 2 lies सश्रीचिंत statt सश्रीचिंत (सश्रीचिंत „einschrumpft, eintrocknet“, von √ श्रा; Roth).
- p. 79 Z. 11 lies °मापन्नं statt °मापन्न.
- p. 88 Z. 5 lies पारीषद्द° statt पारेषद्द°
- p. 90 Z. 5 lies यो नसन्नं पायीं statt यो नसन्नपायीं (es ist von einem Vertrage die Rede: „wovon uns das nicht hält“; Roth).
- p. 94 Z. 13 lies निमुषा° statt निमिषा°
- p. 94 Z. 15 trenne °तं नाविदुः
- p. 101 Z. 12 trenne नामान्बधत्त मङ्गलेष्वधि („sie nahmen diese zweiten (anderen) Namen an, fasti omnia causa, für ihre Bitte um Zulassung zum Som“; ist als 3. Pers. Pl. gebraucht; Roth).
- p. 113 Z. 3 lies °गार्हपत्येनिमं statt गार्हपत्येनाम् (Conj. von Roth; vgl. TS 6. 3. 2 Anfan.

- p. 114 B. 13 lies हत्व॑ वेत्व॑ वा हूर्वो॑ (nach der einen oder anderen Seite gekrümmt; हूर्वो Partic. von ह्र; Gegensatz खञ्ज; Conj. von Roth).
- p. 117 Z. 1 lies रोहीत॑स्ते statt रोहित॑स्ते
- p. 117 Z. 4 lies यव॑वमतीभिः॑ statt यव॑वमोभिः॑
- p. 118 Z. 7 lies कुर्या॑न्नतेषाः॑ स्वात् (zweifelloser richtige Conj. von Roth; die ganze Stelle ist citirt Nir. 3, 5).
- p. 120 Z. 10 lies प्र॑चन॑ रञ्जु॑भिर्जु॑तमे॑ (cf. Çat. Br. 6, 7, 1, 13)
- p. 120 Z. 11 lies ०र्जु॑तास् (वा c. इव).
- p. 120 Z. 13 lies दे॒वा ना॑मृ॒चय॑न्ते („die Götter waren nicht mehr gnädig; die in dieser Welt eingeschlagenen svaru hinderten sie daran“; Roth).
- p. 121 Z. 14 lies ततो॑ धृ॒त्रो ऽसृ॑ज्यत॑ तस्मा॑त्सू॒चती॑ (Roth).
- p. 121 Z. 16 lies सम॑या statt सम॑र्या (cf. Çat. Br. 3, 8, 2, 20; Roth).
- p. 125 Z. 14 u. 15 tilge ऽ und ziehe zusammen.
- p. 132 Z. 9 lies ०र्ब॑हिः॑ ञ्च॑दो (Conj. von Roth).
- p. 133 Z. 14 lies ०दा॑श्रोण॒यति॑ statt ०दा॑श्रुम॒यति॑ (macht lahm, lähmt; cf. अस्रोण॑त् TBr 1, 5, 2, 8; Roth); oder ०दा॑साम॒यति॑
- p. 134 Z. 2 lies बहु॑र्मर्या॑ (mit den Mss.) statt बहु॑र्मर्या॑ („zahlreich sind, ihr Leute, die Y.“; Roth).
- p. 136 Z. 9 lies पाचा॑न्नं न॑ statt पाचा॑न्नं
- p. 136 Z. 9 und 10 lies मासा॑न्नं न॑ मासा॑न्नं statt मासा॑न्नं मासा॑
- p. 158 ist oben, noch vor Z. 1, einzuschalten die Zeile:
- तंभु॑न्पाञ्च॒मुचि॑त्रत॒स्तानु॑पाञ्च॒ संर॑खती ।

Buch IV.

- p. 17 Z. 2 lies समा॑हार्य॑ statt समा॑हाय॑
- p. 21 Z. 11 lies म॑नुवे॑ statt म॑नुवे॑
- p. 22 Z. 9 ist jedenfalls das in der Anm. Vermuthete einzusetzen
- p. 23 Z. 2 lies नि॑स्त्रि॒ष्यति॑ (1/ 2. स्त्र॑ Roth).
- p. 23 Z. 3 lies स्व॑प्नाद्॑ statt स्व॑प्नाद्॑ (Roth).
- p. 25 Z. 5 lies बहु॑- statt बहु॑ und streiche Anm. 2.
- p. 28 Z. 9 lies स्वा॑वीर्ये॑ण॑ statt स्वा॑वीर्ये॑ण॑ („nach der Feistheit“; Roth).
- p. 28 Z. 10 lies ०श्र॑मा॒ ज॒न्त॒माः॑ statt ०श्र॑मा॒ ज॒न्त॒माः॑ („die geringsten, d. h. wenigsten Thiere sollen die letzten sein“; Roth).

- p. 29 Z. 15 Kes चक्ष मानी statt चक्षमानो (von मानी hängt चक्ष ab; Conj. vor Roth).
- p. 32 Z. 4 lies कम्बुवृक्षतां statt कम्बुवृक्षां
- p. 48 Z. 8 lies मन्वति statt मन्विति
- p. 73 B. 7. 8 lies पुरुषो statt पुरुषी
- p. 75 Z. 7. 8 lies तस्मात् statt तस्सात्
- p. 76 Z. 18 lies मत्तः und मन्मन्वृकां statt मत्तं नः und मत्तं नृकां
- p. 77 Z. 1 lies तन्नं statt तं न
- p. 77 Z. 2 lies मत्तनां statt मत्तं ना
- p. 77 Z. 4 lies ज्ञानमप्येति („beisset ab“; cf. TA; Roth).
- p. 77 Z. 7 lies म्बर्दथं (von / बर्द c. उर्द; etwa „aus einander fahren“; cf. Çat. Br. 14, 1, 1, 9 स्तुर् c. वि; Conj. von Roth).
- p. 78 Z. 1 lies प्रातं statt प्रतं
- p. 83 Z. 10 lies सरमा रणमं statt सरमाद्यमं
- p. 83 Z. 13 lies सरां statt त्सरां (cf. 3, 8, 2 a. A.).
- p. 91 Z. 1 lies वेत्तिंति statt वेष्टिंति
- p. 92 Z. 15 lies ते नाधिषिषो („sie, Zuflucht und Versteck suchend“; Roth).
- p. 98 Z. 5 lies तदन्वां statt तदन्वं
- p. 98 Z. 9 lies म्चते statt म्चते
- p. 98 Z. 15 trenne अपि दुदुहे
- p. 107 Z. 2 lies मनाद्यां statt मनाद्या (cf. Einl. zu Buch 1 p. XIV).
- p. 107 Z. 15 lies पलायेतां statt फलायेतां
- p. 108 Z. 1 tilge den Apostroph
- p. 109 Z. 4 lies वहुर्मयां statt वहुर्मया (ebenso war zu corrigiren Buch III p. 134 Z. 2; vgl. oben).
- p. 110 Z. 11 lies ददात्वाश्च तेषामपयति (von चावो „Schmerz, Krankheit“; zweifellos richtige Conj. von Roth; cf. Gopatha Br. 2, 3, 17. 18).
- p. 179 Z. 9 vgl. TBr 2, 4, 2, 7.
- p. 179 Z. 12 vgl. AV 1, 1, 2 u. 1.
- p. 185 Z. 7 vgl. RV 3, 51, 1.
- p. 185 Z. 7 wohl वृक्षतरं statt वृक्षतरं zu lesen.
- p. 187 Z. 7 ist RV 1, 105, 19 zu verwechseln und darnach der Vers zu corrigiren.
- p. 194 Z. 1 u. 2 vgl. RV. 13, 4; TBr 2, 4, 5, 4.
- p. 197 Z. 8 lies प्र सं निषां vgl. RV 3, 59, 2, 3.

